

**Міністерство освіти і науки України
Університет митної справи та фінансів
Рада молодих учених
Університету митної справи та фінансів**

**«ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ
ТА УПРАВЛІНСЬКО-ТЕХНОЛОГІЧНІ
ВИМІРИ СЬОГОДЕННЯ:
МОЛОДІЖНИЙ ПОГЛЯД»**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

Том 2

05 листопада 2021 р.

Дніпро

Економіко-правові та управлінсько-технологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд : матеріали міжнародної науково-практичної конференції : у 2 т. – Т. 2. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2021. – 524 с.

Матеріали науково-практичної конференції, які включені до збірника, присвячені фінансовим аспектам в умовах ринкового середовища; економіко-управлінським і комунікативним процесам у цифровому суспільстві; проблемам соціально-економічного розвитку; питанням розвитку туризму та готельно-ресторанної справи; сучасним тенденціям розвитку міжнародних відносин і регіональних студій; історико-правовим та філософським аспектам трансформації вітчизняної правової системи; а також розвитку інформаційних і транспортних технологій, міжнародної логістики.

Збірник матеріалів може зацікавити науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також фахівців у галузі економіки, права, управління та фінансів.

Організатори конференції: Міністерство освіти і науки України,
Університет митної справи та фінансів,
Рада молодих учених Університету митної
справи та фінансів

Склад редакційної групи: Бочаров Д. О., Ченцов В. В., Приймаченко Д. В.,
Архірейська Н. В., Губа О. І., Даценко В. В.,
Корнєєв М. В., Ліпинський В. В.,
Дерев'янка Т. П., Легеза Є. В.,
Марценюк О. О., Разживін В. М.

ЗМІСТ

Секція 4. Туризм та готельно-ресторанна справа: стан і тенденції розвитку

Федорова А. О. Стан туристичної інфраструктури Франції	18
Фесик А. А. Сучасний стан розвитку туристичної діяльності у Фінляндії	20
Манашкіна А. А. Інновації в галузі туризму	23
Михайленко А. Д. Порівняльний аналіз туристичних потоків Іспанії	26
Олексюк Т. М. Оцінка системи обслуговування споживачів у готелях Житомирщини в умовах пандемії COVID-19	28
Баранов Д. С. Інновації у сфері обслуговування клієнтів підприємств готельного господарства	30
Шавурська О. В. Перспективи розвитку активного туризму в Південній Америці	32
Гончарук К. В. Event-маркетинг як інструмент стратегічного позиціонування туристичної сфери	34
Ганзуля А. В. Аналіз туристичних потоків Туреччини	36
Фролікова В. В. Сучасний стан розвитку туристичної діяльності в Греції	38
Творовська О. В. Рівень розвитку індустрії туризму Китаю	40
Луцькова В. А. Wine hotel as provider of wellness industry development	42
Хусанова М. А. Політика економіки Італії щодо розвитку туристичного сектора країни	44
Вольський О. О. До питання розв'язання проблем у сфері МІСЕ-туризму	45
Підлубний Д. А. Туризм та готельно-ресторанна справа: стан і тенденції розвитку	47

Дмитрієва Л. М. COVID-19 та міжнародний туризм: аналіз ситуації	48
Хусанова М. А. Сучасні тенденції розвитку готельної індустрії	50
Макеєва Л. М. Тенденції розвитку готельно-ресторанної справи та зеленого туризму в Україні	52
Матвієвська А. О. Структура туристських потоків у Республіці Корея	54
Буланова М. В. Стан і перспективи розвитку готельно-ресторанної справи в Україні	56
Слонь А. О. Адміністративна процедура: різні підходи до розуміння	58
Коляда В. О. Туристична діяльність у Греції: огляд тенденцій	60
Маленок А. С. Іспанія на світовому ринку туристичних послуг	62
Нестеренко Є. Д. Рівень розвитку економіки та індустрії туризму Іспанії	64
Бутєва Н. І. Вибрані питання соціально-економічних проблем та перспективи розвитку сучасного внутрішнього туризму	66
Мудренко М. О. Вплив пандемії COVID-19 на контроль якості продукції в закладах ресторанного господарства	68
Анідалова М. О. Івент-туризм в Україні	70
Борсук Є. В. Рівень розвитку індустрії та економіки туризму у Франції	72
Засєкіна І. А. Упровадження штучного інтелекту в ресторанному бізнесі	74
Макарова К. О. Підходи до методів оцінювання персоналу підприємства	76
Апалькова Д. К. Кейтеринг як перспективний напрям діяльності підприємств ресторанного господарства	78
Толстих А. Ю. Сучасний стан розвитку ресторанного бізнесу в період карантинних обмежень	80

Христиченко О. Р. Аналіз туристичного потенціалу Домініканської Республіки: міжнародний досвід	82
Боровик К. В. Особливості функціонування і розвитку кейтерингового обслуговування	84
Галкіна А. В. Технологічна концепція гостинності як підґрунтя якісного сервісу в готелі	85
Пазушкіна Ю. І. Сучасний стан розвитку кавового туризму у Львові	87
Кисельова Д. С. Структура туристських потоків Хорватії в умовах пандемії	89
Давидова Н. О. Управління розвитком інноваційного потенціалу туристичного підприємства	92
Сапричева Х. В. Розвиток туризму в Німеччині	94
Ткачук А. В. Формування і розвиток готельно-ресторанної сфери для економіки країни	96
Якубовська К. М. Особливості розвитку туризму в Україні	98
Чубук Д. М. Сучасний стан і перспективи розвитку готельного бізнесу в Україні	100
Хусанова М. А. Формула досягнення успіху в ресторанному бізнесі	102
Козін А. Г. Туризм як галузь економіки Швейцарії	104
Захарова А. В. Місце і конкурентоспроможність Італії на світовому туристичному ринку	105
Фаєр Б. Л. Роль новітніх технологій у розвитку туризму та готельно-ресторанної справи	107
Сабанова В. М. Мовленнєва культура, звичаї і традиції у підготовці сучасного фахівця через призму літературно-музичної композиції «Національні барви українського вінка»	109
Лебедик Л. В. Підготовка майбутніх фахівців з туризмознавства на основі компетентнісного підходу	111

Стрельніков В. Ю. Формування ключових компетенцій майбутніх фахівців туристичного бізнесу	113
Сафонова М. Б. Географічні основи розвитку туризму в Сінгапурі	115
Апалькова Д. К. Щодо підбору устаткування для кейтерингу.....	117
Головатий Д. О. Аналіз існуючих моделей фенів. Принципи підбору	119
Шеремет С. С. Визначення критеріїв підбору холодильників для номерного фонду готелю	121
Тимченко К. І. Визначення критеріїв підбору комунальної прибиральної техніки	123
Дробяцька А. К. Особливості італійської кухні (регіон Апулія)	125
Фесик А. А. Безпечне харчування. Переваги системи НАССР	127
Ганзуля А. В. Незвичайні готелі світу	129
Алексєєв М. І. Новітні тенденції в розробці меню та застосуванні гаджетів у закладах громадського харчування	130
Хусанова М. А. Відмінності у ресторанному господарстві південної Італії та України	132
Кисельова Д. С. Стиль модерн в інтер'єрі кафе, ресторану	134
Мадік О. М. Нові формати сучасних закладів ресторанного господарства та їх розвиток на вітчизняному ринку	136
Захаренко О. О. Управління персоналом готельного господарства в нових умовах: COVID-19	138
Зеніна Д. О. Сучасний стан і тенденції розвитку ресторанної справи в Україні	140
Грищенко С. В., Псарьов І. С. Еволюція ресторанних закладів в Україні	142
Міхненко М. К. Екологічність як інноваційний напрям розвитку готельного господарства України	143

Кислова О. І. Сучасний рівень розвитку готельно-ресторанної справи у місті Бердянськ: поточні можливості та імовірність подальшого розвитку	145
Березовський О. А. Успішна маркетингова кампанія в туризмі на прикладі брэнда Великобританії.....	147
Горбатенко Р. Р. Передумови розвитку екологічного туризму в Україні	149
Остапюк М. В. Досвід підготовки та проведення екскурсій закладом вищої освіти (на прикладі Університету митної справи та фінансів)	151
Срібняк А. Ю. Популяризація музейної діяльності для розвитку туристичного потенціалу міста (на прикладі PR-кампаній сучасного Музею історії Дніпра)	153
Федорова А. О. Бізнес-стратегії, інновації та інформаційні технології в індустрії гостинності	155
Плотніков Д. В. Механізм формування вартості рекреаційного туристичного продукту	157
Олексійко А. А. Формування економічної ефективності туру в контексті туроператорської діяльності	159
Михайленко А. Д. Основні туристичні райони і центри в Іспанії	161
Колісниченко Т. О. Аналіз засобів підтримки малого і середнього бізнесу в умовах пандемії в галузі ресторанного бізнесу	163
Мороз М. В. Аналіз засобів підтримки малого і середнього бізнесу в умовах пандемії в галузі туризму.....	165
Матвієнко А. В. Маркетингові особливості ресторанних послуг	167
Матвієнко С. В. Облік асортименту ресторанних послуг – запорука ефективної маркетингової діяльності ресторанів	169
Пилипенко С. М. Скандинавський акцент у ресторанному бізнесі України	171
<i>Секція 5. Міжнародні відносини та регіональні студії: сучасні тенденції та актуальні проблеми</i>	
Ковальова А. І. Сучасні особливості міжнародної міграції робочої сили	174

Богомол Д. Є. Проблеми транскордонного співробітництва України та способи їх подолання	176
Власюк Л. О. Євроінтеграція як чинник удосконалення міграційної політики України	178
Дмитрієва Л. М. Глобальні тенденції ринку страхування життя	180
Пришедько В. О. Співпраця України з Міжнародним валютним фондом	182
Yeremenko I. O. Analysis of Biden’s decision regarding Afghanistan	184
Буравльова Е. Г. Сучасний стан торгових взаємовідносин України з країнами близького зарубіжжя	186
Коваленко А. І. Місце і роль промислово розвинутих країн у світовому господарстві та МЄВ	188
Подорожко П. П. Екологічна політика Європейського Союзу: провідні стратегії реалізації	190
Романішена К. С. Проблеми у відносинах КНР та Австралії на сучасному етапі	192
Горбачова А. О. Міжнародна інформація як складова сучасних міжнародних відносин: до нових імперативів розвитку держав світу	194
Черемісін К. С. Гібридний характер російсько-української війни	196
Курносова О. М., Гнєд А. О. Перспективи вдосконалення митного контролю України через досвід інших держав	200
Положай М. В. Основні засади формування міжнародної безпеки	202
Боброва Д. О. Кібертероризм як нова глобальна загроза	204
Устенко М. Д. Європейський вектор зовнішньої торгівлі України: проблеми та шляхи покращання	207
Дядюра А. В. COVID-19 і його наслідки для українського бізнесу	208
Гріщенко Д. В. Аналіз нерівності доходів громадян країн світового господарства у системі міжнародних відносин	211

Танчук О. А. Перспективи розвитку відносин України та Китайської Народної Республіки	213
Пугач Ю. В. Роль АСЕАН у забезпеченні безпеки в Південно-Східній Азії	215
Пугачова А. М. Альянс у сфері безпеки AUKUS: Австралія, США, Великобританія	217
Борисова К. С. Особливості європейської інтеграції та механізм її регулювання	219
Костенчук Г. І. Використання новітніх інформаційних технологій у навчанні англійської мови, інтеграція з міжнародними відносинами	221
Сліпко Є. Р. Міжнародний стандарт психічного здоров'я: психічний стан особистості як вид психологічного дослідження	223
Ширшова Я. О. Китайські інвестиційні потоки до Африки	225
Мазур А. В. Інтеграційні процеси на європейських фінансових ринках.....	227
Норка А. А. Сучасний стан розвитку торгівлі бізнес-послугами на світовому ринку.....	229
Липа М. В. Місце та роль ЮНІСЕФ у міжнародному механізмі захисту прав дітей	231
Старих Д. М. The global problem of air pollution	235
Лотоцька Д. С. Сучасний стан і проблеми прямого іноземного інвестування в Україні	237
Сердюк Ю. Г. The Essence of global problems	240
Хоменко К. В. Характеристика населення Австрійської Республіки	242
Гребінчак А. М. Об'єднані Арабські Емірати: географічна, соціальна та культурна складова	244
Дей Д. В. Міжнародно-правова регламентація збройних конфліктів на сучасному етапі	246

Бойко А. В. Стан світового ринку товарів і послуг в умовах пандемії	249
Стригун І. В. Цифрова дипломатія як інструмент зовнішньої політики	251
Білан І. О. Міжнародний валютний ринок. Основні види валютних операцій	253
Столяр Ю. В. Основні пріоритети зовнішньої політики Королівства Норвегія	255
Жебель Є. Є. Транснаціональні корпорації та їхня роль у світовій економіці ..	257
Рачинська А. А. Підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності Херсонської області	259
Татієнко Д. В. Конфлікт навколо островів Спратлі	261
Слонь А. О. Міжнародні стандарти в галузі прав людини: поняття та юридична природа	263
Троненко С. В. Глобальні проблеми розвитку міжнародних економічних відносин	265
Вакаренко С. Д. Сучасний погляд на перенаселення Китаю	267
Рудь М. Б. Особливості розвитку інтернет-страхування в Україні та країнах ЄС	269
Охріменко М. Є. Вплив процесів глобалізації на економіку України.....	271
Євницький І. О. Організаційна культура в міжнародних компаніях	272
Щербаченко А. С. Інвестиційна привабливість туристичної сфери Італії	273
Залюбовська В. С. Міжнародний бізнес у системі міжнародних економічних відносин	275
Шаруда Є. Ю. Сучасні тенденції розвитку міжнародних відносин у сфері туризму	277
Остапенко В. М. Євроінтеграційні аспекти митно-тарифного регулювання	279

Тягун Р. Р. Сучасні тенденції та актуальні проблеми міжнародних відносин	281
Левчук Д. В. Адміністративно-правовий режим надзвичайного стану в умовах пандемії	283
Муленко М. О. Сучасний стан і перспективи США у торгівлі товарами та послугами	285
Пугачова А. М. Світовий ринок квітів у період пандемії	287
Тімоніна Є. О. Зовнішня торгівля України та її місце в системі світових господарських зв'язків	289
Зайва Г. Г. Створення та сучасна діяльність міжнародного валютного фонду	291
Айдінян А. А. Економіко-управлінські та комунікаційні процеси в цифровому суспільстві	293
Bohdan O. D. Energy – a factor in EU economic security	295
Боженко З. О. Технологія інформаційного охоплення у комунікаційних технологіях	298
Даберді О. А. Міжнародна співпраця у боротьбі зі злочинністю	300
Дідух К. Е. Особливості міжнародної рекламної комунікації	302
Екзархова Е. А. Кон'юнктура світового туристичного ринку в умовах пандемії COVID-19	304
Екзархова Е. А. Основи стратегічного управління підприємством	306
Ердман О. Ю. Особливості іміджу міжнародної організації	308
Husenysia A. V. Communication competence in the international relations profession	310
Корнєєв В. В. Ефективність здійснення вуличного протесту як засобу комунікації між владою і суспільством	312
Ковальчук М. О. Роль комунікаційної складової у державній політиці органів місцевого самоврядування	314

Круть С. М. Відносини України з міжнародними економічними організаціями	316
Лемешко Г. С. Зовнішня політика та національні інтереси України	318
Лопушанська Ю. В. Вплив глобальних соціальних мереж на молодь	320
Лук'яненко М. О. Особливості членства Фінляндії в ЄС	322
Lykhachova K. K. Factors in international relations policy	324
Lysenko V. D. Ecological aspects of globalization	326
Melnykova V. O. International public relations as a means of communication	328
Ovcharuk K. O. The USA as a true leader in a new world order	331
Шипелик О. О. Феміністична зовнішня політика Швеції	333
Soroka A. K. Non-governmental organisations in international relations	335
Tsimbal V. Yu. Verbal and non-verbal signs in effective social communication	337
Vakula A. A. Gastrodiplomacy as a soft power in cross-cultural communication	339
Eremenko I. O. G7 summit 2021: decisions, directions, priorities of world leaders	341
Філімоненко Є. А. Фінансові аспекти в умовах змін ринкового середовища	343

***Секція 6. Трансформація вітчизняної правової системи:
історико-правові та філософські аспекти***

Циб І. С. Стан дослідження поняття «наруга» у кримінально-правовій доктрині України	346
Волкова М. А. Проблеми розмежування компетенції органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування	348
Левіна Н. М. Адміністративні акти Національної комісії зі стандартів державної мови	350

Ковальова А. І. Трансформація правової системи України: тенденції та перспективи	353
Волкова М. А. Правова основа створення та діяльності технопарків в Україні	355
Богомол Д. Є. Проблеми становлення механізму ювенальної юстиції в Україні	357
Власюк Л. О. Нормативно-правові засади запобігання терористичній діяльності: компаративістський аспект	359
Трушкіна А. О., Пилипенко А. А. Нормативно-правові аспекти звернення стягнення на іпотечне житло щодо виселення дітей	361
Бровкіна М. І. Види заходів адміністративного примусу, що використовуються суб'єктами публічної влади	364
Злобіна О. О. Історико-правовий шлях закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної»	367
Аксьонов Д. С. Функції адміністративної відповідальності	370
Ігнашин О. К. Види порушень митних правил	372
Мінченко А. О., Пришедько В. О. Проблеми притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності	374
Коновальська К. О. Правовий статус наглядових рад державних підприємств	376
Коросташова І. М., Мінець А. С. Питання реформування системи виконання кримінальних покарань в Україні та проблеми постпенітенціарної адаптації	378
Волкова М. А. Особливості оскарження порушень процедури податкової перевірки	381
Лукін Н. В. Засоби підтримки малого підприємництва в умовах карантинних обмежень: правовий аспект	383
Ящишин Д. В. Інститут референдуму: позитивні та негативні аспекти	386

Ріпка М. О. Історико-правові аспекти відповідальності за переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю та контрабанду	388
Суха А. О. Правові та організаційні основи розвитку підприємств в умовах діджиталізації	390
Бровкіна М. І. Адміністративна відповідальність за жорстоке поводження із тваринами	393
Котрікова Б. С. Парадигма криміналістики від часів Ганса Гросса до сучасності	395
Фоменко С. А. Правосуб'єктність штучного інтелекту	397
Левіна Н. М. Адміністративно-правовий статус Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей	400
Корнєєва А. В. Адміністративно-правове регулювання протидії домашньому насильству	403
Сельдіна Я. С. Особливості правового регулювання Чорнобильського туризму	406
Івасик О. А. Відшкодування шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням	408
Волосяк І. С. Співвідношення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією	411
Білокобилко А. І. Міжнародне правове регулювання підприємницької діяльності. Історія становлення українського підприємництва	414
Приймаченко Д. Д. Окремі питання функціонування магазинів безмитної торгівлі	417
Приймаченко В. Д. Інформаційна взаємодія Агентства з розшуку та менеджменту активів і митних органів	419
Павленко В. І. Щодо вдосконалення діяльності Агентства з розшуку та менеджменту активів	420
Волошин Ю. А., Максимова А. Я. Трансформація правоохоронної функції держави: історико-правовий аналіз	422

Сириця К. О., Єфімова І. В. Розвиток та вдосконалення органів судової влади	424
Оганесян К. А., Варава В. В. Протиправна діяльність з фальсифікації лікарських засобів: особливості та покарання	426
Бондарєва А. А. Проблема розподілу майна на рухоме та нерухоме: український і міжнародний досвід	428
Секція 7. Інформаційні та транспортні технології, міжнародна логістика	
Фодченко А. В. Застосування ІТ-технологій у транспорті та логістиці ...	431
Карканиця В. М. Цифрові вибори українського суспільства: можливості та загрози	433
Новицький Є. М. Методи відшкодування пільгового проїзду на міському електричному транспорті	435
Трушкіна А. О. Особливості перевезення залізнично-транспортних вантажів	438
Глівінський Д. О., Дуфала І. П. Удосконалення системи управління рухом транспортних потоків на міських магістралях	440
Васіна В. С. Проблеми розвитку транзиту в Україні	442
Картьожникова М. А. Актуальність міжнародної логістичної діяльності в митній справі	443
Кушнір Ю. Д. Підвищення ефективності перевізного процесу з використанням власного парку автомобілей	445
Нечволода Л. В., Крикуненко К. М. Застосування математичних методів для створення геоінформаційної системи охоронного підприємства	447
Зборщенко А. А. Організація перевезень пасажирів на міських і міжміських маршрутах Дніпропетровської області	449
Конова К. І. Міжнародна логістика та спрощення митного контролю та митного оформлення	453
Ткаченко П. О., Турко О. І. Шляхи вдосконалення транспортно-логістичної діяльності промислового підприємства	455

Котрікова Б. С. Дозволи, необхідні для перевезення вантажів територією іноземних держав автомобільним транспортом	457
Висока А. А. Організація дорожнього руху пасажирського транспорту в умовах мегаполіса	459
Бірюкова В. П. Транспорт у системі міжнародних логістичних технологій	461
Орловський Я. С. Кластерний підхід як інноваційний інструмент розвитку транспортно-логістичної системи України	464
Дьогтєв М. В. Транспортно-митний комплекс у складі логістичної діяльності в митній справі	466
Соболева А. О. Вплив і наслідки пандемії на сектор міжнародної логістики	467
Понзель С. С. Логістична функція митної справи	469
Гречанюк О. С. Стан світового ринку логістичних послуг в умовах пандемії	471
Гришкевич Н. О. Роль логістики в міжнародному постачанні та розподілі	474
Хрипко А. Т., Починок В. В. Аналіз проблем міжнародних перевезень вантажів	476
Горб А. В. Інформаційні технології міжнародної логістики	478
Лукін Н. В. Документальне оформлення автомобільних перевезень вантажів у міжнародному сполученні	480
Байов Б. О. Організація взаємодії залізничного та автомобільного транспорту	482
Коваль Є. В. Перспективи вантажних перевезень річковим транспортом	484
Косар Д. С. Теоретичні аспекти міжнародної логістики	487
Стріжак С. В. Шляхи підвищення ефективності вантажних перевезень у міжнародному сполученні	489

Шаркова Л. С. Удосконалення перевізного процесу вантажів у міжнародному мультимодальному сполученні	491
Ніколаєць Д. О. Створення аркади на рушію Unity	493
Калмиков Д. В. Аналіз ризиків можливих актів тероризму	496
Рябоволенко Е. А. Методи якісного аналізу та кількісної оцінки ризиків розробки програмного забезпечення	498
Морунова О. В. Ризики інвестицій у біткоіни	500
Лісова І. О. Управління ризиками у сфері інноваційних технологій	502
Ніколаєць Д. О. Сучасні ризик-орієнтовані веб-продукти	505
Polozhai M. V. Modern television	507
Безгодько В. О. Розвиток міжнародної логістики як запорука успішного міжнародного бізнесу	509
Калмиков Д. В. Реалізація основних принципів об'єктно-орієнтованого програмування у Python та застосування його у веб-розробці	511
Возненко А. О., Мачула Д. А. Геоінформаційні системи в управлінні рухом транспортних засобів	513
Брила К. С. Інформаційна війна як справжня зброя, націлена на масову свідомість і громадську думку	515
Синюшкіна М. Д. Модель забезпечення безпеки інформації у державному ресурсі надання електронних послуг	517
Дубина А. П. Математичне моделювання транспортних потоків.....	519
Іменний покажчик	521

*Секція 4. Туризм та готельно-ресторанна справа:
стан і тенденції розвитку*

СТАН ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ФРАНЦІЇ

Федорова А. О.,

здобувач Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Бойко З. В.**, к.г.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Сучасна туристична індустрія Франції дуже швидко розвивається. Франція входить у ТОП-10 відвідуваних країн. За статистикою 2018 р. країну відвідало більше 211 мільйонів чоловік [3].

Транспортна система Франції добре розвинена автобусним, а також залізничним та авіаційним транспортом.

Центром транспортної системи Франції є Париж. Тут можна зробити пересадку з автобусу з великою кількістю головних автодоріг і залізничних ліній. Він зв'язаний водною артерією Сени з морем. Система водних каналів з'єднує Париж з Бельгією, басейном Рейну і через Сону й Рону – з Середземним морем [2].

Метро у Франції є в Парижі, Ліоні, Марселі, Ліллі, Тулузі, Ренні. У Руані – частково підземний швидкісний трамвай. Крім системи метро, в Парижі існує мережа RER (Reseau Express Regional), вона пов'язана одночасно з системою метро і мережею приміських поїздів [5]. Однак, проїзд в метро є задоволення не з дешевих, одноразовий проїзд коштує 1,90 євро, але можна добре заощадити, купивши квиток на 10 поїздок – 16 євро.

Уряд Франції заохочує французів пересісти на велосипеди, на фоні пандемії «Covid-19», вони стверджують, що таке рішення забезпечить соціальну дистанцію та збереже природу від забруднення різних газів.

Щодо залізничного транспорту Франції. Серед поїздів можна підібрати варіант за ціною, рівню комфорту, а також і за швидкістю пересування. У випадку, коли необхідно дібратися кудись, швидкісні потяги просто незамінні, саме тому вони і популярні серед місцевих жителів. Налагоджене швидкісне залізничне сполучення на лінії Париж – Ліон – Марсель [5].

На території Франції діє 463 аеропорти, з них 294 із твердим покриттям злітно-посадкових смуг і 170 із ґрунтовим [5].

У країні, станом на зареєстровано 30 авіапідприємств, які оперують 485 повітряними суднами. Загальний пасажирообіг на внутрішніх і міжнародних рейсах становить 65 039503 осіб. За 2018 рік повітряним транспортом було перевезено 4,0 млрд тонно-кілометрів вантажів (без врахування багажу пасажирів) [4].

Головні морські порти країни: Брест, Кале, Дюнкерк, Гавр, Марсель. Річний вантажообіг контейнерних терміналів: Гавр – 2,2 млн контейнерів. [4].

Франція має систему охорони здоров'я яка є змішаною, приватною та державною.

Більша частина медичних послуг надається в державних установах: місця, де можна отримати первинну допомогу, розташовані щільною мережею; лікарі первинної ланки мають також займатися пропагандою здорового способу життя і доносити до пацієнтів потрібну інформацію про запобігання хворобам; спеціалізована допомога надається у відповідних центрах та лікарнях, після чого пацієнтом займається знову лікар первинної медичної допомоги; до приватної клініки люди звертаються, щоби довго не чекати на запис до спеціаліста державної установи, швидше отримувати результати аналізів або щоби мати окрему палату [6].

Туризм у Франції є важливим аспектом економіки країни починаючи з 90-х рр. Франція стоїть першою серед найбільш туристичних місць в світі [7].

У Франції, яка є одним з головних туристичних центрів світу, широкий спектр варіантів житла для туристів, які можна об'єднати у три групи: власне готелі; табори та будинки відпочинку; житло типу «жит де франс», розташоване в селах або поблизу них у вигляді маленького котеджу, сільського будинку, приміщення у будинку, частині садиби [8].

Класифікація готелів Франції знаходиться під контролем Міністерства туризму країни. Заклади розміщення Франції із врахуванням будівельно-технічних характеристик, якості обладнання та обслуговування, які пропонуються у різних групах та категоріях, поділяються на 4 групи:

- готелі категорії 5, 4, 3, 2, 1 зірок;
- міні-готелі й пансіони 3, 2, 1 зірок;
- гостьові будинки, без категорії;
- готелі-апартаменти 4, 3, 2, 1 зірок (рис. 1).

Індустрія готельного бізнесу та туризму є однією із головних галузей в Франції. Класифікація засобів розміщення та їх розподіл, в подальшому дає змогу охарактеризувати особливості, які притаманні кожному із них. Також це забезпечує можливість створення видів нових засобів розміщення, що дасть змогу привернути увагу туристів. Одним із способів розвитку готельного бізнесу в Франції є створення нового дизайну засобів розміщення, які є незабутніми та привертають увагу.

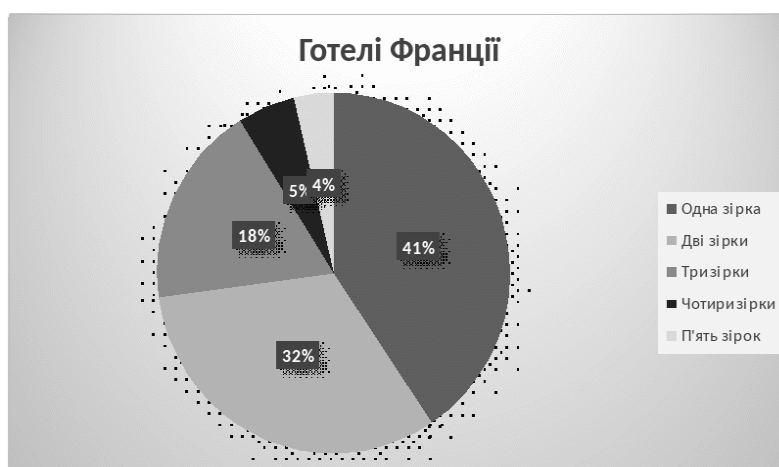

Рис. 1. Кількість зіркових готелів у Франції

Джерело: [9].

Список використаних джерел

1. Велосипедний транспорт Франції. URL: <https://news.finance.ua/ru/news/-/470082/frantsiya-vydelyaet-20-mln-evro-chtoby-lyudi-pereseli-na-velosipedy-vo-vremya-karntina>
2. Водні канали Франції. URL: https://eduknigi.com/geo_view.php?id=207
3. Кількість прибуттів до Франції. URL: <https://knoema-com.translate.google/atlas/France/Number-of-arrivals>
4. Транспорт Франції. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1>
5. Транспорт Франції. URL: <http://www.geograf.com.ua/france/582>
6. Охорона здоров'я. URL: <https://moz.gov.ua>
7. Туризм у Франції. URL: https://tourlib.net/books_ukr/skybinsky14.htm
8. Інтеграція готельного і туристичного обслуговування як важливий напрям маркетингової стратегії. URL: https://tourlib.net/books_ukr/skybinsky14.htm
9. Готельне господарство. URL: <https://vseosvita.ua/library/opornij-konspekt-lekcij-dla-sluhaciv-napramu-pidgotovki-pokoivka-1-rozradu-190510.html>

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФІНЛЯНДІЇ

Фесик А. А.,

здобувач Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Бойко З. В.**, к.г.н., доц.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

За попередніми даними Статистичного комітету, в 2017 році кількість іноземних туристів в Фінляндії перевищила 6 млн чоловік. Найбільше зростає кількість туристів з Китаю (46 %). Разом з тим, найбільшими групами іноземців залишаються туристи з Росії, Швеції та Німеччини.

За оцінками центру просування туризму, розвиток туристичного бізнесу в країні стримується через стереотипи іноземців, що Фінляндія далека, холодна і дорога країна, в зв'язку з чим центр просування туризму закликав руйнувати сформовані упередження. В рамках цієї стратегії в 2013–2014 роках фінський актор Вілле Хаапасало провів серію семінарів для фінських підприємців з маркетингу, для залучення туристів з Росії.

Фінляндія на протязі початку XXI ст. традиційно входить до трійки країн – лідерів з прийому саме російських громадян, займаючи при цьому перше місце серед країн Європейського союзу. У 2018 році до Фінляндії було здійснено 2,5 млн туристських поїздок росіянами. За цим показником країна перебувала на третьому місці в світі, поступаючись тільки Туреччині та Абхазії [2]. Загальна величина туристичного потоку Фінляндії (відповідно до офіційної статистики цієї країни) протягом тимчасового інтервалу з 2004 по 2018 р відображена на рис.1. Особливості Фінляндії у напрямку виїзного туризму: Фінляндія – шоста за територією країна в Євро-

пі, що володіє помірним континентальним кліматом; Фіни – одна з найбагатших націй у Європі і в світі, що формує вельми позитивну, позбавлену криміналу атмосферу для іноземних туристів; Фінляндія, безперечно, одна з найбільш екологічно чистих країн в світі. Жорстке природоохоронне законодавство, консерваційна політика влади щодо національних лісів і озер перетворили країну в єдиний заповідник (воду більше 80 % фінських озер можна пити без всякого побоювання за власне здоров'я). Навіть найбрудніше місто країни – Гельсінкі є найчистішою столицею Європи, а водопровідну воду в столиці навіть рекомендують пити для очищення організму. На рис. 2 відображено найбільш популярні види туризму в Фінляндії. Як видно з рис.2, найпопулярнішим є екологічний туризм (30 %), в меншій мірі розвинені екскурсійно-пізнавальний і екстремальний туризм (по 25 %). Зовсім слабо розвинені шоп-тури (10 %), тематичний і оздоровчий туризм (по 5 %). Великий грошовий внесок країна робить саме на розвиток екологічного туризму, тому що він приносить великий дохід. Фінансування і увагу виділяються так само на екскурсійно-пізнавальний і екстремальний, але вже в меншому ступені. Країні вигідніше розвивати саме екологічний туризм [3].

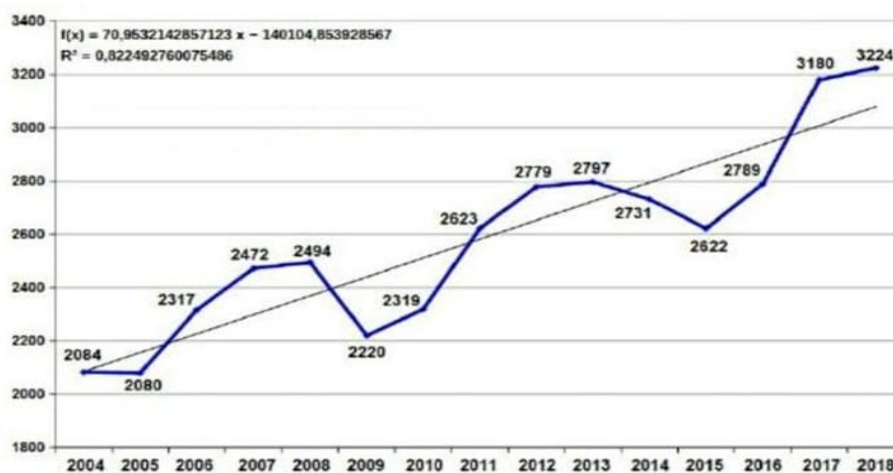

Рис. 1. Динаміка в'їзного туристичного потоку Фінляндії у 2004–2018 рр., тис. чол.

Джерело: [2].

За останні роки Фінляндія перетворилась на одного з лідерів туристичного бізнесу в Європі. Державна політика щодо впровадження сталого розвитку туристичної галузі, турбота про високий рівень життя як об'єктивної умови для економічної спроможності громадян для поїздок та мандрів принесла позитивний результат – у секторі туризму зайнято близько 150 тис. чоловік, що становить приблизно 4 млрд. євро податкових надходжень на рік і становить понад 4 % ВВП. Подорожі і туризм у Фінляндії мають все, що необхідно для комерційного успіху: динамічне бізнес-середовище, чистий і унікальний природний ландшафт, безпеку і приналежність до міжнародної спільноти [1].

Рис. 2. Популярні види туризму Фінляндії, складено автором за даними

Джерело: [3].

Ціни на тури в Фінляндію – одні з найдоступніших серед країн Скандинавії. Це одна з причин зростаючої популярності відпочинку в цих місцях. Індустрія туризму безпосередньо пов'язана зі страховою галуззю, інформаційними послугами, будівництвом і розвитком будівельних послуг. Медичне обслуговування в області туризму також відіграє важливу роль. Туристи хочуть насолоджуватися природою, близькістю до природи, і мати при цьому гарантовані, ефективні і високоякісні медичні та рятувальні служби. Гарне міське планування також є невід'ємною частиною індустрії туризму Фінляндії.

Таким чином, сучасна Фінляндія є одним з найперспективніших туристичних центрів та позиціонується на міжнародному ринку туристичних послуг, як країна пізнавального і зимового лижного туризму, активного літнього відпочинку з використанням природних ресурсів: озер, річок і лісів. Більш того, Фінляндія – це одна з найбільш екологічно чистих країн у світі.

Список використаних джерел

1. Букало Н. Особливості розвитку туризму в країнах Північної Європи. 2020. С. 13–21. URL: https://eprints.oa.edu.ua/8357/1/NZ_stud_Krajinoznavstvo_i_mizhn_turyzm_Vyp_8_web.pdf
2. Манаков А. Г., Кондратьева С. В., Иванов И. А. Структура и география распределения въездного туристского потока в Финляндии. 2020. С. 176. URL: https://www.researchgate.net/publication/340411955_struktura_i_geografia_raspredelenia_vezdnogo_turistskogo_potoka_v_finlandii_structure_and_geography_of_the_inbound_tourist_flow_distribution_in_finland
3. Туризм Фінляндії. URL: <https://www.businessfinland.fi/en/whats-new/news/2019/tourism-in-finland-stays-on-record-level>

ІННОВАЦІЇ В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

Манашкіна А. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Стеблюк Н. Ф.**, к.е.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних
відносин та регіональних студій
Університету митної справи та фінансів)

Однією з небагатьох галузей, яка постійно змінюється та розвивається, є туризм. Сьогоднішній досвід подорожей повністю відрізняється від того, що було 10 чи навіть 5 років тому, і через пандемію, безумовно, відбулося ще більше змін. Тому інновації в галузі туризму необхідні для всіх фахівців цієї галузі.

Зростання значущості інновацій є характерною особливістю сучасного етапу економічного розвитку країн світу. У сучасному світі відбувається широке впровадження інноваційних продуктів у господарську діяльність, в тому числі і у сфері туризму, де можна помітити інноваційні зміни у механізмі обслуговування клієнтів та особливостях сервісу.

Інновації в туризмі – це використання нових технологій та прийомів у створенні та пропонуванні традиційних послуг, впровадження нових послуг з новими властивостями, зміни в організації виробничих та споживчих процесів традиційних туристичних послуг, використання нових туристичних ресурсів, визначення та використання нових ринків збуту туристичних продуктів [1].

У сучасному конкурентному середовищі вчені, дослідники та практики зосереджуються на необхідності та важливості інновацій для досягнення стійкої конкуренції та зосередження на вдосконаленні продуктів, процесів та техніки шляхом постійного вдосконалення управлінських рішень.

Відповідно до даних статистики UNWTO, 10,4 % від світового ВВП припадає на туристичний бізнес. У 2019 р. найбільш відвідуваними туристичними напрямками були Франція – 89 млн відвідувань, Іспанія – 84 млн, США – 79 млн, Китай – 66 млн та Італія – 65 млн відвідувань [2].

Основними причинами, що спонукають до використання інновацій в туристичному бізнесу є :

- перехід від економіки пропозиції до економіки попиту;
- гармонійне поєднання умов відпочинку і подорожей для повного задоволення потреб споживачів;
- зростання пропозицій стандартизованих продуктів;
- технологічна революція;
- зростаючі пізнавальні потреби населення;
- загострення конкуренції;
- експансія послуг в економіці.

Інновації в туристичній галузі поділяються на три типи : продуктові інновації – зміна споживчих властивостей туристичного продукту, які допомагають сформувати конкурентні переваги; організаційні інновації – впровадження нового організаційного підходу в системі та структурі управління; маркетингові інновації – впровадження нового маркетингового підходу із залученням змін в пакуванні, розміщенні, просуванні та ціноутворенні продукту або послуги [3] .

Розробка інноваційних проектів у сфері туризму відбувається за рахунок трьох основних складових: туристичний бізнес, інформаційні системи та інноваційні технології. Інформаційні системи відіграють визначну роль в інноваційному розвитку туристичної галузі, оскільки вони значно спрощують процедуру систем бронювання, формування туристичного продукту, ведення електронних баз даних та систем розрахунків [4].

Застосування інформаційних технологій суттєво підвищує якість та безпеку туристичних послуг. Широкого розповсюдження в туристичній галузі набули глобальні розподільчі системи, такі як AMADEUS, Worldspan, Galileo та Sabre. Ці системи забезпечують швидке та зручне бронювання квитків на транспорт, резервування місць в готелях, обмін валют, прокат автомобілів і т. д.

Використання інформаційних технологій в туризмі зумовлює трансформацію галузі, яка орієнтована переважно на обслуговування організованих туристів, на багатогалузеву сферу діяльності, що спрямована на задоволення потреб індивідуальних туристів [5].

Поява сучасних засобів інформації та зв'язку зумовило суттєвий вплив на виробництво і побут населення. Сучасну туристичну діяльність і роботу туристичних фірм неможливо уявити без мережі Інтернет. Сучасна аудіо- та відео-техніка істотно змінила технологію менеджменту, а процес управління здійснюється в режимі реального часу, таким чином, відбувається інтеграція інформаційних інструментів і послуг у всіх видах туристичної діяльності (табл. 1).

Без сумніву туристична галузь, яка має велике соціальне та економічне значення у світі, знаходиться під впливом сучасних інновацій. Оскільки туристичний сектор, орієнтований на задоволення потреб споживачів, то його зростання і розвиток був би неможливий, якщо б ігнорувалися технологічні умови, з цієї причини й приймаються інноваційні рішення.

Оскільки, конкурентне середовище і уподобання споживачів у туристичному секторі постійно змінюються, то туристичні підприємства продовжують досліджувати ринки та впроваджувати різні інновації. Останні в галузі туризму спрямовані на вдосконалення різноманітних послуг, створення нових чи вдосконалення існуючих продуктів, освоєння нових ринків та впровадження передових технологій у своїй діяльності. Інновації є важливою складовою успіху майбутнього туризму, тому їх впровадження в діяльності просто необхідне в умовах 21 століття.

Приклади інновацій у туристичній галузі

Інновації	Зміст
Інтерактивні роботи	В мережі готелів «Hilton» використовують інтерактивних роботів, які виконують наступні функції: реєстрація туристів та подача їжі і напоїв
Чат-боти	Все більшої популярності набуває бронювання подорожі або готелю за допомогою чат-ботів, які обробляють запити і пропонують допомогу майбутнім відвідувачам
Бронювання з використанням смартфона	В епоху діджиталізації все більше людей віддають перевагу простоті та швидкості бронювання поїздок з використанням смартфона. Проте лише 10 років тому люди мали можливість бронювати лише напряму в туристичній агенції
Система «Смарт-номер»	Система «смарт-номер» дозволяє гостям відчиняти двері просто скануючи смартфон через екран на дверях. Також ця система дозволяє керувати освітленням, шторами, телевізорами, кондиціонуванням в номері з допомогою планшета
Голосові помічники	Розповсюдження набувають голосові помічники в готелях. Вони дозволять спростити проживання відвідувачів, адже ці помічники контролюють температуру та освітлення в приміщенні, допомагають з пошуками місцевого ресторану і навіть з в'їздом чи виїздом з готелю
Капсульні готелі	У капсульних готелях, які вважаються одним з типів розміщення за розумними цінами, гості залишаються у відсіках, схожих на коробки (капсули), де вони можуть лише полежати чи поспати

Список використаних джерел

1. Жукович І. А. Інновації в туризмі: основні теоретичні та практичні аспекти. Наука та наукознавство. 2017. Вип. 2 (95). С. 69–81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NNZ_2017_2_6
2. The World Tourism Organization (UNWTO). Світова туристична організація. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18.111/9789284422456>
3. Ковальчук І. А. Інноваційні технології в туристичному бізнесі. Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки. 2017. С. 692–693. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/9/17/paragraphs/814/tezydopovideyivmnpk.pdf>
4. Кампов Н. С., Медвідь Л. І., Махлинець С. С. Роль інновацій для розвитку туризму. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Економічні науки. 2017. Вип. 23 (18). С. 246–255. URL: <http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2664/1/n23-246-255.pdf>
5. Кожухівська Р. Б., Непочатенко В. О. Digital – технології як основна розвитку туристичної діяльності України. Економічна наука. Економіка та держава. 2020. Вип. 7. С. 93–98. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/7_2020/15.pdf

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ ІСПАНІЇ

Михайленко А. Д.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Бойко З. В.**, к.г.н., доц.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Туризм в Іспанії – один з найбільш розвинених і популярних секторів. Щорічно в Іспанію приїжджають мільйони туристів з усього світу. Іспанія дуже багата пляжами на узбережжі Середземного моря і Атлантичного океану. Тури в Іспанію входять в лідери світового туристичного ринку і стають все більш популярними і різноманітними. Іспанія стоїть на третьому місці в топі найбільш відвідуваних країн. Для пересічного туриста тур до Іспанії це великий спектр можливостей для будь-якого виду відпочинку.

У 2018 році був зафіксований новий рекорд в туристичній сфері. Країну відвідало 82,77 млн іноземних туристів, що на 1,1 % більше, ніж в 2017 році. Кількість туристів збільшилася з 52,1 до 82,7 млн, тобто на 30,6 млн в рік. Країна знаходиться на другому місці за кількістю доходів, отриманих від туризму, поступаючись тільки США (рис. 1) [1].

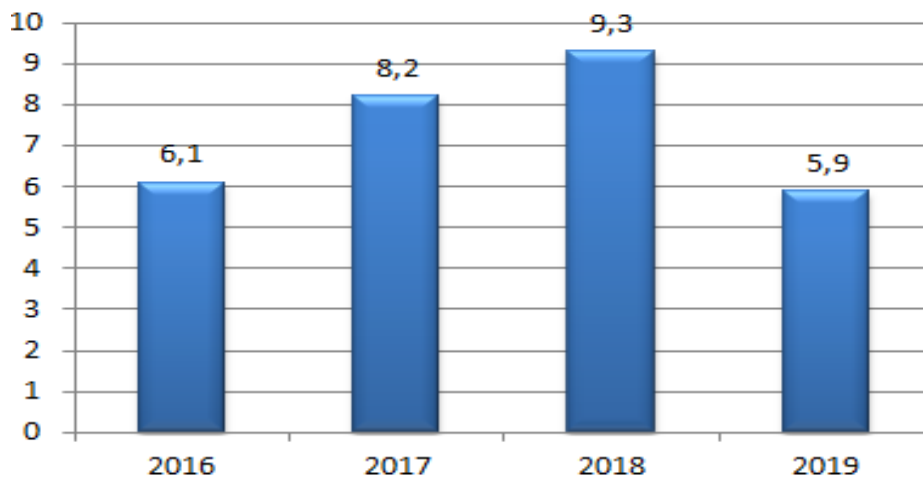

Рис. 1. Кількість туристів за 2016–2019 рр. (%)

Джерело: [1].

Але вже у 2019 туристів в Іспанії значно стало менше, ніж в 2017 і 2018 роках. Дохід туристичної галузі в 2020 році склав 46 млрд. євро, що на 110 млрд. менше, ніж 2019 році (рис.2) [2].

Найбільш постраждали регіони від COVID 19 - Балеарські та Канарські острови. Протягом року закрилося 63 % готелів, кафе, ресторанів і нічних закладів. Також постраждав пляжний туризм. У 2020 році обвалився на 70 % турпотік на узбережжі Коста-дель-Соль (рис. 3). У Каталонії турпотік і витрати мандрівників впав майже на 80 %. У прибережних містах регіону тисячі людей стали безробітними через відсутність туристів.

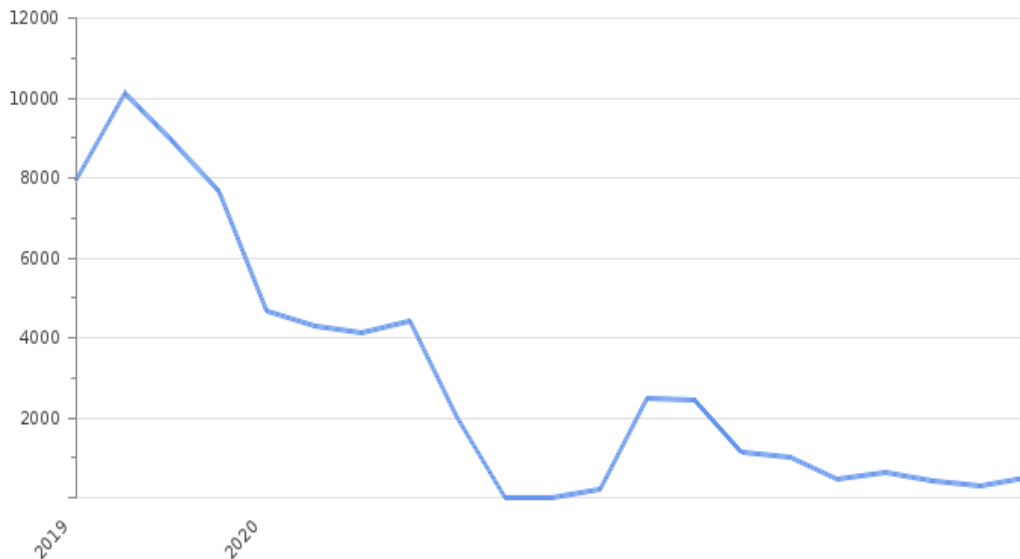

Рис. 2. Кількість туристів за 2019–2020 рр.

Джерело: [2].

Готельний сектор в 2020 році втратив 1,4 млрд євро – 82 % від доходів попередніх років [2].

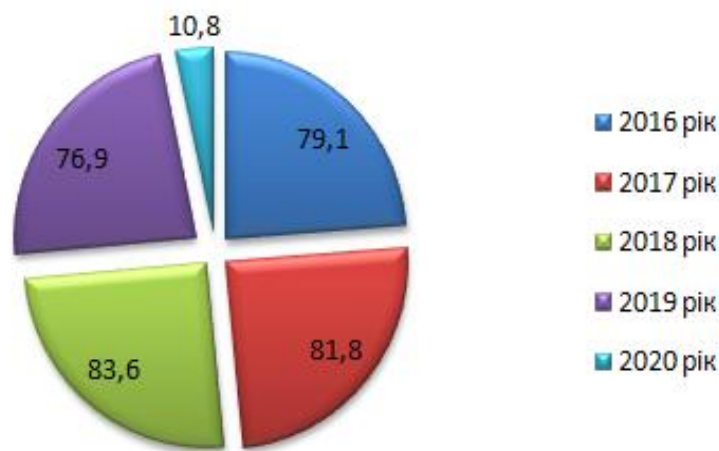

Рис. 3. Кількість туристів, млн осіб

Згідно з дослідженням аналітичного центру Funcas, що можливо туризм відновиться в 2021 році на 40 %, а в 2022 році – на 80 %. У 2022 році на островах чекають близько 8 млн туристів – очікується, що загальна вакцинація позитивно позначиться на туристичній потік [2].

За даними UNWTO, туристична галузь Іспанії є третьою економікою в світі за кількістю туристів, що прибувають. Визначається тим, що тут багато різноманітних природних ресурсів і культурно-історичні об'єкти; існує розвинена інфраструктура і високі соціально-економічні показники.

Найважливішою невід’ємною частиною економіки країни Іспанії є туризм. Проводячи грамотну політику в галузі туризму, в світовому рейтингу за кількістю прибуттів туристів, Іспанія входить в топ-10 країн з найбільшими темпами розвитку туризму. Країна посідає третє місце, випереджаючи європейські країни: Італію, Туреччину і Німеччину. Найбільш часто відвідувані міста Іспанії традиційно залишаються Мадрид, Барселона, Мурсія і Валенсія.

Список використаних джерел

1. Туризм в Іспанії 2017–2018 pp. URL: <https://espanarusa.com/ru/news/article/649343>
2. Туризм в Іспанії 2019–2020 pp. URL: <https://www.interfax.ru/world/745706>

ОЦІНКА СИСТЕМИ ОБСЛУГОВУВАННЯ СПОЖИВАЧІВ У ГОТЕЛЯХ ЖИТОМИРЩИНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Олексюк Т. М.,

здобувач освіти

ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ»

(науковий керівник – **Шавурська О. В.,** к.е.н.

ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ»)

Розповсюдження COVID-19 негативно вплинуло на розвиток готельного бізнесу, оскільки в світових масштабах діють заборони на в’їзд за країни. Це призвело до того, що зменшилась кількість відвідувачів у готелях. У сучасних умовах готелі змушені боротися за «місце під сонцем», а за наявності можливості – прагнути до розширення свого бізнесу. Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що сучасний розвиток готельного бізнесу базується на побудові такої системи обслуговування, яка необхідна для надання якісних послуг своїм клієнтам. У готельному бізнесі України нині є чимало проблем: нерозвиненість готельних мереж, нестача готелів середньої цінової категорії, нестача кваліфікованих фахівців, недоліки законодавства. Однак це поступово долається, компанії розвиваються, переймають досвід у західних партнерів, які, в свою чергу, приходять на український ринок, а рівень надання послуг зростає.

Зараз КП «Готельний комплекс «Україна» має категорію 3-ї зірки. Готель має 45 номерів різних категорій, які обладнані сучасними комунікаціями, є супутникове телебачення, можна скористатись послугами бізнес-центру, конференц-залу для проведення конференцій та презентацій, а також послугами екскурсійного бюро, замовити авіаквитки, залишити автомобіль на відкритому майданчику. Основними структурними підрозділами

готелю є: служба управління номерним фондом, служба харчування, відділ продажу та маркетингу, відділ кадрів, служба безпеки, інженерно-технічна служба, бізнес-центр та бухгалтерія.

Кожна служба має свої особливості функціонування, але їхня робота взаємопов'язана між собою, що має одну мету – «задовольнити клієнта». Тобто діяльність готелю, як і будь-якої іншої організації, можна розглядати як виконання сукупності взаємопов'язаних процесів, які націлені на отримання прибутку, створюють додану вартість продукту і сам продукт, що становить цінність для клієнта; формують результат і споживчі якості, за які зовнішній клієнт готовий платити гроші. Таким чином, стосовно управління бізнесом визначення поняття процесу можна дати як логічного, послідовно-го взаємопов'язаного набору заходів, що витрачає ресурси постачальника, створює цінність і видає результат споживачу.

Підхід до управління через опис бізнес-процесів на сьогодні є основним підходом і його рекомендовано більшістю стандартів управління. Сутність цього підходу полягає в розділі всієї діяльності на кроки – процеси, що дадуть змогу оптимізувати діяльність підприємства. Бізнес-процес – це безліч внутрішніх кроків (видів) діяльності, що розпочинаються з одного або більше «входів» та завершуються створенням продукції або послуги, яка потрібна клієнту.

Основна мета бізнес-процесу – перетворення входу тобто ресурсів, що входять у процес, необхідних для реалізації процесу, у вихід, тобто результат, або продукцію процесу. Основною складовою бізнес-процесу є функція перетворення. Вона являє собою сукупність підпроцесів, робіт і операцій, здійснюваних над входами для отримання виходів. Процес здійснюється за допомогою окресленого механізму (способу, технології). Процес відбувається не сам по собі, він управляється (тобто організовується, планується, контролюється) і проводиться конкретним виконавцем.

Бізнес-процеси готелю можна поділити на процеси виробництва (приготування їжі, робота бару з приготування напоїв, різних десертів) та процеси надання послуг з розміщення, розваг, прання тощо.

На сучасному етапі в готелі «Україна» виділено бізнес-процеси:

– основні: надання послуг тимчасового проживання бізнес-класу; надання послуг бізнес-центру; надання послуг харчування (ресторан «Пірсмані»); надання послуг розваг (більярдна зала);

– допоміжні: планування бюджету стосовно надання тієї чи іншої послуги; організація фінансових потоків; технічне та сервісне забезпечення функціонування по слуги інженерною службою; забезпечення належної готовності готельних номерів службою покоївок; закупівля необхідних продуктів та напоїв для забезпечення організації харчування гостей та заповнення міні-барів номерів; забезпечення необхідної безпеки гостю службою охорони; належне дотримання документообігу секретаріатом; розвиток та підготовка персоналу для виконання тієї чи іншої послуги; організація діяльності роботи відділу бронювання; розробка рекламної продукції; ознайомлення клієнтів з можливими послугами та пропозиціями; оформлення сайту готелю.

Керівництвом для розробок спеціальної пропозиції є положення про відділ продажу та маркетингу, додаткові послуги, політика готелю, стандарти обслуговування, чинне законодавство та регламенти щодо виконання певних робіт.

Нині до роботи у готелі «Україна» залучено дві спецпропозиції:

1) «Дівочий вечір» – розміщення компанії з 6 дівчат у номері категорії Люкс на вечір перед весіллям допізна зі знижкою на номер 50 %, пропонуються фрукти, солодоші, шампанське. Не забороняється запрошувати артистів.

2) «Весільна пропозиція» – проживання зі знижкою 40 % у номері «Люкс» та подарунок від готелю.

Отже, усі ці спецпропозиції щодо грошової знижки та не мають творчої спрямованості. Тим самим готель не може залучити до себе гостей чимось особливим, унікальним, а це значить, що готель «Україна» нічим не відрізняється від багатьох інших готельних закладів. Надання конкурентоспроможних послуг виступає найважливішим фактором забезпечення виживання готелю в мінливих умовах ринку та його подальшого ефективного розвитку. Споживачі внаслідок падіння купівельної спроможності сьогодні ретельно обирають готель, надаючи перевагу закладам із належним рівнем обслуговуванням та прийнятною ціною за послуги. Саме якість послуг сьогодні виступає головним пріоритетом у діяльності готельних підприємств. Під забезпеченням якості слід розуміти процес формування необхідних властивостей і характеристик послуги, здатних задовольняти або передбачати очікування споживача.

ІННОВАЦІЇ У СФЕРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ КЛІЄНТІВ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Баранов Д. С.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Язіна В. А.**, к.е.н.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

На сьогоднішній день інновації в готельному бізнесі стрімко розвиваються. Для покращення та полегшити життя клієнтів, індустрія гостинності переходить на новий рівень. Сучасні гості подорожують як у справах, так і для задоволення, вони хочуть задовольнити свої потреби, щоб мати індивідуальний та бездоганний досвід. Сучасні гості хочуть бути зацікавленими, почутими, мати можливості і захоплюватися готелями. Коли гість відчуває, що готель розуміє їх, у них на 13 % більше шансів залишитися там знову. Більшість відвідувачів готелю хочуть випробувати нові технології і навіть готові відмовитися від традиційних зручностей, таких як бізнес-центр або фітнес-центр, щоб їх отримати. Індустрія гостинності постійно впроваджує інновації, щоб краще обслуговувати своїх клієнтів.

Інновації у сфері обслуговування клієнтів у галузі гостинності:

1) Розпізнавання обличчя. Замість того, щоб чекати в черзі на стійці реєстрації, щоб зареєструватись, деякі готелі переходять на сканування розпізнавання осіб, щоб залучити гостей до своїх номерів. Marriott випробовує цю технологію у своїх готелях у Китаї, що скорочує час реєстрації з трьох хвилин або більше до менш ніж однієї хвилини. Гості просто підходять до кіоску, сканують обличчя, щоб підтвердити свою особу, і відскакують їх посвідчення особи, щоб отримати ключ від кімнати [1; 2].

2) Номери з голосовим управлінням. Багато готелів впроваджують розумні кімнати, які поєднують штучний інтелект та технологію розпізнавання голосу для інтеграції віртуальних помічників у кімнату. InterContinental Hotels Group створює розумні кімнати з штучним інтелектом у своїх готелях у Китаї. Номери дозволяють гостям використовувати технологію голосового управління та розмовляти природно, щоб отримати індивідуальну допомогу як для ділових, так і для особистих подорожей.

3) Роботи. Роботи можуть виконувати низку ролей у готелях – від прибирання кімнат до персоналу на стійці реєстрації. Готелі Aloft використовують робочого дворецького Botlr для цілодобової доставки товарів гостям. Якщо хтось зателефонує на стійку реєстрації, потребуючи зубної щітки або додаткових рушників, швидше за все, Botlr принесе речі до своєї кімнати. Гості Нью-Йоркського Yotel можуть зберігати свої сумки у роботизованого консьєржа багажу Yobot. Однак роботи не повністю замінюють людей-це урок, отриманий у готелі «Хенна-на» в Японії, який звільнив половину свого робочого персоналу, щоб зайняти більше людей [3].

4) Браслети RFID. Все більше готелів відходять від традиційних ключів від номерів, щоб використовувати технологію RFID через браслети для гостей. Ця технологія популярна на таких курортах, як Disney World та Great Wolf Lodge. Замість того, щоб мати з собою ключ від номера та свої гаманці, гостям видають браслет із інформацією про номер, кредитну картку та квитки, які можна відсканувати, щоб отримати доступ до своїх номерів та інших приміщень та здійснити платежі. Спрощений браслет дозволяє гостям легко мати з собою все і мати вільні руки.

5) Чат-боти. Чат-боти надають гостям миттєвий доступ до інформації, не чекаючи на стійку реєстрації. У Cosmopolitan у Лас-Вегасі працює Роуз, консьєрж із штучного інтелекту, який може допомогти гостям забронювати спа-послуги та ресторани та запропонувати інсайдерську інформацію, наприклад секретні пункти меню у барі готелю. Four Seasons Hotels використовує сервіс чату Four Seasons Chat для цілодобової роботи в режимі 24/7, який працює від людей, а не від штучного інтелекту, для більш особистого спілкування і відповідає на повідомлення протягом 90 секунд або менше [4].

6) Розумні зручності. Розумні зручності у всій кімнаті дозволяють гостям повністю налаштувати свій досвід та зробити кімнату максимальною комфортною. Кожен номер готелю CitizenM в Амстердамі оснащений планшетом MoodPad, який дозволяє гостям змінювати температуру, теле-

візор, жалюзі, сигналізацію та освітлення в одному місці. Деякі готелі Marriott мають розумні двері для душу, де гості можуть записати свої ідеї під час душу, а потім надіслати зображення собі електронною поштою для подальшого використання.

Отже, індустрія гостинності спирається на досвід, щоб клієнти поверталися. Інновації з новітніми ідеями та технологіями дозволяють готелям пропонувати свіжі, персоналізовані враження. На сучасному етапі готельний бізнес характеризується диверсифікованістю своєї діяльності та креативним підходом. Швидко розвиваються нові технології, що задовольняють різноманітний попит туристів. У конкурентній боротьбі між готелями чималого значення набуває незвичайність й унікальність готельних послуг.

Список використаних джерел

1. Тестування готелем Marriott реєстрації в готелі за допомогою технології розпізнавання осіб. URL: <http://prohotelia.com/2018/07/marriott-facial-recognition-check-in>
2. Встановлення стартапом VisionLabs терміналу з розпізнаванням осіб в двох російських готелях. URL: <https://rb.ru/news/ai-for-hotels>
3. У Японії відкрився перший у світі готель, де працюють роботи. URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/tech/news>
4. Розпізнавання облич гарантує комфортні подорожі. URL: http://russian.news.cn/2017-10/06/c_136661947.htm

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ В ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

Шавурська О. В.,

к.е.н., викладач ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ»

Південна Америка є одним із найбільших туристичних регіонів світу. Це зумовлено цікавістю туристів до природних ландшафтів, що розташовані на цьому материку. Розповсюдження COVID-19 негативно вплинуло на розвиток туристичного бізнесу, оскільки в світових масштабах діють заборони на в'їзд за країни. Це призвело до того, що країни після пандемії втратять провідні позиції в туристичному секторі. Активний туризм в світі розвинений недостатньо, що пов'язано, перш за все, з економічними проблемами розвитку. Тому з метою впровадження закордонного досвіду доречно дослідити стан, особливості перспективи розвитку активного туризму в Південній Америці.

Перспективи розвитку міжнародного туризму в Південній Америці залежать від наявності туристичних ресурсів, створення умов для залучення іноземних інвестицій, розвитку внутрішнього споживчого ринку та насичення його послугами та товарами високої якості. Крім того, нормативно-правова база в галузі туризму потребує адаптації до законодавства Єв-

ропейського Союзу. Гармонізація законодавства країн Південної Америки з нормами європейського та міжнародного права забезпечить створення правового поля в сфері туризму, яке не перешкоджатиме для функціонування туристичної діяльності. Для врегулювання функціонування активного туризму необхідно до законів внести відповідні норми, які б забезпечили ефективне ведення цього виду туризму.

Для популяризації активного туризму в Південній Америці за підтримки міністерства розвитку економіки країн-учасниць, Департаменту туризму та курортів та інших фахових професійних об'єднань доречним є розпочати національний проект, в рамках якого створити єдину інформаційну платформу, що міститиме інформацію про: по-перше, туристичні центри активного відпочинку в країнах Південної Америки з зазначенням форм активного відпочинку; по-друге, заклади харчування (їх кількість, типи, місце розташування, концепцію тощо); календар гастрономічних свят, фестивалів, майстер-класів, конференцій та семінарів; діяльність гастро-музеїв; підприємства з виробництва харчової продукції, де надаються екскурсійні послуги; гастрономічні центри; по-третє, підприємства, що реалізують, надають в оренду та ремонтують обладнання для активного відпочинку; по-четверте, маршрути та послуги туристичних підприємств. Актуальною є розробка мобільного додатку для смартфонів та планшетів, який дозволить швидко та зручно віднайти необхідну для користувачів інформацію.

Імідж Південно Американських країн з розвиненим активним туризмом на міжнародній арені має створювати нове покоління кваліфікованих кадрів сфери туризму та фізичного виховання. Вони мають примножити традиції американської гостинності та забезпечити високий рівень обслуговування туристів, що буде відповідати сучасним стандартам якості. При цьому важливо піднімати престиж усіх працівників, що задіяні в цій соціально значущій сфері діяльності. Варто підвищувати стандарти якості освіти в країнах Південної Америки до міжнародних, коли фахівець після закінчення навчального закладу відразу може приступати до виконання своїх обов'язків, а не проходити підготовку та перепідготовку, що на даний час є досить поширеним [1].

У перспективі потрібно зайнятися вирішенням проблем транспортних перевезень, організацією залізничного сполучення, розвитком автомагістралей та під'їздів до об'єктів активного відпочинку. Для організації якісного перевезення туристів недостатньо лише наявності автодоріг. На постійній основі слід забезпечити розвиток дорожньої інфраструктури через поліпшення транспортно-експлуатаційного стану доріг та покращення рівня безпеки руху на автошляхах, створення мережі сільських доріг та вдосконалення туристично-інформаційної системи вздовж автомагістралей.

Говорячи про просування активних туристичних дестинацій, важливим чинником є формування та просування бренду території. Загалом у туризмі ця компонента турпродукту формує імідж дестинації. На сьогодні проведено недостатньо роботи щодо розробки позитивного іміджу країн Південної Америки для туристів. Формування бренду території має відбуватися не лише на основі спортивно-пізнавальних досягнень, а покладати-

ся на історію міста, його культурні особливості, традиції. Наразі у деяких туристичних регіонах Південної Америки уже сформувався певний імідж, зокрема: Буенос-Айрес, Каракас, Пукон, Ісла-дель-Соль, Кабо Полоніо, Енкарнасьйон, Парамарібо, Куева-де-лас-Манос, півострів Вальдес, провінціальний парк Ісчігуаласто, національний парк Талампая, єзуїтський квартал і місії Кордови, Кебрада-де-Умауака. Це допоможе популяризувати територію, залучати туристів та наповнювати місцеві бюджети. Це завдання знаходиться в компетентності місцевих органів самоврядування, громадських організацій, бізнесу та всіх небайдужих.

Отже, Південна Америка має значні перспективи для розвитку активного туризму. Першочерговим завданням для цього є вдосконалення законодавчої бази у туристичній сфері. Перспективним є створення національного проекту з інформаційною платформою, яка буде забезпечувати повною інформацією щодо діяльності активного туризму в Південній Америці. Підготовка кадрів у галузі та вдосконалення інфраструктури має орієнтуватися на кращі здобутки міжнародної практики. Розвитку активного туризму сприяють новітні технології в при виробництві альпіністського спорядження, транспортних засобів, спортивних знарядь. Для розвитку активного туризму необхідним є подальша розробка та просування бренду території, як такої, що може задовольнити потреби туристів у нових враженнях і активному відпочинку. У перспективі є покращення діючих та створення нових об'єктів активного туризму шляхом підтримки від місцевих органів самоврядування, бізнесу та інших інвесторів.

Список використаних джерел

1. Ганкіна М. С. Соціальні основи діяльності підприємств міжнародного туризму. *Економіка і організація управління*. 2016. № 4 (24). С. 312–322.

EVENT-МАРКЕТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО ПОЗИЦІОНУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

Гончарук К. В.,

студентка Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв

(науковий керівник – **Годованюк А. В.,**

викладач кафедри фінансів та економіки

Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу)

Переміни ринку продукують закономірність переоцінки процесу взаємодіяння із визначеною публікою, результативність доцільних прийомів безсумнівного впливу знижується, але ще й появляються сучасні технології, котрі розкривають у ширшому форматі емоціональний ступінь сприймання. Саме тому росте значення ВТЛ-технологій, що пов'язують між собою чимало конфігурацій маркетингових комунікацій, помежи котрих виняткове містину надано Event-маркетингу.

Event-маркетинг – новий ефективний спосіб взаємодіяння із покупцями, з наявними і рецисивними функціонерами. Його результативність залежить від наявного порядку комунікацій суспільства, позаяк маркетинг подій демонструє себе як вагомий фрагмент комунікативної стратегії виробництва в межах формування, піару бренду чи іміджу фірми. Основою для споживання маркетингу подій в процесі діяльності фірми мусить існувати комплексна, об'єднана та безпомилково втілена комунікативна стратегія.

Event-маркетинг визначають як інструмент стратегічного позиціонування, що об'єднує фірму чи комерційне маркування з певним суспільним явищем, подією чи її сегментом, до обопільної користі напрямів. Event-маркетинг – це ефективний засіб покращання корпоративної репутації, диференціації продуктів чи послуг та підняття продажів і ступеня прив'язаності покупців фірми з боку PR та спонсорингу, тобто виробництво креативного поштовху чи розробленні планів особливих подій для просування бренду [2, с. 265]. В алгоритмі будь-котрого Event-заходу в туристичній сфері зобов'язані існувати детально зазначені усі послідовні кроки по його виконанню і надані відповіді на стрій запитань: вектор заходу: на вчення туристів, їх забав, або інформації про них; що планується одержати на завершальному етапі: забезпечити загальнодоступну активність туриста в цей процес чи визвати до цього івенту зацікавленість у визначеній аудиторії (туристів); які саме прийоми просування повинні фігурувати під час виконання туристичного проекту, адже, він є таким же товаром, котрий повинні радити зазначеній аудиторії, а просування є центральним інструментом притягнення і залучення туристів [1, с. 253].

Маркетинговий план туризму являє собою стратегію та поєднання методів, інструментів і ресурсів, призначених для цього досягнення комерційних та соціальних цілей.

Програма Event-маркетингу туристичної сфери може проходити у виді стратегічного союзу фірми із асоціацією, яка працює у визначеному векторі, чи у виді діяльності із суспільною подією безпосередньо. Event-маркетинг туризму уміє створювати справді цільний образ бренду. Варто зазначити, що пересічний вечір з приводу річниці фірми не має жодного взаємозв'язку з event-маркетингом. Хоч річниця може бути чудовою зачіпкою для створення особливого заходу. Професіонали асигнують наступні різновиди ефективних заходів туристичної сфери: конференції, виставки, семінари, корпоративні виїзні заходи та зустрічі керівників, компанійські вечірки, запуск туристичної послуги. Результативність Event-заходу туристичної сфери аналізується відповідно до критеріїв: кількість зацікавлених учасників майбутнього туристичного заходу; відклики візитерів туристичного івенту; зростання кількості туристів серед визначеної аудиторії. В певних проектах реально не асигнують критерій оцінки у грошовому вигляді. Пояснюється це тим, що головним вектором Event-маркетингу є піднесення репутації і бренду фірми, яка, відповідно, розуміє свої витрати та перспективний дохід [3, с. 147]. Виконані івенти можуть надати крім лояльнос-

ті туристів, також прибуткову користь для туристичної фірми та стабілізувати її на ринку туристичних послуг. При умові перевиконання рентабельного аспекту ефективність Event-заходів прогресивно збільшиться і, при черговому їх використуванні, надавати корисну та комунікаційну ефективність у однакових сутностях. Ефективність запропонованих заходів незмога повністю розрахувати, ні реально, ні теоретично. 2019–2021 роки були випробувальним етапом для туристичної сфери діяльності економіки як України, так і світу в цілому. Туристичне підприємництво – перша економічна жертва COVID-19: закриття кордонів, карантинні заходи, значні цифри зараженості, це важкі виклики для результативного функціонування фірм туристичної сфери, що примушують знаходити сучасні напрями для того, щоб легко витримати цей сутужний фазис, а також бути в образі суспільства – соціально відповідальною організацією.

Список використаних джерел

1. Горбилева З. М. Економіка туризму: навчальний посібник. Мінськ: БГЕУ, 2004. 478 с.
2. Корж Н. В., Білан Ю. В. Передумови формування соціального капіталу. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 7 (169). С. 263–270.
3. Пічик К. В. Івент-маркетинг як сучасний інструмент впливу на споживача. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2016. Т. 1. Вип. 1. С. 145–148.

АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ ТУРЕЧЧИНИ

Ганзуля А. В.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Бойко З. В.**, к.г.н., доц.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Туризм є однією з основних динамічних галузей економіки Туреччини, де понад 10 років спостерігається позитивна динаміка зростання туристичного господарства. Щорічний обсяг туристів у 2019 р. склав біля 52,5 млн іноземних осіб. Країна увійшла до першої десятки найвідвідуваніших країн світу, займаючи 6-е місце у світі після Франції, Іспанії, США, Китаю та Італії (рис. 1) [2].

За нетривалий проміжок часу Туреччина стала великим центром в'їзного туризму. Основна частина туристів приїжджають збільш європейських країн, а саме з Німеччини (24 %), Росії (18 %), Великобританії (13 %), Ірану (10 %), Болгарії (9 %) та Нідерландів (7 %). Загальна тенденція турецького туризму – відвідування туристів із Ізраїлю, адже це нове явище в туризмі країни, бо раніше в Туреччину приїжджали в основному туристи з країн, де немає можливості відпочити на морі та в теплому кліматі (рис. 2) [3].

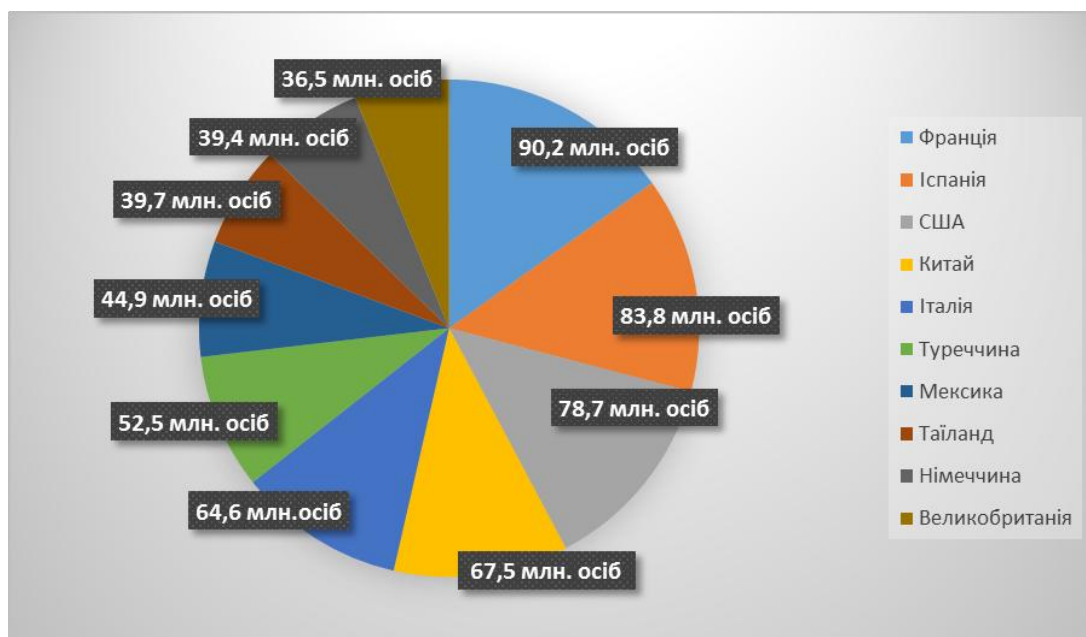

Рис. 1. Найбільш відвідувані країни світу [2]

Основні туристичні потоки направлені в чотири курортних регіони країни: Анталію (30,3 % прибулих туристів), Стамбул (27 %), Муглу (11,8 %) та Ізмір (3,9 %).

Виїзний туризм в Туреччині розвинутий досить незначно. Відпочинок за кордоном для турків – це не простий крок. Отримати візу до європейських країн і в США досить важко. Необхідно підготувати безліч документів і пройти кілька інстанцій (рис. 3).

Подорожувати за кордон для турецького народу досить дорого, не як у інших провідних народів. Відпочинок в країнах західного континенту завжди дорожче внутрішнього туризму. Багато жителів Туреччини вважають за краще відпочивати всередині країни. Вони їздять на відпочинок в курортні міста: Каш, Калкан, Кемер, напівпустельну Каппадокію тощо, а також на море (більшість на Чорне) та в Немрутавські або Качкарські гори [1].

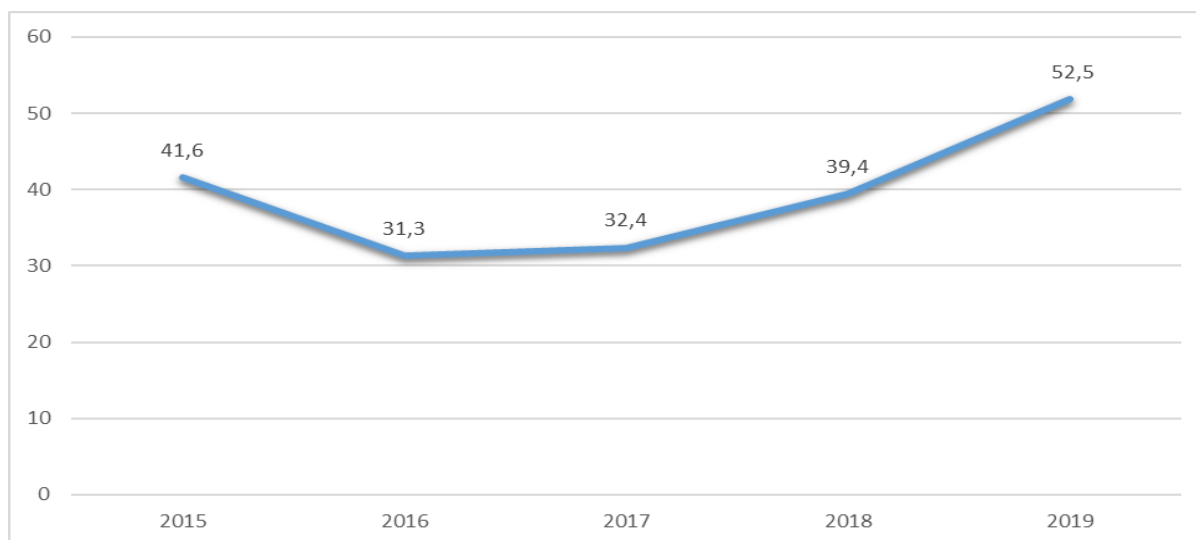

Рис. 2. Графік туристичних прибуттів 2015–2019 рр., млн чол., [4]

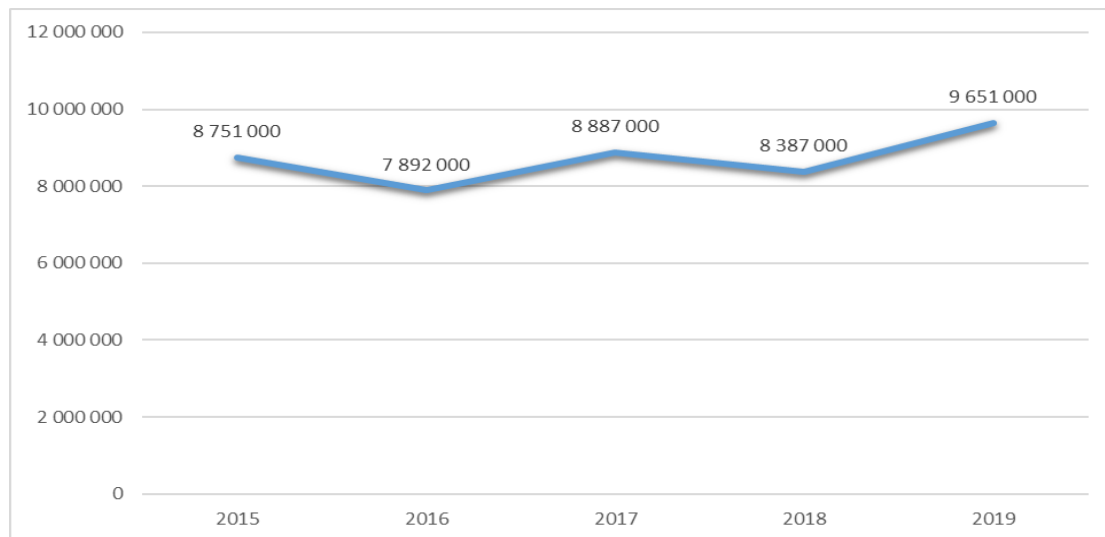

Рис. 3. Графік туристичних відправлень, млн чол. за 2015–2019 рр., [4]

Таким чином, аналізуючи ці дані можна зробити висновок, що туристичні прибуття та відправлення з кожним роком зростають, а отже і туризм у цьому регіоні розвивається.

Список використаних джерел

1. Внутрішній туризм в Туреччині. URL: https://focus.ua/lifestyle/437005-tolko_dlia_svoikh
2. Населення Туреччини. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2631879-kilkist-naselenna-v-tureccini-perevisila-82-miljoni.html>
3. Транспорт в Туреччині. URL: http://www.biancoloto.com/transport_turkey.html
4. Туреччина в системі міжнародної торгівлі. URL: <https://ppt-online.org/295950>

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ГРЕЦІЇ

Фролікова В. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Бойко З. В.,** к.г.н.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Туризм у Греції – одна з провідних галузей економіки Греції, саме на неї припадає 18 відсотків ВВП країни і 16 відсотків робочої сили. Згідно з дослідженнями Всесвітньої організації туризму, Греція посідає 15 місце у світовому списку найбільш відвідуваних країн світу: щороку на відпочинок до Греції приїжджають понад 17 мільйонів туристів (рис. 1). Приблизно 34,2 мільйона прибуттів були зареєстровані в туристичних місцях проживання в Греції у 2019 році. Найбільший внесок зробив міжнародний туризм, приблизно дві третини прибулих у готелі для розміщення прибули з інших країн.

Високий рівень розвитку туризму пояснюється, з одного боку, географічним положенням країни і багатою культурною спадщиною та природними ресурсами. Греція є однією з небагатьох країн, які приваблюють туристів одночасно рекреаційними курортами, різнобічним історико-культурним туризмом та паломництвом до святинь всього християнського світу. Щороку Грецію відвідують близько 40 тисяч українців [1].

Греція налічує понад 50 аеропортів, основна частина яких знаходиться на островах. Більшість аеропортів приймають міжнародні чартерні рейси з різних країн світу (рис. 2) [2].

Розташований на півдні Європи та розкинувшись на сотнях островів, цей регіон також є важливою зоною круїзного та морського туризму [3].

Туризм має важливе значення для економіки Греції. Це стало рятувальним колом після кризи державного боргу, в результаті якої країна впала в рецесію в кінці 2009 року, що призвело до екстреної допомоги від ЄС. Незважаючи на те, що Греція вийшла з фінансової допомоги єврозони у 2018 році, туризм продовжує відігравати певну роль у сприянні тривалому відновленню економіки країни. Загалом в 2021 році Грецію відвідали 4,55 млн туристів (+51,4 % в порівнянні з 2020 р.) [2].

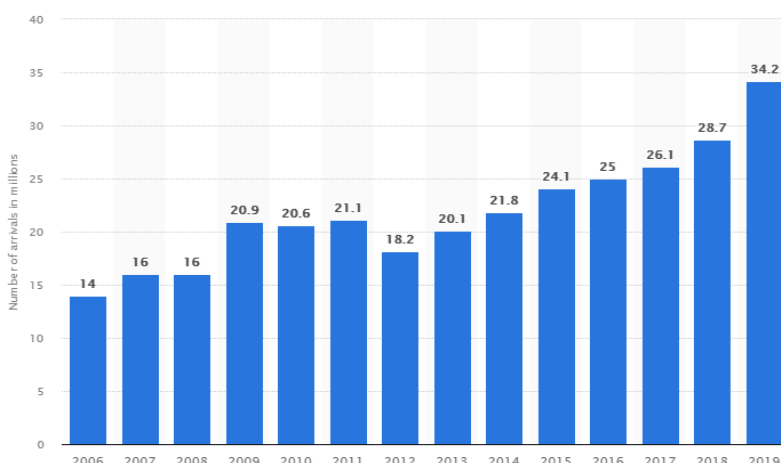

Рис. 1. Кількість прибуттів до Греції за 2006–2019 рр. [3]

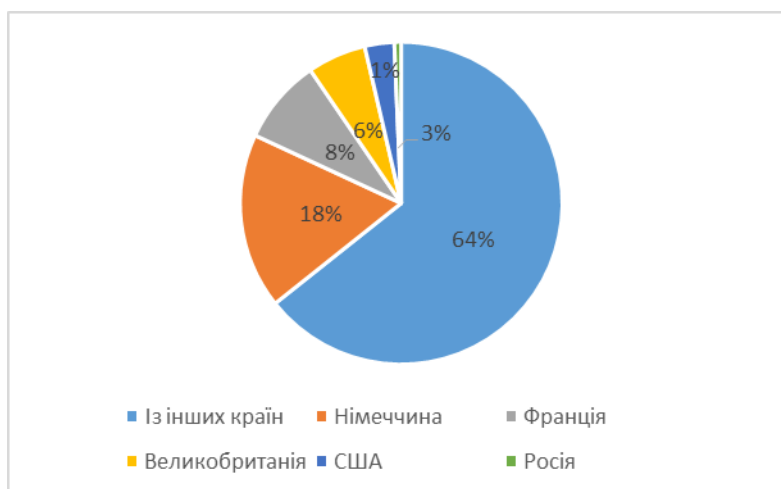

Рис. 2. Країни – відвідувачі Греції на 2021 рік [3]

Список використаних джерел

1. Розвиток туризму в Греції. URL: <https://tourism-book.com/books/book-41/chapter-1429>
2. Індустрія туризму в Греції. URL: https://studme.org/372330/turizm/razvitie_industrii_turizma_sovremennoy_gretsii
3. В'їзний туризм в Греції. URL: <https://www.statista.com/statistics/413222/number-of-arrivals-spent-in-short-stay-accommodation-in-greece>
4. Офіційний сайт UNWTO. URL: <https://www.unwto.org>

РІВЕНЬ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ КИТАЮ

Творовська О. В.,

здобувач Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Бойко З. В.**, к.г.н., доц.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Китайський ринок туризму – один із наймолодших у світі. Хоча його історія налічує лише чверть століття, прогнози розвитку туристичної галузі сьогодні є найбільш перспективними. Початок туризму в Китаї відноситься до 1950-х років, але справжній прорив відбувся в 1978 році. Сьогодні Китай посідає найвище місце у світовій туристичній індустрії, у 2019 році Китай посів 4 місце за кількістю відвіданих країн (67,5 мільйона) та 2 за виїзним туризмом (табл. 1) [1].

За попередніми даними Міністерства культури і туризму Китаю, сектор туризму склав 5,97 трлн юанів (882 млрд) у 2019 році, що на 10,5 % більше, ніж у 2018 році. У 2019 році до ВВП Китаю надійшло 9,94 трлн юанів або 11 % ВВП (рис. 2). На сьогодні туристичний сектор країни забезпечує 79,9 млн робочих місць або 10,3 % від загальної кількості зайнятого населення [1].

Таблиця 1

Рейтинг економік світу в 2019–2020 рр. за даними ООН [1]

Рейтинг	Економіка	ВВП(\$ млн)
	Увесь світ	85,804,390.60
1	Сполучені Штати Америки	20,494,100.00
2	Китай	13,608,151.86
3	Японія	4,970,915.56
4	Німеччина	3,996,759.29
5	Великобританія	2,825,207.95
6	Франція	2,777,535.24
7	Індія	2,726,322.62
8	Італія	2,073,901.99
9	Бразилія	1,868,626.09
10	Канада	1,712,510.03

Китай був першою країною, яка постраждала від коронавірусу і де були введені жорсткі обмеження на життя своїх громадян. Зараз країна рухається до відновлення нормального життя, і самі китайці отримали дозвіл на переїзд у межах своєї країни (у список дозволених входять лише ті пункти призначення, де епідемічна ситуація повністю вирішена). Великі туристичні компанії (наприклад, TUI China) розробили туристичні пакети для своїх клієнтів, які організують програми не тільки в Пекіні та Шанхаї, але і в місті Санья на південному острові Хайнань. Також доступні екскурсії на відомі гірські курорти та природні заповідники [2].

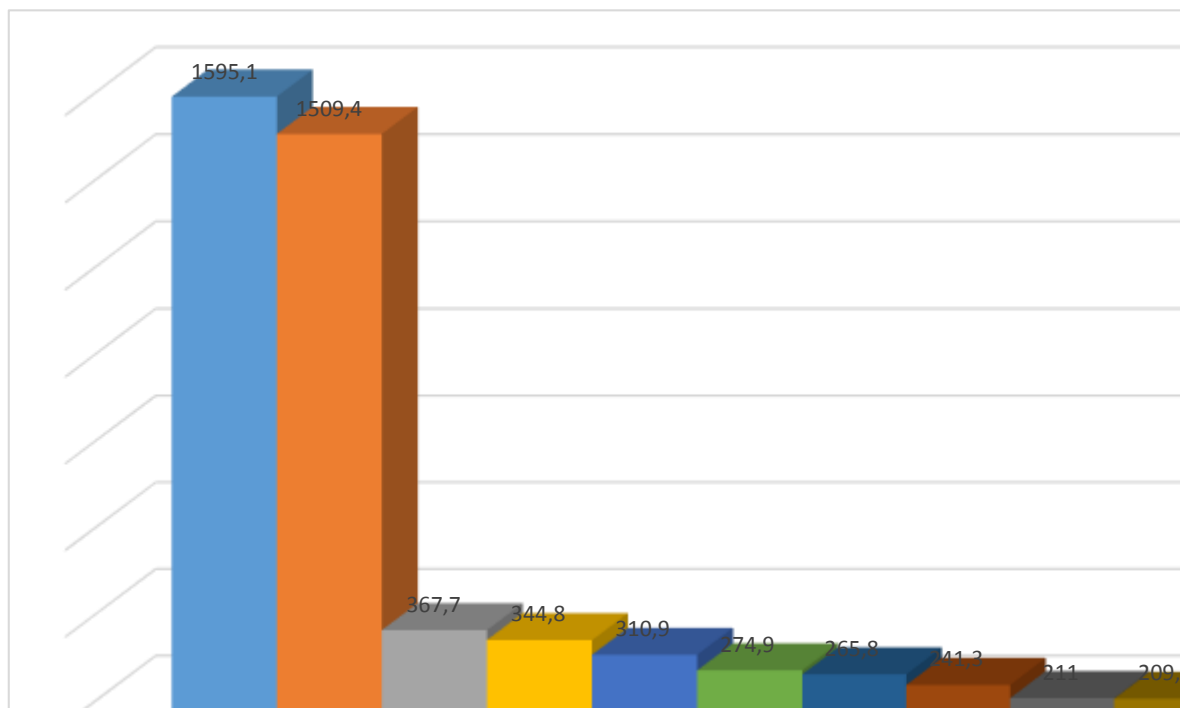

Рис. 2. Загальний внесок туризму у ВВП в 2019 році, млрд дол. [1]

Безпека туристів залишається головним пріоритетом, і особлива увага приділяється дотриманню всіх стандартів та норм охорони праці для готелів.

Під час свят з 1 по 5 травня Китай зареєстрував рекордну кількість внутрішніх туристичних турів – 115 млн, в результаті прибуток туроператорів склав 47,5 мільярда юанів (6,79 мільярда доларів). Порівняно з аналогічним періодом минулого року, який минулого року 117,67 млрд юанів, цього річного дохід впав на 59,58 % [2].

Список використаних джерел

1. Економіка туризму в Китаї. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2020/154.pdf

2. Пандемія COVID-19 та її наслідки в туризмі. URL: <http://www.ntoukraine.org/assets/files/EBRD-COVID19-Report-UKR.pdf>

WINE HOTEL AS PROVIDER OF WELLNESS INDUSTRY DEVELOPMENT

Lutskova V. A.,

Candidate of Technical Sciences,

Associate Professor of Management, Finance and Administration

Odessa Institute of PJSC «University Interregional

Academy of Personnel Management»

Nowadays the topic towards human health is currently central. As we know, the coronavirus pandemic (COVID-19) has not only a significant impact on public health, but has also seriously affected one of the world's leading sectors of the economy, namely the tourism industry. In addition, mental health is an integral part and an essential component of health. The WHO Constitution states: «Health is a physical, mental and social well-being, and not only the absence of disease and physical defects» [1]. According to the fact that people are exposed to stress on a daily basis due to a pandemic or due to other factors such as difficult work, lack of sleep, people may have mental disorders. Also, a relationship between physical and mental health has been proven [2]. For example, certain mental disorders are more likely to develop against the background of certain physical pathologies. In this regard, the model of mental health education and renewal on the basis of wine therapy in spa salons is relevant. From ancient times wine is a balm, that's why wine therapy has become the separate part of science and belongs to nontraditional medicine. Nowadays, the wine products are widely used in the perfume and wellness industries, because it has many vitamins (C, B1, B2, PP, B12), antibacterial, antiviral, antiaging properties [3]. According to analysis of Ukrainian market there are many parapharmaceutical products based on the wine extract including body and face creams, shower gels, masks, tonics, sera [4]. The bigger producers of formulations with wines and their extracts are South Korea and France. Koreans use the latest technologies to create skin care products, and the composition often contains ingredients that are unusual for the Western world. And producers from France utilize wine products because country has annual grape crops. Should be mentioned that Ukraine also has vineyards, particularly in Odessa region that is the perspective of wellness tourism development using grape-processing products.

The Ukrainian winegrowers and wineries are ready to provide both cheap grapes and production waste, which are later used in various cosmetic lines and wine spas. But also, the hotel building near vineyards is real too.

Wine hotels are a relatively recent phenomenon in the wine tourism industry. The first wine hotel, Le Sources de Caudalie (Springs of Codali) in Bordeaux, opened 22 years ago. In addition to staying at hotel, tasting rooms, museums, wine gastronomic restaurants, training courses and excursion programs, medical and cosmetic services using the properties of wine and grapes can be offered to visitors (Fig. 1).

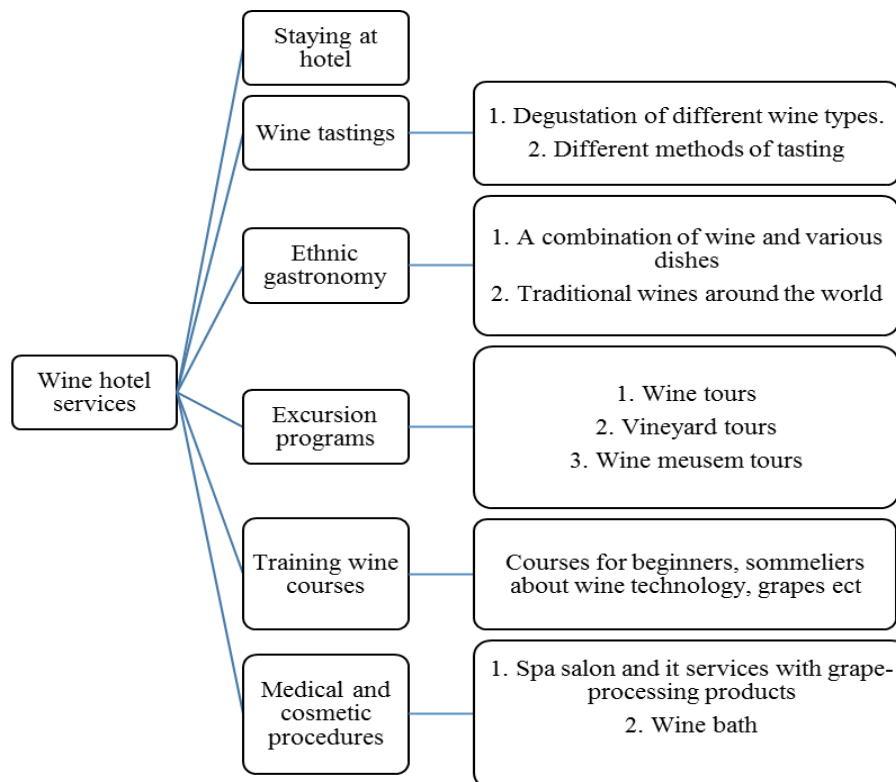

Fig. 1. Possible service list at wine hotel

Medical and cosmetic services can include treatment using wine or cosmetics produced by grape-processing products. Furthermore, taking bath with wine marc is an unusual medical procedure. Wine gastronomic restaurants can offer ethnic dishes with wines or visitor can taste a various combination between wines and food. The most widespread combination is wine with cheese.

Wine hotel can organize the excursion programs including wine tours, vineyard tours. One of directions of agritourism is harvest. For this reason, grape harvest can become entertainment for tourists.

Thus, creation wine hotel near vineyards is useful for people as well as merchantable.

References

1. Mental health: strengthening our response. URL: <https://www.who.int/ru/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response>
2. Ohrnberger, J., Fichera, E., & Sutton, M. The relationship between physical and mental health: A mediation analysis. *Social science & medicine*. 2017. № 195. P. 42–49.
3. Sarkisian G. Research of the properties of grape processing products in relation to its application in spa and wellness industries. *Food science and technology*. 2019. Volume 13. Issue1. P. 11–18.
4. Lebedynets O. V., Kovalenko S. M., & Breusova S. V. Marketing research of the contemporary market of parapharmaceuticals based on wine. *Біжнік фармації*. 2019. № 1. P. 33–38.

ПОЛІТИКА ЕКОНОМІКИ ІТАЛІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРА КРАЇНИ

Хусанова М. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Бойко З. В.**, к.г.н., доц.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

У 2019 році кількість відвідувань Італії міжнародними туристами сягнула позначки у 65 млн [1]. Туризм продовжує активно роботи внесок в економіку країни. У 2019 році туризм становив 13 % від ВВП країни, що складало 233 млрд євро. Для прикладу у Франції цей показник коливався в межах 9,1–9,8 % за 2008–2019 рр. Відповідно до звіту Всесвітньої ради з туризму та подорожей на 2019 рік у туристичній сфері працювали майже 3,5 млн людей, що складає приблизно 15 % робочих місць від усієї робочої сили країни [2].

Наразі Маріо Монті підіймає питання, щодо продуктивності праці населення Італії. Він стверджує, що саме припинення протистояння соціальних груп є запорукою покращення італійської економіки та стабільності продуктивності праці. Італійські підприємці також підтримують цю ідею і запевняють, якщо є зацікавленість в тому, щоб Італія й надалі входила до числа могутніх країн як США, Німеччина, то потрібно звернути увагу саме на продуктивність праці. Массімо Брунеллі, голова фонду нерухомості «Idea Fimit», який керує близько 11 мільярдами майна стверджує: «Ми повинні працювати за більш гнучкого робочого графіку, однак не зменшуючи потужності. Працівники повинні витримувати пікові навантаження, але усвідомлювати, що вони працюють заради своїх же інтересів. Ми повинні створити прозору політику заради досягнення цієї мети. Також потрібно брати на роботу молодих спеціалістів, випускників, яких так не вистачає зараз на італійських підприємствах» [3].

Слід також звернути увагу на інвестиції у сферу подорожей та туризму, адже вони значною мірою впливають на загальний розвиток цього сектору. Капітальні інвестиції коливалися між 2010 і 2019 роками. У 2010 році вони склали 13,3 млрд євро [4]. Після зменшення приблизно до восьми млрд євро у 2014 році капітальні вкладення в цю галузь зросли до 9,8 млрд євро у 2019 році. (рис. 1). Ринок туристичних послуг функціонує, задовольняючи платоспроможний попит населення, що формується під впливом об'єктивних умов та суб'єктивних чинників. Німецькі вчені Гунцікер і Крапф визначають туристичний попит як сукупність туристичних благ, послуг і товарів, які туристи схильні придбати за визначеного рівня цін [5]. Безумно попит на відвідування Італії є, оскільки вона є п'ятою країною у світі та третьою в Європі за рівнем міжнародних туристських прибуттів. Італія щороку приваблює мільйони туристів завдяки захопливій культурі, природним ландшафтам, художнім об'єктам та відомій кухні.

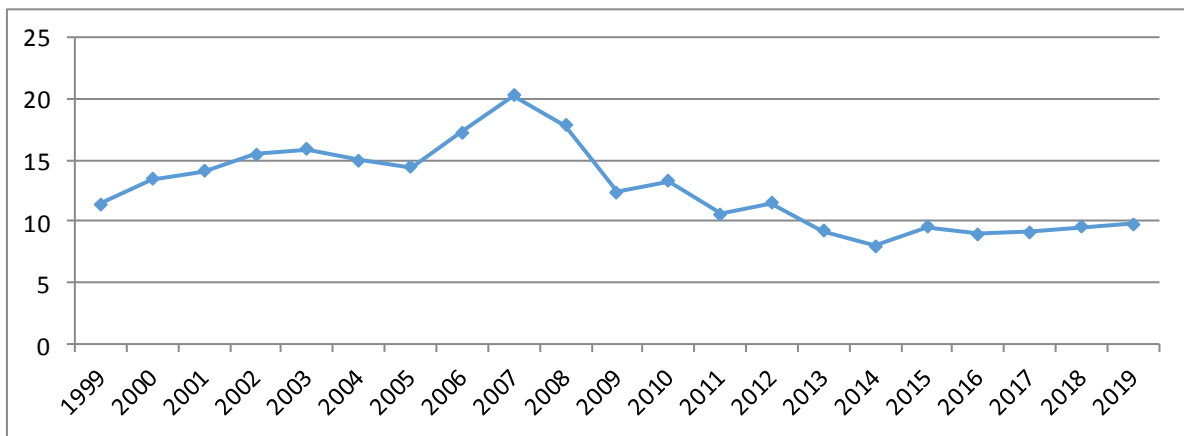

Рис. 1. Графік капітальних інвестицій у туристичну сферу з 1999 до 2019 рр.

Джерело: [4].

Список використаних джерел

1. GDP share generated by travel & tourism in Italy 1999–2019. URL: <https://tool.wttc.org>
2. Основний ринок міжнародних потоків в Італію. URL: <https://wttc.org/Portals/0/Documents/Press%20Releases/%20Italy%20looks%20set>
3. Італія вирішує проблему продуктивності праці. URL: <https://ccipu.org/ua/news/%D1%96tal%D1%96ya-vir%D1%96shu%D1%94-problemu-produktivnost%D1%96-prats%D1%96/>
4. Tourism capital investment in Italy 1999–2019. URL: <https://www.statista.com/statistics/628776/tourism-industry-capital-investmentitaly-dollars/#:~:text=Tourism%20capital%20investment%20in%20Italy%201999%2D2019&text=The%20capital%20investment%20in%20travel%209.8%20billion%20euros%20in%202019>
5. Hunziker W., Krapf K. Grundriss der allgemeinen Fremdenverkehrslehre // Тлумачення матеріалів dotyczących ruchu turystycznego w różnych krajach. Warszawa: Zakład Prawnych i Ekonomicznych Zagadnień Turystyki przy SGPiS, 1961. С. 17.

ДО ПИТАННЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ У СФЕРІ МІСЕ-ТУРИЗМУ

Вольський О. О.,

студент НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»
 (науковий керівник – **Вольська А. О.**, к.е.н., доц., викладач
 НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»)

Business Travel – один із напрямків туристичного бізнесу, що динамічно розвивається. Діловий і МІСЕ-туризм – один із найбільш популярних видів туризму в світі. Індустрія МІСЕ – одна з галузей гостинності, яка позитивно впливає на ріст міст, підприємств, напрямків та інших аспектів світового ринку. Щорічно в світі здійснюється більше 100 млн бізнес-турів. За прогнозами, загальний обсяг промисловості МІСЕ, який у 2019 р.

оцінюється в 916,1 млн дол. США, до 2030 р. отримає 1,78 млрд дол. США, а показник його зростання становитиме 6,1 % у 2020–2030 рр.

Індустрія MICE – це спеціалізована ніша групового туризму, яка прагне замовляти, планувати, управляти та проводити зустрічі, семінари, виставки та інші заходи. Заходи проводяться для досягнення цілої низки ділових, академічних, професійних чи культурних цілей. MICE включає чотири різні типи туристичних ринків, а саме: подорожі для зустрічей; заохочувальні подорожі; конференційні подорожі; виставкові подорожі.

Проведений аналіз засвідчив, що організація і проведення ділових поїздок на рівні європейських стандартів не є легкою справою. Так, українські компанії тільки починають освоювати цей напрям туристичної діяльності. До перешкод в ефективному розвитку можна віднести: відсутність стандартів і технічних регламентів, гармонізованих з європейськими, щодо туристичних об'єктів та об'єктів туристичної інфраструктури; неналежна якість ділової інфраструктури (менше 20 % українських готелів сьогодні відповідають вимогам світових стандартів за рівнем комфорту [3]); сучасний готель повинен об'єднувати в собі можливості інфраструктури бізнес-центру, центру відпочинку, а також підприємств торгівлі та сфери послуг; як зазначають працедавці присутній дефіцит професійних кадрів, як і фахівців у сфері конференц-сервісу, так у сфері дозвілля та ін. Важливою проблемою залишається відсутність алгоритму дій популяризації українських туристичних продуктів на міжнародному рівні.

«Нетворкінги, нові контакти, живе спілкування – все це призупинила пандемія. Корпоративи у готелях перетворилися у онлайн-засідання. Готелі, ресторани, транспорт залишилися незатребувані. До 2019 року галузь зростала, збільшувалася кількість бізнес-центрів, просторів для навчання та дозвілля. Зараз індустрія значно змінилася», – констатував **керуючий директор лондонської консалтингової фірми MICE Knowledge, що спеціалізується на MICE-індустрії Роб Девідсон** під час конгресу ділового туризму **Global MICE Congress Kyiv 2021** [2].

Напрями розвитку MICE-туризму вбачаються для України в: проведенні тематичних міжнародних заходів. Членство в ICSSA відкриває містам доступ до бази професійних зустрічей різного масштабу, організатори яких (зокрема, бізнес-компанії та асоціації) шукають найкраще місто для проведення тієї чи іншої події; підтримка держави є вкрай важливою, адже коли турист прибуває в місто, то він користується його інфраструктурою, знайомиться з пам'ятниками архітектури і т. ін.; розвиток внутрішнього туризму; заохочення інвесторів для облаштування туристичної інфраструктури; встановлення ділової партнерської взаємодії з закордонними колегами, з метою здобуття практичного досвіду та розроблення і запровадження в дію державної програми по просуванню туристичних продуктів галузі на світовому ринку. Вважаємо, що MICE-туризм в країні повинен розвиватися на особливостях української національної специфіки.

MICE-туризм є цікавим і прибутковим напрямком, має велике значення для приймаючої країни з економічної точки зору.

Список використаних джерел

1. Діловий туризм. основні проблеми розвитку та шляхи вирішення. Методичний посібник на допомогу клубним працівникам та представникам туристичного бізнесу/«Донмцк» Краматорськ, 2019. URL : <https://doumck.files.wordpress.com/2020/04/d094d196d0bbd0bed0b2d0b8d0b9-d182d183d180d0b8d0b7d0bc.-d09ed181d0bdd0bed0b2d0bdd196-d180d0bed0b7d0b2d0b8d182d0bad183.pdf>
2. Хаб для бізнесу: Київ готовий розвивати діловий туризм. URL : <https://vechirniy.kyiv.ua/news/56991>

ТУРИЗМ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА: СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Підлубний Д. А.,

студент Подільського спеціального
навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу
(науковий керівник – **Годованюк А. В.**, викладач
кафедри фінансів та економіки Подільського спеціального
навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу)

Сучасна туристична індустрія динамічно розвивається. Її розвиток сприяє активному економічному росту великої кількості країн. У багатьох країнах туризм став важливим джерелом доходу і є однією з найбільш перспективних галузей національної економіки. Розвиток індустрії туризму та закріплення її впливу на розвиток економіки стали одним із пріоритетів світової економіки.

Туристичний бізнес – одна з найбільш динамічних галузей, що швидко розвиваються у світовому господарстві. Туризм входить до трьох найбільших експортних галузей, поступаючись нафтовидобувній промисловості й автомобілебудуванню. На даний час, туризм є найрентабельнішою сферою світового господарства [2, с. 48]. Туристичний бізнес привабливий для підприємців з таких причин: невеликі стартові інвестиції; зростаючий попит на туристичні послуги; високий рівень рентабельності; мінімальний строк окупності витрат. Головним є поділ туризму на дві категорії:

Внутрішній туризм – міграційні потоки людей у межах країни постійного проживання з туристичною метою. Внутрішні подорожі становлять 80–90 % усіх подорожей, а загальна вартість внутрішнього туризму у 5–10 разів перевищує вартість міжнародних подорожей для туристів.

Міжнародний туризм охоплює подорожі людей, які подорожують за межі своєї країни, проживаючи з туристичною метою. Для них перетин державного кордону підлягає певним формальностям: оформленню паспортів та віз, митним процедурам, іноземній валюті та медичним оглядам [3, с. 121].

Відтворення історико-культурного потенціалу країни є важливими факторами для розвитку туристичної галузі. Унікальний комплекс історичних, культурних та природних пам'яток, важливі рекреаційні можливості,

які має наша країна, все більше приваблює туристів. Забезпечення прибутку від цього потужного потенціалу, використання його з користю для активного відпочинку та поліпшення здоров'я людей можливе лише за умов організації туризму, матеріально-технічної бази, яка залучає кваліфікованих працівників. Український туристичний ринок знаходиться на стадії становлення. Стан туристичних послуг визначається соціально-економічними та політичними процесами; що відбуваються в країні, щоб відтворити курс реформ у суспільному житті. Підвищення рівня життя та умов туризму до соціальної моделі споживачів; особливо міського населення, що кидає виклик попиту та конфігурації туристичного ринку [1, с. 72].

Іноземний туризм в Україні є недорозвиненим і вимагає ефективних рішень для відновлення та обслуговування до штатів. Необхідно організувати державні кошти на оновлення архітектурних туристичних визначних пам'яток створюють пам'ятки більше, що дасть можливість не тільки розвиватися туристичній галузі, а й принесе країні як додатковий дохід, так і певний престиж в світовому співтоваристві

Список використаних джерел

1. Голубева С. Р. Основные направления развития международного туризма в Украине. *Менеджер*. 2008. № 2. С. 72.
2. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007, 344 с.
3. Смаль І. В. Туристична індустрія України: сучасний стан і перспективи розвитку. *Туристично-краєзнавчі дослідження*. К., 2009. С. 121.

COVID-19 ТА МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ: АНАЛІЗ СИТУАЦІЇ

Дмитрієва Л. М.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Стеблюк Н. Ф.**, к.е.н., доц.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Під час коронавірусної пандемії саме галузь туризму постраждала найбільше, зокрема через обмежувальні заходи, які запроваджують держави на пересування громадян, карантин, заборону авіаперевезень тощо. Світ зіткнувся з безпрецедентною, глобальною та надзвичайною ситуацією в галузі охорони здоров'я, соціальної та економічної ситуації в результаті пандемії COVID-19 [1]. Саме це – зумовило значне падіння міжнародного попиту на тлі глобальних обмежень на подорожі, включаючи багато кордонів, повністю закритих, для стримування вірусу. Відповідно, до останнього звіту Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), станом на травень 2021 року падіння кількості туристів в світі у відсотках до рівня попереднього року склало 65 %, у грудні 2020 у порівнянні з груднем 2019 року падіння складає 72 %, за всю історію міжнародного туризму – це найгірший рік за показниками [1].

За перші десять місяців 2020 року, відбулося зниження міжнародних прибуттів туристів на 900 мільйонів, порівняно з аналогічним періодом 2019 року. Це обернулося втратою в 935 мільярдів доларів США від експорту міжнародного туризму, що в 10 разів більше, ніж у 2009 році під впливом світової економічної кризи. Міжнародні прибуття у країни Азії та Тихого океану у січні-жовтні 2020 року зменшилися на 82 %, Близький Схід – зниження на 73 %, Африка – на 69 %, а відвідування Європи та Америки скоротились на 68 % [1]. Дані про міжнародні витрати на туризм продовжують відображати дуже слабкий попит на виїзні подорожі. Міжнародні туристичні прибуття за регіонами зменшилися та відрізняються між собою і це можна спостерігати на рис. 1. Очікуване падіння міжнародного туризму у 2020 році еквівалентно втраті близько 1 мільярда прибулих та 1,1 трильйона доларів США надходжень від міжнародного туризму. Таке падіння міжнародного туризму може призвести до прогнозованої економічної втрати світового ВВП у розмірі понад 2 трильйони доларів США, що становить більше 2 % світового ВВП у 2019 році [1]. Поряд із поточним впровадженням вакцинації, безпечний та відповідальний шлях відновлення туризму буде залежати від скоординованої реакції країн щодо обмежень на поїздки, узгоджених протоколів безпеки та ефективного спілкування, щоб допомогти відновити довіру споживачів [2]. Відновлення міжнародного туризму очікується у другій половині 2021 року, але звіт UNCTAD все ще показує збиток між 1,7 трильйонами та 2,4 трильйона доларів у 2021 році порівняно з рівнем 2019 року [3].

Рис. 1 Міжнародні туристичні прибуття за регіонами [1]

Результати базуються на моделюванні, яке фіксує лише наслідки скорочення міжнародного туризму, а не на програмах економічного стимулювання, які можуть пом'якшити вплив пандемії на даний сектор. У звіті оцінюються економічні наслідки трьох можливих сценаріїв – усі вони відображають скорочення доходів у міжнародному туристичному секторі у 2021 р.

Падіння світових туристичних продажів становить 934 мільярди доларів США за першим сценарієм, 695 мільярдів доларів США за другим сценарієм та 676 мільярдів доларів США за третім сценарієм [3]. Перший, прогнозований сценарій, відображає скорочення на 75 % міжнародних туристів – найпесимістичніший прогноз – на основі скорочень туристів, які спостерігаються у 2020 році та спричиняє втрату реального ВВП на 2,4 трлн доларів США. Другий сценарій відображає 63 % скорочення прибуття міжнародних туристів та втрату реального ВВП на 1,7 трлн доларів США – менш песимістичний прогноз UNWTO. І третій сценарій, розглядає різні темпи внутрішнього та регіонального туризму у 2021 році. Він передбачає скорочення туризму на 75 % у країнах з низьким рівнем вакцинації та на 37 % у країнах з відносно високими показниками вакцинації, переважно розвинених країн та падіння ВВП прогнозується на 1,8 трлн доларів США [3].

Згідно зі звітом, скорочення туризму спричиняє зростання безробіття некваліфікованої робочої сили в середньому на 5,5 %. На працю припадає близько 30 % витрат туристичних послуг як у розвинених країнах, так і в країнах, що розвиваються [3].

Отже, стан туристичної галузі у світі та у кожній окремій країні є нині надзвичайно важливим, а шляхи налагодження сектору та адаптації у посткризовому періоді – прерогативними у державних політиках. Це потребує кількісного і якісного аналізу та аналітичних викладок, необхідних для прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Impact assessment of the covid-19 outbreak on international tourism. URL: <https://www.unwto.org/impact-assessment-of-the-covid-19-outbreak-on-international-tourism>
2. Unwto world tourism barometer. URL: <https://www.unwto.org/unwto-world-tourism-barometer-data>
3. Global economy could lose over \$4 trillion due to COVID-19 impact on tourism. URL: <https://unctad.org/news/global-economy-could-lose-over-4-trillion-due-covid-19-impact-tourism>

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ

Хусанова М. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Язіна В. А.,** к.е.н.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Введення інновацій є необхідною умовою успіху в умовах сучасного конкурентного середовища в готельній справі. Інноваційні технології зробили революцію в індустрії гостинності та туризму. Прикладами таких нововведень є картка-ключ або ключ у мобільному додатку, онлайн-бронювання, автоматизована реєстрація гостей, введення програмного забезпечення на сонові технології SaaS, високошвидкісний інтернет, віртуальні

екскурсії готелем, можна упевнитись в успішності цієї ідеї на прикладі Shangri-La Hotels and Resorts; або автоматизоване обслуговування роботами, наприклад, готель FlyZoo від Alibaba використовує роботів для обслуговування та прибирання номерів, надання гостям усієї необхідної інформації та автоматизації рутинних процесів, наскільки це можливо або готель Hilton також довів перспективність цієї ідеї, представивши «Конні», інноваційного робота з штучного інтелекту, який інформує гостей про місцеві туристичні визначні пам'ятки, рекомендації щодо харчування, а також особливості та зручності готелю. Ще одною причиною, щоб почати думати над інноваційністю вашого бізнесу-є пандемія коронавірусу (COVID-19). Перебуваючи в готелях, туристи турбуються про своє здоров'я, безпеку та комфортне проживання під час подорожі. Отже, усі готелі застосовують різні удосконалення, щоб переконати потенційних клієнтів обрати саме їх послуги. Ось чому найкращий варіант для готелів – використовувати новітні технології. Таким чином, вони можуть залучити більше людей та підвищити їх безпеку, а також значно збільшити дохід:

Розумні кімнати. Наш світ стає все більш цифровим, багато технологій створюються, щоб зробити рутину простішою та комфортнішою. Наприклад, введення в готель голосове управління, розпізнавання обличчя або мобільний контроль можуть підняти комфорт відвідувачів на новий рівень.

Соціальні мережі. Тепер все більше людей не хочуть турбуватися персоналом готелю, і наразі багата кількість готелів прийшли до цього рішення: надсилати повідомлення та сповіщення через соціальні мережі. Це не тільки підіймає популярність та впізнанність вашого закладу, а й також персонал може взаємодіяти із відпочиваючими, підіймаючи таким чином лояльність аудиторії.

Чат-боти. Гостям більше не потрібно дзвонити на стійку реєстрації або самостійно знаходити якісь речі, оскільки вони можуть легко використовувати чат-боти для цієї мети. Найпоширеніші запити легко обробляються за допомогою чат-ботів і передаються у відповідний відділ готелю. Крім того, ці боти можуть бути автоматизовані, щоб відповідати на поширені запитання, такі як «ресторани поблизу» або «місця, які слід подивитися в цьому місці», без участі людини. Ця функція може стати ще однією перевагою для покращення клієнтського перебування в готелі.

Блокчейн. Очікується, що криптовалюта стане майбутнім системи електронних гаманців, оскільки все більше і більше людей, особливо мільянерів роблять великі інвестиції в технології блокчейн. І тому багато планів розвитку сучасних готелів включають криптовалюту як альтернативний метод оплати готельних послуг. Отже, якщо ви плануєте збільшити кількість відвідувачів, які переважно віддають перевагу використанню криптовалюти, ви можете включити технології блокчейну та криптовалюту до своєї системи оплати. Цей крок допоможе бізнесу перейти на новий рівень та зарекомендувати себе як сучасного та перспективного гравця, що заохотить більше гостей скористатися вашими послугами.

Розумна система-помічник. Усвідомлюючи основні уподобання ваших гостей, система прогнозування допоможе налаштувати будильник, надіслати сповіщення про сніданок чи вечерю, нагадати їм про важливі завдання на сьогодні та відстежувати багато інших важливих задач вашого гостя. Завдяки такому індивідуальній системі гостям більше не буде потрібно пам'ятати про складні задчі, що допоможе зменшити рівень стресу та мати чудовий досвід у готелі. Крім того, це допоможе перетворити звичайних гостей на постійних, що завжди підіймає авторитет та престижність закладу.

Автоматизація управління номерами. Однією з останніх тенденцій у готельних технологіях є автоматизована система управління номерами, яка може значно покращити якість обслуговування гостей і залишити незабутнє враження про рівень комфорту готелю. Голосові помічники, автоматичне освітлення та температурний контроль-це лише початок. Використовуються розумні системи новітніх технологій AI та ML [1], які аналізують великі дані та особисту інформацію про вподобання гостей, щоб зробити їх перебування максимально комфортним. Також автоматизовані готельні системи можуть значно заощадити енергоспоживання, вимикаючи прилади, які зараз не використовуються.

Технології вже стали невід'ємною частиною нашого суспільства, тому зараз різні галузі повинні йти в ногу з ними, особливо готельна. Надаючи своєму гостю винятковий сервіс та неперевершене житло, обладнане усіма новітніми технологіями, ви можете значно збільшити кількість гостей, які обирають ваш готель для проживання.

Список використаних джерел

1. Artificial Intelligence vs. Machine Learning vs. Deep Learning: Essentials. URL: <https://serokell.io/blog/ai-ml-dl-difference>

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ ТА ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Макєєва Л. М.,

студентка Подільського спеціального
навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу
(науковий керівник – **Годованюк А. В.**, викладач кафедри фінансів
та економіки Подільського спеціального навчально-реабілітаційного
соціально-економічного коледжу)

На сьогоднішній день туризм вважається одним із перспективних напрямків розвитку в країні.

Готельно-ресторанний бізнес є складовою частиною туристичної галузі України. Бо саме готелі забезпечують подорожуючих житлом, а ресторани заклади – поєднують різні форми організації виробництва, продажу та споживання кулінарної продукції, послуг.

Розвиток готельного-ресторанного бізнесу в Україні особливо актуальний. Це може забезпечити подальший розвиток у соціально-економічній сфері. Використовуючи новітні технології в готельному бізнесі, готелі можуть знаходити нові способи підвищення ефективності управління, покращити якість обслуговування, безпеку номерів та майна, а також забезпечити нові зручності. Понад 78 % загальних інвестицій було направлено на розвиток готелів та інших місць проживання, 14 % – на розвиток ресторанів [4].

Для того, щоб отримати більший прибуток, потрібно будувати готелі на туристичних курортах або самим робити красиві, чисті райони. Сучасний розвиток готельного бізнесу спрямований на створення інноваційних технологій для залучення якомога більшої кількості клієнтів, збільшення продажів, завоювання довіри туристів та створення позитивного іміджу для компанії. Ресторанний бізнес – один із найприбутковіших у світі. Індустрія харчування почала розвивати стійку тенденцію тематичних ресторанів, що є перспективним. Тематичні ресторани створюють психологічне середовище, у якому гості не тільки почуватимуться комфортно, але й беруть участь у тому, що відбувається. Це передається через інтер'єр, форму офіціантів, тип обслуговування, музичний супровід і, звичайно, кухню. Люди завжди тягнуться до унікальних, оригінальних та нестандартних речей. Тематичний ресторан – це ресторан, який може вгамувати не тільки голод, але й жагу до нових почуттів. Все більшою популярністю, особливо серед жителів великих міст, користується такий спосіб дозвілля, як зелений туризм. Він є дуже популярний у Європі. В Україні такий відпочинок тільки набирає обертів. Однією з головних переваг зеленого туризму є те, що він не виснажує наявні ресурси, а навпаки покращує рівень життя місцевого населення.

Сільський зелений туризм забезпечує: унікальний маршрут подорожі, щоб приєднатися до джерела українського духу через місцевий колорит; ознайомлення з природним мистецтвом та ремеслами; відвідування історичні місця [1, с. 151]. Останнім часом, зелений туризм набирає популярності серед іноземців, які проживають і працюють на території України. Вони приїжджають до українського села як на вихідні, так і на довший термін [2, с. 25]. Перспективами розвитку сільського «зеленого» туризму може стати концепція екотуризму, особливо як комфортного елітного місця для відпочинку та розваг за доступними цінами, що відповідно сприятиме залученню коштів для розвитку бізнесу й водночас для розвитку природоохоронної діяльності.

Зелений туризм є перспективним напрямком для України. За допомогою якого ми стимулюємо відродження та розвиток традиційних культур, таких як народна архітектура, мистецтво. Відпочинок у сільській місцевості завдяки збереженню етнографічної ідентичності представляє Україну у світі та приваблює іноземних туристів. Тому необхідно розвивати наявні туристичні ресурси.

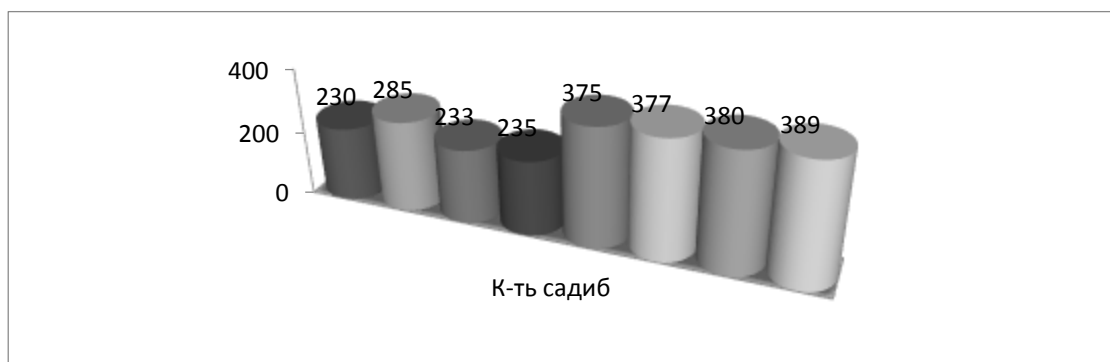

Рис. 1. Розвиток сільського «зеленого» туризму в Україні

Джерело: [3, с. 97].

Отже, розвиток системи туризму, постачання, транспортування та обслуговування, впровадження інновацій, інвестиції призведуть до розвитку готельного-ресторанного бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Гловацька В. В. Сільський зелений туризм: сутність, функції, основи організації. *Економіка АПК*. 2006. № 10. С. 148–155.
2. Ткачук В. І. Європейська парадигма сільського туризму в умовах диверсифікації сільської економіки. *Вісник Житомирського НАЕУ*. 2010. № 1. С. 25.
3. Колективні засоби розміщування в Україні у 2020 році: статистичний бюлетень. Державна служба статистики України, 2021. 142 с.
4. Статистичний щорічник України за 2020 рік. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

СТРУКТУРА ТУРИСТСЬКИХ ПОТОКІВ У РЕСПУБЛІЦІ КОРЕЯ

Матвієвська А. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Горожанкіна Н.А.**, к.г.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

В'їзний та виїзний туризм Республіки Корея не мають чітко виражену сезонність. Але є різниця між внутрішнім і міжнародним туризмом, що обумовлена кліматичними умовами країни. Кращий час для її відвідування іноземцями припадає на період з квітня по жовтень. Гірськолижний сезон в Кореї відкривається в кінці листопада і триває до квітня [5]. Це улюблений час мандрівок по країні для корейців. Хоча серед населення популярними є одноденні поїздки круглий рік [3].

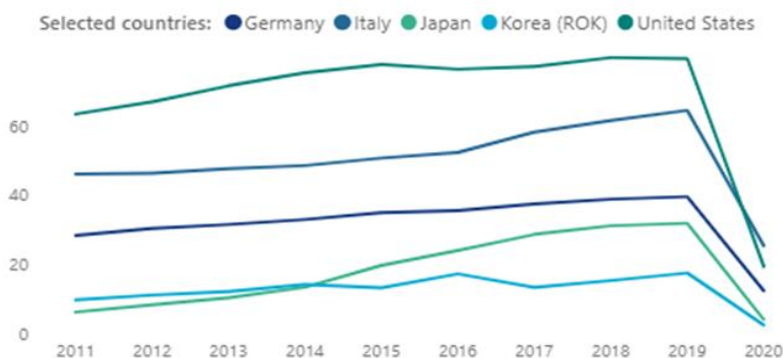

Рис. 1. Міжнародні туристські прибуття до Республіки Корея за провідними країнами світу за період 2011–2020 рр.

Республіка Корея займає останнє місце за показником міжнародних туристських прибуттів серед таких країн як Німеччина, Італія, Японія, США (рис. 1). 2019 р. було зафіксовано 17,5 млн туристів і 20,9 млн надходжень від міжнародного туризму – це найвищі показники за всю історію, у порівнянні з 2016 р., який був рекордним (17,2 млн осіб). У всіх країнах з 2019 року відбулося різке падіння показників через COVID-19. Станом на 2020 рік в'їзд туристів у Республіку Корею скоротився до 2,5 млн осіб [1].

Найбільше Кореєю цікавиться Східна Азія, їх частка складає приблизно 75 % від загальної кількості міжнародних туристів. За 2019 рік країну найбільше відвідало туристів з таких країн як Китай (5,9 млн), Японія (1,8 млн), США (767,6 тис.), Тайвань (518,1 тис.). Зазвичай мандрівники їдуть до Південної Кореї з певним напрямком. Наприклад, у 2015 році перше місце за відвідуваністю займає провінція Кьонгі (15,4 млн.), яка відома своєю великою різноманітністю атракцій, друге місце посів Сеул (12,4 млн), а третє – провінція Канвон (11,5 млн) [3]. Згідно із результатами аналізу авіаквитків у 2016 році, частим містом для відвідування південнокорейцями є Осака, за якою слідує Бангкок та Токіо. Високі показники повторного відвідування мають Осака, Токіо та Шанхай. До європейських країн корейці літають рідше через велику географічну відстань, дорогі тарифи на авіап перевезення та високі витрати. Кількість закордонних поїздок почала стрімко зростати з 2009 року. З 2009 по 2010 рік їх кількість зросла на 31,5 %. В період з 2012 по 2014 рік кількість людей, які подорожують за кордон, зросла в середньому приблизно на 8,2%. У 2014 році кількість корейських закордонних туристів становила близько 16,1 млн. А закордонні витрати склали 23,2 млн доларів [3]. Станом на 2019 рік показник виїзного туризму становив 28,7 млн осіб та було витрачено 32,7 млн доларів [2].

Отже, туризм у Республіці Корея, як внутрішній, так і міжнародний, є стабільним і досить значною частиною доходу державної економіки. Кожна провінція і місто країни відіграють важливу роль у туристичній діяльності. Показник внутрішнього туризму вдвічі перевищує міжнародний, а обсяги в'їзного туризму менші за виїзний. Серед недоліків для туриста можна виділити значну віддаленість від Європи та відсутність сухопутних кордонів (окрім КНДР). Але це не заважає Південній Кореї бути туристично привабливою країною для іноземців.

Список використаних джерел

1. Country profile – inbound tourism. URL: <https://www.unwto.org/country-profile-inbound-tourism>
2. Country profile – outbound tourism. URL: <https://www.unwto.org/country-profile-outbound-tourism>
3. Tourism in South Korea. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Tourism_in_South_Korea
4. Южная Корея. Число отправлений. URL: <https://knoema.ru/atlas/Южная-Корея/topics/Туризм/Ключевые-показатели-туризма/Число-отправлений>
5. Южная Корея: отдых в Южной Корее, виза, туры, курорты, отели и отзывы. URL: https://tonkosti.ru/Южная_Корея

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

Буланова М. В.,

студентка Миколаївського національного університету
ім. В. О. Сухомлинського
(науковий керівник – **Данік Н. В.**, к.е.н., доц.,
доцент кафедри економіки, менеджменту та фінансів
Миколаївського національного університету
ім. В. О. Сухомлинського)

Одним з найбільш прибуткових напрямів розвитку національної економіки у всьому світі є саме готельно-ресторанна діяльність. Світовий досвід свідчить про те, що готельні та ресторани господарства розвиваються достатньо швидкими темпами, і, у середньому, за рік готельний фонд збільшується на 3–5 %.

Незважаючи на те, що дана тема є перспективною для України, існують проблеми внутрішнього та зовнішнього характеру, які значно стримують відтворення цього сектора національної економіки, а також, його конкурентоспроможність у порівнянні з іншими розвинутими країнами світу.

Серед таких проблем можна зазначити наступні: занадто повільний розвиток даної сфери діяльності; повільний темп будівництва сучасних готелів за рахунок інвестицій іноземних компаній; наявний в Україні готельно-ресторанний фонд не відповідає світовим стандартам.

Вищенаведені проблеми потребують системного дослідження напрямів і тенденцій розвитку ринку готельно-ресторанних послуг на засадах наукового менеджменту, а також, розробку стратегій і планів розвитку на рівні керівників і фахівців готельних і ресторанных підприємств, й залучення до практики методичних підходів за оцінкою ефективності прийнятих управлінських рішень. Сучасний менеджмент представляє нові галузі менеджменту діяльності як моделі для розвитку різних секторів економіки. Має такі особливості як: орієнтованість на клієнта підхід; диверсифікація бізнесу; активація людського фактору; використання сучасних інтегрованих інформаційні маркетингові технології; розвиток партнерських відносин і

створення нових організаційні форми управління, такі як: глобальні альянси, стратегічні альянси, консорціуми. Це нові організаційні форми забезпечують доступ до дешевих ресурсів і світових ринків, а з точки зору інновацій дозволяють компаніям різних форм власності не тільки продавати послуги підрядникам або споживачів, але також для формування попиту і підвищення ефективності в різних сегментах ринку, як це має місце свідчать про роботи відомих вітчизняних вчених [2–6].

Це в повній мірі стосується готельного та ресторанного бізнесу, але має свої структурно-аналітичні напрямки управлінської діяльності (рис. 1).

Рис. 1. Напрями та тенденції розвитку готельно-ресторанної справи

З початком економічних перетворень рентабельність закладів ресторанного господарства, функціонуючи в обмеженому сегменті продовольчого ринку з низьким рівнем життя, в Україні стала досить нестабільною. Вплив зовнішніх факторів призвів до того, що більше половини підприємств ресторанного господарства в Україні стали збитковими [4]. Українські ресторатори у своїй роботі повинні зосередження на ряді національних особливостей, а саме: низька купівельна спроможність більшості населення, відсутність налагодженої системи харчування та низька якість обслуговуючий персонал. Це призвело б до пошуку нових підходів до обґрунтування характеристик споживання та послуги з акцентом на певну місцеву культуру як самої України, так і розвинених країн світу. У ресторанному господарстві почав розвиватися стійкий тренд тематичних ресторанів, на основі кулінарних традицій різних країн. На цій основі сьогодні в Україні працюють ресторани, які пропонують гостям страви більш ніж тридцяти країн світу, серед яких: польська, грузинська, узбецька, угорська, грецька, французька, американська, німецька, іспанська, італійська, японська, арабська та інші [5]. Підсумувавши усе вищенаведене, можна зробити висновок, що загострення політичної та економічної кризи, військові дії на сході України на тлі Росії світова криза призвела до значного уповільнення розвитку ринку готелів та ресторанів; з іншого боку, уповільнення зростання готельного та ресторанного бізнесу викликане відсутністю достатньої кількості інноваційної підтримки галузі, прорахунки в її регулюванні відповідними державними органами та низька купівельна спроможність населення України, яке не в змозі користуватися цими послугами.

За такими умова, необхідно сформувати та реалізувати державну інвестиційну політику для розвитку готельного та ресторанного господарства, яка включала такі важливі складові, а саме: механізми державного регулювання цієї галузі; забезпечення ресурсами та пільгове фінансування розвитку; організаційно-функціональне забезпечення процесів управління; інформаційно-методичне забезпечення галузі, мається на увазі систематична інформація, оцінювання впроваджених інновацій тощо.

Список використаних джерел

1. Кравчук Г. О. Аналіз досліджень розвитку готельної індустрії України в контексті Євро 2012. *Інноваційна економіка*. 2012. № 1. С. 112–115.
2. Косенко В. О. Тенденції розвитку готельного господарства в умовах побудови інформаційного середовища. *Комунальне господарство міст*. 2015. № 102. С. 541–546.
3. Горіна Г.О. Особливості сучасного розвитку готельної індустрії України. *Вісник Сумського державного університету*. 2010. № 2. С. 10–16.
4. Писаревський І. М. Тенденції розвитку готельного господарства в регіоні: вектор пріоритетів. *Економіка та управління в туризмі і готельному господарстві*. 2014. Вип. 115. С. 83–87.
5. Калетнік Г. М., Коваленко О. В., Брояка А. А. Сучасні тенденції розвитку харчової промисловості та її місце в економіці держави. *Економіка, фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 8. С. 7–27.
6. Борисова О.В. Тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні. *Вісник Харківського державного університету*. 2012. С. 33–38.
7. Мельник І. М. Сучасні тенденції розвитку готельного господарства в Україні. *Молодий вчений*. №7. 2016. С.84–88.
8. Подлепіна П. О. Тенденції розвитку готельного господарства в Україні. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. 2016. С.154–159.

АДМІНІСТРАТИВНА ПРОЦЕДУРА: РІЗНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ

Слонь А. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Доненко В. В.**, д.ю.н., доц.,
доцент кафедри адміністративного та митного права
Університету митної справи та фінансів)

На сучасному етапі розвитку нашої держави безумовним фактом є те, що розвиток інституту адміністративно-процедурного права в Україні є одним з основних завдань адміністративної реформи, метою якої є створення належної та високорозвиненої системи органів публічного управління, що забезпечуватиме та гарантуватиме захист прав, свобод та законних інтересів кожної людини.

Варто відзначити, що на сучасному етапі розвитку адміністративного права України поняття «адміністративна процедура» чітко не визначене ні вітчизняними науковцями, ні законодавством.

Як зазначає С. Г. Братель, термін «адміністративна процедура» неоднаково визначається вченими-адміністративістами та фахівцями інших галузей права. Відсутність єдиного підходу до змісту поняття «адміністративна процедура» передбачає невизначеність статусу органів публічної влади, а також недотримання вимог законності під час здійснення управлінських дій і прийняття владних рішень. Неврегульованість цих питань на законодавчому, теоретичному та практичному рівнях призводить до неспроможності взаємодії органів виконавчої влади із громадянами та їх об'єднаннями [1, с. 66].

У сучасній юридичній літературі адміністративний процес у вузькому розумінні здебільшого розглядається як урегульований нормами адміністративно-процесуального права порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення та застосування до правопорушника адміністративних стягнень, а також як розгляд справ щодо застосування заходів адміністративного примусу [2, с. 238].

У широкому, або управлінському, розумінні адміністративний процес пропонується розглядати як урегульований нормами адміністративно-процесуального права порядок розгляду індивідуально-визначених справ у сфері виконавчої діяльності органів державної влади, а у передбачених законом випадках і іншими уповноваженими на те органами [3, с. 164].

У свою чергу, Ю. Ю. Басова адміністративними процедурами визначала «встановлений адміністративно-правовими нормами послідовний порядок правозастосовної діяльності публічної адміністрації щодо вирішення індивідуальних адміністративних справ, результатом якої є прийняття адміністративного акта або укладення адміністративного договору» [4, с. 123].

Найбільш влучне та змістовне визначення адміністративної процедури дав В. В. Галуцько, на думку якого це встановлений законодавством порядок розгляду і розв'язання органами публічної адміністрації індивідуальних адміністративних справ з метою забезпечення прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, нормального функціонування громадянського суспільства та держави [5, с. 224].

Думка В. Б. Авер'янова полягає в тому, що адміністративні процедури здатні істотно сприяти підвищенню ефективності реалізації публічної влади, чіткому виконанню функцій і повноважень органів та посадових осіб. Але головне – вони покликані забезпечувати необхідну послідовність у реалізації громадянами своїх прав і охоронюваних законом інтересів та стати дієвим засобом протидії суб'єктивізму з боку службовців органів публічної влади.

Також принципово важливим є те, що завдяки адміністративним процедурам фактично як би «вирівнюються» правові позиції суб'єктів владних повноважень та людини – на протигагу відносинам так званої субординації, в яких зазвичай перебувають суб'єкти управлінських відносин [6, с. 10].

Незважаючи на неоднозначність вказаних доктринальних поглядів учених-адміністративістів, як правило, більшість з них стверджують, що адміністративна процедура прямо пов'язана з діяльністю органів публічної адміністрації та являє собою певний порядок дій органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб.

Список використаних джерел

1. Братель С. Г. Поняття та ознаки адміністративних процедур. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 1. Т. 2. С. 66–69. (Серія: Юридичні науки).
2. Лошицький М. В., Короед С. О. Адміністративний процес: основні підходи до розуміння. *Держава і право*. 2012. Вип. 55. С. 236–242.
3. Галіцина Н. В. Адміністративна процедура як інститут адміністративного процесу. *Форум права*. 2010. № 4. С. 163–177.
4. Басова Ю. Ю. Теоретико-правовий аналіз поняття «адміністративна процедура». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Т. 1. № 11. 2014. С. 121–123.
5. Адміністративне право України : навчальний посібник / [В. В. Галуцько, В. І. Курило, С. О. Короед, О. Ю. Дрозд, І. В. Гиренко, О. М. Єщук, І. М. Риженко, А. А. Іванищук, Р. Д. Саунін, І. М. Ямкова]; за ред. проф. В. В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. Т.1. Загальне адміністративне право. 272 с.
6. Авер'янов В. Б. Значення адміністративних процедур у реформуванні адміністративного права. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 3. С. 8–14.

ТУРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ГРЕЦІЇ: ОГЛЯД ТЕНДЕНЦІЙ

Коляда В. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Горожанкіна Н. А.**, к.г.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Мальовничі скелі, рівнини, пляжі, екзотичні гроти, які надають величезні можливості для повного фізичного і душевного відпочинку асоціюються з відпочинком у Греції. Саме завдяки такій морфології землі тут розвинуті всі види туризму, починаючи від пляжного, морського, лікувального, спортивного та соціального до агро- і екотуризму, а також альтернативного, гірського, зимового, в результаті чого країна може приймати відвідувачів цілий рік.

Грецію відвідують понад 20 млн туристів щорічно. Внаслідок цього валовий внутрішній продукт всієї країни підвищується на 15 % [3]. Греція приваблює іноземних гостей своєю багатою історією та традиціями з давніх часів. Але в останні десятиліття значно збільшився попит на пляжний туризм. У 2018 році тільки столицю Греції – Афіни – відвідали понад 6 млн туристів. Також популярними для проведення відпустки є о. Крит,

Пелопоннес, Родос. У 2018 році до Греції прибуло близько 33 млн туристів. Число робочих місць, що надані туристичною галуззю і суміжними галузями, склало 659 719 місця. Це 16 % від усіх працівників, що зайняті в економіці Греції [2]. Можемо зазначити, що за напрямками туристичних потоків до Греції лідирують такі країни як Німеччина, Великобританія, Росія, Італія, Франція, Північна Македонія (рис. 1).

Найбільша кількість туристів організують свої поїздки (купують авіаквитки, бронюють готелі, орендують апартаменти) самостійно.

Загальний дохід туристичної галузі – більше 10 мільярдів євро. Середні витрати туриста при поїздки до Греції – 646 євро.

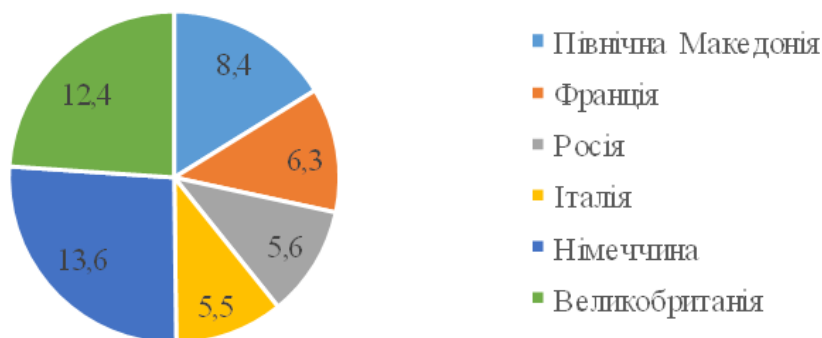

Рис. 1. Туристичні потоки до Греції, % [4]

65,81 % доходу принесли незалежні туристи, 34,19 % – туристи, які приїхали за допомогою туристичних компаній. Серед країн, від яких Греція отримує найбільші прибутки, слід виділити Великобританію, Францію, Німеччину, Італію, Росію (рис. 2).

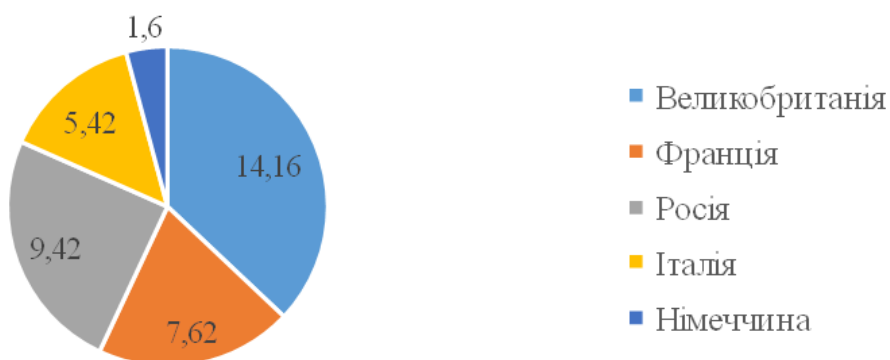

Рис. 2. Доходи, які отримує Греція від інших країн, % [4]

Кількість приїжджають до Греції туристів сильно залежить від пори року. Найпопулярніші у туристів місяці це червень, липень, серпень і вересень.

Список використаних джерел

1. Греция. Развитие туризма. URL: <https://tourism-book.com/books/book-41/chapter-1429>
2. Развитие туризма Греции. URL: https://allbest.ru/sport/00208401_0.html

3. Отдых в Греции. пляжный отдых. URL: <http://www.ambotis.ru/strany/greece>

4. Характеристика розвитку міжнародного туризму в окремих країнах. URL: <https://buklib.net/books/33477>

ІСПАНІЯ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

Маленок А. С.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Горожанкіна Н. А.**, к.г.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Іспанія на сучасному ринку туристичних послуг виступає однією з найбільш відвідуваних країн світу в цілому та Європи зокрема.

Туристичний ринок розвинутий завдяки зовнішньому попиту, що орієнтується на іноземних туристів. Мандрівники обирають Іспанію як відому історико-культурну туристичну дестинацію. Країна пропонує своїм туристам різні види турів: пляжно-курортний, екскурсійний, розважальний, гірськолижний тощо [2].

Іспанія має цікаву культуру, унікальні звичаї населення, а також природно-кліматичне розташування, що сприяє відвідуванню цієї країни цілорічно.

Попит туристів на відпочинок в Іспанії щорічно зростає. Відвідувачі обирають Іспанію як відомий туристський центр, оскільки тут є комфортні готелі, бездоганний сервіс, гостинність і турбота – головні чинники, які переважають при виборі країни відпочинку.

Для аналізу туристських потоків розглянемо кількість прибулих туристів до Іспанії за період 2012–2019 рр. (рис. 1). Можемо зробити висновок про стабільне підвищення показника протягом досліджуваного періоду часу.

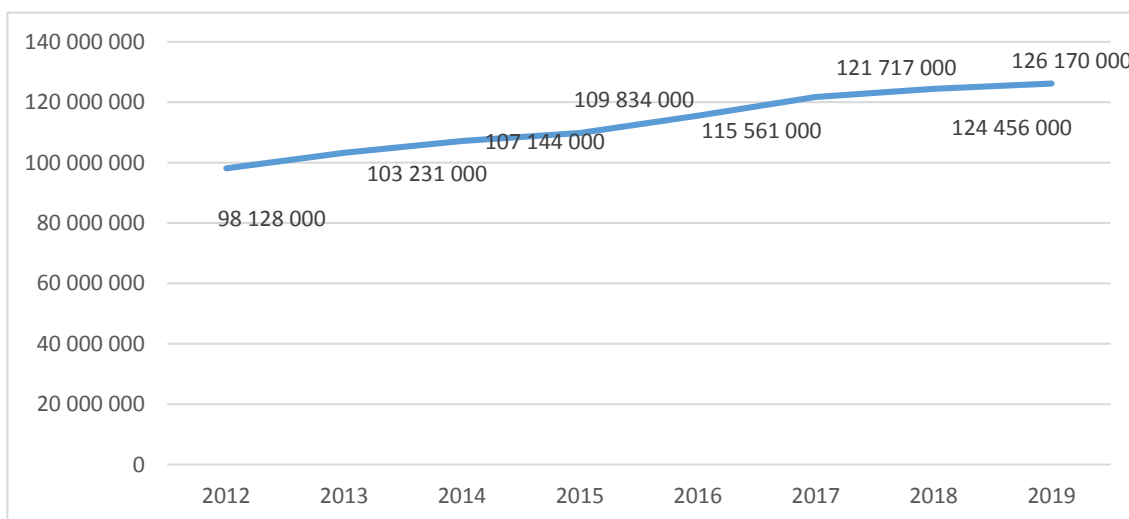

Рис. 1. Кількість прибулих туристів до Іспанії за період 2012–2019 рр. [3]

Найчастіше Іспанію відвідують туристи з Великобританії, Німеччини та Франції. Наприклад, за 2017 рік в країну приїхало 18 млн. британців, 11,4 млн німців і 6,7 млн французів [4].

Лідуючим туристичним напрямком Іспанії є Середземномор'я. Модель розвитку регіону основана на сезонності, при якій найбільша економічна активність спостерігається влітку. Із 46 тис. км берегової лінії 25 тис. км є урбанізованими [1]. Саме регіони іспанського Середземномор'я відіграють важливу роль у залученні іноземних туристів. Каталонія, Андалусія, Валенсія, Мурсія – всі ці регіони мають високий рівень розвитку туристської інфраструктури. Частка такого регіону, як Каталонія у 2017 році в загальному туристському потоці складала 26 %. Частка Андалусії – 14 %, Валенсії – 10 %, Мурсії – 2,7 % (2).

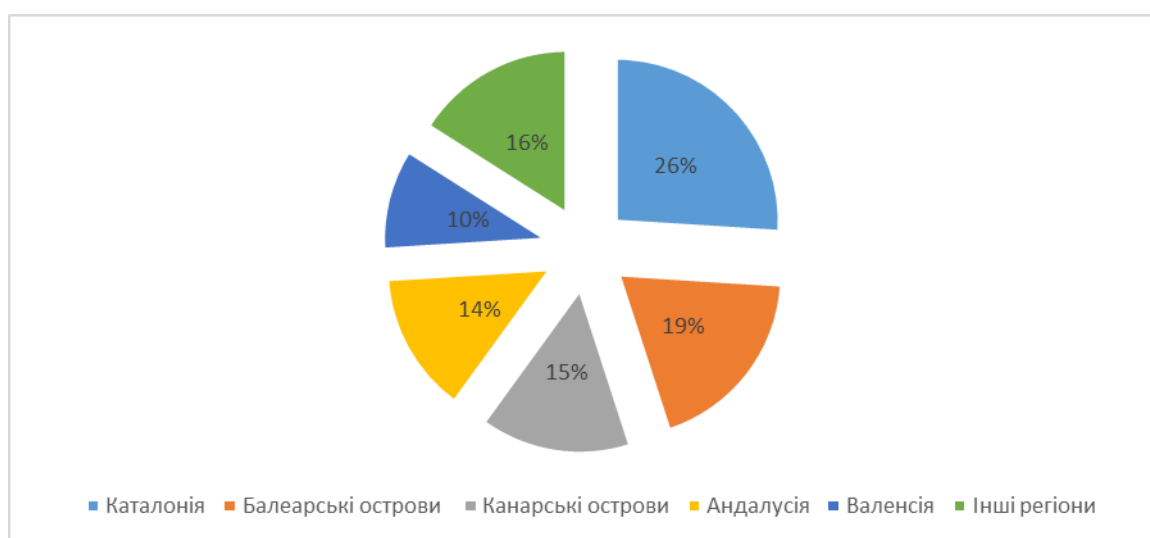

Рис. 2. Регіональна структура Іспанії за кількістю прибулих туристів у 2017 році [3]

З огляду на зазначені дані, можемо наголошувати на необхідності стимулювання і популяризації Іспанії як країни, яка може надавати не тільки курортно-пляжні послуги, але й сприяти культурному розвитку туристів.

Список використаних джерел

1. Всесвітня туристична організація URL: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Monografiy/54438d53-74f0-4680-8f5a-afb09a8d7f41.pdf
2. Географія та історія Іспанії URL: <http://www.geograf.com.ua/spain/530-spain-tourism>
3. Кількість туристів, що відвідали Іспанію з 2006 по 2017 рік (у мільйонах) URL: <https://www.statista.com/statistics/413223/number-of-arrivals-spent-in-short-stay-accommodation-in-spain> (дата звернення 12.05.21).
4. Туризм в Іспанії: URL: <http://ukrexport.gov.ua/ukr/oglad/spa/1846.html>

РІВЕНЬ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ІСПАНІЇ

Нестеренко Є. Д.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Бойко З. В.**, к.г.н. доц.,
доцент кафедри міжнародних, економічних відносин,
регіональних студій та туризму
Університету митної справи та фінансів)

Туризм – це сектор, який приносить найбільше багатство в економіку Іспанії. Туризм є одним з найбільш важливих видів економічної діяльності в іспанській економіці. Він зіграв і продовжує грати, безсумнівно, важливу роль в економічному зростанні Іспанії. Незважаючи на структурні проблеми, існуючі в деяких пов'язаних галузях туристичного сектору, він вніс значний вклад у іспанський попит і пропозицію. Недавня економічна криза також вплинула на іспанський туристичний сектор, особливо на поведінку внутрішнього туристичного споживання. Однак характерні риси багатьох видів діяльності, пов'язаних з туризмом, таких, як готельне і ресторанне обслуговування або транспорт, які в значній мірі залежать від зміни зовнішнього попиту, дозволили поліпшити циклічне поведінку в туристичній діяльності [1].

Іспанія представляє одну з ключових країн Європи і світу з багатою історичною і культурною спадщиною. За обсягом ВВП Іспанія була п'ятою країною Європейського союзу. Після відновлення демократії економіка країни зростала стійкими темпами і до 2008 році наближалася до провідних країн Європейського союзу. Середній темп зростання економіки країни в 1990–2007 роках становив 3,2 % на рік і супроводжувався збільшенням обсягу будівництва і створенням більш 7 млн робочих місць [2].

Топ-10 найбільших світових економік за рівнем ВВП зараз :

1. США – \$ 19,39 трлн;
2. Китай – \$ 12,24 трлн;
3. Японія – \$ 4,87 трлн;
4. Німеччина – \$ 3.67 трлн;
5. Велика Британія – \$ 2,6 трлн;
6. Індія – \$ 2,60 трлн;
7. Франція – \$ 2,58 трлн;
8. Бразилія – \$ 2,05 трлн;
9. Італія – \$ 1,93 трлн;
10. Іспанія – \$ 1,37 трлн.

Світова фінансова криза вплинула на економіку Іспанії важче, ніж на багато інших країн: темп зростання ВВП країни в 2008 році склав 1,1 %, а в 2009 році став негативним (–3,6 %), і падіння йшло до 2013 року включно. П'ятирічна рецесія 2009–2013 років в Іспанії виявилася дуже важкою, особливо в частині зростання безробіття, а також триразового збільшення відносних розмірів державного боргу (до ВВП) (рис. 1).

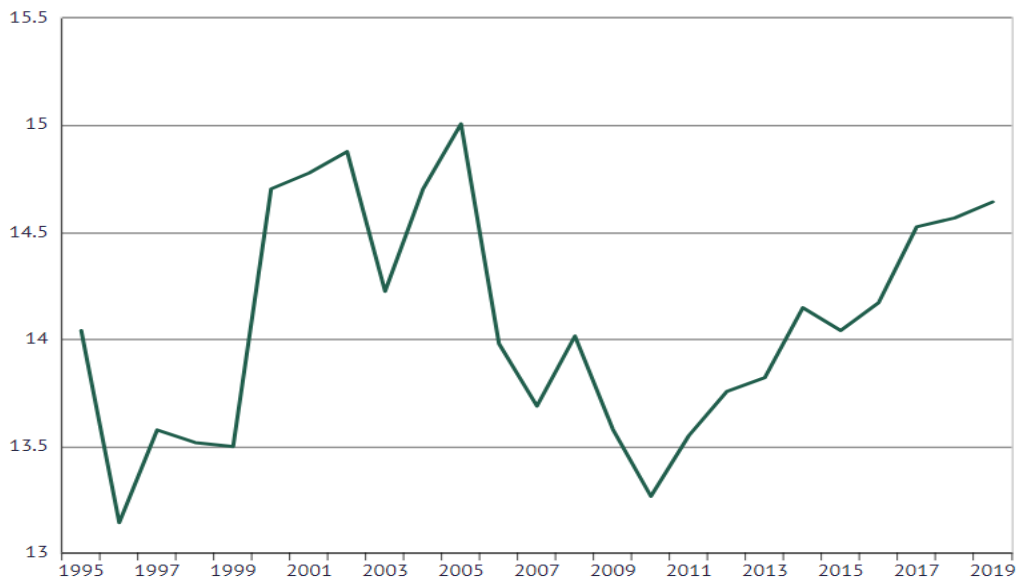

Рис. 1. Внесок туризму у ВВП Іспанії, 2014–2019 рр. [3]

Тільки в 2014 році після п'яти років зниження економіка країни повернулася до зростання (винятком був 2010 рік, коли темп зростання склав всього + 0,02 %).

У 2014 році багато в чому завдяки загальній сприятливій кон'юктурі економіки ЄС, в Іспанії почалося поживлення економіки: середньорічний темп приросту ВВП становив + 2,6%. Незважаючи на повернення до зростання, докризовий рівень економіки країни як і раніше не було досягнуто. У 2016 році ВВП Іспанії склав 98,4 % ВВП 2008 року [2].

В Іспанії розвинений туристичний ринок: країна займає четверте місце в Європейському союзі за кількістю місць для розміщення (готелі, хостели і гостьові будинки) після Франції, Італії та Великобританії. Іспанія користується такою великою популярністю серед іноземних туристів завдяки теплому клімату, мальовничим пляжам і вишуканою гастрономією.

Іспанія – третя країна в світі з найбільшою кількістю об'єктів Всесвітньої Спадщини ЮНЕСКО, а по числу біосферних заповідників країна займає перше місце в світі. На місто Мадрид, з найвищим в країні ВВП на душу населення, припадає 14 % населення, але лише 7 % промислового випуску та 8 % туристів. Каталонія з 16 % населення країни дає 23 % промислового випуску країни. Основна маса туристів також направляється в Каталонію (24 %), на острова і в менш розвинену Андалусію (5 %).

Список використаних джерел:

1. Музична культура Іспанії ХХ століття. URL: <https://studopedia.org/1-3798.html>
2. Экономика Испании. URL: [https://ru.wikipedia.org/wiki/ Экономика_Испании](https://ru.wikipedia.org/wiki/Экономика_Испании)
3. ВВП Іспанії. URL: <https://knoema.ru/atlas/Испания/ВВП>

ВИБРАНІ ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ

Бутєва Н. І.,

студентка Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

В умовах останніх двох років значно змінилися пріоритети в питанні вибору місця для відпочинку в глобальному плані. Туризм всередині країни на сьогодні є найбільш зручним і надійним рішенням при оцінці факторів ризику під час пандемії. Така перешкода, як вірус, диктує бажаним подорожувати свої кордони, умови пересування, вартість і можливість проїзду. В Україні ці перепони також мають місце, оскільки різні області відреагували на пандемію по-різному. Розбита на епідеміологічні зони, країна не здатна впоратися з такими питаннями в законному ракурсі. Мандрівники підходять до проблеми пересування творчо і нелегально.

Проблематику внутрішнього туризму на території України досліджували такі вітчизняні фахівці та науковці, як: О. Шикіна, А. Парфіненко, Ф. Поклонський, О. Трохимець, Т. Ореховська, І. Десятников, Л. Марценюк.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану, дослідження проблематики та виявлення подальших перспектив розвитку українського внутрішнього туризму в місті Бердянськ.

Як зазначає Л. Марценюк, «аналіз стану вітчизняного туристичного ринку свідчить про те, що розвиток туризму в Україні перебуває лише на початковій стадії. Задля вирішення поставлених проблем необхідна міцна підтримка держави» [1].

Сьогодні є безліч культурних програм, спрямованих на реалізацію творчого потенціалу сучасної молоді. Беручи участь у подібного роду заходах, автор статті вичитує механізми реалізації грантових грошей.

Люди, які найбільшим чином вивчили механізми подачі таких заявок прагнуть усюди розсилати запити. Не маючи ні найменшого поняття, здібностей і бажання розвиватися в сферах, в які вони прагнуть увійти заради отримання грантових оплат. Творчі здатні й обдаровані люди, що розвиваються, потребують такої підтримки (вміння продати ідею, продукт), але як правило, залишаються не при справах. Робота, обіцяна грантодавчеві, виконується будь-ким – бездарно, такі проекти, скоріше, спотворюють місто, але не прикрашають. Замкнуте порочне коло неможливо розірвати, тому що творчі люди не можуть дивитися на такі жахливі результати діяльності псевдо-майстрів і впадають у відчай.

Ще одна деталь курортного міста в період туристичного життя – це недоступність локальних продуктів. Питання залишається відкритим на постійній основі.

Весь величезний потенціал міжсезоння в Бердянську був втрачений в той період, коли 11 січня 2005 року місту було присвоєно статус курорту, але не санаторного. У разі санаторно-лікувального підходу в сфері оздоровчого туризму були б відкриті величезні можливості для розвитку міста. Замість цього вся санаторна сфера Бердянська занепала, корпуси колишніх санаторіїв стоять в занедбаному стані без догляду і в розрусі.

Азовське море, в порівнянні з іншими морями в світі – найкорисніше, тепле і сприятливе для відпочинку та оздоровлення. За солоності вода схожа до хімічного складу людського тіла – в воді можна плавати з відкритими очима. У місті є природні ресурси, величезний заповідник, два острови і порт, кораблі. Раніше були туристичні прогулянки на острів, на Косу, просто по морю. У центральній зоні на березі раніше був танцмайданчик, який виходив в море на естакаді. А на виході від нього є пам'ятник рибалкам. Сьогодні цей майданчик вкрили пластиком і забудували рестораном. Пам'ятник також поглинув ресторан зі своїми терасами. Мерія не діє.

Є проблема з лівневками. Можна додати також, що по всьому місту є істотна проблема з лініями електропередач. Райони, більш згуртовані можуть зібратися разом і вийти на ключові транспортні розв'язки в місті і перекрити рух.

Як загальний підсумок, пропоную розглянути думку Л. Марценюк щодо проблематики. Серед актуальних проблем вітчизняної туристичної галузі вона розглядає наступні: складності ведення туристичного бізнесу; брак позитивної інформації як на внутрішньому, так і на міжнародному інформаційному полі; недостатня розвиненість готельного господарства; занедбаність історико-культурних пам'яток [1].

Щодо подальшого розвитку та перспектив запропоновані такі варіанти:

- потрібен культурний розвиток в місті, підтримки від мерії у проведенні культурних заходів;

- необхідно, щоб виконком не залишався осторонь, коли потрібна підтримка художникам – особливо коли є міжнародна активність;

- необхідно додаткове забезпечення музеям і бібліотеці. Хранителі знань – це, в першу чергу, найважливіші ресурси для майбутнього. Інакше, ми всі приречені на винаходи велосипеда і нездатність до виживання.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що мінімізація вищезгаданих проблем дозволить Бердянську реалізуватися як курортне, так і соціально-культурне місто з стратегічним баченням майбутнього.

Список використаних джерел

1. Марценюк Л. Проблеми та перспективи розвитку туризму в Україні. URL : <http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/8893/1/Martsenyuk.pdf>

2. Козловський Є. Державне регулювання в галузі туризму: становлення та розвиток в Україні. URL: https://revolution.allbest.ru/law/00287616_0.html

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ В ЗАКЛАДАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Мудренко М. О.,

студентка Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

(науковий керівник – **Зубарєва І. М.,** к.т.н., доц.,

доцент кафедри мікробіології, вірусології та біотехнології

Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара)

Нині світ перебуває в стані пандемії, викликаній вірусом SARS-CoV-2. Багато промислових секторів змушені були припинити свою діяльність під час карантину, але продовольчий сектор залишився однією з основних областей, які функціонували навіть у період пандемії. На території України обмеження для запобігання поширенню коронавірусної інфекції діють від 12 березня 2020 року [1]. Карантинні вимоги включають в себе соціальну дистанцію, використання засобів індивідуального захисту, дезинфекцію робочих інструментів та поверхонь. Такі обмеження мали великий вплив на усю харчову промисловість, при чому найбільше змінилися вимоги щодо якості послуг для закладів ресторанного господарства.

Карантинні обмеження з одного боку призвели до зменшення попиту на послуги закладів ресторанного господарства. Причинами стали зменшення у 2021 році туристичних потоків в Європі на 77 % порівняно з 2019 роком [2], падіння доходів населення, а також введення так званих червоних карантинних зон, що виключають можливість обслуговування гостей у залі ресторану. Окремою проблемою виявилася недостатня інформованість споживачів, що викликала паніку стосовно впливу вірусу на безпеку харчових продуктів.

З іншого боку, введення нових вимог спричинило зміну споживчих інтересів у бік якісного продукту, сприяло розвитку сервісу із доставки їжі, а також поліпшенню якості умов виготовлення та реалізації продукту [3]. Зокрема, жорсткий контроль гігієни на підприємствах харчової промисловості має запобігти зараженню харчових продуктів збудником захворювання будь-якої природи, в тому числі і вірусом.

За заявою Європейського управління з безпеки харчових продуктів, відсутні докази ризику для здоров'я населення у зв'язку з COVID-19 [4]. Проте, беручи до уваги час виживання SARS-CoV-2 на різних середовищах, таких як пластик, сталь або картон, цілком можливо, що недотримання заходів безпеки може бути джерелом передачі інфекції при реалізації готового продукту. Так, вірус SARS-CoV-2 на поверхнях з пластику зберігає життєздатність до 72 годин, картону – до 24 годин, міді – до 4 годин [5]. Крім того, вірус SARS-CoV-2 може потрапити на підприємство із зараженою людиною або інфікованою сировиною, інгредієнтами, матеріалами чи предметами.

Аби виключити можливість зараження вірусом в закладах ресторанного господарства існує необхідність впровадження систем управління безпечністю харчових продуктів (СУБХП), що засновані на принципах аналізу небезпечних факторів й контролю у критичних точках виробництва (система НАССР). Метою є запобігання забрудненню харчових продуктів, а також управління ризиками щодо їх безпеності. Крім того, на час пандемії спеціалісти рекомендують створення спеціального загону фахівців із контролю якості (групи НАССР). Дана група має проводити консультації щодо запобігання поширення інфекції у разі виявлення хворого робітника, контролювати дотримання програм СУБХП робочим персоналом на усіх етапах виробництва та реалізації продукту. Такі програми включають дезінфекцію, зонування приміщень, контроль постачальників, контроль зберігання та транспортування, гігієну та здоров'я персоналу. На додачу такі заходи мають супроводжуватися веденням документації щодо контролю якості та моніторингу критичних точок [6].

Таким чином, посилення контролю за дотриманням загальних принципів харчової гігієни є надійною основою для запобігання забрудненню продукту патогенними збудниками. Незважаючи на те, що впровадження таких систем контролю вимагає матеріальних витрат з боку рестораторів, в довгостроковій перспективі вони матимуть значні переваги, адже стануть більш конкурентоспроможними, а також задовольнять попит споживачів щодо продукту підвищеної якості.

Список використаних джерел

1. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 08.10.2021).
2. Change over 2019 (provisional data). Data as collected by UNWTO. September 2021. Published 04/10/2021. URL: <https://www.unwto.org/taxonomy/term/347> (дата звернення: 10.10.2021).
3. Жизнь во время COVID-19: влияние на ресторанный бизнес. URL: <https://www.restorator.ua/post/zhizn-vo-vremya-covid19-vliyanie-na-restorannyj-biznes> (дата звернення: 10.10.2021).
4. EC (European Commission). (2020). COVID-19 and food safety. URL: https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/biosafety_crisis_covid19_qandas_en.pdf
5. Global Surveillance for human infection with coronavirus disease (COVID-19). URL: [https://www.who.int/publications-detail/globalsurveillance-for-human-infection-with-novelcoronavirus-\(2019-ncov\)](https://www.who.int/publications-detail/globalsurveillance-for-human-infection-with-novelcoronavirus-(2019-ncov)) (дата звернення: 10.10.2021).
6. Веремеєнко В. Діємо за новими правилами: що привнесла пандемія COVID-19 до процесів та процедур із харчової безпеності. *Менеджмент охорони здоров'я та безпеки праці*. № 09/2020, вересень. URL: <https://ya.techmedia.com.ua/upravlinnya-yakistyu-2020-9/diemo-za-novimi-pravilami-scho-privnesla-pandemiya-covid-19-do-procesiv> (дата звернення: 10.10.2021).

ІВЕНТ-ТУРИЗМ В УКРАЇНІ

Анідалова М. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Горожанкіна Н. А.**, к.г.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Івент-туризм – це порівняно молодий напрям туризму як в Україні, так і у світі, в якому основною мотивацією споживачів виступає інтерес до відвідування певної спортивної, розважальної, музичної або іншої події та прийняття у ній безпосередньої участі.

Унікальні подієві тури поєднують у собі рекреацію, відпочинок та розваги одночасно. Абсолютно нові та унікальні тури котрі вбирають в себе участь у захоплюючих заходах тієї чи іншої країни та традиційний туризм, приваблюють все більшу кількість туристів з різних куточків світу. Походження такого туризму викликало зацікавленість відносно нещодавно з початком його наукових досліджень.

Незважаючи на велику кількість подієвих заходів, які проводяться в Україні, міжнародний статус мають лише окремі з них. Тому для того, щоб привернути увагу до України на світовому ринку, треба створити державну програму розвитку [1].

Отже, головною особливістю подієвого туризму є безліч унікальних моментів. Класифікувати його можна за масштабом та тематикою організованих подій.

Існує кілька тематичних видів подієвого туризму:

- громадські (гастрономічні фестивалі, фестивалі та виставки квітів);
- мистецькі (музичні та театральні фестивалі і конкурси, кінофестивалі, фольклорні обряди, свята і фестивалі);
- спортивні (спортивні змагання, фестивалі, ралі, перегони і регати);
- культурно-історичні (театралізовані шоу, національні фестивалі і свята, карнавали);
- економічні і політичні (аукціони, покази мод, ярмарки і виставки, автомобільні й авіаційні салони, політичні й економічні форуми);
- релігійні (релігійні свята, і події) [3].

Візитна картка території є результатом частоти відвідування місцевості туристами та специфіки її розвитку. Так, рейтинг найбільш відвідуваних українських міст у 2019 році наведений у табл. 1. Можемо зазначити, що Кам'янець-Подільський є фестивальною столицею України, оскільки з кожним роком зростає кількість бажаючих відвідати захід, що є показником затребуваності такого дійства у споживчої аудиторії [2].

Чернігів став містом легенд, оскільки один з перших поєднав такі подієві заходи як анімація, театр та екскурсія. Місто повністю використовує історико-культурний потенціал території. Запорізький фестиваль «Khortytsia

Freedom» є найбільшим безкоштовним музичним фестивалем України, який став візитною карткою регіону. Львів входить в лідери українських міст за відвідуваністю внутрішніх та іноземних туристів, поєднуючи у подієвих заходах українську культуру та культуру ближнього зарубіжжя [2].

Враховуючи швидкі перспективи розвитку в нашій країні, можемо зробити припущення, що незабаром цей вид туризму зможе вивести туризм на новий рівень в Україні.

Варто зазначити, що подієвий туризм є повністю унікальним видом туризму, оскільки він є невичерпний за змістом. Експерти вважають, що в найближчому майбутньому число учасників івент-турів значно перевищить число учасників екскурсійних турів.

Таблиця 1

Рейтинг найбільш відвідуваних міст України

№ з/п	Місто	Бренд	Найпривабливіші організовані події регіону
1	Кам'янець-Подільський	Фестивальна столиця України	Фестиваль повітряних куль
2	Чернігів	Місто легенд	Анімаційні театралізовані екскурсії
3	Запоріжжя	Прорив року	Організація фестивалю Khortytsia Freedom
4	Львів	Гастрономічна столиця України	Гастрономічний фестиваль «Львів на тарілці»
5	Луцьк	Місто легенд	Театралізована екскурсія «Романтика та містика Лучеська»
6	Тернопіль	Форпост України	Фестивалі «Замки Тернопілля»
7	Одеса	Столиця гумору України	Парад гумору, фестиваль «Хочу в Одесу»
8	Харків	Місто молоді	Тематичні фестивалі
9	Ужгород	Столиця винного туризму	Фестивалі молодого вина «Свято Божоле»
10	Київ	Лідер внутрішнього туризму	Фестивалі, міжнародні змагання

Список використаних джерел

1. Вишнеvsька Г. Г. Івент-туризм у контексті розвитку світового туризму. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: зб. наук. праць: наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*. 2011. Вип. 17. Т. 2. URL: www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Uk_msshr/2011.../vishnev_.pdf.

2. Календар туристичних подій у 2019 році по Україні. URL: <https://portugal.mfa.gov.ua/news/5631-kalendar-turistichnih-podij-v-ukrajini-na-2016-rik>

3. Паньків Н. Є., Мороз В. Р. Сучасний стан та перспективи розвитку подієвого туризму в Україні на прикладі розробленого івент-туру «Відкрий для себе Покуття». *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018. Т. 28. № 5. С. 78–82.

РІВЕНЬ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТА ЕКОНОМІКИ ТУРИЗМУ У ФРАНЦІЇ

Борсук Є. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Горожанкіна Н. А.**, к.г.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Французький туристський продукт реалізовується за наступними напрямками: «узбережжя» (пляжний туризм), «гори» (зимовий туризм), «природа» (екологічний туризм), «культура і спадщина» (екскурсійний туризм), «міста Франції» (пізнавальний туризм), «мистецтво жити» (виноробний і ресторанний туризм), «релігійний туризм». А також у Франції розвинений бізнес-туризм, молодіжний туризм для людей з обмеженими можливостями [1].

Франція характеризується розвинутою туристичною інфраструктурою, одним із напрямків якої є гастрономічний туризм. Він включає відвідування гастрономічних фестивалів, продовольчих виставок і кулінарних шоу, дегустацій, тобто дій, пов'язаних зі знайомством з національною їжею (рис. 1).

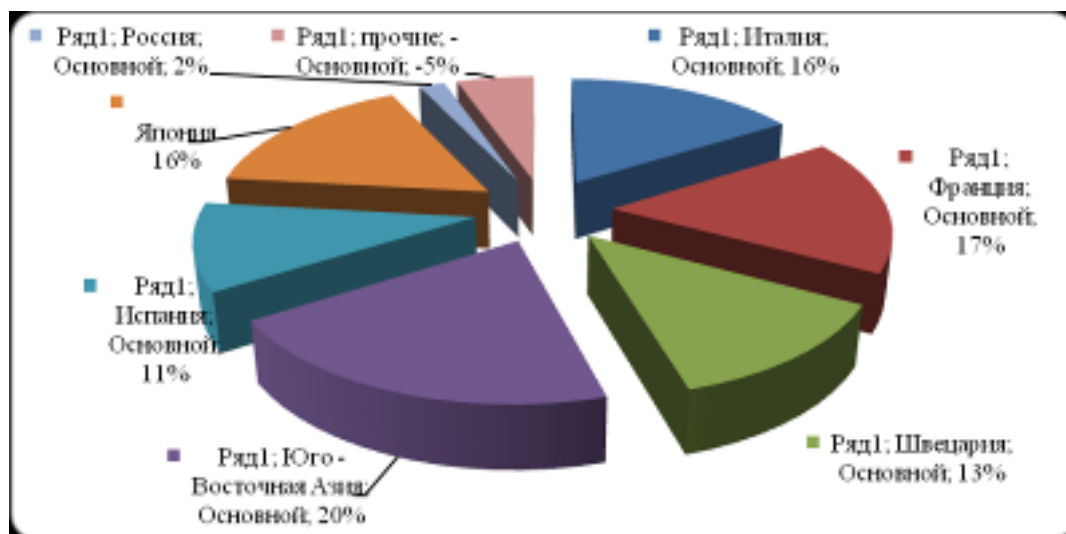

Рис. 1. Розвиток гастрономічного туризму у світі

Джерело: [2].

У 2010 р французька кухня була внесена в список шедеврів усної та нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО, тому не дивно, що цей вид туризму активно розвивається у Франції. Крім того, деякі пов'язані з виноробством французькі регіони внесені до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО: виноробні землі Бургундії, схили будинків, виноробні будинки та погребі Шампані. Кожен французький регіон асоціюється у туристів з будь-яким продуктом або блюдом: Нормандія – з сиром, Бретань – з млинцями, О-де-Франс – з пивом, Землі Луари – з рибою і морепродуктами, Бургун-Дія-Франш-Конте – з яловичиною по-бургундські, Прованс – з лимонами і прованськими травами і т. д. Все це підтверджує різноманітність французької кухні. Близько третини іноземних туристів називали гастрономію в якості мотивації для відвідування Франції. Процес збільшення популярності туризму багато хто вважає результатом підвищення рівня освіти людей, туризм розглядається як спосіб пізнання світу. Спираючись на цю ідею, популярність Франції як туристичного напрямку обґрунтована. Франція ще з XVII ст. була центром елітарної культури, тут зосереджено безліч пам'ятників культури і мистецтва (налічують понад 40 тис. пам'яток). Франція відома своїми національними традиціями, фестивалями, кухнею. Освічені люди приїжджають до Франції з метою побувати на батьківщині В. Гюго, Е. Мане, К. Моне. Щороку Лувр відвідує близько 10 млн осіб (70 % – іноземні туристи), причому в 2018 р. поставлений рекорд – більше 10 млн відвідувачів. Інші музеї також популярні: музей д'Орсе приймає близько 4 млн осіб щорічно [3].

Нині французи беруть деякі заходи для управління туризмом. Багато музеїв і пам'ятки (в тому числі Ейфелева вежа, Лувр) надають можливість покупки електронних квитків з вибором дати і часу. Так процес відвідування культурних об'єктів стає більш організованим, черг на вулицях стає менше.

Туристична галузь надає понад мільйон робочих місць для французів і трудових мігрантів, що дуже важливо для Франції, яка характеризується досить високим рівнем безробіття. Розвинений готельний і ресторанний бізнес сприяє збільшенню потоку туристів. За даними сайтів бронювання, в Парижі сьогодні функціонує близько 5 тис. готелів [4].

Примітно, що Франція навіть не має профільного Міністерства з питань туризму. З 2014 р. визначенням державної туристичної стратегії займаються Міністерство європейських та закордонних справ (далі – МЗС) і Міністерство економіки і фінансів. Однак Франція є найпопулярнішим туристичним напрямом в світі. Французи вважають, що за туризм повинен відповідати саме МЗС, так як розвиток зовнішньоторговельних зв'язків, дипломатія і туризм є взаємодоповнюючими елементами. У Франції також функціонує спеціалізована організація Atout France, що займається дослідженням і просуванням Франції на світовому туристичному ринку та підвищенням конкурентоспроможності французького туризму.

Отже, у Франції сьогодні дуже розвинена туристична галузь, що є результатом ліберальної політики країни і пояснюється багатою культурною спадщиною.

Список використаних джерел

1. Мировая практика. Как устроен турбизнес во Франции. URL: <https://www.atorus.ru/NEWS/PRESS-CENTRE/new/40145.html>
2. Современное состояние гастрономического туризма. URL: https://studbooks.net/718633/turizm/sovremennoe_sostoyanie_gastronomicheskogo_turizma
3. Lanquar, R. Pourquoi 2018 est celle de «l'overtourism» ou du surtourisme. *L'Economiste*. № 5420, 26.12.2018. URL: <https://www.leconomiste.com/article/1038552-pourquoi-2018-est-celle-de-l-overtourism-ou-du-surtourisme>
4. Кнодель Л. В. Туризм і туристська освіта у Франції: монографія. Київ : ФОП Кандиба Т. П., 2019. 287 с.

УПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

Засєкіна І. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Язіна В. А.,** к.е.н.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Штучний інтелект (ШІ) відкрив новий шлях до інновацій, які перевершили вплив будь-яких інших технологій на суспільство. Впливаючи та стаючи критичним аспектом багатьох галузей промисловості, штучний інтелект став важливим надбанням. Ресторанний бізнес також не чужий штучному інтелекту. Впровадження ШІ для бізнесу показало, наскільки великий позитивний вплив може надати ця інновація. Слідом за цим прикладом ресторани також почали інтегрувати ШІ у свої робочі структури та побачили можливості, які можна було б використати, щоб отримати висхідну траєкторію свого бізнесу [1].

Як ШІ перетворив ресторанний бізнес на те, що він є сьогодні:

1. Програми доставки їжі.

ШІ давно відкрив свій шлях до мобільних додатків доставки. Завдяки безперервним інноваціям та еволюції технологій, програми доставки їжі стали товаром, яким володіє практично кожен, хто має смартфон.

За допомогою багатьох розумних механізмів машинного навчання, які надають користувачам персоналізовані рекомендації за допомогою складної аналітики їхніх історій пошуку, ресторани отримали багато користі за допомогою штучного інтелекту. Штучний інтелект кардинально змінив спосіб доступу до їжі великої частини населення та оптимізував час доставки їжі за допомогою цінних знань, наданих розумними алгоритмами машинного навчання.

2. Замовлення за допомогою голосового помічника.

Оскільки можливості голосових помічників постійно розвивалися, було лише питанням часу, коли ресторани зможуть включити цю функцію у свої системи. Завдяки такому програмному забезпеченню, як Echo та Google Home, ШІ допомагає ресторанам приймати замовлення з абсолютно нової клієнтської бази.

Розробники ШІ також знайшли нові та інноваційні способи впровадження цієї технології в ресторани, наприклад замовлення за допомогою розумних голосових помічників у багатьох мережах ресторанів [4].

3. Покращення досвіду роботи з клієнтами.

ШІ зіграв дуже важливу роль у покращенні різних функцій програмного забезпечення для обслуговування клієнтів, яке використовується у ресторанах та готелях. Крім того, ШІ також використовується для моніторингу поведінки клієнтів, щоб представити ресторанам уявлення про те, що впливає на клієнта позитивно чи негативно. Це значно допомогло ресторанам створити позитивний імідж у свідомості клієнтів після їх залучення.

ШІ для ресторанного бізнесу відкрив шлях для того, щоб керівництву було зручно придумувати рішення для покращення досвіду клієнтів. Будь то аналіз зворотного зв'язку та розробка вичерпних звітів, або надання цінної інформації про поведінку клієнтів, ресторани багато чого зробили за допомогою ШІ у покращенні досвіду роботи з клієнтами.

4. Планування.

Часто ігнорована область, яка досягла успіху завдяки використанню ШІ, рішення щодо планування були однією з помітних переваг ШІ для ресторанного бізнесу. Можливість скласти графік, який використовує персонал у повній мірі, і надавати його їм заздалегідь, допомогла ресторанам зберегти послідовність та пристойність у своїх послугах.

Коли ШІ стосується POS-систем ресторанів, він може допомогти у формуванні розкладів, які не просто покращать функціональність, але й заощадять дорогоцінний час, який можна використати для задоволення потреб інших клієнтів [3].

5. Зниження витрат на закупівлю та розумне управління запасами.

Ресторани, що включають штучний інтелект у свої системи POS, мають перевагу у значному скороченні витрат завдяки вичерпним аналітичним даним, накопиченим системою, що повідомляє керівництву про використання предметів у їх інвентарі. Відстеження та впорядкування предметів на основі їх використання запобігає використанню будь-яких предметів або їх закінченню.

Це також допомагає контролювати, чи персонал дотримується рецептів і доставляє клієнтам належні порції, встановлені рестораном. Уникнення відходів та крадіжок шляхом впровадження ШІ потенційно може заощадити значний капітал для ресторанів при купівлі та управлінні їх запасами [2].

Отже, ШІ міцно затвердив свою важливість у ресторанному бізнесі і буде продовжувати розвиватися, щоб надавати ще більше послуг, які допоможуть ресторанам підвищити рівень обслуговування та скоротити витрати.

Список використаних джерел

1. Artificial Intelligence in Restaurant Business. URL: <https://aithority.com/guest-authors/artificial-intelligence-in-restaurant-business> (дата звернення: 20.10.2021).
2. Зниження витрат на закупівлю та розумне управління запасами. URL: <https://aithority.com/guest-authors/real-time-customer-experience-is-happening-with-or-without-you> (дата звернення: 20.10.2021).
3. Планування як складова штучного інтелекту. URL: <https://martechseries.com/mts-insights/staff-writers/foodtech-startup-flashes-ai-data-science-capabilities-scoop-5-million> (дата звернення: 20.10.2021).
4. Штучний інтелект в ресторанному бізнесі. URL: <https://media.neliti.com/media/publications/345819-the-effects-of-covid-19-on-restaurant-in-799bcbab.pdf> (дата звернення: 20.10.2021).

ПІДХОДИ ДО МЕТОДІВ ОЦІНЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Макарова К. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Лобза А. В.**, доктор філософії
у галузі економіки, старший викладач
кафедри економіки та соціально-трудова відносин
Університету митної справи та фінансів)

Сучасний стан розвитку загальносвітових ринкових відносин характеризується появою принципово нових теоретичних підходів та методів щодо управління персоналом, а також потребою критичного переосмислення даної проблеми. Важливу роль в процесі управління персоналом відіграє оцінювання результатів діяльності працівників, оскільки визначити наявність чи відсутність у останніх знань, навичок, умінь, індивідуально-особистісних характеристик, необхідних для вирішення завдань, які стоять перед компанією, можна лише у процесі їхнього оцінювання. Окрім того, без належним чином організованої процедури оцінювання не можна успішно вирішити фактично жодне із завдань, пов'язаних з управлінням персоналом (добір, навчання та розвиток працівників, професійне та кар'єрне зростання, мотивацію та стимулювання праці тощо). Результати оцінювання працівників використовуються для підтвердження їхньої кваліфікації, рівня знань і навичок, необхідних для виконання завдань і обов'язків на посаді, яку вони обіймають. Зазначимо, що більшість сучасних наукових підходів найчастіше оцінювання результатів діяльності персоналу здійснюють із урахуванням асортименту факторів, які позитивно впливають на працездатність та забезпечують високий рівень конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, а також створюють дієву та результативну взаємодію інтелектуального, творчого, управлінського, корпоративного та культурного потенціалу персоналу підприємства, а отже, і потенціалу усієї країни.

Перш ніж вдатися до дослідження видів оцінювання результатів діяльності працівників, на основі аналізу наукових джерел спробуємо дати власне визначення поняттю «оцінювання результатів діяльності персоналу». Так, під останнім пропонуємо розуміти процедуру дослідження та визначення певних характеристик та/чи результатів професійної діяльності працівника або певної сукупності працівників, а також зіставлення їх з чітко визначеними вимогами, стандартами або еталонами, що дає змогу зрозуміти рівень та міру відповідності працівника посаді, яку він обіймає, і рівень його професійного розвитку та наявність у нього потенціалу до такого розвитку. Цимбалюк С. О. до характеристик персоналу, що підлягають оцінюванню, відносить професійно значущі компетенції, знання, уміння, навички та особистісні якості [1, с. 10].

Аналізуючи види оцінювання результатів діяльності персоналу, зауважимо, що більшість науковців виділяють здебільшого два основні види такого оцінювання. Так, зокрема С. О. Цимбалюк та О. М. Білик виділяють самооцінювання та зовнішнє оцінювання. При цьому, самооцінювання відбувається в нашій підсвідомості постійно і формує на особистісному рівні кожної людини низку важливих уявлень про власні ідеальний, прийнятний і реальний образи. У свою чергу, зовнішнє оцінювання може проводитися з боку керівника, колег чи навіть споживачів продуктів праці [1, с. 13–14].

Проте на нашу думку, перелік методів оцінювання діяльності персоналу є набагато ширшим і до нього можна віднести як мінімум ще такі: індивідуальне, колективне, кадрове, експертне, психологічне тощо.

Індивідуальне оцінювання уявляє собою оцінювання працівників найбільш компетентними та кваліфікованими співробітниками компанії. При цьому, найбільше значення мають результати оцінювання вищих керівників компанії, вагомими є також оцінки колег, а найменше – має оцінювання, яке здійснюють підлеглі щодо своїх керівників (тому що, як зрозуміло, у цьому разі найбільше на оцінку може впливати суб'єктивність останніх).

Колективне оцінювання здійснюється спеціально підготовленою групою кваліфікованих спеціалістів щодо керівника компанії чи певного працівника.

Кадрове оцінювання полягає у зіставленні специфіки роботи працівника з результатами такої роботи. Воно відбувається у формі спостереження, вивчення та аналізу документації тощо. Експертне оцінювання реалізується за допомогою заздалегідь усталених критеріїв, а експертами може виступати персонал трьох посадових рівнів (нижчого за той, який оцінюється; однакового з тим, який оцінюється; вищого за той, якого оцінюють). Психологічне оцінювання знаходить свій прояв у з'ясуванні особистісних характеристик персоналу компанії за допомогою методів психологічного аналізу. Основною перевагою цього виду є відносна безперервність. Окрім вище перелічених видів можуть також використовуватися особистісні дослідження (діагностика властивостей темпераменту, рівня домагань тощо.), проєктивні методики (з метою діагностики специфіки взаємин з іншими людьми, засобів подолання конфліктів тощо) [2]. Важливим є те, що ефек-

тивність процесу оцінювання результатів діяльності персоналу залежить не лише від вибору певного його виду, а й від наступних складових: критерії оцінювання результатів діяльності персоналу; професійні якості й можливості експертів; несуперечливість оцінок; сприятлива організаційна та соціальна ситуація; своєчасність оцінювання; систематичність оцінювання; авторитетність суб'єкта оцінювання [2].

Насамкінець зазначимо, що без правильного вибору виду та належно організованої процедури оцінювання є неможливим виявлення у працівників компетенцій, необхідних їм для досягнення основних корпоративних цілей. Саме тому нині оцінювання персоналу як основного ресурсу забезпечення ефективної діяльності підприємств набуває все більшого значення.

Список використаних джерел

1. Цимбалюк С. О., Білик О. М. Оцінювання персоналу: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2021. 311 с.
2. Оцінювання діяльності персоналу. URL: http://megalib.com.ua/content/3496_Ocinuvannya_diyalnosti_personalu.html

КЕЙТЕРИНГ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Апалькова Д. К.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(наковий керівник – **Язіна В. А.,** к.е.н.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Громадське харчування на території України динамічно розвивається і видозмінюється. З кожним роком в цій сфері з'являються нові послуги. А в даний час для успішного функціонування сфери ресторанного бізнесу необхідно приділяти увагу впровадженню в комерційну практику прогресивних послуг обслуговування. Однією з найбільш затребуваних і тих, що динамічно розвиваються є кейтеринг.

Поняття «кейтеринг» прийшло до нас з англійської мови («catering» – поставляти харчування, обслуговувати) і означає виїзне ресторанне обслуговування в будь-якому приміщенні за вибором клієнта. Особливість такого обслуговування в тому, що не людина йде в ресторан, а ресторан «приходить» до людини [2]. Виїзне ресторанне обслуговування з'явилося через необхідність організовувати ресторанне обслуговування там, де немає стаціонарного ресторану або навіть мінімально обладнаної кухні.

Але важливим аспектом є те, що зараз кейтеринг – це вже не просто додаткова послуга ресторану, а окремий цілісний сектор громадського харчування. Кейтерингові компанії мають свою специфіку, яка в корені відрізняє їх від ресторанів. По-перше, тут зовсім інша технологія приготуван-

ня, збереження і сервірування страв. По-друге, це необхідність транспортування. Крім проблем із загальною специфікою приготування багатьох страв, їх складно транспортувати. По-третє, це труднощі, пов'язані з роботою в «польових» умовах. Особливість специфіки поширюється на роботу з персоналом, адже нерідко доводиться залучати позаштатних офіціантів.

Такі бізнес-нюанси роблять цю роботу по-своєму складною. Але, тим не менш, можливості заробітку рестораторів з появою послуги виїзного обслуговування розширюються.

Спочатку кейтеринг користувався попитом у іноземних компаній, що виходили на російський ринок. Поступово потреба в ньому значно зростає. У 90-ті рр. історія появи кейтерингу поповнилася, перші національні компанії, які надавали ці послуги, з'являються в Москві і Санкт-Петербурзі.

З приходом 2000 рр. кейтерингові послуги почали поширюватися в СНД. За рахунок високої якості товарів і надання відмінного сервісу, послуга набула популярності і серед жителів України. Але, незважаючи на те, що українському кейтерингу не більше 20 років, специфіка даної послуги добре знайома лише вузькому колу співробітників сфери ресторанного бізнесу.

Нині в Україні діють 57 кейтерингових компаній. Провідними гравцями, які беруть на себе основну частину ринку кейтерингу є 5 компаній [1].

Кейтеринг в Україні в основному розвинений в Києві, Дніпрі та Одесі. На ринок Києва припадає близько 43 % від загального обсягу ринку кейтерингу в Україні, на Дніпро – 19 % і на Одесу – 14 %. Кейтеринг в регіонах становить всього 24 % від обсягу українського ринку кейтерингових послуг [1].

Для проведення заходів кейтерингова компанія використовує як стандартні (ресторани, банкетні зали), так і незвичайні місця. У меню – різні варіанти національних кухонь: французької, європейської, японської, грузинської, італійської і будь-який інший на вибір замовника. При організації цих заходів пропонуються наступні види обслуговування: банкет (англійський, французький, італійський, російський), фуршет (самообслуговування з присутністю офіціанта, тільки доставка їжі і сервіровка столу, тут персонал відсутній), шведський стіл, коктейль, барбекю, кава-брейк, діловий сніданок.

Для святкових заходів розробляються сценарії і організуються розважальні програми, серед яких: бармен-шоу, демонстраційне приготування авторських страв на очах публіки, що зібралася, проведення дегустацій, фондю, гірки шампанського, виготовлення крижаних скульптур, шоколадні фонтани, феєрверк, світлове і звукове обладнання, виступи артистів, зірок, ведучих шоу-програм.

Необхідними атрибутами якісної послуги в кейтерингу є пара важливих речей. Тут споконвічний спір про те, що в кейтерингу важливіше – кухня або логістика. Взагалі-то, зрозуміло, що одне без іншого не забезпечить якісної послуги. І, мабуть, можна погодитися з тим, що якою б фантастичною і високою не була кухня, збої в логістиці нічим не будуть виправдані і компенсовані. Логістика ж забезпечується стандартами. Рівень кухні, очікування клієнтів і вимоги ростуть разом з ростом статусу, відповідно і

ціни на послугу також піднімаються. Таким чином, важливі і чітка логістика, і достатній рівень кухні. Якщо ж компанія має якісний продукт, то наступні її кроки такі: вибір правильної цінової політики; знаходження своєї цільової аудиторії, своїх замовників; просування своїх послуг.

Сучасні кейтерингові компанії мають враховувати сучасні тренди, популярні тенденції в презентації кулінарної продукції, оформленні та декорі приміщення, грамотно застосовувати новачі в сервіровці і оформленні столу.

Таким чином, застосування нових гастрономічних концепцій дозволяє і розширити коло відвідувачів, і забезпечити рентабельність підприємствам громадського харчування.

Список використаних джерел

1. Кейтеринг України. URL: https://www.prostobiz.ua/spravochniki/baza_kompaniy/any/139
2. Лідери світової кейтеринг індустрії. URL: <http://um.co.ua/6/6-9/6-96517.html>

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В ПЕРІОД КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ

Толстих А. Ю.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Язіна В. А.**, к.е.н.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Зіткнення сфери обслуговування з COVID-19 стало неабиякою складністю, адже це щось зовсім невідоме, з чим раніше ми ніколи не зустрічалися. Для пристосування до цих умов власниками сфери обслуговування було прикладено надзвичайних зусиль.

Ситуація з карантинними обмеженнями в нашій країні зараз менш критично впливає на ресторанний бізнес, ніж в минулому році. На відміну від сьогоднішнього дня, тоді також були введені обмеження приблизені до локдауну такі, як: закрили всі заклади, окрім продуктових магазинів, аптек та ветеринарних аптек, в той час коли ресторани, кафе та інші заклади громадського харчування мали право працювати з певними обмеженнями, а по вихідних днях лише на виніс. Через і без того важкі умови для ресторанного бізнесу карантин вихідного дня для багатьох підприємців був крайнім ударом, що змусило їх зачиняти заклади, оскільки в них не було можливості сплачувати за оренду в повному обсязі, а орендодавці не входили в їх становище. Насамперед вихідні дні для ресторанного господарства є найприбутковішими на них припадає близько 50–60 % товарообігу.

Керівник одного з одеського закладу харчування «Хмари» Руслан Ірлик стверджував, що працювати на виніс чи на доставку майже неможливо, адже відвідувачі приходять до кафе чи ресторану не тільки за гастрономічними вподобаннями але й за атмосферою, гарним видом та емоціями.

Зокрема були моменти, коли заклади не витримували і припиняли роботу на момент карантину, через що втрачали велику кількість продукції, яка псувалась. Через це на поновлення роботи закладів йшло понад кількох місяців. Проте, заклади, які залишилися працювати в першу чергу піклувалися не про власний прибуток, а насамперед про забезпечення безпеки відвідувачів та працівників свого закладу. Вони намагаються зберегти свої послуги, покращити їх і зробити їх максимально задовольняючими для споживачів, при цьому залишаючи їх безпечними. Багато підприємців в своїх закладах, якщо не вводять власну доставку, то починають співпрацювати з іншими службами доставки, такими як Glovo, Rocket та інші. Формати закладів, які раніше, не працювали з доставкою (бари, паби, кав'ярні, заклади з караоке, кальянні), також борються за гостей: багато хто пропонує акції та знижки за самовивіз страв і напоїв. З огляду на це сьогодні для збереження бізнесу на перший план виносять питання оновлення функціональності у діяльності підприємств ресторанного бізнесу та розроблення інноваційних рішень [1].

Якщо говорити про сьогоднішні карантинні обмеження, то для закладів ресторанного господарства поставили більш лояльні обмеження, ніж до готельної сфери. Щоб заклад мав право працювати на повноцінне обслуговування, всі працівники, а також відвідувачі повинні мати «зелений» сертифікат про вакцинацію. На даний момент це звісно впливає на заповнюваність закладів, оскільки вакцинованих людей, що мають «зелений» сертифікат в Україні менш ніж 20 % [2].

Оскільки за час існування в умовах карантину ресторанний бізнес вже встиг пристосуватися до всіх обмежень, було введено певні інновації, які давали змогу працювати більш безпечно. До таких нововведень можна віднести QR-код меню, сторінки в соцмережах, сайти, телеграм-канали, ширми між столами та ін.

Підводячи підсумки, ресторанна індустрія зараз стикнулася з найбільшим випробуванням за останній час. Щоб вистояти у складних умовах, власники ресторанного бізнесу трансформують звичні формати діяльності та активізують всі можливі резерви та ключові ресурси. З огляду на те, що на сучасному етапі розвитку сфера ресторанної індустрії є глобальним комп'ютеризованим бізнесом, який базується на інтернет-технологіях та альтернативних online-сервісах, у сучасних умовах вони мають бути максимально задіяні в діяльності підприємств ресторанного бізнесу. Інформаційні технології сьогодні, як ніколи раніше, стають все більш цінним ресурсом у підприємствах ресторанного бізнесу, допомагаючи рестораторам не тільки зберегти життєздатність, але й розкрити нові перспективні напрями розвитку. Для збереження бізнесу та забезпечення ефективного перепрофілювання звичного режиму роботи закладів ресторанного бізнесу на формат адресної доставки замовлень запропоновано концептуальний базис соціального медіа-маркетингу для підприємств ресторанного бізнесу, який інтегрує ключові акценти утримання цінності в умовах пандемії [1].

Список використаних джерел

1. Ресторанний бізнес в умовах пандемії коронавірусу. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2020/42_2020_ukr/22.pdf
2. Статистика вакцинації від коронавірусу (Covid-19) в Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/reference/coronavirus/vaccination/ukraine>

АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДОМІНІКАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Христіченко О. Р.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Язіна В. А.,** к.е.н.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Домініканська Республіка активно розвиває свій туристичний потенціал та приваблює все більше й більше туристів з інших країн. З кожним роком країна все міцніше закріплює свої позиції в туристичній сфері. Це край дивної краси, що не залишає байдужим нікого. Вона займає перше місце в Карибському басейні по розвитку та спеціалізації туризму [1].

В Домініканській Республіці присутні майже всі види ресурсів, починаючи з природно-кліматичних і закінчуючи культурно-історичними. На території даної країни налічується 29 національних парків. Ці території з пишною рослинністю, розосереджені по всій країні, від південного заходу і до півночі. За даними Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Домініканській Республіці було включено 13 найменувань (станом на 2018 рік), 10 об'єктів включені до списку за культурними критеріями, а ще 3 об'єкти включені за природними критеріями і визнані видатними зразками біологічних процесів в еволюції і розвитку земних екосистем. Також в країні наявні різні види активного відпочинку: віндсерфінг, дайвінг, рафтинг [2].

Домініканська Республіка має другу за величиною економіку в Карибському морі, її економіка залежить від сільського господарства, торгівлі та послуг і особливо від туризму. Дохід від туризму складає більше 1 млрд доларів США. Зараз вона має більше третини всіх прямих іноземних інвестицій в Карибському регіоні. Там добре розвинена транспортна інфраструктура, а саме автомобільні та автобусні шляхи.

Серед основних напрямків приїзду іноземних туристів до Домініканської Республіки можемо виділити райони Бока-Чіка, Хуан Доліо, Ла-Романа, Байяїбе. Перше місце за популярністю серед туристів, займає район Байяїбе він рекомендується для сімейного відпочинку й активного молодіжного відпочинку. Кожен район має багато готелів на своїй території.

Генетичні дослідження показали що сучасний генотип домініканців є в основному європейським зі значним субстратом корінного та африканського населення. Місцеве населення дуже привітне і доброзичливе.

За останні декілька років туристична інфраструктура Домініканської Республіки була розширена та вдосконалена. Це посприяло створенню: нових зручних авіамаршрутів, суттєвому підвищенню рівня безпеки, збільшенню кількості готелів високого рівня, розвитку круїзних портів – які відіграють вагомую роль у рості туристичної привабливості країни. Спеціалісти, які спеціалізуються на галузі туризму, пророкують чудові перспективи туристичному бізнесу країни [3].

Серед конкурентних переваг Домініканської Республіки можна виділити такі: середній рівень життя населення, гарний клімат, легкий процес отримання візи, низький рівень корупції, добре розвинена інфраструктура та мережа транспортних шляхів, стабільна політична ситуація, вдале географічне розташування, велика кількість природних та історико-культурних ресурсів, гарна екологічна ситуація.

Серед недоліків: віддаленість від країн Європи, дорогий та довгий переліт, дорога медицина, високий рівень злочинності, залежність туризму від сезонності, високі ціни на аренду житла, дорога продукція.

За даними Національного інституту статистики, було визначено, що в 2018 році Домініканську Республіку відвідало 6 млн людей – з країн Латинської Америки та США [4].

Туризм в Домініканській Республіці невпинно розвивається з кожним днем. Домініканська Республіка має все необхідне для туристичної діяльності на своїй території. Вона займає перше місце в Карибському басейні по розвитку та спеціалізації туризму. Також важливим фактором, який дав туризму в Домініканській Республіці розвиватися, є дуже вдале розташування по відношенню до рекреаційних ресурсів. Сфера туризму займає перше місце в економіці країни, загалом економіка існує завдяки туристичним послугам, які постійно розвиваються.

Отже, можна сказати, що Домініканську Республіку у майбутньому очікують великі перспективи у туристичному бізнесі. Фахівці з туризму передбачають глобальні зміни в індустрії туристичного розвитку країни, розширення бази туристичних послуг, вдосконалення рекреаційних ресурсів тощо. Домініканська Республіка – країна, що ставить цілі в туристичній галузі й виконує їх.

Список використаних джерел

1. Географічні дані Домініканської Республіки. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0

2. Культурно-історичні ресурси Домініканської Республіки. URL: <https://vsitury.com.ua/interestplaces/51>

3. Детальна характеристика економіки Домініканської Республіки. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0_%D0%94%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97_%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B8

4. В'їзний туризм Домініканської Республіки. URL: <https://knoema.ru/atlas/ДоминиканскаяРеспублика/topics/Туризм/Показатели-въездного-туризма/Въездной-туризм>

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ І РОЗВИТКУ КЕЙТЕРИНГОВОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Боровик К. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Язіна В. А.,** к.е.н.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

З кожним роком сфера готельно-ресторанної діяльності розвивається. Попит на різні заходи, пов'язані з харчуванням, лише збільшується. Особливо зараз, під час пандемії, коли люди намагаються як можна більше розширити асортимент своїх послуг, адже це досить непогана можливість отримувати прибуток та розвивати свої підприємства, що постраждали від ситуації у світі. Досить недавно став актуальним такий вид виїздного ресторанного обслуговування, як кейтеринг. Метою ж є створення та розвиток власної організації з надання такого роду послуг.

Кейтеринг – галузь громадського харчування, пов'язана з наданням послуг на віддалених точках, що включає всі підприємства і служби, що надають підрядні послуги з організації харчування співробітників компаній і приватних осіб у приміщенні і на виїзному обслуговуванні, а також здійснюють обслуговування заходів різного призначення і роздрібний продаж готової кулінарної продукції [1].

Тобто кейтеринг – це виїзне ресторанне обслуговування не залежно від місця проведення. Ця послуга дозволяє швидко та комфортно задовольнити потреби людини при організації свят, банкетів, весіль, днів народження, вечірок, виїзних фуршетів та корпоративів. Також іноді люди звертаються до таких підприємств з проханням провести поминки, аби вшанувати пам'ять про людину, що загинула. Взагалі під кейтерингом приховується не тільки банальне приготування їжі і доставка її замовнику, а й обслуговування персоналом, сервірування, оформлення столу, розлив і подача напоїв гостям та інші послуги, пов'язані з виїзними заходами.

Перед представником компанії стоїть завдання правильно скласти меню (звичайне, вегетаріанське, кошерне, халяль і так далі) клієнту, вибрати місце проведення події, прикрасити та обставити його необхідними меб-

лями. Все повинно робитися з урахуванням навіть найменших побажань, та саме так, як хоче замовник. Крім усього вище перерахованого, в послуги компанії, знову ж таки, по бажанню, може входити і забезпечення розважальної програми для гостей [2].

Найбільший прибуток компанії отримують при обслуговуванні масштабних заходів, а масштабні заходи, як правило, коштують досить дорого, і люди, які готові платити великі гроші, хочуть отримати від організованого виїздного свята якнайбільше та якнайкраще, саме через це нечисленні компанії, що пропонують послуги дійсно преміум-класу, не відчують конкуренцію в інших. Вони знають про свої привілеї перед іншими компаніями, та саме через це страх втрати попиту зникає.

Але, незважаючи на велику кількість плюсів такого виду обслуговування, є й мінуси. Один з них – ціни на організацію. Людина зможе відкрити кейтерингову компанію лише тоді, коли «тверезо» оцінює ситуацію та справді розуміє, що та скільки буде коштувати, в що треба вкладати свої гроші та час, а що краще обійти стороною.

У сфері виїзного ресторанного обслуговування найбільш ефективним є чіткість та лаконічність, індивідуальний підхід до кожного клієнта, вміння доречно пропонувати та чути замовника. І лише справжнє бажання і розум керівництва та складена робота всього персоналу зможе підняти компанію до справді високого рівня, та бути першими у обраній діяльності.

Список використаних джерел

1. Кейтеринг. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B5%D0%B9%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B3>

2. Кейтеринг (Catering) – що це таке, навіщо потрібний і як працює сервіс. URL: <https://termin.in.ua/keyterynh-catering>

ТЕХНОЛОГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ ГОСТИННОСТІ ЯК ПІДГРУНТЯ ЯКІСНОГО СЕРВІСУ В ГОТЕЛІ

Галкіна А. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Язіна В. А.,** к.е.н.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Нині однією з актуальних проблем в індустрії гостинності є пошук сучасних методів оцінки та підвищення якості готельних послуг, з метою забезпечення конкурентної переваги підприємству індустрії гостинності.

Якість готельної послуги розглядається як сукупність характеристик, які надають їй здатність задовольняти обумовлені або передбачувані потреби. До моделі гостинності включають концепції: гуманітарну, технологічну, функціональну та комерційну.

Технічна якість відображає стан неживих предметів, що оточують гостя в готелі. Функціональна якість оцінюється, як здатність послуги задовольняти потреби гостей готелю, а також процес взаємодії з персоналом при наданні послуги. Схиляючи на сприйняття, якість можна розділити на три види: базове, необхідну і бажане [1].

Таким чином, якість послуг – велике і мінливе поняття. Для оцінки рівня якості надаваних готельних послуг, необхідно виявити показники і критерії оцінки. Необхідно виділити наступні показники: матеріально-технічна база; кваліфікація персоналу; рівень сервісу, маркетинг, ресурси.

Сукупність засобів праці, що функціонують в готелях, становить їх матеріально-технічну базу (МТБ), до якої відносяться будівля, технічні споруди, обладнання, машини, обладнання і транспортні засоби. Готель не може існувати без основних фондів. МТБ забезпечує функціонування підприємства. Даний вид засобів зношується в процесі експлуатації і включається в собівартість продаваної послуги в якості амортизаційного капіталу. Якість, кількість та стан матеріально-технічної бази визначає рівень готелю і, відповідно, впливає на якість послуг.

Кваліфікація персоналу – людський капітал, сукупність знань, навичок, якими володіє працівник і вміння застосувати їх на благо організації. Базовими компонентами якості робочої сили є: обсяг загальноосвітньої підготовки працівників; рівень загальної культури; рівень професіоналізму та кваліфікації (спеціальних знань і умінь, компетентності); готівковий досвід і навички роботи; моральна надійність. Важливою складовою є трудовий потенціал. Трудовий потенціал показує рівень розвитку людини, якості його особистості, здатність до праці і навчання. Висококваліфікований персонал створює відмінний імідж підприємству, підвищує якість надаваних послуг і забезпечує високу конкурентоспроможність.

В даний час велика увага приділяється маркетингу на підприємствах готельного бізнесу. Маркетинг дозволяє визначити схожі потреби групи споживачів; забезпечує створення послуг, які задовольняють ці потреби, а також методи просування і продажів [2].

Внутрішній маркетинг спрямований на персонал готелю. Метою внутрішнього маркетингу є допомога працівникам в усвідомленні своєї ролі в досягненні цілей готельного підприємства та формуванні необхідного ставлення до гостей. Внутрішній маркетинг включає в себе корпоративну культуру, систему цінностей і переконань, що розділяються всіма співробітниками, колективне участь у формуванні та підтримці іміджу готелю, за допомогою взаємодії з гостями, керівництвом, посередниками, постачальниками та ін.

Зовнішній маркетинг дозволяє компанії гнучко реагувати на постійні зміни факторів зовнішнього середовища, забезпечує інформацією про сильні і слабкі сторони конкурентів, а також власної організації. На підставі всіх маркетингових досліджень визначають напрямки розвитку готельного підприємства. Маркетинг дозволяє визначити політику ціноутворення і стимулювання продажів, здійснювати ефективно просування і рекламну діяльність. Важливо відзначити, що рекламована якість є очікуваним якістю і має відповідати заявленим стандартам [3].

Отже, загальне управління якістю реалізується за допомогою застосування певного набору прийомів і засобів, які можна класифікувати за чотирма сферами: управління якістю, процесом, персоналом та ресурсами.

Список використаних джерел

1. Пінчук А. С., Атанасевич О. Є. Економіка та управління підприємствами. Шляхи підвищення якості готельних послуг. 2018. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/25_2018_ukr/67.pdf

2. Нікольская Е. Ю., Харебова К. А. Якість обслуговування. Сучасні підходи до оцінки і вдосконалення на підприємствах індустрії гостинності, 2015. URL: https://www.researchgate.net/publication/312499091_kacestvo_obslyzivanja_sovremennye_podhody_k_ocenke_i_oversensstvovaniu_na_predpriiatiah_industrii_gostepriimstva

3. Могилова А. Ю., Будашко В. О. Особливості маркетингу у готельно-ресторанному бізнесі. 2016. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/mogylova.htm

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ КАВОВОГО ТУРИЗМУ У ЛЬВОВІ

Пазушкіна Ю. І.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(наковий керівник – **Горожанкіна Н. А.**, к.геогр.н., доцент,

доцент кафедри міжнародних регіональних студій та туризму

Університету митної справи та фінансів

В наш час існує величезна кількість закладів громадського харчування в Україні як за видами (ресторан, бар, кафе), за тематиками (сімейний, арт-кафе, анти-кафе), так і за різновидами кухонь. Розвиток української кав'ярні необхідний для того щоб просувати українську кухню, поширювати власну кавову культуру та насамперед розвивати кавовий туризм.

Кавовий туризм – це спеціалізований вид туризму, який пов'язаний з ознайомленням з історією, особливостями вирощування, обробки, переробки, способами приготування та культурою споживання кави, дегустацією улюбленого напою.

Актуальність даного виду туризму зумовлена зростаючою популярністю кавової культури та кав'ярень, їх поширенням по всьому світу, а також необхідністю розвивати цю культуру та сам кавовий туризм в Україні.

Кавовий туризм є відносно новим напрямом у світовому туризмі і є малодослідженим в Україні. Проте, без сумніву всі знають, що кавовою столицею України є Львів. Часто туристи прагнуть завітати до цього міста насамперед задля того, щоб скуштувати львівську каву.

Львів у народі називають містом кави та шоколаду і не просто так. У цьому місті й справді надзвичайно багато кав'ярень, а ще роблять надзвичайно смачний шоколад. Існує навіть стара аксіома – все у Львові починається з кави.

Щорічно, з 2007 року, у Львові проводиться Фестиваль Lviv Coffee Festival на якому відбувається конкурс «Найкраща кав'ярня міста», де між собою змагаються дуже багато красивих, затишних, модних, а найголовніше смачних кав'ярень.

Під час фестивалю цього фестивалю в цьому році, який тривав з 24 по 26 вересня, за традицією вибрали найкращу кав'ярню міста. Наразі це звання в перший раз дісталось Kredens Cafe.

Kredens Cafe – це мережа кав'ярень, що налічує 6 закладів у Львові. Перший був відкритий у 2010 році.

Крім цього, під час фестивалю та конкурсу додаткові нагороди отримали ще декілька кав'ярень у таких номінаціях: Стильна кав'ярня – «SDV Coffee»; Кава в джезві – «Dominicanes/Домініканес»; Кава to go – «Кава Без Назви»; Відкриття року – «Старий Львів»; Кава і до кави – «Про100 КАВА»; Art кав'ярня – «Кав'ярня-галерея «Штука». До цього найкращими кав'ярнями Львова були визнані «Світ кави» (5 разів), «Вірменка» (3 рази), Glory Cafe (2 рази), «Під Клепсидрою» і «Віденська кав'ярня» (по одному).

«Світ кави» з кожним роком розвивається: до меню вводяться нові напої, запроваджуються альтернативні способи приготування кавових напоїв, виробляється власна філософія кави, яка вирізняє кав'ярню серед інших. Бариста кав'ярні постійно беруть участь у Всеукраїнських кавових Чемпіонатах, а деякі з них навіть сертифіковані судді, що входять до суддівських колегій чемпіонатів. Бариста Наталія Остапюк – переможниця Всеукраїнських Чемпіонатів Бариста у 2011, 2013 та 2016 роках і навіть представляла Україну на Світових Чемпіонатах Бариста.

Також дуже незвичайною та особливою кав'ярнею Львова є «Львівська копальня кави». Це найперша та найдовша кав'ярня-книгарня в нашій країні, яка була створена над кавовою шахтою просто на площі Ринок. Львів вже давно асоціюють із кавою, а саме Львівська копальня кави демонструє нам легенду власне львівської кави. Ця шахта розповідає й історію видатного кавомана світу Юрія Кульчицького, увесь зв'язок кави львівської із походеньками турків чи промоцію у Відні, історію самої будівлі на Ринку та багато чого ще. Каву тут видобувають, обсмажують самі, а взагалі представлено понад тридцять видів кави та кавових напоїв. Разом із кав'ярнею та шахтою продовжує діяти і книгарня, яка сприяє поширенню україномовної книги.

Таким чином, можна зробити висновок, що кавовий туризм може бути одним з улюблених різновидів відпочинку та подорожі для туристів з специфічними туристичними смаками, а також є новою та привабливою пропозицією на туристичному ринку. Кавовий туризм є перспективним, тому що люди прагнуть нових вражень, є зацікавленими в культурних відкриттях за допомогою різноманітних заходів, що зможуть удосконалити фізичні та моральні сили.

Список використаних джерел

1. Кляп М. П., Шандор Ф. Ф., Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму: навч. посібник. К.: Знання, 2011. 334 с.
2. Афіша Львів. URL: <https://afishalviv.net/novini/8-zatishnih-kavyaren-lvova-yaki-varto-vidvidati>
3. Молодіжний Туризм. URL: <https://mtourism.com.ua/excursion-to-lviv-ua-1/787-lviv-is-a-city-of-coffee-and-chocolate-ua>
4. Туристична бібліотека. Все про туризм. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/gaba2.htm
5. Галка (фабрика). URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Галка_\(фабрика\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Галка_(фабрика))
6. Гастрономічний туризм. URL: http://pidruchniki.com/1209061343560/turizm/gastronomichniy_turizm
7. Кавовий туризм. URL: http://pidruchniki.com/1256060743567/turizm/kavoviy_turizm
8. Львів туристичний. URL: <http://zymaghory.com/tourism/lviv-travel>
9. Львівські кав'ярні. URL: <http://www.go2.lviv.ua/kafe-paby-i-restorany/kafe-lvova.html>

СТРУКТУРА ТУРИСТСЬКИХ ПОТОКІВ ХОРВАТІЇ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Кисельова Д. С.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Бойко З. В.**, к.г.н, доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Останнім часом потік туристів до Хорватії є стабільним з щорічним зростанням у середньому на 3,3 %. Обсяги ж внутрішнього туризму зросли на 2,4 %. Понад 76 % іноземних туристів, що відвідують країну, приїжджають з країн – членів ЄС, причому близько 50 % туристичного потоку складають представники країн – Німеччини, Італії, Словенії та Австрії. 65 % туристичного ринку Хорватії складають наступні 10 країн: Німеччина, Італія, Словенія, Австрія, Чехія, Франція, Великобританія, Росія, США, Норвегія [2].

«Високим сезоном» на території Хорватії вважається період з червня по вересень, коли в країну приїжджає до 75 % всього річного туристичного потоку. Туристичний сезон в умовах пандемії виявився для Хорватії стерпним, у порівнянні з ключовими конкурентами в Середземномор'ї, Хорватія в першій половині літнього туристичного сезону досягла одного з найкращих результатів із погляду абсолютної кількості прибулих і ночівлі іноземних туристів у порівнянні з іншими країнами світу (рис. 1). Запорукою успішного туристичного сезону в Хорватії в умовах пандемії послу-

жили три чинники: зручна логістика, специфічна інфраструктура та грамотна маркетингова стратегія. В умовах закриття авіасполучення хорвати не стали сподіватися на організованих туристів, яких доставляли до моря авіачартери. Промокампанії були орієнтовані на найближчі європейські країни, які пов'язані з Хорватією автомобільними шляхами: Німеччину, Словенію, Австрію, Польщу, Чехію, Словаччину, Угорщину, Україну. За даними міністерства туризму Хорватії, у період із липня до серпня 2020 року Хорватія мала найуспішніший показник туристичного потоку проти інших країн Європи. Саме тому на внутрішньому ринку Хорватії було зафіксовано понад 100 % відвідувань цієї країни туристами, за нею йшли Польща, Словенія, Німеччина та Чехія [1].

Запорукою успішного туристичного сезону в Хорватії в умовах пандемії послужили три чинники: зручна логістика, специфічна інфраструктура та грамотна маркетингова стратегія.

В умовах закриття авіасполучення хорвати не стали сподіватися на організованих туристів, яких доставляли до моря авіачартери. Промокампанії були орієнтовані на найближчі європейські країни, які пов'язані з Хорватією автомобільними шляхами: Німеччину, Словенію, Австрію, Польщу, Чехію, Словаччину, Угорщину, Україну.

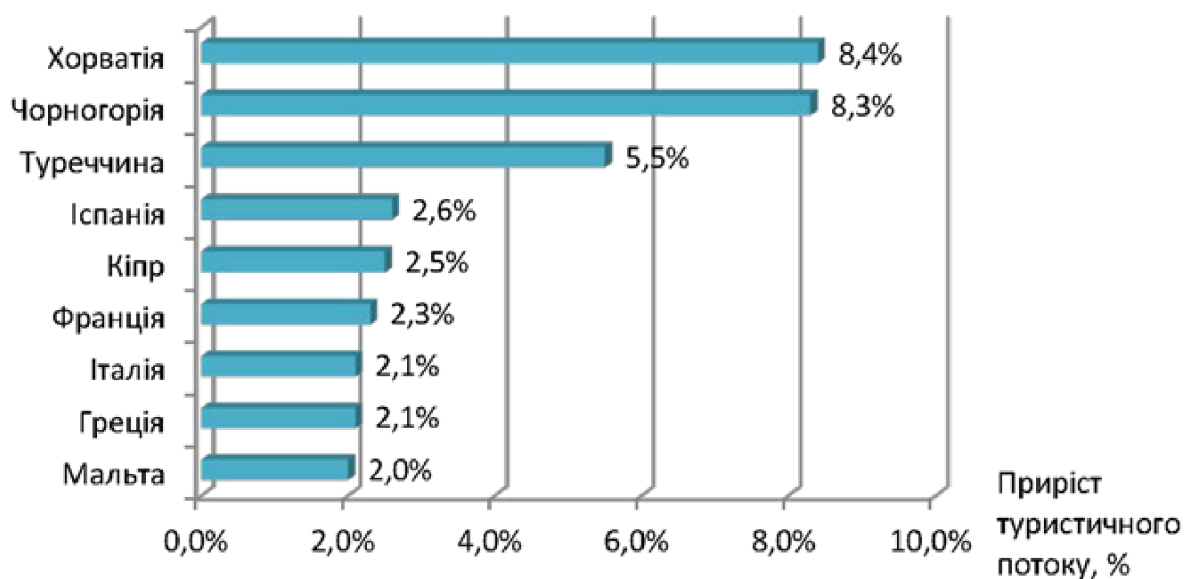

Рис. 1. Порівняльний аналіз відвідувань іноземними туристами країн Середземномор'я

Джерело: [3].

За даними міністерства туризму Хорватії, у період із липня до серпня 2020 року Хорватія мала найуспішніший показник туристичного потоку проти інших країн Європи. Саме тому на внутрішньому ринку Хорватії було зафіксовано понад 100 % відвідувань цієї країни туристами, за нею йшли Польща, Словенія, Німеччина та Чехія [1].

Уперше за багато років кількість українців, які відпочивали на Адриатичному морі зросла. В умовах протиепідемічних обмежень значна частка туристів прибула до Хорватії самостійно автомобілями [3].

Структура розміщення туристів і стиль їхнього відпочинку змінилися. Дубровник, який завжди привертав натовпи організованих авіатуристів, в умовах пандемії істотно втратив кількість відвідувань. А ось близька та знайома європейцям Істрія стала найвідвідуванішим регіоном Хорватії [4].

Зміни торкнулися також і структури розміщення туристів за різновидами житла. Найбільше постраждали багатолюдні готельні комплекси, орієнтовані на організований масовий туризм. Люди вважали за краще зупинятися в невеликих приватних апартаментах або мініготелях, де не передбачалося скупчення людей. За підсумками 2020 року виручка була на 88 % менше, ніж 2019 року, з огляду на те, що з 15 серпня кількість бронювань стало значно падати. Причина – крах організованого масового туризму. Так, наприклад, усі шкільні екскурсії, які було зарезервовано на 4-й і 5-й місяці 2020 року, було перенесено на кінець 8-го і 9-го місяців, але наприкінці серпня відбулося різке погіршення епідемічної картини, й екскурсії було взагалі скасовано [4].

Скорочення турпоточку вдарило по всьому «туристичному харчовому ланцюгу». Адже, за підрахунками фахівців турбізнесу, іноземний турист щодня витрачає на морському курорті до 180 євро [4]. Пандемія також скорегував ціни на проживання. Житло (в приватних апартаментах) можна було знайти за ціною до 30-40 євро, що було неможливо у 2019 році. Але ціни й на всі інші варіанти житла були занижені.

В умовах кризи уряд Хорватії змушений був послабити податковий тиск на турбізнес. Готельні об'єкти було звільнено від сплати половини річної суми туристичного податку за основні спальні місця, а за допоміжні – усієї суми [3]. Уряд вжив правильних заходів у потрібний час для збереження ліквідності в туризмі, а поступове відкриття кордонів стало стимулювати туристів до поїздки у Хорватії. Хорватська туріндустрія зробила висновки з минулого сезону. Тепер країна робитиме акцент на сталому туризмі. Під сталим туризмом мається на увазі близький усвідомлений туризм. Стійкий туризм також означає відмову від масового туризму, який негативно впливає на якість життя місцевих жителів.

Список використаних джерел

1. Всесвітня туристська організація. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419807>
2. Дубович І. А. Країнознавчий словник-довідник К., 2008. 839 с.
3. Міністерство туризму Хорватії URL: https://mint.gov/hr/UserDocs/Images//AA2018_c-dokumenti//180608_HTZTUBENG_2017.PDF
4. Національна рада з туризму Хорватії URL: <http://croatia.hr>

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Давидова Н. О.,

студентка Миколаївського інституту розвитку людини

Університету «Україна»

(науковий керівник – **Ляшенко В. В.**, доцент кафедри

підприємництва, управління та адміністрування

Миколаївського інституту розвитку людини

Університету «Україна»

Формування інноваційного потенціалу різних суб'єктів є актуальною проблемою в сучасних умовах ринкової економіки. В Україні створено певний теоретичний фундамент аналізу інноваційного потенціалу підприємств та рівня його використання. Інноваційний потенціал підприємств є однією з основних характеристик, яка поєднує в собі сукупність фундаментальних властивостей інноваційної діяльності та здатність вигідно для себе використовувати вплив зовнішнього середовища і потенційні можливості, що існують у внутрішньому середовищі. Це дозволяє використовувати інноваційний потенціал підприємств як потужний інструмент прийняття зважених управлінських рішень в процесі здійснення інноваційної діяльності.

З точки зору системного підходу, інноваційний потенціал підприємства представляє собою зовнішні умови господарювання взагалі та інноваційної діяльності зокрема, єдиний комплекс ресурсів підприємства, здатність ефективно ними розпоряджатися, механізм інноваційного розвитку [3, с. 151]. Інноваційний потенціал підприємства є складною багатокомпонентною динамічною системою, яка є важливою умовою його розвитку [8, с. 318]. Інноваційний розвиток підприємства відображає специфіку інноваційного типу розвитку, що залежить від інноваційного потенціалу підприємства, який формує якісно нові можливості для підприємства на ринку шляхом застосування уміння знаходити нові ідеї, рішення, результатом яких виступає інновація [5, с. 251].

Туристична галузь як важлива складова національної економіки набуває все більшого значення та швидко інтегрується у світову туристичну індустрію. Її розвиток впливає на такі сфери економіки як торгівля, сільське господарство, банківська сфера, будівництво, готельне господарство, транспорт, зв'язок і є одним з найбільш перспективних напрямків структурної переорієнтації економіки [1, с. 105].

Інноваційний потенціал туристичного підприємства це потенціал, який спрямований на формування нового туристичного продукту, надання унікальної туристичної послуги, застосування нових маркетингових підходів, використовуючи нові техніки та ІТ-технології, що підвищують конкурентоспроможність туристичного продукту [2, с. 66].

Результатом діяльності інноваційно орієнтованого туристичного підприємства є продуктові інновації (випуск нових видів туристичного продукту, ресторанного продукту, готельних послуг; використання нових видів ресурсів; нових підходів в обслуговуванні), організаційні інновації (оновлення кадрової політики; раціоналізація фінансової діяльності; формування єдиного туристичного простору) та маркетингові інновації (нові підходи до формування іміджу туристичного продукту; виявлення і використання нових ринків збуту; розвиток готельних та ресторанних мереж). Для отримання цього результату необхідно забезпечити умови задля створення та розповсюдження інновацій, що сприятимуть розвитку інноваційного потенціалу шляхом розробки та реалізації продуктової, маркетингової, географічної стратегій [7, с. 17]. Передумовами розвитку інноваційного потенціалу на рівні підприємства виступають управлінські, кадрові та фінансові складові: ставлення працівників підприємства до нововведень, їх кваліфікація, досвід; ставлення вищого керівництва та працівників до нововведень; система управління інноваціями; наявність інвестицій [6, с. 207].

Результатом розвитку інноваційного потенціалу можуть виступати: формування інноваційного туристичного продукту; розвиток клієнтського потенціалу; створення позитивної репутації; сприяння популярності туристичного бренда, а тенденціями розвитку: електронна торгівля туристичним продуктом та створення віртуальних туристичних фірм [4, с. 109].

Таким чином, потребує подальшого дослідження питання управління інноваційним потенціалом туристичного підприємства на певних стадіях життєвого циклу інноваційного потенціалу.

Список використаних джерел

1. Гуменюк А. І. Особливості удосконалення регіонального управління інноваційною діяльністю (на прикладі Івано-Франківської області). *Теорія та практика державного управління*. 2015. Вип. 4 (51). С. 104–112.
2. Давидова О. Особливості застосування інновацій у розвитку туристичної галузі України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2015. Вип. 7 (172). С. 65–69.
3. Йохна М. А., Декалю С. В. Формування структури інноваційного потенціалу підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 4. Т. 1. С. 150–154.
4. Карюк В. І. Інновації як фактор розвитку сучасного туризму в Україні. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2016. Вип. 2. С. 108–118.
5. Найдюк В. С. Сутність та передумови інноваційного розвитку підприємств. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2013. № 3. С. 251–263.
6. Прохорова В. В., Давидова О. Ю., Проценко В. М. Інноваційні стратегії розвитку підприємств туристичної індустрії як креативна форма організації підприємницької діяльності. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 63. С. 207–215.

7. Селютін В. М., Цун Л. М., Андрієнко Г. В., Селютін С. В. Управління інноваційною діяльністю туристичних підприємств: монографія. Харків: ХДУХТ, 2016. 225 с.

8. Якименко О. В. Вплив інноваційного потенціалу на розвиток будівельних підприємств. *Збірник наукових праць ВНАУ*. 2013. № 4 (81). С. 316–325.

РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В НІМЕЧЧИНІ

Сапричева Х. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Горожанкіна Н. А.**, к.г.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Розвитку туризму в Німеччині сприяє потужна туристична індустрія, зосереджена на наданні високоякісних послуг незалежно від категорії конкретного житла, громадського харчування чи транспортного засобу [3].

Внесок туризму в економіку Німеччини досить значний і характеризується наступними показниками: займає друге місце по обсягах доходів після автомобілебудування, створює 8 % внутрішнього валового продукту країни, надає робочі місця для 3 млн осіб [3].

Культура і природа є двома центральними елементами в основі бренду Destination Germany, і це знайшло відображення в туристичній пропозиції [3].

46 об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Німеччини включають шедеври архітектури та мистецтва, пейзажі, просякнуті історією та культурою, райони неймовірної природної краси та пам'ятники суспільному та технічному прогресу. Відвідувачів Німеччини чекають понад 6000 музеїв, відомі театри та оркестри, високоякісні події та бурхлива творча сцена [3].

Більше третини території країни знаходиться під певною формою охорони. Загалом 16 національних парків, 15 біосферних заповідників ЮНЕСКО та понад 100 природних парків, є понад 130 збережених національних ландшафтів, які просто чекають на своє дослідження [3].

Найбільш популярними туристичними регіонами серед туристів вважаються Східно-Фризькі і Північно-Фризькі острови, в Балтійському морі Долина Рейну, Баварський Ліс, Шварцвальд і Баварські Альпи. Також популярними регіонами є Голштинська та Саксонська Швейцарія, Люнебургська пустка і Гарц, Тевтобургський ліс, Зауерланд, Айфель і долина Мозеля, Тюрінгській ліс, Рудні гори і Долина Ельби, Таунус, Шпессарт, Оденвальд і Альге [2].

Німеччина пропонує широкий спектр можливостей для стійких подорожей.

Основні причини відпочинку в Німеччині наведені на рис. 1.

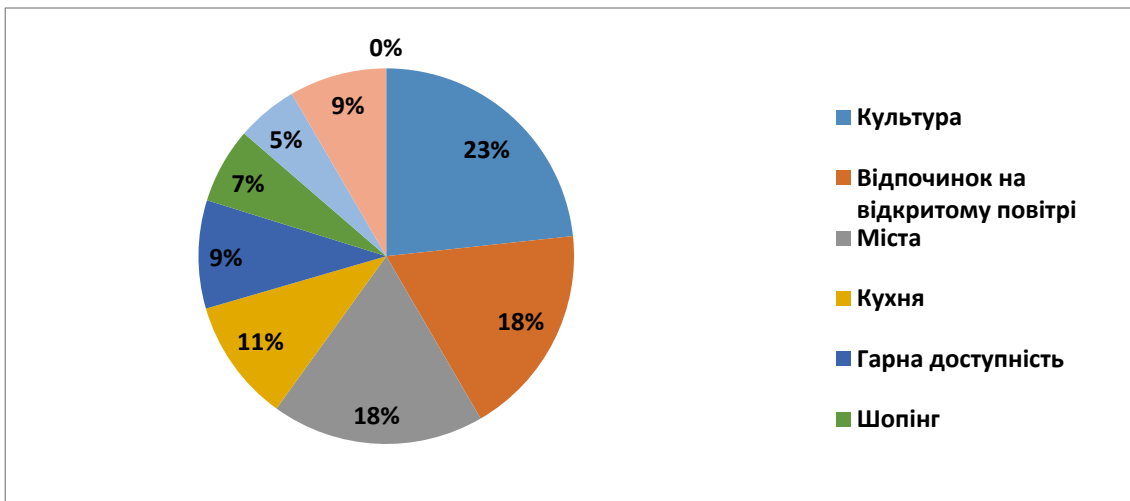

Рис. 1. Основні причини відпочинку в Німеччині [2]

Близько 60 % усіх туристів, які відпочивали в Німеччині, знаходилися саме в курортних містах. Багато морських курортів мають свою назву, наприклад, грязьові та мінеральні курорти (Mineral-und-Moorbader), курорти здорового клімату (Heilklimatische Kurorte), водолікувальні курорти (Kneippkurorte), морські курорти (Seebader), кліматичні курорти (Luftkurorte), курорти відпочинку (Erholungsorte). Багато відомих в Німеччині курортів також мають казино, видатні такі: Вісбаден (Kurhaus), Аахен, Бад Вісзее, Травемюнде і Вестерланд (Kurhaus), Баден-Баден (Kurhaus) [2].

На рис. 2 можна побачити різницю в показниках, якщо порівнювати 2019 та 2020–2021 рр. Це пов'язано з пандемією COVID, яка розпочалася у 2020 році, у зв'язку з чим, кількість туристів значно скоротилася.

Незважаючи на значні втрати, Німеччина змогла завоювати більшу частку на європейському туристичному ринку під час коронавірусної кризи 2020 року, ставши провідним місцем подорожей європейців. І як найсильніша економіка в центрі материкової Європи, Німеччина залишається на сьогоднішній день провідним місцем для ділових подорожей регіону.

Станом на липень 2019 р. Німеччину відвідало близько 38 тис. туристів (рис. 2).

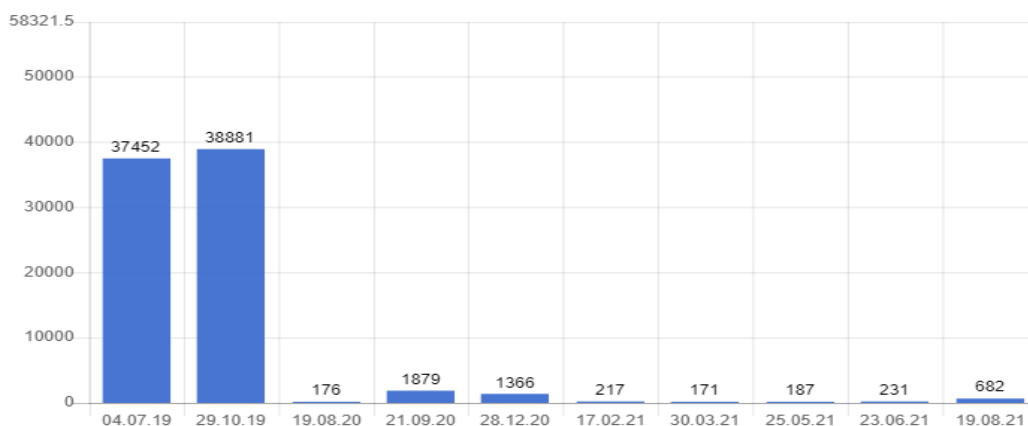

Рис. 2. Показники в'їзного туризму до Німеччини [1]

Список використаних джерел

1. Дані по кількості відвідуваних іноземних туристів. URL: <https://take-profit.org/statistics/tourist-arrivals/germany>
2. Розвиток туристичного ринку Німеччини. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/galasjuk4.htm
3. Туризм у Німеччині. URL: <http://www.geograf.com.ua/germany/572-germany-tourism>

ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СФЕРИ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

Ткачук А. В.,

студентка Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу

(науковий керівник – **Шевчук О. В.**, к.п.н., викладач кафедри економічної кібернетики, інформаційної та соціокультурної діяльності)

Туризм (фр. *tourisme*; *tour* – прогулянка, поїздка) виник в той період розвитку суспільства, коли потреба людини в отриманні інформації про нові місця, подорожі як засіб отримання інформації формує розвиток людського суспільства. Подорож приносить людині задоволення і дає можливість відпочити.

На певному етапі розвитку економіки, коли потреба в подорожах різко зросла, з'явилися і об'єкти надання цих послуг. Це призвело до формування товару особливого типу – туризм, який можна купити і продати на споживчому ринку.

Такі послуги призначені для обслуговування туристів (мандрівних людей), об'єдналися в галузь «туризм». Туризм не є товаром першої життєвої необхідності, тому він стає нагальною потребою людини тільки при певному рівні його доходу і при певному рівні багатства суспільства.

Туризм у наш час досить активно розвивається та відіграє важливу роль у світовій економіці. Світовий досвід свідчить, що готельне та ресторанне господарства, розвиваються достатньо швидкими темпами. Розвиток готельно-ресторанного бізнесу в Україні є одним з перспективних напрямів національної економіки.

Важливою передумовою інтенсифікації міжнародних зв'язків та інтеграції країни у світове співтовариство є розвиток і ефективна діяльність підприємств готельного бізнесу який відображає економічну динаміку держави. Сучасні тенденції розвитку готельного бізнесу в Україні представлені на рис. 1.

31 травня 2021 р. Міністр культури та інформаційної політики України, народні депутати і голова ДАРТ презентували результати ролінгового дослідження попиту на туристичні продукти різних соціальних та вікових груп населення України, а також настрої туристичної динаміки по Україні.

За даними дослідження, більше половини респондентів (53,1 %) планують провести відпустку в Україні і лише кожен десятий – виїхати за кордон. Серед тих, хто планує відпустку в Україні – 44,5 % прагнуть відпочивати за межами своєї області. Решта планує відпочивати вдома або в межах своїх областей. Водночас, 42,2 % дуже рідко або ніколи не подорожують країною, і це різко залежить від віку. Серед категорії 60+ (40 %) взагалі не подорожує.

Найбільш поширений транспорт під час мандрівок для наших туристів – власне авто (33,1 %), стільки – автобусами та маршрутками, і лише кожен п'ятий подорожує залізницею.

Найпопулярніший вид відпочинку серед українців пляжний (29,8 %). (36,5 %) – віддають перевагу відпочинку на природі, (27,7 %) – морському, (12,3 %) – у горах. Міський відпочинок складає 7,9 % [3].

Рис. 1. Сучасні тенденції розвитку готельного бізнесу в Україні

Джерело: систематизовано автором за [2].

Перспективними напрямками розвитку готельного бізнесу в Україні на даний період буде: вихід з кризи ринку готельних послуг внаслідок пандемії COVID19; впровадження інноваційних технологій в діяльність готельних підприємств; впровадження технологій обслуговування на основі впровадження міжнародних стандартів; створення сприятливого інвестиційного клімату на макrorівні і мікрорівні; пошук і впровадження новітніх стратегій і підходів до управління готельним бізнесом; розвиток малого підприємництва в секторі створення міні-готелів, розрахованих на недорогий туризм; розвиток таких складових готельних послуг як лояльність, екологічність; поява альтернативних форматів діяльності готельних підприємств [1].

Список використаних джерел

1. Берещак В. Як COVID-19 змінить готельний бізнес в Україні. Ексклюзив. URL: <https://thepage.ua/ua/exclusive/sho-stanetsya-z-gotelyami-cherezkoronavirus>
2. Король С. Я. Характеристика основної діяльності готелю. *Стратегія розвитку туристичної індустрії та громадського харчування: праці міжнар. наук.-пр. конф.* Київ: КДТЕУ, 2020. С. 124–128.
3. Ткаченко О. МКІП та ДАРТ презентували результати дослідження туристичних настроїв українців. 2021. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/mkip-ta-dart-prezentovali-rezultati-doslidzhennya-turistichnih-nastroyiv-ukrayinciv>

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Якубовська К. М.,

студентка Подільського спеціального
навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу
(науковий керівник – **Шевчук О. В.**, к.п.н.,
викладач кафедри економічної кібернетики,
інформаційної та соціокультурної діяльності)

В сучасних умовах вітчизняна туристична галузь є невід'ємною складовою світового туристичного процесу. Зокрема готельний бізнес може стати пріоритетною галуззю України, стимулюючи розвиток народного господарства країни. Беручи до уваги те, що світ у останні десять років дуже активно глобалізується, Інтернет у цій справі грає далеко не останню роль, тобто за допомогою соціальних мереж та реклами, гарної продуманої маркетингової стратегії нові заклади мають змогу заявити про себе ще до початку відкриття. Викладаючи світлини та дописи до них, крок за кроком популяризуючи ще, по суті, не створене підприємство [2].

За останніми оцінками загальна кількість закладів в країні знаходиться у межах 15–16 тисяч, із них близько 1800 розташовані в столиці. Активно розвиваються і набувають популярності в нашій країні ресторани національних кухонь, частка яких складає: української кухні – 36,8 %, французької – 21 %; італійської, кавказької, японської – по 7,9 %. Одним із критеріїв зростання ринку надання послуг харчування є збільшення ресторанів на 200 – 300 осіб, які, як правило, досить вразливі до кризових тенденцій. У 2017 році в столиці України було відкрито менше десяти таких ресторанів. Основною тенденцією останніх років є відкриття закладів в середньому і нижньому ціновому сегментах, що відповідає очікуванням ресторанної аудиторії, а сегмент елітних ресторанів нині є найменш динамічним у галузі, що пояснюється насиченням ринку [3].

У роботі ресторанного господарства за переміщенням послуг можна виділити три основні групи класифікації: національну, де в повному обсязі представлена національна кухня народів світу з елементами національного

декору та етнічних предметів вжитку. Від загального обсягу в світовому масштабі вони складають 20 %; послуги з предметною спеціалізацією, з організацією швидкого обслуговування й тематичні, що надаються під замовлення (під ідею) – 68 %; послуги без чіткого спрямування – 12 %.

Із кожним роком розвиток туризму в Україні набуває все більших обертів. Щороку нашу державу відвідує в середньому 17 млн іноземців, більшість яких є громадянами країн СНД, а третина приїжджає з ЄС. Україна є одним зі світових лідерів з міжнародного туризму і за даними Всесвітньої організації туризму посідає вагоме місце за кількістю відвідувань щороку. Таким чином, туристична галузь має надзвичайно важливе значення для економіки нашої держави, а розвиток цієї сфери суспільного життя повинен стати одним із пріоритетних завдань на найближче майбутнє [1].

З метою реалізації готельного потенціалу України, державі необхідно вжити таких заходів: забезпечити туристам комфортні й безпечні умови для приїзду та перебування в Україні; проводити ефективну політику розвитку масового туризму; вжити заходів щодо поліпшення стану визначних пам'яток; внести зміни в закони про землекористування, внести зміни до правил видачі відповідних дозволів організаціям суміжних галузей, щоб залучати інвестиції у відкриття нових об'єктів масового туризму.

Представники іноземного капіталу в цілому оцінюють український ринок готельного бізнесу як складний, але перспективний для інвесторів і більше уваги приділяють можливості реалізації проектів у регіонах країни. Миколаївська область має невикористані рекреаційні та туристичні ресурси, тому є однією з перспективних для розвитку туризму в Україні. Його потенціал та можливості формують морське побережжя, чисте навколишнє середовище, багато культурна та історична спадщина [2]. У регіоні налічується 205 санаторно-курортних та оздоровчих закладів, серед яких є санаторії і пансіонати відпочинку. В містах області функціонують поряд 50 готельних установ. Кількість оздоровлених осіб в області щорічно зростає. Також перспективним для області є зелений туризм. Він дає поштовх для відродження й розвитку традиційної культури: народної архітектури, мистецтва, промислів – усього, що складає місцевий колорит. Сільський відпочинок за рахунок збереження етнографічної самобутності репрезентує Україну світові й приваблює іноземних туристів. Тому потрібно розвивати наявні туристичні ресурси області, залучати інвестиції для розвитку об'єктів відвідування та проводити рекламну кампанію як на рівні України, так і на міжнародному ринку туристичних послуг.

Список використаних джерел

1. Горіна Г. О. Особливості сучасного розвитку готельної індустрії України. *Вісник Сумського державного університету*. 2010. № 2. С. 10–16.
2. Мазур С. А., Прилуцький А. М. Стан та перспективи розвитку готельно-ресторанної справи в Україні. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2019/33.pdf

3. Чагайда А. О. Сучасний стан та перспективи розвитку готельного бізнесу в Україні. Стратегії інноваційного розвитку туризму та готельно-ресторанної справи: проблеми та перспективи. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/22.strategiyi-innovatsijnogo-rozvytku-turyzmu-ta-gotelno-restorannoyi-spravy-problemy-ta-perspektyvy.pdf>

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Чубук Д. М.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Горожанкіна Н. А.**, к.г.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Розвиток готельно-ресторанного бізнесу в Україні є одним з перспективних напрямів національної економіки. Світовий досвід свідчить, що готельне та ресторанне господарства, розвиваються достатньо швидкими темпами і у середньому за рік готельний фонд збільшується на 3–5 %. В нашій державі для обслуговування подорожуючих у 2018 році, за даними Державної служби статистики України, функціонувало 4985 суб'єктів господарювання різних форм власності, що займались готельною діяльністю та наданням подібних послуг у засобах тимчасового розміщування. Згідно даних управління професійних операторів заповнюваність готелів категорії 4 і 5 зірок в у Києві в першому півріччі 2019 року склала близько 40–45 %, а готелі категорії 3 зірки мали цей показник на рівні 50–55 % [1]. Оскільки Україна взяла курс на інтеграцію в ЄС, варто звернути увагу на вирішенні проблем, що мали місце останнім часом. Однією з таких є створення єдиної системи категоризації. Найбільш успішним прикладом такої системи сьогодні є Hotelstars Union, що була прийнята членами асоціації HOTREC (Союз професійних асоціацій рестораторів і готел'єрів Європи – Hotels, Restaurants & Cafes in Europe), і в 2018 р. діє у 17 країнах Європи. Низка країн, таких як Франція, Ірландія, Італія та Польща, наглядає за цією системою, а Туреччина і країни Центрально-Східної Азії та Південної Америки останнім часом виявляють інтерес до неї, оскільки її критерії підлягають постійним перевіркам та змінам, що відповідають очікуванням клієнтів [2]. Партнерство в Hotelstars Union забезпечує узгоджену класифікацію готелів із загальними критеріями та процедурами категоризації в країнах-учасниках, підвищує їхню репутацію та впливає на якість надаваних готельних послуг, створюючи прозорість і безпеку для гостей та стимулюючи розвиток готельного маркетингу [3]. Європейська система HotelStars має низку переваг, а саме [4]: високі стандарти якості обслуговування та організація дієвого контролю; максимум об'єктивності в критеріях оцінки готелів; прозорість для гостей та готел'єрів, справедлива конкуренція; су-

часна та актуальна інформація для клієнтів; міжнародний товарний знак та брендинг для готелів; загальна інформаційна база даних; наявність спеціального бренду для готелів малої місткості; широка аудиторія споживачів (180 млн осіб).

Найпопулярнішим серед молоді онлайн агентством для бронювання житла є Booking.com, послугами якого в світі користуються 40% мандрівників молодше 30 років, а ще 23 % бронюють житло на Airbnb. Airbnb продовжує збільшувати кількість пропозицій, яких і так вже більше трьох мільйонів, обслуговує понад 200 мільйонів мандрівників у більш ніж у 65 тисячах містах усього світу та намагається стати повнофункціональною компанією з надання туристичних послуг. Окрім того, на противагу готелям, Airbnb має намір інвестувати 200 мільйонів доларів в проект брендovаних апартаментів в різних містах США [5]. У цій конкурентній боротьбі готельні мережі, окрім вимог до законодавців вводити більш суворі правила по відношенню до операторів найму житла, розвивають нові бренди, які спрямовані на задоволення різноманітних потреб самих різних мандрівників, в тому числі і тих, які, зазвичай, віддають перевагу Airbnb. Засоби розміщення намагаються спонукати клієнтів здійснювати бронювання безпосередньо на сайті готелю з гарантією найнижчої ціни на ринку, а також проводять перегляд програм лояльності, націлений на залучення нових клієнтів із збереженням рівня задоволеності постійних гостей. В останні десятиріччя спостерігається значне збільшення кількості приватних готелів малої місткості (до 50 місць), які класифікуються як міні-готелі [5].

Діяльність готельно-ресторанного бізнесу в Україні стримують такі чинники, як некомпетентність персоналу, недосконала програма забезпечення та відсутність системи захисту інформації, незадовільний рівень комунікацій, невідповідність екологічним та санітарним нормам, неефективне ціноутворення, наявність дефіциту або понаднормових залишків ресурсів, відсутність іміджевих заходів, часті зміни законодавства, адміністративний тиск. Окрім того, економічно-політична нестабільність, обмеження платоспроможності населення, недосконала податкова система вплинули на зниження конкурентоспроможності закладів готельної індустрії в країні. Тож готельно-ресторанний бізнес в Україні розвивається повільними темпами, хоча й орієнтується на європейські тенденції [6].

Список використаних джерел

1. Розвиток готельно-ресторанного бізнесу в Україні. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/22>
2. Галасюк С. С. Досвід європейських країн у застосуванні стандартів «Hotelstars Union». Матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України». Одеса, 2018. С. 13–18.
3. Основи готельно-ресторанної справи: навч. посібник / Н. І. Данько та ін.; за заг. ред. А. Ю. Парфененка. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 288 с.

4. Система категоризації готелів HotelStars. URL : <https://www.hotelstars.eu>

5. Світові тенденції. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/22>

6. Діяльність готельно-ресторанного бізнесу в Україні. URL: http://visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/23_1_2019ua/28

ФОРМУЛА ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ В РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

Хусанова М. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Кучер М. М.**, к.е.н., доц.
кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Досягненню успіху в організації ресторанного бізнесу сприяють чітке розуміння та розробка основних елементів стратегії, а саме: прості, погоджені довгострокові цілі; глибоке розуміння наряду і сили впливу факторів зовнішнього середовища; об'єктивна оцінка ресурсів суб'єкту господарювання; ефективне здійснення підприємницької діяльності та система моніторингу і ухвалення рішень, що дозволяє перевизначити набір дій або мету.

На етапі розробки стратегії розвитку сучасного ресторану доцільно проводити SWOT-аналіз. Несправедливо загнаний вітчизняними практиками в «красиву теорію», цей інструмент стратегічного управління є дуже корисним, оскільки дозволяє перевірити стратегію і визначити план дій щодо досягнення успіху в ресторанному бізнесі.

Ставлячи довгострокову мету – розробку моделі майбутнього стану, – методологія SWOT-аналізу припускає виявлення внутрішніх сильних і слабких сторін господарюючого суб'єкту, а також зовнішніх можливостей і загроз [1]. Тобто визначаються усі параметри, що впливають на розвиток ситуації і успішність діяльності ресторану.

За класичною схемою, аналіз проводиться в 6 ключових напрямках: продукт (що ми продаємо?); процеси (як ми продаємо?); покупці (кому ми продаємо?); дистрибуція (як продукт доходить до покупців?); фінанси (які ціни, витрати і інвестиції?) та адміністрування (як ми усім цим управляємо?). На підставі виявлених в ході аналізу чинників далі приймаються стратегічні рішення.

Проведений на основі узагальнення та систематизації значного масиву релевантної інформації (статистичних даних, наукових праць, періодичних видань, результатів опитування практиків-рестораторів, власних уявлень та бачення предмету дослідження) SWOT-аналіз дозволив сформулювати принциповий перелік чинників досягнення успіху у ресторанній справі.

До внутрішніх чинників успіху ресторанного бізнесу нами віднесено:

- наявність у ресторанів чітко визначених цілей і стратегії;
- зростання обсягів продажу, можливість економити на масштабі виробництва;

– винятковий сервіс, пов’язаний з усіма новітніми технологіями (наприклад, інтерактивного (електронного) меню, екрану-планшету на столах, сенсорного дисплею, застосуванню QR-коду у маркетингу підприємства, LED - технології оповіщення, харчових 3D принтерів, сенсорних виробників їжі або використання тривимірних проєкцій і відео-меппінга для демонстрації приготування страв [2]);

– постійне підвищення кваліфікації і мотивація персоналу і, перш за все, шеф-кухаря (знають, що і як робити, уміють робити, мають можливість робити, готові виконувати, чітко проявляють компетентність);

– наявність адекватних фінансових джерел; доступність фінансів;

– тісна співпраця з постачальниками, пул надійних постачальників, їх зацікавленість, інтеграція постачальників, наявність довгострокових контрактів і рамкових угод з основними постачальниками продуктів;

– наявність оптимального портфелю замовників кейтерінгу;

– відкрита інформація про ресторан (власний веб-сайт), якість даних;

– імідж ресторану на ринку та його імідж серед співробітників;

– можливість і здатність створювати конкурентні переваги на ринку послуг (низькі витрати, висока швидкість реакції, стабільна якість, гнучкість, інноваційність, креативність та ін.);

– широкий асортимент надаваних послуг (різноманіття, критичність для власного виробництва, життєвий цикл продукції, технологічність, унікальність та ін.);

– переконаність і цілеспрямованість менеджменту компанії.

Зовнішніми факторами досягнення успіху в ресторанному бізнесі в умовах пандемії є: розвиток ринку постачання продукції на замовлення; збільшення попиту споживачів і, як наслідок, зміна потреб виробництва; послаблення обмежень в законодавстві щодо карантинних заходів; вихід на ринок компаній-виробників інноваційних цифрових технологій та їх придбання першими; посилення конкуренції і необхідність серйозного скорочення витрат в процесі операційної діяльності; поява нових технологій виробництва і зміна стратегії розвитку підприємств сфери обслуговування, в т.ч. вихід на нові ринки і/або диверсифікація; можливість об’єднання з іншими компаніями для спільних зусиль у подоланні кризи.

Формула досягнення успіху у ресторанному бізнесі: інтуїція помножена на точний розрахунок. Останній включає стратегічне планування. Уточнення стратегії підприємства за допомогою інструмента *ідентифікації ключових чинників, які повинні враховуватися при розробці стратегії*, – SWOT-аналізу дозволяє *більш виважено* обміркувати план заходів на шляху досягнення успіху у бізнесі.

Список використаних джерел

1. Картунов О. В. Метод та матриця swot-аналізу: пошуки шляхів удосконалення. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2017. Вип. 21. С. 3–10.

2. Портал для професіоналов гостиничного и ресторанного бизнеса. URL: <http://prohotelia.com.ua/category/technologies>

ТУРИЗМ ЯК ГАЛУЗЬ ЕКОНОМІКИ ШВЕЙЦАРІЇ

Козін А. Г.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Горожанкіна Н. А.**, к.г.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Швейцарія є однією із найбільш економічно розвинутих країн світу. Основною відмінністю цієї країни є політика нейтралітету, яка дозволила уникнути розрухи після двох світових воєн. Станом на 2019 рік у Швейцарії проживало 8,6 млн осіб.

Виходячи із графіку змін ВВП у Швейцарії, можемо стверджувати, що ця країна активно розвивається щодо продуктивності в економіці та рівню життя населення (рис. 1).

Банківський сектор економіки Швейцарії традиційно характеризується низьким оподаткуванням. У країні створена найсильніша кредитно-фінансова система. Активи другого за розміром у світі й найбільшому банку Швейцарії UBS досягають майже одного трильйона доларів. Швейцарські банки вважаються одними з найнадійніших і перспективних.

Статистика Швейцарського туризму відбудовується на інформації, що була зібрана із найрізноманітніших місць розміщення туристів, оскільки Швейцарія, не збирає статистичні дані про прибуття на кордоні.

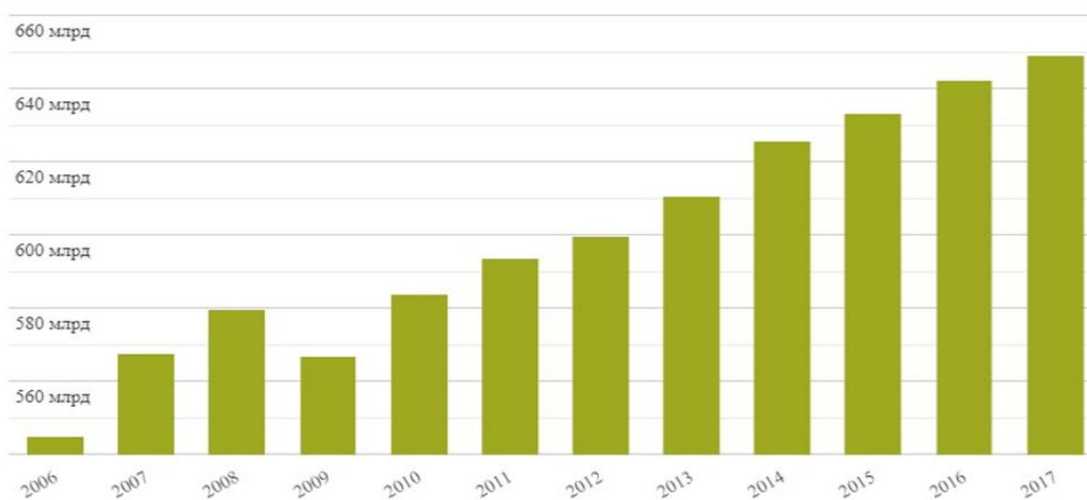

Рис. 1. Динаміка змін ВВП Швейцарії (за період 2006 до 2017 рр.) [1]

Це пов'язано з тим, що туристи можуть перебувати в країну багатьма наземними шляхами, що власне ускладнює оцінку розмірів різних ринків. Майже шістьдесят відсотків розміщення іноземних гостей а саме тринадцять мільйонів чоловік – припадає на готельний сектор в той час, як шістьдесят відсотків внутрішнього туризму – приблизно два мільйони чоловік –

розміщується у секторі самообслуговування. Швейцарія має великий ринок однорідних і транзитних гостей. Близько однієї третини складають туристи з Німеччини, другу третину – з Італії й одну п'яту – з Франції. Найбільш популярними є гірські курорти, потім озера, великі міста тощо [3].

Починаючи з 1980 років туристи Швейцарії скоротили термін свого перебування у країні, причиною якого стало посилення стійкого становища швейцарського франка у відношенні до інших валют та високих цін на товари і послуги. Слід зазначити, що туризм як галузь економіки країни досить активно досліджується. Так, ще в роки другої світової були засновані великі навчально-дослідницькі центри такі як – Інститут дослідження туризму Бернського університету і Санкт-Галленська школа економіки. Окрім цього, розвиток туризму підтримується урядовими і громадськими організаціями країни, тому що він є єдиною економічною альтернативою сільському господарству в гірських районах [2].

Великим плюсом є стабільність якості гостинності для туристів, а саме: велика кількість атракцій, зокрема пейзажів, історичних міст, визначних пам'яток в межах легкої досяжності, подій, різноманітних культурних та побутових традицій за якими формується фундамент швейцарського туризму, високий рівень якості надання туристичних послуг, який пояснюється наявністю вдалої освітньої системи з широким спектром професійної підготовки фахівців для сфери гостинності та туризму, тощо.

Отже, Швейцарія є країною з високорозвиненою індустрією туризму, у якій обсяги в'їзного і виїзного туризму перебувають у відносній рівновазі.

Список використаних джерел

1. Характеристика розвитку міжнародного туризму в окремих країнах. URL: <https://buklib.net/books/33477>
2. Міжнародний туризм, його оцінка і прогнози на майбутнє. URL: <https://www.bestreferat.ru/referat-195964.html>
3. Папирян Г. А. Маркетинг в туризмі. URL: <https://www.infotour.in.ua/papiran5.htm>

МІСЦЕ І КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ІТАЛІЇ НА СВІТОВОМУ ТУРИСТИЧНОМУ РИНКУ

Захарова А. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Горожанкіна Н. А.**, к.г.н. доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

За даними Всесвітнього економічного форуму за індексом глобальної конкурентоспроможності Італія займає 44 місце в світі за 2020 рік. В попередній рік, вона займала також 44 місце в рейтингу [1].

Туризм надзвичайно важливий у житті Італії. Туризм – одна з найбільших та найбільш швидкозростаючих галузей економіки Італії. Щороку 44 мільйони людей відвідують Італію з метою туризму, вони отримують прибуток у розмірі 43 мільярди доларів. Це ставить Італію на четверте місце у світі за рівнем розвитку туризму та третє в ЄС, після Іспанії та Франції (близько 12 % ВВП становить від доходу від туризму) (рис. 1).

Близько 5,6 % світового туристичного ринку належить саме Італії. Також Італія має 5 % об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО, що і привертає увагу туристів. Італія має добре організовану систему прийому туристів, яка одночасно може прийняти 3,6 мільйона відвідувачів. Порівняно з Францією, закордонний туризм в Італії молодший (відповідно до віку туристів) та дешевший (відповідно до їхніх середніх витрат). Але великий наплив туристів має і негативні наслідки. Багато пляжів забруднені, і існує ризик збереження творів мистецтва.

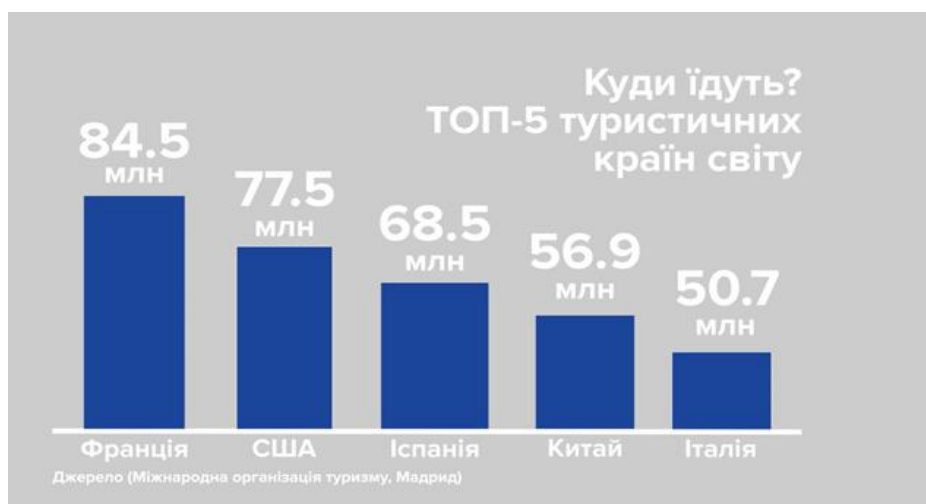

Рис. 1. ТОП-5 туристичних країн світу

Джерело: [2].

Недоліком є чітка сезонність яка є характерною особливістю туризму Італії. Порівняно з Францією, Іспанією та Великобританією, Італія значно відстає в питаннях організації наукового туризму, конгресів та симпозіумів – сфера, яка в останні роки стає все більш перспективною, оскільки не залежить від традиційного Різдва. Експерти вважають необхідним розробити єдину національну політику для сприяння інтеграції Італії у світові наукові процеси.

Великий потенціал, на думку експертів, також розвиток нових маршрутів через міста Італії, які ще не включені до переліку традиційних історичних та культурних центрів [3].

Сезонність туризму відображається на більш пов'язаному з цим бізнесі гостинності. В Італії їх налічується 32,6 тис. готелів. Вони становлять 10,2 % від загальної кількості готелів у світі. В середньому лише 34 % го-

тельних номерів в Італії використовуються щорічно, що набагато нижче середнього рівня в світі (47 %). Серед регіонів з найбільш ефективним використанням готельних послуг Лаціо посідає перше місце, причому кожне розташування готелів використовується в середньому 153 рази на рік, за ним йдуть Венето, Кампанія, Лігурія та Тоскана. Флоренція, Падуя, Рим, Прато, Тревизо - перші міста, включені до цього показника [3].

Список використаних джерел

1. Рейтинг країн світу за Індексом глобальної конкурентоспроможності. URL: <https://gtmarket.ru/ratings/global-competitiveness-index>
2. «Планета мандрівників»: глобальний туризм у сучасному світі. URL: <https://hromadske.ua/posts/turyzm-v-suchasnomu-sviti>
3. Роль міжнародного туризму в економіці Італії. URL: https://tourlib.net/statti_tourism/kuskov.htm

РОЛЬ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ

Фаєр Б. Л.,

студент Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського (науковий керівник – **Годлевська В. Ю.**, д.і.н., проф., професор кафедри публічного управління та адміністрування Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського)

Індустрія гостинності являє собою сукупність підприємств, які надають послуги з прийому та обслуговування гостей. Готельно-ресторанний бізнес безпосередньо пов'язаний з туристичною індустрією, і є її невід'ємною складовою. Вони мають спільну мету: забезпечити задоволення потреб туристів і відпочиваючих. Міжнародні дослідження свідчать, що успішне просування на ринок продукту і послуг індустрії гостинності залежить від стану туристичної інфраструктури [3]. Розвиток міжнародного і внутрішнього туризму значною мірою пов'язаний з рівнем матеріально-технічної бази туристичних підприємств, рівнем послуг, які вони пропонують і надають, різноманітністю і розгалуженістю підприємств гостинності [3]. Високий рівень стандартів, різноманітність і якість послуг, впровадження нових технологій приваблюють туристів і споживачів. Це сприяє надходженню коштів у бізнес, зростанням попиту, а від так і прибутків, розширенню мережі підприємств індустрії гостинності. А це у свою чергу сприяє інтенсифікації туризму, зростанню кількості туристів і споживачів на їх послуги. Світові тенденції вказують на те, що ключову роль під час відпочинку починає відігравати домінування технологій. Підтвердженням цьому є дослідження New Horizons, згідно з яким 67 % молодих мандрів-

ників надають перевагу бронюванню житла через онлайн-агентства та інші посередницькі організації, а не безпосередньо через готелі [3]. Найпопулярнішим серед молоді онлайн агентством для бронювання житла є Booking.com, послугами якого в світі користуються 40 % мандрівників молодше 30 років, а ще 23 % бронюють житло на Airbnb. Airbnb продовжує збільшувати кількість пропозицій, яких і так вже більше трьох мільйонів, обслуговує понад 200 мільйонів мандрівників у більш ніж у 65 тисячах містах усього світу та намагається стати повнофункціональною компанією з надання туристичних послуг. Окрім того, на протигагу готелям, Airbnb має намір інвестувати 200 мільйонів доларів в проект брендovаних апартаментів в різних містах США. Водночас, Airbnb активно удосконалює свої продукти для бізнес-андрівників, запустивши спеціальний сайт та надає більш чіткі інструкції власникам житла, щоб допомогти їм зробити свої апартаменти придатними для клієнтів ділових поїздок. У цій конкурентній боротьбі готельні мережі, окрім вимог до законодавців вводити більш суворі правила по відношенню до операторів найму житла, розвивають нові бренди, які спрямовані на задоволення різноманітних потреб самих різних мандрівників, в тому числі і тих, які, зазвичай, віддають перевагу Airbnb [4]. Засоби розміщення намагаються спонукати клієнтів здійснювати бронювання безпосередньо на сайті готелю з гарантією найнижчої ціни на ринку, а також проводять перегляд програм лояльності, націлений на залучення нових клієнтів із збереженням рівня задоволеності постійних гостей. В останні десятиріччя спостерігається значне збільшення кількості приватних готелів малої місткості (до 50 місць), які класифікуються як міні-готелі. Міні-готелі займають близько 30 % готельного ринку країни і відносяться до числа найбільш перспективних готельних структур, вкрай затребуваних та здатних приносити стабільний дохід. При можливому зростанні туристичної та ділової активності виникне необхідність у збільшенні кількості підприємств готельного господарства середнього цінового сегменту із достатньо високим рівнем сервісу і цю потребу зможе швидко вирішити якраз введення в експлуатацію міні-готелів [3]. Готельне господарство є головною складовою і фактором туристичної інфраструктури, представляє сучасний туристичний продукт на світовому ринку, надає послуги розміщення і проживання туристам. Ця сфера розвивається швидкими темпами і в перспективі, за прогнозами авторитетних профільних організацій, може стати найбільш важливим сектором туристичної діяльності [1, с. 335].

Отже, у сфері туризму та готельно-ресторанному бізнесі за сучасних умов змінюються характер і структура діяльності. Нові технології дають можливість гнучко й сегментовано організувати проведення діяльності. Тому необхідно широко впроваджувати новітні технології і різноманітні нововведення в готельно ресторанну справу, що і буде предметом наших наступних досліджень. Адже привабити клієнта можна тільки впроваджуючи щось нове. Широке впровадження європейських стандартів обслуговування, об'єднання ресторанних трендів, підвищення стандартів високої

кухні, використання туристичного бюро в готелях, активізація роботи ресторанів з корпоративними клієнтами і івент-агенствами – це дозволить поступово змінити рівень і якість надання послуг споживачам.

Список використаних джерел

1. Борисова О. В. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі і послуг. 2012. С. 331–338.
2. Василенко А. В. Які Основні Види Туризму в Україні у 2021 році. Туризм і його види в Україні. 2021. URL: <https://ukasko.ua/uk/blog/kakie-osnovnye-vidy-turizma-v-ukraine-v-2020>
3. Богдан М. Н. Теоретичні засади моніторингу світового ринку готельних та ресторанних послуг. Харків. 2016. URL: <https://lektsii.org/9-48076.html>
4. Внутрішній туризм в Україні: провідні туроператори про тенденції, проблеми та перспективи. *Інтерв'ю*. 2019. URL: https://ua.igotoworld.com/ua/article/1255_vnutrishnii-turizm-v-ukrajin.htm

МОВЛЕННЄВА КУЛЬТУРА, ЗВИЧАЇ І ТРАДИЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЛІТЕРАТУРНО-МУЗИЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ «НАЦІОНАЛЬНІ БАРВИ УКРАЇНСЬКОГО ВІНКА»

Сабанова В. М.,

студентка Бердянського економіко-гуманітарного коледжу
Бердянського державного педагогічного університету
(науковий керівник – **Сенченко Г. О.**, голова циклової комісії
з підготовки фахового молодшого бакалавра
з готельно-ресторанної справи та харчових технологій
Бердянського державного педагогічного університету)

Модель розвитку сучасної фахової передвищої освіти, передбачає підготовку фахівців, які повинні володіти не тільки професійними навичками, але й незалежною мовленнєвою культурою. Особливо це актуально для освітньої програми «Готельно-ресторанна справа», оскільки мовлення – це візитка майбутнього адміністратора (господаря) залу, яка дає змогу судити про його освідченність, грамотність і здатність компетентісно сформулювати мотивовані висновки, вирішувати професійні завдання. Державна мова сьогодні є не тільки складовою професійної компетентності адміністратора з ресторанного обслуговування, але й показником загальної культури майбутнього фахового молодшого бакалавра. Вважають, що одним із головних завдань фахової передвищої освіти для сфери гостинності є підготовка не тільки компетентного фахівця, але й такого, який спроможний грамотно викласти результати своєї діяльності. Ми вважаємо, що для майбутньої

кваліфікації адміністратора сфери ресторанної індустрії мовленнєві навички є тим фундаментом, на якому необхідно ґрунтувати весь освітній процес – це насамперед вдосконалення вмінь чітко надавати грамотні рекомендації та правильно оперувати професійною термінологією, правильно ставити свій голос. Фахівець з ресторанного обслуговування повинен красиво і правильно вимовляти всі слова при спілкуванні з гостями, підлеглими; компетентно обґрунтовувати свої думки; грамотна скласти аргументований висновок тощо. Одним із шляхів підняття рівня культури усного мовлення студентів є залучення їх до позакласних виховних заходів. Одним із таких заходів, що вплинув на формання мовленнєвих навичок став проведений в академічній групі зі спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» виховний захід «Національні барви українського вінка» у формі літературно-музичної композиції, де яскраво здійснюється інтеграція фахових і виховних чинників щодо формування громадської зрілості та суспільної позиції, професійної вдосконаленості. Літературно-музична композиція – це монтаж різножанрових творів літератури і мистецтва, об'єднаних темою та ідеєю заходу. При проведенні літературно-музичної композиції студенти навчаються виразно читати вірші та інформаційні тексти, співати українські пісні, вести діалоги, робити висновки, а професійні компетентності формуються при виготовленні овочевих квітів віночку методом карвінгу. Літературно-музична композиція про український вінок надає здобувачам освіти можливість згадати українські народні символи, звичаї і традиції українського народу, що пов'язані з плетінням і використанням українського квіткового вінка; розвивати акторські здібності студентів, уміння декламувати напам'ять та виразно читати прозові та поетичні тексти; формувати стійку життєву позицію майбутнього фахівця сфери гостинності, майбутнього громадянина України, який знає і шанує народні звичаї і традиції; виховувати почуття громадянської відповідальності та патріотизму. В народі бутує повір'я: «Той, хто забув звичаї своїх батьків, карається людьми і Богом». З цього приводу Олекса Воропай писав: «Він блукає по світу, як блудний син, і ніде не може знайти собі притулку та пристановища бо він загублений для свого народу». Ці мудрі слова – серйозне застереження легковажним людям і політикам, які ще й сьогодні нехтують народними традиціями і звичаями. Традиції, звичаї та обряди, як і рідна мова – «це ті найміцніші елементи, що об'єднують окремих людей в народ, одну націю ... Вони є цементуючим матеріалом, що перемагає своєю міццю всі інші сили, які працюють на руйнування Єдності нашого народу» (Олексій Воропай). Отже, засвоєння, зберігання і розвиток у студентському середовищі мовленнєвої культури, традицій і звичаїв українців, як і інших народів, є важливим засобом національно-патріотичного виховання, є потужним виховним впливом на зміцнення національної свідомості, згуртованості, єдності всієї нашої нації і великої родини України, втілення в життя компетентнісної моделі підготовки фахівця готельно-ресторанної справи.

Список використаних джерел

1. Галаган І. С. Передові освітні технології світу: [аналіз можливостей їх застосування в освітній діяльності України]. Відкритий урок. Розробки, технології, досвід. «Плеяди», 2013. С. 28–31.
2. Кратасюк Л. П. Інтерактивні методи навчання. Дивослово. 2004. № 10. С. 2–11.
3. Скуратівський В. Т. Дідух: Свята українського народу. К.: Освіта, 1995. 242 с.
4. Українське народознавство / за ред. С. П. Павлюка. Львів: Феникс, 1994. 608 с.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМОЗНАВСТВА НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

Лебедик Л. В.,

д.п.н., доцент кафедри спеціальної освіти
і соціальної роботи Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка

Для визначення готовності майбутніх фахівців з туризмознавства на основі компетентнісного підходу застосовувалися професіографічні методики, адже без конкретного знання професії і професійної діяльності важко давати рекомендації щодо оптимізації його підготовки до професійної діяльності.

Під терміном «професіографія» (від лат. *professio* – постійний фах, який є джерелом існування, і грец. *γραφο* – пишу) вважають технологію вивчення вимог, які ставить професія до особистісних якостей, психологічних здібностей, психолого-фізичних можливостей людини [1, с. 61]. Професіографія як процес означає відповідне дослідження, спрямоване на отримання результату – професіограми. Відзначимо, що сучасній професійній освіті властивий перехід від кваліфікаційного підходу до компетентнісного, де «компетентність» і «компетенція» є центральними поняттями. Компетентнісний підхід у аналізі аспектів оцінювання результатів навчання послуговується не поняттями «підготовленість», «освіченість», «вихованість», «загальна культура» тощо, а виключно поняттями «компетенція» і «компетентність» випускників.

У європейському освітньому просторі немає чіткого, єдиного й однозначного розуміння поняття «компетентність» стосовно використання його для опису бажаного образу (професійно-кваліфікаційної моделі) випускника того чи іншого ступеня підготовки. Компетентність переважно розглядається як здатність застосовувати отримані знання і вміння у повсякденному житті, на практиці для вирішення тих чи інших практичних і теоретичних проблем.

Компетентність показує не лише результати навчання, а й систему досвіду творчої особистості і ціннісних орієнтацій студентів. Знання, вміння і навички є основою формування способів творчої діяльності і досвіду емоційно-ціннісного ставлення. Це забезпечить якість навчання як результату освіти.

Структуру ключових компетенцій вчені інколи подають через набір таких компонентів: базова компетентність; компетентність у побутовій сфері, сфері культури і дозвілля; у сфері соціально-трудової діяльності; а також: загальнокультурна компетентність; соціальні компетенції; методологічна компетентність; допрофесійна компетентність; політичні компетенції; комунікативні, міжкультурні компетенції; інформаційні компетенції.

На основі компетентнісного підходу компетентність слід розглядати як якість, властивість особистості, особистісно-діяльнісний результат, який формується у студента в процесі підготовки, а компетенції – нормативно задані характеристики майбутнього фахівця. Освіченість людини вимірюється у знаннях і вміннях, компетентність – у компетенціях. Компетенція – здібність, особистісна спроможність, заснована на знаннях, досвіді, цінностях, набутих завдяки навчанню; те, що породжує вміння; характеристика, яку можна виявити, спостерігаючи за діями, вміннями.

Якість результату освіти сьогодні прийнято вимірювати не у знаннях і вміннях, а у відповідних до вимог суспільства компетенціях, адже можна бути освіченим, але не компетентним – не змогти проявити (мобілізувати) свої знання у конкретній ситуації. Оскільки в сучасній науці та практиці професійної підготовки фахівця туристичної галузі не існує спільного чіткого підходу до розуміння поняття «компетентність», ми в своєму дослідженні спиралися на ідеї акмеологічного методолого-теоретичного підходу, який трактує компетентність фахівця як вищий рівень його професіоналізму [2; 3].

Професіоналізм розглядаємо як оволодіння людиною основами та глибинами професії; висока майстерність, професійне виконання своєї справи, глибокі професійні знання. Професіоналізм фахівця з туризмознавства розглядаємо як мету його професійної освіти і результат – здатність передавати професійні знання, вміння і досвід своїм колегам, взаємодіяти з партнерами в туристичній діяльності, вільне здійснення вибору відповідної діяльності і досягнення найкращих результатів за умов певного обмеження ресурсів.

Узагальнюючи погляди вітчизняних учених і практиків щодо професіоналізму майбутнього фахівця [1, с. 61–63; 3, с. 47–52; 4, с. 9–28], робимо висновок, що фахівець з туризмознавства має володіти професійною підготовкою і компетентністю (компетентність з туризму, вербальна і невербальна культура поведінки, широка ерудиція і високий рівень всебічної освіти, вміння організовувати спеціальні заходи, вміння самопрезентації і презентації), відповідними особистісними якостями і професійними функціями.

Розгляд сутності понять «компетентність», «компетенція» дозволив перейти до вирішення завдання виокремлення, по-перше, професійних функцій фахівця з туризмознавства, і, по-друге, вимог до його особистості, підготовку до яких забезпечують саме професійно-орієнтовані дисципліни. Сформульовані вимоги вказують на складну взаємно проникаючу структуру розвитку особистості фахівця з туризмознавства, який повинен розуміти чинники ефективності туристичного бізнесу, володіти системою професійних знань, особистісними якостями.

Список використаних джерел

1. Лебедик Л. Компетентісний підхід у підготовці фахівців туристичної галузі. *Туризм як пріоритетний напрям соціально-економічного розвитку регіону* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Чернівці, 23-24 квіт. 2015 р. Чернівці : Чернівецький торг.-економ. ін-т КНТЕУ, 2015. С. 61–63.

2. Лебедик Л.В. Педагогічна підготовка магістрів у вищих економічних навчальних закладах: монографія. Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. 165 с.

3. Стрельников В. Ю., Лебедик Л. В. Формування ключових і професійних компетенцій майбутніх фахівців готельно-ресторанного і туристичного бізнесу. *Імідж сучасного педагога*. 2021. № 3 (198). С. 47–52.

4. Стрельников В. Ю. Философские основы проектирования дидактических систем в русле компетентностного подхода. *Теоретико-методические основы внедрения компетентностного подхода в высшей школе* : монографія / под ред. д. пед. н., проф. В. Ю. Стрельникова. Харьков : Издательство Иванченко И. С., 2018. С. 9–28.

ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Стрельников В. Ю.,

д.п.н., проф., професор кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна

Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Ключові компетенції розглядаються як такі, які необхідні людині для соціалізації в реальному житті [8, с. 47]. Основними напрямками ключових компетенцій є: політичні й соціальні компетенції; комунікативні компетенції; компетенції, необхідні для життя в полікультурному суспільстві; компетенції, пов'язані з появою інформаційного суспільства, здатність вчитися все життя як основа безперервної підготовки в професії, а також особистому та суспільному житті [1; 2; 3, с. 207; 5, с. 11–14; 6, с. 61–63; 7, с. 310–315; 8, с. 47; 9, с. 48–51].

Проблема ключових компетенцій на нарадах і семінарах Ради Європи розглядалася також, їх перелік у контексті підготовки фахівця бізнесу виглядає так [8, с. 49]: а) *вивчати*: уміти знаходити користь в досвіді; організувати взаємозв'язок своїх знань і впорядковувати їх, організувати свої власні прийоми навчання; вміти вирішувати проблеми, самостійно вчитися; б) *шукати*: замовляти різні бази даних; опитувати оточення; консультуватися у експертів; отримувати інформацію; вміти працювати з документами та класифікувати їх; в) *думати*: організувати взаємозв'язок минулих і сучасних подій; критично ставитися до різних аспектів розвитку наших суспільств, самостійно протистояти невпевненості і складності; займати позицію в дискусіях і виражати свою власну думку; бачити важли-

вість політичного та економічного оточення, в якому відбувається навчання і робота; оцінювати соціальні звички, пов'язані зі здоров'ям, споживанням, а також з навколишнім середовищем; вміти оцінювати твори мистецтва і літератури; г) *співпрацювати*: вміти співпрацювати і працювати в групах; приймати рішення; залагоджувати конфлікти; вміти домовлятися; д) *братися за справу*: включатися в проєкт, бути відповідальним; увійти в групу або колектив і внести свій вклад в загальну справу; довести солідарність; вміти організовувати свою роботу; вміти користуватися обчислювальними і моделюючими приладами; е) *адаптуватися*: вміти використовувати нові інформаційні та комунікативні технології; довести гнучкість в умовах швидких змін; показати стійкість перед труднощами; вміти знаходити нові рішення.

Наведений перелік ключових компетенцій не є вичерпним і остаточним. У переліку ключових компетентностей майбутніх фахівців туристичного бізнесу визначено такі: оперативність в прийнятті правильних рішень у позаштатних ситуаціях під час роботи; здатність відповідально ставитись до професійної діяльності; знання професійної лексики та термінології; здатність діяти в нестандартних ситуаціях; здатність працювати в команді; дотримання професійної етики; запобігання конфліктних ситуацій [8, с. 49; 10, с. 26–28].

Щоб навчитися працювати у туристичному бізнесі – треба працювати в ньому, навчитися спілкуванню – спілкуватися, навчитися творчості – брати участь у вирішенні творчих завдань і реальних професійних життєвих проблем.

Неможливо набути ключових компетенцій в авторитарно керованому закладі освіти, де студенти не мають самостійної мотивації, права вибору власної траєкторії навчання тощо. Насамперед набуття ключових компетенцій залежить від активності майбутніх фахівців із туристичного бізнесу, їх активної пізнавальної позиції. Тому необхідні реальні навчальні програми як набори професійних навичок, які є результатом досвіду означених фахівців, набутого в повсякденному житті і роботі в туристичному бізнесі.

Список використаних джерел

1. Безкоровайна Л. В. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах : дис... д-ра пед. наук. Запоріжжя, 2018. 698 с.
2. Готельно-ресторанний та туристичний бізнес: реалії і перспективи : тези доповідей VI Всеукр. студ. наук. конф. (Київ, 25 березня 2020 р.) / відп. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 318 с. URL : <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/57cc77f413ca254e25a15f9b8b8cb653.pdf>
3. Земліна Ю. В. Структура та компоненти професійної готовності фахівців з туризму. *Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту імені Михайла Коцюбинського : Педагогіка і психологія*. 2013. № 40. С. 207–211.

4. Кожушко С. П. Використання інтерактивних технологій навчання в системі підготовки майбутніх фахівців туристичного бізнесу до професійної взаємодії. *Вісник Дніпропетровського ун-ту імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. Педагогічні науки*. 2016. № 2 (12). С. 209–214.

5. Лебедик Л. В. Формування загальних і професійних компетенцій майбутніх викладачів економіки. *Імідж сучасного педагога*. 2017. № 2 (171). С. 11–14.

6. Лебедик Л. Компетентісний підхід у підготовці фахівців туристичної галузі. *Туризм як пріоритетний напрям соціально-економічного розвитку регіону* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Чернівці, 23-24 квіт. 2015 р. Чернівці : Чернівецький торг.-економ. ін-т КНТЕУ, 2015. С. 61–63.

7. Люта Д. Структура, критерії та рівні готовності майбутніх фахівців із туризмознавства до професійної діяльності у сфері соціального туризму. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. № 31. Т. 3. С. 310–315.

8. Стрельніков В. Ю., Лебедик Л. В. Формування ключових і професійних компетенцій майбутніх фахівців готельно-ресторанного і туристичного бізнесу. *Імідж сучасного педагога*. 2021. № 3 (198). С. 47–52.

9. Стрельніков В. Ю. Проблеми та перспективи формування професійних компетенцій майбутніх спеціалістів сфери ресторанного обслуговування. *Імідж сучасного педагога*. 2014. № 2. С. 48–51.

10. Стрельніков В. Ю. Формування професійних компетенцій спеціаліста сфери ресторанного обслуговування. *Актуальні питання розвитку та організації готельно-ресторанного бізнесу в сучасних умовах* : Матеріали Всеукр. інтернет-конф. викладачів, аспірантів та студ., 20–21 берез. 2014 р., м. Донецьк / редкол. : Азарян О.М. (голова оргком.) та ін.]. Донецьк : ДонНУЕТ, 2014. С. 26–28.

ГЕОГРАФІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В СІНГАПУРІ

Сафонова М. Б.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Дон О. Д.,** к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів

Сінгапур – це багатонаціональне місто-держава, що є дуже цікавим з точки зору туризму, незважаючи навіть на його досить компактні розміри. Приблизно половину території займають тропічні ліси. Близько 5 % земельної ділянки Сінгапуру складають заповідники. Ще одна визначна пам'ятка Сінгапуру – це пляжні зони. Через певні особливості формування Сінгапуру як країни, його історичного минулого, тут майже немає визначних пам'яток давньої історії та культури, тим не менше є багато театрів, виставок, музеїв та декілька етнічних районів, що не менше цікавить туристів. Великими історичними пам'ятками в Сінгапурі є етнічні райони, наприклад, Чайнатаун, Маленька Індія, Арабська вулиця та інші.

Тим туристам, які бажають дізнатися про місто ще більше, пропонуються різні оглядові тури по місту, у тому числі круїзи. Територія Сінгапуру розділена на п'ять регіонів: Центральний (131,5 км²), Східний (110 км²), Північний (135 км²), Північно-Східний (138 км²) і Західний (255 км²). Карту регіонів Сінгапуру можна побачити на рис. 1. Регіони в свою чергу діляться на 55 планувальних районів, включаючи два водозбірних райони. У Сінгаपुरі виділяють три основні туристичні райони. Це Центральний Округ, острів Джуронг і острів Сентоза [1].

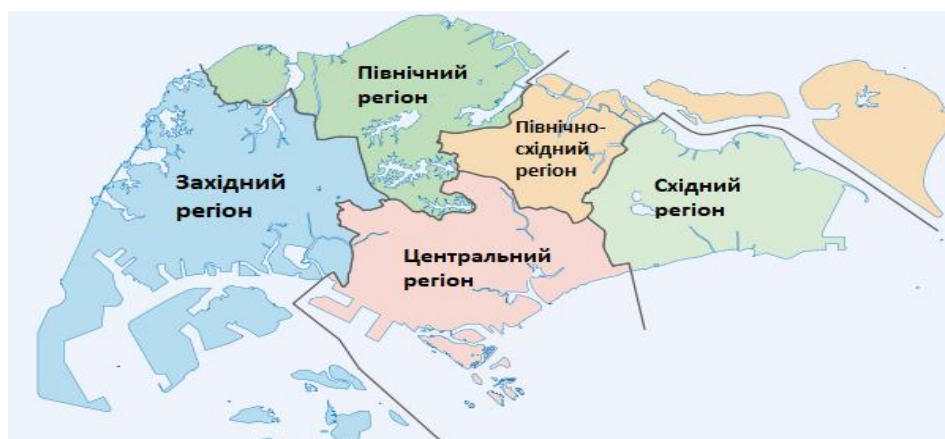

Рис. 1. Регіони Сінгапуру [1]

Сінгапур є динамічним, багаторасовим і багатокультурним суспільством. Тут поєднуються азійська та європейська культури. Відомий як «Місто-Сад» Азії, де схід зустрічається із заходом. Громадяни міста зберігають традиції, передані поколіннями, комфортно приймаючи зручності сучасного життя і техніки. Ця пристосованість зіграла важливу роль у перетворенні Сінгапуру в дуже активне місто [2]. Сінгапур має одну з найкращих у світі наземних інфраструктур. Він має високоякісні порти, залізничні шляхи, аеропорти та автомобільні дороги. Не виникає ніякої складності дістатися з однієї точки в іншу. Туризм в Сінгаपुरі – одна з найбільших галузей економіки Сінгапуру. Надходження у бюджет з туристичної галузі теж досить високі, враховуючи невеликий розмір країни.

До десятки країн, що найбільше забезпечують Сінгапур туристичними потоками входять: США, Китай, Іспанія, Франція, Великобританія, Австралія, Гонконг, Японія, Мексика та Австрія [4].

Протягом останніх 50 років туристичний сектор Сінгапуру зазнає чималих успіхів. Починаючи у 1960-х як молода галузь, вже зараз туризм є частиною життя країни. Заклади харчування, роздрібною торгівлі та сцени мистецтва набувають все більш різноманітних відтінків та масштабів, а розважальні заклади вважаються найкращими в регіоні. Завдяки туризму Сінгапур вважають динамічною країною із привабливим місцем для інвестицій.

Сінгапур відомий як один з найбільших економічних і торгових бізнес-центрів Азії, тому його щодня відвідують тисячі ділових людей. Тут проходять міжнародні виставки, семінари, конференції та зустрічі.

Список використаних джерел

1. Регіони Сінгапура : URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Регионы_Сингапура
2. About Singapore : URL: <https://archive.vn/6ZpPa/Дом/O-SCP/O-Сингапуре>
3. Сінгапур – Прибуття іноземних туристів у межі національних кордонів. Світовий атлас даних. URL: <https://knoema.ru/atlas/Сингапур/topics/Туризм/Показатели-въездного-туризма/Прибытия>
4. В'їзний туризм. Світовий атлас даних : URL: <https://knoema.ru/atlas/topics/Туризм/Показатели-въездного-туризма/Въездной-туризм>
5. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2013. World Economic Forum : URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TT_Competitiveness_Report_2013.pdf

ЩОДО ПІДБОРУ УСТАТКУВАННЯ ДЛЯ КЕЙТЕРИНГУ

Апалькова Д. К.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Золотухіна І. В.**, д.т.н., доц.,
професор кафедри туризму і готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Кейтеринг – це різноманітна і досить складна діяльність з сфери послуг, спрямована безпосередньо на клієнта для задоволення його потреб в їжі, напоях і супутніх послугах у будь-який час і в різних місцях. І з кожним роком ця діяльність розширюється й удосконалюється в усьому світі.

Послуги кейтерингу з'явилися через необхідність організації обслуговування ресторанів там, де немає стаціонарного ресторану або навіть мінімально обладнаної кухні. На практиці під кейтерингом мається на увазі не тільки приготування їжі і доставка, а й обслуговування, сервіровка, оформлення столів, розлив і подача напоїв гостям і тому подібні послуги [1].

Устаткування грає вирішальну роль в правильному функціонуванні будь-якого підприємства ресторанного господарства, в нашому випадку – кейтерингової компанії. Це впливає на якість їжі і послуги, які компанія пропонує своїм клієнтам. Правильно підібране кухонне обладнання дозволяє швидко готувати їжу, що, в свою чергу, скорочує час обслуговування. Обладнання повинно бути універсальним, міцним і придатним для усього меню кейтерингової компанії.

Щоб грамотно підібрати обладнання, буде потрібно точне планування, грамотне складання бюджету і багато енергії. Обов'язково варто оцінити концепцію і меню своєї кейтерингової компанії, а також скласти гарне уявлення про планування кухні, перш ніж робити які-небудь покупки. Крім того, варто провести дослідження, щоб дізнатися про бренди ресторанного обладнання, які підійдуть найкраще.

Відповідну професійну кухню знайти дуже непросто. Повинен бути дозвіл на її експлуатацію, виданий департаментом охорони здоров'я, причому всюди встановлені свої правила, згідно з якими цей дозвіл видається. Зазвичай, місцеві департаменти охорони здоров'я випускають брошури з переліком вимог, необхідних для отримання дозволу. Перш ніж приступити до пошуків, потрібно ознайомитися з цими вимогами. Може підійти будь-яке приміщення, на яке видано дозвіл, наприклад колишня кухня ресторану.

У форматі виїзного обслуговування компанія готує страви заздалегідь на власній кухні, а потім транспортує їх до замовника, на зазначену локацію. При доставці їжі і напоїв необхідно дотримуватися певних умов, зокрема температурний режим [2]. Тому, щоб транспортувати їжу до місця призначення без зниження температури знадобиться транспортний засіб. Він буде гарантувати, що приготовлені продукти залишаться при температурі, безпечної для харчових продуктів, а також допоможе зменшити кількість відходів від неправильного зберігання/транспортування.

Також для транспортування виористовуються ізольовані корзини для харчових продуктів, зовнішні охолоджувачі, де зберігаються напої та інші охолоджені страви морозними та холодними (за допомогою транспортбельного охолоджувача охолоджені страви та напої збережуться в правильному стані), контейнери та ящики для зберігання продуктів, стелажі (за допомогою яких посуд буде безпечно транспортований без потрапляння забруднень), термоси, марміти, термоконтейнери та гастроремності.

Індукційні плити – це кухонні плити портативні, компактні і не створюють навколишнього тепла. Вони є виграшним вибором для будь-якого закладу ресторанного господарства. Конвекційні печі, вони дають можливість знизити витрати електроенергії та збільшити швидкість приготування їжі. Продукція зберігає всі вітаміни і мікроелементи, корисні для людини. Конвекційну піч робить зручною можливість завантажувати відразу декілька видів продукції, і при такому процесі кожен продукт має свій власний смак і не змішується зі смаками інших.

Це було представлено транспортувальне, технологічне устаткування. Також важливу роль відіграє і додаткове обладнання. Так як кейтеринг – це послуга з організації харчування в будь-якому місці, то з цього виникає необхідність доставляти до місця проведення заходу буквально все (починаючи з посуду, столового текстилю, елементів декору закінчуючи меблями і тентами).

Що стосується посуду, то він повинен відповідати таким вимогам: мати високу міцність, бути стійким до механічних пошкоджень, мати зручну конструкції для переміщення і легку вагу. Залежно від тематики та статусу заходу використовують посуд із пластику, склопластику, а також високоякісне скло і кераміку з використанням дорогих аксесуарів.

Найпопулярніші меблі – це розкладні столи, стільці та лавки. Усі конструкції мають переважно металевий каркас і пластикову поверхню, а механізм складання дозволяє компактно складати меблі для подальшого транспортування.

Все обладнання для кейтерингу підвищує якість сервісу компанії і ефективно працює на її імідж. Тож слід розуміти, що якісне обладнання для кейтерингу не може коштувати дешево. Але вкладення в товари від провідних світових виробників незмінно і дуже швидко окупляться, що надалі позитивно вплине на розвиток кейтерингової компанії.

Таким чином, кейтерингова компанія повинна мати якісне універсальне устаткування для приготування їжі, оформлення приміщень, оснащення для декору та інвентар для сервіровки. Все це потрібно для того, щоб будь-яке приміщення або територія, обрана замовником, перетворилася в затишну локацію з красиво оформленим столом з апетитними ставами.

Список використаних джерел

1. Кейтеринг – новий напрямок ресторанного бізнесу в Україні. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/zrovko.htm

2. Необхідне обладнання для кейтерингу. URL: <https://technofood.com.ua/ua/stati/neobhodimoe-oborudovanie-dlia-keiteringa>

АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ МОДЕЛЕЙ ФЕНІВ. ПРИНЦИПИ ПІДБОРУ

Головатий Д. О.,

студент Університету митної справи та фінансів,
(науковий керівник – **Золотухіна І. В.**, д.т.н., доц.,
професор кафедри туризму і готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Фен для волосся – це електроприлад, який видає спрямований потік розігрітого повітря. Важливою особливістю фена є його можливість подавати тепло в точно зазначене місце. Фен застосовується для сушки, укладання, надання об'єму волоссю [2].

Після того, як ми прийшли до висновку, що нам знадобиться фен для наших приміщень, ми повинні розглянути безліч функцій, щоб гарантувати, що це найбільш прийнятна модель. Проте, перш ніж шукати комерційний фен, необхідно вивчити обсяг простору, доступний на об'єктах і середню кількість користувачів.

Маючи основну інформацію про місцезнаходження і відвідувачів, ми можемо потім вивчити ринок, щоб порівняти показники потужності, водонепроникність, споживання енергії або заходи безпеки. Так само ми перевіримо, чи сушарка проста в експлуатації і обслуговуванні, а також чи відповідає вона площі з точки зору розмірів і декору.

Залежно від кількості відвідувачів в день можна виділити два основних типи комерційних фенів [3]: фени із середнім навантаженням, необхідні в більш вимогливих, але невеликих громадських місцях, наприклад, в спа-салонах, приватних клубах або басейнах, повинні забезпечувати роботу від 1500 до 2000 годин; фени для важких умов експлуатації, наприклад,

в центрах відпочинку, кемпінгах або великих басейнах, розраховані на термін служби від 2 000 до 10 000 годин. Зазвичай їх називають фенами для громадських місць або колективного використання.

Очікується, що фени для легких режимів роботи, наприклад, в готелях, будинках для людей похилого віку, каютах кораблів або студентських гуртожитках, працюватимуть до 1500 годин. Вони призначені для індивідуального використання.

Водостійкість. Приміщення, в якому буде встановлено фен, визначає, чи потрібен захист від водяних бризок [3].

Монтаж. Що стосується місця розташування трубки фена, ми можемо вибрати один з наступних типів комерційних фенів: ручні фени без спеціального кріплення; фени з висувним ящиком. Особливо зручно в готелях, на обмеженому просторі і, звичайно, в домашніх умовах; настінний мотор для фена зі шлангом і трубкою. Як правило, вони мають кращу водонепроникність.

Також слід враховувати довжину шнура або шланга і рекомендовану висоту установки від підлоги, щоб вибрати фен, який дає достатньо місця, щоб рухатися або дивитися в дзеркало.

Підключення живлення. На ринку ми можемо знайти два основних способи підключення фенів в громадських і комерційних приміщеннях: з прихованим підключенням або за допомогою вилки. В якості альтернативи в середньостроковій перспективі професійний електрик може вийняти вилку ручного фена і підключити її до розетки [1].

На мою думку, фени з проводовим підключенням більш безпечні і більш стійкі до вандалізму, оскільки відвідувачі не беруться за вилку, і ймовірність їх втрати менше. Проте, як і будь-який продукт з виделками, кабель ручних фенів можна прикріпити до стіни за допомогою протиугінної системи.

У традиційних настінних фенах є кнопка, яка включає пристрій протягом певного періоду часу після одноразового натискання. Ручні фени можуть мати фіксуєчий перемикач, який необхідно натискати або зрушувати, щоб вмикати або вимкнути повітряний потік. Поєднуючи в собі найкраще з обох, кілька моделей мають кнопку натискання і утримання, яку потрібно постійно натискати, тому двигун працює тільки тоді, коли це потрібно користувачеві, налаштовуючи час роботи і запобігаючи нещасні випадки. Крім того, для додаткової безпеки держатель для фена може також мати додаткову кнопку включення/вимкнення, яка відправляє або блокує живлення самої трубки [3].

Продуктивність сушіння. Номінальна потужність фена буде від 500 до 2000 Вт. Беручи до уваги, що низька потужність дозволяє заощадити кошти і сприяє навколишньому середовищу.

Обігрівачі фена можуть бути виготовлені із заліза (звичайні фени) або інших більш якісних і дорогих матеріалів (професійні фени), які сохнуть швидше і рівномірніше завдяки інфрачервоному теплу і забезпечують хороші властивості волосся.

Також варто враховувати, що швидкість повітря теж важлива. Дві різні моделі з однаковою номінальною потужністю можуть дати різні результати через свою конструкцію. Більш того те, як працює повітряний потік, і обсяг повітря теж здаються важливими. У будь-якому випадку рівень шуму завжди повинен бути якомога менше.

Цифрові фени замість кнопок відображають ці наладки на екрані, де гості можуть перевірити точну температуру повітря [1].

Список використаних джерел

1. Байлик С. І. Готельне господарство. Обладнання. Євроремонт. Експлуатація: Вира-Р, 2003.

2. Вікіпедія. Що таке фен. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/фен> (дата звернення: 18.10.2021).

3. Які бувають фени? URL: <http://sharabt.com.ua/yaki-buvayut-feny> (дата звернення: 19.10.2021).

ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ ПІДБОРУ ХОЛОДИЛЬНИКІВ ДЛЯ НОМЕРНОГО ФОНДУ ГОТЕЛЮ

Шеремет С. С.,

студентка Харківського національного економічного університету
ім. Семена Кузнеця

(науковий керівник – **Золотухіна І. В.**, д.т.н., доц.,

доцент кафедри підприємництва і готельно-ресторанного бізнесу

Харківського національного економічного університету

ім. Семена Кузнеця)

Навіть невеликі готелі повинні пам'ятати про те, що всі номери треба якісно обслужити. Головною складовою номера вважається міні-бар. Це невеликий холодильник і бар, розташований в номері. Найчастіше ціна вмісту холодильника не є частиною вартості проживання. Напої потрібно окремо оплачувати.

Можна вважати, що міні-бари є дуже важливою частиною додаткового доходу готелю. Влітку найчастіше його заповнюють різноманітними соками, слабоалкогольними напоями або ж мінеральною водою. Всі п'яти або чотиризіркові готелі повинні бути обладнані подібними холодильниками.

Щоб уникнути неприємностей, в усіх номерах повинна бути інформація, що повідомляє кількість напоїв, які є в холодильнику, а також їх ціну. Часто в номерах розміщують спеціалізовані бланки, в яких гості можуть вказати кількість напоїв, випитих ними з холодильника. Коли постоялець виселяється, він здає даний бланк адміністратору, а потім оплачує випите. Статистика стверджує, що більшість холодильників для готелів окупаються лише за чотири місяці, а потім вони приносять справжній стабільний дохід.

За стандартом ISO EN 7371 температура в готельному холодильнику (мінібарі) повинна бути від + 8° С до + 14° С. За міжнародною готельною класифікації об'єкти розміщення, які претендують на присвоєння категорії три зірки і вище, повинні обладнати номери міні-холодильниками. Ця побутова техніка покликана забезпечити гостя додаткової складовою комфортного перебування в готелі.

Пристрої поділяються за способом розміщення: підлогові, вбудовуються, настільні, настінні.

Існує три види міні барів. Міні холодильники, термоелектричні і абсорбційні міні бари. Інших технологій на сьогоднішній день не існує, тому розглянемо всі три типи детальніше.

Отже, міні холодильник. Яким би не був його розмір, це перш за все холодильник, тобто працює він за компресорною технологією. Плюсом цієї технології є звичайно ж наявність мінусової температури і більший, ніж в міні-барах, об'єм. Міні холодильник зручний для використання в котеджах і апартаментах (де передбачена окремо зона кухні, а також в офісах. Проте міні холодильник не зовсім підходить для використання в готельних номерах. Головною причиною є все той же компресор, який видає певний шум. Другим видом є термоелектрична технологія, заснована на ефекті Пельтьє. Суть даного ефекту полягає в тому, що, коли електричний струм проходить крізь елемент Пельтьє, він генерує охолодження. Ця технологія перш за все безпечна для довкілля, а це, в світлі проблеми екології, дуже важливо. Проте відсутність газів є єдиним її плюсом. Річ у тім, що ефект охолодження є короткочасним, тобто одного ефекту Пельтьє недостатньо. Температура в середині має бути низькою постійно, для цього в термоелектричних міні барах використовується невеликий вентилятор, такий як в комп'ютерах для охолодження системного блоку. Таким чином, ми з'ясували, що компресорний міні холодильник і термоелектричний міні бар не є ідеальними для оснащення готельних номерів. Тепер розповімо про технологію абсорбції, прийняту у всьому світі за основу при виготовленні міні-барів для готелів. При використанні даної технології рідина (хладагент), що використовується для охолодження, циркулює в замкнутій системі і, досягаючи певної температури, виражаючись доступною мовою, «забирає» тепло собі. Абсорбційні міні-бари абсолютно безшумні, оскільки в них відсутній блок живлення, вентилятор, компресор або який або інший рухливий механізм. Вони були спеціально розроблені для використання в готелях, і їх конструкція передбачає всі нюанси, наприклад, можливість вбудувати міні-бар у тумбочку, шафу або будь-який інший елемент меблів. При цьому найчастіше в комплект міні бару входять слайдери – спеціальні кріплення, за допомогою яких дверцята тумбочки відкриваються одночасно з дверцятами міні-бару.

Основні критерії вибору:

1. Ширина і глибина. Тип холодильника буде залежати від місця розміщення. Має вистачати місця і до розетки, і для повноцінного відкривання дверцят. Ширина та глибина в 60 см вважається загальноприйнятим стандартом.

2. Висота. Можна назвати самим варіативним параметром, який визначають габарити приміщення.

3. Об'єм. Безпосередньо залежить від габаритів: чим більше, тим ширшими. Для готельних номерів підійдуть однокамерні моделі – від 80 до 250 л.

4. Спосіб розморожування.

В даний час основних технічних рішень два:

– крапельна розморожування. Система найбільш поширена в бюджетних типах холодильників. Принцип роботи полягає в тому, що в задній частині встановлений випарник. Він виконує функцію охолоджуючого елемента. При цьому в процесі роботи він нагрівається. В результаті на внутрішній задній стінці розтоплюється полій і стікає в спеціальний резервуар; Одними з недоліків такої системи вважаються підвищена вологість всередині холодильника, значна різниця температур між верхнім і нижнім відсіками;

– розморожування No Frost. Випарник розташований у внутрішній частині задньої стінки і оснащений вентилятором, який відповідає за повноцінну циркуляцію повітря всередині камери і перешкоджає утворенню крапельок води і льоду. Інйй непомітно відтає і випаровується, не вимагаючи додаткового розморожування.

ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ ПІДБОРУ КОМУНАЛЬНОЇ ПРИБИРАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ

Тимченко К. І.,

студентка Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця

(науковий керівник – **Золотухіна І. В.**, д.т.н., доц.,

доцент кафедри підприємництва і готельно-ресторанного бізнесу

Харківського національного економічного університету

ім. Семена Кузнеця)

Комунальна техніка – це техніка яка була створення для прибирання і підтримки порядку на вулицях. Така техніка використовується не тільки в умовах міста. Вона може бути потрібна і в сільській місцевості, і на промислових об'єктах, і на міжміських трасах: всюди, де потрібно очищати дорожнє покриття, вивозити відходи або відкачувати стоки.

До комунальної спецтехніки відносять автомобілі, призначені для прибирання дорожнього покриття (саме про них я більш детально доповім), відкачування рідин у великих обсягах, а також збору і перевезення різного роду відходів. По-перше, я б хотіла згадати про сніговсмоктуючу техніку. Зима, завжди приходить несподівано. А в умовах нашого клімату всі ми стикаємося з проблемою великої кількості снігу на тротуарах і на проїжджій частині. Для його прибирання ми змушені використовувати спеціальну техніку. І тут головним помічником в очищенні доріг є снігоприбиральна техніка, яка змітає, згрібає або відкидає сніг в місця його збору.

До речі, перші такі машини з'явилися ще в 1920-і рр., а з 1950-х їх стали застосовувати масово. Ця машина має такі критерії підбору:

- продуктивність при щільності снігу (живильника, ротора);
- місткість кузова;
- вантажопідйомність;
- робоча швидкість;
- потужність силової установки;
- дальність відкидання снігу;
- ширина очищується смуги;
- заглиблення робочих органів (живильника, крил);
- маса;
- габарити (ДхШхВ).

По-друге, я б хотіла доповісти про Пиловсмоктуючі машини, і про їх важливість для підтримання міста в чистоті.

Всі ми знаємо, що перше враження дуже важливо. Це відноситься не тільки до людей, а й до міст і муніципалітетів. Акуратні і доглянуті громадські зелені зони, дороги і стежки не тільки сприяють створенню гарного іміджу для відвідувачів і місцевих жителів, але також є ознакою бездоганної роботи місцевої ради. Не так давно на наших вулицях з'явилася сучасна комунальна техніка для підтримки чистоти. Сучасні пристрої цілком очікувано змінюють морально застарілі граблі та мітли. Інноваційні машини наводять чистоту набагато ефективніше, швидше і якісніше. Підмітальна машина збирає сухе сміття, мие дорожнє покриття і очищає від бруду. Пилосос для прибирання вулиць впорається з прибиранням у вузьких просторах, де машина не пройде по габаритам. Пилосос зручно використовувати на парковках, на поверхах, стадіонах, при цьому він маневрний, компактний, не заважає проводити інші роботи.

Для гарної роботи і створення вищеописаних умов і нормативів, вони повинні обиратися за такими характеристиками:

- тип електричної вісі;
- тип електродвигуна всмоктування;
- тиск всмоктування;
- максимальна швидкість руху;
- режими руху (швидкий, повільний);
- габарити (ДхШхВ);
- ємність контейнера для сміття;
- загальна маса;
- тип пилового фільтра;
- сила тяги;
- зарядний пристрій (вхідна напруга, вихідна напруга, ємність);
- тип акумулятора;
- таймер і індикатор рівня заряду акумулятора;
- тип всмоктуючого шлангу;
- тип електричного водяного насоса;
- тип корпусу.

Звісно такі машини використовуються не лише для прибирання різних вулиць та скверів. Вони широко застосовуються у різних сферах діяльності людини, навіть в таких як готельно-ресторанна справа.

Листя на територіях, пил та пісок – це дрібні деталі, які визначають те, наскільки ваш готель комфортний для проживання. Таке перше враження може ненавмисно накласти негативний відбиток на те, як гості будуть сприймати інші приміщення. Оскільки чистота і здоров'я в даний час є актуальними темами, ефективні процеси збирання важливі в готельному бізнесі як ніколи. Це єдиний спосіб створити в готелях приємну заспокійливу атмосферу, яку гості будуть асоціювати з безпекою. Це ж відноситься і до ресторанів, так як їм теж потрібно піклуватися про свої території для підтримання гарного іміджу.

Підсумовуючи все вищеописане, я з впевненістю наголошую на тому, що для вибору комунальної техніки, яка вас повністю задовольнить якістю своєї роботи потрібно уважно придивлятися до критеріїв вибору під час покупки машини.

ОСОБЛИВОСТІ ІТАЛІЙСЬКОЇ КУХНІ (РЕГІОН АПУЛІЯ)

Дробяцька А. К.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Лихолат О. А.**, д.б.н., проф.,

професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Іноді харчування – це не тільки життєва потреба, задоволення, творчість. Італійська кухня є різноманітною та дивовижною, вона містить в собі все те, що ми могли би уявити. Кожний регіон має свої унікальні рецепти та традиції в приготуванні страв. Італійська кухня базується на культурних традиціях римлян, греків, лангобардів, арабів, і інших народів, коли-небудь населяли Італію або які мали вплив на формування її культури. Зі свого власного досвіду пропоную розглянути популярні страви регіону Апулія.

Регіон знаходиться біля моря, що дає можливість оцінити рибний асортимент території. Також Апулія славиться своїми овочами та фруктами, неповторними оливками та зеленню.

Піцу вважають одним з символів Італії. З італійської перекладається як «тарілка» або «площа». Ця страва стала відомою завдяки американцям, не дивлячись на те, що перші коржі з сиром почали готувати саме в Неаполі понад 200 років тому. Спершу вона була їжею бідняків, а натеper вартість найдорожчої піци у світі – понад 12000 євро. Її виготовляють в Салерно, прибережному місті Італії, з органічної арабської муки. Тісто настоюють 72 години, щоб воно довше «відпочило» перед приготуванням. Піца подається з трьома рідкісними видами ікри, норвезьким омаром та 7 видами сиру! Покупець отримує їжу в урочистій обстановці: на спеціальному

посуді в комплекті з пляшкою елітного коньяку та шампанського. Найбільш популярною у світі піцею є класична з пепероні. Саме вона складає 36 % від загального замовлення в різних країнах світу.

Італійська піца корисна для здоров'я. Згідно з останніми дослідженнями, зробленими італійськими лікарями і фармацевтами, помірне вживання піци корисно для здоров'я. Деякі сорти даної страви дозволяють мінімізувати ризик виникнення інфаркту, а також служать профілактикою раку. Це стосується насамперед вегетаріанської піци і піци з морепродуктами.

Особливість регіону Апулія – це мінімалізм в інгредієнтах. Таким чином, усі види піци має лише три основних інгредієнта, одним з яких незмінно є соус із свіжих помідорів. Тісто складається з води та борошна. Італійці не жадібні на спеції, тому кожна страва приправлена висушеними травами. Тісто піци настільки легке, що створило на території всієї Італії правило «Одна людина – одна піца». Один з видів піци, притаманний лише цьому регіону, піца кальцоне, яка має назву «Панцеротті». Це закрита піца, має форму півмісяця, яка українській людині більше нагадує смажений пиріжок. В собі містить 2 інгредієнта: соус з помідорів та сир.

Серед різноманітних видів пасти можна виділити саме вид «орекьетте» або італійський варіант українських «вушок». Регіональний варіант страви орекьетте з броколі. До цього також додають томатний соус та кульки рікотти. Морський варіант пасти – орекьетте з креветками та томатним соусом та орекьетте с грибами та вершковим соусом.

Особливо визначаються типові для регіону фрукти, а саме інжир. Кожен будинок, який займається вирощуванням рослин, має у себе цю рослину. Вона виглядає як кактус та плодоносить, незвичний для нас інжир, який в Апулії іноді порівнюють з бур'яном. Ці фрукти невибагливі в догляді та ростуть в будь яких умовах.

Найцікавішою темою є десерти. Десерти – це мистецтво італійців, куди вони вкладають свою душу. Найпопулярнішими десертами є випічка з італійським кремом та морозиво. Якщо з випічкою більш менш зрозуміло, то морозиво вимагає пояснень.

Італійці знаються на морозиві. Це частування стало предметом любові багатьох туристів. Всі, хто їде в Італію, просто зобов'язані спробувати джелато – ніжний десерт, в якому всього 7 % молочного жиру. За консистенцією він більше нагадує насичений повітрям крем. Особливості приготування джелато в нагріванні інгредієнтів до 85°C для пастеризації. Пізніше його знижують до 5°C і змішують до бажаної текстури. В процесі охолодження, інгредієнти періодично перемішуються та відправляються назад до морозильної камери. У процесі «спринту» молоко або воду додають до інгредієнтів, які потім змішують і знов відправляють до морозильної камери. Як і у випадку з іншим морозивом, цукор у джелато запобігає замерзанню твердих речовин, зв'язуючись з водою та перешкоджаючи нормальному утворенню кристалів льоду. Це створює менші кристали льоду і призводить до гладкої текстури джелато. Італійське морозиво в більшій

кількості продається в спеціальних магазинах «Джелатеріях», де воно зроблене вручну власниками закладів. Смаки поділяються на молочні та фруктові. Все морозиво зроблене з натуральних інгредієнтів. Найпопулярнішими смаками є лісовий горіх та фісташка. Головною перевагою цього морозива є його низька калорійність – особливий факт для красунь та красенів, які переймаються за свою фігуру, адже від цього морозива майже неможливо набрати вагу. Завдяки спеціальним пристроям, його можливо зробити за декілька годин, що дозволяє завжди мати багатий асортимент на будь-який смак. Для італійців є традицією в кінці спекотного дня прийти із сім'єю та скуштувати морозива.

Список використаних джерел

1. Туристична агенція Дарія. URL : <https://dariya.com.ua> > 6-сіка
2. Ласунка. URL : <https://lasunka.com> > blog > ut
3. Вікіпедія. URL : <https://uk.wikipedia.org> > wiki

БЕЗПЕЧНЕ ХАРЧУВАННЯ. ПЕРЕВАГИ СИСТЕМИ НАССР

Фесик А. А.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Лихолат О. А.**, д.б.н., проф.,
професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Іноді харчування – це не тільки життєва потреба, задоволення, творчість або бізнес. Харчування – це ще й певні ризики для здоров'я людини. Основна частка групової захворюваності гострими кишковими інфекціями пов'язана з порушенням технологічного процесу приготування їжі та недотриманням обов'язкових вимог в області забезпечення харчової безпеки.

За статистикою, значна частина масових харчових отруєнь трапляється через порушення технології приготування на підприємствах ресторанного бізнесу, де не завжди дотримуються правил, умов і норм зберігання продуктів, вимог транспортування, технології обробки продуктів і утилізації продуктів харчування.

У зв'язку з цим, для забезпечення харчової безпеки в Україні була прийнята система управління і контролю за всіма етапами виробництва: від отримання сировини, технології до реалізації продукції. Така ефективна управлінська концепція, затверджена всіма міжнародними організаціями контролю за харчовою продукцією – це система НАССР.

Система НАССР сформувалась ще в 60-ті роки двадцятого століття в США, основним завданням якої було створення безпечної їжі для астронавтів. Пізніше вона була імplementована в сферу громадського харчування та поширилася по всьому світу.

В Україні з 20 вересня 2016 року набрав чинності VII розділ Закону України «Про основні принципи і вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», який зобов'язує всіх учасників ринка харчових продуктів дотримуватися гігієнічні вимоги відповідно до системи НАССР [2].

Головним завданням системи НАССР є аналіз небезпек і проведення поетапного контролю за всіма етапами приготування страв і продуктів харчування, починаючи від прийому продуктів на склад і до моменту подачі готової страви [1]. В ресторанах України систему НАССР тільки починають освоювати і впроваджувати. Однак уже на цьому етапі її переваги для харчового підприємства і споживачів – гостей закладів очевидні. Важливо стежити за якістю використовуємої сировини, температурою страв протягом усього дня, перевіряти холодильники і морозильники, дотримуватися технологічних режимів та виконувати багато інших функцій [1].

НАССР для громадського харчування забезпечить: впевненість в тому, що зберігання, обробка та утилізація харчової продукції відбувається відповідно до встановлених санітарних норм; переконаність в тому, що персонал виконує санітарно-гігієнічні вимоги; високу якість приготування страв; дотримання вимог законодавства щодо наявності системи харчової безпеки на підприємствах громадського харчування [1]; скорочення перевірок; довіру гостей, а, отже, і маркетингові переваги [3].

Впровадження НАССР в ресторані надає власникам бізнесу економічні вигоди, а саме: оптимізується контроль за всіма виробничими етапами; скоротяться витрати, оскільки зменшиться кількість пересортиці; знизиться відсоток зіпсованих продуктів, подовжаться терміни зберігання [3].

Харчова безпека є важливим фактором, що забезпечує роботу кожного закладу ресторанного господарства. Незалежно від того, як довго ресторан працює або який імідж має, успіх бізнесу залежить від якості їжі. НАССР в ресторані для гостя – запорука відмінної якості продукції, її свіжості, адекватності приготування, відповідності всіх етапів технологічного процесу санітарним вимогам і нормам. Тож, впровадження системи НАССР знижує ризики виготовлення неякісних харчових продуктів і дає споживачеві впевненість у вжитому продукті. Система НАССР створює репутацію безпечного закладу!

Список використаних джерел

1. Завдання НАССР. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/shkilne-harchuvannya/standarti-nassr>
2. Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Закон України «Про безпечність харчової продукції». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Користь НАССР. URL : <https://atestor.ua/uk/poleznye-stati/pochemu-hassp-vazhen-v-obshhepitye>

НЕЗВИЧАЙНІ ГОТЕЛІ СВІТУ

Ганзуля А. В.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Лихолат О. А.**, д.б.н., проф.,
професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

В світі існує безліч неймовірних красивих і незвичайних готелів, які привертають до себе увагу туристів з усіх куточків землі. Більше того, немало сучасних готелів допоможуть вам доторкнутися до незвіданого тваринного та рослинного світу. Вислів «готель як місце, де можна скоротати ніч» давно пішов в минуле: все більше готелів самі по собі є пам'ятками.

Один з дивовижних є Крижаний готель, розташований поблизу маленького села Юккас'ярві у шведській частині Лапландії. Він є перший і найбільший готель у світі, побудований зі снігу та льоду. Весь готель, меблі, а так само все, що в ньому знаходиться створено з снігу і льоду. Однак готель приймає гостей з грудня по квітень, інакше кажучи тільки в сезон. Вартість номера даного готеля для однієї людини складає від 162 євро за ніч в залежності від комфортабельності [7]. Другий готель не менш дивовижний – це готель «Giraffe Manor». Він знаходиться у заповідній зоні Кенії, точніше, в Найробі (селище Карен). Основна його мета – це збереження жирафів Ротшильда. Цей химерний вид відрізняється 5 ріжками на голові. Вони вважаються рідкісними тваринами, так як їх в природі залишилося близько семисот. В готелі займаються їх розмноженням і вирощуванням. Тому, якщо на території хтось побачить їх спокійно гулячими, то дивного тут немає, там це поширене явище. Вартість проживання не маленька: від 490 євро за добу [6]. Ще одним з найкращих і найкрасивіших готелів в світі є курортний комплекс – «Manta Resort», який розташований над водою і під водою, біля острова Пемба, архіпелагу Занзібар в Танзанії (Східна Африка). Тут, в глибинах Індійського океану можна споглядаючи підводний світ. Готель являє собою триярусну конструкцію, яка закріплена на дно канатами, щоб вона не змогла відплисти. Перший ярус – це дах готелю, на якому розташований лежак; другий – розташований на рівні води містить обідню зону, душову кімнату і місця для відпочинку; третій ярус – це спальня кімната, тут, можна через великі вікна спостерігати за підводним світом. Вартість даного номера на одного обійдеться в добу – 900 \$ [4]. На півдні Франції, в містечку Алош є ще один з дивовижних готелів – готель Attrap Reves. Він складається з декількох номерів, виконаних у вигляді прозорих капсул-півсфер. Але, що найцікавіше, – прозорий купол днем захищає від ультрафіолетових променів, а вночі дозволяє спостерігати над собою відкрите зоряне небо. А щоб спостерігати за зірками було цікавіше, за бажанням там нададуть телескоп і карту зоряного неба. Коштує це задоволення від 100 до 300 євро за ніч залежно від сезону і послуг, що надаються [3].

І останній з надзвичайних готелів – печерний готель-ресторан Grotta Palazzese. Він знаходиться в Поліньяно-а-Маре в Південній Італії в печері. Готель є одним з найбільш унікальних закладів такого роду в світі. Він відрізняється неймовірно урочистій і вишуканою обстановкою. Вапнякова печера, в якій був обладнаний один з найзнаменитіших готель планети, розташовується на висоті 25 метрів над рівнем моря, тому з неї дійсно дуже зручно насолоджуватися панорамою узбережжя [5].

Список використаних джерел

1. Бутик-Отель Giraffe Manor 5*. URL: <https://www.svoiludi.ru/kenia/giraffe-manor-hotel.html>
2. 20 найдивовижніших готелів світу для любителів незвичайного. URL: <https://vsviti.com.ua/collections/31174>
3. Незвичайні готелі. Attrap Reves (Франція). URL: <https://hoteladvisor.livejournal.com/2460.html>
4. Підводно-надводний готель «Manta Resort» Біля острова Пемба, Танзанія (Східна Африка). URL: <https://proukrtravel.ru/goteli/731-pidvodno-nadvodnij-gotel-manta-resort-bilja.html>
5. Ресторан Grotta Palazzese. Італія. URL: <https://www.orangesmile.com/extreme/ru/exotic-restaraunts/grotta-palazzese-restaurant.htm>
6. ТОП-10 найекзотичніших готелів світу. URL: <https://hotels24.ua/news/ТОП-10-nayekzotichnIshih-gotelIv-svItu-11232414.html>
7. У Швеції запрацював готель з льоду. URL: <https://konkurent.ua>

НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ В РОЗРОБЦІ МЕНЮ ТА ЗАСТОСУВАННІ ГАДЖЕТІВ У ЗАКЛАДАХ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ

Алексєєв М. І.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Лихолат О. А.**, д.б.н., проф.,
професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Ресторанний ринок України перебуває в стадії формування і розвитку. При цьому ресторанний бізнес за останні шість років збільшився з 12,3 млрд до 28,4 млрд грн. Однак це тільки початок, а до повного насичення ринку ресторанного бізнесу ще далеко. Наприклад, в Америці на 600–700 мешканців припадає 1 заклад, а в Києві – 1 на 3,5 тисячі.

Кожне десятиліття у кулінарному світі відрізняється певними характерними стравами, які вподобали клієнти цього покоління. Прикладом таких кулінарних шедеврів можна назвати фондю 70-х років. Які ж страви користуються популярністю у сучасних клієнтів ресторанного бізнесу?

Альтернативні цитрусові. Більшість сучасних закладів пропонують клієнтам страви з додаванням таких інгредієнтів, як лимон чи апельсин. Урізноманітнити смак можна за допомогою таких екзотичних цитрусових

культур як помело, кумкват чи юзу. Використання цих продуктів у кулінарії додасть їжі оригінальну кислинку та неповторний аромат, що буде сюрпризом для багатьох клієнтів.

Смаки з різних країн світу. Бізнес у харчовій сфері багато у чому залежить від обраного меню та запропонованих відвідувачам страв. Шеф-кухарі намагаються використовувати у приготуванні спеції з усього світу. Філіппінські, східні та африканські аромати вже декілька років користуються попитом у більшості гурманів. Також популярними залишаються страви української національної кухні.

Унікальні морепродукти. Відвідувачі українських ресторанів із задоволенням замовляють оригінальні страви з морепродуктів. Особливим попитом користуються кальмари, устриці та ікра у поєднанні з популярними міжнародними інгредієнтами.

Вегетаріанські страви. Багато українців відмовляються від вживання страв з м'яса, прагнучі приєднатися до прихильників вегетаріанської кухні. Розробляючи меню для власного ресторану, створіть розділ, де представлена їжа на основі овочів, бобових культур і альтернативних джерел білку.

Популярні технології ресторанного бізнесу. Інтернет і смартфони суттєво змінили життя сучасної людини, вплинувши на спосіб оплати послуг та їх замовлення. Сьогодні більшість сервісів пропонують мобільні додатки, і ресторани намагаються не відставати від технологічного прогресу. Тому, плануючи власний бізнес, ресторатори звертають увагу на такі тенденції:

Цифрове меню. Завдяки встановленню у закладах цифрових панелей меню власники ресторанів можуть регулярно змінювати страви та спеціальні пропозиції для клієнтів. Також вони допомагають контролювати зміну вартості їжі протягом певного часу, що додатково спонукатиме гостей відвідати такий ресторан.

Сенсорні планшети. Встановлення у закладі простого у використанні сенсорного планшета для здійснення замовлень та паралельного обслуговування декількох клієнтів допомагає суттєво зменшити кількість очікуючих у черзі клієнтів, полегшує та прискорює роботу офіціантів при видачі замовлень та розрахунків з гостями.

POS системи. Мобільні пристрої виконують функції касового апарату. Їх основна перевага перед стандартними пристроями полягає у зручності експлуатації та безпеці.

Доставка до громадських зон. У мегаполісах та великих містах доставка їжі користується досить великою популярністю, але може зайняти багато часу. Тому раціонально буде здійснювати доставку ресторанних страв до парку, супермаркету або іншого популярного місця.

Просування закладів ресторанного господарства у соцмережі INSTAGRAM. Instagram давно перестав бути просто соцмережею, яка має 30 мільйонів активних користувачів. Це віртуальний майданчик для спілкування та 100-відсоткова безкоштовна реклама. В Instagram спостерігається любов аудиторії до зображень з гарним та смачним. Ресторанний бізнес – ідеаль-

ний кандидат просування через соцмережі. У зв'язку з ситуацією з коронавірусом світ змінюється швидкими темпами. Ресторанний бізнес не є виключенням. За прогнозами спеціалістів почнуть створюватись нові онлайн ресторани, які працюватимуть тільки на доставку. Поріг входу у ресторанний бізнес знизиться, і кількість ресторанів зросте. В даній галузі зросте попит на інтернет маркетологів, таргетологів, smm спеціалістів.

В інтересах бізнесу Instagram можна використовувати за такими правилами: – фокусувати увагу на цільову аудиторію (наприклад: молоді пари, ділові люди чи родини з маленькими дітьми); – створювати пости, де необхідно писати відповіді на питання, залишати коментарі; – запропонувати клієнтам придумати назву новій страві; – налаштовувати геолокацію, щоб заклад можна було миттєво відмічати на фото; – публікувати відео, де відображувати чудовий сервіс; – розміщувати фото із зображенням затишного інтер'єру; – фото повинні бути тільки професійні.

Використання нових підходів до кулінарії та ресторанного бізнесу дозволяє успішно розвивати власний заклад.

Список використаних джерел

1. Арт оф кукинг. Майстерня смаку. URL: <https://artofcooking.com.ua/blog/golovni-trendi-u-restorannomu-biznesi>
2. ВТЕФК. URL: <http://www.vtec.vn.ua>
3. Контекст школа. URL: <https://content.e-schools.info>

ВІДМІННОСТІ У РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ ПІВДЕННОЇ ІТАЛІЇ ТА УКРАЇНИ

Хусанова М. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Вишнікіна О. В.**, к.х.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Ресторани Італії можна без перебільшення назвати кращими в усьому Середземномор'ї, вони без сумніву заслуговують до себе уваги. Тим часом місцева кухня досить проста, основними інгредієнтами при приготуванні їжі слугують сир, овочі, тісто, морепродукти і трави. Однак, якщо опинитися в місцевому ресторанчику, то від кількості страв просто розбігаються очі. А вино – це один з найвідоміших і найважливіших алкогольних напоїв італійського виробництва, оскільки італійці приділяють багато турботи та уваги вирощуванню виноградної лози. А сервіс обслуговування та робота закладів громадського харчування істотно відрізняється із звичним для нас положенням в Україні.

Слід розпочати з того, що, подорожуючи, скоріш за все, ви не побачите просто назву «Ресторан», адже в Італії існує багато підтипів закладів. І хоча сьгоднішні відмінності не мають такого великого значення, як у минулому, для італійців існує істотна різниця.

Тратторії (Trattoria) – це традиційні сімейні невимушені сільські ресторани по всій Італії, де подають свіжі, невибагливі традиційні місцеві страви.

Остерії (Osteria) – це винні бари, які також пропонують прості страви. Традиційно вони простіші за тратторії та зазвичай не мають меню.

Енотека (Enoteca) – місце, де можна випити вина, пива та іншого алкоголю, на відміну від барів, де італійці зазвичай снідають.

Панінотека (Paninoteca) – це досить круті маленькі бутербродні магазини.

Пастічерія (Pasticceria) – це італійська пекарня, яка пропонує всі види чудових місцевих ласощів. Це, мабуть, найкращі місця для сніданку.

Таверни (Taverna) – це відокремлені ресторани в італійських горах, де можна знайти ситну їжу, щось випити і, можливо, тепле ліжко для ночівлі.

Пескерія (Pescheria) – спеціалізується на стравах з морепродуктів.

Розтічерія (Rosticceria) – маленький ресторан з їжею на винос.

Тавола кальда (Tavola calda) – аналогія нашої їдальні.

Цікаво, що без попереднього бронювання гості можуть прочекати більше ніж півгодини, щоб повечеряти у ресторані. Очікування може бути й довшим у сезон відпочинку, наприклад, у Ферагосту, коли закінчуються літні роботи і італійці масово їдуть у відпустку.

У 80 % випадків водопровідна вода непридатна для пиття в ресторанах. Як правило, заклади мають комерційні угоди з компаніями, що продають воду в пляшках, які в багатьох випадках є партнерами закладу.

Якщо ви любляєте піцу, будьте готові до того, що вона не буде нарізана. Справжньою особливістю є те, що піца готується перед подачею гостю, тобто повинна мати позначення «al forno», що перекладається, як «з печі». Це і є сама справжня італійська піца.

Ресторани не працюють цілодобово. Згідно з місцевими правилами, кухня в будь-якому ресторані повинна вимикатися щонайменше на кілька годин щодня у сіесту. І знайти місце, де можна пообідати в цей час, є досить складним завданням.

Потрібно звикнути до великих порцій. На півдні Італії, на відміну від України, навіть не використовують ваги. Всі страви готуються «на око» досвідченим шеф-кухарем.

Чек в кінці трапези може включати в себе coperto (зазвичай до 3 євро), яке розраховується на людину і включає в себе вартість столових приборів, і в деяких закладах чайові за обслуговування, яка йдуть до персоналу.

Ще одна дуже важлива частина Італії – це їх кава. Італійці дуже серйозно ставляться до своєї кави і пишаться нею. Ви побачите, що більшість італійців не визнають Starbucks та інші великі мережі кави. Вони люблять свою каву, яка сильно відрізняється від нашої. У них немає вибору різних об'ємів, смаків та топінгів, як у нас. У них є еспресо, і ви можете або випити чашку еспресо, або додати трохи молока, щоб зробити капучіно.

Хліб та оливкова олія – дві речі, які завжди будуть стояти на ваших столах, адже вважаються основою для сервірування.

При виборі місця подорожі слід враховувати, що чим південніше місце, тим пізніше відбувається вечеря, наприклад, десь у регіоні Апулія (у самому кінці «каблучка») вечеряють приблизно о 21:00. Потрібно бути до цього готовим, якщо ви дотримуетесь дієтичного харчування.

Не слід дивуватися, якщо ви побачите хазяїна закладу, який працює офіціантом або прибиральником у своєму ж ресторані. Адже це нормальна практика, особливо для півдня країни, тому що в Італії переважають родинні бізнеси і власники в цілях надійності та економії обмежуються тільки своїми силами.

Різноманітність їжі, чудова атмосфера, виняткове обслуговування, неперевершена якість продуктів харчування – все це робить Італію одною з найчарівніших країн та приваблює туристів зі всього світу.

СТИЛЬ МОДЕРН В ІНТЕР'ЄРІ КАФЕ, РЕСТОРАНУ

Кисельова Д. С.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Лихолат О. А.**, д.б.н., проф.,
професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

У наш час неможливо уявити своє життя без кафе або ресторану, адже це прекрасне місце, в якому можна не тільки чудово провести кампанію с друзями та близьким, а й скуштувати чудові страви різних народів світу [1].

Приходячи до ресторану, ми в першу чергу звертаємо увагу на дизайн інтер'єру, і це не дивно, адже кожен хоче не тільки гарно провести час, скуштувати смачненьке, а посидіти у зручній обстановці. Саме тому дизайн відіграє важливу роль у цьому сенсі, і одним з найкращих рішень є облаштування ресторану в стилі модерн, адже це пастельні кольори, наближеність до природи, гнучкість ліній та витонченість деталей.

Наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття на теренах Європи виникає новий стиль – модерн. Це один з найрозповсюдженіших стилів для оформлення кафе та ресторанів з усіх існуючих класичних видів дизайну. З одного боку, модерн поєднує в собі декілька різних епох, а з іншого – це досить практичний та функціональний стиль. Головна особливість даного стилю – це плавні лінії, велика кількість декору, натуральні матеріали, асиметрія, неяскраве освітлення. Основна особливість стилю модерн в архітектурі – це велика кількість світла, відсутність грубих ліній, навпаки, вони повинні бути плавними та м'якими. Характерне використання природних матеріалів: деревини, каміння; також використовують кераміку.

Надають перевагу натуральним кольорам, які максимально зближені з природою, наприклад, білий, голубий, бежевий, оливковий та інші. Для підтримання романтичної атмосфери використовують малу кількість освітлення [3]. У більшості випадків стіни пофарбовані в природні кольори з намальованими рослинами, іноді можна зустріти шпалери. Нижню частину стін роблять з дерева або кераміки, що надає відчуття максимального зближення з природою.

Стеля у даному стилі завжди привертає увагу, адже нерідко можна зустріти ліпку з рослинним орнаментом або люстру, яка звисає зі стелі, це надає відчуття вишуканості у дизайні інтер'єру.

Для підлоги використовують паркет, який викладають квадратами, або ламінат (він обов'язково повинен бути натуральних кольорів, адже яскравість – не про модерн).

У сучасних умовах є можливість використовувати велику кількість нових матеріалів, що надає змогу зробити ваш інтер'єр більш унікальним, наприклад, зробити натягну стелю, на підлозі замість паркету використати кахель, який буде нагадувати каміння, іноді на підлогу кладуть килим пастельних тонів. Головним зауваженням є – не забувати про плавні лінії та наближеність до природних матеріалів [2].

Вікна у цьому стилі великі, мають або квадратну, або напівкруглу форму, на яких досить гарно виглядають декоровані важкі штори.

Меблі в інтер'єрі модерну – це найзручніше, що може бути, адже використовують великі м'які дивани, крісла та стільці. Всі меблі теж у пастельних та природних кольорах, що максимально відповідає кольоровій гамі стін. Ніжки столів, диванів та стільців мають вигнуту форму.

Відмінна особливість цього стилю – велика кількість декору, яка підтримує природну тематику, наприклад, на столах часто можна побачити вазочку з квітами або статуетки, на диванах – великі та м'які подушки.

Підсумовуючи, серед основних характеристик модерну можна виділити: велика кількість дерева (воно використовується в модерні не тільки в меблях, але й в оздобленні підлоги, стелі, вікон і дверей, а також освітлювальних приладів і декору); скло (як і у випадку з деревом, його використання в модерні обов'язкове. Кольорові вітражі, велика кількість скляних світильників і інших скляних елементів роблять інтер'єр більш повітряним і невагомим); плавні лінії (замість чіткої геометрії тут лінії повинні м'яко перетікати з однієї в іншу); флоральні мотиви – це дуже важливо в модерні (рослинні орнаменти можуть бути зображені на підлозі, стелі і стінах, мають велике значення в меблів і текстилі); великі вікна (краще, якщо вони прикрашені вітражами або яскравим текстилем) [4].

Стиль модерн в інтер'єрі кафе або ресторану буде чудовим дизайн-проектом, в якому гості будуть відчувати себе досить комфортно.

Список використаних джерел

1. Дизайн інтер'єру ресторану в стилі модерн. URL: <https://www.remontlviv.top/dyzajn-interieru-restoranu-v-styli-mod>
2. Ресторан в стилі модерн: советы оформления. URL: <https://ortgraph.ru/news/restoran-v-stile-modern>
3. Дизайн интерьера кафе и ресторана в стиле модерн. URL: <https://italstroy.ru/stili-interera/interer-kafe>
4. Стиль модерн. URL: <https://dom.ria.com/uk/articles/ctil-modern-v-interere-192131.html>

НОВІ ФОРМАТИ СУЧАСНИХ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ЇХ РОЗВИТОК НА ВІТЧИЗНЯНОМУ РИНКУ

Мадік О. М.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Вишнікіна О. В.**, к.х.н., доц.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

У наш час ресторанний бізнес є одним із найпоширеніших галузей в світі, кількість закладів зокрема в Україні зростає з кожним роком. Інновації допомагають споживачам ресторанної послуги отримати більш комфортні умови обслуговування, відкривати для себе нові можливості.

Ресторатори намагаються відходити від традиційних методів обслуговування, впроваджуючи інноваційні технології, які підвищують в першу чергу конкурентоспроможність закладу. Зараз важко конкурувати в сегменті елітних підприємств, тому підприємці поступово переходять на середньо-цінові ніші та фаст-фуди. Аби задовольнити потреби споживачів, суб'єкти ресторанного бізнесу розробляють власний формат закладів. Можна виділити наступні формати закладів ресторанного господарства:

1. Формат «Streetfood» (Вуличний фаст-фуд).

Авто-буфети, вулична торгівля, що спеціалізується, як правило, на моно продукті. Такі точки розміщуються на вулицях в людних місцевостях. Біля закладу не передбачається місце для споживання купленої продукції. Прикладами в Україні є «Наминайко», «Yizha», «Донерная».

2. Формат «Fast-food» («швидка їжа»).

Фаст-фуд – це підприємства швидкого обслуговування, що передбачають самообслуговування. Заклади спеціалізуються на моно продукті, а також пропонують додаткові пропозиції. Особливостями фаст-фуду є швидке обслуговування гостей, демократичні ціни, страви готуються з напівфабрикатів. Найяскравішими прикладами в Україні є «McDonald's», «KFC», «Burger Club».

3. Формат «Fast Casual» («швидкий і демократичний»).

Fast Casual займає проміжну ланку між демократичним рестораном і фаст-фудом. Тут не пропонується повний спектр послуг як у ресторанах. Проте, в порівнянні з закладами швидкого обслуговування, замовлення може доставлятися офіціантом, гостям пропонують ширший асортимент страв, з більш високою якістю продуктів (не напівфабрикати). Прикладами в Україні є «Fish & Chips», «Франсуа».

4. Формат «Casual Dining».

До цього формату входять кондитерські, кав'ярні, пивні, бари та ін. Особливістю формату є те, що популярність закладу у більшій мірі залежить від незвичайного, затишного інтер'єру. Casual Dining поєднує в собі

високий рівень сервісу, унікальний дизайн та доступні ціни. Приклади в Україні (у м. Дніпро): «Sailor' s Bay», «Don Gyros», «Roadhouse».

5. Формат «Quick' ncasual» («швидко і щодня»).

Даний формат включає ресторани швидкого обслуговування. Обслуговування відбувається офіціантами, але швидше в порівнянні з іншими ресторанами. Дана концепція є середньою між рестораном та фаст-фудом. Від ресторанів вона перейняла високу якість блюд, та рівень обслуговування, а від фаст-фуду – небагато позицій меню, демократичні ціни і простий інтер'єр закладу.

6. Формат «Родинний».

Родинні ресторани – це заклади, куди можна завітати всією родиною. Особливість формату полягає в тому, що ресторан повинен мати дитяче меню, різноманітні розваги для дітей (дитячі кімнати, аніматори, проведення майстер-класів та ін.), використовувати високоякісні продукти. Прикладами в Україні є: «Родинна ресторація «Піч», «Forrest Club», «Скворечник».

7. Формат «Free flow».

Даний формат відрізняється тим, що в основному страви готуються в присутності гостей. Також пропонується широкий асортимент страв, акцент робиться на українську та європейську кухню, відсутнє обслуговування офіціантами – гості ходять по окремим станціям, ставлять обрану їжу на піднос, після чого оплачують усе на касі. Приклади в Україні: «Пузата хата», «Два гуся», «Территория Отдыха».

Ресторанне господарство є особливою складовою сфери гостинності. Тому в даній галузі запровадження інноваційних технологій є дуже актуальним питанням, задля підвищення рівня конкурентоспроможності та задоволення потреб споживачів, які с кожним роком стають більш затребуваними. Аби в умовах конкуренції підприємець міг запропонувати продукт кращий від того, що у конкурента, в наш час доводиться переходити на середньо-цінові формати, орієнтуючись на демократичне населення. Задля того, щоб не жертвувати якістю страв і підвищити швидкість обслуговування, ресторатори переходять на змішані формати закладів харчування («Fast Casual», «Quick' ncasual»), які відрізняються від загальноприйнятої класифікації, та є середнім між ресторанами на закладами «Fast-food».

Україна зараз розвивається у питанні використання інноваційних технологій та нових форматів закладів, але прогнози досить перспективні, тому що зміни впроваджуються та становляться все більш розповсюдженими.

Список використаних джерел

1. Нові формати сучасних закладів ресторанного господарства. URL: <http://allbest.ru/o-3c0a65635a3bd68b5d53a88521306d37.html>

2. Павлюченко О.С. Інноваційні технології в ресторанному господарстві. Конспект лекцій для студ. спец. 7.14010101 «Готельна і ресторанна справа» денної форми навчання. К.: НУХТ, 2014. 93 с.

УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА В НОВИХ УМОВАХ: COVID-19

Захаренко О. О.,

студент Університету митної справи та фінансів
(наукові керівники – **Вишнікіна О. В.**, к.х.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Один із найважливіших факторів, при наданні готельних послуг, відіграють питання якості обслуговування. Якість обслуговування – це сукупність властивостей продукції, покликаних задовольняти потреби відповідно до призначення продукції. З огляду готельного бізнесу це надання послуг комерційної гостинності, що пропонує свої зручності й сервіс споживачу. Якість обслуговування виступає як об'єкт управління та фактор підвищення конкурентоспроможності готельного господарства.

Сьогодні для того, щоб отримувати прибуток та зберегти конкурентоспроможність організації, топ-менеджмент повинен оптимізувати віддачу від вкладень будь-яких ресурсів: матеріальних, фінансових і головне людських. У свою чергу, управління персоналом – це діяльність організації, спрямована на ефективне використання людей (персоналу) для досягнення цілей, як організації, так й індивідуальностей (особистих).

Управління персоналом передбачає використання різних методів, які мають свої особливості. На конкурентоспроможність підприємства впливає змога такого суб'єкта в максимально короткі строки змінювати напрями і темпи діяльності. Безперервні й стрімкі зміни в світі, пов'язані з пандемією COVID-19, підвищують важливість функції HR у кожній організації для оперативної взаємодії з бізнесом, для зниження наслідків пандемії та успішності бізнесу в адаптації до нових світових реалій, через грамотне управління персоналом.

Питання захисту людей при забезпеченні стійкості бізнесу тепер є однією з пріоритетних завдань кожної організації на планеті.

Тактика управління персоналом в умовах пандемії повинна формуватися комплексно і спиратися на чітке розуміння наслідків кожного прийнятого рішення, а також – на оновлену бізнес-стратегію подолання кризи.

В умовах наростаючої тривоги в суспільстві, роботодавець часто стає ключовим орієнтиром для працівників у контексті отримання своєчасної та якісної інформації про розвиток ситуації в країні й світі, що накладає на функцію HR підвищену відповідальність за формування комунікаційної стратегії в компанії.

Крім цього, для збереження стійкості бізнесу для функції HR важливо забезпечити працівників і керівників потрібними технічними можливостями та знаннями для грамотного управління командами в обставинах, що склалися й дистанційної роботи команди в цілому. Багато готельних господарств виявилися не готовими до швидкої зміни оперативної моделі управління персоналом та адаптації до нових реалій.

Рік пандемії приніс багато змін у функціонування всіх економік світу. Стає очевидним, що конкурентоспроможність всіх галузей і сфер, в тому числі й сфери індустрії гостинності визначаються не тільки розмірами, структурою, системою і формою керівництва, а й принципами формування системи взаємин між співробітниками готелю, побудови і управління системи комунікацій, стратегією поведінки у зовнішньому інформаційному середовищі. Значимість системи управління персоналом готельного підприємства тут виходить на перший план. І за визнанням більшості дослідників, значущим елементом у системі управління будь-якої компанії в кризові роки є його кадрова політика.

Керівництву будь-якої компанії готельного бізнесу для вироблення рішень, що сприяють кращій адаптації підприємства та визначення чіткої послідовності своїх дій і розуміння кризової ситуації, необхідно зосередити свої зусилля на об'єднання і згуртування в першу чергу свого персоналу. Діяльність підприємств індустрії гостинності, великих чи малих, у нестабільній ситуації немислима без координації кадрової політики підприємства, яка визначає конкретні дії з управління персоналом. Таким чином, розвиток підприємств готельної індустрії в умовах, що викликали кризу, пов'язану з поширенням пандемії, висуває нові вимоги до принципів формування системи управління персоналом. У період кризи зазнають ряд коригувань і зміст кадрової політики готельного господарства, а також переглядаються цілі, завдання та інструменти і терміни планування, а також і самі управлінські функції персоналу всіх рівнів управління готелем.

На перший план виходить така здатність керуючої системи готельного бізнесу, як генерування умов для створення кваліфікованих і високопродуктивних кадрів, здатних швидко орієнтуватися і приймати рішення в умовах швидкоплинної дійсності. Саме потенціал, який несе в собі кадровий склад готельного господарства в кризових умовах пандемії дозволяє, досягати поставлені керівництвом завдання, що вимагають величезного напруження і роботи керуючого й топ-менеджерів готелів над пошуком шляхів і можливостей вже навіть не розвитку, а способів виживання. Процес досягнення цілей і завдань управління персоналом готельного господарства реалізується за допомогою чітко проробленої кадрової політики.

Список використаних джерел

1. Репозитарій Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця. URL: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/86.COVID-19.pdf>
2. Чаркіна Т. Ю., Марценюк Л. В., Задоя В. О., Пікуліна О. В. Стратегічні напрями управління готельно-ресторанним бізнесом в умовах кризи. *Економіка та держава*. 2021. № 2. С. 19–23.

СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

Зеніна Д. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Лихолат О. А.**, д.б.н., проф.,
професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Одним із важливих аспектів для досягнення успіху у ресторанному бізнесі є інтер'єр. Можна виділити декілька чинників, які впливають на формування дизайнерського рішення при проектуванні інтер'єру ресторану. Перш за все, це страви. Наприклад, якщо ресторан позиціонує себе як японський або італійський, інтер'єр і екстер'єр повинні мати ознаки зазначеного етно стилю. Разом з цим, при розробці дизайну варто уникати відображення стереотипних уявлень про країну. Широкого поширення набули етнічні ресторани східної, азіатської, української кухні, стали популярними заклади швидкого харчування типу фаст-фуд, ресторани типу «free flow» («вільний рух»); виникли нові види барів: паби, лобі-, пул-, ланч-бари, офісбари і багато інших. В таких закладах краще витримувати цілісний стиль і показати взаємозв'язок інтер'єру з меню.

Але, незважаючи на те, який напрям стилю інтер'єру для ресторану буде обраний, важливо встановити емоційний зв'язок між проектом і відвідувачами. Відвідувач повинен прийти до ресторану вперше і захотіти повернутися туди знову. Тому, доцільно враховувати цільову аудиторію ресторану. Для цього потрібно прописати портрети своїх майбутніх гостей. Вивчити їх модель поведінки. Прожити шлях кожного гостя в своєму проекті. Прописати і вивчити портрети команди і так само прожити один день кожного з них. Так, наприклад, дизайн дитячого кафе може бути відтворено в яскравих кольорах або в стилі мультфільму, а для невеликої кав'ярні або бару пасуватиме стиль «лофт».

Крім того, сьогодні простежуються тенденції закладів проявляти турботу до своїх відвідувачів за допомогою деталей. Гості мають відчувати це в кожному прийнятому рішенні: в зручному розташуванні розеток; якісному доступі до wi-fi; наявності гардероба та вішалок; в тому, чи є дитяча кімната або зона для паління; наскільки зручні дивани й крісла; приємне світло тощо.

Потрібно звернути увагу на місце розташування закладу. Так, ресторану, що розташований у красивій старовинній будівлі, підходить класичний стиль. Для ресторану на березі моря слід запропонувати легкий повітряний дизайн. Декілька років тому для оформлення ресторанів популярним був Бруклінський стиль, який приваблював своєю простотою. Зараз поступово відходять від цього стилю і звертають увагу на нові напрями.

Ще однією тенденцією останніх років у дизайні ресторанів були зали із загальними столами та мінімумом перегородок. Але в умовах пандемії такий підхід потрібно переглядати.

В останні роки, на зміну заставленим масивним інтер'єрам з філософією «затишно», «всього і побільше», прийшли більш прості, з мінімумом декору та максимумом світла. Але, для мінімалістичного дизайну ресторану особливо важливими є якісні меблі та оздоблення.

Щодо кольорової гами, слід відмітити, що пастельні тони почали здавати свої позиції. У сучасних інтер'єрних рішеннях займають позиції виразні соковиті кольори – з'являються аксесуари, меблі та оздоблення темно-зеленого, темно-синього, чорного, бордового кольорів. Сьогодні популярні складні нюдові, металеві відтінки, шляхетні сірі кольори, а також насичений трюфельний відтінок в світлому і темному виконанні.

Крім того, зазначають актуальність ефекту матовості на підлозі, сантехніці, лампах і бра, електроприладах, декорі, дверній та віконній фурнітурі. Оскільки дизайнери реалізують різні ідеї, щоб змусити інтер'єр ожити, відмічається тенденція щодо оздоблювальних матеріалів з об'ємною, рельєфною текстурою, що створюють динаміку в просторі: керамічна плитка під дерево або цеглу, керамограніт, об'ємна штукатурка, бетон, фактурні панелі.

Останні кілька років увага прикута до питань екологічності, отже синтетичні матеріали поступаються натуральним; актуальними залишаються дерево, метал, скло, бетон, корок, ротанг.

Отже, кожен окремий дизайн інтер'єру ресторану повинен мати свій підхід та авторське бачення, що сприятиме розвитку ресторанного бізнесу.

Останнім часом в Україні з'явилися так звані вільні або креативні простори, які часто називають себе «коворкінгами», «некафе» або «smart safe». Вони можуть розташовуватися в центрі міста або офісних центрах. Основна концепція таких закладів – безкоштовно все, крім часу. Ці заклади працюють за системою «все включено» (відвідувач платить не за їжу та напої, а за час) і являють собою нерухомість нового формату, яка спеціально пристосована для фрілансерів, стартаперів, ІТ-підприємців та маркетологів. Коворкінг – це модель роботи, коли працівники залишаються вільними і незалежними і використовують вільний простір для своєї діяльності. Займатися своїми справами вони можуть у коворкінг-центрах або у креативних просторах, винайнявши робоче місце на місяць, день або декілька хвилин.

Зокрема, в Києві найбільш відомими креативними просторами є «Часопис», «BecenmiZza», «Циферблат», «BIBLIOTECH», «Freud House», «12», «Kyivworking», «Work-and-Roll». А у Дніпрі найбільш відомими є «Soft Work», «Клабс», «365», «Resource», «Кішка з маслом», «Місце», «Андрій Риба».

Список використаних джерел

1. Туристична бібліотека. Все про туризм. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/naumec.htm

2. Булгакова Т., Окончук А., Бутукова Н. Сучасні тенденції в дизайні інтер'єру ресторану. *Актуальні проблеми сучасного дизайну*. Міжнародна науково-практична конференція. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/18148/1/APSD2021_V2_P209-211.pdf

ЕВОЛЮЦІЯ РЕСТОРАННИХ ЗАКЛАДІВ В УКРАЇНІ

Грищенко С. В., Псарьов І. С.,

студенти Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Вишнікіна О. В.**, к.х.н., доц.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Сфера ресторанного господарства – це сфера надання послуг. Головне завдання ресторанної діяльності визначається концепцією технології гостинності, детермінантом якої є задоволення найвибагливіших потреб споживача.

В усьому світі готельно-ресторанний бізнес є одним з найбільш привабливих для інвесторів, а його рентабельність у розвинутих країнах не буває нижчою за 40 %, при цьому досягаючи в «туристичних» зонах відмітки 100 %.

На відміну від сьогоденного вільного ринку, радянські часи не особливо балували своїх громадян у цьому плані. Так, у 1962 році в Києві було приблизно півтора десятка ресторанів (і це у місті-мільйоннику!). Проте, вже кінець 60-х позначився своєрідним ресторанним бумом. Це були часи, коли в Києві з'явилися такі легендарні заклади в етнографічному стилі, як «Дубки», «Вітряк», «Млин».

У 70-ті та 80-ті, у зв'язку з проведенням спортивних заходів, для потреб гостей-уболівальників відкриваються ресторани готелів «Русь», «Братислава», а також ресторани з красномовними назвами «Олімпія» та «Олімпіада-80». Також, нові ресторани, зокрема на околицях Києва, відкривались у 1982 році, на хвилі святкування 1500-річчя міста: «Крим» на Оболоні, «Чернігів» на Виноградарі та інші.

Сучасна класифікація ресторанів, можливо, не дуже відрізняється від радянської. У середині 80-х поділ був таким: категорії «люкс», «вища», «перша» та «друга». Різниця полягала у кількості страв, що пропонувались, якості посуду, зовнішньому вигляді персоналу, вишуканості інтер'єру, наявності концертної програми та навіть поліграфічному виконанні меню.

А зараз ви дізнаєтеся про найстаріші та найпопулярніші готелі та ресторани України.

Ресторан «Прага». Легендарний київський ресторан, який працює ще з радянських часів. Все залишилося недоторканим – застарілий інтер'єр, потерті меблі та буфет, в який кожен день ставлять салати, торти і фаршировану щуку. Ресторан досі не втрачає популярності – в холодну пору року доведеться почекати, щоб зайняти столик.

Головна фішка закладу – пиріжки, про які ходять легенди. У минулому році їм навіть присвятили принти на футболках. Вони тут з чим захочеш – м'ясом, картоплею, рибою, ревенем, капустою, вишнею, абрикосом і, улюблені багатьма, булочки з корицею. Кожен день по вечорах тут грає жива музика, а щороку проходять знамениті Бал Квітів і Осінній Ярмарок – традиційні свята для старих і нових друзів ресторану.

Ресторан «Репортер». Ресторан «Репортер» у Дніпрі розташований в центрі міста, на розі Дмитра Яворницького (кол. Карла Маркса) і Барикадній. Трирівневий ресторан позиціонує себе як незвичайний заклад, призначений для людей настільки ж незвичайних, і прагне бути різним. Кожен поверх ресторану «Репортер» не схожий на інший. А кожне наступне відвідування відрізняється від попереднього. Покинувши галасливий паб, вже через кілька секунд можна зануритися у витончену атмосферу кав'ярні, а пройшовши всього кілька кроків, потрапити в затишний основний зал ресторану. Відвідувачі відзначають, що ввечері в ресторані дуже романтично, атмосферу супроводжує неголосна музика. У закладі є кілька меню: ресторанне, дитяче, банкетне, фуршетне і бургер. Кухня цього вишуканого закладу включає в себе кулінарні хіти різних культур. Гастрономічні витребенки сусідять тут з стравами простими, але улюбленими, східну лінію представляє японська кухня.

Пропозиції від шефа: філе запеченого вугра з теплим салатом і ніжним сиром, салат з камчатським крабом, суп з гусячої ніжкою і пряними травами, ніжне філе палтуса з міксом «Темпура», запечені міньйон з телятини з кавовими бобами і яблуками «Маргарита».

Список використаних джерел

1. Ресторани. Київ. URL: <http://toursdekiev.com.ua/uk/radianski-restorany-kyiv>
2. Офіційний сайт Doroga. URL: <http://www.doroga.ua/restaurant/Dnepropetrovskaya/Dnepr/Reporter/2673>
3. Офіційний сайт Gloss. URL: <https://gloss.ua/restoraunt/125967-a-gde-provodili-vremya-vashi-roditeli-kievskie-zavedeniya-kotorym-bol-she-20-let>

ЕКОЛОГІЧНІСТЬ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Міхненко М. К.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – Лихолат О. А., д.б.н., проф.,
професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Однією з інноваційних тенденцій розвитку готельного господарства, як в Україні, так і в усьому світі, є орієнтація на екологічність. Сьогодні дедалі більшої популярності набуває рух за охорону навколишнього середовища. Піклуючись про екологічну рівновагу, люди дедалі частіше змінюють свої звички й уподобання. Готелі теж залучені в цей процес і намагаються за можливостей відповідати поняттю «еко-готель».

Еко-готелі – заклади гостинності, які функціонують за принципом гармонійного сусідства з природою, не забруднюючи навколишнього середовища. Впровадження в готелях інноваційних екологічних технологій має на меті збереження часу, грошей та енергії. Не дивно, що шлях до них пролягає через використання природної енергії. Натепер у світі нараховується близько 4 тис. готелів, які в той чи інший спосіб намагаються знизити рівень шкоди довкіллю.

Загалом, відповідно до програми сертифікації Green Key (міжнародна екологічна сертифікація готелів та туристичних об'єктів, яка відзначає їх відповідальне та дбайливе ставлення до навколишнього середовища та активну участь у соціальному житті), найбільша кількість еко-готелів у світі нараховується у Франції – 226, на другому місці – Данія (86), на третьому – Німеччина (27).

До основних показників, які характеризують екологічність підприємств готельного господарства, відносять: споживання води; споживання енергії; атмосферні викиди, спричинені споживанням енергії; використання природних ресурсів (вплив на довкілля, спричинений обсягом спожитого паперу, канцелярського приладдя, мийних засобів, обладнання та інших матеріалів; структура використання відновлюваних/невідновлюваних ресурсів, використання сировини); вплив хімічних засобів на довкілля та здоров'я; викиди до атмосфери; викиди у воду; обсяг відходів; пожежі, аварії та інші надзвичайні ситуації; вплив транспорту на довкілля; обмеження паління на території підприємства готельного господарства; надання еко-автомобілів для перевезення гостей з місця прибуття чи в інших цілях; використання власне вирощених або місцевих продуктів для організації харчування відвідувачів.

Останні кілька років готельний ринок України активно розвивається. Багато готелів було побудовано та відреставровано під час підготовки до Євро-2012. В Україні за стандартами програми сертифікації Green Key сертифіковано 14 готельних закладів, це більше, ніж в Греції, Італії, Латвії, що вивело Україну на четверте місце за кількістю еко-готелів. Але незважаючи на це, еко-готелів, побудованих за екологічними стандартами, в Україні не вистачає.

Половина із сертифікованих еко-готелів належить українській мережі Reikartz hotel group, як свідчення, що ця готельна мережа використовує інноваційні підходи ведення бізнесу. Підприємства готельного господарства представлені у Києві – Radisson Blu Hotel; Maison Blanche; Maison Blanche (Mytnitsa); Rus Accord Hotel; Баккара Арт-готель, Львові – Reikartz Dworzec Lviv; Reikartz Medievale Lviv; Дністер Прем'єр Готель, Дніпрі – Reikartz Дніпро, Запоріжжі – Reikartz Запоріжжя, Харкові - Reikartz Харків, Миколаєві – Reikartz Рівер Миколаїв.

Програма «екологія в готелі» не завжди потребує прийняття радикальних рішень – важливі будь-які дрібниці: автоматична сантехніка на інфрачервоних променях, електричні мильниці. При цьому «екологічна програ-

ма» не досягне своєї мети, якщо не буде організоване письмове «виховання» гостей. Наприклад, заклик до клієнтів «не кидати на підлогу рушник, якщо він ще використовуваватиметься» допомагає заощадити не тільки воду й електроенергію, а й третину рушників, які перуть щодня, подовжуючи термін їхнього «життя».

Таким чином, екологізація готельної індустрії стрімко розвивається як у світі, так і в Україні. Дедалі більше готелів намагаються використовувати екологічно безпечні матеріали в інтер'єрі та обладнанні, застосовувати «безвідходні» технології, екологічно чисті продукти і напої у ресторані. Для деяких готелів екологія перетворилася на концепцію їх діяльності. Позитивними наслідками екологізації готельного господарства є: скорочення собівартості готельних послуг; підвищення туристичної привабливості готелю; зростання конкурентних переваг на туристичному ринку; наближення підприємств готельного господарства України до європейського рівня.

Список використаних джерел

1. Туристична бібліотека. Все про туризм. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/pauk2.htm

СУЧАСНИЙ РІВЕНЬ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ У МІСТІ БЕРДЯНСЬК: ПОТОЧНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІМОВІРНІСТЬ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ

Кислова О. І.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Вишнікіна О. В.**, к.х.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Натепер готельно-ресторанна справа у всьому світі знаходиться на етапі стрімкого розвитку. Наймовірніше швидкими темпами виникають та втілюються у життя зовсім незвичні, неординарні та наймовірніше привабливі нові ідеї та рішення ведення діяльності підприємств сфери гостинності.

Не відстає від світового досвіду й Україна. Наша країна є надзвичайно багата на історичні, культурні, пізнавальні та лікувальні ресурси, що сприяє успішному розвитку на її території туризму, що, в свою чергу, провокує надходження великої кількості туристів з усіх куточків нашої планети. Заклади розміщення і харчування є невід'ємною частиною туристичної діяльності країни і потребують великої уваги та постійного розвитку і вдосконалення. Крім того, саме туризм, в т.ч. готельно-ресторанна справа, у нашій країні становить 30–40 відсотків усієї суми надходжень у державний бюджет, що свідчить про величезний вклад цієї сфери в економіку країни.

Темою цього дослідження є розвиток готельно-ресторанної справи у місті Бердянськ. Бердянськ – невелике містечко, розташоване на півдні України, на берегах теплого Азовського моря. Воно є відмінним місцем

для розвитку туризму з точки зору природних ресурсів, а саме: вигідне географічне положення – узбережжя моря, коса, помірний клімат зі спекотним літом та достатньо теплою зимою, джерела лікувальних грязей та солей. Натепер Бердянськ є курортом державного значення, а тому є логічним розвиток готельно-ресторанної сфери на його території.

Туризм у Бердянську має сезонний характер, тому активна діяльність закладів готельно-ресторанної сфери розпочинається з початку травня та закінчується в кінці вересня. Сфера туризму є основною діяльністю міста з наповнення державного бюджету для існування у несезонний період.

З точки зору місцерозташування та наявних ресурсів, Бердянськ має усі передумови для становлення як першокласного курорту державного значення. На території міста, у найбільш відвідуваних туристами місцях, все рясніє закладами розміщення та харчування. Яскраві вивіски та затишні ліхтарики, що прикрашають заклади, так і манять туристів сісти на зручний диванчик біля вікна з видом на море.

Бердянська коса, що є заповідною територією, так само уздовж і поперек заповнена готелями та базами відпочинку, з балконів яких ви можете бачити море.

З іншого боку, будучи мешканкою цього міста та маючи досвід роботи працівника ресторанної справи зсередини, я можу зробити висновок, що розвитку цієї сфери у Бердянську приділяється дуже мало уваги.

Дійсно, місто має велику кількість туристичних закладів та оздоровчих санаторіїв, але останні є державними, а тому, з точки зору інфраструктури потребують удосконалення. Заклади ж харчування та розміщення є приватними, мають посередній рівень, тому вони користуються більшим попитом серед відвідувачів.

Серед усього розмаїття кафе та ресторанів є дійсно гарні, з точки зору зовнішнього вигляду, інтер'єру та обслуговування, але вони всі мають майже однаковий асортимент страв, без будь-яких особливостей. Тут майже неможливо знайти кухню інших національностей, продукти рослинного походження, які зараз так прагнуть споживати вегани (тобто, рослинне молоко, страви без м'яса, риби, яєць, молочної продукції).

Обслуговування також має свої особливості, у багатьох кафе немає чіткої структурної ієрархії влади (або відсутні певні ланки, що необхідні у повноцінному процесі обслуговування), тобто можлива відсутність адміністратора або хостес, що призводить до того, що офіціанти виконують роботу, безпосередньо не пов'язану з їхніми прямими обов'язками, тобто зустрічають та проводжають гостей.

Головними розвагами гостей є відвідування пляжів та парку розваг, але це швидко набридає. У місті, особливо в туристичних районах, немає облагоджених парків, театрів, музеїв з гарною інфраструктурою. Тому відвідування ресторанів залишається єдиною розвагою гостей міста, але й там не зустрінеш чогось незвичного та особливого.

Отже, ознайомившись з викладеним матеріалом, можна зробити висновок, що готельно-ресторанна справа в м. Бердянськ існує, але відстає від сфери обслуговування великих міст України та світу. На мою думку, цю ситуацію можна покращити створенням якоїсь унікальної ідеї, яка поки що не використовується рестораторами та готельєрами. Наприклад, створення закладів кухні певної національності, тематичних кафе, ресторанів, пабів, барів; додання до меню страв молекулярної кухні, окремий розділ меню для веганів та вегетаріанців з використання продуктів лише рослинного походження, авторські страви, а також створення унікального інтер'єру, проведення вечорів живої музики, впровадження комп'ютерних програм у процес обслуговування – меню за QR-кодом. А головне – втручання влади в діяльність закладів готельно-ресторанної сфери обслуговування – створення стандартів якості обслуговування, які будуть поширюватися на всі форми діяльності.

Список використаних джерел

1. Стратегія розвитку м. Бердянська на період до 2027 року. URL: <http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2018/09/Strategiya-Berdyansk.pdf>

УСПІШНА МАРКЕТИНГОВА КАМПАНІЯ В ТУРИЗМІ НА ПРИКЛАДІ БРЕНДА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Березовський О. А.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Горб К. М.**, к.г.н., доц.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Сучасні туристичні дестинації країн світу постійно стикаються з новими викликами сьогодення, тому як на рівні держав, так і на рівні окремих регіонів та компаній вимушені регулярно корегувати та вдосконалювати свої стратегії щодо залучення туристів та утриманні, а почасти і розширення, своїх позицій на міжнародних туристичних ринках. Показовою з цієї точки зору є туристична галузь Великобританії.

Туризм – провідна галузь економіки Великобританії. Туризм становить майже 9 % ВВП Великої Британії і забезпечує робочі місця для приблизно 250 тис. британців. Туристичну галузь країни за бюджетними надходженнями випереджають лише хімічна промисловість та фінансовий сектор.

Багатомільйонний Лондон, який називають глобальною столицею, є перлиною туристичної Британії. У середньому 53 % витрат відвідувачів припадає на Лондон, на решту Англії припадає 35 %, на Шотландію – 8 % та на Уельс – 2 %. Статистика в'їзного туризму зафіксувала 37,9 млн в'їзних відвідин Великобританії у 2018 р. та 39,4 млн у 2019 р., де більше третини від усіх туристів відвідували столицю – Лондон [1].

Речник Національної туристичної агенції Великої Британії, що працює під гаслом «Visit Britain» («Відвідайте Британію»), Марк Ді-Торо, стверджує, що одним із головних завдань його відомства є залучення туристів і в інші міста й регіони країни. За його словами, «Лондон завжди буде великою принадою, особливо коли ми ведемо мову про іноземних туристів. Але ми створили спеціальну стратегію, яка називається «Лондон+». Отже тим, хто приїздить у Лондон, ми пропонуємо зручну можливість відвідати місця, які не так далеко від столиці» [3].

Марк Ді-Торо наголошує на тому, що інфраструктура для туризму в Британії вже є. Готелі – розкішні й дорогі або невеликі, так звані B&B (Bed and Breakfast), – де господарі пропонують кімнату з ліжком і сніданок, як правило, не проблема.

Громадський транспорт хоч у Британії і недешевий, проте різноманітний і розгалужений. Є великий вибір компаній, які забезпечують автомобілі напрокат, таксі. Також Марк наголошує на все більшому залученні Інтернету та соціальних мереж для активної промоції туристичних дестинацій.

Головне завдання – привабити туриста чимось цікавим, змусити людей наважитися на справжню подорож [2].

Таким чином, національне туристичне агентство «Visit Britain» у 2018 р. запустило маркетингову кампанію з метою популяризації в'їзного туризму до регіонів Великобританії.

У кампанії «I Travel For ...» («Я подорожую заради ...») за допомогою відеороликів і особистих історій, разом із всесвітньо відомими і знаковими туристичними місцями та пам'ятками, висвітлюються несподівані туристичні враження і маловивчені напрямки Великобританії. Кампанія зіставляє мотиви, які змушують нас відправитися в подорож, із враженнями, які можна отримати тільки у Великобританії, що має спонукати іноземних туристів негайно забронювати поїздку [3].

Наприклад, англійське селище Лакок, де знаходиться монастир, в якому знімали відомі фільми про Гаррі Поттера, демонструє значне зростання числа відвідувачів.

У рамках програми «Заїдьте у наше село», англійський Гевер у графстві Кент рекламує Джуді Денч – британська акторка, відома у світі зокрема роллю у голлівудських фільмах про Джеймса Бонда. У маленькому селі Гевер є замок і парк, куди, як стверджує кінозірка у рекламному ролику, вона та її сім'я приїжджають кілька разів щороку, щоб «підзарядити свої батарейки» [2].

Отже, Сполучене Королівство, не зважаючи на вже існуючу популярність серед туристів, все одно залучає маркетингові стратегії задля ще більшої популяризації країни у світі. Успішність цих кампаній можна ілюструвати зростом числа в'їзних туристів, так, наприклад, у 2019 р. було зафіксовано на півтора мільйони більше в'їзних туристів порівняно з 2018 р. [2]. Туризм був найшвидше зростаючою галуззю Британії та очікувалося, що до 2025 року він буде збільшуватися на 3,8 % щороку [1], але пандемія

COVID-19 внесла свої корективи, і перспективи росту суттєво зменшилися, що спонукає Британську туристичну агенцію розробляти ще більше нових, інноваційних маркетингових кампаній.

Список використаних джерел

1. Статистика туризму Великобританії. URL: www.statista.com/topics/3269/travel-and-tourism-in-the-united-kingdom-uk (дата звернення 21.10.2021).
2. Туристична агенція Великобританії. URL: www.visitbritain.com (дата звернення 21.10.2021).
3. Visit Britain launches new global campaign to boost inbound tourism. URL: www.visitbritain.org/visitbritain-launches-new-global-campaign-boost-inbound-tourism (дата звернення 21.10.2021).

ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Горбатенко Р. Р.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Горб К. М.**, к.г.н., доц.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Екологічний туризм поступово починає займати значиму нішу в світовій індустрії туризму. За прогнозами експертів Всесвітньої туристичної організації (ВТО) екологічний туризм буде і надалі розвиватися такими ж високими темпами [1]. Раніше, коли першими напрямками туризму були подорожі до світу природи, інтерес до природи, безумовно, сприяв вихованню патріотизму, почуття гордості за красу і унікальність феноменальних пам'яток природи. Разом з тим, масове і нерегульоване відвідування чудових природних комплексів мало і свої негативні наслідки. Знищувалися рідкісні рослини, вирубувалися дерева, забруднювались водойми, витопувався ґрунт, зникало або значно скорочувалося багато видів тварин. При зростанні індустрії туризму природний ландшафт і місцеве населення розглядалося лише як передумови, засіб досягнення мети.

Нині ж вважається, що розвиток екотуризму в першу чергу благотворно впливатиме на економічний розвиток країн, що розвиваються, які ще не втратили свої безцінні природні туристичні ресурси. Екотуризм по своїй суті покликаний захищати і оберігати природу, надаючи туристам, всю її красу. У цьому його суттєва відмінність від інших типів туризму, які, навпаки, в основному завдають шкоди навколишньому середовищу. Більш раціональне і дбайливе використання природних і культурно-історичних пам'яток дозволить звести до мінімуму негативні наслідки від функціонування світової туристичної індустрії.

Нині в Україні активно формується розуміння екологічного туризму як специфічної форми відпочинку в сільській місцевості з широкими можливостями використання природного, матеріального та культурного поте-

нціалу певних регіонів. Розвиток зеленого туризму у більшості країн світу розглядається як невід’ємна складова частина комплексного соціально-економічного розвитку місцевих сільських громад. Це актуально й для України, де особливо загострені соціально-економічні проблеми села. Українське село потребує реальних змін, оскільки старі структури вже не здатні створювати нові робочі місця, а нової системи, що могла б забезпечити працевлаштування для сільського населення, ще не створено.

На початковому етапі сільський туризм потребує відносно незначних за обсягом інвестицій. Він є сектором, де створення нових робочих місць не потребує високих професійних знань і навичок. Сільський туризм може стати вирішенням проблем для тих представників сільського населення, які втратили роботу або були вимушені покинути заняття сільським господарством. В Україні наявні такі соціально-економічні передумови для розвитку сільського туризму: понад 1 млн приватних житлових будинків на селі потенційно можуть бути використані для цієї сфери.

Розширення сфери зайнятості на селі, в тому числі у сфері послуг (туризм, торгівля, народні промисли) – актуальна проблема сільських регіонів України. Позитивний вплив сільського зеленого туризму на поліпшення умов і якості життя селян полягає передусім у тому, що він розширює сферу зайнятості сільського населення, особливо жінок, і дає селянам додатковий заробіток. При цьому їхні прибутки надходять не тільки від здавання в найм приміщень для проживання, а й від надання широкого спектра додаткових послуг.

Існують об’єктивні обставини у формуванні системи екотуризму України, з котрими не можна не рахуватися: наша держава має у своєму розпорядженні унікальний природний потенціал, що в деяких випадках набагато перевершує збережені у світі цікаві куточки природи, що становлять інтерес для туристів; Україна зберегла самотність природних комплексів, що сполучають у собі красоту недоторканої природи зі звичаями і традиціями народів, що населяють природні території, що надає не тільки екологічний, але й етнографічний інтерес для мандрівників; країна позитивно зарекомендувала себе у світі з боку схильності до зберігання і збільшення об’єктів і територій з природною цінністю загальносвітового значення, про що говорить розвинута мережа природоохоронних територій, що знаходяться під егідою міжнародних організацій; Україна має багаті традиції в області гармонізації стосунків людини з природою, що знайшли своє вираження в теорії і практиці заповідної справи і створенні науково обґрунтованої концепції екологічної безпеки країни.

У цьому зв’язку варто взяти до уваги й те, що незважаючи на величезні фінансові труднощі, в Україні і сьогодні знаходяться можливості для подальшого розвитку заповідної справи в інтересах зберігання природи в якості загальнонаціонального надбання, що сприяє розвитку екотуризму.

Список використаних джерел

1. Екологічний туризм – перспективи і актуальність. URL: <https://www.hotel-podgore.com.ua/ua/ekologichnyj-turyzm-perspektyvy-i-aktualnist> (дата звернення 20.10.2021).
2. Бойко В. О. Екологічний туризм: проблеми, перспективи та шляхи розвитку. Економіка, фінанси, управління: наукові підходи та практика реалізації: Зб. матеріалів здобувачів вищої освіти і молодих вчених III Всеукраїнської науково-практичної конференції 11 березня 2020 р. Херсон: ХДАУ. С. 19–21.
3. Екотуризм у світі. URL: <https://we.org.ua/rizne/ekoturyzm-u-sviti> (дата звернення 20.10.2021).

ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЕКСКУРСІЙ ЗАКЛАДОМ ВИЩОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ УНІВЕРСИТЕТУ МИТНОЇ СПРАВИ ТА ФІНАНСІВ)

Остапюк М. В.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Горб К. М.,** к.г.н.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Екскурсії закладом вищої освіти є одним із досить ефективних інструментів реклами освітніх закладів, який ставить на меті ознайомлення з інфраструктурою закладу, його організацією та особливостями процесу навчання. Такі екскурсії зазвичай направлені на абітурієнтів – майбутніх першокурсників, але аудиторією таких екскурсій також можуть бути нещодавно прийняті на навчання студенти, батьки абітурієнтів та студентів, при міжнародній співпраці закладу – представники іноземних делегацій, а також люди, зацікавлені в історії краю, якщо ЗВО або його територія мають певну історичну цінність.

Практика проведення екскурсій Університетом митної справи та фінансів розпочалася у літку 2019 р. з розробки студентами спеціальності «Туризм» у рамках роботи наукового гуртка «Туризмознавець» програми екскурсії. Тоді було проведено три експериментальні екскурсії, які відвідало понад ста екскурсантів. У наступному році продовжили проводити екскурсії, але пандемія коронавірусу наклала свій відбиток, тому екскурсії були перенесено у онлайн-формат.

У 2021 р. нами була продовжена традиція проведення екскурсій університетом для абітурієнтів та їх батьків. Цього року ми знову проводили екскурсії в режимі оффлайн, але так як карантинні обмеження були в силі, то нам довелося переглянути та удосконалити екскурсійні програми 2019–2020 рр. Для цього ми звернулися до екскурсійної теорії, згідної з якої підготовка до нової екскурсії складається з таких етапів: попередня робота, розробка екскурсії, заключний етап [1].

Попередня робота полягає в підборі матеріалів для екскурсії, їхнє вивчення, визначення теми та завдань екскурсії. Підготовка до проведення екскурсії почалася з визначення мети екскурсії – популяризація університету УМСФ серед абітурієнтів. Потім була визначена тема екскурсії – ознайомлення з історією та інфраструктурою університету, та назва екскурсії: «Ніч в університеті: розгадки цікавих таємниць». Рішення провести екскурсію в вечірній час зумовлювалося унікальністю нічних екскурсій у нашому місті взагалі та спекотною погодою вдень у липні.

Розробка екскурсії – найвідповідальніший етап у процесі підготовки екскурсії. Сюди входять підбір об'єктів, прокладання маршруту, робота над текстом екскурсії, віддається перевага тим чи іншим прийомам показу та розповіді.

При відборі екскурсійних об'єктів ми намагалися обрати найцікавіші об'єкти та приміщення університету: «міжнародні», «митні» та профільні аудиторії, картинні галереї, оригінальний внутрішній двір тощо. Маршрут екскурсії був розроблений відповідно до відібраних об'єктів за таким принципом, щоб «подорож» університетом вийшла кільцевою.

Підготовка тексту екскурсії стала наступним кроком. Як було раніше зазначено, схожа екскурсія вже неодноразово проводилася університетом, тому за основу нового тексту було взято попередній, який був допрацьований відповідно до нових об'єктів та потреб. Контрольний текст екскурсії містився на 19 сторінках тексту, який був приблизно порівну розділений між двома екскурсоводами та потім був перетворений в індивідуальний.

Після підготовки екскурсії важливим її елементом стала реклама. Інформація щодо майбутньої екскурсії розміщувалася на сторінках соціальних мереж та на сайті УМСФ.

При проведенні екскурсії ми активно користувалися портфелем екскурсовода задля показу екскурсантам вигляду будівлі УМСФ у минулому. Також ми застосовували прийоми показу та розповіді, такі як прийом попереднього огляду, прийом панорамного показу, прийом зорового порівняння, прийом аналогії, екскурсійну довідку, прийом опису, прийом характеристики, прийом цитування, що дозволило нам провести екскурсію якісно та професійно.

Після проведення екскурсії важливим заключним етапом є її аналіз, що в подальшому дозволить покращити екскурсійну програму та роботу екскурсоводів згідно побажань та порад екскурсантів. Для цього нами наприкінці екскурсії було проведено опитування екскурсантів. Всього було отримано 16 анкет.

За результатами опитування, абсолютна більшість вважали екскурсію надзвичайно цікавою та корисною. При тому більшість зацікавила саме інформація з приводу факультетів та навчальних корпусів, а також інфраструктури та культурного життя. На питання «Оцініть роботу екскурсоводів» з 16 респондентів 11 відповіли «відмінно», троє – «добре», двоє – «задовільно». На питання «Чи змінили Ви своє враження про наш універси-

тет?» більшість респондентів відповіли, що змінили своє ставлення до ЗВО у позитивну сторону. Отже, як можна побачити із проведеного опитування, абсолютна більшість екскурсантів були задоволені відвіданою екскурсією, вважали її цікавою та корисною, позитивно оцінили роботу екскурсоводів.

У підсумку можна стверджувати, що проведення екскурсій закладом вищої освіти відіграють важливу роль у створенні його позитивного іміджу перед абітурієнтами, що представлено результатами проведених нами екскурсій.

Список використаних джерел

1. Покоłodна М. М. Організація екскурсійної діяльності. URL: <https://core.ac.uk/reader/141489400> (дата звернення 22.10.2021).
2. Університет митної справи та фінансів. Офіційний сайт. URL: <http://umsf.dp.ua> (дата звернення 22.10.2021).

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ МУЗЕЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МІСТА (НА ПРИКЛАДІ PR-КАМПАНІЙ СУЧАСНОГО МУЗЕЮ ІСТОРІЇ ДНІПРА)

Срібняк А. Ю.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Горб К. М.**, к.г.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

В сучасних ринкових умовах музей має велику кількість конкурентів. Для успішної конкуренції музеям необхідно використовувати маркетингові технології, не зважаючи на те, що музей в цілому визначається як некомерційна організація. Насамперед музей фінансується державою, але окрім бюджетних коштів музей залучає додаткові надходження: гранти, благодійні фонди, спонсорська підтримка та приватні пожертви. Дані фінансові ресурси необхідні музею для ефективного розвитку та реалізації нових проектів.

Чим більш популярний та цікавий музей для відвідувачів, тим більше у нього шансів отримати кошти із зовнішніх джерел. Музейний маркетинг лише умовно можна назвати некомерційним. Однією з цілей музейного маркетингу є підвищення соціальної значущості діяльності музею, як зберігача мистецтва та культурного спадку. Виручені кошти музей зобов'язаний направляти на свій розвиток, тобто в пріоритеті у музею – збільшення аудиторії, разом з якою збільшується і прибуток.

На сьогодні найцікавішим та найефективнішим способом для встановлення комунікації з постійною аудиторією та залучення потенціальних відвідувачів є маркетингова діяльність в соціальних медіа. Присутність музею в соціальних мережах – це можливість стати доступними для кожного, що робить нашу тему ще більш актуалізованою.

Соціальні мережі для музеїв – ефективна сучасна маркетингова стратегія, використання якої позитивно відображається на просуванні та позиціонуванні музейного закладу. Авторитетність цієї гіпотези також ґрунтуються на діях Міністерства культури та інформаційної політики України, а також органів місцевого самоврядування, які позитивно реагують на просування закладів культури в соціальних медіа.

Важливим фактором є те, що на даний момент всі соціальні мережі мають безліч платних та безкоштовних інструментів по донесенню контенту до широкої аудиторії. 57 % компаній середнього та малого бізнесу розглядають соціальні мережі як засіб збільшення продажів. 43 % ставлять за мету підвищення репутації компанії чи зворотній зв'язок з клієнтами [3]. Інтернет-ринок у 2021 р. очікувано демонструє зростання щонайменше на рівні 38 %, насамперед за рахунок пошукової, відео-реклами та внеску глобальних гравців. Експерти ІАВ Україна виділили додаткову категорію в прогнозі обсягів Інтернет-ринку – інфлюенсер-маркетинг, цей напрямок за очікуваннями демонструватиме найбільший темп зростання у 2021 р. За результатами першого півріччя 2021 р. та у порівнянні з попереднім роком, незважаючи на карантинні обмеження та локдауни, нарешті збільшилась кількість івентів (подій, заходів), не тільки за рахунок проведення гібридних та онлайн заходів, а й ряду великих фестивалів, тож прогнозується зростання обсягів в Event marketing та спонсорстві на 25 % [3].

Соціальні медіа – актуальне джерело інформації про музей, правильне використання SMM-позиціонування значно спрощує вибір підходу для роботи зі своєю цільовою аудиторією. Важливо також інтегрувати соціальні мережі з інтернет-сайтом музею, електронною поштою, прес-релізами та іншими маркетинговими платформами для забезпечення омніакальності маркетингових та PR-кампаній музею, багатоканальної присутності.

Цілі виходу музею в онлайн простір можуть бути наступними: створення та укріплення іміджу, управління репутацією; збільшення кількості відвідувачів; інформування про нові заходи, виставки, тощо; просвітницька діяльність; дослідження аудиторії; вихід на нову аудиторію та комунікація з нею; формування іміджу на міжнародному рівні.

Остання ціль є дуже актуальною у світлі політики як держави, так і міста Дніпра в цілому до виходу українських культурних заходів на міжнародний рівень, створення крос-культурної традиції, комунікації з діаспорою українців у світі. Таким чином, туризм та будь-яка пов'язана з ним діяльність набуває вже не лише освітнього чи розважального змісту. Це вже питання позиціонування України на міжнародній арені, відкриття нашої країни для інших народів та культур.

Інноваційний музей історії Дніпра став справжнім відкриттям 2021 року. Його створення розпочалося в непростий час розгортання епідемії COVID-19, але його співробітникам вдалося зробити справжній сучасний музей, який стає новим туристичним надбанням для співвітчизників та іноземців [2]. Нас привертає позиціонування музею на сторінках соціальних мереж Instagram та Facebook. Тому за приклад залучання цих маркетингових платформ до музейної діяльності обираємо саме цей новітній музейний заклад.

Список використаних джерел

1. Аналіз ефективності брендингу. Блог. URL: <https://sites.google.com/site/brendingsoccult/tema-8-analiz-efektivnosti-brendingu> (дата звернення 20.10.2021).
2. Офіційний сайт музею історії Дніпра. URL: <https://midniro.museum> (дата звернення 20.10.2021).
3. Статистика. Об'єм рекламно-комунікаційного ринку України 2020 і прогноз об'ємів ринку 2021. URL: <https://vrk.org.ua/ad-market> (дата звернення 20.10.2021).

БІЗНЕС-СТРАТЕГІЇ, ІННОВАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

Федорова А. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Кучер М. М.**, к.е.н., доц.,
кафедра туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Практика діяльності сучасних підприємств індустрії гостинності демонструє ускладнення та прискорення бізнес-процесів. Для того, щоб бути конкурентоздатними, підприємства розробляють і впроваджують різноманітні інновації (продуктові, маркетингові, ресурсні та організаційні) та використовують нові інформаційні технології, які реалізуються в корпоративних інформаційних системах, електронній комерції (електронних системах бронювання), електронному документообігу тощо. Від того, які інновації будуть впроваджені в практику діяльності підприємств, наскільки грамотно будуть проведені вибір, експлуатація, модернізація, навчання персоналу використанню ІТ-технологій, значно залежить успіх усієї організації.

Аналіз ключових чинників (те, що по-англійськи називається Business drivers) дозволяє відповісти на питання: «Чому організація потребує поліпшень»? Розуміння таких чинників дозволяє зв'язати інвестиції в інновації та ІТ-технології з бізнес-планами і забезпечує точку зору на інвестиції як на розвиток ключових здатностей або можливостей (capabilities) організації з точки зору ведення бізнесу.

Таким чином, ключові чинники відбивають погляд вищого керівництва організації на те, що є важливим для бізнесу (у рамках заданого горизонту часу) і при цьому важливим настільки, що обов'язково вимагає певних змін.

До числа змін бізнесу у сфері гостинності, які істотно впливають на розробку та впровадження інновацій та використання інформаційних технологій, відносяться, передусім, наступні чинники: глобалізація бізнесу, пов'язана з необхідністю об'єднання різних даних; динаміка злиття і поглинань, що призводить до об'єктивно необхідної інтеграції різних інформаційних систем, створення мережі готелів і, що є найбільш складним, інтеграції різних корпоративних культур; поява адаптивного стилю бізнесу –

перехід від моделі, заснованої на наявній лінійці продуктів (т. н. «take – and – sell»), до моделі, заснованої на гнучкому реагуванні на потреби ринку («sense – and – respond»). Цей стиль пов'язаний з визнанням неминучості і непередбачуваності змін в зовнішньому середовищі.

Підприємства, що прийняли таку модель, зв'язують досягнення успіху із здійсненням таких перетворень у бізнес-процесах і організаційній структурі, які могли б оперативної й адекватно підлаштуватися під зміни, що відбуваються; скорочення характерної тривалості бізнес-процесів і віртуалізація бізнесу.

Побудова інформаційних моделей і систем на їх основі (наприклад, QR-код і безмежний потенціал мобільного маркетингу; інформаційні системи автоматизації підприємства ресторанного бізнесу R-keeper, 1С Ресторан, iikoRMS, Експерт тощо [1]) дозволяють підприємствам індустрії гостинності згладити протиріччя, пов'язані з фінансовими розрахунками, реалізувати принцип одноразової реєстрації операцій, забезпечити взаємну ув'язку цих операцій, виключити помилки. Фактично вдається створити єдине «інформаційне дзеркало», що дає усю необхідну інформацію про підприємство як про об'єкт управління.

Цінність інновацій та інформаційних технологій для організацій у сфері гостинності реалізується через створення і використання трьох незалежних видів ресурсів: людський капітал (компетентний, високомотивований персонал, сфокусований на забезпеченні потреб бізнесу організації); технології (спільно використовувані дані і платформи); взаємозв'язки між ІТ і бізнесом (взаємне розуміння, спільне перейняття на себе ризиків і відповідальності).

Узагальнення практичного досвіду та результатів досліджень, висвітлених у наукових працях [1–4] дозволяють зробити припущення, що бізнес-стратегії «сучасного динамічного підприємства» з великою вірогідністю включатимуть реалізацію таких проектів, як впровадження систем управління відносинами з клієнтами, організацію роботи віртуальних команд фахівців, розташованих в різних частинах країни або навіть світу, централізацію загальних служб підтримки і сервісів. Все більшого значення набуває віртуалізація бізнесу – налагодження прямих зв'язків з клієнтами і постачальниками і концентрації уваги переважно на тих частинах ділових процесів, які забезпечують безпосереднє створення додаткової вартості.

Отже, впровадження інновацій і використання інформаційних технологій сприяють покращенню всіх сфер діяльності підприємств індустрії гостинності, включаючи розробку продуктів та якість наданих послуг і дозволяють підвищити ефективність та прибутковість компаній.

Список використаних джерел

1. Ветитнев А. М., Коваленко В. В., Коваленко В. В. Информационные технологии в туристской индустрии: учебник для академического бакалавриата. 2-е изд., испр. и доп., 2019. URL: <https://urait.ru/bcode/444944> (дата звернення: 21.10.2021).

2. Романенко О. О., Яворська О. Г. Особливості інновацій в туризмі та індустрії гостинності. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 8. С. 5–9.

3. Журавльова С. М. Стратегія інноваційної діяльності на підприємствах готельного господарства. Економіка. Управління. Інновації. 2012. № 2 (8). URL: https://tourlib.net/statti_ukr/zhuravljova.htm

4. QR-коди у Львові. URL: <http://lviv.travel/ua/profitably/QR-codes>

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ВАРТОСТІ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ

Плотніков Д. В.,

здобувач Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

(науковий керівник – **Краснодєд Т. Л.,** к.е.н.,

доцент кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму

Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного)

Питання екскурсійної діяльності є завжди актуальними в умовах формування популярних туристичних продуктів, оскільки екскурсії завжди викликають незабутні неймовірні туристські враження. Перші подорожі здійснювалися ще за часів античності заради торгівлі, завоювань та з релігійними цілями. Кожна екскурсія представляє особливий процес діяльності, суть якого обумовлена конкретними закономірностями (тематичність, цілеспрямованість, наочність, емоційність, активність та ін.). Ефективність контенту туристичного продукту багато в чому залежить від екскурсійної складової та її вартості.

Головними теоретиками та практиками, що досліджували питання формування туристичних продуктів, в тому числі екскурсійних та рекреаційних, є: Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О., Волков Ю., Восколович Н., Герасименко В., Кабушкин Н., Котляров Е., Крачило Н. та ін. Туризм Хмельниччини вивчають: П. Масляк, О. Бейдик, Н. Фоменко та ін.

Одне із завдань екскурсії – виробити у екскурсантів відношення до теми екскурсії, діяльності історичних осіб, подій, фактів, в цілому до матеріалу екскурсії і дати їй свою оцінку, а завдання виробника туристичного продукту – сформувати його контент та об’єктивну вартість, що відповідатиме критерію «ціна-якість».

Механізм формування вартості екскурсійного туристичного продукту представлений в табл. 1.

Об’єктом для демонстрації механізму формування туристичного продукту для дітей слугувала рекреаційна туристична дестинація Запорізької області України (смт. Якимівка, коса Пересип). В межах даної дестинації спроектовано туристичний продукт «Азов-Children’s paradise», специфікою створення якого є урахування особливостей розвитку та потреб даної категорії населення, її поведінки в незвичайних умовах без присутності батьків, дотримання техніки безпеки на найвищому рівні та ін.

В межах програми перебування для дітей «Азов-Children' s paradise» сформовано ряд екскурсійно-розважальних заходів для дітей: відвідування луна-парку, відвідування аквапарку та дельфінарію, поїздка до острова на заповідник «Бірючий», купання на «бананах» та «плюшках», проведення уроків з плавання, дитяча розважально-театральна вистава, циркова вистава, кулінарна вечірка «Солодка їжка».

Таблиця 1

**Формування вартості екскурсійного туристичного продукту
«Азов-Children' s paradise» на одну особу ***

№ п/п	Стаття витрат	Сума, грн/особу
1	Проживання на базі відпочинку (сніданок)	1420
2	Додаткове харчування (обід, вечеря)	1000
3	Транспортне обслуговування	194
4	Екскурсійне обслуговування + Вхідні квитки в музеї	2250
5	Страхування	55
6	Витрати на керівника	190
Разом собівартість (сума рядків 1–6):		5109
7	Оплата комісійних турагентам (% від собівартості)	408,72
Всього повна собівартість туру на одного туриста (Сод):		5517,72

* Джерело: розраховано автором на основі власних досліджень.

Ціна екскурсійно-розважального туру буде визначатися на основі повної собівартості туру на одного туриста по формулі:

$$\text{Цод} = \text{Сод} + \text{Пдод.од.}, \quad (1)$$

де Цод – установлена підприємством ціна на послугу (без ПДВ 20 %);

Сод – собівартість одиниці продукції, послуги (турпродукту) (табл. 1 «Всього повна собівартість туру на одного туриста»);

Пдод.од. – припустимий для даної галузі прибуток, що доводиться на одиницю продукції .

Отже, а) припустимий для даної галузі прибуток Пдод.од. становитиме 14 % або $5517,72 * 0,14 = 772,48$ (грн);

б) установлена підприємством ціна на тур для одного туриста Цод (без ПДВ) становитиме $5517,72 + 14 \% \text{ від цієї суми} = 6290,20$ (грн), тобто $5517,72 + 772,48 = 6290,20$ (грн);

в) вартість турпродукту для кінцевих споживачів (Цк з ПДВ) визначається згідно чинного податкового законодавства України, що передбачає збільшення ціни на ставку ПДВ. Ставка ПДВ дорівнює 20 %. Таким чином вартість турпродукту для споживачів складатиме $6290,20 + 20 \% = 7548,24$ (грн).

Список використаних джерел

1. Баєв В. В. Основи туropolерейтингу : навч. посіб. / В. В. Баєв. К.: Персонал. 2016. 156 с.
2. Бриль К. Г. Опорний конспект лекцій з курсу «Туropolерейтинг» для студентів всіх форм навчання напряму підготовки 242 «Туризм». Чернігів: ЧНТУ. 2017. 249 с.
3. Карягін Ю. О., Тимошенко З. І., Демура Т. О., Мунін Г. Б. Маркетинг турпродукту. Підручник. К: Кондор. 2009. 394 с.
4. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму: підруч. К.: Знання. 2010. 502 с.

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТУРУ В КОНТЕКСТІ ТУРОПЕРАТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Олексійко А. А.,

студент Таврійського державного агротехнологічного університету
імені Дмитра Моторного

(науковий керівник – **Краснодєд Т. Л.,** к.е.н.,

доцент кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму

Таврійського державного агротехнологічного університету

імені Дмитра Моторного)

В умовах розвитку світової туріндустрії засати організації діяльності туropolератора та створення туристичної продукції є актуальними питаннями. Туropolератор – це юридична особа, що має ліцензію на створення туристичного продукту, який потім реалізує через агентські мережі, за що сплачує турагентам відповідні комісійні. Організація туру – важлива функція туropolераторської діяльності, що передбачає в кінцевому підсумку формування його економічної ефективності. Автором за запропонованою методикою [1] розглянуто механізм формування економічної ефективності туру на базі вітчизняного туropolератора «ТУРАЛ-С» та туристичної агенції «КАРАВАН-travel» (табл. 1).

Ринкова ціна (Цод.) встановлюється на основі повної собівартості туру (Сод.) у розмірі 8091,36 як сума цієї собівартості та припустимого для даної галузі прибутку (18 %), що доводиться на одиницю продукції (Пдод.од.):

а) припустимий для даної галузі прибуток: Пдод.од. = $8091,36 * 0,18 = 1456,45$ (гр. од.); б) встановлена підприємством ціна на тур для одного туриста Цод. (без ПДВ) = $8091,36 + 1456,45 = 9547,81$ (гр. од.); в) вартість турпродукту для кінцевих споживачів (Цк.) з урахуванням ставки ПДВ 20 % складатиме: $9547,81 * 1,20 = 11457,37$ (гр. од.).

Планування реалізації турів проводиться на основі маркетингових досліджень: кількість реалізованих групових турів – 54 тури, кількість людей в групі – 13 осіб. Тобто за рік планується здійснити 54 групових турів по 13 осіб, у цілому за рік таким чином буде продано 702 тури одноосібні (Nтур).

**Вартість турпродукту і показники економічної ефективності
нового турпродукту**

Назва показника	Цифрове значення показника, гр. од.
Всього повна собівартість туру на одного туриста, Сод.	8091,36
Припустимий для даної галузі прибуток, що доводиться на одиницю продукції (додана вартість), Подод.од.	1456,45
Установлена ціна на тур для одного туриста без ПДВ, Цод.	9547,81
Вартість реалізуемого туру для кінцевого споживача з ПДВ, Цк.	11457,37
Кількість турів, реалізованих у цілому за рік, Nтур	702
Маржинальний дохід від кількості проданих турів, Mr	1022427,9
Річний валовий прибуток фірми, по даному турпродукту, Пвал	1021047,9
Чистий прибуток фірми по даному турпродукту, Пч	837259,28
Показник прибутковості турпродукту, Ппр, %	12,7
Коефіцієнт рентабельності турпродукту, Rпр, %	10,4

Маржинальний дохід (Mr) від кількості проданих турів: $Mr = \text{Подод.од.} * N_{\text{тур}}$. Отже, $Mr = 1456,45 * 702 \text{ тура} = 1022427,9 \text{ (гр. од.)}$.

Крім врахованих у собівартості тура прямих витрат, фірма несе й постійні витрати з організації й реалізації турів. Сума постійних витрат на даний тур – 115 гр. од. Знаючи величину річного маржинального доходу (Mr) і суму постійних витрат за рік (Vпост), визначають річний валовий прибуток (Пвал), одержуваний фірмою по даному турпродукту: $\text{Пвал} = Mr - V_{\text{пост}} * 12 \text{ місяців}$. Отже, $\text{Пвал} = 1022427,9 - 115 * 12 \text{ місяців} = 1021047,9 \text{ (гр. од.)}$.

Для визначення чистого прибутку необхідно відняти із валового прибутку податок на прибуток (прийємо ставку 18 %): $\text{Пч} = \text{Пвал} - \text{Податок на прибуток}$. Отже, $\text{Пч} = 1021047,9 - (1021047,9 * 0,18) = 837259,28 \text{ (гр. од.)}$.

Показник прибутковості розраховується по формулі: $\text{Ппр} = \text{Пвал} / S_{\text{пр}} * 100 \%$, де Ппр – прибутковість нового продукту, послуги, %; Пвал – валовий прибуток компанії, одержуваний від продажів нового турпродукту, послуги, гр. од.; $S_{\text{пр}}$ – сума продажів нового турпродукту, послуги, гр.од. ($S_{\text{пр}} = \text{Цк.} * N_{\text{тур}}$). Отже, $S_{\text{пр}} = 11457,37 * 702 \text{ тура} = 8043073,74 \text{ (гр. од.)}$. Тоді $\text{Ппр} = 1021047,9 / 8043073,74 * 100\% = 12,7 \%$.

Коефіцієнт рентабельності розраховується по формулі: $R_{\text{пр}} = \text{Пч} / S_{\text{пр}} * 100 \%$, де Rпр – коефіцієнт рентабельності нового продукту, послуги по методиці компаній США, %; Пч – чистий прибуток компанії, одержуваний від продажу нового продукту, послуги, гр. од. Отже, $R_{\text{пр}} = 837259,28 / 8043073,74 * 100\% = 10,4 \%$.

Приклад створеного туристичного продукту «Первозданна Африка» в межах Східної Африки демонструє, як розраховується вартість туру для кінцевого споживача та його економічна ефективність. Загальна вартість туру включає всі види видатків на утримання туриста протягом всієї програми туру (проживання та харчування), на його розваги, переїзд, страху-

вання та податки, а також прибуток підприємства-туроператора і комісійні турагенству. В ціну для кінцевого споживача обов'язково включається податок на додану вартість. Незалежно від контенту програми туру він повинен бути рентабельним та відповідати критерію «ціна-якість».

Список використаних джерел

1. Бриль К. Г. Опорний конспект лекцій з курсу «Туроперейтинг» для студентів всіх форм навчання напряму підготовки 242 «Туризм». Чернівці: ЧНТУ. 2017. 249 с.
2. Любіцева О. О. Туризмознавство: вступ до фаху: підруч. / О. О. Любіцева, В. К. Бабарицька. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2008 р. 335 с.
3. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М. Міжнародний туризм і сфера послуг : підручник. К.: Знання. 2008. 661 с.
4. Туризмологія (теорія туризму): навч.-метод. посіб. зі спецкурсу. К. : КУТЕП. 2010 р. 70 с.

ОСНОВНІ ТУРИСТИЧНІ РАЙОНИ І ЦЕНТРИ В ІСПАНІЇ

Михайленко А. Д.,

здобувач Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Язіна В. А.**, к.е.н., доц.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Туризм в Іспанії дуже різноманітний. Пляжі і курорти (пляжі щорічно отримують блакитні прапори – позначки чистоти, якості і комфортності), чудові готелі, аквапарки, дискотеки, казино, багата історична та культурна спадщина країни, теплий клімат і різноманітна гастрономія. Рік за роком туристів приваблюють більше популярні і сучасні тури. Туризм в Іспанії протягом останнього десятиліття розвивається швидкими темпами. Це дозволяє припускати, що не доведеться чекати коли Іспанія стане лідером світового туристичного ринку.

З'являються нові напрямки туризму: сільський туризм або агротуризм (північ Іспанії) – національними парками і природними заповідниками, також дивовижними пляжами і прекрасними бухтами і скелями; винний туризм (відвідування винних заводів, дегустації, так і відпочинок в винних спра-салонах); туризм з навчанням або з будь-яким видом спорту і т. п. [3].

Основні туристичні центри Іспанії [1]:

Мадрид почав будувати, як фортеця Пуерта-дель-Сол за наказом еміра Мохаммеда I в дев'ятому столітті нашої ери. Мусульманські, і християнські війська почали боротися за фортецю. У наш час на фортеці височіють три статуї і старовинний Будинок пошти з унікальними годинами. Під дзвін дзвонів цього годинника місцеве населення починає святкувати настання Нового року. Саму ж площу прикрашає символ міста – ведмідь і суничне дерево.

Барселона – столиця Каталонії. Був заснований в третьому столітті до нашої ери і до сьогоднішнього дня зберігся первісний вигляд його історичного центру. Собор Святої Евлалій був побудований на тому місці, де раніше стояло древнє святилище бога Юпітера.

На Півдні Іспанії в Андалусії збереглися до нашого часу пам'ятки старовини: арабські башти, середньовічні фортеці, кафедральні собори і гірські Андалусські поселення.

За 2019 року в Іспанії побували 83,7 млн туристів, що є найбільшим показником за всю історію спостережень. У 2019 туристів в Іспанії було на 1 % більше, ніж в 2018 році [2].

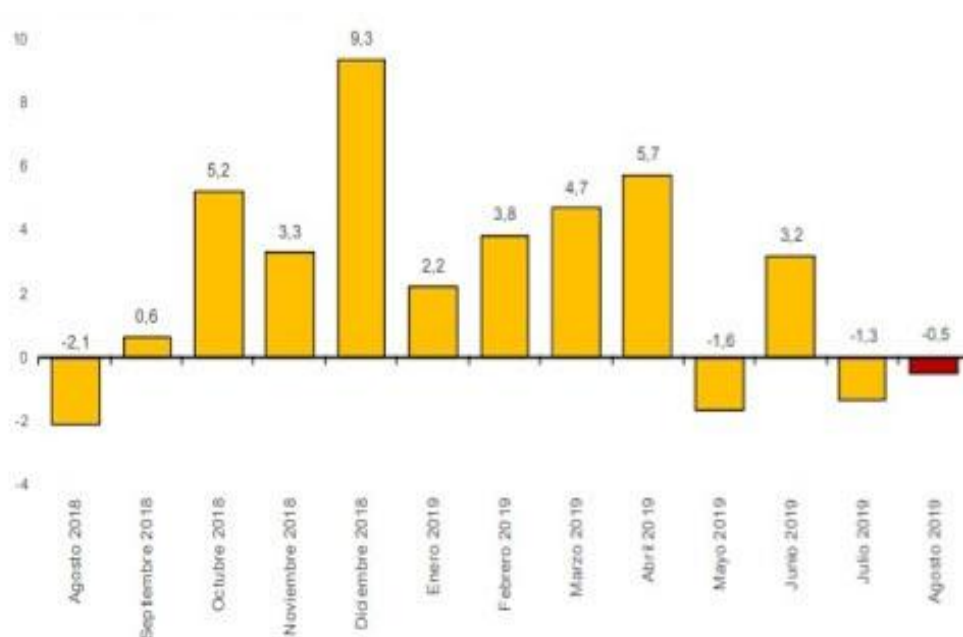

Рис. 1. Прибуття іноземних туристів за місяцями 2018–2019 рр.

Джерело: [2].

За період з січня по серпень 2020 року в Іспанії відпочили майже 16 млн туристів на 75 % менше, ніж за аналогічній період 2019 р. У червні 2020 року кількість іноземних туристів в Іспанії скоротилась в порівнянні з червня 2019 року на рекордні 97,7 % – до 205 000 чоловік. Найбільш активно відвідували Каталонію, Валенсію и Балеарські острови, більшість також Вибравши поїздку без ночівлі [4].

Туристичний потік до Іспанії в квітні и травні 2020 р. коли через пандемії COVID-19 держава закрила всі границі, країну не відвідав жоден турист. У серпні туристичний потік зріс уже до 2,4 млн, але це як і раніше значно менше, ніж роком раніше. З початку року туризм приніс Іспанії доходи у розмірі 16,7 млрд євро. Це також приблизно на 75 % менше, ніж за вісім місяців 2019 року. Згідно з прогнозами Єврокомісії, найбільше від COVID-19 постраждає Італія, Франція та Іспанія [4].

Список використаних джерел

1. Основні туристичні центри URL: <http://www.hispanistas.ru/index.php?f=articulo&ida=7>
2. Туризм (2019–2020 pp.). URL: <https://russpain.com/news/turizm/ispaniya-turizm-statistika>
3. Туризм в Іспанії. URL: <https://espanarusa.com/ru/pedia/article/6369>
4. Туристичний потік. URL: <https://biz.liga.net/ekonomika/all/novosti/v-iyune-turpotok-v-ispaniyu-sokratilsya-na-rekordnye-977>

АНАЛІЗ ЗАСОБІВ ПІДТРИМКИ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ В ГАЛУЗІ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Колісниченко Т. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Кучер М. М.**, к.е.н., доц.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

В умовах пандемії, сфера ресторанного бізнесу прийняла на себе один із основних ударів. Ресторанний бізнес був змушений згорнути свою діяльність відразу з хвилиною COVID-19. Очевидно, що сфера, яка приваблює найбільшу кількість людей, особливо якщо вони проводять час за напоями, їжею та особистими розмовами, з початку пандемії постраждала найбільше.

Карантинні заходи загострили ще й проблему безробіття, і багато українців, які раніше харчувались у ресторанах, кафе, барах, почали віддавати перевагу домашній кухні з огляду на раціональність використання наявних ресурсів. Значна частина закладів харчування – 86 % [1] – поновила свою роботу після послаблення карантинних заходів, однак величезна кількість представників малого та середнього бізнесу не змогли впоратись з катастрофічними наслідками і збанкрутували. Варто відзначити, що масштаби доставки їжі збільшились близько на 25 % [1], однак це все ж не змогло перекрити збитки рестораторів.

Крім того, рівень відвідування закладів після послаблення карантинних заходів значно знизився. В першу чергу це пов'язано з обмеженими фінансовими потоками населення, яке зіткнулося з цією проблемою з початком пандемії. Варто зазначити, якщо до сплеску пандемії близько 30 000 [1] підприємств ресторанного господарства повноцінно функціонували на теренах України, де у середньому працювало від 30 до 40 людей, в залежності від масштабу закладу, то пандемія вдарила ще й по добору персоналу. Значна частина робітників сфери ресторанного бізнесу втратила роботу.

Що ж стосується малого бізнесу, то варто згадати про невеликі кафе, кондитерські, бістро, студентські їдальні, які працювали в умовах кредиту, та, які виживали за рахунок перманентного потоку клієнтів у контексті функціонування усіх інших секторів економіки.

В контексті вище зазначеного, вони просто не змогли витримати такого фінансового тягаря. Цікавим з цієї точки зору стало опитування Української ресторанної асоціації. Влітку 2020 року чверть закладів надавали свої послуги лише на літніх майданчиках. Що робити закладам без терас – питання риторичне. Деяким вдалося налагодити механізм takeaway, але далеко не всім. Список питань також включав і запитання про структуру прибутку. Респонденти зазначили, що їхній прибуток зменшився у п'ять разів від прибутку у такому ж сезоні 2019 року. Отож перед закладами громадського харчування постає чимало викликів, і надалі одним з яких буде докласти усі зусилля для гарантії безпеки відвідувачів.

Необхідно зазначити, що Державна політика в правовій сфері під час карантину полягала в тому, щоб допомогти утриматися малому та середньому бізнесу на плаву. Механізми досягнення були описані в низці прийнятих нормативно-правових актів:

1. Закон «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» [2].

Вище наведений закон визначає, що в певний період 2020–2021 років, наявна можливість отримати виплати одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам, а також одноразової матеріальної допомоги суб'єктам господарювання та одноразової компенсації суб'єктам господарювання витрат, понесених за сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [3]. Даний закон скасовує стягнення орендної плати за договорами оренди державного й комунального майна в період дії карантину [3].

2. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо соціальної підтримки платників податків на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» [4].

Даний закон передбачає списання податкового боргу платникам податків у разі, якщо сукупний розмір боргу платника за всіма податками і зборами не перевищує 3060 грн та його не погашено станом на 01.11.2020 [4].

3. Закон «Про внесення змін до статті 28 Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» [5].

Закон здійснив зміни у встановлений бюджет, що тягне за собою можливість використання коштів із Фонду COVID-19 для підтримки бізнесу.

Таким чином, законодавча трилогія, яка була прийнята законодавцем, вказує на розуміння тієї вагомої складності, яка буде наявна в середньому бізнесі після карантину. Водночас такі законодавчі зміни отримали низку критичних відгуків, які загалом аргументовані мізерністю змін, що були

здійсненні законодавством. Для балансу між такою «мізерністю» та наявністю допомоги бізнесу з боку держави важливим є правильне застосування імplementованих змін, що в генезі може надати допоміжну функцію для належного функціонування середнього бізнесу в посткарантинний період.

Список використаних джерел

1. Вплив COVID-19 та карантинних обмежень на економіку України. URL: <https://www.kas.de/documents/270026/8703904/%D0%92%D0%BF%D0%>
2. Закон України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1071-20#Text>
3. Новинний центр Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/200484.html>
4. Ліга закон. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JI03774I>
5. Закон «Про внесення змін до статті 28 Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1073-20>

АНАЛІЗ ЗАСОБІВ ПІДТРИМКИ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

Мороз М. В.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Кучер М. М.**, к.е.н., доц.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів)

Враховуючи специфіку пандемічних заходів, очевидним є той факт, що сфера послуг постраждала найбільше. Враховуючи катастрофічні наслідки пандемії, які полягають перш за все у зниженні туристичних потоків, культурні об'єкти потрапили в орбіту найбільш постраждалих від коронавірусу.

Величезна кількість готельних комплексів змушена була припинити свою діяльність як мінімум до середини травня у зв'язку із запровадженням жорстких карантинних заходів. Ці обмеження стосувались і організації заходів масового характеру, які є одними з каменів спотикання [1] функціонування туристичного бізнесу в Україні, адже чимало туристів прямують до України саме для того, аби потрапити на окремі фестивалі, концерти, спортивні заходи.

Оздоровчим комплексам (санаторії, туристичні бази, пансіонати, тощо) також довелося припинити свою діяльність, деякі змушені були взагалі вийти з ринку. Прибутковість туристичної сфери України у 2020 році становила 60–80 % [2], а, за оцінками експертів, відновлення такого масштабу у тому вигляді, який існував до 2019 року, займе не менше двох років.

Авіакомпанії для збалансування своєї бізнесової кон'юнктури [3] змушені будуть вдатися до підвищення цін на авіаквитки, що вплине на потоки пасажирів, адже проблемою стануть не лише поїздки у зв'язку з карантинними обмеженнями, але й фінансові ресурси. Відповідно, зниження попиту на авіап перевезення може сягнути 40–50 % [2]. Загалом збитки туристичної сфери України становлять близько 1,5 млрд доларів США.

Варто відзначити, що туристична сфера є надзвичайно комплексною, адже включає в себе ресторанний бізнес, готельний бізнес, логістику, розважальну сферу, а також культурні об'єкти, які так само приваблюють чималі туристичні потоки. Яскравим свідченням різкого спаду фінансових потоків туристичної сфери може слугувати відомий курорт у Карпатах. Карантинні заходи та обмеження міждержавних поїздок створили чимало викликів для карпатських бізнесменів, однак варто віддати належне тому, що частково поживило внутрішній туризм – реверсний фактор закритих кордонів. Крім того, чимало українців остерігаються ймовірності підхопити COVID-19, тому надають перевагу переміщенню у межах країни на власних транспортних засобах.

Однак рівень свідомості населення та реакція на посилення карантинних заходів не стали гарантією онтологічної безпеки індивідів, які особливо боялись захворювання. Недотримання правил адаптивного карантину зумовило конвертацію готельних комплексів, курортних місць, які відновили роботу, в осередки розповсюдження вірусу. Це може у найближчому майбутньому потягнути за собою ще більш катастрофічні наслідки: зниження запиту на внутрішні подорожі, посилення карантинних заходів, перевантаження медичної системи, ув'язування туристичної сили у ще більшій невизначеності з неможливістю впоратися з горезвісними наслідками.

Одним з важливих питань стала державна підтримка туристичного бізнесу нашої країни. Умови роботи, та й сама її структура змінились. Ні бізнес, ні споживачі не мали конкретного плану дій, а тому на перший план вийшла необхідність впровадження інструментів підтримки з боку держави. Чи отримав український туристичний бізнес бажану допомогу? У цій роботі ми проаналізували складені закони, щоб допомогти утриматися малому та середньому бізнесу на плаву. Механізми досягнення були описані в низці прийнятих нормативно-правових актів, а саме:

1. Закон «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» [4].

2. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо соціальної підтримки платників податків на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» [5].

3. Закон «Про внесення змін до статті 28 Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік»» [6].

Закон «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання» заклав основи для забезпечення захисту здоров'я працівників. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України...» ввів належні норми до податкового регулювання діяльності бізнесу після виходу з карантину. Закон «Про внесення змін до статті 28 Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» передбачив надання матеріальної допомоги певним групам суб'єктів господарювання, хоч і одноразової.

Отже, можемо зробити висновок, що найбільше під час пандемії постраждали галузі, які пов'язані із залученням та створенням платформи для масових зібрань, зустрічей декількох та більше людей. Враховуючи, що пандемія стала катализатором відкату глобалізації, сфера туризму зазнала найбільшого краху: обмеження туристичних потоків призвели до гальмування та важкого відновлення сфери послуг.

Список використаних джерел

1. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/202006/turyzm-v-ukraini.pdf>
2. Вплив COVID-19 та карантинних обмежень на економіку України. URL: <https://www.kas.de/documents/270026/8703904>
3. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1071-20#Text>
4. Ліга закон. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JI03774I>
5. Закон «Про внесення змін до статті 28 Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік»». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1073-20>

МАРКЕТИНГОВІ ОСОБЛИВОСТІ РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ

Матвієнко А. В.,

к.е.н., доц., доцент кафедри

готельно-ресторанної справи та туризму

ПЗВО «Міжнародний класичний університет ім. П. Орлика»

Фахівці в області маркетингу ресторанних послуг виділяють їхні наступні особливості, що мають як глобальний характер – стосуються всіх послуг, так і приватний – присутні тільки в ресторанному господарстві:

1) неподільність – ресторани надаються особою, яка їх пропонує, і, як правило, одночасно споживаються клієнтом; процес надання послуг здійснюється шляхом просторово-тимчасового контакту між тим хто пропонує й споживає послугу; участь споживача в процесі продажу послуги обов'язкова;

2) нематеріальність – крім надання матеріальних харчових продуктів послуги ресторанного господарства включають чисто нематеріальні елементи: сервіровка блюд, обслуговування клієнтів, розважальні послуги, готовність до обслуговування покупців;

3) недовговічність – ресторани не складають, тому бронювання столика в ресторані платне;

4) різноманітність – ресторани різноманітні (наприклад, існує велике число національних, традиційних кухонь), тільки деяка їхня частина піддається стандартизації;

5) локальний характер ресторанного господарства – розміщення підприємств з надання ресторанних послуг повинне здійснюватися з урахуванням напрямку комунікацій;

6) наявність у складі ресторанних послуг матеріальних об'єктів – продовольчих товарів;

7) диференційований рівень якості й вартості (послуги ресторанного господарства надаються ресторанами вищого класу, кафе, барами, столовими й іншими установами; від місця й структури надання послуг залежить їхня якість, і як наслідок – ціна);

8) гетерогенність із погляду задоволення потреб – ресторани можуть задовольняти різні потреби в їжі, від фізіологічних нестатків до потреби в самоствердженні;

9) кастомізація – ресторани у великому ступені створюються по індивідуальному замовленню клієнта;

10) суб'єктивне сприйняття клієнтом залежно від індивідуальних особливостей, уподобань і відносин споживача, а також факторів, що на нього впливають;

11) публічність надання послуги [1, с. 3].

Підприємство ресторанного господарства здійснює наступні функції: виробничу (виробництво, приготування блюд і напоїв) і сервісну. Сервісна функція здійснюється за допомогою продажу блюд і напоїв (зі споживанням на місці, на винос, з доставкою, обслуговування банкетів, кейтеринг); торговельних функцій (продажу продуктів, зроблених поза рестораном – тютюнових виробів, алкогольних напоїв, кондитерських виробів); надання розважальних послуг (концерти, дискотеки, тематичні збори). Виробнича діяльність підприємств ресторанного господарства має ряд особливостей, які необхідно використовувати в процесі розробки комплексу маркетингу підприємств громадського харчування: комплексність виробництва, надання й споживання блюд і напоїв; певна дія в часі між виробництвом і наданням ресторанної послуги; вироблений асортимент блюд і напоїв звичайно диференційований і міняється протягом дня; процеси виробництва й продажу блюд і напоїв звичайно супроводжує надання різних послуг. Головна вимога до сервісних послуг полягає в тому, що пропонуючи блюда й напої підприємство ресторанного господарства повинне забезпечити умови, що дають можливість їхнього споживання на місці продажу, що означає просторовий і тимчасовий зв'язок між подачею й споживанням блюд і напоїв.

Рівень якості ресторанних послуг визначається наступними складовими функціонування ресторану: асортимент блюд, напоїв і розважальних послуг (основний і додатковий асортимент блюд і напоїв, асортимент комерційних товарів, види й розмаїтість розважальних послуг); якість продуктів харчування; послуги для споживачів (рівень послуг, доступність, наявність, стандарт, гнучкість, додаткові послуги); умови й атмосфера споживання (розмір залу, освітлення, колірна гама приміщення, оснащення й інвентар, акустика, опалення, санітарний стан, декор, столові прилади, оформлення й зміст меню); архітектура ресторану (зовнішній вигляд, фасад, під'їзд, паркування, зовнішні прикраси); місце розташування ресторану, орієнтоване на цільову групу користувачів ресторанних послуг; назва ресторану; засоби обслуговування (зручності); рівень вартості ресторанних послуг; персонал (обслуговуючий, кухарі); стимулювання попиту.

Ці об'єкти й заходи, грамотно розроблені й використовувані, сприяють відносній матеріалізації ресторанних послуг і збільшенню ефективності їхнього продажу.

Список використаних джерел

1. Горелкина Е. Купить ресторан. Продать ресторан. М. : Вершина, 2007. 192 с.
2. Звягінцева О. Б. Дослідження особливостей ресторанних послуг в ході розробки комплексу маркетингу харчових підприємств. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ*. 2011. № 3. С. 10–20.
3. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент. СПб. : Питер, 2002. 800 с.

ОБЛІК АСОРТИМЕНТУ РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ – ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОЇ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕСТОРАНІВ

Матвієнко С. В.,

к.е.н., доц., доцент кафедри

готельно-ресторанної справи та туризму

ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені П. Орлика»

Один з постулатів ефективної маркетингової діяльності свідчить: маркетолог повинен знати свій товар. Для того, щоб легше орієнтуватися в маркетингових особливостях товару необхідно визначити до якої специфічної групи він належить і використовувати відмінні риси групи у власній діяльності. Існують також маркетингові відмінності між продуктами й усередині виділених груп: між сировиною й устаткуванням, між продовольчими споживчими товарами й непродовольчими, між кондитерськими й хлібобулочними виробами тощо. Для грамотної маркетингової діяльності необхідно знати всі відмінності й особливості, починаючи вивчення з глобальної групи, і далі, закінчуючи конкретним продуктом з асортиментного ряду. Товари як об'єкти маркетингової діяльності доцільно диференціювати й класи-

фікувати за різними, необхідними у певному контексті ознаками. Ф. Котлер демонструє три класифікації: залежно від матеріальної відчутності, від терміну використання й сфери використання товарів. Г. Беквіт, К. Лавлок, К. Грьонроос, У. Хал, Дж. Уестон, Дж. Лаа демонструють багато класифікацій послуг в залежності від різноманітних ознак, які необхідно використовувати в маркетингу послуг взагалі. Одна з головних ознак класифікації продовольчих товарів – матеріальне відчуття. Залежно від матеріальної відчутності розрізняють товари (матеріальні об'єкти) і послуги (об'єкти нематеріальні). Кожна з цих груп має свої маркетингові особливості, які необхідно використовувати в процесі побудови маркетингової товарної політики й усього комплексу маркетингу для підвищення ефективності від його реалізації.

Повний перелік ресторанних послуг, пов'язаних із пропозицією продовольчих товарів включає:

1. Послуги готелів з ресторанами – послуги з надання місць для короткочасного проживання та пов'язаного з цим ресторанного обслуговування, що оплачуються разом.

2. Послуги готелів без ресторанів – послуги, що не оплачуються окремо від готельних послуг (сніданки).

3. Послуги дитячих та студентських літніх таборів – послуги з надання проживання та відповідні послуги, пов'язані з ресторанним обслуговуванням, відпочинком, розвагами, що не оплачуються окремо, призначені для молоді.

4. Послуги з забезпечення харчуванням з повним ресторанним обслуговуванням – послуги комплексні, пов'язані з ресторанним обслуговуванням, яке забезпечує індивідуальне обслуговування за столом; відповідні послуги, що не оплачуються окремо (наприклад, вистави); послуги, пов'язані з ресторанним обслуговуванням у готелях з ресторанами, якщо вони оплачуються окремо.

5. Послуги з забезпечення харчуванням у залізничних вагонах-ресторанах та на суднах, що оплачуються окремо.

6. Послуги з забезпечення харчуванням у закладах самообслуговування.

7. Послуги з продажу з лотків харчових продуктів, морозива та напоїв для споживання на місці або виносу з собою в одноразових пакуваннях.

8. Послуги з забезпечення напоями та продажу борошняних кондитерських виробів у чайних салонах.

9. Послуги з продажу напоїв без розважальної програми.

10. Послуги з продажу напоїв з розважальною програмою.

11. Послуги їдалень, в тому числі послуги, надавані центральними кухнями закритої мережі їдалень; послуги офіцерських та університетських їдалень; їдалень на підприємствах та установах; шкільних їдалень; загальнодоступних їдалень; їдалень у закладах середньої технічної та професійної і вищої освіти; їдалень для особового складу збройних сил.

12. Послуги з постачання готової їжі домашнім господарствам – приготування обідів чи готових страв, що поставляються додому і/або сервіруються вдома; організація прийомів вдома чи в місцях, обраних клієнтами.

13. Послуги з постачання готової їжі транспортним підприємствам – приготування обідів для компаній з повітряних перевезень чи аналогічних компаній.

14. Послуги з постачання готової їжі іншим підприємствам та закладам – приготування обідів, призначених для їдалень та ресторанів підприємств [2].

Облік у функціонуванні харчових підприємств ресторанного господарства цього переліку дозволить грамотно витратити ресурси, максимально розширити обсяг надання ресторанних послуг і ефективно їх просувати.

Список використаних джерел

1. Беквит Г. Продавая незримое. М. : Экономика, 1999. 101 с.
2. Звягінцева О. Б. Азбука маркетингу. Словник. Одеса : СПД Хавроненко В.В., 2010. 111 с.
3. Зигель С. Ресторанный сервис. М. : Центрполиграф, 2007. 288 с.
4. Котлер Ф. Маркетинг. Гостеприимство. Туризм. 4-е изд., перераб. и доп. ; пер. с англ. М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2007. 1046 с.
5. Лавлок К. Маркетинг услуг : персонал, технологии, стратегии. Пер. с англ. Т. В. Безвенюк. М. : Вильямс, 2005. 1008 с.

СКАНДИНАВСЬКИЙ АКЦЕНТ У РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ

Пилипенко С. М.,

к.т.н., доц., доцент кафедри

готельно-ресторанної справи та туризму

ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені П. Орлика»

Зовсім недавно ресторація України ковтнула моду на нову нордичну кухню. Почали з'являтися нові підприємства з абсолютно новою концепцією гастро-задоволенням на столичних ресторанних теренах.

У столиці все частіше почали з'являтися підприємства з датською і норвезькою кухнею. Скандинавська кухня загальне найменування для страв країн, які розташовані на півночі Європи. Рецептури наводять що національна кухня скандинавів частіше за все використовують величезну кількість популярних рибних страв та страв з морепродуктів: краби, креветки, восьминоги, кальмари, рапани, лобстери, маринована і солена риба, рулетки з угрів, різноманітна курятина, страви з молочних продуктів, в основному сири твердих сортів та сир кисломолочний. Датська кухня це національна кухня північної європейської держави Об'єднане Королівство Данія. Як і більшість скандинавських країн, Данія володіє своєю рідною кухнею, досить простою, основою на дарах моря та продуктами сільського господарства. Висока калорійність більшості сільських страв пояснюється

в першу чергу суворим місцевим кліматом. М'ясо і риба різноманітних сортів, але завжди відмінної якості основи тутешньої кулінарії. Традиційними гарячими м'ясними стравами є смажене поросся, шніцелі, маринована в ананасному соку курятина, відбійна яловича лопатка, смажена печінка, свинячі реберця в пиві, копчений бекон, в'ялена ягнятина. Крім того, популярні в країні всілякі кульки м'ясні та м'ясні паштети. Країни Півночі, а саме Скандинавські мають вихід до Балтійського моря, тому й кухня відрізняється від європейської [1].

Як основний гарнір звичайно використовуються всілякі овочі, найчастіше: обсмажена або запечена картопля, гаряча капуста, смажена і маринована цибуля. В новому вигляді на столі часто присутні томати, біла редька, огірки та зелень. У відвареному вигляді салатів споживають бобові, моркву, сирець, буряк, кольорову капусту, перець, гриби. Дуже люблять в Данії різні види хліба, особливо хліб домашньої випічки з різними добавками. Великою популярністю користуються різними продуктами, які є, похідними від коров'ячого та овечого молока: сирами, молочними супами, кефіром, домашнім майонезом, сиром. Особливо популярна пшенична каша на сироватці. Багат шарові бутерброди з різноманітними комбінованими начинками гордість країн Півночі і вишуканість місцевих кухонь. Такі бутербродів існують сотні різновидів, у кожному кафе або будинку готують їх по-своєму, іноді зливаючись, здавалося б, з усіма не поєднувальними продуктами: огірками, сиром, яйцями, цибулею, маслом, беконом, томатами, паштетами, соусами. У висоту такий бутерброд може мати кілька десятків сантиметрів, їдять його пошарово, знімаючи шар за шаром.

Страви датської кухні досить прості в природі, разом з тим, досить ситні, а іноді й важкі. Калорійність їжі обумовлена суровим місцевим кліматом, а основними інгредієнтами виступають морські продукти. Smorrebrod (сморреброд, смерреброль) – Король датської кухні. Довгий час сморреброд вважався швидким перекусом для простих людей, однак, до кінця ХХІ ст. його рецептура стала ускладнюватися і цей незвичайний бутерброд почав з'являтися на столах представників знатної еліти в ресторанах. На даний час існує понад 200 варіантів цієї страви, а спеціальні кулінарні школи протягом трьох років навчають мистецтву приготування сморребродів [2].

Існує близько 700 видів сморребродів та не дивлячись на величезну різноманітність начинок, основа завжди одна цільнозерновий хліб з великою кількістю злаків. Хліб для Smorrebrod випікають по традиційному рецепту, використовуючи дріжджі, закваски, житнє борошно, пшеницю, насіння, гречку.

Сморреброди бувають овочеві, м'ясні та рибні. Список інгредієнтів прагне до нескінченності. Найпоширеніші інгредієнти які використовуються: креветки, слабо копчена салака, шинка, печериці, маринована селе-ра, ліверний паштет, холодний ростбїф, свіжі томати, редис, солодкий перець, свіжі або мариновані огірки, сири різноманітних сортів. Сморреброд

з овочами або рибою може стати корисним перекусом або, залежно від кількості інгредієнтів, повноцінною стравою. Поєднання житнього хліба зі свіжими та насиченими необхідними мікроелементами інгредієнтів, які використовуються для приготування, стане відмінним варіантом для ланчів.

Поласувати легендою датської кухні можна не тільки в кафе, але і в Мішле-новському ресторані Smorrebrod. Існує навіть кілька відомих ресторанів, що спеціалізуються саме на Smorrebrod в Україні. Смореброди можна спробувати в закладах: Smorebrod.Kiev, Sam's Steak House, GRUN, Амстер Дамстер, Корица де представлені найрізноманітніші варіанти страв, серед яких смореброди з креветками та лососем, із гуакамолем, з кров'яною та навіть, з салом [3].

Отже, особливість смореброта в тому, що це відкритий бутерброд з різноманітними начинками на хлібі зі спеціальної закваски, борошна і достатку злаків та насіння. Є як позиції з рибою і морепродуктами, так і дійсного всі смакові поєднання, незвичні для українського гастро-гедоніста. Крім сморебротів, в меню також присутні гарячі та холодні закуски, супи, десерти та сніданки. Останні подають протягом усього дня. Саме меню постійно оновлюється та поповнюється новими скандинавськими смаковими поєднаннями.

Список використаних джерел

1. Новікова О. В. Організація харчування та обслуговування туристів на підприємствах ресторанного господарства : навчальний посібник. Харків : Світ Книг, 2014. 411 с.
2. Международные программы и журнал для рестораторов. URL: <https://www.foodandsuccess.com>
3. Гастрономический портал CF.UA – актуальная информация о ресторанах Киева, новости, события, рецепты и мнения профессионалов ресторанной индустрии Украины и мира. URL: <https://cf.ua>

*Секція 5. Міжнародні відносини та регіональні студії:
сучасні тенденції та актуальні проблеми*

**СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ
РОБОЧОЇ СИЛИ**

Ковальова А. І.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Дон О. Д.**, к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій

Університету митної справи та фінансів)

На початку ХХІ століття міжнародна міграція робочої сили охопила усі країни світу. Так, у 2019 р. загальна чисельність міжнародних мігрантів складала більше 280 млн ос., а трудових мігрантів більш ніж 231 млн ос. [1]. Від міжнародної міграції робочої сили залежить працевзабезпеченість і якість трудового потенціалу. Внаслідок відсутності належних умов праці в країнах, що розвиваються найпрацевдатніше населення покидає батьківщину у пошуках кращого життя за кордоном. Зменшення міграції та повернення трудових мігрантів, створення сприятливих умов праці на Батьківщині, це саме те, що робить дану проблематику надзвичайно актуальною.

Міжнародна міграція робочої сили – це переміщення працевдатного населення із одних країн в інші терміном більше ніж на один рік, викликане причинами економічного або неекономічного характеру. Насамперед, це форма руху працевдатного населення з одного центру в інший.

За даними ООН, кількість міжнародних мігрантів у всьому світі збільшилась з 2000 по 2019 роки, досягнувши більше 280 млн ос. в 2019 році. Починаючи з 2010 року кількість мігрантів у світі зросла на 51 млн., нині мігранти становлять 3,5 % населення світу, а у 2000 році – 2,8 %. На сьогоднішній день Європа утримує лідерство за числом трудових мігрантів (74 млн ос.), після неї Азія (70 млн ос.) та Північна Америка (52 млн ос.). Найбільше мігрантів мешкають у США (51 млн ос.), Німеччина і Саудівська Аравія (13 млн ос.), Росія (12 млн ос.), Велика Британія (10 млн ос.) [2]. Українці також активно приймають участь у трудовій міграції, але достовірних даних про їх кількість Україна не має. Загальну оцінку кількості мігрантів можна отримати, тільки якщо врахувати дані ЄС, дані Державної прикордонної служби України та опитування, проведені в Україні серед населення.

Також пандемія COVID-19 дуже сильно вплинула на міграційні потоки, можливо побачити, що кількість нових дозволів на проживання, які видають мігрантам, знизилася в середньому на 46 %. Різке зниження можливо пояснити обмеженнями на в'їзд і виїзд, а також припинення надання послуг або майже повне скорочення видачі віз і дозволів. Через закриття кордонів дуже багато мігрантів опинилися у важких умовах життя, а також значно обмежила в'їзд біженців, які шукають притулку [3].

Серед основних факторів, що безпосередньо впливають на стан міграційних процесів, виділяють економічні, неекономічні. Економічні фактори: високий рівень безробіття (у 2016 році безробіття у світі сягнуло 198,2 млн ос.); низька заробітна плата; немає належних умов для праці. До неекономічної групи відносяться: політичні, військові, релігійні, психологічні чинники. При цьому в більшості випадків основною причиною міграції трудових ресурсів є саме економічний чинник [2, 4].

Покращення економічних показників країни за рахунок мігрантів залежить від того, на скільки успішно вони інтегруються в суспільство і здатні відмовитись від державного фінансування. Трудові мігранти переказують зароблені кошти на батьківщину і цим створюють значні міжнародні фінансові потоки, їх вклад у ВВП країн, що розвиваються дуже важливий. За даними Статистичного департаменту до топ-3 країн, що отримують міжнародні грошові перекази, входять Індія, Китай, Мексика. Так, за більш ніж 10 років, їх обсяг до Індії збільшився у 3 рази, або на 56,48 млрд дол. США (з 22,13 до 78,61 млрд дол.), до Китаю на 43,78 млрд дол. США (з 23,63 до 67,41 млрд дол. США), а до Мексики майже на 13 млрд дол. США (з 22,74 до 35,66 млрд дол. США) [1].

Країни з високим рівнем робочої міграції втрачають багато фахівців, науковців, лікарів. Масова міграція дуже негативно впливає на соціальний, економічний розвиток країн. Зовнішня трудова міграція може спричинити дефіцит робочої сили, та втрату її кваліфікації. Наші висококваліфіковані спеціалісти, мають виконувати малокваліфіковану роботу, щоб заробити собі на життя. Аналіз основних проблем міжнародної міграції робочої сили свідчить про такі загрози, як втрата державами частки свого людського капіталу, старіння структури трудових ресурсів через втрату працездатного населення.

Таким чином, міжнародна робоча сила переміщується з країн, що мають низький рівень життя і заробітної плати, в країни з вищим рівнем. Тому для зупинки відтоку фахівців та їх повернення необхідно створити усі необхідні умови життя, оздоровлення, навчання населення, фінансування науки, обрати стратегії економічного зростання. Для мінімізації негативних наслідків міграції треба будувати конкурентоспроможну економіку, формувати відповідну міграційну політику.

Список використаних джерел

1. Статистичний портал: Statistika. URL: <http://www.statistika.com/statistics/226956/average-world-wages-in-purchasing-powerparity-dollars>
2. Департамент ООН з економічних і соціальних питань. 2019. URL: <https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates19.asp>
3. COVID-19. URL: <https://covid19.gov.ua>
4. Дон О. Д. Вплив міжнародної трудової міграції на світовий ринок праці. *Економіка та держава*. 2020. № 11. С. 106–112.

ПРОБЛЕМИ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА СПОСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Богомол Д. Є.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Малюта І. А.**, к.е.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних
економічних відносин та регіональних студій
Університету митної справи та фінансів)

Транскордонне співробітництво – це спільна праця двох або більше країн для того, щоб встановити та поглибити економічні, соціальні, науково-технічні, екологічні та інші відносини між територіальними громадами, органами які їх представляють або місцевими органами виконавчої влади України, та територіальними органами країни опонента у межах компетенції, визначеної їх законодавством [1]. Воно є важливим напрямом для реалізації євроінтеграційної стратегії та посідає провідну позицію у процесі формування і становлення системи взаємовідносин з країнами-сусідами.

Перед тим, як визначити проблеми транскордонного співробітництва, буде доцільним спочатку його охарактеризувати. Україна має шість прикордонних регіонів, що межують з країнами ЄС, а саме українсько-польський, українсько-словацький, українсько-угорський, українсько-румунський, українсько-молдовський та українсько-білоруський. Кожен з них має свої соціально економічні показники та регулюється спеціальними нормативними актами. Основним таким нормативно-правовим документом є Закон України «Про транскордонне співробітництво» від 24 червня 2004 р. Цей закон регулює правові, організаційні та економічні відносини у сфері транскордонного співробітництва та конкретизує джерела фінансування проектів в рамках такої співпраці [2]. Разом з цим головним документом в Україні, що визначає саме регіональну політику у сфері транскордонного співробітництва, є Державна стратегія регіонального розвитку України на 2016–2020 роки, у якій розвиток транскордонного співробітництва зазначається з-поміж основних завдань [3].

Повертаючись до основної тематики даної роботи можна визначити, що сучасна концепція транскордонного співробітництва регіонів вимагає перегляду застарілих уявлень про адміністративно-територіальний устрій країни, роль і значення прикордонних територій, властиві їм проблеми, які залишилися ще з часів Радянського Союзу і полягали у чіткому розмежуванні території. З плином часу та розповсюдженням євроінтеграції ця концепція втратила свою актуальність і спричинила багато проблем пов'язаних з переміщенням людей, товарів та капіталу. Все це сприяє розвитку регіональних диспропорцій, набуттю територіями ознак депресивності в порівнянні з показниками країн-сусідів.

До таких проблем, що негативно впливають та стримують розвиток транскордонного співробітництва відносять:

- низький рівень якості та розвитку прикордонної транспортної інфраструктури (автомобільні дороги, мости та паромні переправи);
- вагома різниця в рівні та темпі розвитку країн-учасників;
- відмінності у митному і податковому законодавстві країн;
- повільні темпи впровадження сучасних методів контролю в пунктах пропуску через державний кордон;
- законодавчі та інституційні обмеження щодо розвитку малого та середнього бізнесу у прикордонних регіонах України;
- відсутність спільної з іншими державами системи попередження про стихійні лиха та захисту від надзвичайних ситуацій;
- відмінність правил та процедур підготовки та фінансування проектів транскордонного співробітництва;
- низька активність учасників транскордонного співробітництва на рівні районів та територіальних громад;
- недостатній обсяг інвестиційної підтримки проектів транскордонного співробітництва у східних та центральних регіонах України, що створює нерівні умови [4].

Для вирішення частини цих проблем достатньо буде лише забезпечити своєчасне та якісне оновлення технічної складової, тобто покращення стану або заміна на більш нову транспортну та прикордонну інфраструктуру, або впровадження сучасних методів контролю в пунктах пропуску через державний кордон. Але для іншої частини потрібно буде шукати компроміси з Європейським Союзом, а також формувати постійно діючий активний діалог та співпрацю як центральних і регіональних органів влади, так й громадськості у конструктивному вирішенні проблемних питань, зокрема узгодження інтересів сторін у деяких зазначених вище проблемах.

Як висновок можу зазначити, що на даний момент транскордонне співробітництво має досить багато проблем різного плану через досить багато факторів, але при вчасному реагуванні на них держави та адекватному вирішенні вони не спричинять великих втрат.

Список використаних джерел

1. Департамент агропромислового розвитку та економічної політики Житомирської облдержадміністрації. Транскордонне співробітництво. URL: <https://economy-zt.gov.ua/page/transkordon> (дата звернення: 27.09.2021).
2. Про транскордонне співробітництво: Закон України від 24 червня 2004 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 45. Ст. 499.
3. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/derzhavna-rehionalna-polityka/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku/derzhavna-strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-period-do-2020-roku> (дата звернення: 27.09.2021).
4. Гороховська К. В. Транскордонне співробітництво в Україні: значення та пріоритетні напрями розвитку. *Ефективна економіка*. 2017. № 8. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5736> (дата звернення: 27.09.2021).

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ЯК ЧИННИК УДОСКОНАЛЕННЯ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Власюк Л. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Дон О. Д.**, к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій

Університету митної справи та фінансів)

За останні кілька десятиліття стрімкий розвиток глобалізації вплинув на міжнародну міграцію, яка є важливим елементом у формуванні складу і чисельності населення, фактором впливу на соціально-економічний розвиток та міжнародні відносини.

Одним із найважливіших напрямків співпраці між Україною та Європейським Союзом є міграція, оскільки ЄС наразі є найпривабливішим регіоном світу для українських мігрантів. Багато громадян України вже користуються безвізовим режимом із країнами Європейського Союзу. Європейська інтеграція – це особливе рішення України, яке стало передумовою Революції гідності. У своїй промові на XVII саміті Україна – ЄС у Києві, 27 квітня 2015 р., Президент України П. Порошенко наголосив, що перспектива членства в ЄС є стратегічним орієнтиром для трансформаційних зусиль України та центральною метою, заради якої проводяться основні реформи [1].

Для України європейська інтеграція – це спосіб модернізації економіки, подолання технологічного відставання, залучення іноземних інвестицій та нових технологій, створення нових робочих місць, відкриття нових перспектив співпраці з розвинутими країнами, зміцнення позиції України у світовій системі міжнародних відносин, конкурентоспроможності вітчизняних виробників. Політичні переваги інтеграції України до ЄС насамперед пов'язані зі створенням надійних механізмів політичної стабільності, демократії та безпеки. Крім того, членство в ЄС відкриває можливості до колективних структур спільної безпеки Євросоюзу та дає змогу активізувати співпрацю у боротьбі з тероризмом, контрабандою, нелегальною міграцією та торгівлею наркотиками.

Досягнення України у співпраці з ЄС з міграційних питань розвивається за основними факторами:

– неперервність та стабільність євроінтеграційного курсу України – президентська команда намагається втілити на практиці курс на продовження та поглиблення інтеграції, прийняття Копенгагенських критеріїв членства в ЄС;

– нинішньому уряду вдалося зберегти позитивні тенденції у відносинах між Києвом та Брюсселем: модернізувати нормативно-правову базу партнерства, розвивати торговельно-економічне співробітництво, збереження політико-дипломатичної солідарності та економічної підтримки у боротьбі з агресією Росії [2].

Між ЄС та Україною переважає критичне ставлення до темпів європейської інтеграції в експортному середовищі. Протягом періоду дослідження (грудень 2006 р. – жовтень 2020 р.) українські експерти найчастіше оцінювали їх як низький. Критичні оцінки також домінували в жовтні 2020 р. – 50 % опитаних експертів описали швидкість європейської інтеграції як повільну, 36 % – як середню і лише 6 % – переконані у високій швидкості просування України до ЄС [3].

Оцінюючи фактори, які найбільше перешкоджають інтеграції України до ЄС, експерти спочатку відзначають високий рівень корупції – 4,2 бала, недостатній рівень економічного розвитку – 3,5 бала, відсутність стратегії нинішнього керівництва на європейському напрямі – 3,4 бала, гібридна агресія Росії – 3, 2 бала, несприятливі геополітичні тенденції – 2,8 бала, відсутність гарантій ЄС щодо майбутнього членства України – 2,8 бала (за шестибальною шкалою від 0 до 5, де «0» – не перешкоджає, а «5» – максимально перешкоджає) [3]. Однак, не зважаючи на деякі досягнення, євроінтеграція не є лінійним процесом з постійною швидкістю – у ньому спостерігаються паузи, проблемні ситуації, конфліктні моменти. Перехід до ЄС ускладнився у період 2019–2020 рр. зовнішніми впливами та внутрішніми проблемами. З одного боку, темпи євроінтеграційного руху у 2019 р. сповільнила внутрішньополітична ситуація у зв'язку з виборчими кампаніями в Україні. З іншого боку, на характер та ефективність відносин між Києвом та Брюсселем негативно вплинула глобальна пандемія COVID-19, яка ускладнила соціально-економічну ситуацію на ринку ЄС і сильно вразила українців [3].

Оцінюючи стан та перспективи відносин між Україною та ЄС, слід зазначити, що нинішній український уряд намагається зосередитися на поглибленні та розширенні партнерства з ЄС. Водночас європейські та українські експерти в Україні наголошують: нова влада не демонструє швидких реформ, а в країні вибухають корупційні скандали, що дестабілізують ситуацію. Призначення відповідального віцепрем'єра з питань європейської інтеграції та створення відповідного міністерства чи національного відомства може покращити ситуацію. Зрозуміло, що швидкість та ефективність європейської інтеграції України загалом, а також процес подальшої імплементації та оновлення Угоди про асоціацію суттєво залежать від подолання внутрішніх проблем.

Список використаних джерел

1. Центр досліджень соціальних комунікацій НБУ В СІАЗ НЮБ ФПУ: веб-сайт. URL: <http://nbuviar.gov.ua> (дата звернення: 27.09.2021).
2. Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики / за ред. Центра Разумкова. Київ: Заповіт, 2020. 100 с.
3. Пріоритети співпраці з ЄС у сфері мобільності та безпеки: новий порядок денний у сфері юстиції, свободи та безпеки України-ЄС / за ред. Міжнародного фонду «Відродження», форуму громадянського суспільства Східного партнерства, громадської організації «Європа без бар'єрів». Київ, 2019. 16 с.

ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ

Дмитрієва Л. М.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – Дон О. Д., к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій

Університету митної справи та фінансів)

Страховання життя є важливим засобом соціального забезпечення людини. Для працездатного населення цей вид страхування дає можливість компенсувати втрату доходу у зв'язку зі смертю годувальника, ушкодженням здоров'я, тимчасовою або повною втратою працездатності, виходом на пенсію тощо. Страхова галузь є ключовою складовою економіки, завдяки розміру премій, які вона збирає, масштабам своїх інвестицій та, що більш важливо, суттєвій соціальній та економічній ролі, яку вона відіграє, покриваючи особисті та підприємницькі ризики [1]. Загалом, світова страхова індустрія відзначилася помірним зростанням на 4,9 % у 2019 році порівняно з 2018 роком, що є дещо вищим рівнем, ніж його CAGR з 2010 по 2018 рік, на 3 %, а загальна сума премій досягла 5 трильйонів євро (рис. 1). На регіональному рівні Америка мала найвищі темпи зростання премій у 6 % з 2018 по 2019 рік, за нею наступний Азіатсько-Тихоокеанський регіон (АТР) з 5 %. Європа, Близький Схід та Африка зафіксували зростання на 3 %. Північна Америка та (АТР), що розвивається, внесли відповідно 41 % та 27 % у зростання загальних страхових премій з 2010 по 2018 рік [2].

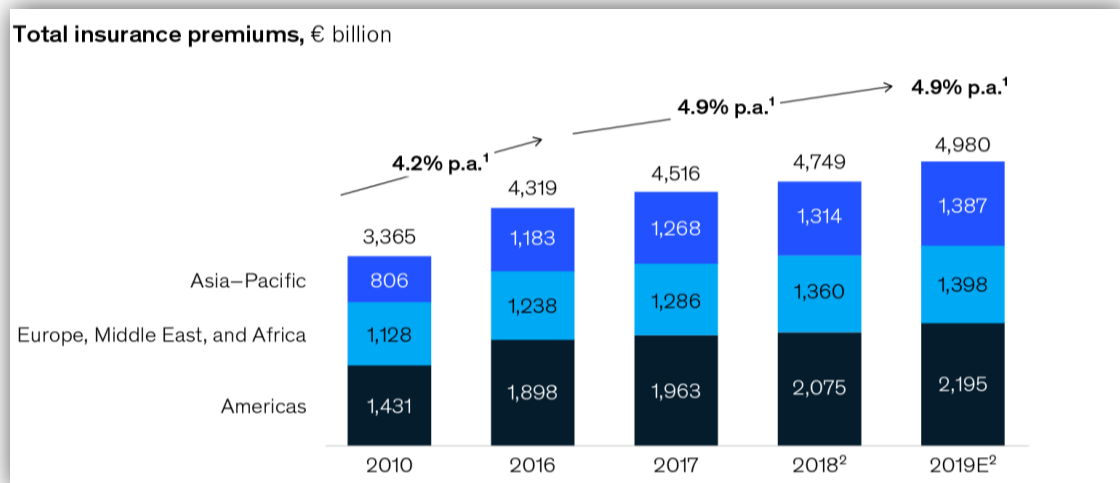

Рис. 1. Динаміка загальних страхових внесків у світі
Джерело : складено на основі [2]

Беручи до уваги новіші часові рамки 2015–2018 років, частка загального внеску від розвинутих країн АТР зросла приблизно до 36 відсотків, тоді як у таких регіонах, як Західна Європа та розвинених країн АТР, їх частка зменшилася за цей період. Ринки, що розвиваються, такі як Латин-

ська Америка, Східна Європа та Африка, зафіксували високий рівень прибутковості та зростання премій з 2015 по 2018 рік. Тим часом Північна Америка була найгіршим регіоном за рівнем прибутковості, оскільки її страхова галузь боролася з серйозними втратами через природні катастрофи у 2017 році. На страхування життя доводилося 45 % світових премій в 2019 році з ростом на 4,4 % з 2018 по 2019 рік, що відповідає зростанню в останні роки. Глобальні валові премії зі страхування життя збільшилися на стабільні 4 % в 2019 році, що відповідає тенденції 2017 і 2018 років [2].

Однак в останні роки відбулися зрушення в регіонах, які є лідерами в цьому зростанні. У країнах, що розвиваються Азіатсько-Тихоокеанського регіону (АТР), був відзначений найшвидший зріст премій у світі – 10 відсотків у 2019 році. У цих країнах було зафіксовано 19 % зростання в 2017 році, але в 2018 році спостерігався застій, в основному через тенденції в Китаї, в тому числі регулятивний тиск на основні продукти захисту, а також уповільнення росту каналу розподілу пов'язаних агентів та відносно складний рік для економіки в цілому [2].

Глобальна індустрія страхування життя зазнала значних змін за останнє десятиліття. Економіка країн, що розвиваються – переважно ринки, що розвиваються в Азії, які раніше мали невеликий внесок – стали драйверами глобального зростання, а зараз становлять більше половини світового зростання премій та 84 % зростання індивідуальних рент. [3].

Є декілька тенденцій, які показують перспективу для галузі страхування життя протягом наступного десятиліття. Попит клієнтів знаходиться на рекордно високому рівні. Очевидно, що пандемія COVID-19 лише ще раз підкреслила потребу захисту від смертності. Показники заміщення державних пенсій зменшується, а витрати на охорону здоров'я зростають – ці тенденції також прискорила криза COVID-19. Економічні та демографічні тенденції також вносять свої корективи. Глобальний середній клас швидко розширюється, приносячи вищі доходи, зростають фінансові статки та підвищені ризики для управління. До 2030 року всім бебі-бумерам виповниться 65 років і старше, і багато з них, як очікується, переживуть свої пенсійні заощадження [3].

Отже, в цілому світовий ринок страхування життя упродовж останніх років, знаходиться на стадії розвитку та росту, цьому сприяє економіко-демографічні проблеми, вплив пандемії COVID-19, яка збільшила попит клієнтів, цифрові та мобільні досягнення підвищили планку прозорості та якості послуг: тепер клієнти можуть подавати заявки та звертатися до агентів, а за допомогою декількох натискань на екрані знаходити інформацію про поліс та його котирування. Тому перспективи в галузі страхування життя є і завжди будуть.

Список використаних джерел

1. Global insurance market trends. URL: <https://www.oecd.org/finance/globalinsurancemarkettrends.htm>

2. Global Insurance Pools statistics and trends: An overview of life, P&C, and health insurance. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/global-insurance-pools-statistics-and-trends-an-overview-of-life-p-and-c-and-health-insurance>

3. The future of life insurance: Reimagining the industry for the decade ahead. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/the-future-of-life-insurance-reimagining-the-industry-for-the-decade-ahead>

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ

Пришєдько В. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Малюта І. А.,** к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Міжнародний валютний фонд – це міжнародна фінансова організація та спеціалізоване агентство ООН. Фонд був створений у 1945 році. Перша зустріч щодо створення МВФ була проведена під час Бреттон-Вудської конференції 1944 року, на якій були досягнуті важливі угоди, які мали значні наслідки для майбутнього. Джон Мейнард Кейнс та Гаррі Декстер Уайт зіграли важливу роль у розробці концепції та створенні фонду. Міжнародний валютний фонд був офіційно створений 27 грудня 1945 року і розпочав свою діяльність за Бреттон-Вудською системою 1 березня 1947 року. Наразі до фонду входять 190 країн, включаючи Україну [1].

МВФ переслідує багато цілей, найважливіші з яких: сприяння розвитку міжнародного валютно-фінансового співробітництва; сприяння розширенню та збалансованому зростанню міжнародної торгівлі; сприяння монетарній стабільності; підтримка створення багатосторонньої системи врегулювання; надання ресурсів (за умови відповідних гарантій) державам-членам, які мають фінансові труднощі [2].

Щодо функцій МВФ, існують такі основні функції:

сприяння міжнародному співробітництву у сфері грошово-кредитної політики;

розширення світової торгівлі;

позики (кредити);

стабілізація валютних курсів;

розробка стандартів міжнародної фінансової статистики;

консультація з країнами-боржниками [1].

Відповідно до закону України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій», Україна стала повноправним членом Міжнародного валютного фонду 3 червня 1992 р. Існує 8 етапів співпраці, які мають свої причини та наслідки (табл. 1).

Україна зараз на восьмому етапі. Після 27 років співпраці можна проаналізувати основну співпрацю між Україною та Міжнародним валютним фондом та зробити висновок, що її метою є поповнення резервів Національного банку з метою зміцнення курсу гривні та зниження інфляції [3; 1].

Таблиця 1

Співпраця України та МВФ (1994–2019 рр.)

Етап	Назва	Сума запозичення, млрд дол.	Мета кредитування
1	1994–1995 рр. Програма системної трансформаційної позики	0,763	Підтримка платіжного балансу України
2	1995–1998 рр. Трирічна програма Stand-by	1,935	Підтримка та стабілізація національної валюти
3	1998–2002 рр. Програма розширеного фінансування «Extended Fund Facility» (EFF)	1,59	Поповнення валютних резервів Національного банку України
4	2002–2008 рр. Попереджувальний Stand-by	0,61	Технічна допомога
5	2008–2014 рр. Нова програма співробітництва Stand by	16,4	Розгортання світової кризи на фінансових ринках
6	2014–2017 рр. Нова дворічна програма Stand-by	16,5	Поповнення резервів Національного банк
7	2018 р. Нова 14-місячна програма Stand-by	3,9	Зменшення інфляції та проведення реформ податкового адміністрування, фінансового та енергетичного секторів
8	2019 р. Нова програма кредитування терміном на 3 роки	5,5	Насування економічної кризи у майбутньому через події 2020 року

Джерело: [1].

Щодо висновків, то можна сказати, що співпраця України з МВФ йде у правильному напрямку. Фонд має прямий вплив на стабілізацію національної валюти, поліпшення рівня життя людей, підвищення платоспроможності, впровадження структурних реформ економіки та національну стабільність. Хоча співробітництво з Міжнародним валютним фондом принесло країні значні покращення, воно також може становити загрозу. До недоліків такого співробітництва можна віднести: збільшення державного боргу; обмеження свободи дій держави-позичальника у міжнародній економіці; загроза економічній стабільності.

Отже, з новими кредитами потрібно бути обережним, оскільки завжди існує певні ризики, які можуть у майбутньому загрожувати національній безпеці країни.

Список використаних джерел

1. Ливдар М., Ярошевич Н., Антощук І. Україна і міжнародний валютний фонд: особливості співпраці. *Підприємництво та інновації*. (2020). (13). С. 99–104.
2. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/en/Home>
3. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/spivrobotnictvo-ukrayini-z-mizhnarodnimi-finansovimi-instituciyami>

ANALYSIS OF BIDEN'S DECISION REGARDING AFGHANISTAN

Yeremenko I. O.,

student of the University of Customs and Finance

(scientific supervisor – **Girman A. P.**, PhD in Political Science,

Associate Professor of the Department

of International Economic Relations and Regional Studies

of the University of Customs and Finance)

Afghanistan has been a point of interest and a major foreign policy priority for the United States for more than 20 years. The recent decision of military withdrawal by president Biden has led to drastic changes in the country's life. The government of Afghanistan collapsed as the Taliban entered and took over the city of Kabul on 15 August in a matter of hours without facing any significant resistance. Thousands of Kabul citizens rushed to the airport in the first days of the new regime in order to flee the country. Now the new Taliban-led government raises many questions regarding human rights, economic development, political freedoms and various security issues, including their relations with other terrorist groups.

American forces first entered Afghanistan in 2001 as a response to the 9/11 attack. The initial goal was to capture Osama Bin Laden who, according to collected intelligence, was responsible for the attack, and eliminate the terrorist organization by the name of al-Qaeda. Nonetheless, after Bin Laden's death in 2011 and al-Qaeda's fall the intervention continued up to the 2021 with billions of dollars spent and thousands of lives lost. Now, the newly elected president

was facing a difficult choice as a result of the Doha agreement made by the previous Administration. The US had to either continue the so long protracted war or finally finish the 2-decade military intervention. During his election campaign and on the post of the head of government president Biden has always mentioned that domestic policy would be a priority number one for him and that the war in Afghanistan would finally be over. This focus on internal affairs and domestic issues was essentially the reason of his victory in the election and, consequently, the reason that led to the final decision of a complete military withdrawal. On his press conference at the White House, the president made it clear that America does not have the vital national interest in Afghanistan anymore and thus, no reason to stay. The Economist/YouGov Poll has confirmed that the majority of Americans (58 %) approved of the withdrawal plan by September 11 (while 25 % disapproved) [3]. It seems that most Americans are just not interested in a far-away conflict, since there are enough domestic issues. Even though a military influence in Afghanistan is over, the US will continue supporting the Afghans through the means of diplomacy, international influence and humanitarian aid [4]. The US foreign policy is now facing a priority shifting towards threads and issues much greater and much more important than Afghanistan.

The government takeover triggered a massive response from the global community. Many countries quickly organized immediate evacuation operations of their citizens. The UN warned the Taliban members about people's right to leave if they so choose. The US alone managed to airlift more than 120,000 people [4]. As a result, the Kabul international airport became a massive extraction point for days. Taking advantage of the bustle, a terrorist organization by the name of ISIS-K struck with a double suicide bombing just outside the airport's gates, killing 13 US service members and dozens of Afghans [1]. «We will not forgive. We will not forget. We will hunt you down to the ends of the Earth, and you will pay the ultimate price», – said president Biden during his speech at the White House, addressing those, responsible for the attack and those, who wish America harm [4]. Such act of violence shows that a terrorist threat is still present in the country and that America is not completely done with Afghanistan yet. Furthermore, now, under the new Taliban umbrella it is has become much easier for terrorist organizations and groups such as earlier mentioned ISIS-K to gain enough cover, regroup and strike again at any time, threatening not only Afghanistan, but potentially the whole world. Indeed, the Taliban promise a lot of policy changes since the last time they were in power, however, considering that nobody knows about their relations with other terrorist organizations, as well as about the true intentions behind the governmental wheel, it would be foolish to blindly trust them.

Therefore, even though Biden's decision to withdraw US forces and end the longest war in American history was received rather controversially, with more than half of Americans showing their support. The 20-year conflict has drained America's resources and led from little to no significant results in the region. Biden's political and somewhat even personal ambitions played a vital role in making the final decision. On the one hand, the terrorist threat has not been completely eliminated and the new Afghan government must be dealt with

cautiously and cannot be trusted. On the other hand, the justifications are reasonable: the vital national interest of the US in Afghanistan is no more present, the cost of war is too high and the cost of lost human lives is priceless. Additionally, the increasing power of China, the rising tensions in the Indo-Pacific region, North Korea in particular, the continuous Russian aggression and many other international security issues challenge American ever so decreasing dominance on the world arena and force it to change its foreign policy directions. The consequences of Biden's decision are still yet to come and the future of Afghanistan under the Taliban rule remains uncertain.

Sources

1. Kottasová, I. Starr B., Atwood K., Walsh N.P., Kiley S, Cohen Z., Hansler J. and Lister T. US troops and Afghans killed in suicide attacks outside Kabul airport. *CNN World*. August 27, 2021. URL: <https://edition.cnn.com/2021/08/26/asia/afghanistan-kabul-airport-blast-intl/index.html> (Last accessed: 01.10.2021).

2. Kumar A. Biden takes calculated political risk on Afghanistan withdrawal. *POLITICO*. 09.07.2021: web-site. URL: <https://www.politico.com/news/2021/07/09/biden-takes-calculated-political-risk-on-afghanistan-withdrawal-498955> (Last accessed: 01.10.2021).

3. The Economist/YouGov Poll. *YouGov*. April 17–20, 2021. URL: <https://docs.cdn.yougov.com/e89wuts0a9/econTabReport.pdf> (Last accessed: 01.10.2021).

4. Transcript: President Biden's remarks on Afghanistan. *Nikkei Asia*. September 1, 2021. URL: <https://asia.nikkei.com/Politics/International-relations/Afghanistan-turmoil/Transcript-President-Biden-s-remarks-on-Afghanistan> (Last accessed: 01.10.2021).

СУЧАСНИЙ СТАН ТОРГОВИХ ВЗАЄМВІДНОСИН УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ БЛИЗЬКОГО ЗАРУБІЖЖЯ

Буравльова Е. Г.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – Дон О. Д., к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Що стосується торгових партнерів України, після Російської Федерації йде Білорусь і Польща, співпрацю з якими ми і розглянемо. Росію, яка хоч і досі є найбільшим партнером України, не будемо аналізувати, бо там ситуація є досить неоднозначною через політичний конфлікт, який впливає на торгівлі зв'язки також і зовсім не сприяє наявності актуальної правдивої статистики. Тому спершу поговоримо про Білорусь.

Раніше Білорусь закріпила таку гарну позицію завдяки численним договорам, але на початку 2000-х почалися складнощі. Так, початок 2012 р. ознаменувався заборонаю з української сторони на ввезення білоруської

м'ясо-молочної продукції. Кризу вдалося подолати лише через два місяці. Попри це, за підсумками січня–березня 2012 р. порівняно з відповідним періодом 2011 р. товарообіг збільшився майже на чверть і склав близько 1,5 млрд дол. США. Співпраця в енергетичній сфері розглядатися сторонами як стратегічна. Утім, реальні результати не співпали з очікуваними [1].

Таблиця 1

Зовнішньоторговельний обіг товарами та послугами між Україною і Республікою Білорусь, млн дол. США

Рік	2016	2017	2018	2019	2020
Експорт	985,2	1253,7	1418,2	1691,1	1444,3
Імпорт	2852,8	3300	3903,2	3879,6	2969,8
Зовнішньоторговельний обіг	3838,0	4553,7	5321,4	5570,7	4414,1

Джерело: [1].

За 2020 рік загальний товарообіг з Республікою Білорусь становив 4414,1 млн дол. США, коли в 2019 році він склав 5570,07. При цьому експорт українських товарів та послуг 2020 рік сягнув 1444,3 млн дол. США, зменшившись у порівнянні з 2019 роком на 246,9 млн дол. США, або на 14,6 %. Імпорт товарів та послуг у 2020 році з Республіки Білорусь в Україну становив 2969,8 млн дол. США і зменшився на 909,8 млн дол. США. Сальдо двосторонньої торгівлі товарів та послуг для України за 2020 рік склалося негативним у розмірі 1525,5 млн дол. США [1].

Основними статтями імпорту Республіки Білорусь в Україну за січень–грудень 2020 року були: палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки, добрива, засоби наземного транспорту крім залізничного, пластмаси, полімерні матеріали, деревина і вироби з деревини, реактори ядерні, котли, машини, чорні метали, скло та вироби із скла тощо [1].

Що стосується Польщі, обсяги зовнішньої торгівлі послугами України з Республікою Польща, за даними Державної служби статистики України, зросли [2, 3].

Отже, щодо взаємовідносин між Білорусією та Україною можна констатувати зацікавленість сторін у співпраці, але є певні складнощі через політичні конфлікти, які хоч і не напряму, але зачіпають цю сторону взаємодії. А у світлі нинішніх подій в Білорусі у правдивості цього твердження можна впевнитись ще більше. Стосовно Польщі і України слід зазначити, що активізації торговельно-економічних зв'язків значно сприяла організація постійних українсько-польських економічних форумів і семінарів, організатором яких в основному була Польща. Але зараз можна говорити про інфраструктурну складність, яка стає перепорою на шляху до розвитку, адже постачальників демотивують ситуації на кордоні, в яких абсолютно відсутня повага до того, що вони роблять, тому на державному та міжнародному рівні варто більше приділяти цьому уваги.

Список використаних джерел

1. Посольство України в Республіці Білорусь. URL: <https://belarus.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/ekonomichne-spivrobotnictvo>
2. Посольство України в Республіці Польща. URL: <https://poland.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/229-torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-polyshheju>
3. Міністерство економіки України. Державна підтримка українського експорту. URL: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/econ_spivirob/pol/7264.html

МІСЦЕ І РОЛЬ ПРОМИСЛОВО РОЗВИНУТИХ КРАЇН У СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ ТА МЕВ

Коваленко А. І.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Дон О. Д.**, к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій

Університету митної справи та фінансів)

Сучасне світове господарство є невід’ємною частиною національних господарств окремих країн та їх груп, які пов’язані між собою міжнародними економічними відносинами на основі міжнародного поділу праці.

Світова економіка характеризується: створенням багатогранної системи міжнародних економічних відносин; формування міжнаціональних механізмів регулювання економічних відносин між країнами.

Економічними принципами світової економіки є: міжнародний поділ праці (МПП); інтернаціоналізація економіки; міжнародна конкуренція [4].

Міжнародні економічні відносини (МЕВ) – внутрішня організація світової економіки, закони її розвитку та функціонування, властиві як світовій економіці в цілому, так і окремим формам міжнародних економічних відносин [3].

До умов розвитку міжнародних економічних відносин включають: більшу дистанцію суб’єктів МЕВ, тобто покупців та продавців – учасників міжнародного поділу праці, а отже, значно вищі транспортні витрати; зростаюча залежність від природних, географічних, демографічних, національних, правових, політичних, релігійних, етнічних та інших факторів; використання різних національних валют у сфері іноземної валюти, що спричиняє виникнення валютного ризику, ускладнює розрахунки зовнішньоекономічної діяльності. Це, у свою чергу, передбачає наявність валютного ринку, валютне регулювання; значно більший економічний потенціал суб’єктів МЕВ порівняно з суб’єктами національно-економічних відносин; підвищення ролі та складності маркетингових досліджень, оскільки для успішного просування товарів на зовнішній ринок необхідно знати кліматичні, екологічні, економічні, правові, соціальні, політичні, культурні, психологічні, релігійні умови в іншій країні, положення конкурентів; збільшення валютних, соціальних, політичних, транспортних, інформаційних ризиків тощо.

До основних факторів розвитку МЕВ належать: неоднорідність природних, географічних, демографічних, економічних умов, різне забезпечення матеріальними, трудовими, фінансовими та іншими ресурсами; поглиблення міжнародного суспільного поділу праці в цілому, спеціальних та індивідуальних формах, зокрема міжнародної спеціалізації, значне розширення асортименту продукції; підвищення ефективності національного виробництва за рахунок впливу зовнішньоекономічної діяльності; необхідність хоча б частково подолати зростаючий розрив між високорозвиненими та слаборозвиненими країнами у формуванні цілісної світової економіки; поглиблення глобальної екологічної кризи тощо [1, с. 34–35].

Основними формами міжнародних економічних відносин, за допомогою яких функціонує світова економіка, є: міжнародна торгівля, міжнародний рух капіталу, міжнародна міграція робочої сили, міжнародний обмін технологіями, міжнародні валютно-кредитні відносини.

Залежно від ступеня втручання у міжнародну торгівлю, існує два види зовнішньоторговельної політики держави: політика вільної торгівлі та політика протекціоністського спрямування [5].

Розвиток економічного співробітництва, валютних та фінансових відносин між окремими державами зумовив появу міжнародних фінансово-кредитних організацій. Провідними міжнародними валютно-фінансовими організаціями є: Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) [2, с. 37].

Основні групи країн у світовій економіці. Як зазначено, ці три групи країн – це розвинений світ, країни, що розвиваються, та країни з перехідною економікою. До цих країн до 90-х рр. належав США, Канаді, 15 країнам ЄС, Швейцарії, Норвегії, Ісландії, Ізраїлю та Південна Африка.

Розвинені країни світу характеризуються високим рівнем розвитку технологічного способу виробництва в промисловості, поступовим підходом до цього рівня будівництва. До цих країн до 90-х р. належав США, Канаді, 15 країнам ЄС, Швейцарії, Норвегії, Ісландії, Ізраїлю та ПАР.

Решта країн, що розвиваються, не пройшли стадію індустріалізації, їх населення в основному зайнято в сільському господарстві. У цих країнах низький рівень грамотності, високий рівень безробіття, експорт – це переважно сільськогосподарська продукція, а продуктивність праці низька.

Третю групу країн складають колишні країни РЕВ і країни СРСР, які найбільшою мірою підходять до держав з перехідною економікою [6, с. 18–19].

Отже, міжнародні економічні відносини (МЕВ) – внутрішня організація світового господарства, закономірності його розвитку та функціонування, властиві світовій економіці в цілому та окремим формам міжнародних економічних відносин.

Розвиток інформаційної інфраструктури залежить від розвитку промисловості. Але конкурентоспроможність самої галузі багато в чому визначається інформаційною складовою. Інформаційна ситуація в країні, її підключення до каналів світових інформаційних комунікаційних мереж багато в чому визначили роль і місце країни в міжнародному поділі праці та у всесвітнім господарстві.

Для регулювання своєї зовнішньої торгівлі кожна держава законодавче встановлює певні правила та умови зовнішньоторговельної політики. За допомогою них вони намагаються забезпечити найвигідніші умови для вітчизняних виробників, створити необхідні умови для експорту вітчизняних товарів на ринки інших країн та обмежити імпорт іноземних товарів у свою країну. Таким чином, держава суттєво впливає на загальний стан експортно-імпортних відносин.

Список використаних джерел

1. Козик В. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. 7-е вид. К.: Знання, 2008. 406 с.
2. Курочкіна І. Г. Аналіз тенденцій розвитку світової торгівлі товарами та послугами: Міжнародні економічні відносини. *Бізнесінформ*. № 9, 2015. С. 37–42.
3. Міжнародні економічні відносини. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/39274/1/%282014%20%D0%BF%D0%B5%D1%87.%20199%20%D0%9B%20%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%9C%D0%95%D0%92%29.pdf>
4. Особливості розвитку сучасних міжнародних економічних відносин. URL: <https://books.br.com.ua/10429>
5. Семенов Г. А. Міжнародні економічні відносини: аналіз стану, реалії і проблеми: навч. посіб. для студ. ВНЗ. Класич. приват. ун-т. 3-тє вид. Запоріжжя, 2010. 214 с.
6. Шпак В. Міжнародна торгівля: Практикум. К.: МАУП, 2007. 384 с.

ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПРОВІДНІ СТРАТЕГІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Подорожко П. П.,

студентка Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

(науковий керівник – **Грачевська Т. О.,** к.і.н., доц.,

доцент кафедри міжнародних відносин

Дніпровського національного

університету імені Олеся Гончара)

Держави Європейського Союзу відзначаються високим рівнем концентрації промисловості, транспорту, сільського господарства, густоти населення та урбанізації. Означені фактори мають непересічний вплив на погіршення навколишнього середовища не лише в окремих країнах, а й призводять до виникнення спільних екологічних проблем. У зв'язку з цим для Європейського Союзу важливим є питання захисту навколишнього середовища в умовах розгортання глобалізаційних процесів. Європейському Союзу відводиться провідна роль у координуванні політики вирішення не лише європейських, а й світових екологічних проблем [1]. Європейський Союз створив потужну нормативну-правову базу щодо захисту навколиш-

нього середовища, яка регламентує діяльність, спрямовану на захист біологічного різноманіття та забезпечення сталого розвитку у різних сферах. Окрім цього ЄС має значний досвід щодо розвитку міжнародної співпраці в області захисту навколишнього середовища і екологічної безпеки. Для вирішення екологічних проблем Європейський Союз на сучасному етапі застосовує низку стратегій, серед яких доцільно виокремити наступні: стратегію національного регулювання, стратегію дерегуляції, стратегію національного контролю, стратегію наднаціонального контролю [5]. Доцільно детально проаналізувати зазначені стратегії, оскільки вони сприяють ефективності реалізації екологічної політики ЄС.

Реалізація стратегії національного регулювання передбачає наявність екологічного збалансованого господарства на рівні держав ЄС, що має включати наступні компоненти: розробку принципів фінансування природоохоронних заходів; розвиток інституційної структури цільового резервування фінансових і кредитних ресурсів; формування ринку екологічних послуг; налаштування ринкових механізмів економічними інструментами регулювання; вдосконалення правової бази з урахуванням специфіки економічних і екологічних цілей сталого розвитку [5].

Практичне втілення стратегії дерегулювання дозволяє змінити засоби і механізми національного втручання, знайти баланс між екологічною якістю і економічною конкуренцією, що є в той ознакою підвищення відповідальності держав – членів ЄС за охорону навколишнього середовища [3]. Саме тому політика дерегулювання дозволила вирішити цілий ряд проблем зі збереження навколишнього середовища.

Відповідно до принципу субсидіарності кожна держава ЄС може вибирати ті механізми і способи контролю, які допомагають краще виконувати функції збереження навколишнього середовища і екологічної безпеки. Вищезазначений принцип лежить в основі реалізації стратегії контролю. В інших країнах ЄС існує система штрафів, причому штрафи і податки в екологічній сфері на рівні ЄС доповнюють закони про пряме національне регулювання [4]. Наприклад, у ФРН податки вводить адміністрація земель, використовує їх для відшкодування комунальних витрат і покращення навколишнього середовища: ґрунту, води і атмосферного повітря.

У 2008 році Європейська комісія з охорони навколишнього середовища запропонувала країнам ЄС прийняти нову Директиву про контрольні функції Європейського Союзу з охорони природних ресурсів та збереження навколишнього середовища європейського континенту, що сприяло формування наднаціональної стратегії. Держави – члени ЄС в рамках цієї стратегії мають здійснювати моніторинг екологічної якості природного середовища і виробити програми поліпшення стану навколишнього середовища при дотриманні принципу гласності та проведення всебічних консультацій між країнами. В основі стратегії наднаціонального контролю ЄС в даний час використовуються в основному ринкові механізми екологічних штрафів, як доповнення до кількісного регулювання викидів і концентрацій забруднюючих речовин, а також за рахунок введення загальних норм і стандартів якості [2].

Отже, стратегії вирішення екологічних проблем, запровадженні в Європейському Союзі, є дієвим інструментом, що дозволяє оперативно та ефективно давати відповіді на ті виклики та загрози, які постійно виникають у екологічній сфері. Європейський Союз сформував дієву систему попередження та вирішення екологічних проблем, реалізація котрої стала можливою завдяки політичному, економічному потенціалу, перспективні шляхи використання якого й були окреслені саме в стратегіях боротьби з екологічними проблемами.

Список використаних джерел

1. Андрейцев В. І. Право екологічної безпеки : навч. та наук.-практ. посіб. / В. І. Андрейцев. К.: Знання-Прес, 2002. 332 с. URL: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=qDqcHsYAAAAAJ&hl=ru> (дата звернення: 09.10.2021 р.)
2. Lõhmus A., Kohv K., Palo A., Viilma K. Loss of old-growth and the minimum need for strictly protected forests in Estonia. *Ecological Bulletins*, 2004. P. 401–411.
3. Nowicki P., Goba V., Knierim A., van Meijl H., Banse M., Delbaere B., Helming J., Hunke P., Jansson, T., Jones-Walters L., Mikos V., Sattler C., Schlaefke N., Terluin I., Verhoog D. Scenar-II – update of analysis of prospects in the Scenar 2020 study. European Commission, DG Agriculture and Rural Development, Brussels, 2009.
4. The Economics of Ecosystems and Biodiversity (TEEB). TEEB for Policy Makers – Summary: Responding to the Value of Nature, 2009.
5. Tollefsen P., Rypdal K., Torvanger A., Rive N. Air pollution policies in Europe: efficiency gains from integrating climate effects with damage costs to health and crops. *Environmental Science and Policy*, 2009. P. 870–881.

ПРОБЛЕМИ У ВІДНОСИНАХ КНР ТА АВСТРАЛІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Романішена К. С.,

студентка Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

(науковий керівник – **Грачевська Т. О.,** к.і.н.,

доцент кафедри міжнародних відносин

Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара)

За останні декілька десятиліть КНР значно посилити свої позиції як на регіональному так і глобальному рівні, що дало їй підстави претендувати на отримання статусу наддержави. Втім пандемія COVID-19, у виникненні та поширенні якої звинувачують саме КНР, спричинила зростання недовіри до керівництва КНР у багатьох державах світу, зокрема в Австралії. Це призвело до погіршення співробітництва між державами та поставило на порядок денний численні проблеми, які накопичились у двосторонніх відносинах з 1972 р., тобто від встановлення дипломатичних відносин.

Брак довіри у відносинах між КНР та Австралією, на думку багатьох дослідників, є суттєвим фактором, який значно ускладнює розвиток їх співробітництва. На думку дослідниці Є. Ю. Каткової: «Історично, Китай для Австралії представлявся проблемою для її безпеки, через можливу експансію Австралії китайськими золотошукачами ще у ХІХ столітті» [2]. У ХХІ столітті стрімкий розвиток КНР дає підстави Австралії розглядати її як потенційну загрозу, передусім у політичній сфері.

У свою чергу КНР не прагне до поглибленої співпраці у відносинах з Австралією. КНР залишається країною, яка і досі вважає Австралійський Союз не достатньо незалежним у своїх рішеннях, наполягаючи на залежності останнього від США. Можна стверджувати, що КНР з пересторогою ставиться до співробітництва Австралії з США, особливо в оборонній сфері. Зокрема, мова йде про співпрацю Австралії та США в рамках блоку АНЗЮС з 1951 року, а також створений у вересні 2021 року трьохсторонній оборонний альянс АUKUS, який окрім США і Австралійського Союзу включає ще й Велику Британію і сприймається, як головний фактор, що направлений на стримування КНР в спірній акваторії Південно-Китайського моря. Побоювання, КНР не є безпідставними, оскільки незважаючи на те, що юридично, згідно з Білою книгою з безпеки 2016 р. «Австралія щодо конфлікту в Південно-Китайському морі займає нейтральну позицію», фактично, Австралійський Союз виступає на стороні США, що в свою чергу особливо негативно позначається на відносинах з КНР [5]. Прикладом таких дій слугують події 2020 року, коли Австралія подала в ООН заяву і відхилила претензії КНР на внутрішні води, територіальне море, економічну зону у акваторії Південно-Китайського моря, через відсутність достатніх підстав. Відповідно, така активна позиція проти КНР зазнала нищівної критики з боку китайської сторони.

Австралійсько-японське співробітництво є ще одним фактором, який ускладнює відносини між КНР та Австралією. КНР вже не один десяток років стурбована такими близькими відносинами між державами. Особливо на це вплинула заява колишнього прем'єр-міністра Австралії Тоні Еббота, під час виступу на одній з конференцій в Японії, в якій було наголошено, що Японія – кращий друг Австралії в Азії, що призвело до зростання занепокоєння зі сторони китайської влади [4]. Цією фразою Австралія не лише підкреслила вагому значимість Японії, таким чином перетворивши її на конкурента для КНР у торгових відносинах, а також, підвищила рівень стурбованості КНР через залучення Австралії до тристороннього альянсу Японії та США, так як такий формат співпраці розглядається як потенційний військовий союз проти Китайської Республіки.

Значне погіршення співробітництва між КНР та Австралією відбулось через заклик австралійської сторони отримати правдиву інформацію про причини утворення і розповсюдження коронавірусу. У відповідь, Посол КНР, Чен Цзінь, пригрозив Австралії серйозними наслідками, а саме економічними санкціями і «бойкотом китайськими споживачами», австралійського вина і яловичини [3]. Оскільки Австралія не відмовилась від своїх вимог, у 2021 році втратила 4 млрд доларів через зниження експорту в

КНР [1]. Крім цього, у 2021 році КНР відмовилась від майже половини своїх поставок до Австралійського Союзу. Останнім часом через пандемію також знизився експорт залізної руди в КНР через припинення діяльності ряду австралійських промислових підприємств на тлі падіння попиту в КНР, що спричинило зростання безробіття в країні.

Отже, наразі головними проблемами у відносинах між КНР та Австралією у першу чергу є брак взаємної довіри, який виник через низку об'єктивних факторів та активну участь Австралії в різних альянсах, які КНР сприймає як загрозу своїй безпеці. Якщо ще у минулому році міжнародні експерти висловлювали припущення, що охолодження відносин між двома політичними акторами, спричинене пандемією, є тимчасовим, то наразі вступ Австралії у новий альянс з США може стати головною перешкодою на шляху подальшого розвитку її відносин з КНР.

Список використаних джерел

1. Григоренко Ю. Австралія потеряла от торговой войны с Китаем \$4 млрд. Новости – GMK Center. ГМК. URL: <https://gmk.center/news/avstraliya-poteryala-ot-torgovoj-vojni-s-kitaem-4-mlrd> (дата звернення: 07.10.2021).

2. Каткова Е. Ю. Проблемы китайско-австралийских отношений. URL: <https://book.ivran.ru/f/sbornik-tezisev-i-dokladov-38-j-konferencii-yuti.pdf> (дата звернення: 07.10.2021).

3. Китай поддерживает напряженные отношения с Австралией и не соглашается на переговоры. День. URL: <https://day.kyiv.ua/ru/news/080620-kitay-podderzhivaet-napryazhennye-otnosheniya-s-avstraliey-i-ne-soglashaetsya-na> (дата звернення: 11.10.2021).

4. Семенов. Австралиец с японцем братья вовек? Новости Канберры. URL: <http://www.canberranovosti.com/2014/07/15/16098> (дата звернення: 07.10.2021).

5. 2016. Defence white paper. 8th ed. Department of Defence, 2016. 188 p.

МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН: ДО НОВИХ ІМПЕРАТИВІВ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВ СВІТУ

Горбачова А. О.,

студентка Дніпровського національного університету

імені Олеся Гончара

(науковий керівник – **Реджа М. А.**, к.політ.н., доц.,

доцент кафедри міжнародних відносин

Дніпровського національного університету

імені Олеся Гончара)

На сьогоднішній день розгляд питання міжнародної інформації в якості важливої складової міжнародних відносин є актуальним. Інформаційні технології, що з кожним днем використовуються все частіше, кардинально змінюють життя кожного індивіда. Такі технології здатні змінити не тільки вектор внутрішньої політики різних країн світу, а й привносять зміни у відносини між державами.

Насамперед слід розглянути поняття «міжнародної інформації». Під міжнародною інформацією (у широкому сенсі) розуміють інформацію, що поширюється між державами і активно застосовується у керуванні міжнародними процесами. У більш вузькому розумінні, міжнародна інформація – це та інформація, що показує складову взаємовідносин держав на міжнародному рівні.

Міжнародні інформації поділяється на наступні види: економічна, політична (або дипломатична), правова, науково-технічна, естетична, історична та спортивна. [1] Різноманіття видів міжнародної інформації зумовлено різноманітними джерелами її виникнення. Наприклад, політична інформація показує політичну сферу тієї чи іншої держави. Основним завданням політичної інформації є формування в середині суспільства більш глибоких та довготривалих політичних переконань. Така інформація виконує одразу декілька функцій, серед яких управлінська, комунікативна, науково-пізнавальна, навчально-виховна та агітаційно-пропагандистська [3].

Таким чином, міжнародна інформація має забезпечити зовнішню та внутрішню політику держави, її економічну стратегію, національну безпеку та розвиток міжнародних відносин. Інакше кажучи, кожна держава формує свою стратегію інформаційної політики, в якій визначаються абсолютно всі аспекти інформаційного забезпечення міжнародних відносин [5].

В цілому змінюється предмет теорії міжнародних відносин. Тобто на даному етапі не можливо дослідити сучасні міжнародні відносини без визначення ролі нових інформаційних технологій та міжнародної інформації. Наразі, дослідники-міжнародники, що займаються вивченням та розв'язанням конкретних зовнішньополітичних питань, зустрічаються із наслідками інформаційної революції, і їм необхідно усвідомити та прийняти природу таких змін. В першу чергу, слід розглянути вплив новітніх інформаційних технологій на розвиток сучасних міжнародних відносин. Крім цього, важливим фактором є усвідомлення того, які ж зміни нові інформаційні технології вносять до процесу дослідження міжнародних відносин [2].

Також слід зазначити, що означає термін «інформаційні технології». Інформаційні технології – це використання як комп'ютерних технологій, так і телекомунікації задля проведення різноманітних маніпуляцій із інформацією, та її використання у цілях держави, в тому числі задля встановлення та розвитку міжнародних відносин. Крім того, інформаційні технології передбачають вміння вправно працювати з інформацією та обчислювальною технікою [4].

Сучасні електронні засоби допомагають миттєво обмінюватись інформацією, в тому числі на міжнародному рівні. Зараз інформація, в тому числі міжнародна, стала стратегічним ресурсом, який держави використовують для того, щоб досягнути певних переваг на міжнародній арені. Саме через те, що інформація є ключовим елементом, будь-яка дія, що зроблена в інформаційній сфері, може мати наслідки не тільки для фізичної особи, але й для області абстракцій. Сучасні інформаційні технології, що використовуються, здатні змінити оточення, в якому відбувається певне інформа-

ційне протиборство, більш динамічним та непередбачуваним. Саме це стає причиною того, що національні економіки стають більш чутливими до глобального розвитку, підвищуються культурна та політична свідомість населення на планетарному рівні і т. д.

Інформаційна революція, що має місце і на сьогоднішній день, істотно вплинула на сучасні міжнародні відносини, в тому числі вона практично повністю усунула здатність урядів держав світу контролювати інформаційні потоки, що формують думку населення.

Отже, міжнародна інформація стала важливою складовою сучасних міжнародних відносин, а також складним і різноманітним видом інформації, що за свою мету має забезпечувати злагоджене функціонування сукупності державних, господарських та громадських організацій задля становлення стабільних міжнародних відносин.

Список використаних джерел

1. Мадіссон В. В. Сучасна українська геополітика. – К., 2008. – 289 с.
2. Міжнародна інформація: URL: <https://buklib.net/books/22125>
3. Плахотник І. М. Міжнародні партнери України // Журнал Ї. URL: <http://www.ji-magazine.lviv.ua/ji-junior/N32-1>
4. Столяр Р. Інформаційні технології в сучасному світі. URL: http://sophus.at.ua/publ/2013_12_19_20_kampodilsk/sekcija_7_2013_12_19_20/informacijni_tekhnologiji_v_suchasnomu_sviti/49-1-0-863
5. Шенятенков В. Г. Европейская интеграция. М.: Международные отношения, 2009. – 400 с.
6. Soll Jacob. 1968. The information master : Jean-Baptiste Colbert' s secret state intelligence system. University of Michigan Press. 2009.
7. Hilbert M. Digital Technology and Social Change [Open Online Course at the University of California]. 2015. URL: <https://youtube.com/watch?v=xR4sQ3f6tW8&list=PLtjBSCvWCU3rNm46D3R85efM0hrzjuAIg>

ГІБРИДНИЙ ХАРАКТЕР РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Черемісін К. С.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Гірман А. П.**, к.політ.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій
Університету митної справи та фінансів)

Останніми роками виникають нові воєнні конфлікти, що починаються з «мирних» антиурядових акцій, і перетворюються у громадянську війну, і не завершується без уваги зовнішньої інтервенції. Такі конфлікти є форматом воєн нової сучасної епохи. Відомий американський військовий теоретик Френк Хоффман одним з перших дослідив цей феномен : «...війни су-

часної епохи характеризує процес гібридизації, у рамках якого змішуються традиційні форми війни, кібервійни, організованої злочинності, іррегулярних конфліктів, тероризму і т. п.», і дав йому чітке визначення «гібридна війна», щоб більш точно відобразити важливі зміни в характері воєн при збереженні їх незмінної природи [1].

Гібридна війна – це тип особливого збройного конфлікту, в якому бойові дії відіграють другорядну роль. При цьому бойові дії використовуються, як допоміжна роль в ослабленні противника, будучи лише каталізатором дестабілізаційних процесів, попередньо запущених за допомогою економічних, політичних, інформаційних та інших методів гібридної війни. Мета «гібридної» війни полягає у нав'язуванні противнику волі шляхом застосування різних видів сили. Ознаками «гібридної війни» є:

1. Фактичні збройні акції: окремі сутички чи цілі бойовища розпочинаються без формального оголошення війни, тривають на тлі млявої реакції слабкої міжнародної спільноти, нездатної угамувати агресора, який переступає норми міжнародного права, порушує хиткий стан миру та не зважає на збереження миру у світі.

2. Учасниками бойових дій виступає як регулярні, так і не регулярні військові утворювання: з одного боку, урядові легітимні збройні угруповання, з іншого – суміш різнорідних діючих осіб: найманці, «ідейні борці» з урядовими силами, заслані загони представників третьої сторони, бойовики, терористичні угруповання, кримінальні елементи.

3. У воєнно-технічному плані спостерігається мішанина класичного способу ведення війни з неформальними методами ведення конфлікту: партизанські напади, рейди, засідки, обстріли.

4. У політичному відношенні це одна із силових форм воєннополітичного тиску на межі війни і миру, коли слабким державам сильні країни нав'язують свою волю через використання різних видів силового напорю та форм бойових дій агресивних збройних угруповань [2].

5. Широка пропаганда й контрпропаганда із застосуванням «брудних» інформаційних технологій; протистояння в кібернетичному просторі.

Аналізуючи ситуацію навколо України, можна стверджувати, що сьогодні наша держава зіткнулася саме із цією формою ведення воєнних дій. Це підтверджується особливостями розвитку воєнного конфлікту, відмінною ознакою якого є відсутність прямих бойових зіткнень регулярних військ та існування змови держави агресора з недержавними формуваннями, котрі діють на території України: загонами бойовиків, «козацтва», місцевого криміналітету, групами місцевого населення сепаратистського спрямування, зв'язок з якими держава агресор заперечує. Використовуються нові, а точніше, брудні, методи та способи ведення цієї війни: підкуп, шантаж, залякування, викрадення людей, захоплення державних об'єктів, органів місцевої влади та об'єктів критичної інфраструктури, організація та проведення терористичних актів. Також агресор використовує методи дезінформації, кібератаки та провокаційні методи для підризу вну-

трішньої ситуації. Усе це супроводжується акціями насильства та проявами мародерства на сході України. Ситуація в Україні загалом та в її окремих регіонах штучно дестабілізується виконавцями до небезпечного рівня повного безвладдя. Водночас Росія, як держава-агресор, перекладає всю відповідальність за «брудну роботу» на недержавні формування [1].

Росія прибігла саме до гібридної війни, щоб стримати прогрес євроінтеграції на території України та вступу у НАТО усіма можливими способами та повернути Україну у сферу впливу Росії, як периферію, і врешті-решт – зруйнувати український суверенітет. Ведення гібридної війни створює ідеальні умови для консервування штучно створеного конфлікту на сході країни без масового підтримки бойових дій на досить великий час, аби максимально відстрочити питання про вступ у ЄС і Північноатлантичний Альянс, а дезінформація російських державних ЗМІ та інші дестабілізаційні методи, виступають у ролі чинника дескредитації України та пропаганди «Російського світу» аби підірвати національний дух і суверенітет, таким чином створити рух опору і розколоти Україну з середини, як це вже неодноразово було продемонстровано при анексії Криму і при утворенні так званих ЛДНР – маріонеткових самопроголошених республік. Через окупацію російськими бойовиками на сході України та анексію Автономної Республіки Крим, з лютого 2019 року 44 тис. кв. км або 7 % території України мають статус тимчасово окупованих. Донбас мав велике значення для промислового виробництва України. До революції 2014 року на цей регіон припадало близько чверті експорту країни та понад 15% капітальних інвестицій (Держстат України, 2014 р.). Донецька обл. була головним постачальником вугілля, сталі та інших промислових товарів на експорт. Захоплення Донецьку і Луганську спровокувало стрімке падіння економіки, велике скорочення торгівлі та робочих місць, сільськогосподарські та фінансові втрати, зменшення державних видатків та часткова військова мобілізація разом зі зростаючою політичною нестабільністю. Втрата території дуже сильно виснажила економіку країни, оскільки упущений ВВП на душу населення на 2017 рік складав 21,6 7% (2184,13 дол. США) [3]. 20 лютого 2017 року Міністерство закордонних справ України оголосило, що від початку збройної агресії Росії проти України майже 1 млн 800 тис. стали внутрішньо переміщеними особами. Статистика Управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ ООН) демонструє, що починаючи з 2014 року і під кінець 2019 року загалом приблизно загинуло 3345 осіб серед мирного населення і понад 7000 осіб поранено. За цими ж даними через бойові дії загинуло близько 4100 українських військових та приблизно 5650 осіб серед сепаратистських збройних формувань [4].

Методами протидії гібридної війни є:

1. Інвестування у соціальну медіа грамотність для населення та для окремих специфічних верств (держслужбовці, військові, журналісти, блогери).

2. Закриття російських телеканалів за сприятливої можливості, коли вони явно поширюють фейкові новини або пропаганду, що загрожує суспільству.

3. Використання власних позитивних наративів для населення, застосування контрпропаганди.

4. Не дозволяти російським пропагандистським джерелам використовувати структурні проблеми суспільства.

5. Ідентифікація та санкції для політиків та представників громадських організацій тощо, що мають постійні контакти з Росією.

6. Інвестування у розвиток аналізу з біг дата для виявлення тих груп населення, що найбільш вразливі для російської дезінформації [5].

7. Модернізація озброєння армії та налагодження власного безперервного виробництва аналогів актуальної зброї за стандартами НАТО для успішної боротьби на лінії фронту з новітніми розробками держави агресора.

8. Підвищення ефективності і можливості розвідувальних і контррозвідувальних органів України з метою своєчасного розвідувально-інформаційного забезпечення найвищого державного та військового керівництва, а також провести реформи в органах внутрішньої безпеки України таких як Служба Безпеки України (СБУ) та Міністерство Внутрішніх Справ України (МВС України), задля запобігання шпіонажу, сепаратистських проросійських акції у середині держави і для прийняття важливих рішень у сфері національної безпеки.

Таким чином, аналізуючи ситуацію в Україні, можна підтвердити те, що Україна зіткнулась з саме гібридною війною. Держава-агресор використовує у воєнних цілях як регулярні війська, так і найманців та борців за ідею «Російського миру». Окупація земель та вербування найманців була необхідна для виникнення спірних територій та провокування проведення Антитерористичної операції (АТО), щоб у першу чергу відстрочити шлях до ЄС і НАТО, підірвати національну безпеку держави. У той же самий час Росія використовує методи дезінформації та пропаганди для створення сепаратистських настроїв у державі. Гібридному конфлікту можна протидіяти, якщо активно блокувати російські джерела пропаганди, використовувати методи контрпропаганди, переозброїти українську армію, налагодити безперервне виробництво власних аналогів озброєння та посилити ефективність органів контррозвідки та внутрішньої безпеки України.

Список використаних джерел

1. Цюрупа М. В. «Гібридна війна» у категоріальному ряду політичної філософії. *Virtus*. 2015. № 2. С. 55–59. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?user=WQxtCJYAAAAAJ&hl=uk#d=gs_md_cita-d&u=%2Fcitations%3Fview_op%3Dview_citation%26hl%3Duk%26user%3DWQxtCJYAAAAAJ%26citation_for_view%3DWQxtCJYAAAAAJ%3Au5HHmVD_uO8C%26tzom%3D-180 (дата звернення 20.05.21).

2. Ознаки технологій «гібридної війни» в агресивних діях Росії проти України. *Наука і оборона*. 2014. № 3. С. 36–42. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=naui0_2014_3_8 (дата звернення 20.05.21).

3. Блуцц Ю., Валенте М. Суспільство. У що обходяться гібридні війни: приклад України. *Вокс Україна*. URL: <https://voxukraine.org/u-shho-obhodyatsya-gibridni-vijni-priklad-ukrayini/#:~:text=%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B9%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D1%96%20%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%BA%D0%B8%20%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%94%D0%BE%D0%BD%D0%B1%D0%B0%D1%81%D1%96,%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%BC%20%D0%B7%D1%96%20%D0%B7%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%8E%D1%87%D0%BE%D1%8E%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%8E%20%D0%BD%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B1%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8E> (дата звернення 20.05.21).

4. Завгородня І. Жертви війни на Донбасі (інфографіка). *Deutsche Welle*. URL: <https://www.dw.com/uk/%D0%B6%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B2%D0%B8-%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D0%BE%D0%BD%D0%B1%D0%B0%D1%81%D1%96-%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0/a-51473981> (дата звернення 20.05.21).

5. Jong S. de, Sweijs T., Kertysova K., Bos R. Inside the Kremlin house of mirrors. How Liberal Democracies can Counter Russian Disinformation and Societal Interference. The Hague Centre for Strategic Studies. URL: https://issuu.com/disinfoportal/docs/inside_the_kremlin_house_of_mirrors (дата звернення 20.05.21).

ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ ДОСВІД ІНШИХ ДЕРЖАВ

Курносова О. М., Гнєд А. О.,
студенти Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Кийда Л. І.,** к.н.держ.упр.,
доцент кафедри публічного управління та митного адміністрування
Університету митної справи та фінансів)

Перспектива полягає у вдосконаленні організації митного контролю та митного оформлення. Одним з головних напрямів сучасної митної політики України є вдосконалення процедури митного контролю та митного оформлення, яка полягає у впровадженні нових форм та методів здійснення митного контролю в країні, найважливішим і складним завданням є зведення митних процедур на перетині кордону мінімуму та одночасно забезпечення ефективності функціонування всієї системи спрощеного митного контролю.

Перспектива полягає в тому, щоб переймати досвід у інших державах, у том числі у Сполучених Штатів Америки, що функціонує протягом сто двадцяти п'яти років.

Митна служба США (після 2003 р. – Бюро з митних питань та охорони кордонів США) є однією з найбільших та комплексних агенцій Департаменту Національної безпеки США, пріоритетними завданнями якого є запобігання тероризму та проникненню терористичної зброї в США, регулювання та спрощення міжнародної торгівлі, стягування митних платежів, захист торгівельного законодавства та економічних інтересів США.

Персонал Бюро з митних питань та охорони кордонів США складає понад 56 тис. працівників, більшість яких проходить службу на кордоні. Понад 20 тис. офіцерів виконують свої обов'язки більше ніж в 300 портах в'їзду, розміщених в аеропортах, морських портах та сухопутних пунктах пропуску на всій території США.

Згідно зі статистичними даними Бюро, майже один мільйон людей щоденно в'їжджають на територію США, з яких: двісті п'ятдесят тисяч пасажирів авіатранспорту, чотириста тисяч пасажирів морського транспорту, сімсот тисяч сухопутних пасажирів, оглядали сімдесят тисяч контейнерів; триста тисяч власних транспортних засобів. Усі особи, які прибувають в Сполучені Штати Америки, підлягають перевірці митними і прикордонними посадовими особами відповідності дотримання міграційних та митних процедур.

Важливе значення у митному регулюванні США відіграє Північноамериканська угода про вільну торгівлю. Ця угода скасовує мито на доволі значну частину товарних груп, які возять у Канаду, Мексику та США. Для країн – членів цієї угоди НАФТА повністю скасовує мито або ж поступово (від 5 до 10 років для деяких видів товарів). Значна частина митних платежів була скасована в 2003 році.

Митна служба оцінює всіх пасажирів, які прибувають до США на предмет ризику тероризму через спеціальну об'єднану групу по тероризму (Joint Terrorism Task Force) та такі системи, як інформаційна система обробки пасажирів (Advance Passenger Information System (APIS)), технологія відображення статусу відвідувача та емігранта (US-VISIT), а також система обміну інформацією про студентів та відвідувачів (SEVIS).

Електронна система безпеки для прискореної перевірки мандрівників (Secure Electronic Network for Travelers Rapid Inspection) дозволяє обробляти через спеціальні лінії попередньо оглянутих мандрівників з низьким рівнем ризику з Мексики. NEXUS – це аналогічна програма на північному кордоні країни з Канадою.

При проходженні кордону офіцери митно-прикордонної служби США попросять здати відбитки пальців та зроблять фотокартку сітківки ока. Згадане правило не розповсюджується лише на власників віз типу А1/А2.

Ввезення та вивезення національної та іноземної валюти не обмежено. Обов'язкове декларування стосується суми готівки або похідних фінансових інструментів, що перевищує 10 тисяч доларів США або її еквіваленту в іноземній валюті. Невиконання цієї вимоги може призвести до конфіскації валюти та/або арешту. При ввезенні золота декларація обов'язкова.

Митні збори застосовуються до товарів, окрім особистих речей, при їх транспортуванні через кордон США. При цьому використовується Гармонізована система тарифікації в США (HTSUS), що передбачає відповідні тарифні ставки для різних категорій товарів, що імпортуються. Товари придбані у магазинах безмитної торгівлі не на території США звільняються від оподаткування тільки для країни, в якій знаходиться магазин.

При перетині кордону для усіх подорожуючих застосовуються вимоги близько 40 державних установ США, зокрема, Служби рибного та мисливського господарства, Міністерства сільського господарства, Центрів з контролю і профілактики захворювань та інших, для того, щоб небезпечні предмети не потрапляли до США та мінімізувати рівень загроз для національної безпеки.

Бюро з митних питань та охорони кордонів США фокусує свої ресурси на визначенні та реагуванні на пасажирів та транспортні засоби високого ризику. Бюро з митних питань та охорони кордонів США застосовує заснований на управлінні ризиками багатогранний правоохоронний підхід завдяки використанню точної інформації, найпрогресивнішої інспекції, доступних технологій сканування, модернізованих систем обробки вантажів та міжнародних партнерських програм.

Висновок: В даній статі описані основні принципи роботи та етапи проходження митниці, що дозволяє зробити висновок, що митна служба США є добре організованим та розвинутим державним інститутом, заснованим на узгоджених процедурах і законодавстві, сучасних інформаційних технологіях, програмах контролю та безпеки й професіоналізмі працівників. Цілком доречною можна вважати необхідність запозичення передового досвіду Митної Служби США для Державної митної служби України.

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ

Положай М. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Гірман А. П.**, к.політ.н.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій
Університету митної справи та фінансів)

На міжнародну безпеку, як і на національну безпеку країн, дедалі більше впливають процеси глобалізації. Вони визначають головні тенденції розвитку світової економіки та політики, а також призводять до кардинальних змін у міжнародному безпечному середовищі, яке стає дедалі більш динамічним і суперечливим.

Міжнародна безпека – стан міжнародних відносин, що виключає порушення миру або створення реальних загроз безпеці народів у будь-якій формі; діяльність держав і міжнародних інститутів щодо підтримання такого стану; універсальна система механізмів, заходів і гарантій, сукуп-

ність яких виключає застосування сили. Її розглядають, як одне з найважливіших функцій світового співтовариства, основою якої є процеси роззброєння, зміцнення взаєморозуміння і взаємної довіри між державами, своєчасного та ефективного урегулювання конфліктів, що виникають. Згідно зі Статутом ООН [1].

В цілому, концепція безпеки, це усвідомлення впливу небезпечних чинників та обґрунтування реакції на них відповідно певного об'єкта безпеки. У спрощеній інтерпретації, на основі узагальнення підходів [2], можна визначити, що концепцією безпеки охоплюються наступні складові:

1. Загальні цілі та завдання, що постають для досягнення об'єктом управління, досягненню яких може зашкодити прояв певних чинників небезпеки.

2. Аналіз впливу чинників навколишнього середовища з визначенням чинників потенційного небезпечного впливу на об'єкт управління.

3. Підготовка управлінських рішень у відповідь на прояв впливу джерел небезпеки.

Поява терміна «національна безпека» пов'язана з ім'ям президента США Т. Рузвельта, який на початку ХХ ст. визначив її як «сукупність умов, що надійно забезпечують національний суверенітет, захист стратегічних інтересів і повноцінний розвиток суспільства, життя та здоров'я усіх його громадян» [2]. Це визначення укорінилось у світовій політиці та нації. Термін «державна безпека» вперше зустрічається на території України, яка перебувала у складі Російської імперії, в державних документах, а саме в «Положенні про заходи щодо охорони державного порядку та громадського спокою» від 14 серпня 1881 року і ототожнюється «громадською безпекою».

Під національною безпекою розуміють здатність нації задовольняти свої потреби необхідні для її самозбереження, самовідтворення і самовдосконалення з мінімальним ризиком збитків для її нинішнього стану [3].

Міжнародна та національна безпека держави тісно пов'язані між собою, адже якщо держава може простояти внутрішнім загрозам, то вона зможе втриматися на міжнародній арені. Міжнародна безпека, як і будь яка система заснована на визнаних усіма державами принципах та нормах міжнародного права, саме вони розкривають значення міжнародної безпеки. Одним з таких універсальних і основних принципів є мирне співіснування держав. Він втілює головну ідею всього міжнародного права. Мирне співіснування – необхідна умова для підтримання міжнародної безпеки. Другий принцип, це забезпечення рівної безпеки для всіх держав на міжнародній арені. Третій, не менш значущий, повага до суверенних прав кожного народу. Четвертий – зміцнення довіри між державами. П'ятий – створення гарантій в усіх сферах для держав. Шостий – у разі виникнення конфліктів або криз, вирішення цих ситуацій має бути справедливе. Сьомий – передбачає розробку ефективних методів щодо запобігання міжнародному тероризму. Ці принципи є основними засадами, на яких базується міжнародна безпека [3, с. 63].

Міжнародна безпека також є ціллю міжнародних організацій, тобто колективна безпека. Наприклад, Організація Об'єднаних Націй, у своєму статуті, а саме у положеннях статті 1 вказала, що переслідує ціль підтримувати міжнародний мир та безпеку і з цією ціллю вживати ефективні колективні рішення для запобігання і усунення загрози миру, попередження актів агресії або інших порушень миру [4].

Питання підтримання миру та встановлення безпеки набуло важливого значення з утворенням відповідної організації регіонального значення на підставі Північноатлантичного договору від 1949 року. Відповідно до положень останнього, сторони, вирішивши об'єднати свої зусилля для здійснення колективної оборони та підтримання миру і безпеки в Північноатлантичному регіоні, зобов'язалися сприяти подальшому розвитку дружніх відносин, зміцнювати свої незалежні інституції, створювати умови для забезпечення стабільності й добробуту, усувати конфлікти у своїй зовнішній економічній політиці та сприяти економічному співробітництву між окремими або між усіма учасниками договору [5].

Отже, можна зробити висновок, що міжнародна безпека є досить складним явищем та є результатом взаємодії багатьох держав, влада кожної з яких прагне реалізувати насамперед власну безпеку.

Список використаних джерел

1. Енциклопедія сучасної України. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=65124
2. Концепція економічної безпеки / В. М. Геєць, Б. Є. Кваснюк. Київ : Лотос, 1999. 56 с.
3. Кондратьєв Я. Ю., Ліпкан В. А. Концепція національної безпеки України: теоретико-правові аспекти зарубіжного досвіду. К. : Національна академія внутрішніх справ України, 2003. 20 с.
4. Кулагин В. М. Международная безопасность : учеб. пособие для вузов. М. : Аспект Пресс, 2006. 318 с.
5. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду від 26 черв. 1945 р.. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010
6. Північноатлантичний договір від 4 квіт. 1949 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/950_008

КІБЕРТЕРОРИЗМ ЯК НОВА ГЛОБАЛЬНА ЗАГРОЗА

Боброва Д. О.,

студентка Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара

Тероризм – актуальна проблема міжнародних відносин, яку називають «чумою XXI століття», що потенційно загрожує будь-якій країні і з глобалізацією стрімко розвивається, набуваючи нових форм [1]. Так, новою формою тероризму, що з'явилась приблизно у 80-х роках XX століття, є кібе-

тероризм, що небезпечний тим, що носить транскордонний характер і направлений на порушення роботи цифрових мереж, які особливо у часи пандемії COVID-19 стали ще важливішими і більш поширеними у використанні у різних сферах життя [2].

Прояви кібертерозму можуть порушити систему міжнародних відносин, викликати паніку в суспільстві. Саме тому одними з головних завдань міжнародної спільноти лишається досконале вивчення даної загрози та її тенденцій і визначення методів боротьби із кібертероризмом.

Перш за все, необхідно дати визначення такому поняттю, як кібертероризм. Це навмисні незаконні атаки та загрози нападів на комп'ютери, мережі та інформацію, що зберігається в них, з метою досягнення політичних чи ідеологічних цілей, що ведуть до вчинення фізичної шкоди [1]. Можна виділити наступні ознаки кібертероризму, до яких відносяться і ознаки тероризму як більш загального поняття: демонстративність дій з метою залякування суспільства, щоб домогтися певних політичних або ідеологічних цілей; об'єкти: як невизначене коло осіб, так і відомі персони, держави, міжнародні організації, ТНК, підприємства; організованість, спланованість, фінансування, залучення людей за допомогою пропаганди; використання сучасних технологій: гаджетів, програмних продуктів, радіоелектронних пристроїв, досягнень у інших галузях; методи: незаконне отримання доступу до інформації з її подальшою крадіжкою або знищенням, контроль над об'єктами інфраструктури, погрози здійснення атак, що можуть дестабілізувати економічну, соціально-політичну ситуацію.

Також для кращого розуміння проблеми необхідно виділити наступні тенденції кібертероризму.

Зростання кількості кібератак, що пов'язане з переходом різних видів діяльності в онлайн-сферу. Це підтверджує той факт, що кіберзлочинність загалом зросла на 600 % з початку глобальної пандемії. Скоріш за все, надалі ця тенденція зберігатиметься [3].

До кібератак більш вразливі технологічно розвинені об'єкти. Таким чином, на період з 2006 по 2020 рік країнами, на які припадає найбільша кількість серйозних кібератак, були: США (156 випадків), Велика Британія (47), Індія (23), Німеччина (21), Південна Корея (18). При чому серйозними кібератаками вважалися саме ті, які були націлені на державні заклади, оборонні та високотехнологічні компанії країн або економічні злочини з втратами у розмірі більше мільйона доларів. Загалом кіберзлочинність «коштувала» світовій економіці 6 трильйонів доларів США за означений період [4].

На сьогоднішній день на рахунку кібертерористів успішні атаки на сайти різних органів влади і управління, британський супутник зв'язку, центр управління польотами NASA в Грінбелті, енергомережу США, сис-

тему управління ППО Іраку, ряд банківських систем та ін. За таких тенденцій цілком можна очікувати атак, спрямованих проти чинної влади, фінансових систем, керованих комп'ютером інфраструктур, наприклад газо- і нафтопроводів, електричних мереж, систем контролю за наземним і повітряним транспортом, оборонних систем комунікації і постачання [5].

Таким чином, збиток від кібертерористичних дій в основному пов'язаний з людськими жертвами або матеріальними втратами, викликаними знищенням елементів інфраструктури; з можливими втратами від несанкціонованого використання інформації з високим рівнем секретності або інфраструктури управління в життєво важливих для держави сферах діяльності; з витратами на відновлення мереж. Відповідно, кібертероризм надає цілий ряд серйозних викликів громадськості. По-перше, кібератаку важко прогнозувати або відстежити в реальному часі, вона може початися в будь-який час, в країні або за кордоном, і стояти за нею може хто завгодно; потрібні значні ресурси, щоб визначити, хто несе за це відповідальність. По-друге, через складність законів, що діють у всьому світі, переслідування за законом, пошук, захоплення і видача окремих осіб представляються проблематичними.

Можна констатувати, що загроза кібертероризму в даний час є дуже складною і актуальною проблемою, причому вона буде посилюватися із розвитком технологій. Зловмисники діють без кордонів. Їх атаки провокують виникнення глобальних криз в економіці та дипломатичних відносинах між багатьма країнами. Даною проблемою впритул займаються ООН, Рада Європи, Інтерпол та інші міжнародні організації. Очевидно, що жодна держава сьогодні не в змозі протистояти цьому злу самотійно. Боротьба з кібертероризмом, як втім, і з тероризмом взагалі, не може бути справою окремих держав, тому необхідно забезпечити взаємодію спецслужб, включаючи національні служби безпеки і спеціальні підрозділи по боротьбі з тероризмом на національному, регіональному та міжнародному рівнях.

Список використаних джерел

1. <https://www.un.org/en/chronicle/article/tackling-worlds-multiple-challenges-simultaneously-role-united-nations>
2. <https://www.usip.org/sites/default/files/sr119.pdf>
3. <https://purplesec.us/resources/cyber-security-statistics>
4. [https://itwire.com/security/australia-among-countries-most-targeted-by-%E2%80%98significant%E2%80%99-cyber-attacks,-with-cybercrime-to-cost-global-economy-us\\$6-trillion.html](https://itwire.com/security/australia-among-countries-most-targeted-by-%E2%80%98significant%E2%80%99-cyber-attacks,-with-cybercrime-to-cost-global-economy-us$6-trillion.html)
5. <https://blogs.imf.org/2020/12/07/cyber-risk-is-the-new-threat-to-financial-stability>

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩАННЯ

Устенко М. Д.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Дон О. Д.**, к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій

Університету митної справи та фінансів)

Міжнародна торгівля є базою формування міжнародних інвестицій, необхідних державі для підвищення продуктивності своїх ресурсів, розвитку спеціалізації та збільшення загального обсягу національного виробництва.

Питанням розвитку міжнародної торгівлі на світового ринку товарів та послуг приділяється багато уваги, особливо останнім часом.

Як свідчать сучасні статистичні джерела головною тенденцією міжнародної торгівлі останнім часом є зростання частки послуг в загальному обсягу. У розвинених країнах світу частка сфери послуг перевищує 70 % у загальній структурі ВВП країни. Обсяги світового експорту послуг збільшилися у понад 20 разів за останні десятиріччя. Пріоритетним напрямком стає розвиток науково-технічної сфери [2].

Другою особливістю розвитку світового ринку є зростання ролі Китаю. За останні двадцять років Китай збільшив свою частку у світовій торгівлі втричі. Також зростає залежність провідних країн від китайського виробництва. Більшість країн для здешевлення виробництва намагаються його розмістити в Китаї [1].

Для зовнішньої торгівлі України особливістю останніх років є зростання ролі країн ЄС. У своїх стратегічних напрямках Україна орієнтується переважно на стандарти країн ЄС та на співробітництво з ними. В аграрній сфері Україна відкриває для себе ринки Північної Африки та близького Сходу. У металургійній галузі головними партнерами є Туреччина та країни Східної Європи [3].

Нами виділено такі головні проблеми розвитку зв'язків України з країнами ЄС, а саме, необхідність скорочення сировинних товарів в загальному експорті; необхідність збільшення обсягу послуг в загальному обсязі торгівлі. Рекомендуємо вирішити наступні завдання, необхідні для покращання взаємовідносин з країнами ЄС:

- розвивати власні галузі, які мають (або матимуть) конкурентні переваги у світовій торгівлі;
- розвивати потужний внутрішній ринок, як основу для освоєння міжнародних ринків і закріплення на них;
- забезпечувати фінансову стабільність, розвивати підприємництво та формувати сприятливий інвестиційний клімат всередині країни;

- знижувати рівень інфляції в економіці нашої країни;
- змінювати структуру експорту на користь скорочення частки сировинних товарів, шляхом збільшення частки високотехнологічних товарів»
- підвищувати якість експортної продукції та послуг [2].

Зазначимо, що Україна має гарні перспективи в світовій торгівлі послугами. Наша країна має високий науковий та інтелектуальний потенціал, що буде слугувати фундаментом для розвитку та експорту таких послуг: інформаційних, інженерних, будівельних. Пріоритетом може бути активний розвиток космічної галузі. Великий потенціал має туризм в Україні завдяки багатій історичній та культурній спадщині, наявності рекреаційних географічних зон [1].

Україна обрала європейський вектор у зовнішній торгівлі, а тому це й буде головним завданням у майбутньому, яке постає перед Урядом країни та підприємницькою сферою. До пріоритетних напрямків розвитку українського експорту слід віднести:

- розвиток інтелектуальних послуг;
- розвиток інформаційних послуг;
- пришвидшений розвиток транспортних послуг завдяки вигідному географічному розташуванню України;
- освоєння нових видів послуг. Для України на світовому ринку це є страхові та банківські, наукові послуги [2].

Список використаних джерел

1. Вашків О. П. Національна економічна система: проблеми теорії / О. П. Вашків. Одеса : Астропринт, 2018. 320 с.
2. Рилач Н. М. Зовнішня торгівля України: сценарії інтеграції. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2019. № 103. С. 80.
3. Статистичний збірник «Зовнішня торгівля України з ЄС у 2020 році». Київ. 2021. 245 с.

COVID-19 І ЙОГО НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ

Дядюра А. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Стеблюк Н. Ф.**, к.е.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Сьогодні весь світ, в тому числі і Україна перебувають у кризі через коронавірус, що продовжує завдавати колосальних проблем для економіки, а саме: відтік капіталу з країн, що розвиваються, а також для бізнесу, особливо у галузях туризму, імпоротної логістики, ресторанного бізнесу, роздрібно торгівлі. Криза може стати певним шансом для деяких міжнародних установ, як наприклад, «Великої Сімки», МВФ, Світового Банку, оскільки саме їхньої допомоги потребують малорозвинені країни.

Для України ситуація з кризою є хорошим моментом для оновлення моделі економіки України за рахунок віртуалізації економіки, впроваджені концепції E-government та створені «держави у смартфоні». Проте її становище ускладнюється ще більше, за рахунок того, що країна водночас вирішує декілька проблем: слабка економіка, невирішений конфлікт на Донбасі та криза коронавірусу. Найбільше в країні страждають сфера послуг, експортери, а також банківський бізнес. Тому Європа має бути готова до того, що Україна буде потребувати міжнародної допомоги для того, щоб пережити будь-яку нестабільність [1, 3].

Щодо Європи, то вона вже ввела в дію Європейський Фонд Відновлення, що має фінансувати не лише реанімацію європейських країн від коронавірусу, а також піклуватися про стабілізацію у посткризовий період. Таким чином, ЄС виділила певні пріоритети на шляху свого відновлення:

1. «Європейський зелений курс» – програма, що направлена на екологічний сталий розвиток агросектору та промисловості Європи, а також бере курс на Паризьку угоду стосовно клімату.

2. Концепція «стратегічної торговельної автономії ЄС», що полягає в тому, щоб позбутися залежності від китайського виробництва та інших провідних постачальників товарів.

3. Курс на цифрові та нові технології, мета якого полягає у спільному ринку інновацій, в якому не існує перешкод для поширення інформації, обміну технологіями, а також колаборацій серед стартаперів та інвесторів.

4. «Європейський акумуляторний баланс», головне завдання якого змістити Корею з позиції монополіста на ринку акумуляторів, електромобільних батарей та електрокарів [3, 4].

Водночас Україні слід уважно ставитися до таких пріоритетів, оскільки вони можуть стати шансом, а можуть стати великими ризиками для української економіки та бізнесу.

Так, наприклад, зелений курс Європи підвищить витрати європейської промисловості, а також агробізнесу, а отже конкурентноспроможність європейських продуктів помітно знизиться щодо імпортованих товарів з інших країн. Тож надалі Європа хоче збалансувати розвиток подій шляхом «вуглецевого корекційного імпортного механізму» або «вуглецевих податків». Можна припустити, що Україну чекає певний тиск, оскільки за п'ятьма секторами імпорту до ЄС, а саме цемент, сталь, добрива, електроенергія та алюміній, Україна входить у десятку країн-постачальників цієї продукції, окрім алюмінію. Витрати на поставку сталі і заліза можуть збільшитися і коливатися від 30 до 376 млн євро [3; 4].

Отже, політика щодо зменшення залежності від китайського ринку, навряд чи зможе перетворитися на європейську автаркію, проте варто чекати переходу Європи до стратегії відкритої автономії, що означає збереження торгових стосунків із країнами. Така політика також має

вплинути на Україну, оскільки вона є одним із головних експортерів. Економічна частина угоди про Асоціацію України з ЄС набрала часткової чинності в 2016 році і на сьогодні українські експортери вже виставляють свої чітко сформульовані побажання щодо безмитних тарифних квот для агрохарчових товарів, також формується рішення стосовно тарифних квот і митних тарифів та відбувається перегляд консенсусу щодо пріоритетних секторів. Проте Україна займає лише 1,5 % європейського ринку збуту, тож ніщо не зобов'язує Європу змінювати квоти і тарифи на товари. Виходячи з цього, можна ствердити, що українські експортери повинні висувати нові ідеї Брюсселю в обмін на зустрічні пропозиції, як наприклад, ідеї до положень і додатків Угоди Європейського зеленого курсу в обмін на послаблення «вуглецевих податків». Велику увагу слід звернути на кооперацію в митній сфері для того, щоб скористатися переорієнтацією ринків [2].

Водночас важливо слідкувати та правильно аналізувати ситуацію на Єдиному цифровому ринку та експортувати саме ІТ-технології, а не ІТ-мізки. Новою пропозицією може стати включення лікарських засобів до промислового безвізу для того, щоб українська фармацевтична промисловість отримала доступ до європейських ринків, а водночас привернула увагу інвесторів з Європи у посткоронавірусний період [5].

Слід зазначити, що для відкриття українського «вікна можливостей», Україна повинна бути ініціатором будь-яких ідей для кращого формату стосунків з Європейським Союзом.

Список використаних джерел

1. A new EU-US agenda for global change. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/joint-communication-eu-us-agenda_en.pdf
2. Угода про Асоціацію між ЄС та Україною «Короткий посібник з Угоди про Асоціацію». URL: https://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/association_agreement/guide.pdf
3. Щербак И. Стратегическая проблема ЕС и проблемы внешнеполитической повестки в эпоху пандемии. *Современная Европа*. 2020. № 6. С. 29– 40 URL: <http://www.sov-europe.ru/images/pdf/2020/6-2020/Shcherbak-6-20.pdf>
4. Пандемія COVID-19 в ЄС. Егоїзм, солідарність чи поширення впливу? URL: <http://prismua.org/wp-content/uploads/2020/05/COVID19EU.pdf>
5. Європейський зелений курс. Можливості та загрози для України. Аналітичний документ. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://dixigroup.org/storage/files/2020-05-26/european-green-dealwebfinal.pdf&ved=2ahUKEwif3bSK7q7zAhX6gP0NHciEDWlQFnoECA0QAQ&usq=AOvVaw3wUyIMK7xYAOmzb4qxApz2>

АНАЛІЗ НЕРІВНОСТІ ДОХОДІВ ГРОМАДЯН КРАЇН СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Грищенко Д. В.,

студент Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара

Важко заперечити, що за останні 20 років міжнародні відносини зазнали найбільшого розвитку за усі століття існування зв'язків між державами. Утворення таких міжнародних організацій як СОТ та активна діяльність ООН, МВФ, МАР, БАГІ та деяких інших допомагає шукати мир у стосунках між країнами, відкривати національні економіки для іноземних інвестицій та цим поглиблювати участь своєї країни у процесі глобалізації та інтернаціоналізації, створювати цілі плани та стратегії для регіонального захисту безпеки, лібералізувати процеси міжнародної міграції робочої сили та фінансово підтримувати бідні країни задля впровадження цілей сталого розвитку. Але на противагу свідомій діяльності суспільства (організацій та урядів країн) визначаються такі проблеми: громадянські війни, залежність розвитку національних економік країн від процвітання та панування у світовому господарстві певних галузей (виходом із цієї складної ситуації є диверсифікація ВВП), «відтік мізків» та низькокваліфікованої робочої сили із малозабезпечених країн та країн що розвиваються, використання здобутків науково-технічного прогресу у високорозвинених країнах та неможливість їх використання у бідних країнах, військові втручання та нарешті панування диктатур – все це є причинами нерівності у доходах громадян, що становить загрозу міжнародній безпеці за рядом обставин.

Нерівність у заробітних платах в різних країнах (або ж у купівельній спроможності, вираженої у середньостатистичній заробітній платі в країні) позначає соціально-економічний розвиток країни (поняття «соціальної справедливості») та впливає на розвиток освіти, що у свою чергу впливає на поточний та майбутній розвиток країни та погіршує макроекономічне становище ще більше.

Коефіцієнт Джині – це той коефіцієнт, що і позначає нерівність у доходах у міжнародній економіці між громадянами однієї певної країни. Він визначається за шкалою від 0 до 100 (у деяких джерелах можна знайти маркування від 0 до 1). 0 – це соціально-економічна ситуація, що показує найсправедливіший розподіл матеріальних благ та ресурсів у зазначеній країні. 100 – показник найгіршого варіанту такого розподілу, при якому є неймовірно бідні та неймовірно багаті люди, що проживають на території однієї держави.

Автор пропонує розглянути та проаналізувати рисунок 1, що демонструє порівняння трьох лідерів та трьох антилідерів за коефіцієнтом Джині.

Варто зазначити, що у топ-10 країн за цим показником немає жодної бідної країни, країни, що мала б диктатора в управлінні державою та країни з громадянською війною. Також потрібно виокремити перебування Пів-

денно-Африканської Республіки на вершині антирейтингу – дана країна має достатньо високий ВВП на душу населення, але даний показник не є остаточним критерієм, за яким можливо було б заявити, що країна має стійку соціально-економічну політику. На жаль, національні багатства (промисловість, сільське господарство, нафтопереробна галузь та інші, що відображаються у ВВП) розподіляться нерівномірно. Зазвичай за такої ситуації звичайні працівники фабрик та заводів отримують набагато меншу заробітну плату, аніж аналогічний робітник на заводі в Німеччині або ж, наприклад, Словенії.

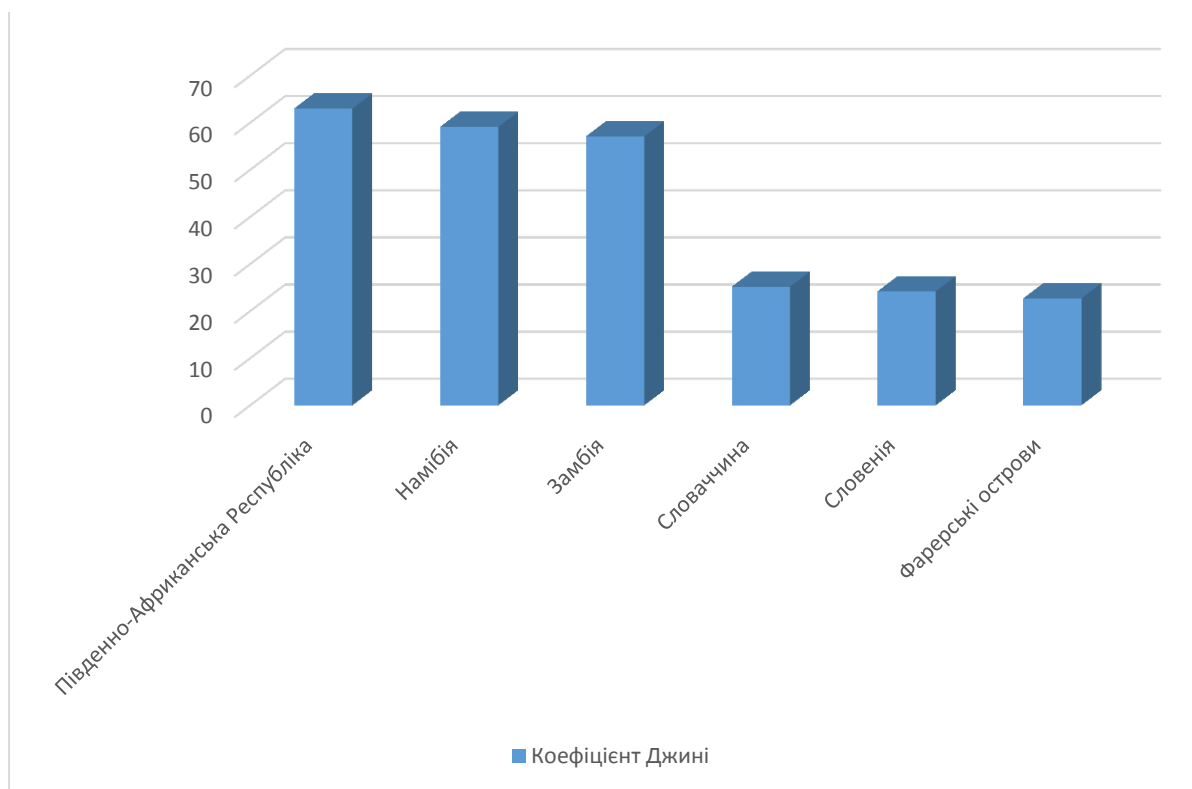

Рис. 1. Порівняння Південно-Африканської Республіки, Намібії, Замбії, Словаччини, Словенії та Фарерських островів за коефіцієнтом Джині

Замбія ж має досить низький показник ВВП на душу населення (за даними Світового банку – 1050,919 доларів США за 2020 рік), що визначається курсом на розвиток примітивних для постіндустріального суспільства галузей та небажання уряду реформувати органи влади та диверсифікувати ВВП.

Отже, можна зробити висновок, що нерівність у доходах між громадянами однієї країни чи населенням між різними країнами світового господарства являє собою порушення у розвитку соціально-економічної рівноваги між державами. Такі міжнародні організації як Міжнародний валютний фонд, Міжнародна асоціація розвитку чи Багатостороння агенція з гарантій інвестицій намагаються фінансово допомогти малорозвиненим країнам на умовах проведення реформ, але, на думку автора, така допомога

може бути корисною лише тоді, коли і уряд країни має бажання діяти у напрямку покращення макроекономічної ситуації. Більшість же бідних країн мають диктаторське управління і саме уряд є основною причиною малоозабезпеченості населення. Створення інклюзивних інститутів влади (такі, при яких кожний громадянин у змозі впливати на економіку та політику своєї держави, як мінімум через чесні вибори) стимулює залучення іноземних інвестицій, що, у свою чергу, здатні стабілізувати заробітні плати всередині країни та покращити соціальну рівновагу.

Список використаних джерел

1. Gini Coefficient By Country 2021. URL: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/gini-coefficient-by-country> (дата звернення: 16.10.2021).
2. GDP per capita (current US\$) – Zambia. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=ZM> (дата звернення: 16.10.2021).

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Танчук О. А.,

студентка Подільського спеціального
навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу
(науковий керівник – **Годованюк А. В.,**
викладач кафедри фінансів та економіки
Подільського спеціального навчально-реабілітаційного
соціально-економічного коледжу)

Масштабна риторика української влади щодо встановлення так званого стратегічного партнерства з Китаєм останнім часом практично не реалізована.

У цьому контексті малі та середні країни, включаючи Україну, стикаються з дилемою, як відокремити свої економічні зв'язки з Китаєм від співпраці у сфері безпеки з Європейським Союзом та США [1].

Україна вже відчула на собі вплив «геополітичних ревностів» США, тобто використання екстериторіальних заходів для обмеження потоку технологій, що може посилити китайську стратегію поєднання військових та цивільних питань. Наприклад, відмова України купувати обладнання 5G у китайських компаніях, таких як Huawei, може підтвердити це.

Однак слід зазначити, що Україна закликає країни, які зацікавлені у диверсифікації своїх партнерів, щоб вийти на ринок ЄС за політичної підтримки Європи та дипломатичної і військової підтримки США чи інших основних бізнес-гравців [2].

Китай – країна з потужним інвестиційним потенціалом в українській економіці, про що бачимо в порівнянні з іншими країнами Центральної та Східної Європи.

Слід розуміти, що раніше партнерство між Китаєм та Україною було і буде галузевим та вузькоспеціалізованим. В останні роки українсько-китайські відносини розвивались переважно в галузях сільського господарства, економіки, інвестицій, валюти та фінансів. Іншими словами, Китай має певні власні сфери і зацікавлений у співпраці з Україною.

Технічна сфера займає одну з центральних позицій, особливо інтерес має Китай до «Мотор Січ» – виробника двигунів для літаків, гелікоптерів та крилатих ракет. Придбання цієї компанії дозволить їй придбати стратегічно значущі технології для розвитку своєї військової сфери. Тому рішення України націоналізувати компанію не лише застало Китай зненацька, а й спричинило серйозні ускладнення у відносинах між країнами [3].

Китай не в інтересах протистояти Україні. Однак він був готовий чинити тиск на її «болючі точки», щоб завдати шкоди їх інтересам. Китайські інвестори ПАТ «Мотор Січ» направили українському уряду звернення в міжнародний арбітраж проти держави Україна, відповідно до угоди між урядом України та урядом КНР про заохочення і взаємний захист інвестицій.

Доказом протистояння є продовження строку чинності договору про добросусідство, суспільство та співробітництво між Китаєм і Росією, візит бізнесменів до Криму з метою розширення інвестицій в економіку півострова та торговельні обмеження після рішення України про націоналізацію «Мотор-Січ».

Крім того, Україна за свою репутацію та фінансові ресурси заплатила високу ціну за прийняття рішень. По-перше, це «жорстке» рішення по відношенню до іноземних інвесторів, яке погіршить приплив інвестицій в країну та поставить під сумнів інвестиційне середовище в країні. По-друге, оскільки сьогодні Китай є найбільшим торговим партнером України, його обмежувальні заходи можуть бути дуже болючими для української економіки [4]. Очевидно, що рішення України було передбачуване, адже стратегічно партнерство з США та ЄС відіграє більш важливу роль у забезпеченні безпеки.

Україна – держава, яка значною мірою залежить від міжнародної кон'юнктури і має дуже обмежені силовий потенціал та можливості для дій. Тому, погіршення відносин з КНР, насправді, не залишає йому простору для маневру [5].

Тому сьогодні Україна та Китай фактично не мають потенціалу та складного фундаменту для подальшої співпраці, не кажучи вже про стратегічне партнерство. І це тому, що Україна не має чіткого курсу дій і розуміння того, яким чином, розпочати відносини із Китаєм, не ризикуючи політичною підтримкою Європи та гарантіями безпеки США. Тоді подальші перспективи відносин між Україною та Китаєм будуть залежати від того, наскільки Україна зможе забезпечити достатні рішення, що відповідають інтересам КНР, не викликаючи невдоволення Заходу.

Список використаних джерел

1. Битва за «Мотор Січ»: китайсько-американська суперечка в Україні. Китайський короткий том URL: <https://jamestown.org/program/the-battle-for-motor-sich-asino-american-dispute-in-ukraine/>
2. BRI cooperation to deepen Ukraine-China relations. Xinhua. URL: http://www.xinhuanet.com/english/2020-12/25/c_139618771.htm
3. Ініціатива «Дорога та пояс: тут ми стоїмо». Інститут вивчення Китаю. Меркатор URL: <https://merics.org/en/analysis/mapping-belt-and-roadinitiative-where-we-stand>
4. Політика Китаю в Україні: А делікатний баланс. Щоденний монітор Євразії Том: 18 Випуск: 24 URL: <https://jamestown.org/program/ukraines-chinapolicy-a-not-so-delicate-balance>
5. Україна: погляд з Китаю Каміля Брюг'є та Ніку Попеску. Інститут досліджень безпеки Європейського Союзу URL: https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/Alert_17_Ukraine_China.pdf

РОЛЬ АСЕАН У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ В ПІВДЕННО-СХІДНІЙ АЗІЇ

Пугач Ю. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Грачевська Т. О.**, к.і.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій
Університету митної справи та фінансів)

Регіон Південно-Східної Азії відзначається нестабільністю, спричиною існуванням великої кількості держав, кожна з яких має серйозні статусні амбіції. Зважаючи на необхідність оперативного та ефективного реагування на загрози та виклики безпеці, які могли суттєво дестабілізувати ситуацію в регіоні, у 1994 р. був створений Регіональний форум Асоціації держав Південно-Східної Азії з безпеки. На сучасному етапі цей форум є провідним механізмом політичного діалогу з усього комплексу питань, пов'язаними із забезпеченням миру та безпеки в регіоні [2].

Провідні цілі діяльності АСЕАН були окреслені у 1994 р. й передбачають сприяння конструктивному діалогу та консультаціям з питань політики та безпеки, що становлять спільний інтерес та занепокоєння; забезпечення значного внеску у зусилля щодо зміцнення довіри та превентивної дипломатії в регіоні Південно-Східної Азії [3].

Антитерористичне співробітництво та боротьба з транснаціональною злочинністю є важливими складниками діяльності держав – учасниць АСЕАН щодо гарантування безпеки в регіоні. У цьому контексті у 2007 р. у Манілі вони прийняли «Рамкові домовленості про співпрацю між учасниками АРФ в області протидії тероризму і транснаціональної злочинності» [1].

Доцільно зауважити, що не в останню чергу завдяки діяльності АСЕАН в регіоні були відсутніми повномасштабні бойові дії та інші види військової протидії в останні роки. Об'єднання більшості держав Південно-Східної Азії в рамках одного інтеграційного угруповання сприяло вирішенню значної кількості проблемних питань та створенню дієвої системи забезпечення безпеки.

Діяльність Регіонального форуму ґрунтується на функціонуванні триступеневої системи, що складається перш за все з щорічних міністерських сесій. За результатами їх діяльності приймаються заяви голови форуму, в яких викладаються як здобутки, так і пропозиції щодо подальшого кроків щодо забезпечення безпеки, які переважно мають рекомендаційний характер.

6 серпня 2021 р. відбувся черговий регіональний форум у режимі відеоконференції, який очолив Дато Ериван Пехін Юсоф, міністр закордонних справ Брунею Даруссалам. Головна увага під час форуму була приділена аналізу викликів та збитків, спричинених пандемією коронавірусної хвороби 2019 р. (COVID-19) добробуту населення регіону, та впливу пандемії на стабільність та безпеку світу в цілому, та регіону зокрема. У ході даної зустрічі була визнана необхідність посилення регіональної та міжнародної солідарності та співробітництва для досягнення колективної та ефективною відповіді на пандемію COVID-19, та прискорення глобального відновлення, що є важливим й в контексті забезпечення безпеки регіону [4].

Зважаючи на стан забезпечення безпеки в Південно-Східній Азії, доцільно наголосити, що Регіональний форум АСЕАН з питань безпеки в подальшому не може в подальшому бути винятково консультативно-дорадчим органом. Наразі Форум має потенціал перетворитися на провідний орган АСЕАН, який розробляє не тільки рекомендації, а й обов'язкові до виконання рішення, які мають стосуватися найбільш проблемних питань розвитку відносин між державами регіону, особливо численних територіальних суперечок.

Отже, АСЕАН – єдина організація в Південно-Східній Азії, яка надає можливість малим, середнім та світовим державам в рівних умовах обговорювати і знаходити шляхи вирішення проблем у сфері безпеки, у тому числі й питаннях протидії нетрадиційним викликам і загрозам, які є суттєвою перешкодою на шляху економічного зростання держав регіону. Саме тому АСЕАН сфокусований на створенні оптимальних умов, в яких країни регіону могли б розвиватися, співпрацювати і мирно конкурувати між собою, вирішуючи всі суперечки та розбіжності політико-дипломатичними методами.

Список використаних джерел

1. Авер'янов С. В. АСЕАН в контексті сучасних викликів регіональної стабільності в Південно-Східній Азії. *International Relations. Political Science. Series.* 2020. № 22. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/4031/3675 (дата звернення 06.10.2021).

2. Мариніна С. В. Особливості розвитку інтеграційних угруповань в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. *Економічний часопис – XXI : журнал.* № 2. 2013. С. 3–6.

3. ASEAN Regional Forum. URL: <https://aseanregionalforum.asean.org/about-arf> (дата звернення 07.10.2021).

4. Chairman's Statement of the 28th ASEAN Regional Forum. URL: <https://asean.org/chairmans-statement-of-the-28th-asean-regional-forum> (дата звернення 07.10.2021).

АЛЬЯНС У СФЕРІ БЕЗПЕКИ AUKUS: АВСТРАЛІЯ, США, ВЕЛИКОБРИТАНІЯ

Пугачова А. М.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Богородицька Г. Є.**, к.е.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Нещодавно у світі одним союзом стало більше. Йдеться про трибічний оборонний альянс AUKUS, який утворили Австралія, Великобританія і США. Союз, по суті, спрямований на протидію китайській експансії в Індо-тихоокеанському регіоні, а військово-морський флот Австралії завдяки AUKUS уперше отримає можливість будувати атомні підводні човни [1].

15 вересня 2021 року президент США Джо Байден, а також прем'єр-міністри Австралії Скотт Моррісон і Великобританії Борис Джонсон оголосили про створення нового трибічного партнерства в області безпеки – AUKUS. Згідно офіційної інформації, мета цього союзу – поглиблення оборонної співпраці в Індо-тихоокеанському регіоні. Його офіційна мета – зміцнення співпраці його членів у сферах дипломатії, безпеки і оборони в Індо-Тихоокеанському регіоні. На брифінгу в США лідери країн повідомили, що три англomовні держави вирішили об'єднатися заради поглиблення партнерства, створення нових робочих місць і в цілому процвітання [2].

Першою спільною ініціативою військових союзників стане програма забезпечення ВМФ Австралії ядерними підводними човнами. Але справа в тому, що раніше Париж збирався поставити Австралії 12 підводних човнів (звичайних, не ядерних). Вартість контракту становила 66 мільярдів доларів, проте за кілька годин до оголошення про створення AUKUS австралійський уряд розірвало всі домовленості з концерном Naval Group. AUKUS стане першим випадком, коли Сполучені Штати передадуть свої ядерні технології іншій державі, не рахуючи давнього стратегічного союзника – Великобританії. Оборонна угода передбачає передачу австралійській стороні технологій будівництва підводних човнів з ядерними силовими установками. За 18 місяців планується створити не менше восьми атомних субмарин для Канберри. Згодом країни визначать оптимальний шлях для їх доставки. Уряд Австралії інвестує в проект близько 6,4 мільярда австралійських доларів (4,7 мільярда доларів США). Вони будуть спрямовані на модернізацію дока повного циклу в Осборне і продовження служби діючих субмарин, що стоять на озброєнні військово-мор-

ського флоту. При цьому влада Австралії запевнили, що країна як і раніше прихильна виконання всіх своїх зобов'язань як держави, що не володіє ядерною зброєю. У США також уточнили, що Канберра не прагне створювати подібну зброю. Байден підкреслив, що програма буде повністю дотримуватися умов Договору про нерозповсюдження ядерних озброєнь. Роль же Сполученого Королівства в поставках субмарин поки неясна. Відразу після оголошення про створення альянсу AUKUS Австралія заявила, що виходить з угоди по підводним човнам з французькою компанією Naval Group. При цьому глава уряду Моррісон підкреслив, що Париж все ще залишається для Канберри важливим партнером в Тихоокеанському регіоні. У Франції, однак, подібний крок визнали ударом в спину. Глава французького МЗС Жан-Ів Ле Дріан вказав, що в стосунках між країнами підірвано довіру. За його словами, рішення Канберри суперечить духу співробітництва і демонструє відсутність узгодженості. Найбільший в історії Австралії контракт з французькою суднобудівної компанією на 12 підводних човнів класу Attack вартістю 90 мільярдів австралійських доларів (66 мільярдів доларів США) уклали в 2017 році. 17 вересня уряд Франції вперше в історії відкликало для консультацій своїх послів із США та Австралії. На тлі конфлікту також скасували саміт французького і британського міністрів оборони. Така ж доля спіткала зустріч міністрів закордонних справ Франції, США, Великобританії та Німеччини в кулуарах Генсамблеї ООН. За словами офіційних осіб США, в рамках партнерської угоди Вашингтон, Лондон і Канберра мають намір протидіяти посиленню Пекіна у військовій та технологічній сфері [2].

Після оголошення про угоду представник посольства Китаю в Вашингтоні Лю Пен'юй заявив, що країнам не слід створювати виняткові блоки, мета яких – в нанесенні шкоди третім державам. Він закликав членів альянсу позбутися ідеологічних забобонів часів холодної війни. У свою чергу, прем'єр-міністр Австралії Моррісон надіслав відкритого листа лідеру КНР Сі Цзіньпіну, в якому закликав китайську сторону приєднатися до діалогу з безпеки в Індо-Тихоокеанському регіоні: «Я вірю і сподіваюся, що ми поділяємо одну і ту ж мету – створення мирного індо-Тихоокеанського регіону, де цінують і поважають суверенітет і незалежність націй». Британський прем'єр Джонсон також уточнив, що угода AUKUS не націлені проти Китаю [3].

Список використаних джерел

1. Prime Minister; Minister for Defence; Minister for Foreign Affairs; Minister for Women. 16 September 2021. Australia to pursue Nuclear-powered Submarines through new Trilateral Enhanced Security Partnership. Prime Minister of Australia (Press release). Archived from the original on 27 September 2021. CC-BY icon.svg

2. Prime Minister of Australia Scott Morrison; Prime Minister of the United Kingdom Boris Johnson; President of the United States of America Joseph R. Biden. 16 September 2021. Joint Leaders Statement on AUKUS. Prime Minister of Australia (Press release). Archived from the original on 27 September 2021.

3. Aukus: UK, US and Australia launch pact to counter China. BBC News. 16 September 2021. Archived from the original on 16 September 2021.

ОСОБЛИВОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА МЕХАНІЗМ ЇЇ РЕГУЛЮВАННЯ

Борисова К. С.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Дон О. Д.,** к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Інтеграція визначається як процес, який веде до об'єднання двох або більше систем в одне ціле задля взаємодії і взаємозв'язку елементів. Також може характеризуватися як стан пов'язаності частин і функцій систем. Передумовами виникнення інтеграційних процесів у світі стало усвідомлення людством необхідності усунення суперечностей, забезпечення безпеки та стабільного розвитку який можливий тільки при справедливому використанні усіма країнами всіх ресурсів які має людство [1].

Інтеграція охопила увесь сучасний світ, але свій початок вона бере у післявоєнній Європі, де набула найбільш потужного характеру. Слід зазначити, що досягнення її успіху зумовили основні засади об'єднання, такі як: взаємоповага до всіх країн партнерів, незважаючи на демографічні, географічні та інші показники, добровільність приєднання, невтручання у внутрішні справи країн-учасниць та рівноправність [2].

Таким чином, по завершенню другої світової війни держави не тільки пост Радянського простору обрали напрям європейської інтеграції як пріоритетний і тому за невеликий проміжок часу, а саме з 1957 по 2013 рік, кількість держав, які приєднувалися до ЄС зросла з 6 до 28 країн-учасниць (починаючи з Бельгії, Італії, Люксембургу і закінчуючи Румунією і Хорватією) [3]. Загалом інтеграція являє собою надскладний механізм і не кожна держава в змозі виконати обов'язки цього членства, серед яких:

– політичний критерій, виконання якого гарантує демократію, захист та повагу меншин, незмінність інституцій;

– економічний критерій. Передбачає, що країна, яка бажає вступити до Європейського Союзу має бути здатною протистояти конкуренції і ринковим силам у рамках ЄС, це зумовлено необхідною наявністю діючої ринкової економіки країни;

– критерій правовий та критерій членства – держава повинна мати здатність взяти на себе обов'язки членства і відданість цілям економічного, політичного і валютного союзу [1].

Кожен з цих критеріїв має ще 5–7 субкритеріїв, які теж не можна лишати поза увагою. Тому перед державами-кандидатами стають досить складні завдання на шляху до відповідності критеріям вступу.

Механізм регулювання європейської інтеграції виконується головними інституційними органами ЄС, кожен з яких має свої чітко виражені повноваження.

1) Європейська рада приймає заяву про вступ від вже європейської держави.

2) Підготування «Думки» («Opinion»/«Avis»), для цього Європейська рада звертається до Європейської комісії.

3) Європейська рада отримує «Оцінку» від Європейської комісії.

4) Європейська рада приймає рішення щодо проведення переговорів.

5) Європейська комісія і рада приймають основні позиції ЄС під час переговорів.

6) Проведення переговорів радою міністрів з державою-кандидатом.

7) Узгодження проекту про вступ між ЄС та кандидатом.

8) Проект договору про вступ розглядають Європейський парламент та Європейська Рада.

9) Схвалення Європейським парламентом договору про вступ.

10) Європейська рада затверджує договір про вступ.

11) Підписання членами і кандидатом договору про вступ.

12) Держави-члени і держава-кандидат ратифікують договір [4].

Отже як висновок, можу зазначити, що особливістю європейської інтеграції є її багата історія, необхідність її застосування, форми і принципи які вона застосовує. Механізм регулювання інтеграції є, і він працює на багатьох задачах, що дає йому змогу справедливо та рівноправно контролювати ситуацію приєднання країн до ЄС. Але, люди тільки наблизилися до розуміння необхідності об'єднання і створення суспільства, яке б забезпечувало гармонійний розвиток усього людства, тому інтеграційні процеси ще зазнають змін і будуть не один раз вдосконалені.

Список використаних джерел

1. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.

2. Дунай М. А. Дезінтеграційні процеси в ЄС та майбутнє європейської інтеграції. Міжнародні відносини і туризм: сучасність та ретроперспектива. 2013. Вип. 3. С. 168.

3. . Копійка В. В. Європейський Союз: заснування і етапи становлення : навч. посіб. для студентів ВНЗ / В. В. Копійка, Т. І. Шинкаренко. К. : Ін Юре, 2001. 448 с.

4. Жовква І. І., Немиря Г. М., Перепелиця Г. М. Критерії членства в СОТ, ЄС та НАТО. Інтеграційні перспективи України. Аналітичне дослідження. К. : Інститут Євроатлантичного співробітництва, 2007. 88 с.

ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ, ІНТЕГРАЦІЯ З МІЖНАРОДНИМИ ВІДНОСИНАМИ

Костенчук Г. І.,

викладач англійської мови та англійської
мови за професійним спрямуванням,
зарубіжної літератури,
спеціаліст I кваліфікаційної категорії
Кам'янець-Подільського медичного фахового коледжу

Стрімкий розвиток технологізації суспільного життя впродовж останніх десятиліть не оминув жодну сферу людської діяльності. Освітня галузь не стоїть осторонь новітніх інформаційних технологій, упроваджуючи прогресивні методики навчання й викладання, забезпечуючи інтерактивність у поданні й набутті знань, розгалужуючи канали обміну й засвоєння інформацією. В умовах доби інформатизації завдання вчителя – активізувати пізнавальну діяльність учнів, залучаючи сучасні педагогічні технології – інформаційні, а саме комп'ютерні інновації, інтернет-ресурси, що дає можливість у майбутньому поєднати новітні інформаційні технології з міжнародними відносинами.

Тому актуальність цієї роботи може бути зумовлена важливістю проблеми впровадження новітніх сучасних технологій у навчальний процес здобувачів вищої освіти та її особливу значущість при викладанні й засвоєнні англійської мови як 1) мови міжнаціонального спілкування у глобалізованому комунікаційному середовищі; 2) мови-донора сучасних новітніх, зокрема, комп'ютерних, терміносистем.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні ефективності та описі методичних прийомів використання інформаційних технологій при вивченні англійської мови. Мета роботи передбачає виконання таких завдань:

1. Розглянути теоретичні засади сучасних новітніх інформаційних технологій та підходи до їх застосування.
2. Виявити вплив інформаційних технологій на мотивацію навчання.
3. Встановити кореляції між використанням новітніх інформаційних технологій, мотивацією навчання та ефективністю оволодіння англійською мовою та поєднання з міжнародними відносинами.

Об'єкт дослідження становить процес оволодіння іноземною мовою за допомогою інформаційних технологій.

Предмет дослідження: новітні інформаційні технології як прийоми навчання англійської мови.

Як інформаційна система, Інтернет пропонує своїм користувачам різноманітні види інформації й ресурсів. Базовий набір послуг може містити:

- електронну пошту (e-mail);
- телеконференції (usenet);
- відеоконференції;

- можливість публікації власної інформації, створення власної домашньої сторінки (homepage) і розміщення її на web-сервері;
- доступ до інформаційних ресурсів:
- довідкові каталоги (Yahoo!, InfoSeek/UltraSmart, LookSmart, Galaxy);
- пошукові системи (Alta Vista, HotBob, Open Text, WebCrawler, Excite);
- розмова в мережі (Chat).

Ці ресурси можуть бути активно використані при вивченні англійської мови.

Отже, використання інформаційних технологій може відбуватися різними способами, відповідно до потреб конкретного заняття. Їх можна представити таким чином:

- використання інформаційних технологій – як у фронтальній, так і в груповій роботі;
- використання електронних підручників, енциклопедій, словників, довідників, комп'ютерних навчальних програм тощо;
- використання окремих типів файлів (зображення, відео, аудіо, анімації);
- створення власних уроків (інтеграція різних об'єктів в один формат: презентації, web-сторінки).

Використання комп'ютерних технологій робить процес навчання інтенсивним, бо створює атмосферу змагання, виховує вміння співпрацювати. Під час цих занять здобувачі освіти вчаться зіставляти, узагальнювати, систематизувати та розвивати мовлення.

Список використаних джерел

1. Захарова І. Г. Інформаційні технології в освіті: навч. посібник для студ. вищ. пед. навч. закладів. М. : Академія, 2003. – 192 с.
2. Коломінова О. О., Раман С. В. Сучасні технології навчання англійської мови у початковій школі. *Іноземні мови*. 2010. № 2. С. 40–47.
3. Кужель О. М., Коваль Т.І. Використання персонального комп'ютера у вивченні іноземних мов. Нові інформаційні технології навчання в навчальних закладах України : наук.-метод. зб. Вип. 8. Педагогіка / редкол. : І. І. Мархель (гол. ред.) та ін. Одеса : Друк, 2001.
4. Маслюк Ю. А. Проблеми використання інформаційних та комунікаційних технологій у навчальній діяльності. *Інновації в освіті*. 2006. № 1. С. 117–123.
5. Морзе Н. В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій. К. : Видавнича група ВНУ, 2006. 389 с.
6. Мороз І. М. Використання мультимедійних технологій у вивченні іноземної мови. *Англійська мова та література*. 2013. № 24. С. 14–18.
7. Токменко О. П. Інформаційні технології у викладанні іноземних мов: позакласний підхід. *Англійська мова та література*. 2011. № 14. С. 7–8.

МІЖНАРОДНИЙ СТАНДАРТ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я: ПСИХІЧНИЙ СТАН ОСОБИСТОСТІ ЯК ВИД ПСИХОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Сліпко Є. Р.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Чириченко Ю. В.**, д.е.н., професор,
професор кафедри психології

Університету митної справи та фінансів)

Понад 450 мільйонів людей страждають від психічних розладів. У багатьох інших людей є психічні проблеми. Психічне здоров'я є невід'ємною частиною здоров'я особистості [1].

Психологічно здорова людина – це людина спонтанна і творча, життєрадісна і весела, відкрита, а також така, що готова пізнавати себе і навколишній світ не лише розумом, але і інтуїцією. Вона постійно розвивається і сприяє розвитку інших людей.

Міжнародний стандарт психічного здоров'я вміщує 10 ознак психологічно здорової людини: інтелект, цілеспрямованість, гнучкість, логічність мислення, моральні якості, соціальна поведінка, особливості харчування, емоційність, відношення до свого здоров'я, сексуальність. Для збереження психічного здоров'я треба сторонитися скупості, мстивості, заздрощів, лицемірства, гордині, хворобливого самолюбства. Через психічні розлади людина втрачає дуже важливу якість, без якої неможливо жити в сучасному світі – це працездатність.

На даний час українці не дуже люблять звертатися до психіатрів. Через це спеціалісти в даній області занепокоєні, тому що, в більшості випадків, люди звертаються на кінцевих стадіях хвороби, коли вже неможливо їм допомогти [3].

Чинники, які негативно впливають на психічне здоров'я особистості: тривалі негативні стресові ситуації, невміння підтримувати адекватні відносини з оточуючими, конфлікти, недостатній відпочинок, малорухомий спосіб життя, зовнішні подразники (шум та ін.).

Також до депресивних психічних розладів входять: економічна нестабільність, невпевненість у завтрашньому дні, інформаційні перевантаження через високу інтенсивність праці.

Для збереження психічного здоров'я ні в якому разі не можна вживати будь-які психоактивні речовини. Тому що нікотинова залежність є одним з найбільш розповсюджених психічних розладів. Вона не сприяє позбавленню стресу, а навпаки збільшує його рівень. Це все сприяє розвитку більш тяжких психічних розладів [3].

В будь-якої особистості є якісь способи релаксації, які позитивно впливають на її стан. Дуже добре якомога раніше зрозуміти, що приносить тобі задоволення. Для цього потрібно вивчати себе, свої можливості в різних сферах життя, а також свою поведінку в різних ситуаціях.

Для того, щоб зберегти та зміцнити психічне здоров'я треба дотримуватися здорового способу життя. Потрібно вміти керувати своїми емоціями, чергувати працю і відпочинок, створювати сприятливий клімат у колективі та сім'ї. Також варто займатися фізичною культурою, додержуватись раціонального харчування, достатньо спати, бути оптимістичним та доброзичливим [3].

Психічне здоров'я – стан інтелектуально-емоційної сфери, основу якого складає відчуття душевного комфорту, що забезпечує адекватну поведінкову реакцію. Треба розуміти, що фізичний і психічний стан нерозривні і взаємопов'язані. Тому доцільно піклуватися не лише про свій психічний стан, духовний розвиток, соціальний статус, а також про стан загального здоров'я.

Потрібно розглянути портрет психічно здорової людини, щоб в майбутньому не припуститися помилки. Ця людина веде здоровий спосіб життя; вона сприймає себе як людину, яка гідна поваги; приймає себе такою, яка вона є; вона спроможна обирати та створювати власне оточення, яке сприятливо впливає на її психічний стан; вона має адекватну самооцінку; розуміє власні почуття та вміє їх правильно виражати оточуючим; вона має мету та сенс життя, а також вона спроможна до самовдосконалення [4].

Головні поради, які допоможуть поліпшити психічне здоров'я та самопочуття людини:

- спілкуйтеся з іншими людьми (це допоможе відчувати приналежність до групи, дасть можливість поділитися досвідом та відчувати емоційну підтримку);
- будьте фізично активними (це знизить рівень депресії та тривожності, підвищить самооцінку та покращить настрій);
- продовжуйте вчитися (це підвищить впевненість у собі завдяки саморозвитку);
- допомагайте іншим (в цей час людина відчує позитивні емоції та відчує себе важливою);
- уважно ставтеся до своїх думок, емоцій та поведінки (це допоможе краще зрозуміти себе, своє ставлення до життя та посприє вирішенню проблем) [2].

Список використаних джерел

1. Нормальний психічний стан – основа здоров'я людини. URL: <https://uozter.gov.ua/ua/pages/277> (дата звернення: 13.10.2021).
2. Покращання свого психічного здоров'я. URL: <https://phc.org.ua/news/5-krokviv-do-pokraschennya-svogo-psikhichnogo-zdorovya> (дата звернення: 13.10.2021).
3. Психічне здоров'я – основа щасливого життя людини. URL: <https://brovmedcentr.in.ua/2018/10/09> (дата звернення: 14.10.2021).
4. Психологічні проблеми особистості та варіанти їх вирішення. URL: <https://healthcenter.od.ua/psychichne-zdorovya> (дата звернення: 14.10.2021).

КИТАЙСЬКІ ІНВЕСТИЦІЙНІ ПОТОКИ ДО АФРИКИ

Ширшова Я. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Комліченко А. А.**, викладач кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Африканський напрям в інвестиційній стратегії Китаю набуває все більшої значущості. Для Китаю Африканський континент – це перш за все джерело ресурсів для промисловості, територія поширення китайських технологій, один із ринку збуту китайської продукції з тенденцією до ще більшого розширення в майбутньому.

Обсяг інвестицій Китаю в Африку збільшився з \$210 млн до \$47,35 млрд із моменту створення Форуму з китайсько-африканського співробітництва у 2000 році. Китайсько-африканська ділова рада (САВС) опублікувала звіт, де детально описується розмір, характер та майбутні тенденції інвестицій китайських компаній в Африку. Звіт САВС показує, що, незважаючи на пандемію COVID-19, Китай став п'ятим найважливішим двостороннім інвестором Африки, і на основі сучасних тенденцій Китай може стати головним інвестором до 2024 року. Китай протягом багатьох років був найбільшим двостороннім торговельним партнером Африки, але якщо Китай зацьмарить інші країни, щоб також стати основним джерелом прямих іноземних інвестицій, африкансько-китайські економічні зв'язки не тільки поглибитися, але й африканські країни нададуть більшої важливості своїм відносинам з Китаєм [1].

У 2017 році Народний банк Китаю здійснив розрахунки з юанями з центральним банком у Замбії, такі країни, як Нігерія, Південна Африка, Маврикій включили юані до свого валютного резерву, а юані могли здійснювати безкоштовний обмін з місцевою валютою в Кенії. Офіційно відкрився відділ Банку Китаю в Луанді, який став першим банком, інвестованим у Китаї, в Анголі. Китайсько-конго (Браззавіль) Африканський банк-перша спільна фінансова установа, що створила перше відділення в Пуант-Нуар для підтримки спеціальної економічної зони Пуант-Нуар, видобувних портів та нафтових проектів. Філія Банку Китаю в Йоганнесбурзі випустила першу африканську офшорну облігацію юанів-веселкову облігацію вартістю 1,5 млрд юанів протягом трьох років. На це активно реагували міжнародні інвестори, і підписки зросли більш ніж у 2,13 рази, що свідчить про те, що офшорний юань поширився на ринок Африки і став віхою для інтернаціоналізації юанів [2].

У 2019 році загальні прямі іноземні інвестиції Китаю (ПІ) в Африку склали 44 мільярди доларів США, що відповідає 2 відсоткам світових китайських ПІ. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій із США в Африку склав 78 млрд доларів США, що зробило його головним інвестором

на континенті. Американські ПІІ в Африку становили лише 0,7 відсотка загальних зовнішніх ПІІ. Велика Британія була другим за величиною інвестором в Африку з 65 млрд дол. США, слідом за Францією – 53 млрд дол. Для Великобританії та Франції прямі іноземні інвестиції в Африку становлять 3 відсотки їх глобальних інвестицій. Хоча китайські інвестиції зросли протягом кількох років, їх сукупність не можна назвати надзвичайною [3].

Просування китайського приватного сектора в Африку розподіляється нерівномірно: на 12 країн припадає дві третини загального обсягу інвестицій на континенті. В їх число входять Єгипет, Нігерія, Південна Африка, Ангола, Республіка Конго, Замбія, Гана, Алжир і Демократична Республіка Конго (ДРК). Найбільші китайські приватні компанії, що працюють в Африці, включають Huawei, Holley, Jiangsu Yongyuan, King Deer, China-Africa Cotton, StarTimes, Huajian, Transsion Holdings і Sunda International [1].

Таблиця 1

Основні одержувачі китайських ПІІ (2019 р., млрд дол. США) [3]

Країна	Загальний запас, млрд дол. США	Відсоток китайських ПІІ в Африці, %
Південна Африка	6,1	13,8
ДРК	5,5	12,5
Ангола	2,9	6,5
Замбія	2,8	6,5
Ефіопія	2,5	5,6
Гана	1,8	4,1
Усього 6 країн	21,6	49,1

Таблиця 1 показує, що Південна Африка не тільки є найбільшим торговим партнером Китаю в Африці, але і є основним напрямком китайських інвестицій, за нею йдуть ДРК, Ангола і Замбія. Ефіопія, потенційно багата геотермальною енергією і має останні розробки в області гідроенергетики, є єдиною країною, яка вказана у таблиці, яку не можна назвати багатою сировиною. Китайські підприємства в Ефіопії в основному працюють в сфері інфраструктури та легкої промисловості.

Близько 30 відсотків китайських ПІІ в Африці направляється на інфраструктуру і будівництво, а 25 відсотків йде на видобуток і видобуток сировини. Хоча китайські прямі іноземні інвестиції в Африку можуть здатися незвично великими, варто згадати, що китайські контрактні доходи в Африці є значними. Згідно з даними, наданими Університетом Джона Хопкінса, приблизно 30 відсотків китайських закордонних доходів на будівництво надходять з африканських ринків [3].

Китай став найбільшим торговим партнером Африки, його торгівля з Африкою як частка від загального обсягу зовнішньої торгівлі не набагато більше, ніж у інших великих торгових партнерів з Африкою, таких як

Франція або Великобританія. Не дивно, що Китай став найбільшим двостороннім торговельним партнером Африки, оскільки сьогодні він є найбільшим двостороннім торговельним партнером для багатьох країн. Економічне зростання Китаю збільшив його потреба в сировині, особливо в промислових металах і паливі. Африка має величезні природні ресурси і величезним експортним потенціалом через низький рівень індустріалізації. Економічне зростання Китаю перетворив його в глобальний промисловий центр, чому в значній мірі сприяв експорт недорогих промислових товарів. Попит на таку продукцію різко зріс в Африці за останні десятиліття.

Список використаних джерел

1. Ovigwe Eguegu. Gauging the Future of Chinese Investment in Africa. URL: <https://thediplomat.com/2021/09/gauging-the-future-of-chinese-investment-in-africa> (дата звернення 19.10.2021).

2. Year-end Overview XXIII for Commerce Work in 2017: Pragmatically Pushing China-Africa Win-Win Trade and Economic Relations. URL: <http://english.mofcom.gov.cn/article/newsrelease/significantnews/201803/20180302717163.shtml> (дата звернення 19.10.2021).

3. Peter Stein, Emil Uddhammar. China in Africa: The Role of Trade, Investments, and Loans Amidst Shifting Geopolitical Ambitions. ORF Occasional Paper No. 327. August 2021. URL: https://www.orfonline.org/research/china-in-africa/?amp#_ftn4 (дата звернення 19.10.2021).

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ФІНАНСОВИХ РИНКАХ

Мазур А. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Дон О. Д.,** к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій

Університету митної справи та фінансів)

В умовах, коли в ЄС розвиває свою діяльність, пошук стратегічних шляхів розвитку, трансформації внутрішньої структури і географічного розширення через включення нових членів, визначення майбутнього ЄС стало актуальним питанням для політиків і наукової спільноти.

Починаючи з 1990-х років, інтеграційні об'єднання у світі швидко зміцнюються і розвиваються. Створилося безліч складових, що перебувають на різних рівнях інтеграційних структур. Більшість з них декларують своєю метою вихід на інтеграційну стадію економічної співпраці. Це, зокрема, такі угруповання, як ЄС, ЄЕС, СОР [2].

Фінансову інтеграцію доцільно сприймати на основі трьох підходів: правового, правила єдиної ціни і комунікативного. Перший дозволяє виявити наявність на фінансовому ринку єдину умову роботи його учасників і відкритого доступу до фінансових інструментів. Другий свідчить про наявність єдиного механізму ціноутворення. Третій дозволяє виявити інтенсивність транскордонних фінансових операцій і їх важливість для конкретного ринку. Запропоновані три підходи доповнюють один одного і формують комплексне розуміння [4].

Слід зазначити, що фінансова інтеграція – це сукупність політичних процесів, спрямованих на консолідацію, об'єднання суспільства, політичних структур або етносів у рамках однієї держави чи кількох держав для протидії внутрішнім і зовнішнім деструктивним чинникам.

З 2008 р. Європейська комісія прийняла понад 40 нормативно-правових актів, закликаних встановити нові правила для європейських та глобальних фінансових систем та створити банківський союз для зміцнення євро [3].

Серед цих правових підприємств Європейської комісії варто відмітити ті, які безпосередньо влаштовані на подальшу фінансову інтеграцію ЄС та виражають собою інституційне завершення формування банківського союзу для зміцнення зони євро:

1. Система єдиного банківського нагляду на чолі з Європейським центральним банком (Single Supervision Mechanism, SSM, 2012);

2. Єдиний механізм роботи з проблемними банками (Single Resolution Mechanism, 2013).

3. Застосування Європейської схеми страхування вкладів (European Deposit Insurance Scheme, 2015) [1].

Для забезпечення ефективного догляду, відповідні наглядові функції та обов'язки Європейського центрального банку та національних центральних банків сортують за критерієм важливості піднаглядних осіб.

Кредитна установа буде вважатися важливою та підпадати під контроль ЄЦБ, якщо виконується хоча б одна з наступних умов:

– кредитна установа входить до числа трьох найбільш організацій, створених в державі-члені;

– установа є отримувачем прямої допомоги зі сторони Європейського союзу для підтримання її фінансової стабільності;

– активно залучений у транскордонній операції (для оцінки використовуються показники співвідношення міжнародних активів та зобов'язань) [2].

Банківський союз перш за все покликаний примножити фінансову інтеграцію країн Єврозони, проте максимально заохочує приєднання до банківського союзу всіх країн ЄС [2]. Фінансова інтеграція супроводжується посиленням пруденційного регулювання банківських підприємств, покращенням захисту вкладників банків, створенням єдиної Книги правил для всіх фінансових установ, що працюють в 27 країнах Європейського Союзу.

Отже, аналізуючи сучасний стан розвитку європейських інтеграційних процесів неможливий представити її без врахування історії розвитку ідеї об'єднання Європи та основних теоретичних підходів, що зростали протягом кількох сторіч європейської історії. Тому вивчення різних структур і форм існування «європейської ідеї» має важливе значення для поняття суті всіх сучасних теорій і концепцій створення об'єднаної Європи, а також практичних заходів щодо їх реалізації [1].

Інтеграція, швидше за все, буде вигідна всім членам ЄС, але більш за все виграють країни з недостатньо розвиненою фінансовою системою, зокрема, нових держав-членів.

Список використаних джерел

1. Мальська М. П. Основи європейської інтеграції : підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк ; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. К. : Центр учбової літератури, 2015.

2. Булатова Е. В. Развитие межрегионального сотрудничества как основы интеграции. *Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект*. Сборник научных трудов. Донецк : ДонНУ, 2004. С. 120–123.

3. Батаренко А. О. Проблеми та перспективи європейської інтеграції України Луц. нац. техн. ун-т. Херсон : Олді-плюс, 2016.

4. Тригуб О. І. Теоретичні засади європейської інтеграції. *Грані*. 2013. № 9. С. 148–153.

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ТОРГІВЛІ БІЗНЕС-ПОСЛУГАМИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ

Норка А. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Трудова М. Є.,** к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних відносин та регіональних студій

Університету митної справи та фінансів)

Сучасний світ характеризується постіндустріальним етапом розвитку світової економіки. Він отримав таку назву завдяки зростанню у ньому ролі третинного сектора економіки: на зміну промислового виробництва у зайнятості населення прийшов сектор послуг, який нині займає до 70 % світового ВВП, тобто виробництво послуг має перевагу над виробництвом товарів.

Розвиток світового ринку послуг вивчають такі дослідники, як К. Антонюк, І. Мушкало, А. Олефір, О. Ридченко, І. Пойта, В. Тіпанов, Ю. Чириченко та ін. Проте бізнес-послугам присвячена незначна кількість наукових праць, адже більшість вчених розглядали та аналізували саме окремі види послуг: інжинірингові, транспортні, юридичні або маркетингові.

Ділові послуги, або так звані бізнес-послуги відіграють важливу роль серед сучасних видів послуг, адже на відміну від традиційних, вони характеризуються більшим попитом на міжнародному ринку. На практиці застосовуються класифікації, розроблені міжнародними організаціями, такими як: СОТ, МВФ, Світовий банк.

Світова організація торгівлі виділяє 152 видів послуг, які поділяються на 12 груп. До ділових послуг відносяться 6 секцій:

- професійні послуги;
- комп'ютерні та пов'язані з ними послуги;
- дослідження та розробки;
- послуги, пов'язані з нерухомістю;
- оренда й лізинг;
- інші ділові послуги [3].

Таким чином, ділові послуги, або бізнес-послуги, – це послуги, що надаються одними підприємствам іншим і включають послуги: технічного та наукового характеру, адміністративного, управлінського характеру, пов'язані з орендою та обслуговуванням майна підприємства (лізинг), усуненням екологічних наслідків роботи підприємства.

У 2019 р. лідерами в експорті послуг є країни з розвинутою економікою, які експортували послуги на суму 4,1 трлн дол. США, країни, що розвиваються, – 1,8 трлн дол. США, решту – перехідні економіки. Найбільше експорту послуг припадає на США (14,5 % світового експорту) та країни ЄС (16 % світового експорту). Серед країн, що розвиваються, найбільша роль належить Китаю, Індії, Сінгапуру, Гонконгу та Республіці Корея (14 % світового ринку) [1]. Загалом структура експорту послуг за групами країн розподіляється наступним чином: країни, що розвиваються експортують переважно туристичні послуги, транспорт є основним видом експорту послуг перехідних економік, розвинуті ж країни експортують передусім ділові послуги, транспортні та туристичні послуги займають друге та третє місця відповідно. Проте внаслідок пандемії Covid-19 спостерігається спад темпів зростання через ураження певних секторів світовою кризою. До того ж на зменшення міжнародної торгівлі послугами також вплинула ескалація зовнішньоторговельних протистоянь між двома найбільшими економіками світу – США та Китаєм.

Загальний світовий експорт комп'ютерних послуг у 2019 р. оцінюється у 458 млн доларів США. Провідною країною з експорту комп'ютерних послуг у світі стає Ірландія (експорт комп'ютерних послуг становив 151 млн дол. США, що становить 33,02 % світового експорту комп'ютерних послуг). На 5 найкращих країн, серед яких Індія, Сполучені Штати Америки, Німеччина та Великобританія припадає 65,69 % [4]. У структурі світового експорту телекомунікаційних, комп'ютерних та інформаційних технологій майже 71 % припадає на комп'ютерні послуги, 24 % – на телекомунікаційні та 5,1 % – на інформаційні. Зростання світового ринку інжинірингових послуг пов'язують

зі спеціалізацією виробництва, яке зростає, бурхливим розвитком науково-технічного прогресу та активною діяльністю транснаціональних корпорацій. Динамічно також розвивається ринок послуг із наукових розробок та досліджень. Традиційно провідні позиції належать розвинутим країнам (92 % світового експорту), зокрема країнам Європи (лідери – Німеччина, Франція Нідерланди) та США (25 % усього світового експорту), Японії (5 % світового експорту) [2]. Провідні позиції у світовій торгівлі послугами консультаційного, правового та професійного характеру належать США та Великобританії, які є центрами розміщення провідних аудиторських та консалтингових транснаціональних корпорацій із багатомільярдними доходами, персоналом та філіями. Зростає роль нових рекламних послуг, цифрової реклами, разом з цим зростають доходи провідних компаній, таких як Google, Alibaba та інших.

Таким чином, міжнародна торгівля послугами надалі зростає, з'являються нові види послуг. Країни, що розвиваються нарощують зовнішній експорт послуг завдяки транспорту та туризму, розвинені країни, де традиційні види послуг вже досягли свого піку, активізують зовнішню торгівлю новими видами бізнес-послуг. Хоча країни Азії укріплюють свої позиції, на ринку юридичних та консультативних послуг лідерами постають США та Великобританія.

Список використаних джерел

1. The World Bank. Data & Research. Data open. URL: <https://data.worldbank.org>
2. UNCTAD handbook in statistics. Total trade in services 2019. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tdstat44_en.pdf
3. World Trade Organization. URL: <https://www.wto.org>
4. World trade statistical review 2019. URL: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2019_e/wts19_toc_e.htm

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ЮНІСЕФ У МІЖНАРОДНОМУ МЕХАНІЗМІ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ

Липа М. В.

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Легка О. В.**, д.ю.н., професор,
професор кафедри міжнародного права
Університету митної справи та фінансів)

Характерною ознакою ХХ ст. була консолідація зусиль міжнародної спільноти навколо вирішення існуючих гуманітарних проблем особливе місце серед яких посідала проблема захисту прав дітей. Тривалий час міжнародне співтовариство вело переговори, розробляло та приймало чисельні міжнародно-правові акти щодо визнання та захисту прав дітей, а також створювало спеціалізовані установи покликані охороняти їх права і свободи.

Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) було створено саме як установу «що займається питаннями благополуччя дітей», вона надавала допомогу дітям у зруйнованій повоєнній Європі. Пізніше, завдяки своїй ефективній діяльності повноваження ЮНІСЕФ були розширені, основною функцією фонду стала допомога та підтримка урядів країн, що розвиваються у діяльності, що направлена на захист та забезпечення благ дітей.

Дослідженню місця та ролі ЮНІСЕФ у міжнародному механізмі захисту прав дітей приділяло увагу багато вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких найбільш яскравими є наукові публікації І. Е. Борисюка, О. О. Вонсович, В. О. Петринюк, М. Сіранта, К. К. Сандровського тощо. Проте теоретичний доробок даних авторів потребує подальшого наукового пошуку з огляду на правові виклики сучасності та пандемію, що захопила без перебільшень увесь світ.

Метою даного дослідження є визначення ролі та місця Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) у міжнародному механізмі захисту прав дітей та аналіз ефективності реалізації доступних фонду механізмів захисту під час всесвітньої пандемії.

Від часу створення Організації Об'єднаних Націй об'єктом її особливої уваги і турботи були діти, їхні права та соціальне благополуччя. Одним з перших результатів діяльності ООН стало рішення Генеральної Асамблеї про утворення Міжнародного дитячого надзвичайного фонду ООН (ЮНІСЕФ) як одного з органів ООН для надання допомоги дітям в Європі. Коли в 1950 році термін повноважень фонду фактично закінчився, за проханням країн Азії, Африки, Латинської Америки, Генеральна Асамблея прийняла рішення про включення ЮНІСЕФ в систему Організації Об'єднаних Націй як постійно діючу структуру, метою якої є задоволення довготривалих потреб дітей у країнах, що розвиваються [3].

Із назви Дитячого фонду було вилучено слова «міжнародний» та «надзвичайний», проте абревіатура «ЮНІСЕФ» збереглася. Найголовніше, що місія ЮНІСЕФ, також не зазнала змін, фонд продовжує діяти в інтересах дітей, залежно від їх потреб і без будь-якої дискримінації. Важливість ролі ЮНІСЕФ, як головного орієнтира інтересів міжнародної спільноти із впровадження чи не в усіх державах світу положень Конвенції ООН про права дитини, полягає передовсім в широкій пропаганді необхідності захисту прав і охорони законних інтересів дітей і мобілізації усіх доступних ресурсів на покращення їх становища. У першу чергу ЮНІСЕФ надає свої послуги дітям з обмеженими фізичними та психологічними можливостями, дітям, які постраждали від стихійних лих та військових дій, дітям, які піддаються насильству, злидні, а також експлуатації [5]. При цьому слід зазначити, що фінансування Дитячого фонду здійснюється не з державного бюджету країн-учасниць, а за рахунок пожертв фізичних і юридичних осіб.

Діти, які проживають у країнах, що розвиваються, бідних країнах, а також країнах, що перебувають у найтяжчих умовах отримують від ЮНІСЕФ чи не найбільше допомоги.

Першорядна увага в рамках програми співпраці ЮНІСЕФ з урядами країн, що розвиваються приділяється наступним питанням: аналіз і документування становища в країні щодо забезпечення прав та інтересів дітей; розробка правових норм і механізмів їх здійснення; визначення та поширення ефективних економічних та соціальних методів і технологій захисту інтересів сімей та дітей [4].

Діяльність Дитячого фонду ООН спрямована на об'єднання зусиль усіх зацікавлених держав з метою реалізації єдиних міжнародних норм і стандартів, що регламентують захист прав та інтересів дітей. Водночас, ЮНІСЕФ не наділений необхідною юрисдикційною компетенцією, оскільки його установчими документами право на прийняття рішень обов'язкового характеру з глобальних питань щодо дітей, що поширюють юридичну силу на території країн – членів ООН, не передбачено. Таким міжнародним органом з розробки та прийняття нормативних актів з питань прав дітей є ЕКОСОП і Генеральна Асамблея ООН.

Тож, роль ЮНІСЕФ загалом зводиться до погодження позицій окремих груп, країн і участь на цій основі в розробці міжнародно-правових актів і програм, що встановлюють загальні масштаби поведінки держав в області прав дитини, але не більше. На сьогодні до Дитячого фонду ООН входить більш ніж 190 країн-учасниць. У своєму складі ЮНІСЕФ має Виконавчу раду, яка є керівним органом Фонду. Виконавча рада складається з 36 країн-членів, які обираються на три роки Економічною і Соціальною Радою ООН за принципом рівного географічного представництва [2].

В основу діяльності Фонду покладено Стратегічний план ЮНІСЕФ, який приймається Виконавчою радою терміном на чотири роки. Кожен Стратегічний план ЮНІСЕФ має відповідати принципам Конвенції про права дитини. Останній план був прийнятий на період з 2018 до 2021 рр. і його реалізація на цей період мала здійснюватися відповідно до таких цілей: забезпечення щасливого життя та розвитку кожної дитини; забезпечення умов для навчання для кожної дитини; захист кожної дитини від насильства та експлуатації; забезпечення безпечного та чистого довкілля, в якому перебувають діти; забезпечення рівних шансів кожної дитини на досягнення успіхів [4].

Звісно, що пандемія COVID-19 відзначилася «правками» не тільки до Стратегічного плану ЮНІСЕФ, а й втрутилася безпосередньо у діяльність Дитячого фонду. Першочерговою ціллю для ЮНІСЕФ стало питання захисту дітей від наслідків пандемії. Фонд розгорнув масштабну кампанію з метою інформування дітей, а також їх батьків та опікунів про заходи захисту від вірусу, реагування на прояви його симптомів, а також вакцинації. Перед фондом постала гостра проблема дитячої імунізації. ЮНІСЕФ щорічно надає свої послуги дітям, що потребують вакцинації від поліомієліту, кору, дифтериту, коклюшу і правцю. Вакцинація скорочує дитячу смертність на 2–3 мільйони кожного року та через COVID-19 приблизно тринадцять мільйонів дітей не отримали жодної вакцини, а ще двадцять мільйонів дітей не змогли отримати доступ до вакцин, рекомендованих для подо-

лання певної хвороби. Також COVID-19 мав негативний вплив і на освітній процес. Так, за даними звіту ЮНІСЕФ «COVID-19 і закриття шкіл» за квітень 2020 року, 188 країн світу вжили заходи щодо створення нових форм навчання з використанням Інтернету, телебачення і радіо [4]. Проте, не зважаючи на всі прийняті заходи, задля забезпечення безперервного навчального процесу, значна кількість школярів по всьому світу не мала доступу до дистанційного навчання. Це обумовлювалося тим, що до доступу до Інтернету мають 83 % дітей, доступ до телебачення – 62 %, і лише 16 % школярів має доступ до радіо [4].

Підсумовуючи все вищевикладене, слід сказати, що ЮНІСЕФ у міжнародному механізмі захисту прав дітей віддано роль такого собі «каталізатора», що добивається від урядів та громадських інститутів мобілізації дій та ресурсів, що спрямовані на забезпечення такого стану, щоб права дітей знаходилися у центрі уваги, займаючи центральне місце у програмах країн, що розвиваються. Нині Дитячий фонд ООН потребує певних організаційних змін, що обумовлені, в першу чергу, змінами сучасного світу. Нагальної уваги заслуговує той факт, що сьогодні ЮНІСЕФ має статус міжнародної організації, фактично, незалежної від Організації Об'єднаних Націй, але водночас не має відповідного міжнародно-правового документу, що регулював би його діяльність. Створення для фонду власного Статуту посприяло би більш дієвому та ефективному функціонуванню ЮНІСЕФ у майбутньому. Не менш важливим є і контроль за виконанням програм і рекомендацій, які надаються фондом відповідним державам. На сьогодні існує доволі сумна тенденція до ігнорування державами або невиконання наданих ЮНІСЕФ програм щодо захисту дітей і забезпечення їх основних потреб. І пандемія лише ускладнює ситуацію, провокуючи несприятливі наслідки для дітей. Тому існує необхідність у створенні спеціальних моніторингових груп від ЮНІСЕФ, щоб відстежувати виконання або невиконання державами наданих їм рекомендацій. Звідси виникає потреба з розширення певних повноважень фонду.

Список використаних джерел

1. Борисюк І. Е. Еволюція міжнародного нормативного механізму захисту прав дитини. *Juris Europensis Scientia*. 2021. № 2. С. 7–12.
2. Вонсович О. О. Міжнародно-правові основи діяльності ЮНІСЕФ. 2021. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/52065/3/%d0%a4%d0%9c%d0%92%20293%20%d0%92%d0%be%d0%bd%d1%81%d0%be%d0%b2%d0%b8%d1%87%20%d0%9e.%d0%9e.pdf>
3. Об'єднана асоціація студентів-юристів Закарпаття мережа нідерландських благодійних фондів для центральної та східної Європи міжобласний благодійний фонд «Фонд розвитку карпатського Єврорегіону». Права дитини та механізм їх захисту / Об'єднана асоціація студентів-юристів Закарпаття мережа нідерландських благодійних фондів для центральної та східної Європи міжобласний благодійний фонд «Фонд розвитку карпатського Єврорегіону» 2009. URL: <http://romny-mcss.edukit.sumy.ua/Files/downloads/book2.pdf>

4. Петринюк В. О. Місія ЮНІСЕФ в міжнародно-правовому захисті дітей. 2021. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/52048/1/%d0%9f%d0%b5%d1%82%d1%80%d0%b8%d0%bd%d1%8e%d0%ba.pdf>

5. Рибинська Л. О. Регламентация внутрішньоправової діяльності ЮНІСЕФ. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2013. № 1. С. 118–121.

THE GLOBAL PROBLEM OF AIR POLLUTION

Старих Д. М.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Комліченко А. А.**, викладач кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

The problem of global warming, unfortunately, is not new and, on the contrary, because of its long-term nature, has taken on too aggressive and negative outlines. The first and one of the most important causes of warming is deforestation, which leads to a number of negative consequences, for example: uneven proportions of oxygen and carbon dioxide. Moreover, the same problem can arise not only against the background of deforestation, but also in the case of degradation of forests, which leads to high rates of carbon dioxide emissions, such as, for example, the Brazilian Amazon basin, which emitted 16.6 billion tons of CO₂, but absorbed only 13.9 billion tons between 2010 and 2019 [2].

The second significant problem is greenhouse gases. Since the industrial revolution, the anthropogenic factor has grown exponentially. The use of fossil fuels has led to an increase in the amount of radiation in the atmosphere. The main reason for the increase in the amount of greenhouse gases is the increase in GDP per capita and the growth of the population. An increase in production leads to an increase in fuel costs, and an increase in population leads to an increase in production. Thus, the circle closes and humanity faces another problem – an alternative fuel [4].

At the moment there are many different types of energy sources, such as: water, light, air, but their efficiency is incomparable with the usual sources. China is most familiar with the problem of greenhouse emissions. The reason for the total pollution is the uneven distribution of the population and its uncontrolled growth. The situation reaches the point of absurdity, forcing the authorities to bring air to Beijing in cylinders. Thus, in the context of a constant political and economic race for supremacy in the world arena, the government of each of the existing countries does not intentionally change the type of energy source, thereby slowing down production rates [1].

The increase in greenhouse gases, carbon dioxide, soot leads to the destruction of the ozone ball, which is designed to protect against ultraviolet radiation (solar radiation). The most famous ozone «hole» is located over Antarctica, which is more than 1000 km in diameter. In fact, there are no holes as such. In a similar way, scientists describe places with an insufficient concentration of ozone, but even such deterioration leads to dire consequences in the form of melting of glaciers and an increase in the level of the water part of the globe [3].

As you know, the earth has two magnetic poles – north and south. Over the past century, the magnetic north pole has weakened significantly, shifting more and more from its usual position. The same shift millions of years ago led to a sharp change in climatic conditions, forcing primitive people to adapt to a new climate. Nowadays, the tendency to shift the poles is not so pronounced, but even with its minimal impact, the feeling of influence on the earth' s climate is very high [4].

Air pollution has a detrimental effect on human health. The increase in the level of pollution leads to an increase in the mortality rate of the population, the spread of various diseases, such as respiratory infections, heart disease, stroke, chronic obstructive pulmonary disease, asthma and lung cancer. Every year, rapid air pollution is causing the premature death of about 7 to 7.5 million people around the globe. The most polluted countries for 2021 are India and China, based on population size. India, for example, is the country with the highest prevalence of asthma.

It is worth noting that air pollution can be both external and internal (outside and inside the home). More polluted inside the premises is due to the combustion of different types of fuel: kerosene, firewood, coal. In addition, both types of pollution exacerbate each other through circulation. A poorly ventilated area is more dangerous as the level of particulate matter and droplets is much higher than normal. Due to such shortcomings caused by various factors, about 4 million people die every year, most of whom are residents of Africa and Asia.

Thus, the factors listed above have the most significant impact on climate change on Earth. There are a number of reasons for the changes, but they, as we think, follow from those previously described. Sometimes, the things we are used to seem too simple and we never think about their meaning. Cutting down another tree or thoughtlessly throwing garbage on the side of the road, we believe in the insignificance of our actions, not realizing that we ourselves have become a link in the mechanism of the destruction of our home – planet Earth [2].

How to deal with pollution? There are many methods for controlling air pollution. For example, in the capital of India – New Delhi, the authorities restricted the entry of cars into the city, creating a special schedule according to which vehicles with even numbers could enter only on even days of the month, and with odd numbers – on odd numbers. Moreover, the police were ordered to spray water from the roofs of buildings, and any construction site had to be covered with a special coating to prevent the spread of dust. In China, the ways of dealing with pollution are somewhat different. The authorities believe that reducing the capacity of the heavy industry can help with the problem. Also, they are trying to minimize pollution among the population, urging people to abandon coal stoves and switch to alternative methods. And it works. By 2021, the level of fine particles has decreased by 32 % [3].

But, unfortunately, pollution is not only a problem for the above countries, but for the whole world. Therefore, solving the problem requires more global methods of struggle. Firstly, humanity should abandon the energy sources familiar to all, at least partially switching to alternative options (solar panels, water

mills, etc.). Deforestation control should be strengthened in favor of preserving and restoring forest cover. Cars with an internal combustion engine play an important role, which leads to a logical conclusion: the transition to electric cars should be encouraged, and mechanical ones should be equipped with special filters (at the moment filters exist and are used in all mechanical cars, but their efficiency is rather low) [4].

Summing up, I would like to say that reducing the level of air pollution is a matter not only of the authorities and certain structures, but also of each of us, because all our actions have this or that effect on the environment, and lack of understanding of the significance of the actions of each person individually leads to even more pollution. That is why each of us must treat the environment consciously and responsibly.

Reference

1. Chow J.C, Watson J. Air quality management of multiple pollutants and multiple effects. Air Qual Clim Chang. 2011.
2. Global real-time air quality index map. URL: <https://aqicn.org/map/world>
3. International Conference on Urban Air Quality. URL: <http://urbanairquality.org>
4. World health organization. URL: [https://www.who.int/ru/news-room/fact-sheets/detail/ambient-\(outdoor\)-air-quality-and-health](https://www.who.int/ru/news-room/fact-sheets/detail/ambient-(outdoor)-air-quality-and-health)

СУЧАСНИЙ СТАН І ПРОБЛЕМИ ПРЯМОГО ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В УКРАЇНІ

Лотоцька Д. С.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Дон О. Д.**, к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних студій Університету митної справи та фінансів

Сьогодні ми можемо спостерігати тенденцію глобалізації світової економіки, тому іноземні інвестиції можуть впроваджувати в країну нові технології, щоб збільшити імпульс, необхідний для капіталу. Але для України все ускладнилося через труднощі виведення країни з економічної кризи в останні роки.

Інвестиційному процесу в Україні перешкоджає низка суб'єктивних та об'єктивних факторів, зокрема політична та економічна нестабільність, часті зміни законодавства, повільна приватизація та невирішені питання власності на землю. Однак проблема залучення іноземних інвестицій залишається актуальною для України [1].

Динаміка прямих іноземних інвестицій вважається показником рівня довіри іноземних інвесторів та зміни рейтингу країни. Приплив прямих іноземних інвестицій та динаміка інвестицій в Україну за 2016–2021 рр. наведені в таблиці 1 [2].

Прямі іноземні інвестиції в Україні з 2016 до 2021 рр. (млн дол. США)

Рік	ППІ в Україну		ППІ з України		Сальдо	
	Об'єм, млн дол.	Зміна, млн дол.	Об'єм, млн дол.	Зміна, млн дол.	Об'єм, млн дол.	Темп приросту, %
	-458	-868	-51	-162	-407	-236,1
2016	3810	+4268	16	+67	+3794	+1032,2
2017	3692	-118	8	-8	+3684	-2,9
2018	4455	+763	-5	-13	+4460	+21,1
2019	5860	+1405	648	+653	+5212	+16,9
2020	-868	-6728	82	-566	-950	-118,2
2021	2836	+3704	41	-41	+2795	+394,2

Джерело: створено автором на основі джерел [2]

За табличними даними за останні 6 років, лише за 2016 рік простежується найбільш позитивна динаміка накопичених у національній економіці іноземних інвестицій, але Україна ще не досягла величини іноземних інвестицій, що є довоєнною агресією.

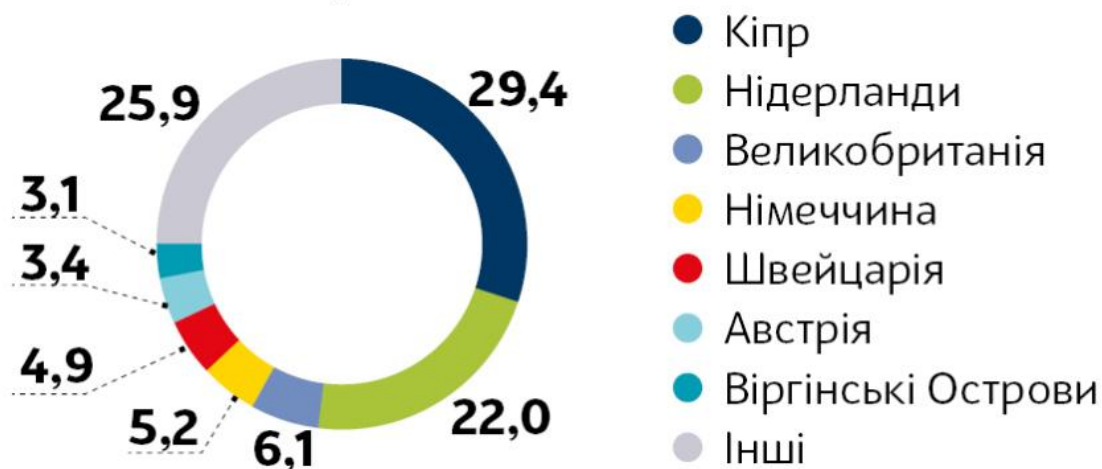

Рис. 1. Структура країн – іноземних інвесторів України станом на 2020 р.

Джерело: створено автором на основі джерел [4]

Дослідження географічної структури іноземних інвестицій, як показано на рисунку 1, є основними країнами інвестицій – Кіпр (9,4 %) та Нідерланди (22 %). Ми також бачимо збільшення інвестицій з Великобританії (6,1 %) та Німеччини (5,2 %) [3].

Задля поліпшення інвестиційного клімату та збільшення притоку іноземних інвестицій можуть бути здійснені наступні заходи:

- удосконалення нормативно-правової бази в сфері інвестування;
- сприяння розвитку науки, науково-технічної та інноваційної діяльності;
- визначення пріоритетних галузей для іноземного інвестування;
- антикорупційні заходи, а також контроль в комунікації з інвесторами; захист прав інвесторів на державному рівні;
- участь в транснаціональних і міжнародних інвестиційних проектах [5].

Інвестиційне середовище відіграє дуже важливу роль у соціальному та економічному розвитку країни. Тому покращення інвестиційного середовища та збільшення припливу іноземних інвестицій можуть суттєво вплинути на економічну, політичну, екологічну та соціальну сфери України.

Пріоритетними сферами для інвестицій в Україні можуть стати:

1. Аграрний комплекс. Адже Україна має близько 30 % світових чорноземів, а також традиції вирощування різних продуктів і сировини. Потенціал сільського господарства в Україні досить великий.

2. Транспортний і транзитний потенціал. Україна розташована в центрі Європи на перетині багатьох міжнародних доріг, що може сприяти тому притоку іноземних інвестицій.

3. Туризм. Для туристів в Україні є великі можливості як цивілізованого, так і екстремального туризму [4].

Таким чином, можемо зробити висновок, що тенденція прямих іноземних інвестицій в Україні невизначена. З 2015 року іноземні інвестиції скоротилися. Водночас у 2016 році відбулося незначне їх зростання. Проблеми зменшення інвестицій – це відсутність захисту прав власності, високий рівень корупції та економічна та політична криза в країні. Щоб покращити інвестиційне середовище в Україні та збільшити приплив іноземного капіталу, необхідно сприяти науковому розвитку, вдосконалювати нормативно-правову базу інвестиційної сфери та активніше брати участь у міжнародних інвестиційних проектах.

Список використаних джерел

1. Вербицька Ю. М. Інвестиційно-інноваційна діяльність як фактор соціально-економічного розвитку регіону. *Актуальні проблеми економіки*. 2007. № 8. С. 151–156.

2. Український портал про фінанси та інвестиції. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi>

3. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua>

4. Суспільно-політичний портал для українців: статистична інформація. URL: <http://www.depo.ua>

THE ESSENCE OF GLOBAL PROBLEMS

Сердюк Ю. Г.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Комліченко А. А.**, викладач кафедри

міжнародних економічних відносин

та регіональних студій

Університету митної справи та фінансів)

Global problems of mankind are problems and situations that cover many countries, the Earth's atmosphere, the World Ocean and near-Earth outer space and affect the entire population of the Earth. The global problems of our time are a set of socio-natural problems of a planetary nature, affecting the interests of all peoples, on the solution of which depends the economic and social progress of mankind and the preservation of civilization. The global problems of humanity cannot be solved by the forces of one country, jointly developed provisions on environmental protection, coordinated economic policy, assistance to backward countries are needed.

They are characterized by dynamism, arise as an objective factor in the development of society and require the combined efforts of all mankind to solve them. All global problems are related to each other and affect each other. It is impossible to solve them separately, an integrated approach is needed.

Common features of global problems:

1. Problems that affect the interests of not only individuals, but can affect the fate of all mankind.

2. They lead to significant economic and social losses, and if they worsen, they can threaten the very existence of human civilization.

3. Global problems are not solved by themselves or even by the efforts of individual countries. They require purposeful and organized efforts of the entire world community.

4. Global problems are closely related to each other.

The main types of global problems.

I. Intersocial global problems.

Problems between States. Problems existing in the «society-society» system related to the preservation of security and peace on the planet. The threat of a third World War (preventing the threat of a thermonuclear war, creating favorable conditions for the development of countries and peoples) is the threat of local wars that can escalate into world wars. The problem of «North-South», that is, between developed and developing countries (overcoming the economic backwardness of developing countries, establishing a new international order). The problem of international terrorism. The problem of overcoming the backwardness of developing countries. Creating optimal conditions for the social progress of all peoples.

II. Environmental problems.

Problems of interaction between humanity and nature. Problems existing in the «society-nature» system related to overcoming various environmental problems.

Prevention of environmental pollution, careful attitude to nature.

Raw materials problem (providing humanity with raw materials necessary for economic development): depletion of resources, animal and plant life.

Food problem (food supply, fight against hunger).

Rational use of the world ocean and space.

Negative consequences of NTR, unpredictability of their implementation on the life of society and nature.

Energy problem.

Prevention of extinction of various animals and plants.

III. Social problems.

Problems of people' s relationships in society. Problems existing in the «man-society» system related to overcoming complex social problems.

Demographic problem, that is, population (rapid birth rates, high mortality, in some countries exceeding the birth rate).

The problem of preserving and strengthening people' s health (the fight against drug addiction, AIDS, epidemics, preventive work). The problem of education (its compliance with the requirements of the time, the fight against illiteracy in developing countries).

The problem of cultural growth (preservation of historical monuments of the cultural heritage of the world – UNESCO activities; degradation of «mass culture», erosion of moral values, withdrawal into the world of illusions).

The main directions of solving world problems and threats.

So, to solve global problems, the efforts of all mankind are necessary, and not only material, and physical, but also psychological. For successful work, it is necessary:

– to form a new planetary consciousness, to constantly inform people about threats, to give them only up-to-date information, to train;

– to develop an effective system of cooperation between countries in solving global problems: studying, monitoring the state, preventing the aggravation of the situation, creating a forecasting system;

– to concentrate a large number of forces on solving global problems.

Social forecasts of the existence of mankind.

Based on the fact that at the moment there is an aggravation and expansion of the list of global problems, scientists make social forecasts of the existence of mankind:

– pessimistic forecast or ecological pessimism (in short, the essence of the forecast boils down to the fact that humanity is waiting for a large-scale ecological catastrophe and inevitable death);

– optimistic forecast or scientific and technical optimism (scientists hope that the NTP will lead to the fact that global problems will be resolved).

List of literature

1. Akhmedov R. M., Ivanova Yu. A. The role and significance of international cooperation on environmental protection and protection. *International Journal of Civil and Commercial Law*. 2019. №. 1. P. 15–27.
2. Pyasova D. M., Tarnovskaya M. E. Global problems of the world and ways to solve them. *Science, education and culture*. 2020. №. 6 (50). P. 39–47.
3. Zakharova O. V. Global problems of modernity. Textbook / O. V. Zakharova. Tyumen: Prospect, 2017. 108 p.
4. Loiko O. T. Global problems of mankind: textbook. Tomsk: Publishing House ISGT, 2015. 176 p.
5. Eriashvili N. D., Ivanova Yu. A. Global problems of humanity and ways to solve them. *Bulletin of the Moscow University of the Ministry of Internal Affairs of Russia*. 2021. №. 1. P. 67–75.

ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЕЛЕННЯ АВСТРІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Хоменко К. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Горожанкіна Н. А.**, к.г.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій
Університету митної справи та фінансів)

Згідно з конституцією, державною мовою в Австрії є німецька, вона зовсім немає ніяких відмінностей від німецької мови в Німеччині. Проте, у побуті австрійці використовують багато діалектів. Два основних з них – баварсько-австрійський та алеманський. Німецька мова відноситься до германський мов індоєвропейської мовної сім'ї.

За всю людську історію в Австрії, як і в будь-якій іншій країні світу, йде активне збільшення населення. Лише на 1951 рік чисельність жителів держави складала близько 6 933 800 осіб, а вже у 2021 – 9 013 200 осіб [1].

Природний приріст країни складає приблизно +1 172 особи. Народжуваність у свою чергу – 234 дитини в день, а смертність – 231 особу за один день. Також варто зазначити про міграційний приріст, він складає близько 86 осіб у день [1].

Загальна площа Австрії складає 83 870 км², тому можна зробити висновок, щодо густоти населення. Вона становить 107,5 осіб/ км². Близько 66 % всього населення проживають у містах [1]. Таким чином, Австрія є високо урбанізованою країною.

Розподіл за статтю є майже рівномірним, проте чоловіки переважають близько на 100 осіб. Середній вік австрійців – 43 роки. Тривалість життя чоловіків складає – 77 років, а жінок трохи більша – 83 роки [1] (рис. 1).

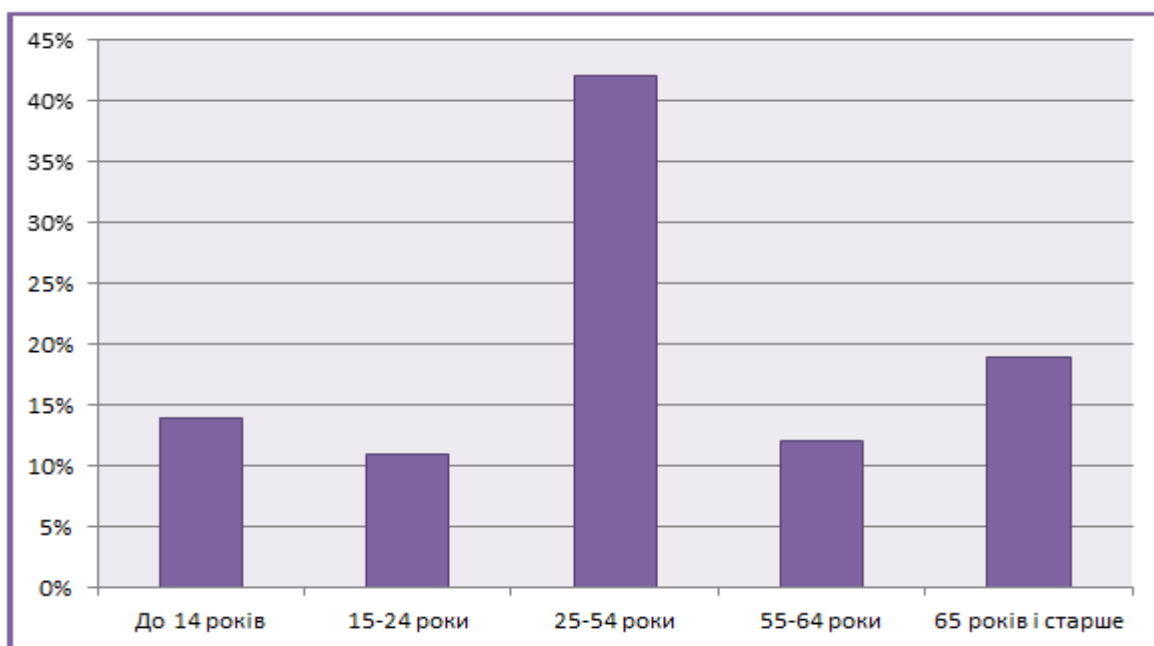

Рис. 1. Вікова структура населення

Джерело : складено на основі [1]

Етнічний склад населення не є дуже різноманітним. 91 % складають австрійці, колишні югослави (хорвати, словени, серби, боснійці) – 4 %, турки – 2 %, німці – 1 %, невизначені – 2 % [1].

Найпоширенішою релігією в Австрії є християнство. Більшість населення (74 %) проповідує католицизм. На протестантизм приходиться лише 5 %, а православ'я – 2 %. Мусульманство є домінуючою релігією в федеральних землях, на нього приходиться 8 %. Атеїстів налічується близько 10 % і за спостереженнями представників церкви, за останні 20 років це число збільшилось більш ніж у два рази та продовжує свій ріст. Ну і 1 % населення займають невизначені люди [1].

Загальна маса дорослого населення зайнята у сфері послуг та промисловості. Найчастіше жінки працюють в області послуг, а чоловіки в свою чергу – промисловості.

Рівень достатку в Австрії є нерівномірним. Так середня зарплатня в країні складає – 40 875 євро в рік, або 3 406 євро в місяць. В Австрії є доволі таки багато сфер діяльності з хорошою зарплатнею. До прикладу – банківська справа, страхування, хімічна промисловість, фармацевтика, виробництво електроніки та інформаційні технології.

Середній рівень безробіття в країні складає 8 %, проте за даними на 2020 рік, ця відмітка досягла 13 %. Загалом, це було обумовлено пандемією Covid-19 та карантинними заходами. На 2021 рік ситуація більш менш приходить до норми. Найбільша кількість безробіття відмічається у Відні (15 %), а найменша – в Тіролі (5 %) [1].

В Австрії також існує українська діаспора. Оскільки, офіційні статистичні данні не розглядають українців як єдину етнічну групу, то зробити висновки дуже складно, але приблизним числом можна назвати 12 тисяч осіб. Початком еміграції до Австрії стало включення Галичини та Буковини до її складу. Також багато українців приїхали під час Другої світової війни [2].

Таким чином, досліджуючи головні показники населення Австрії, ми можемо дійти до висновку, що чисельність країни має активний щоденний приріст, через який населення держави збільшується. Загалом етнічний склад держави складають австрійці, проте є невелика кількість іноземців. А переважаючою релігією є християнство з ухилом на католицизм.

Список використаних джерел

1. Population of Austria. *World Population Prospects*: web-site. URL : <https://population.un.org/wpp/DataQuery> (last accessed 14.10.2021).

2. Країни світу і Україна : у 5 т. / гол. ред. Кудряченко А. І. Київ : Фенікс, 2017. Т. 1. 565 с.

ОБ'ЄДНАНІ АРАБСЬКІ ЕМІРАТИ: ГЕОГРАФІЧНА, СОЦІАЛЬНА ТА КУЛЬТУРНА СКЛАДОВА

Гребінчак А. М.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Горожанкіна Н. А.**, к.г.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій
Університету митної справи та фінансів)

Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ) знаходяться у південно-східній частині Аравійського півострова. Його державні кордони припадають на три країни півострова – північно-західна межа проходить з Катаром, на сході Емірати межують з Султанатом Оман і південна межа проходить з Саудівською Аравією.

ОАЕ складається із семи еміратів: Аджман, Дубай, Фуджейра, Рас-ельХайма, Шарджа, Умм-Ель-Кувейн та Абу Дабі.

Завдяки своєму положенню між Далеким Сходом, Європою і Африкою, ОАЕ перетворилися в міжнародний економічний центр. Поштовхом для економічного розвитку послужила розробка нафтових родовищ і, природно, створення відповідної інфраструктури – морських портів, доріг, аеропортів, трубопроводів, ліній електропередач та інше. Маючи відкритий вихід в море, країна має велику кількість портів, поблизу яких знаходяться вільні економічні зони, які залучають іноземних інвесторів [1].

Не все спокійно у країни з сусідами. Є територіальні суперечки з Оманом – окремі ділянки кордону залишаються невизначеними, відсутній остаточний статус кордону з Саудівською Аравією. Через островів Абу-Муса, Великий і Малий Томб триває конфлікт з Іраном, який вважає ці островні території своїми. У 2020 році вона стала першою державою Перської затоки, яка встановила дипломатичні відносини з Ізраїлем.

За даними 2021 року, населення Об'єднаних Арабських Еміратів становить 9,99 млн чоловік. Не можна сказати точну цифру населення, тому порівнюючи дані з різних джерел інформації ми зробили такий висновок.

Чоловіче населення (приблизно 7,19 млн, або 69 %) перевищує жіноче (приблизно 2,79 млн, або 31 %).

Приріст населення на 2021 рік становить 1,89 %. Цей показник вище, якщо порівнювати його з 2019–2020 роками. Щільність населення Об'єднаних Арабських Еміратів дорівнює 119,4 людини на квадратний кілометр.

У країні живуть і працюють люди з більш ніж 200 національностей. Наразі чисельність індійців в ОАЕ є найвищою (2,75 млн чол.), далі йдуть пакистанці (1,27 млн). В ОАЕ проживає близько 0,75 млн громадян з Бангладеш, 0,56 млн філіппінців та 0,48 млн іранців. Також є люди з Єгипту (0,42 млн), Непалу (0,32 млн), Шрі-Ланки (0,32 млн), Китаю (0,21 млн) та решти світу (1,79 млн).

Очікувана тривалість життя – це один з найбільш важливих демографічних показників. Середня очікувана тривалість життя при народженні (для обох статей) в Об'єднаних Арабських Еміратах складає 76,5 років. Середня очікувана тривалість життя чоловіків при народженні 73-74 роки, а жінки 79 років [2].

Вікова піраміда Об'єднаних Арабських Еміратів має регресивний тип. Такий тип піраміди зазвичай зустрічається у високо розвинених країн. Внаслідок відносно низькою смертності і народжуваності, населення має високу очікувану тривалість життя.

Дуже різноманітна і культура цієї країни. Злиття таких культур, як арабської, ісламської та перської наклало свій відбиток на різні елементи семи еміратів ОАЕ.

В ОАЕ є чіткі соціальні протоколи. Напевно всі знають, що в Арабських Еміратах заборонено фотографувати людей, а особливо жінок без їх дозволу. Також не дозволяється критикувати іслам та неналежне одягання на публіці. Крім того, публічне прояв прихильності будь-якого масштабу тут заборонено і є покаранням за законом.

Емірати практикують різноманітні звичаї та традиції, які є різними та унікальними для їхньої країни. Наприклад, арабська кава подається гостям у цій країні в Далах – це арабська кавоварка. Відмовитися від цього вважається грубим і неповажним. Соколине полювання – це ще одна традиція в ОАЕ, яка відображає культуру бедуїнів, яка сягає сотень років. Сокіл, названий «Сакр», вважається символом хоробрості, рішучості, вольової волі, елегантності та задоволеності [3].

Отже, за весь час свого існування ОАЕ перетворилися з бідних еміратів з рибальськими селами в квітучу сучасну країну. Можна сказати, що ця країна високо розвинена. Досить високий рівень охорони здоров'я, як і рівень освіти громадян. Щільність населення достатньо висока і населення чоловіків набагато перевищують жіночу частину. Культура Дубая заснована не тільки на особливостях, зумовлених дотриманням правил, викладених в Корані, але і на віковичних традиціях арабського суспільства, важливе місце в яких займають привітність і гостинність. Ця культура дуже унікальна своїми пам'ятками, звичаями та традиціями. Кожна пам'ятка міста становить величезну історичну і культурну цінність. Також в цій країні унікальний одяг, який не можна побачити ніде. Незважаючи на динамічний розвиток країни, дубайці прагнуть зберегти національні традиції.

Список використаних джерел

1. ОАЭ. Экономика-географическое положение ОАЭ, природные условия страны и её ресурсы. Справочник: веб-сайт. URL: https://spravochnick.ru/geografiya/oe_ekonomiko-geograficheskoe_polozhenie_oe_prirodnye_usloviya_strany_i_ee_resursy (дата звернення: 21.10.2021).
2. United Arab Emirates population statistics 2021. Globalmediainsight: веб-сайт. URL: <https://www.globalmediainsight.com/blog/uae-population-statistics> (дата звернення: 21.10.2021).
3. Culture of UAE – A Perfect Blend of Persian, Islamic and Arabic Culture. Holidify: веб-сайт. URL: <https://www.holidify.com/pages/culture-of-uae-1999.html> (дата звернення: 21.10.2021).

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Дей Д. В.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Легка О. В.**, д.ю.н., проф.,
професор кафедри міжнародного права
Університету митної справи та фінансів)

Варто зазначити, що світовий досвід чітко демонструє, що відносно невелика частка збройних конфліктів на міжнародному рівні була вирішена мирним шляхом. На превеликий жаль, це дійсно так, оскільки держави як правило вирішували міжнародні конфлікти збройним шляхом. В свою чергу, останні десятиліття продемонстрували світові якісно нові тенденції ведення бойових дій збройними силами держав. Головною їх особливістю є систематичне застосування технічних засобів під час здійснення розвідувальних заходів, а також під час завдання вогневих ударів по супротивнику тощо [1, с. 111]. При цьому, необхідно відмітити, що саме міжнародні вій-

ськові конфлікти створюють значну загрозу цивілізації в результаті потенційного розширення кількості учасників в умовах світової глобалізації, розвитку екологічних проблем, негативних гуманітарних наслідків, які пов'язані із значним зростанням кількості біженців в Європі тощо [2, с. 128]. В зв'язку з цим особливо актуальним постає дослідження міжнародно-правової регламентації збройних конфліктів на сучасному етапі, оскільки незважаючи на досконале міжнародно-правове регулювання міжнародних збройних конфліктів, суб'єкти міжнародного права до цього часу порушують відповідні норми.

Так, зокрема, комплексний аналіз міжнародної нормативної бази свідчить, що правова регламентація збройних конфліктів на сучасному етапі здійснюється наступними джерелами:

- загальна ст. 3, чотирьох Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р;
- Додатковий протокол II до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., прийнятий 8 червня 1977 р. Протокол складається з 28 статей і розвиває положення загальної ст. 3, він розширює гуманітарний захист під час громадянських воєн.

- до кінця XIX ст. основну роль у регламентації права збройних конфліктів відігравали міжнародні звичаї – «закони і звичаї війни», які мають значення і зараз;

- спеціальні угоди між урядовими військами й повсталими, що перебувають у конфлікті. Стаття 3 Женевських конвенцій призиває сторони, що беруть участь у громадянській війні заключати спеціальні угоди про те, щоб повністю або частково застосовувати в громадянській війні положення, що характерні для міжнародних конфліктів [3, с. 179].

Отже, як ми бачимо, існує низка джерел, які регламентують збройні конфлікти на сучасному етапі.

Відмічаємо, що серед вищезазначених джерел міжнародного гуманітарного права, безсумнівно, сьогодні визначальними по праву вважаються саме Женевські конвенції. Відповідно до положень вищезазначених конвенцій саме вони повинні застосовуватися в процесі ведення міжнародних збройних конфліктів. Зокрема, відповідно до конвенцій, держави-покровительки можуть використовувати свій дипломатичний та консульський персонал або призначати особливих делегатів, що потребує погодження сторони, де ці делегати будуть виконувати свою місію. Сторони повинні полегшувати роботу представників та делегатів держав-покровительок. При цьому Сторони не мають права виходити за межі своєї місії [4, с. 109–110]. При цьому «сприяння» та «контроль» з боку держав-покровительок на практиці набули характеру представлення інтересів сторін та посередництва.

Проте, відмічаємо, що на думку, вітчизняного науковця В. І. Ляскового, проблемою є те, що фактично уся ця система може бути застосована виключно до права Женеви тобто фактично тільки щодо міжнародних

збройних конфліктів, і жодним чином не застосовуються до внутрішніх конфліктів. Крім того, зауважимо, що делегати під час здійснення своєї діяльності повинні пам'ятати «про інтереси безпеки держави, при якій вони виконують свою функцію», тобто фактично вони можуть бути допущені в шпиталі, табори військовополонених, але не допускаються в бойові підрозділи, які за досвідом, і допускають більш за все порушень права збройних конфліктів [1, с. 115].

В свою чергу, необхідно відмітити, що згідно з Гаазькими конвенціями така система застосована не може бути апріорі. Щоправда Гаазька конвенція «Про захист культурних цінностей в разі збройного конфлікту» містить систему, аналогічну системі контролю за дотриманням Женевських конвенцій [5]. Вказана вище система включає в себе співробітництво держав-покровительок та надає особливу роль ЮНЕСКО.

Таким чином, можемо констатувати, що «правом Гааги», зокрема, Гаазькі конвенції 1899 і 1907 років про закони і звичаї сухопутної війни, про відкриття воєнних дій, про права й обов'язки нейтральних держав і осіб у разі сухопутної і морської війни, Гаазька конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту 1954 р. також здійснюється юридичне регулювання збройних конфліктів міжнародного характеру.

Таким чином, узагальнюючи вищевикладене ми дійшли до висновку, що правове регулювання, яке застосовується в разі міжнародних збройних конфліктів представляє собою сукупність правових принципів та норм, які відповідно регулюють відносини між воюючими та нейтральними державами. За допомогою правового регулювання збройних конфліктів і війн здійснюється вплив на воюючі держави, а також на всі категорії учасників збройних конфліктів і війн, характеризуються види цих явищ та дається їм правова оцінка. Основними нормативними актами міжнародного характеру, що застосовуються у випадку збройного конфлікту міжнародного характеру є Женевські конвенції. В меншій мірі застосовуються Гаазькі конвенції.

Список використаних джерел

1. Лясковський В. І. Правова регламентація збройних конфліктів на сучасному етапі та особливості застосування в них міжнародного гуманітарного права. *Юридична наука*. 2013. № 5. С. 111–124.
2. Луцишин Г. Особливості сучасних збройних конфліктів в умовах глобалізації. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2014. Вип. 26. С. 128–133.
3. Буроменський М. В. Міжнародне право: Навч. посібник. К.: Юрінком Інтер, 2005. 336 с.
4. Міжнародне гуманітарне право / за ред. В. Базова. К. : Варта, 2000. 431 с.
5. Конвенція «Про захист культурних цінностей в разі збройного конфлікту» від 14.05.1954. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_157

СТАН СВІТОВОГО РИНКУ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Бойко А. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – Палешко Я. С., к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Пандемія коронавірусу охопила майже кожен країну світу. Його поширення змусило національні економіки та підприємства рахувати витрати, оскільки уряди борються з новими заходами блокування, щоб подолати поширення вірусу. Незважаючи на розробку нових вакцин, багато хто досі задається питанням, як може виглядати одужання.

У безпрецедентній глобальній кризі охорони здоров'я торгівля є важливою для порятунку життів та засобів до існування; а міжнародне співробітництво необхідне для підтримки торгівлі. Серед значної невизначеності ми можемо зробити чотири речі: зміцнити довіру до торгівлі та світових ринків шляхом покращання прозорості щодо дій та намірів політики, пов'язаної з торгівлею; підтримувати потоки ланцюгів поставок, особливо для найнеобхідніших товарів, таких як медикаменти та продукти харчування; уникати погіршення ситуації через непотрібні експортні обмеження та інші торгові бар'єри. Урядова підтримка сьогодні повинна надаватись таким чином, щоб вона служила суспільним інтересам, а не власним інтересам.

Швидке поширення COVID-19 та заходи, вжиті урядами для його стримування, мали серйозні наслідки для основних економік світу. Багато виробничих видів діяльності були порушені, спочатку в Азії, а потім у Європі, Північній Америці та решті світу, і було широко розповсюджено закриття кордонів. Це призвело до різкого зростання безробіття, особливо в Сполучених Штатах, що призвело до скорочення попиту на товари та послуги. Відомо, що світовий ВВП у 2020 році зареєстрував своє найбільше скорочення з часів Другої світової війни.

У цій ситуації обсяг світової торгівлі товарами впав на 17,7 % у травні 2020 року порівняно з тим самим місяцем 2019 року. Падіння за перші п'ять місяців року було масовим, хоча це особливо вплинуло на експорт із США, Японії, і Європейський Союз. Економічне скорочення в Китаї було меншим за середньосвітовий показник, оскільки ця країна контролювала спалах та відновила свою економіку відносно швидко. Латинська Америка та Карибський басейн є найбільш постраждалим регіоном, що розвивається [1].

У глобальному контексті посилення регіоналізації виробництва регіональна інтеграція відіграє ключову роль у стратегіях кризового відновлення в Латинській Америці та Карибському басейні. Щоб рухатися вперед з регіональною інтеграцією, інфраструктура та логістика мають бути вклю-

чені до пакетів відновлення економіки. Крім значних прямих внесків у ВВП та зайнятість, інфраструктура та логістика мають важливе значення для виробництва всіх товарів та послуг, постачання продуктів харчування та основних послуг та конкурентоспроможності міжнародної торгівлі.

Ринок, що розвивається, та економіка, що розвивається, були вражені економічними негараздами з різних сторін: тиском на слабкі системи охорони здоров'я, втратою торгівлі та туризму, скороченням грошових переказів, стриманими потоками капіталу та жорсткими фінансовими умовами на тлі зростання боргів. Особливо сильно постраждають експортери енергоносіїв або промислових товарів. Пандемія та зусилля по її стримуванню спричинили безпрецедентний обвал попиту на нафту та падіння цін на нафту. Також впав попит на метали та товари, пов'язані з транспортом, такі як гума та платина, що використовуються для виготовлення деталей транспортних засобів. Незважаючи на те, що ринки сільського господарства добре забезпечені у всьому світі, обмеження торгівлі та порушення ланцюгів поставок все ще можуть викликати проблеми продовольчої безпеки.

Щорічні зміни у світовій торгівлі комерційними послугами за основними категоріями. За весь 2020 рік туристичні та транспортні послуги знизилися на 63 % та 19 % відповідно. Тим часом категорія Інші комерційні послуги (включаючи фінансові послуги та комп'ютерні послуги) трималася добре, впавши лише на 2 %. Нарешті, послуги, пов'язані з товарами, впали на 13 %. На транспорт та туристичні послуги безпосередньо вплинули заходи стримування, покликані обмежити поширення COVID-19, багато з яких залишаються на місці або були посилені у відповідь на поновлення хвороби [2].

Кількість щоденних міжнародних рейсів скоротилася приблизно на 80 % у першому кварталі 2020 року, коли країни закрили свої кордони, щоб зменшити поширення COVID-19. Ця кількість поступово зростала у міру того, як кількість випадків зменшувалася, і люди відновлювали обмежені подорожі. Наприкінці 2020 року рейси почали стрімко зростати, коли люди їздили зустрічатися з друзями та родиною на сезонні канікули, але відродження вірусу знову скоротило кількість рейсів у 2021 році. Міжнародні рейси тісно пов'язані з туристичними послугами, а також з транспортними послугами та товарами торгівлі, оскільки пасажирські літаки часто перевозять авіап перевезення [3].

На відміну від міжнародних рейсів, морський транспорт був стабільнішим під час пандемії. Кількість заходів у порти зменшилася у лютому та квітні минулого року, а також у січні цього року, що відображає пікові періоди зараження. Нещодавнє падіння викликає занепокоєння, оскільки країни все більше залежать від міжнародної торгівлі для отримання життєво необхідних продуктів, таких як продукти харчування та ліки.

Щоденні ціни на ф'ючерсні контракти на мідь різко знизилися в березні 2020 року у зв'язку з поширенням новин про пандемію, але з тих пір зросли, що відображає покращення економічних перспектив. Мідь споживається у виробництві електроніки, попит на яку був значним, оскільки

люди та підприємства інвестували у технології, щоб дозволити віддалену роботу. Зростання в листопаді минулого року, ймовірно, відобразало очікування більш сильного економічного зростання після оголошення нових вакцин проти COVID-19. Недавнє зростання в 2021 році може відображати очікування, що стимулюючі заходи в США та інших країнах сприятимуть економічному зростанню [1].

Список використаних джерел

1. The World Bank: The Global Economic Outlook During the COVID-19 Pandemic: A Changed World 2020. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2020/06/08/the-global-economic-outlook-during-the-covid-19-pandemic-a-changed-world>

2. OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19): COVID-19 and international trade: Issues and actions. URL: <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/covid-19-and-international-trade-issues-and-actions-494da2fa>

3. World Trade Organization: World trade primed for strong but uneven recovery after COVID-19 pandemic shock. URL: https://www.wto.org/english/news_e/pres21_e/pr876_e.htm

ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Стригун І. В.,

студентка Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара

(науковий керівник – **Грачевська Т. О.,** к.і.н.,

доцент кафедри міжнародних відносин

Дніпровського національного університету

імені Олеся Гончара)

З розвитком інформаційно-комунікативних технологій та поширенням глобалізаційних процесів до арсеналу дипломатії більш активно залучаються нові форми та методи комунікації з акторами на світовій арені. Використання соціальних мереж, блогів, сайтів, що містять інформацію про роботу дипломатичних установ, перетворилося на ефективний інструмент зовнішньої політики, що свідчить про значну роль інформаційно-комунікаційних технологій в сучасних міжнародних відносинах, а, отже, й про розвиток цифрової дипломатії.

Під терміном «цифрова дипломатія» мається на увазі використання інформаційно-комунікативних технологій, інтернет-ресурсів для вирішення певних дипломатичних завдань. Цілями цифрової дипломатії є налагодження та підтримка зв'язків з аудиторією онлайн та використання нових засобів комунікації для залучення потенційної аудиторії для вирішення низки зовнішньополітичних завдань [4].

Принципові відмінності цифрової дипломатії від класичної полягають в наявності більш широкого доступу до інформації, вищому рівні прозорості та доступності комунікації з більш широкими колами громадськості [2].

Варто зазначити, що дипломатичні служби провідних держав світу, зокрема США, Франції, Німеччини використовують мережу Інтернет для проведення певних опитувань, надання необхідної інформації громадськості. Таким чином, створення і функціонування веб-сайтів посольств, міністерств закордонних справ в наш час є стандартною практикою в рамках цифрової дипломатії. Загалом, Інтернет-сайти міністерств закордонних справ можуть використовуватися для висвітлення національної зовнішньої політики держав. Яскравим прикладом є офіційний сайт міністерства закордонних справ Франції, оскільки він є функціональним та містить не тільки офіційну інформацію, а представляє собою більш розгорнутий інформаційний портал, який охоплює всі напрямки зовнішньополітичної діяльності Франції на сучасному етапі [3].

Безумовно, уряди багатьох держав ефективно застосовують інформаційно-комунікативні технології для забезпечення своїх інтересів на світовій арені в глобальному вимірі. Соціальні мережі стали провідним інструментом дипломатії в сучасних реаліях. Всесвітнє поширення каналів в онлайн режимі сприяє реалізації принципів прозорості та відкритості в міжнародних відносинах. В свою чергу соціальні мережі забезпечують певну платформу для більш відкритої комунікації, тому міжнародні актори застосовують широке коло інтернет-платформ та ресурсів, зокрема таких соціальних мереж як Twitter, Facebook, Instagram і YouTube. Так, наприклад, в 2014 році урядом США було профінансовано запуск проєкту з візуалізації присутності і впливу політичних осіб в «Твіттер» без географічних обмежень в реальному часі, що створило потужну платформу поширення цифрової дипломатії в сучасному світі. Провідними завданнями цифрової дипломатії США, як держави, що має потужні позиції на міжнародній арені, є формування діалогу між державними компаніями і різними групами населення поза межами держави; створення доступного і зручного для користувачів інформаційного простору з актуальними новинами; покращення іміджу держави і державних структур [1].

В умовах пандемії COVID-19 цифрова дипломатія набуває все більшої актуальності, оскільки віртуальні платформи стали ключовими засобами комунікації в рамках міжнародної взаємодії. Враховуючи зарубіжний досвід провідних держав, Україна також почала долучатись до віртуального простору, зокрема в 2015–2016 рр. Департаментом публічної дипломатії МЗС було здійснено ребрендинг соціальних мереж Міністерства, а також реєстрацію посольств в соціальних мережах, а в 2020 році відбулися перші віртуальні візити прем'єр-міністра та участь у Форумі безпекового співробітництва ОБСЄ саме в онлайн-режимі.

Отже, для ефективного та інноваційного розвитку України необхідні нові зовнішньополітичні проєкти в цифровій сфері, які будуть спрямовані на зміцнення інструментів «м'якої сили», використання інформаційно-

комунікативних технологій в процесі просування міжнародного іміджу України. В процесі реалізації подібних проєктів уряд повинен також враховувати як загрози, так і можливості інформаційного електронного простору.

Таким чином, можна підсумувати, що цифрова дипломатія є новою формою публічної дипломатії, що використовує мережу Інтернет, нові інформаційно-комунікативні технології та соціальні мережі як засоби для розвитку співробітництва як в двосторонньому, так і багатосторонньому вимірах. Використання цифрових технологій в дипломатичній діяльності відкриває нові можливості для застосування політики «м'якої сили», а також для формування узгоджених дій щодо подолання викликів та загроз, на які мають оперативно реагувати зовнішньополітичні відомства.

Список використаних джерел

1. Barston P. R. *Modern Diplomacy*, 4th ed. New York: Routledge. 2014. P. 456.
2. Chakraborty K., *Cultural Diplomacy Dictionary*, Berlin: Academy for Cultural Diplomacy. 2013. P. 412
3. France Diplomatie. Le site du ministère de l' Europe et des Affaires étrangères. URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/fr> (дата звернення: 20.10.2021)
4. Hanson F. *Revolution @State: The Spread of Ediplomacy* // The Lowy Institute. 2012. P. 3–4.

МІЖНАРОДНИЙ ВАЛЮТНИЙ РИНОК. ОСНОВНІ ВИДИ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Білан І. О.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Богородицька Г. Є.**, к.е.н., доцент,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Міжнародний валютний ринок – це найбільший різновид фінансових ринків, яка характеризується міжнародними обмінами валюти. Валютний ринок не має нічого спільного з тим, що знайшло велику популярність в США, що рекламують в транспорті і помилково так часто називають Форексом (Forex). Сьогодні ми живемо в еру глобалізації. Країни торгують товарами і послугами між собою; існують такі явища як туризм, міжнародні інвестиції, транснаціональні корпорації і т.п. іншими словами, капітал блукає по світу з однієї країни в іншу. Але, тому що в різних країнах своя національна валюта, якимось чином необхідно обмінювати свою валюту на валюту країни, в якій ви, наприклад, збираєтеся відкрити бізнес. Таких як ви дуже багато, що створює потребу в обміні валюти в колосальних обсягах. Отже, наявність зручного механізму обміну валют вкрай необхідна у світовій економіці. Для цього і утворився Міжнародний валютний ринок [1; 2; 3].

Валютний ринок почав своє існування коли країни пішли від фіксованого курсу своїх валют. До цього моменту, Всі валюти були «прив'язані» до долара США, а коли курс валют по всьому світу став плаваючим, то валюти почали коливатися, будучи рухомими лише силами попиту і пропозиції. Сталося це в 70-х роках. І ось тоді-то спекулянти отримали свою можливість торгувати валютою і заробляти на коливаннях курсів міжнародних валют [1]. На сьогодні існує два сегменти валютного ринку, а саме спотовий ринок і форвардний ринок.

1. Спотовий ринок: на спотовому ринку валюти обмінюються негайно на місці. Цей ринок використовується, коли фірма хоче поміняти одну валюту на іншу на місці. Процедура дуже проста. Банкір може або провести транзакцію для фірми, або доручити її іншому банку. Протягом декількох хвилин фірма точно знає, скільки одиниць однієї валюти має бути отримано або сплачено за певну кількість одиниць іншої валюти. На спотовому ринку ризики завжди пов'язані з будь-якої конкретної валютою. Незалежно від того, якою валютою володіє або розраховує володіти фірма, обмінний курс може змінитися, і фірма може в кінцевому підсумку отримати валюту, вартість якої знизиться, якщо їй не пощастить або вона не буде обережна [2; 3].

2. Форвардний ринок. Форвардний ринок з'явився, щоб уникнути невизначеностей. На форвардному ринку: форвардний контракт про те, якими валютами слід торгувати, коли повинен відбутися обмін, скільки кожної валюти задіяно і з якого боку контракту кожна сторона укладає між фірмами.

За допомогою цього контракту фірма усуває одну невизначеність-валютний ризик, пов'язаний з незнанням того, що вона отримає або заплатить в майбутньому. Однак можна відзначити, що будь-які можливі вигоди від зміни обмінного курсу також оцінюються, і контракт може коштувати дорожче, ніж він, як з'ясовується, коштує [2]. Види валютних операцій Операції з іноземною валютою включають всі конверсії валют, які можуть бути здійснені мандрівником в кіоску аеропорту, або платежі в мільярди доларів, вироблені фінансовими установами та урядами. Зростання глобалізації призвело до значного збільшення числа валютних операцій в останні роки. Нижче перераховані види операцій з іноземною валютою: Спотові Угоди. Цей спосіб транзакції є найшвидшим способом обміну валют. Спотова угода відноситься до обміну або розрахунку валют покупцем і продавцем протягом двох днів після угоди без підписаного контракту. Спотовий обмінний курс-це переважаючий обмінний курс на ринку. Форвардні Угоди. Форвардні угоди-це майбутні угоди, коли покупець і продавець укладають угоду про покупку і продаж валюти після закінчення 90 днів. Угода складена на основі фіксованого обмінного курсу на певну дату в майбутньому. Курс, за яким фіксується угода, називається форвардним обмінним курсом. Майбутня Угода. Майбутні транзакції також пов'язані з контрактами таким же чином, як і форвардні транзакції. Однак у випадку майбутніх транзакцій слід дотримуватися стандартних контрактів з точки зору

функцій, дати та розміру. У той час як звичайні форвардні транзакції мають гнучкість і можуть бути налаштовані індивідуально. У майбутніх угодах первісна маржа фіксується і зберігається в якості забезпечення для створення майбутньої позиції [2; 3].

Операції Свопу. Одночасне кредитування і запозичення двох різних валют між двома інвесторами називається угодою свопу. Один інвестор займає валюту і виплачує другому інвестору у вигляді другої валюти. Операції свопів здійснюються для погашення зобов'язань без виникнення валютного ризику [2; 3].

Угоди з опціонами. Обмін валюти з одного номіналу на інший за узгодженим курсом на певну дату є варіантом для інвестора. Кожен інвестор має право конвертувати валюту, але не зобов'язаний це робити [3]. У двох словах, іноземна валюта – це конвертація однієї валюти країни у валюту іншої країни для здійснення розрахунків. В останні десятиліття істотно змінилася структура валютних операцій. Значно знизилася питома вага операцій спот і значно зріс рівень угод типу своп, опціон, ф'ючерс, валютна спекуляція. Така динаміка, з одного боку, характеризує прагнення знизити валютний ризик, а з іншого – породжує нові проблеми, пов'язані з нестійкістю валютного ринку. Така основна тенденція розвитку валютного ринку на сучасному етапі [2; 3].

Список використаних джерел

1. Bank for International Settlements. URL: <http://www.bis.org>
2. Соскін О. І. Міжнародні фінанси : навч.-метод. пос. К.: Національна академія управління, 2011. 300 с.
3. Стьопочкин А. І. Міжнародний валютний ринок як інструмент економічної інтеграції. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/SOC_Gum

ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ КОРОЛІВСТВА НОРВЕГІЯ

Столяр Ю. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Шуляк С. В.**, к.політ.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій
Університету митної справи та фінансів)

Зовнішня політика та відносини з іншими країнами у Норвегії значною мірою обумовлюються її географічним положенням і залежністю від ринків збуту, які здебільшого знаходяться у Західній Європі. Уряд Норвегії застосовує комплексний підхід до зовнішньої політики та політики розвитку країни. У стосунках з іншими державами пріоритет надається освіті, гуманітарній допомозі, охороні здоров'я, розвитку приватного сектору, адаптації та пом'якшенню кліматичних змін, а також правам людини. В звіті уряду Норвегії «Країни-партнери в політиці розвитку Норвегії» (2018 р.)

наголошується: «Наше партнерство має включати політичний діалог з двосторонніх питань, таких як розвиток, належне управління та права людини, торгівля та інвестиції, а також регіональні та глобальні питання. Зміцнення міжнародно-правового порядку, захист демократії, прав людини будуть ключовими напрямками. Добре функціонуючий бізнес-сектор є важливою основою для створення робочих місць та економічного зростання, а також для зменшення бідності та збільшення доходів держави» [1].

Особливе значення для Норвегії має співпраця з європейськими та євроатлантичними структурами. У 2015 р. уряд Норвегії розпочав проект «Встановлення курсу норвезької зовнішньої політики та політики безпеки». У відповідній доповіді стверджується: «З точки зору спільних інтересів та цінностей, Норвегія продовжуватиме орієнтацію на атлантичні, європейські та північні спільноти. Уряд буде активно співпрацювати з новими партнерами та брати участь у глобальних заходах. Водночас, зміни у політичному, економічному та військовому співвідношенні сил роблять необхідним збереження ще більш міцної основи у цінностях та політичній орієнтації нашої західної спільноти сусідів, союзників та торгових партнерів» [2].

Норвегія не є членом Європейського Союзу (ЄС), але є членом Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ). За допомогою угоди про Європейську економічну зону (ЄЕЗ) Норвегія, ЄС та інші країни ЄАВТ формують єдиний європейський ринок. Стратегія уряду щодо співпраці з ЄС у 2018–2021 рр. містить два основні меседжі. По-перше, «співпраця з ЄС має допомогти реалізувати бачення Уряду щодо нашої частини світу: безпечної, вільної та економічно сильної Європи, де окремі країни беруть на себе спільну відповідальність за вирішення спільних викликів». По-друге, Уряд буде проводити ефективну європейську політику, яка дозволить Норвегії максимально успішно відстоювати власні інтереси та її бачення Європи як «безпечної, вільної, економічно сильної, яка бере на себе спільну відповідальність за спільні виклики» [3].

Норвегія є однією з найбільш залучених до вирішення глобальних проблем людства держав. Країна є членом багатьох міжнародних організацій, зокрема НАТО, ОБСЄ, Світового банку, МВФ, ОЕСР, СОТ, Арктичної ради. У 2021–2022 рр. країна входить до складу РБ ООН. Зміна клімату, екологічний стан океану та навколишнього середовища є центральними питаннями зовнішньої політики Норвегії. Разом із 13 іншими країнами Норвегія утворила Групу високого рівня для сталого економічного розвитку океану. Королівство Норвегія активно співпрацює з країнами Африки, Близького Сходу, Азії, Центральної та Латинської Америки. Пріоритет надається освіті, захисту прав жінок, гендерній складовій, поширенню демократичних свобод тощо. Країна займає активну позицію в процесах мирного врегулювання конфліктів і примирення. Тут, перш за все, мається на увазі Близький Схід і Центральна Америка, де Норвегія сприяла укладенню угод між Ізраїлем і Палестиною, а також між партизанами та урядом в Гватемалі. Протягом кількох десятиліть Норвегія вико-

нувала роль посередника між сторонами конфліктів. Норвегія активно працює в Агентстві ООН з надання допомоги та організації праці (UNRWA) для палестинських біженців. Від початку агресії Росії проти України Норвегія дотримується послідовної позиції на підтримку державного суверенітету та територіальної цілісності України, зокрема й у повному обсязі приєднується до санкцій ЄС проти РФ, підтримує найважливіші ініціативи України в ООН. На цілі проектної діяльності в Україні Уряд Норвегії щорічно виділяє близько 20 млн дол. США (пріоритетні напрями: реформа судової системи; підвищення енергоефективності та ядерна енергетика; сприяння розвитку торгівлі; гуманітарні проекти на сході України) [4].

Список використаних джерел

1. Partner Countries in Norway's Development Policy. Executive Summary: Report to the Storting (white paper). *Government.no: web-site*. URL: https://www.regjeringen.no/contentassets/aa31d1e5d6e94d0eaa8b1eeb047f4576/partnerland_summary.pdf (дата звернення: 19.10.2021).

2. Setting the course for Norwegian foreign and security policy. Meld. St. 36 (2016–2017) Report to the Storting (white paper). *Government.no: web-site*. URL: <https://www.regjeringen.no/contentassets/0688496c2b764f029955cc6e2f27799c/en-gb/pdfs/stm201620170036000engpdfs.pdf> (дата звернення: 19.10.2021).

3. Norway in Europe. The Norwegian Government's strategy for cooperation with the EU 2018–2021. *Government. no: web-site*. URL: https://www.regjeringen.no/en/historical-archive/solbergs-government/andre-dokumenter/ud/2018/eu_strategy/id2600561 (дата звернення: 19.10.2021).

4. Політичні відносини між Україною та Норвегією. *Посольство України в Королівстві Норвегія: веб-сайт*. URL: <https://norway.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/487-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-norverijeju> (дата звернення: 19.10.2021).

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ ТА ЇХНЯ РОЛЬ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Жебель Є. Є.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Трудова М. Є.,** к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Транснаціональним корпораціям відводиться рушійна роль, спрямована на інтернаціоналізацію виробництва на міжнародному рівні, переказ міжнародній торгівлі лібералізаційних начал, а світовій економіці максимальної глобалізації. Тому, що ТНК набули важливого і домінуючого статусу серед усіх суб'єктів, що беруть участь у міжнародних економічних процесах, сприяє науково-технічний розвиток [1].

Міжнародну економіку неможливо уявити без ТНК, які є її основними суб'єктами. З їх боку виявляється безпосередній вплив на сукупність нових тенденцій, які реалізуються на міжнародному ринку. Їх діяльність відбивається на економіці окремих націй і країн. Проведення процесів, пов'язаних з глобалізацією економічних відносин, спрямоване на здійснення зрощення економік, представлених кожною окремою державою, з метою формування єдиної економічної системи. У такому положенні ТНК характеризуються постійно зростаючою роллю, адже саме вони здатні вплинути на світову економіку, економічні відносини, що виникають на міжнародному рівні, розширювати і поглиблювати виробничі зв'язки, що відзначаються між окремими господарюючими суб'єктами, що представляють різні держави [2].

За критерієм капіталу вони можуть бути національними та інтернаціональними. Одним з напрямків діяльності ТНК виступає робота з міжнародного поділу праці. Такі корпорації прагнуть до збільшення прибутку і закріплення власного панування на ринку. Зазначимо, що функціонування таких здійснюється виключно в тих сферах, які наділені стратегічною значимістю: фінансовий, технологічний, трудовий та інший напрямок. Обсяг ресурсів, що використовуються ними, є значним [3]. Представлені фактори вказують на те, що за ТНК закріплюється важлива роль рушійної сили до того, щоб міжнародне виробництво інтернаціоналізувалося, Міжнародна торгівля лібералізувалася, а світова економіка глобалізувалася. Досягти поставлених цілей ТНК вдається за рахунок науково-технічного прогресу. В результаті глобалізації відбувається розмиття наявних стереотипів. Протягом довгого часу світова економіка характеризувалася стратегічною значимістю ТНК. В таких умовах відзначалося визнання більш широких можливостей до ТНК, але не у держав. Відзначається існування важливої речі, яка розділяє здібності держави і ТНК. Вона полягає в здатності до встановлення зобов'язань, якої ТНК не володіє [4]. Вивчаючи міжнародні економічні відносини, простежується потреба в проведенні аналізу тих наслідків, які виникли через діяльність розглянутих корпорацій і відбилися на економічних показниках світового масштабу, а також на виходить від держав політиці. Результати такого аналізу є суперечливими. Так, досліджувана діяльність несе позитивні результати для держав, що виражається в скороченні кількості безробітних осіб, посиленні економічних показників, збільшенні обсягу вступників податків, поява досягнень в науково-технічному напрямку. Порівняльна перевага і розвиток приватного бізнесу робить виробничі процеси дешевшими. Той факт, що ТНК мають істотний обсяг ресурсів, дозволяє їм брати участь в інвестиційних проектах, що характеризуються підвищеною складністю [5]. Не заперечується існування недоліків, властивих ТНК. Вони полягають в олігополістичному характері, притаманному міжнародним корпораціям, в силу яких відбувається підриив ринкових сил і виникає необґрунтований прибуток. Щоб вплив було збережено, з боку ТНК нерідко віддається перевага авторитарним режимам. Світовій економіці поточного часу характерна наявність ряду значущих

процесів, які спрямовані на глобалізацію і транснаціоналізацію. Разом з тим, як відбувається процес глобалізації, відбувається придбання нових рис. Так, між окремими компонентами такої економіки відбувається поява тісних зв'язків і переплетень, спостерігається посилення процесів, пов'язаних з міжнародним рухом виробничих і товарних факторів, поділу праці на міжнародному рівні. Про глобалізацію, в даному контексті, йдеться як про процес, в результаті якого економічна взаємозалежність держав зростає через те, що обсяг і різноманітність товарів, яким властиво транскордонне переміщення, збільшується. Цьому також сприяє швидкість і широта технологічних дифузій [6].

На закінчення слід зазначити, що глобалізація, не володіє універсальністю цінностей або інших аспектів соціального життя, навіть якщо вона може бути доведена в певних сегментах. Моделі регулювання ринку капіталу, типи корпоративних організацій, економічні ідеології в рамках політичної економіки, погляди на здійснення економічних реформ і стратегії ТНК в різних частинах світу лише підтверджують цей факт. Світові процеси також доповнюються процесом регіонального співробітництва та інтеграції та зростаючою роллю субрегіональних підрозділів.

Список використаних джерел

1. Карамбович І. М. ТНК у системі світового господарства. К., 2018. 36 с.
2. Рокоча В. В. Транснаціональні корпорації. Київ, 2017. 304 с.
3. Якубовський С. О. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності. Київ, 2015. 488 с.
4. Grant, R. Towards a knowledge-based view of the firm / *Strategic Management Journal*. 2019. P.109–122.
5. Lawrence Schwartz, Roger Miller, Daniel Plummer, Alan R. Fusfeld. *Measuring the Effectiveness of R&D*. 2019. P. 29.
6. Robinson R.D. *International Management*. N.Y. 2020. P. 153–154.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Рачинська А. А.,

студентка Херсонського національного технічного університету
(науковий керівник – **Остапенко А. С.**, к.т.н., доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування
Херсонського національного технічного університету)

В Україні зовнішня торгівля є одним із найважливіших джерел наповнення державного бюджету. Крім того, економічна взаємодія з іншими країнами змушує знижувати витрати, підвищувати продуктивність праці, підтримувати необхідний рівень конкурентоспроможності. Торгівля із зарубіжними країнами є потужним додатковим імпульсом розвитку національної економіки [1, с. 24].

Процеси глобалізації, інтернаціоналізація сучасного світового господарства, формування світових товарів та фінансових ринків, зростання міжнародної економічної інтеграції зумовлюють зростання ролі зовнішньоекономічної діяльності (далі – ЗЕД) як для країни у цілому, так і для окремих регіонів і суб'єктів господарювання.

У 2020 р. експорт товарів Херсонської області становив 280,7 млн дол. США, що на 12,6 млн. дол. США або на 4,5% більш ніж у 2019 році. Імпорт товарів Херсонської області у 2020 році навпаки скоротився і становив 327,0 млн дол. США, що менш ніж у 2019 р. на 80,1 млн дол. США або на 24,5 %. У 2020 році спостерігалось негативне сальдо зовнішньої торгівлі товарами Херсонської області, оскільки експорт покривав імпорт лише на 85 %. Таким чином, ЗЕД Херсонської області можна оцінити як пасивну.

У 2020 р. експорт послуг Херсонської області становив 32,6 млн дол. США, що на 7,0 млн дол. США або на 21,5 % менш ніж у 2019 р. Імпорт послуг Херсонської області у 2020 році також скоротився і становив 17,0 млн дол. США, що менш ніж у 2019 р. на 23,0 млн дол. США або у 1,35 рази. У 2020 р. спостерігалось позитивне сальдо зовнішньої торгівлі послугами Херсонської області, оскільки експорт покривав імпорт на 191 % [2].

Отже, в цілому ЗЕД Херсонської області можна оцінити як пасивну, оскільки область, в більшій мірі, орієнтовна на зовнішню торгівлю товарами, а не послугами.

Світова коронакриза висвітлила всю вразливість вітчизняної ЗЕД від кон'юнктури світових ринків і загострила проблему пошуку нових методів й засобів забезпечення ефективності функціонування суб'єктів господарювання (в першу чергу, реального сектора економіки) та їх адаптації до перманентних змін і зростаючої турбулентності середовища.

Підвищення ефективності ЗЕД як країни, так і регіону невід'ємно пов'язане з розвитком її фінансової складової окремих суб'єктів господарювання, а її сталість визначається зростанням обсягів торговельного обігу.

Ведення ЗЕД суб'єктами господарювання знаходиться під постійним впливом різноманітних факторів як внутрішнього, так і зовнішнього середовищ їх функціонування. При цьому значна частка таких факторів визначається фінансовими аспектами, бо залежить від коливань валютного курсу, цін на ринках збуту та постачання товарів, податкового навантаження, митних тарифів тощо. Разом з цим слід враховувати й вплив державного регулювання, яке формує відповідні грошово-кредитну, валютну, податкову, митну політики [3, с. 21–22].

Отже, задля необхідності підвищення ефективності ЗЕД суб'єктів господарювання Херсонської області постає нагальне питання щодо їх адаптації, в першу чергу, до зовнішніх умов, що особливо актуальне під час світової пандемії.

У процесі активізації інтеграції країн, регіонів, виробництв, технологій, міжнародної капіталізації ринків важливим завданням суб'єктів ЗЕД є володіння інструментами розвитку та підвищення ефективності ЗЕД, що, своєю чергою, потребує мобілізації значних ресурсів, а саме фінансових, людських,

матеріальних, виробничих, управлінських тощо. Одним із найважливіших напрямів є підвищення ефективності використання та формування фінансового ресурсу під час здійснення зовнішньоекономічних операцій [4, с. 31].

Таким чином, активізація ЗЕД Херсонської області є найважливішою передумовою стабілізації і економічного зростання всього господарського механізму регіону. Саме тому для місцевої влади Херсонської області пріоритетним має стати створення сприятливих правових, економічних, організаційних і соціальних умов для забезпечення сталого розвитку зовнішньоекономічних зв'язків суб'єктів господарювання економічної та соціальної сфер. Також для вирішення завдань розвитку ЗЕД Херсонської області слід дотримуватися цілей розвитку з точки зору інтересів регіону.

Зауважимо, що стратегічною метою при цьому виступає забезпечення соціально-економічного розвитку та покращення якості життя населення Херсонської області.

Список використаних джерел

1. Пилип'як О. В., Лабунець О. О. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності Причорноморського регіону. *Причорноморські економічні студії* 2018. Вип. 27. С. 24–28.

2. Економічна статистика. Зовнішньоекономічна діяльність. Офіційний сайт Державної служби статистики. Головне управління статистики у Херсонській області. URL: <http://www.ks.ukrstat.gov.ua/ekonomichna-statistika/2171-2-2-zovnishnoekonomichna-diyalnist-ta-platizhniy-balans.html> (дата звернення : 20.10.21).

3. Васюренко В. О. Фінансові аспекти зовнішньоекономічної діяльності в Україні. *Технологический аудит и резервы производства*. 2012. № 4/2(6). С. 21–22.

4. Стахорська С. І. Теоретичний підхід до визначення сутності фінансового регулювання ЗЕД. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Вип. 28. Ч. 1. С. 31–35.

КОНФЛІКТ НАВКОЛО ОСТРОВІВ СПРАТЛІ

Татієнко Д. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Шуляк С. В.**, к.політ.н., доцент,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Архіпелаг Спратлі у Південно-Китайському морі (площа приблизно 158000 квадратних миль) є предметом територіального конфлікту між шістьма країнами – Китаєм, Філіппінами, В'єтнамом, Малайзією, Брунеєм і Тайванем. Острови малопридатні для життя, але їхньою головною цінністю є стратегічне розташування на перетині морських торгівельних шляхів. Крім того, навколо них розвідані значні поклади газу й нафти, а також наявні рибні ресурси. Впродовж 1933–1939 рр. острови були підконтрольні

Франції, потім окуповані Японією. Коли у 1951 р. Японія відмовилась від претензій на острови, на архіпелаг заявили права одразу Китай, Тайвань та В'єтнам, а пізніше Філіппіни. У 1970-х рр. Південний В'єтнам окупував три острови, включно з о. Спратлі, випередивши китайців. Тайвань встановив контроль над о. Іту-Аба, а Філіппіни – над сімома з решти островів. Коли ООН виробила концепцію виключних економічних зон, контроль над островами став ще більш бажаним для учасників конфлікту [1].

Учасники конфлікту щоб підкріпити свої претензії розмістили на підконтрольних островах свої війська. США, які до останнього часу домінували в Тихоокеанському регіоні заявили, що острови знаходяться в міжнародних водах і не мають бути займані однією з країн. Сьогодні найбільш активним гравцем у конфлікті є Китай, чия військова могутність і вплив у регіоні постійно зростають. КНР стверджує, що Спратлі, як і весь регіон історично були під його контролем. Вперше він зафіксував свою присутність на островах в 1988 р., коли йогої війська вигнали в'єтнамський гарнізон з Південного рифу Джонсона. Китай інтенсивно наживає штучні острови, що призводить до збільшення китайської території за рахунок міжнародних вод. Лише за 2014–2015 рр. на шести островах було створено понад 2000 акрів нової землі. На цих островах створюється промислова та військова інфраструктура (порти, злітно-посадкові смуги), розміщуються війська та військово-технічне обладнання, проводяться військові навчання [1].

Така активність КНР спричиняє до загострення стосунків із сусідами, передусім Філіппінами та В'єтнамом, які також підсилюють свою військово-присутність в архіпелазі. Японія – традиційний конкурент Китаю у регіоні, постачає його опонентам військові кораблі й обладнання. Філіппіни та Японія – військово-політичні союзники США в тихоокеанському регіоні. Тому Вашингтон не просто уважно стежить за конфліктом в Південно-Китайському морі, але й бере в ньому активну участь. США проводять регулярні розвідувальні операції за допомогою своїх військово-морських і військово-повітряних сил, що провокує агресивну реакцію Китаю [2].

У 2013 р. Філіппіни подали позо до Китаю в Міжнародний арбітражний суд в Гаазі. У липні 2016 р. він виніс рішення на їхню користь, вказавши, що Китай порушив економічні та суверенні права Філіппін, визначені Морською конвенцією ООН. Проте практичних наслідків вердикт мав, адже Китай не визнає його [3].

Ситуація навколо островів Спратлі підсилює напруженість у стосунках між США та КНР, яка сягнула апогею за часів президенства Д. Трампа. Проте й адміністрація Джо Байдена також декларує наміри будувати відносини з Пекіном «з позиції сили» [5], що аж ніяк не сприяє врегулюванню в акваторії Південно-Китайського моря. США звинувачують КНР у спробах побудови «морської імперії» та встановлення власної гегемонії у Південно-Китайському морі та підкреслюють принцип «свободи морів» та вільного судноплавства. Китай, зі свого боку, вбачає у США стороннього гравця, який втручаються у справи регіону, в якому він позиціонує себе як

гаранта миру та стабільності. У Китаї прийнято закон, що дозволяє його береговій охороні відкривати вогонь по іноземних суднах у водах, які він вважає своїми, та знищувати вороже наукове або військове обладнання на цих територіях. Загострення регіонального суперництва двох великих держав може негативно вплинути на подальший розвиток конфлікту. Сюди, також слід додати й проблему Тайваню, щодо якого Китай також не приховує агресивних намірів, декларуючи бажання повернути його до свого складу. Не виключено, що боротьба за територію зі стратегічним значенням може втягнути обидві великі держави, щонайменше чотири інші країни та може вийти за межі регіону [1; 2; 3; 4; 5].

Список використаних джерел

1. Spratly Islands. *Britannica: website*. URL: <https://www.britannica.com/place/Spratly-Islands> (last accessed: 10.10.2021).
2. Territorial Disputes in the South China Sea. *Global Conflict Tracker: website*. URL: <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/territorial-disputes-south-china-sea> (last accessed: 10.10.2021).
3. Гомон Д. Війна за море. Як Китай та США опинилися на межі небезпечного конфлікту. *Еспресо: веб-сайт*. 10.08.2016. URL: https://espresso.tv/article/2016/08/10/viyna_za_more_yak_peekin_ta_vashyngton_opynylysya_na_mezhi_nebezpechnogo_konfliktu (дата звернення: 10.10.2021).
4. Chin Yoon Chin. Potential for conflict in the Spratly Islands. Theses. December 2003. URL: https://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/6221/03Dec_Chin.pdf?sequence=1&isAllowed=y (last accessed: 10.10.2021)
5. Ковальчук С. Жорсткий діалог з Пекіном: як Байден змінює відносини США та Китаю. *Європейська правда: веб-сайт*. 31.03.2021. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2021/03/31/7121547/> (дата звернення: 10.10.2021).

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ В ГАЛУЗІ ПРАВ ЛЮДИНИ: ПОНЯТТЯ ТА ЮРИДИЧНА ПРИРОДА

Слонь А. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – Легка О. В., д.ю.н., професор,
професор кафедри міжнародного права
Університету митної справи та фінансів)

У сучасному світі захист і дотримання основних прав і свобод людини і громадянина перестали бути компетенцією конкретної країни, а стали справою всього міжнародного співтовариства, оскільки вже тривалий час є важливішим завданням багатьох держав світового співтовариства. Нині нараховується більше 300 декларацій, конвенцій, хартій, що мають за мету задекларувати та закріпити на глобальному світовому рівні основоположні права та свободи людини і їх захисту та відновлення у випадку їх порушення.

Міжнародні стандарти в галузі прав людини – це загальновизнані міжнародно-правові норми, які закріплюють на загальнолюдському рівні статус особистості і встановлюють перелік основоположних прав і свобод, обов'язок держав дотримуватися цих прав і свобод, а також межі можливо-го або припустимого їх обмеження [1].

Слід зазначити, що визначення «міжнародні стандарти» відноситься до сучасних міжнародних документів у галузі прав людини, що беруть свій початок з Хартії прав людини, коли міжнародне співтовариство ініціювало початок нормотворчому процесу на світовому рівні. До цього часу норми з прав людини виникали в національних правничих системах і, одержавши визнання світової спільноти, поширювалися через відносини між державами.

Міжнародно-правові акти в галузі прав людини, як правило, розглядають як міжнародні стандарти, бо вони розробляються на підставі звичаєвих норм, що сформувалися внаслідок визнання державами юридичної сили правил поведінки, які були проголошені Генеральною Асамблеєю ООН у вигляді декларацій чи рекомендацій.

До основних міжнародно-правових актів, що встановлюють загальнолюдські стандарти прав і свобод особи, та стосуються правового статусу людини і громадянина із якими узгоджуються приписи Конституції та відповідних нормативних актів України, можна віднести: Загальну декларацію прав людини (1948), Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966), Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (1966), Європейську конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод з протоколами (1950), Європейський соціальний стандарт (1961), Заключний акт Наради з питань безпеки та співробітництва в Європі (1975), Підсумковий документ Віденської зустрічі представників держав – учасниць Наради з питань безпеки та співробітництва в Європі (1989), Документ Копенгагенської наради – конференції з людського виміру НБСЄ (1990).

Міжнародно-правові акти закріплюють наступні основні права та свободи людини і громадянина: принцип рівності всіх громадян незалежно від мови, статі, кольору шкіри, релігійних, політичних переконань та інших ознак; право на життя; право людини на повагу до її гідності; право на недоторканість житла; право на невтручання в особисте та сімейне життя; право на об'єднання; право на мирні збори та маніфестації; право на працю; право на відпочинок; право на охорону здоров'я та інші права.

Загальновизнані норми прав людини притаманні як міжнародному, так і внутрішньодержавному стану. Вони відбивають історично досягнутий рівень демократії та гуманності суспільства на міжнародному та внутрішньодержавному рівні. Завдяки цьому останні мають особливі юридичні властивості. Ні міжнародний договір, ані внутрішньодержавний закон не можуть обмежити права людини. Для обґрунтування такого статусу використовується концепція природних прав людини. У статті 21 Конституції України вона сформульована так: «Права і свободи людини є невідчужу-

ваними та непорушними». Відповідно, конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (ст. 22).

Найважливішу роль у запровадженні стандартів відіграє Європейський Суд з прав людини, який є міжнародним судовим органом у системі міжнародного контролю за виконанням Європейської конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року державами, які до неї приєдналися. Винесене Європейським судом рішення носить обов'язковий характер, є остаточним і оскарженню не підлягає. Прецедентне право Європейського суду впливає на судову практику держав і сприяє дотриманню основних прав і свобод людини. Отже, основна мета функціонування міжнародно-правових механізмів полягає в контролі і забезпеченні дотримання міжнародних стандартів з прав людини [2].

Список використаних джерел

1. Шевчук С. Судовий захист прав людини: Практика Європейського суду з прав людини у контексті західної правової традиції. 2006. С. 2
2. Лисенков О.С. Основні методи і принципи інтерпретації Європейської Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року в судовій практиці Європейського Суду з прав людини. Науково-практичний коментар. 2004. № 4. С.124.
3. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р. Международные акты о правах человека: Сборник документов. М., 1999.

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Троненко С. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Войтов С. Г.**, к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

В сучасному світі в сфері розвитку міжнародної економіки започатковують кардинальні зміни цілої системи міжнародних відносин, важливим виноситься питання впливу та залежності різних сфер і чинників економіки один на одне. І цей процес є абсолютно очікуваним і логічним. Всі чинники що мали вплив на масштабування світового господарства спричинили якісне економічне зростання, а тим самим привели до глобалізації.

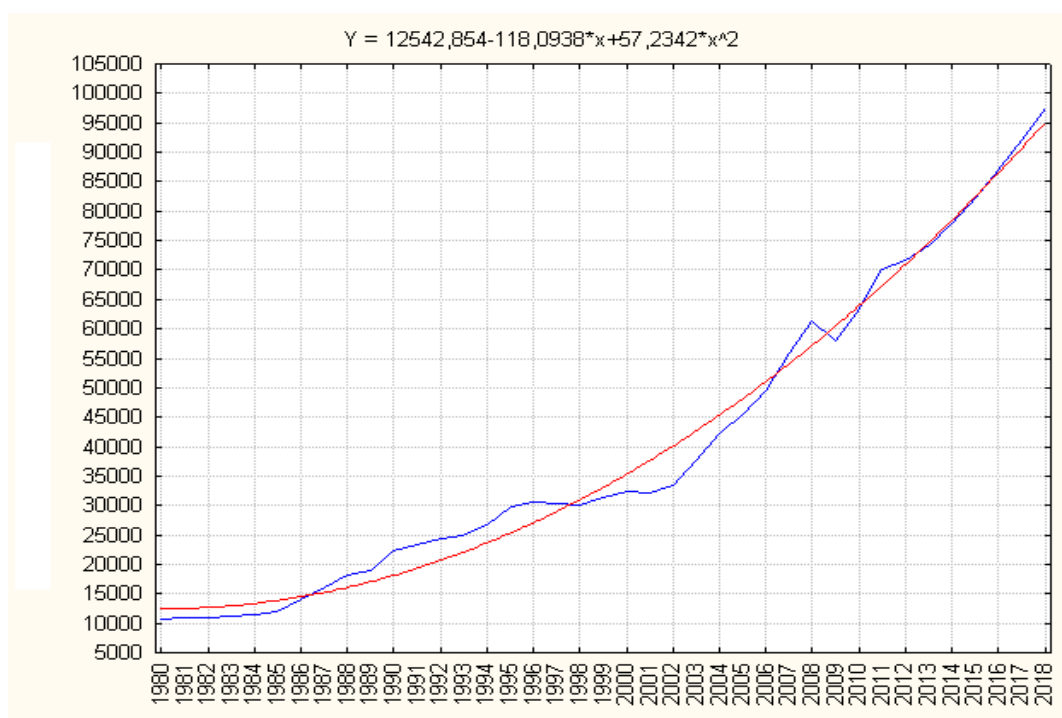
Глобальні проблеми являють собою сукупність певних процесів що суперечать одне одному і саме вони складають зміст всесвітньої кризи. Вони є наслідком нерівномірного розвитку різних галузей життя людей і які наслідок проявляються в соціально-економічних та інших відносинах людей. Дані проблеми стосуються життя цивілізації в цілому [1].

Найважливішою проблемою глобалізації є нестабільність через залежність національної економіки країн одне від одного. Відтак, регіональні економічні стрибки чи кризові стани в будь-якій з країн можуть призвести до наслідки світового рівня.[2] Негативні сторони глобалізації тісно пов'язані з можливими суперечками, однак завжди є можливість пом'якшити їх за допомогою розвитку глобального співробітництва за допомогою угод політичного характеру чи за допомогою створення нових міжнародних інститутів [3].

Виділяють декілька базових факторів розвитку міжнародних економічних відносин (МЕВ), а саме:

- неоднорідність природних, економічних та інших умов, нерівномірна забезпеченість ресурсами;
- міжнародний поділ праці;
- збільшення ефективності виробництва, що є наслідком впливу зовнішньоекономічної діяльності;
- розвиток НТР;
- розвиток акціонерної форми, створення глобальної економічної інфраструктури, зростання ролі ТНК, що приводять до руху капіталу;
- інформаційна революція, що дає доступ до інформації без жодних зусиль;
- необхідність зменшення розриву між високорозвиненими та країнами що розвиваються;
- лібералізація мев, вільний рух послуг приводять до зростання відкритості національної економіки та зменшує межі дії протекціонізму;
- екологічна криза.

До прикладу покажемо як відбувався розвиток форм міжнародних економічних відносин в Європі 1960–2010 роках [4].

Джерело: [4].

На графіку відображено розвиток світового ВВП (синя лінія) та світо-ву торгівлю, тобто експорт та імпорт (червона лінія).

Зазначимо, що з 1960 р. обсяг торгівлі зріс щонайменше в 20 разів.

Значення ВВП міняються в залежності від різних факторів і проблем з якими стикається кожна з країн, і це загалом впливає на світовий рівень розвитку МЕВ і відповідно на значення ВВП [4].

Як уже зазначалось, усі форми МЕВ взаємопов'язані та залежні один від одного. Основою є не тільки розв'язок проблем певних країн, але також проблем, що мають вплив на розвиток світового господарства. Це можуть бути глобальні і регіональні економічні проблеми, які стосуються інтересів людей та прямо загрожують їм.

Для подолання глобальних та регіональних сутичок потрібно засновувати нові світові господарства, що мають за основу нові принципи спільної праці та допомоги один одному.

Список використаних джерел

1. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
2. Навчальні матеріали онлайн. URL: https://pidru4niki.com/1219101040013/politekonomiya/vzayemopovyazanist_peredumovi_virishennya_globalnih_problem
3. Навчальні матеріали онлайн. https://pidru4niki.com/84602/ekonomika/sistema_mizhnarodnih_ekonomichnih_vidnosin
4. Фінанси. Кредит. Новини. URL: <https://finance-credit.news/mirovaya-ekonomika-kniga/globalnyie-problemyi-mirovoy-ekonomiki-14428.html>

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ПЕРЕНАСЕЛЕННЯ КИТАЮ

Вакаренко С. Д.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Комліченко А. А.,**

викладач кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Перенаселення – це стан, який є небажаним. Перенаселення – одна з проблем, які турбують людей. Однією з серйозних країн, що стикаються з цією проблемою, є Китай. Перенаселення в Китаї почалося після Другої світової війни 1949 р., коли китайські сім'ї заохочувалися мати якомога більше дітей, у надії принести більше грошей у країну, створити кращу армію та виробляти більше продуктів [7].

Наразі Китай має найшвидшу економіку у світі. За результатами перепису населення Китаю за 2020 р., за останні 10 років населення Китаю зросло на 72 мільйони і склало 1 мільярд 412 мільйонів чоловік [1]. В середньому в 2011–2020 рр. населення зростало на 0,53 % на рік, тоді як у попередньому десятилітті середній приріст становив 0,57 %. Голова Держав-

ного управління статистики Китаю Нін Цзічже, виступаючи про результати дослідження, додав, що в 2020 році в Китаї народилося 12 мільйонів дітей – в півтора рази менше, ніж у 2016 році. 2016 рік був першим роком, коли влада, стурбована старінням населення, скасувала політику «одна сім'я-одна дитина», яка діяла з 1979 року, і дозволила китайцям народити двох дітей [5]. Протягом перших кількох років ця міра дала стрибок народжуваності, але потім крива знову знизилася.

В результаті в найближчі роки Китай може перестати бути найбільшою країною світу за кількістю населення: Індія, за офіційними оцінками, відстає лише на пару десятків мільйонів людей, але в той же час її населення зростає майже на 1 % на рік [3]. Згідно зі звітом Китайської академії суспільних наук, кількість населення Китаю досягне свого піку в 2030 році і почне скорочуватися вже в 2027 році [1]. Причиною такого скорочення є відсутність дітей, які народжуються значною мірою через політику однієї дитини. Політика однієї дитини зберігалася роками. Через культурні відмінності китайські сім'ї воліли мати хлопчиків, а не дівчаток. Тепер Китай – єдина країна у світі, де більше чоловіків, ніж жінок.

Світова економіка перебуває у небезпеці через падіння народжуваності. У звіті Китайської академії суспільних наук за 2019 рік передбачається скорочення населення приблизно на 200 мільйонів до 2065 р. [1]. Це різке зменшення чисельності населення обумовлено характером модернізації громадян, які прагнуть кар'єри та стабільності над сім'єю. В оцінці, зробленій Академією, зазначено, що для утримання працездатного населення необхідна мінімум 2,1 дитини на жінку. Уряд надає та застосовує медичні засоби для контролю над перенаселенням у Китаї. У 1980-х рр. з'явилися перші побоювання перенаселення [7]. Політика однієї дитини була одним із аспектів контролю над цими страхами, а іншим – використанням засобів контролю народжуваності. Спочатку китайський уряд використовував аборти, стерилізацію та вазектомію. Сьогодні уряд зосереджується на подібних методах контролю населення. Швидше за все, перенаселення в Китаї не є довгостроковою проблемою – багато організацій та аналітичних центрів підраховували, що у всьому світі відбудеться спад населення. Китайська академія суспільних наук – одна з таких організацій, яка передбачила цей спад населення по всьому Китаю. Різноманітність факторів, що сприяють цьому падінню, походить від зміни культурних, соціальних та фінансових факторів.

Список використаних джерел

1. China Focus: Highlights of China's seventh national census – Xinhua. *English. news. cn*. URL: http://www.xinhuanet.com/english/2021-05/11/c_139938982.htm
2. China Population (2021). Worldometer. *Worldometer – real time world statistics*. URL: <https://www.worldometers.info/world-population/china-population>
3. Population, total – China. Data. World Bank Open Data. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=CN>

4. Wee S.-L. China's «Long-Term Time Bomb»: Falling Births Stunt Population Growth. *The New York Times*. URL: <https://www.nytimes.com/2021/05/10/china-census-births-fall.html>

5. Закон КНР «О народонаселении и планировании рождаемости» (в редакции 2021 г.). *Chinalaw.center*. 中国法律俄文网. Законодательство Китая на русском языке. URL: https://chinalaw.center/administrative_law/china_population_family_planning_law_revised_2021_russian

6. Ігнат'єв П. М. Країнознавство: Країни Азії. Ч.: Кн. XXI. 2004. 383 с.

7. Куприянова Ю. А., Янишевская А. И. Новая демографическая политика в Китае: «одна семья – один ребенок». Демографическое обозрение. 2017. Т. 4. № 2. С. 53–64.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІНТЕРНЕТ-СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС

Рудь М. Б.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Дон О. Д.**, к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Останнім часом страхові компанії стають все активніше в пошуках нових методів розвитку свого бізнесу. На меті – зробити їх комерцію більш зручною, адаптивною для нових потенційних клієнтів. Розвиток сучасних технологій забезпечує цілком перспективні умови для такого напрямку, як наприклад онлайн – страхування. Завдяки використанню інструментів просування в мережі, перед страховими компаніями відкриваються нові горизонти засобів залучення клієнтів та росту попиту на послуги для них, водночас значно знижуючи витрати на ведення бізнесу та створюючи нові умови для продажу.

Так, за допомогою інтернет ресурсів, соціальних мереж (Facebook, Instagram, тощо) страхувальники мають перед собою можливість цілодобово отримувати інформацію про умови страхування, послідовність виплат страхових платежів, акційні пропозиції та можливості відшкодування коштів. В той же час, страхові компанії можуть використовувати такі медійні інструменти, як: реклама, мобільні додатки чи інші види телекомунікацій для активного просування своїх послуг.

В цілому, термін «інтернет – страхування», можна охарактеризувати як сукупність взаємовідносин між страховиком і страхувальником, в ході операції оформлення страхового забезпечення, а у випадку появи страхового випадку – забезпечення відшкодування збитків страхувальника на основі укладеного Інтернет договору, що дуже зручно для обох сторін, адже заощаджує не тільки кошти, а й можливий не потрібний потрачений час та фізичні сили через обов'язкову фізичну присутність [1].

Ця форма продажу страхових продуктів через Інтернет є відносно новою на українському ринку, але отримала широкий розвиток у багатьох країнах. У Європі лідерами з онлайн – продажів вважаються Німеччина, Франція, Великобританія та Італія. У цих країнах безпосередні продажі в мережі Інтернет перевищують 5 % від загальної кількості послуг, що пропонуються на страховому ринку. Щорічний темп зростання онлайн страхування в Європі досяг позначки більш ніж 80 % [2].

Говорячи про переваги онлайн страхування, хотілось б, одразу ж відмітити одну з основних переваг такого методу – це те, що страхові компанії і база потенційних клієнтів встановлюють тісний контакт, при тому без типових значних витрат бюджету на рекламу з боку медіа, аксіомою чого є, що високій вартість таких засобів не дає той самий високий попит, якого очікують від медіа реклами, бо все ж залишається фізичний фактор обов'язкової присутності.

В Україні є компанії, які вирішили забезпечити своїх клієнтів таким інструментом для страхування, як онлайн страхування, наприклад: АХА Страхування, АСКА, ОРАНТА, ІНГО Україна, Альфа Страхування і не пошкодували про це, адже ці компанії збільшили свої продажі в Інтернеті в 2 рази [3].

Однак, зважаючи на значну кількість чинників, які є перешкодою інтернет-страхуванню, ці компанії забезпечують в онлайн форматі досить обмежений спектр своїх послуг таких, як: страхування автоцивільної відповідальності, страхування майна та коштів, послуга «зеленої карти», страхування від хвороб та нещасних випадків тощо.

Згідно з досліджень InMind та Factum-Group International Network, в Україні відсоток населення України старше 15 років, що має доступ до Інтернету становить 30 млн користувачів (станом на кінець 2020 року) і кожен третій, згідно з історією запитів користувачів – цікавиться певним видом страхування, при цьому з бажанням як можна скоріше його оформити, при цьому не гаючи марно часу на фізичну присутність [4]. Іншими словами кажучи, на потенційну клієнтську база страхової компаній припадає більше половини населення країни.

Підсумовуючи все вище сказане, можна сказати, що за сучасних умов стрімкого переходу ринку послуг на онлайн платформи, онлайн страхування – є вигідною альтернативою продажу страхових послуг. Необхідно також постійно стимулювати розвиток інтернет-страхування, удосконалюючи нормативно-правову базу надання страхових послуг, таким чином зміцнюючи довіру серед страхувальників через забезпечення захист веб-сайту страхування від можливих кібератак. Ряд таких заходів надасть постійний попит на страхові послуги компаній в режимі онлайн, що значно полегшить процес надання продукту страхування.

Список використаних джерел

1. Дегтяр А. О., Соболев Р. Г. Міжнародний досвід надання страхових послуг та регулювання страхової діяльності. *Публічне управління: теорія та практика: збірник наукових праць*. Х.: Вид-во «ДокНаукДержУпр», 2011. № 4 (8). С. 82–84.

2. Стельмашук А. М. Іноземні інвестиції як чинник економічного зростання внутрішнього ринку України. *Сталий розвиток економіки*. 2011. № 5 (8). С. 240–247.

3. Свешнікова К. Т. Перспективи розвитку інтернетстрахування в Україні. *Інноваційна економіка*. 2013. № 5. С. 264–268.

4. Factum Group Ukraine. URL: <http://factum-ua.com>
(Університету митної справи та фінансів)

ВПЛИВ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Охріменко М. Є.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Войтов С. Г.,** к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Нині глобалізація стала одним із найважливіших факторів для характеристики сучасної світової економічної системи, що змушує людей переглянути багато моделей економічного розвитку. Актуальність дослідження підтверджується швидким розвитком інтеграційних процесів, які знаходяться під впливом перемін у сфері політичної та економічної взаємодії між країнами та іншими міжнародними утвореннями. Розвиток такого роду глобалізації змушує вчених вивчати та знаходити нові шляхи вирішення економічних питань та проблем. Посилення тенденції глобалізації допомагає звільнити ринкові сили від державного контролю, що має значний вплив на всі сфери сучасного суспільного життя та посилює взаємозалежність суб'єктів господарювання. В таких умовах існування незалежних країн не можна відокремити від активної співпраці в міжнародній системі для спільного вирішення різних проблем. Характер та ступінь участі України у світових економічних відносинах відображають її сучасні економічні умови. З точки зору сучасних стандартів, низький економічний потенціал спонукав країну зміцнити міжнародну торгівлю, а низький рівень технологічного розвитку перешкоджає її інтеграції у міжнародну торгівлю. Одним з основних способів боротьби з ризиками та загрозами, пов'язаними з глобалізацією, є адаптація системи державного управління до складних економічних умов та створення конкурентоспроможної економіки. Сьогодні для країн, як і на початку ХХ століття, перше завдання – знайти відповідну модель соціального та економічного розвитку, яка буде добре функціонувати в певних умовах. Для України немає іншого шляху, крім зосередження реформ на побудові нової економіки у її сучасному та прогресивному розумінні. Головні конкурентні переваги України зосереджені переважно в галузях сільського господарства, транспорту та освіти, що є практично аксіомою, однак завдання полягає в тому, щоб зосередити реформи та ресурсний потенціал на використанні цих конкурентних переваг [1]. Але на сьогодні в товарній структурі експорту України, частка недорогоцінних металів та виробів становить близько 25 %, що суперечить спрямованості національним структурним пріоритетам та перспективам країни на світовому господарстві в цілому [2].

Іншим аспектом є проблема трудової міграції, що призводить до нестачі робітників, високоосвічених фахівців та науковців. Криза в українській економіці не дозволяє країні належним чином виконувати свої функції безпеки. Крім того, інтеграційний процес додав нові складні умови співіснування [3].

Отже, глобалізація процесу економічних реформ потребує нових механізмів розвитку національних економічних операцій у напрямку одночасного реагування на загрози ХХІ століття. Основною проблемою розвитку українського товарного експорту є його низька конкурентоспроможність на зовнішніх ринках, і тільки завдяки ефективним заходам економічної політики та стратегічному баченню власних переваг дозволить систему державного управління успішно адаптувати національну економіку до негативних наслідків глобалізації.

Список використаних джерел

1. Куриляк В. Є., Савельєв Є. В. Вплив глобалізації на економічний розвиток України: Економіка України. 2012. С. 57–69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2012_9_7
2. Зовнішня торгівля України товарами та послугами у 2020 році. URL: www.me.gov.ua
3. Риков В. В. Вплив глобалізаційних процесів на економічну безпеку України: Право та державне управління. 2020. С. 204–210. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2020/33.pdf

ОРГАНІЗАЦІЙНА КУЛЬТУРА В МІЖНАРОДНИХ КОМПАНІЯХ

Євницький І. О.,

студент Університету митної справи і фінансів

(науковий керівник – **Дон О. Д.,** к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Сьогодні управління країною набуло соціального спрямування, тому люди вважаються головною рушійною силою соціального, економічного та соціального розвитку. Відповідно, стратегія розвитку сучасних компаній повинна насамперед глибоко якісно змінити систему економічних відносин, оскільки це є головною метою національної економіки на шляху зростання соціального добробуту. Відомим компаніям Японії, США, Німеччини вдалося вирішити питання продуктивності та якості роботи, розробити передові технології та нові продукти, зміцнити виробничу і трудову дисципліну, забезпечивши дієвий механізм формування організаційної культури. Дослідження Світового банку щодо людського капіталу в розвинених країнах привели до середнього зростання валового внутрішнього продукту (ВВП) на 62 %, тоді як виробничі активи 18% та природні ресурси 20 %. Особливо в Німеччині, Японії та Швеції робітничий капітал створив майже 80 % ВВП [1].

У соціально-орієнтованій ринковій економіці кожна людина має кращу можливість, ніж інші форми господарювання, обрати спосіб покращення власного життя, максимально задовольнивши свої потреби та реалізувавши власну соціальну свободу. З точки зору концепцій роботи, нових технологій та нових цінностей управлінської взаємодії, у діяльності сучасних підприємств існують гуманістичні та демократичні тенденції, що призводять до переходу на новий механізм діяльності, що знаходить своє відображення у формуванні культури, яка об'єднує співробітників і стає командою. Спільна мета об'єднує співробітників в єдину команду та дозволяє їм працювати для досягнення спільної мети [2].

Успіхи відомих японських, американських, німецьких компаній у рішенні завдань підвищення продуктивності та якості праці, у розвитку передових технологій та освоєнні нових видів продукції, зміцненні виробничої і трудової дисципліни, забезпечується ефективним механізмом формування організаційної культури [3].

Сучасні міжнародні компанії повинні розробити гнучкі стимули.

Отже, формування корпоративної організаційної культури у міжнародних компаніях вимагає підтримувати згуртований командний дух та наполегливо працювати задля спільної мети. Треба переконатись, що співробітники готові активно сприймати дії керівництва. Роботодавцю необхідно створювати умови для підвищення професійних можливостей працівників, робити співробітників носієм корпоративних цінностей.

Список використаних джерел

1. Захарчин Г. М. Механізм формування організаційної культури машинобудівного підприємства : монографія. Львів: Видво Нац. Ун-ту «Львівська політехніка», 2009. 276 с.
2. Парій О.М. Організаційна культура як важлива складова системи управління підприємствами. *Інноваційна економіка*. № 3–4. 2018. С. 66–74.
3. Навчальні матеріали онлайн. URL: https://pidru4niki.com/81807/management/organizatsiyna_kultura

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ ІТАЛІЇ

Щербаченко А. С.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Мостова А. Д.,** д.е.н.,

професор кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Туристична галузь має один з найвищих економічних пріоритетів у більшій частині Європи та світу, оскільки дохід від туристичної галузі становить майже 50 %. Туризм – це прибуткова галузь, яка стрімко розвивається і є лідером для розвитку економічної, соціальної та культурної сфер життя багатьох країн світу, і Італія не є винятком.

Сучасний розвиток світового туристичного сектору характеризується деякими регіональними відмінностями. Європейські країни, переважно Італія, займають провідні позиції в міжнародному туризмі. Країна є центром міжнародного туризму. Італія посідає восьме місце у світі за індексом туристичної конкуренції (2019) [1].

Інвестиційна привабливість туристичного сектору – це сукупність мікро- та макро факторів, які формують погляд потенційного інвестора на ситуацію у національному туристичному секторі та дозволяють їм оцінити привабливість країни та здійснювати прибуткові інвестиції [2].

Туризм продовжує робити вагомий внесок в економіку Італії. З урахуванням непрямих наслідків, у 2017 році він становив 13,0 % ВВП і зайняв 14,7 % робочої сили. У галузях туризму безпосередньо працювало 2,0 млн осіб у 2018 році, що становить 8,3 % зайнятості. Приблизно 216 100 підприємств працювали у секторі розміщення у 2018 році. Експорт подорожей становив 39,9 % загального експорту послуг у 2018 році.

Для ефективного розвитку галузей економіки, у тому числі туризму, важливим є інвестування. У 2018 р. обсяг капітальних інвестицій у туристичній сфері Італії становив 11,4 млрд дол. США і збільшився на 12 % порівняно з 2017 р. За цим показником країна посідає шосте місце в Європі та 19-те – у світі (World Travel and Tourism, 2020). За кількістю міжнародних туристичних прибуттів Італія займає п'яте місце у світі після Франції, Іспанії, США та Китаю [3].

Туризм підтримувався Програмою культури та інновацій на 2014–2020 роки, яка фінансується зі Структурних фондів ЄС. Значна частина загального бюджету в 490 мільйонів євро спрямовується на розвиток 60 культурних центрів у п'яти південних регіонах: Кампанії, Апулії, Базиликати, Калабрії та Сицилії.

Але цього року все змінилося. На диво, італійці відкрили свою країну по новому завдяки коронавірусу. Не секрет, що Італія – прекрасна, дивовижна, унікальна країна з найбільшою концентрацією об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, де ви можете справити 100 % враження, будь то культура, подорожі, шопінг, кухня, мода, дизайн чи природа.

Незаперечний факт: іноземних туристів зменшилось. У розпал кризи ця тенденція поширилася по всій країні, але її поважали в Італії. Міжнародна туристична організація прогнозує зниження світового туризму на 4 %, в Італії – на менше 3 %.

«Сфера туристичних послуг змогла вдало перелаштуватися, – пояснила міністр туризму Італії Вітторія Брамбілла. – Італійські готелі змінили цінову політику, зменшивши тарифи на 7 відсотків. За заповненістю курортних місць показники не погіршилися порівняно з минулим роком. Одна з причин у тому, що багато італійців, на відміну від попередніх років, обрали місце для відпочинку в Італії, а не за кордоном» [4].

Італійським досвідом та практикою туризму можна тільки надихатись та брати приклади, так як в Україні ситуація в туризмі набагато нижча. Для створення сприятливого інвестиційного клімату слід вдосконалити інвестиційну політику. Економіка знаходиться у невизначеному становищі, що призведе до зниження продуктивності: криза, викликана обмеженнями карантину через епідемію COVID-19, зuboжила економіку та, зокрема, туристичну галузь; з 2014 року після агресії Російської Федерації, окупації Криму та військових подій на сході.

Основними причинами непривабливості інвестиційного клімату є: слабка підтримка урядовців підприємництва в туризмі; комфорт більшості готелів, хостелів та котеджів не відповідає світовим стандартам якості; поганий стан ключових міжнародних доріг, особливо тих, що мають місцеву сільську та екологічну програму, які наразі демонструють перспективні зміни; невеликі інвестиції в розвиток матеріально-технічної бази туристичного комплексу; низький рівень захисту як вітчизняних, так і іноземних інвесторів та недоліки законодавства про корпоративне управління; негативний міжнародний імідж країни.

Список використаних джерел

1. Italy 2019 Annual Research: key highlights. URL: <https://www.wttc.org/economic-impact/country-analysis/country-data>
2. Мархонос С. М. Туристична сфера як фактор підвищення інвестиційної привабливості регіону. Економіка. Управління. Інновації. 2012. № 1 (7). URL: http://tourlib.net/statti_ukr/marhonos.htm
3. World Travel and Tourism (2020). URL: <https://www.wttc.org>
4. Некрасова Я. Италия для итальянцев: как карантин повлиял на внутренний туризм. URL: <https://latuaitalia.ru/where-to-go/italia-dly-italianzev>

МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Залюбовська В. С.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Стеблюк Н. Ф.**, к.е.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Міжнародний бізнес можна визначити як ділову взаємодію фірм з різних країн для одержання прибутку у вигляді переваг різноманітних міжнародних операцій. У сучасних умовах глобалізації зв'язки між економічними суб'єктами різних країн набувають усе складнішого характеру, через що виникають труднощі та суперечності у відносинах. Міжнародний бізнес – разом з усіма його плюсами й мінусами – став невід'ємною частиною глобалізації, що впливає на зміни у менеджменті національних економік.

Зрозуміло, що принципи поведінки на міжнародній арені і принципи ведення бізнесу всередині однієї країни мають великі відмінності. Часто національні компанії навіть не стикаються з речами, які для успішної діяльності інтернаціональної фірми можуть мати глобальне значення.

Найчастіше зустрічаються такі форми міжнародного бізнесу як експортно-імпортні операції, лізинг, посередницькі та консультативні маркетингові послуги. Торгівля між країнами зараз розвивається завдячуючи процесам розширення і поглиблення зв'язків у виробничій сфері, у сфері інвестицій, постачання і збуту, інноваційних технологій, фінансів тощо. Цьому сприяє і той факт, що вона може здійснюватися в умовах обмеженості конвертації валют і недостатній кількості фінансів на імпорт іноземних товарів [1].

Характерні риси сучасного міжнародного бізнесу:

- отримання вигоди зі співробітництва з різними країнами світу;
- охоплення всіх форм міжнародних економічних відносин;
- певна логічна послідовність входження фірми в міжнародний бізнес – від рішення простих завдань виробництва і дистрибуції товарів до формування власної мультинаціональної мережі обслуговування, що гарантує ефективність ведення свого бізнесу у світовій економічній системі в цілому;
- інтернаціоналізація технологічної політики на основі нових, найбільш перспективних технологій;
- фінансове утримання ділових міжнародних операцій, яке є основою досягнення міжнародних конкурентних переваг;
- виникнення міжнародного виробництва, яке стало головною структурною характеристикою світової економіки;
- глибинне проникнення інтернаціоналізації в усі сфери господарства;
- комплексний характер бізнес-діяльності компанії, який використовує національні відмінності і переваги міжнародної кооперації для нарощування конкурентних переваг;
- врахування всієї сукупності вимог і обмежень, що накладаються національною культурою країни на тих, хто веде в ній бізнес;
- криміналізація як наслідок поширення електронних технологій [1].

Нам відомі такі спільні підприємства як інноваційні, виробничі, закупівельно-збутові, комплексні. Крім того обличчям міжнародного бізнесу можна вважати міжнародні корпорації – така собі форма структурної організації великої корпорації, яка здійснює прямі інвестиції в різні країни світу. У свою чергу вони бувають транснаціональні (ТНК) та багатонаціональні (БНК). Між собою ці корпорації відрізняються формою власності капіталу, який в одному випадку належить компанії однієї країни, в іншому – компаніям двох і більше країн, при цьому їх філії завжди розміщені в багатьох країнах світу. Таким чином, поділ міжнародних корпорацій на ТНК і БНК можна рахувати умовним, оскільки найголовнішим є те, наскільки глобальною є уся їхня діяльність, а також розмір інвестицій та прибутку [2]. Сьогодні майже всі країни і регіони світу підлягають впливу ТНК, що зумовлює необхідність у спеціалістах з ведення такого бізнесу і пошук практик регулювання всієї діяльності.

Через умови зовнішнього середовища, що часто бувають нестабільними, великим завданням перед компаніями є здобути ту саму здатність до здорового сприйняття й реагування на негативні впливи зовнішнього оточення. Наприклад, у кризових умовах країни із транзитивною економікою виявляються найбільш чутливими, що може бути спричинене економічними, фінансовими, технологічними й іншими факторами. Тож актори міжнародної арени повинні у короткий період адаптуватися до цих умов, і ефективно позбуватися причин, що, так би мовити, тягнуть на дно, з використанням соціально-економічних інструментів управління зв'язків між країнами [3].

На сучасному етапі розвитку усієї світової економіки і власне міжнародного бізнесу транснаціональні компанії займають основне положення, досягаючи глобальної ефективності та конкурентоспроможності, що, звісно, не завжди йдуть поруч і одночасно, зокрема і за допомогою сучасних підходів міжнародного менеджменту. Оскільки міжнародний бізнес найбільше транслюється як діяльність транснаціональних корпорацій з моменту стрибка їх активності – а разом з тим і масштабів впливу, вважаємо, що він зміг стати тією самою реальною опорою глобалізації і стійкості на арені світу в цілому. Не зважаючи на ті розбіжності і непорозуміння, що виникають між різними країнами внаслідок ділової співпраці, слід зазначити: міжнародний бізнес має й великі перспективи розвитку як у випадку окремих країн, так і у глобальному розумінні.

Список використаних джерел

1. Філіпенко А. С. Міжнародні відносини : теорія. К. Либідь, 2008. 408 с.
2. Ревенко Д. С., Либа В. О., Зейда Л. С. Формування стратегій міжнародної конкурентоспроможності машинобудівних підприємств. *Причорноморські економічні студії*. 2016. № 5. С. 35–38.
3. Макарчук К. О. Міжнародний бізнес в умовах глобалізації: теоретичний аспект. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. 2013. № 1086. С. 28–31.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ТУРИЗМУ

Шаруда Є. Ю.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Горб К. М.**, к.г.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів)

Туристично-рекреаційний потенціал України має всі можливості стати туристичною державою світового рівня. Розширення міжнародних зв'язків розкриває великі можливості для просування національного туристичного продукту на світовому ринку, а також залучення до українського інформаційного простору світового передового досвіду організації туристичної діяльності. Україна відкрита для міжнародного співробітництва. Планова і системна діяльність щодо розвитку міжнародних туристич-

них зв'язків є фактором інтеграції нашої країни в європейське співтовариство, розвитку національної економіки та культури, продуктивного [2].

Тези, які мають виключно вагоме значення для розвитку туризму. Вони стосуються ролі парламентських, урядових та інших державних інститутів в організації туристської діяльності, а також планування розвитку туризму:

- потрібна активізація ролі державної влади на всіх рівнях у справі виробництво сприятливих умов для туризму, зокрема надання фінансових та інших ресурсів для реалізації всеохоплюючих програм з туризму;

- ініціативна підтримка з боку уряду в програмі інформації та просування туризму, забезпеченні інфраструктури, освоєнні модерних ринків, забезпеченні кооперації в усіх сферах – державних і приватних – в зацікавленнях максимального заохочення сектора туризму;

- аспект туризму на комплексній основі [1].

Першочерговим напрямком діяльності в цій сфері залишається піднесення договірно-правової бази зовнішніх відносин країн. Пріоритетним є встановлення договірних відносин з країнами, які є багатонадійними для України туристичними ринками, вивчення і впровадження практики творіння нормативно-правової бази туризму, організаційних основ функціонування високорентабельної туристської індустрії країн розвиненого туризму, високоідейного досвіду державного регулювання та стимулювання галузі.

Членство України у Всесвітній туристській організації, тобто центральною міжнародною міжурядовою організацією в галузі подорожей і туризму, виконавчим органом ООН, відповідальним за активізацію і розвиток туризму, опрацювання і введення світової туристичної політики, значно підвищило імідж і авторитет нашої держави в туристському співтоваристві, створило передумови подальшого розвитку національного туризму відповідно до тенденцій світового туристичного ринку із втягуванням до інформаційної сітки, інвестиційних пропозицій, системи підготовки кадрів, наукових досліджень, відкрило нові можливості налагодження взаємовигідного співробітництва з країнами-членами на всіх ступенях – двостороннє, багатобічне, регіональне, ознайомлення з передовим надбанням найбільш культурних туристських країн світу [3].

В останні роки ведеться розширення зв'язків з міжнародними, регіональними та національними туристськими асоціаціями, зокрема з РАТА (Російська асоціація туристичних агентств), ТААТР (Туристська асоціація Азіатського і Тихоокеанського регіону), АСТА (Американська асоціація туристичних агентств), НАТА (Грецька асоціація туристських агентств), Бата (Болгарська асоціація туристичних агентств), АБТА (Асоціація британських туристичних агентств), FIJET [1].

Зарубіжний досвід говорить про децентралізацію, підвищення ролі місцевих органів влади в піднесенні туристських регіонів багатьох країн, тому точно регіони повинні більше усвідомлювати вагомість розширення міжнародних зв'язків, укладення обласними та місцевими адміністраціями

міжнародних і міжрегіональних договорів і угод. Для підвищення ефективних туристських зв'язків України з іншими країнами треба:

- постійна участь в чергових засіданнях міжнародних органів в галузі туризму для узгодження основних напрямків туристичної політики;
- виробництво конкурентоспроможного туристичного сировини та його оперативне просування на міжнародному ринку;
- опрацювання проектів освоєння туристських регіонів;
- узгодження дій по оптимізації туристської інфраструктури;
- аргументації форм і методів стимулювання інвестицій в сферу туризму;
- формування неподільної інформаційної туристичної мережі [2].

Піднесенню міжнародного туристичного співробітництва сприяє активне створення в Україні різних недержавних громадських туристських організацій, а саме організацій в різних напрямленостях туристичної діяльності (турагентства, туроператори, виставкові організації, підприємства готельного господарства, туристські видання, навчальні заклади тощо), їх входження в світові об'єднань, міжнародних організацій та асоціацій різного спрямування, результатом чого є розширення туристських горизонтів, впровадження міжнародних стандартів якості туристичних послуг, розвиток рекламної діяльності та бізнес партнерських відносин [1].

Вплив міжнародного туризму на економічний розвиток позначається в підвищенні ділової активності та розширенні виробництва товарів і послуг в результаті зрост платоспроможного попиту за рахунок іноземних відвідувачів. Ділова активність посилюється зі збільшенням об'ємів активного туризму і відповідного розширення індустрії туризму.

Список використаних джерел

1. Україна в системі міжнародних відносин. URL: https://pidru4niki.com/74115/politologiya/ukrayina_sistemi_mizhnarodnih_vidnosin
2. Україна в міжнародних відносинах. Енциклопедичний словник-довідник. Вип. 2. Предметно-тематична частина: Д–Й / відп. ред. М. М. Варварцев. К.: Ін-т історії України НАН України, 2010. 252 с.
3. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ АСПЕКТИ МИТНО-ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Остапенко В. М.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри митної справи Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

На сучасному етапі інтенсивного входження в зовнішньоекономічний простір у європейському напрямі важлива роль належить максимальному наближенню до європейських стандартів митної безпеки України. Загалом забезпечення митної безпеки пов'язане з виявленням, попередженням та нейтралізацією зовнішніх і внутрішніх загроз національній безпеці. Тому

діяльність митних органів з метою створення сприятливих зовнішньоекономічних умов для забезпечення сталого розвитку України полягає у проведенні певних заходів у відповідних сферах суспільного життя:

1) у сфері державної безпеки – відпрацювання ефективної системи контролю за поставками продукції і технологій оборонного призначення і подвійного використання; участь у міжнародному співробітництві з метою боротьби з міжнародною злочинністю, тероризмом, нелегальною міграцією;

2) у сфері безпеки державного кордону України – поглиблення транскордонного співробітництва з суміжними державами;

3) в економічній сфері – підвищення конкурентоспроможності національної економіки; забезпечення умов для сталого економічного зростання; посилення участі України у міжнародному поділі праці; захист внутрішнього ринку від недоброякісного імпорту – поставок продукції, яка може завдавати шкоди національним виробникам, здоров'ю людей та навколишньому природному середовищу; розвиток експортного потенціалу країни; поглиблення інтеграції у європейську і світову економічну систему та активізація участі в міжнародних економічних і фінансових організаціях;

4) в екологічній сфері – недопущення неконтрольованого ввезення в Україну екологічно небезпечних технологій, речовин і матеріалів, збудників хвороб, небезпечних для людей, тварин, рослин, організмів тощо.

Саме з підписанням Угоди про асоціацію з ЄС виникла необхідність оцінки зміни впливу митного регулювання на зовнішньоекономічну діяльність України, оскільки регулювання ЗЕД в Україні загалом здійснюється для:

– забезпечення збалансованості економіки та рівноваги внутрішнього ринку України;

– стимулювання прогресивних структурних змін в економіці, в тому числі зовнішньоекономічних зв'язків суб'єктів ЗЕД України;

– створення найбільш сприятливих умов для залучення економіки України в систему світового поділу праці та її наближення до ринкових структур розвинених зарубіжних країн.

Митно-тарифне регулювання є тим захисним механізмом, який так потрібен для українського товаровиробника в умовах посиленої міжнародної конкуренції. Можна визначити такі проблеми у митній сфері України та шляхів їх вирішення, а саме:

– інституційного характеру – побудова цілісної та узгодженої системи митних органів, ефективної територіальної структури;

– кадрового характеру – окреслення кола повноважень, підвищення кваліфікації і професійної підготовки працівників митних органів;

– функціонального характеру – підвищення ефективності їхньої діяльності шляхом автоматизації роботи, спрощення митних процедур та забезпечення їхньої прозорості, удосконалення матеріально-технічної бази, оснащення тощо;

– тарифного характеру – гармонізація ставок мита і наближення до вимог європейської спільноти.

Регулювання митною справою здійснюють найвищі органи влади та управління України. Спеціально уповноваженим органом державного управління в галузі митної справи є Міністерство доходів і зборів України, яке приймає нормативні акти, що регулюють дану сферу діяльності.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Тягун Р. Р.,

студент Дніпровського національного

університету імені Олесея Гончара

(науковий керівник – **Двуреченська О. С.**, к.і.н, доцент,

доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського

національного університету імені Олесея Гончара)

Міжнародна система, яка була сформована після розпаду Радянського протягом останніх років зазнала якісних змін. Сьогодні світова геополітична система постійно ускладнюється за рахунок збільшення кількості недержавних геополітичних акторів: неурядових міжнародних організацій, транснаціональних корпорацій, міжнародних рухів різного спрямування та ін. [2]. А коли у 2020 р. світ поглинули неконтрольовані процеси поширення пандемії, наростання економічної рецесії, прихід до влади популіських політичних еліт, руйнація довіри до ключових бюрократичних інститутів влади, поширення ядерної зброї та посягання на суверенітет незалежних державних утворень, міжнародні відносини набувають нових ознак гібридного розвитку й квазілегітимності.

Таким чином, сучасний світ переживає епоху глобальних змін. Нинішня політична дійсність все більше визначається глобальною політичною нестабільністю, в яку світ перейшов в наслідок деформації Вестфальської системи. На тлі її розпаду і хаотизації міжнародних відносин відбувається формування нового світопорядку, заснованого на принципах багатополярності [1]. На цьому базується перша з домінуючих тенденцій сучасних міжнародних відносин, а саме: перехід до багатополярного світового порядку, який характеризується стрімкістю змін, новими формами розподілу влади тощо. Сьогодні світ знаходиться в перехідному періоді, а ідея багатополярного світу настільки популярна, що роль нових світових полюсів з різним ступенем успішності прагнуть грати чимало держав – досить згадати хоча б США Китай, Індію, Росію [3].

Більшість вчених, аналітиків та експертів, що беруть участь у розробці зовнішньої політики держав, плануванні регіональних і глобальних програм і стратегій різної спрямованості, сходяться на думці, що найбільш значущою тенденцією, яка буде визначати розвиток світового співтовариства в доступному для огляду майбутньому, буде глобалізація [4]. Існує ве-

лика кількість трактування сутності цього поняття. Однак, в рамках данної роботи глобалізація розглядається як процес інтернаціоналізації економіки, розвитку єдиної системи світового зв'язку, активізації діяльності транснаціональних недержавних утворень тощо. На цій основі формується все більш взаємозалежний і цілісний світ. Взаємодії в ньому приймають системний характер, коли більш-менш серйозні зрушення в одній частині світу неминуче дають відгук в інших його частинах, незалежно від волі, намірів учасників таких процесів [6]. У міжнародній сфері ця тенденція стрімко реалізується у формі зростання міжнародного співробітництва, впливу міжнародних інститутів – політичних, економічних, гуманітарних, – а також створення за своєю суттю наднаціональних органів.

В якості наступної тенденції слід виокремити демократизацію міжнародних відносин. Під демократизацією світу, по-перше, розуміється зростання кількості демократичних держав, по-друге, посилення і розвиток демократичних інститутів і процедур у різних країнах.

Поява демократичних держав в світі йшла не лінійно. С. Хантінгтон виділив періоди у світовій історії, пов'язані з розвитком демократичних процесів і своєрідні демократичні «відкати» [5]. На сьогоднішній день демократизація спостерігається в усіх країнах незалежно від пануючого в них типу політичного режиму. Із завершенням «холодної війни» навіть в умовах найбільш авторитарних режимів значно звузилися можливості приховувати, а тим більше легітимізувати порушення особистої свободи громадян, їх природних і політичних прав. Всесвітнє поширення отримує таке явище, як прогресуюча політизація мас.

Внаслідок таких глобальних змін, система міжнародних відносин знаходиться в перехідному, вкрай нестабільному стані, і відрізняється певними проблемами. Проблеми міжнародних відносин – проблеми, які зачіпають життєві інтереси всього населення планети і вимагають для свого рішення спільних зусиль усіх держав світу. До таких проблем відносяться екологічні, продовольчі, енергетичні проблеми, проблема війни і миру та інші. Крім цього, актуальними проблемами сучасних міжнародних відносин є: загроза термоядерної війни; міжнародний тероризм; націоналізм; екологічні проблеми.

Таким чином, можна зробити висновок, що динаміка процесів, що впливають на саму архітектуру сучасної системи міжнародних відносин, є безпрецедентною в історичній ретроспективі. Інформатизація, глобалізація, технологіція, віртуалізація, високоактивна фаза підйому кількох цивілізацій та інше провокують багаторівневе суперництво держав. На тлі цього, ми бачимо три головних тенденції сучасних міжнародних відносин: перехід до багатопольярного світового порядку, глобалізацію та демократизацію. Всі ці процеси супроводжуються актуальними проблемами міжнародних відносин: екологічними, продовольчими, енергетичним, проблемою війни і миру тощо.

Список використаних джерел

1. Будаев А. В. Роль «мягкой силы» во внешней политике России (на примере российско-бразильских отношений): автореф. дисс. Москва: ДАМИД РФ. 2014.
2. Гольцов А. Г. Багатополярна геополітична організація світу: проблеми і тенденції формування. *Наукові праці МАУП*. 2013. Вип. 3 (38). С. 30–35.
3. Карпович О., Троянский М. Многополярность формируется в реальном мире. URL: <https://interaffairs.ru/jauthor/material/2379> (дата звернення 16.10.21).
4. Косолапов Н. Глобалізація: територіально-просторовий аспект. *Світова економіка та міжнародні відносини*. 2005. № 6.
5. Лебедева М. М. Світова політика: підручник для студентів вузів. Москва: Аспект Пресс, 2004. 352 с.
6. Лісовський П. Міжнародні відносини. Ментальність, геополітика, глобалізація: монографія. Київ: Кондор, 2017. 156 с.
Університету митної справи та фінансів)

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ РЕЖИМ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Левчук Д. В.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Доненко В. В.**, д.ю.н.,
професор, професор кафедри адміністративного
та митного права Університету митної справи та фінансів)

Інститут адміністративно-правового режиму надзвичайного стану є досить важливим засобом для усунення загроз безпеці населення країни, його існування в кожній країні є необхідним. Відповідно до закону України «Про правовий режим надзвичайного стану», надзвичайний стан визначено як передбачений Конституцією України (254к/96-ВР) особливий правовий режим діяльності державних органів, органів місцевого та регіонального самоврядування, підприємств, установ і організацій, який тимчасово допускає встановлені Законом обмеження в здійсненні конституційних прав і свобод громадян, а також прав юридичних осіб та покладає на них додаткові обов'язки. Як зазначає науковець Д. О. Єзерський, із юридичного погляду правовий режим надзвичайного стану є правовим інститутом зі специфічним змістом і структурою. Нині в науці немає єдиної думки щодо приналежності норм інституту надзвичайного стану до певної галузі науки. Одні вчені визначають режим надзвичайного стану як інститут конституційного права (В. Ф. Погорілко, А. М. Колодій, Я. А. Колінко та інші), а інші – як інститут адміністративного права (А. В. Басов, О. М. Бандурка, С. О. Кузніченко).

Найпоширеніша ж думка про те, що надзвичайний стан є інститутом конституційного права через врегулювання його конституційними положеннями. Але також варто зазначити, що окремі елементи цього інституту регулюються нормами не лише конституційного, а й адміністративного,

цивільного, трудового, екологічного, міжнародного права. Метою введення надзвичайного стану, відповідно до Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану», є усунення загрози і якнайшвидша ліквідація особливо тяжких надзвичайних ситуацій, до переліку яких входять ситуації природного та техногенного характеру, нормалізація обстановки, відновлення правопорядку та захист державної влади від будь-яких спроб захоплення або ж повалення конституційного ладу насильницьким шляхом, для відновлення всіх свобод і конституційних прав громадян, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, створення умов для нормального функціонування інститутів громадянського суспільства, таких як органи місцевого самоврядування та органи державної влади.

Нині ми маємо справу із загрозою природного характеру – пандемією коронавірусу, що потребує негайного вжиття відповідних заходів для збереження здоров'я та життя людей. Серед умов уведення надзвичайного стану, які перелічуються у ст. 4 Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану», є виникнення особливо тяжкої надзвичайної ситуації, що несе реальну загрозу здоров'ю та життю людства. Тому в будь-який момент населення України повинно бути готовим до введення надзвичайного стану, оскільки на досвіді Італії ми можемо спостерігати, як несвоєчасні заходи на випередження призводять до захворювання коронавірусом значних верств населення. Відповідно до п. 21 ст. 106 Конституції України, уведення надзвичайного стану за необхідності ухвалюється указом Президента України в Україні або в окремих її місцевостях і затверджується голосування Верховної Ради України.

Відповідно до ч. 2 ст. 29 Загальної декларації прав людини, «при здійсненні своїх прав і свобод кожна людина повинна зазнавати тільки таких обмежень, які встановлені законом виключно з метою забезпечення належного визнання і поваги прав і свобод інших та забезпечення справедливих вимог моралі, громадського порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві». Конституція України, відповідно до норм міжнародноправових документів, запровадила деякі обмеження щодо реалізації окремих прав і свобод людини та громадянина. Так, відповідно до статті 34 Конституції, в інтересах національної безпеки законом може бути обмежене право на свободу думки і слова, вільне вираження своїх поглядів і переконань для збереження прав інших людей, виконання місії охорони здоров'я громадськості та запобігання скоєння певного злочину. Також згідно зі статтею 39 Конституції, із цією ж метою можливе обмеження права на мирні, без застосування зброї, збори і права проводити демонстрації і мітинги. А відповідно до статті 41 Конституції, може бути обмежене право вільного користування та володіння громадян своєю власністю. Примусове відчуження таких об'єктів з наступним повним відшкодуванням їхньої вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

На нашу думку, обмеження деяких прав є доцільним в умовах пандемії коронавірусу. Зокрема, обмеження права проводити мітинги, збори може запобігти поширенню вірусу, оскільки за великого скупчення людей виникає загроза масового розповсюдження вірусної хвороби. Україна, відповідно

до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, у разі введення надзвичайного стану негайно після його введення повідомляє через Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй держави, які беруть участь у цьому Пакті, про обмеження прав і свобод людини і громадянина, що є відхиленням від зобов'язань за Міжнародним пактом, та про мету цих відхилень, причин ухвалення такого рішення. Що стосується введення додаткових заходів, то відповідно до КУпАП можливі наступні заходи: введення комендантської години; перевірки у певних категорій громадян документів, в особливих випадках можливий навіть особистий огляд громадян та їх речей, засобів пересування, вантажів і багажу, помешкань громадян та службових приміщень; заборони військовозобов'язаним без відома військкомату змінювати місце свого проживання; тимчасова заборона на продаж набоїв та зброї, отруйних речовин, як і речовин, що вироблені на спиртовій основі (наприклад, алкогольні напої); також можливе тимчасове вилучення боеприпасів або зареєстрованої холодної та вогнепальної зброї.

Список використаних джерел

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Кодекс від 07.12.1984 № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 19.10.2021).
2. Закон України про правовий режим надзвичайного стану від 16.03.2000 № 1550-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text> (дата звернення 19.10.2021).
3. Єзерський Д. О. Правове регулювання надзвичайного стану в Україні. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2014. № 1. С. 93–100.
4. Серeda В. В. Адміністративне право / Серeda В. В., Кісіль З. Р., Кісіль Р. В. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 520 с.

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ США У ТОРГІВЛІ ТОВАРАМИ ТА ПОСЛУГАМИ

Муленко М. О.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Палешко Я. С.,** к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин та

регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

На сьогоднішній день економіка Сполучених Штатів Америки є однією з найсильніших економік світу. За останні 50 років її обіг складає чверть від показника світового ВВП, що є дуже вражаючим результатом. Крім всього цього економіка США є прозорою. Завдяки цьому щотижня, щомісяця, кожні пів року так кожного року друкуються та видаються величезна кількість статистичних звітів та економічних журналів.

Такі вражаючі показники формуються завдяки різноманітному товарообігу як всередині країни, так і за її межами. За даними сайту Comtrade.org за 2019–2020 рр. Сполучені Штати Америки займають 2 місце в світі за експортом та перше місце в світі за імпортом товарів + 1 місце в світі за експортом та імпортом послуг. Що ж стосується самої номенклатури товарів за експортом:

- продукція сільського господарства – 10,7 %;
- паливо та видобувна продукція – 14,3 %;
- продукція промисловості – 70,6 %;
- інші види продукції – приблизно 5 %.

Загальна вартість експорту сільськогосподарської та промислової продукції складають 146 073 млн \$ і 1 449 764 млн \$ відповідно.

Показники імпорту відрізняються, але не дуже значно:

- продукція сільського господарства – 6,9 %;
- паливо та видобувна продукція – 11,5 %;
- продукція промисловості – 77,2 %;
- інші види продукції – 4,4 %.

Показники загальної вартості імпорту за тими ж видами продукції (сільськогосподарська та промислова) складають 145 935 млн \$ і 2 308 311 млн \$ відповідно.

Основними торговельними партнерами США за товарами є Китай, Канада, Мексика, Японія, країни Європейського Союзу.

Основні категорії у торгівлі послугами такі (експорт) + зазначено вартість (млн \$):

- транспортні – 10,7 %, 91 092 млн \$;
- подорожі – 22,7 %, 193 315 млн \$;
- комерційні послуги – 63,4 %, 540 995 млн \$;
- послуги, які пов'язані з товарами – 3,3 %, 27 868 млн \$/

Аналізуючи імпорт послуг, показники набувають таких значень:

- транспортні – 19 %, 107 458 млн \$;
- подорожі – 23,9 %, 134 594 млн \$;
- комерційні послуги – 55,7 %, 314 401 млн \$;
- послуги, які пов'язані з товарами – 1,4 %, 7 823 млн \$.

Основні торговельні партнери Сполучених Штатів за послугами: Європейський Союз, Китай, Японія, Швейцарія, Індія, Канада, Мексика та ін.

За останні роки показники торгівлі товарною продукцією та послугами у США набувають вражаючих значень. Такими ж самими є і перспективи торгівлі за цими категоріями. Звісно, цьому сприяють такі фактори як високий показник політичного, економічного та наукового розвитку, різноманітність товарів та послуг, висока якість продукції та як надання так і самих послуг, щорічно зростаючий перелік зацікавлених партнерів, які зацікавлені в цих товарах і послугах, а також постійний розвиток технологій і засобів розповсюдження, що також дозволяє поліпшувати якість, збільшувати кількість і різноманітність продукції.

Список використаних джерел

1. UN Comtrade Database; USA Trade Profile. URL: <https://comtrade.un.org/pb/>

2. Import and Export Databases-Foreign Trade Companies: USA. URL: <https://www.cobusgroup.com/wearecobusgroup#>

3. Mark J. Perry. U.S. Share of World GDP Remains Remarkably Constant. URL: <https://www.aei.org/carpe-diem/u-s-share-of-world-gdp-remarkably-constant>

СВІТОВИЙ РИНОК КВІТІВ У ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ

Пугачова А. М.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Богородицька Г. Є.**, к.е.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Світовий ринок квітів цілий рік допомагає людям дарувати один одному радість, а з точки зору економістів служить наочним прикладом вигод глобалізації та ефективної роботи ланцюжків поставок під управлінням «невидимої руки ринку». У ланцюжках поставок зрізаних квітів величезна кількість гравців, яким вдається доставляти товар кінцевому споживачеві навіть на іншому континенті за лічені дні. При цьому на світовому квітковому ринку немає ні єдиного координаційного центру, ні окремих домінуючих компаній. До пандемії міжнародна торгівля зрізаними квітами оцінювалася в \$ 8,9 млрд на рік (найбільший експортер Нідерланди), які поставляють і квіти, вирощені на своїй території, і реекспортують квіти з інших країн, продаючи їх на знаменитих квіткових аукціонах. Через Нідерланди транзитом або через реекспорт проходить понад 50 % всіх кольорів в світі. В глобальний топ-5 експортерів квітів входять також Колумбія, Еквадор, Кенія і Ефіопія. Найбільший світовий ринок збуту квітів – США, на які припадає майже 21 % світових квіткових поставок. У топ-5 найбільших імпортерів квітів входить Росія з часткою 6,3 % – після Німеччини, Нідерландів і Великобританії. Кожен зайвий день в дорозі знижує вартість квітів на 15 %, вони повинні перевозитися при певній низькій температурі: 1 градус Цельсія після збору і до точки роздрібних продажів. Максимальний життєвий цикл живої квітки – 10–12 днів, і навіть одноразове порушення температурного режиму скорочує «термін придатності» на 30–40 %. За даними міжнародної асоціації Union Fleurs, близько 20 % експорту квітів з Кенії та Ефіопії в Європу припадає утилізувати через те, що не дотримується температурний режим. В пікові сезони глобальні ланцюжки поставок квітів виявляються під екстремальним тиском, величезні обсяги мають потрапити на прилавок строго в певний день – це День святого Валентина 14 лютого, День матері (в більшості країн світу – друга неділя травня) та Міжнародний жіночий день 8 березня. Наприклад, в США приблизно поло-

вина річних продажів доводиться на День всіх закоханих і День матері – майже по \$ 2 млрд на кожен зі свят. Для найбільших експортерів квітів з числа країн, що розвиваються для яких це важлива стаття експортних доходів – Колумбії, Еквадору (ключові постачальники на ринку США) і Кенії (найбільший постачальник на європейському ринку). У Кенії квіти – друга найбільша експортна стаття після чаю, їх вивезення забезпечує 1 % ВВП країни. У Колумбії на квіти доводиться 4,5 % експорту, або \$ 1,4 млрд. Квіткова індустрія – один з найбільших роботодавців у країнах, які розвиваються зі світової топ-5 експортерів квітів. Так, в Кенії в квіткової індустрії зайнято понад 500 000 чоловік (понад 15 % працездатного населення), в Колумбії – 140 000, в тому числі кожна четверта з жінок, які проживають в сільській місцевості. З урахуванням значення квіткового сектора для зайнятості та експортної виручки центральні банки країн - експортерів квітів пильно стежать за ситуацією в галузі. Коли в березні 2020 р європейські країни стали вводити локдаун, на голландських квіткових аукціонах стався справжній крах. Наприклад, ціна на троянди після оголошення в США режиму надзвичайної ситуації за один день впав на 70 %, опустившись до 7 євроцентів за квітка, але трейдерам все одно ледь вдавалося укласти хоч якісь угоди: нерозпродані квіти довелося відправляти на звалище, на їх утилізацію пішло півтора тижні. У 2021 р замовлення до Дня святого Валентина стали для квіткового ринку першим провісником майбутнього відновлення. Постачальники стали повертати на роботу співробітників, яких довелося відправити у вимушені відпустки або скоротити. У лютому кенійський експорт досяг 95 % допандемічного рівня. Замовлення відновлюються і в Колумбії, де навіть за підсумками пандемічного 2020 році експорт скоротився в результаті всього на 4 %. Букет квітів на столі здатний творити чудеса навіть під час локдауна, і навіть якщо людям доводиться рахувати кожен копійку. На прикладі кенійського квіткового ринку показали, що в країнах зі слабкими інститутами виконання контрактів підвищене значення набуває репутація постачальника, і компанії заради неї готові спочатку працювати в збиток. Сучасна історія глобального квіткового ринку наочно показує, як глобалізація та розвиток технологій здатні змінити цілу галузь. Ще на початку 1970-х більшість квітів на ринках розвинених країн постачали місцеві виробники, але після енергетичної кризи 1973 р витрати на утримання теплиць стали занадто високими, що дало конкурентну перевагу економікам з теплим кліматом, в першу чергу – країнам, що розвиваються.

Список використаних джерел

1. Журнал «Вокруг Света». URL : <https://www.vokrugsveta.ru/vs>
2. Агропортал. URL: <http://agroportal.ua>
3. Trade Statistics Cut Flowers and Foliage 2014. URL: <http://www.cbi.eu/reports.html>
4. Global Leaders In Cut Flower Exports, 2017. WorldAtlas. URL: <http://www.worldatlas.com/articles/global-leaders-in-cut-flower-exports.htm>

ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ УКРАЇНИ ТА ЇЇ МІСЦЕ В СИСТЕМІ СВІТОВИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Тімоніна Є. О.,

студента Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Богородицька Г. Є.**, к.е.н.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій
Університету митної справи та фінансів)

Зовнішня торгівля – невід’ємна частина світової економічної взаємодії. Значна роль зовнішньої торгівлі для економіки країни актуалізує вивчення можливостей і проблем розвитку зовнішньої торгівлі України. В умовах домінуючої залежності зовнішньої торгівлі України від екзогенних факторів динаміка вітчизняного експорту та імпорту надзвичайно сприйнятлива до впливу провідних трендів у розвитку світової економіки і світової торгівлі, що визначають кон’юнктуру ключових товарних ринків. Пандемія COVID-19, стала несподіваним фактором, що спровокував нові кризові явища в нестабільній економіці, вона вплинула на багато економічних процесів, в тому числі призвела до збою в роботі логістичних і торговельно-виробничих ланцюжків.

Зовнішньоторговельна діяльність є важливим каналом зв’язків України зі світовим господарством, спрямована на збереження й оптимальне використання традиційних експортних та імпортних ринків, скорочення обсягів імпорту і раціоналізацію платіжного балансу, включення країни у світові господарські відносини [1].

За даними Державної служби статистики України, за три квартали 2020 року обсяги українського експорту товарів за кордон зменшилися. В цілому за перші 9 місяців 2020 року, на які припав пік економічної кризи та найжорсткіший карантин, український експорт скоротився на 5,6 % (проти перших 9 місяців 2019 року). Набагато суттєвіше знизився імпорт товарів до України – на 14,3 %. Загалом Україна експортувала товарів на 35 мільярдів доларів, а завезла з-за кордону – на 38 мільярдів доларів [3].

Карантинні заходи, які запроваджувалися як в Україні, так і в країнах ЄС, спричинили зменшення зовнішньоторговельної активності між нашою країною та Євросоюзом. За 9 місяців 2020 року експорт до ЄС зменшився на 16,3 %, європейський імпорт до України також знизився на 10,5 %. Проте, як і раніше, Євросоюз є найбільшим торговельним партнером України. Туди за перші три квартали 2020-го Україна продала товарів на загальну суму 13,06 мільярдів доларів (37,3 % всього експорту), а імпортувала звідти на 16,44 мільярдів доларів (43,3 % всього імпорту). Відтак, без модернізації

конкурентоспроможність металургійного комплексу України залишається низькою. Здійсненню ефективної експортної політики перешкоджає низка факторів, серед яких: – низька конкурентоспроможність більшості готових виробів; – повільний перехід на випуск нових товарів; – відставання якості промислової продукції від світових аналогів; – невідповідність продукції світовим стандартами [4, с. 14].

Участь країни в міжнародній торгівлі приводить до збільшення експортних поставок, а також сприяє підвищенню зайнятості; міжнародна конкуренція викликає необхідність удосконалення підприємств; експортна виручка слугує джерелом накопичення капіталу, який спрямований на промисловий розвиток; інтенсифікація відтворювального процесу в національних господарствах є наслідком посилення спеціалізації, створення можливості для зародження і розвитку масового виробництва, підвищення міри завантаженості устаткування, зростання ефективності впровадження нових технологій [2].

За допомогою зовнішньої торгівлі національна економіка взаємодіє з господарствами інших країн. Водночас вона є основним каналом, за допомогою якого світовий ринок через посередництво інтернаціональної вартості, світових цін впливає на національне виробництво, диктуючи конкурентні техніко-економічні параметри виробництва, рівень витрат, стандарти якості.

Отже, пандемія коронавірусу поставила перед усіма країнами завдання підвищити рівень готовності економіки до надзвичайних ситуацій глобального характеру. Необхідним є створення ефективних механізмів реагування, що можуть бути використані у разі появи викликів глобальній економіці. Важливе значення має розробка комплексу заходів, що мають на меті ліквідацію негативного впливу пандемії на економіку країни та відновлення економічної активності вітчизняних експортерів.

Список використаних джерел

1. Горянська Т. В. Зовнішня торгівля України та її місце у світовій економічній системі. Стратегічні пріоритети 2011. № 2 (19). С. 245–253.
2. Лебедева Л. Ф. Позиции США в международной торговле на новом этапе глобальной конкуренции. Международная торговля и торговая политика. 2016. URL: <https://mttp.rea.ru/jour/article/view/2/3> (дата звернення: 17.10.2021).
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 17.10.2021).
4. Рибак І. В. Місце України в системі міжнародної торгівлі. *Логос. Мистецтво наукової думки*. № 9. 2020. С. 13–16.

СТВОРЕННЯ ТА СУЧАСНА ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ

Зайва Г. Г.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Дон О. Д.**, к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій

Університету митної справи та фінансів)

Міжнародний валютний фонд (МВФ) є спеціалізованою установою ООН у валютно-фінансовій сфері, глобальним центром знань з економічних та фінансових питань. Охоплює 190 країн-учасниць, чисельність персоналу – майже 2700 співробітників зі 150 країн, загальна сума квот – 477 млрд СДР (687 млрд доларів США), сукупний обсяг позикових ресурсів – 492 млрд СДР (708 мільярдів доларів США) [2].

Діяльність МВФ спрямована на досягнення таких цілей: сприяння розвитку міжнародного співробітництва у валютно-фінансовій сфері, зокрема, стабільності валют; сприяння розширенню і збалансованому зростанню міжнародної торгівлі; надання допомоги в створенні багатосторонньої системи розрахунків; надання ресурсів (при дотриманні належних гарантій) державам-членам, які відчувають труднощі у фінансуванні платіжного балансу [1].

Штаб-квартира МВФ базується у Вашингтоні, округ Колумбія. Квоти є ключовим чинником, що визначає право голосу у рішеннях МВФ. Голосування включає один голос на 100 000 SDR квоти плюс основні голоси (однаково для всіх членів). Його місія це сприяти глобальному валютному співробітництву, забезпечити фінансову стабільність, сприяти міжнародній торгівлі, сприяти високій зайнятості та сталому економічному зростанню та зменшити бідність у всьому світі.

Рада керуючих, вищий орган прийняття рішень МВФ, складається з керівника та одного його заступника для кожної країни-учасниці. Керівники призначаються країнами учасницями і, зазвичай, є міністрами фінансів або керівниками центрального банку. Усі повноваження МВФ покладені на Раду керуючих. Рада керуючих може делегувати Виконавчій раді всі, крім деяких зарезервованих повноважень. Рада керуючих, зазвичай, збирається раз на рік [1].

Внески за квотами є найважливішим джерелом фінансових ресурсів МВФ. Кожна країна МВФ має свою квоту, яка відображає її відносний економічний розвиток. Квота держави-члена визначає максимальний розмір його фінансового зобов'язання перед МВФ і його число голосів, а також впливає на його доступ до фінансових ресурсів МВФ. Фахівці МВФ здійснюють аналіз статистичної інформації по країнам, а також працюють

над розробкою прогнозів світового та регіонального економічного розвитку. Так, в таблиці 1 наведено динаміку темпів зростання/зменшення ВВП в деяких країнах та регіонах світу.

Таблиця 1

Динаміка темпів зростання/зменшення ВВП у країнах та регіонах світу [1]

Країни та регіони світу	Роки		
	2020	2021 (прогноз)	2022 (прогноз)
Світ	-3,1	5,9	4,9
Розвинені країни	-4,5	5,2	4,5
США	-3,4	6,0	5,2
Канада	-5,3	5,7	4,9
Німеччина	-4,6	3,1	4,6
Євроарена	-6,3	5,0	4,3
Країни, що розвиваються	-2,1	6,4	5,1
Африка	-6,4	5,0	2,2
Латинська Америка	-7,0	6,3	3,0
Країни Азії	-0,8	7,2	6,3
Китай	2,3	8,0	5,6
Індія	-7,3	9,5	8,5

Кредитування МВФ спрямоване на те, щоб дати країнам можливість відпочити та впорядкувати політику адаптації, що відновить умови для стабільної економіки та сталого зростання. Ця політика буде відрізнятися залежно від обставин країни. Наприклад, країна, що зіткнулася з раптовим падінням цін на основний експорт, може потребувати фінансової допомоги під час впровадження заходів щодо зміцнення економіки та розширення експортної бази. Країні, яка страждає від серйозного відтоку капіталу, можливо, доведеться вирішувати проблеми, які призвели до втрати довіри інвесторів – можливо, процентні ставки занадто низькі; дефіцит бюджету та обсяг боргів зростають надто швидко; або банківська система неефективна або погано регульована [3].

Список використаних джерел

1. Міжнародний валютний фонд, офіційний сайт. URL: <https://www.imf.org/en/Home>
2. Телепортал з питань МВФ. URL: <https://gtmarket.ru/organizations/international-monetary-fund>.
3. Гуманітарний портал. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://gtmarket.ru/organizations/international-monetary-fund>
4. Показники МВФ та статистика. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mvf>

ЕКОНОМІКО-УПРАВЛІНСЬКІ ТА КОМУНІКАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Айдінян А. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Стеблюк Н. Ф.**, к.е.н., доц.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

В сучасному світі спостерігається швидкий розвиток цифрових технологій, за допомогою яких змінюють форми та характер комунікації між владою, суспільством та населення, а також впроваджуються нові способи та канали передачі інформації, що тягне за собою збільшення вимог до захисту персональних даних населення та держави.

У сучасних реаліях світ рухається в напрямку цифрових технологій та відносин. Торгівля, людські контакти, обмін інформацією, електронні документи – це все перетворюється цифровий вимір, стирає кордони між місцями, державами, що дає змогу формування цифрового суспільства та глобальної цифрової економіки. Українська влада приділяє велику увагу провадження цифрових технологій нового покоління у різні сфери держави, але на жаль населення ще не готове до впровадження цифрових технологій, актуальність дослідження полягає у визначенні процесів, які дадуть змогу суспільству адаптуватися до впровадження цифрових технологій.

Дослідженнями економіко-управлінських та комунікаційних процесів цифровому суспільстві займається велика кількість науковців серед яких можна виділити наступні: В. М. Дрешпак, М. Б. Кулинич, Ю. І. Крилова, Г. Г. Почепцов, М. О. Хмельницька, П. С. Шпиґа та ін.

Метою дослідження є визначення впливу економіко-управлінських та комунікаційних процесів на цифрове суспільство України. Основною базою нових продуктів, цінностей, а також конкурентних переваг на більшості ринків посіли значне місце в суспільстві цифрові технології.

Економіко-управлінські процеси визначаються як системний комплекс розробки економічно ефективних управлінських рішень, який ґрунтується на правилах взаємоузгоджень основних параметрів економіки держави. Економіко-управлінські процеси в цифровому суспільстві покликані для ефективності залучення фінансування держаних програм пов'язаних з цифровізацією суспільства та його правильності управління для досягнення поставлених цілей [4, с.17].

Під комунікаційними процесами потрібно розуміти система способів, методів, технік за допомогою яких відбувається пошук, збір, опрацювання, передача та зберігання інформації, а також задоволення потреб користувачів за допомогою виконання усіх процесів комунікацій, оскільки без комунікацій неможливий розвиток цифрових технологій в суспільстві [1, с.78].

Розвиток цифрового суспільства України полягає у створенні ринкових стимулів, мотивацій, попиту та формуванні потреб щодо використання цифрових технологій, продуктів та послуг серед українських секторів промисловості, сфер життєдіяльності, бізнесу та суспільства для їх ефективності, конкурентоздатності та національного розвитку, зростання обсягів виробництва високотехнологічної продукції та благополуччя населення [2].

Цифрове суспільство – це суспільство, яке інтенсивно та продуктивно використовує цифрові технології для власних потреб (самореалізація, робота, відпочинок, навчання, дозвілля кожного), а також для досягнення та реалізації спільних економічних, суспільних та громадських цілей [3].

Для ефективного впровадження для населення відповідних стимулів для цифровізації суспільства, суспільної та соціальної сфер, усвідомлення наявних викликів та інструментів розвитку цифрових інфраструктур, набуття громадянами цифрових компетенцій, а також визначає критичні сфери та проекти цифровізації, стимулювання внутрішнього ринку виробництва, використання та споживання цифрових технологій.

Шлях до цифрової економіки пролягає через внутрішній ринок виробництва, тобто, заохочення населення до використання та споживання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій [2].

В теперішній час Україна є країною, яка має певну кількість цифрових ресурсів з публічним доступом до них, а також працює над їх розвитком та удосконалення. Українська влада почала вирішувати питання прозорості, тобто, проводяться в електронному режимі тендери, публічні закупівлі, проекти, затратні реконструкція тощо. Хоча в Україні впроваджується цифрові технології в суспільстві пов'язані з економіко-управлінськими та комунікаційними процесами, але як показує практика на даний момент існує низький рівень довіри до органів влади з боку населення, що сповільнює розвиток процесів в цифровому суспільстві. Існує багато ризиків даних процесів одним з яких є не тільки об'єднання суспільства за допомогою цифрових технологій та процесів, а й на багато більше зустрічається випадків, що не все населення має доступ та знання цифрових технологій, що в свою чергу тягне за собою негативні наслідки в суспільстві. У період глобальної цифровізації суспільство може стати розділеним через цифрову нерівність. Недостатньо розвинена мережа інформування віддалених від обласного центру громад звужує коло соціально активних та відповідальних громадян, призводить до рецентралізації, гальмування процесів реформування та прагнення до сталого розвитку.

Попри окремі успіхи, Україна все ще недостатньо трансформує можливості сучасних цифрових технологій в економічні і соціальні вигоди: спостерігається слабкий розвиток конкуренції; досі існують недосконалі і обтяжливі процедури доступу до ринку; відзначаються випадки непрозорих комерційних практик з боку операторів, зокрема при формуванні тарифів, а також низька якість послуг; відсутні ефективні механізми захисту прав споживачів [3].

Отже, економіко-управлінські та комунікаційні процеси цифрового суспільства покликані для системного впровадження ідей цифрових продуктів, що дає змогу правильно розрахувати витрати на процеси впровадження програм, їх правильність управління, а також основним процесом має бути комунікація з населенням, оскільки вони являються кінцевим споживачем цифрових послуг та продуктів, тобто, отримуючись вище вказаних процесів можливо досягти розвитку відкритого комунікаційного цифрового суспільства як одного з факторів розвитку демократії в країні, підвищення продуктивності, економічного зростання, а також підвищення якості життя громадян України.

Список використаних джерел

1. Крилова Ю. І. Інформаційне (цифрове) суспільство: політико-правовий аспект впровадження. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін*, 22 (27), 2020. С. 75–83.

2. Розпорядження КМУ від 17 січня 2018 р. №67-р «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text> (дата звернення 16.10.2021).

3. Україна 2030E – Країни з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html#6-2-1> (дата звернення 16.10.2021).

4. Шпига П. С., Хмельницька М. О. Цифрові комунікації між владою та громадою: проблеми, ризики, бар'єри. *Технології державного управління*. 2019. № 2. С.13–20.

ENERGY – A FACTOR IN EU ECONOMIC SECURITY

Bohdan O. D.,

Student of Oles Honchar Dnipro National University

(academic Supervisor – **Styrnik N. S.**, Candidate

of Philological Sciences, Associate Professor of the Department

of English Language for Non-Philological Specialities

of Oles Honchar Dnipro National University)

At the current stage, European Union is filled with many ominous aspects, such as: hybrid wars, terrorism and cyber-terrorism, migration, climate change, social inequality, and economic instability. Despite the permanent attention of European countries to these questions, issues of stable economy and security, including energy security, remain a priority. That is why the European Union remains vulnerable to external and internal threats and challenges.

Energy is well known to be one of the first areas of European integration. But constant rising energy prices, declining European energy production and a fragmented domestic energy market have contributed to questioning Europe's ability to meet future energy demand. Ensuring security of energy supply and, at the same time, the rational use of non-renewable energy resources, along with reducing the negative impact on the environment as a result of energy production and consumption, this problem is particularly relevant for European Union members and for the whole modern world economy. After all, the European Union is the largest consumer of energy in the world. However, own resources of fossil energy resources, which still form the energy basis of the European economy, are insufficient to meet ever-increasing demand.

Most countries of the European Union are characterized by a high level of energy consumption. Therefore, it is extremely important for the European Union countries to create an effective mechanism to meet the energy needs of the association based on economic and environmental security. The functioning of this mechanism takes place in the process of formation and implementation of the European Union Common energy policy [1]. Large energy companies, many of which are natural monopolies, are at the forefront of the European Union's energy supply and distribution system. Transnational companies of European and American origin are involved in the energy supply system.

All member states of the European Union have a common characteristic – dependence on imports of gas and oil. Since this dependence threatens energy security, the European Union member states have decided to move towards the formation of a Common energy policy, as this will facilitate the achievement of their goals. The European Commission said that an approach based on the individual policies of each of the European Union member states simply will not work. By joining forces, countries will be able to exert more influence and implement projects that serve their interests. Until now, the European Union has relied on well-functioning markets to ensure security of supply. But over time, the European Union has become more and more dependent on energy supplies from Russia and the Middle East, where they are owned by state-owned companies. Therefore, recognizing the need for a Common energy policy, the European Union is trying to «speak with one voice on energy issues» [2].

The entry into force of the Lisbon Treaty at the end of 2009 brought the European Union Common energy policy to a new level: for the first time, the Lisbon Treaty separated energy from other areas of integration and included it in the European Union's common competence [3]. Belonging of the European Union Common energy policy to the joint competence of the European Union and member states implies that the European Union Common energy policy focuses on coordination, harmonization of national energy policies, creating only general institutional frames that are strategic or recommendatory in nature, as well as defining goals and priorities as Common energy policy of the European Union and relevant policies of member states.

Sustainable development is one of the priorities of the modern European Union Common energy policy, and its achievement is one of its strategic goals. As a priority vector of the European Union Common energy policy, «sustainable development» includes a set of actions to prevent climate change by promoting the use of energy from renewable sources and increasing the energy efficiency of the European economy

The European Union Commission focused its efforts on creating a competitive gas and electricity market in the early 1990s, guided by European Union Directives. They identified four main objectives: 1) establishment of single energy market based on competition and efficiency in the production and supply of electricity and gas; 2) lowering prices in order to give all European Union customers the opportunity to choose their energy supplier; 3) environmental protection; 4) increasing energy security [4]. However, most member states consider energy policy to be extremely important for their own economic development in order to give way to national governance. At the same time, arguing that in Europe, nationalized industries have largely ensured stability in the energy market. In fact, the dominance of the energy industry in some countries has forced some national governments to take measures to protect their industries, even if they seem to agree with the theory of an open competitive market [5]. Today, only five European Union member states have a fully open market. Other countries have only partially opened it.

Energy policy has always been and remains an important sphere for the European Union. Having become a driving force for the integration of major European countries, it has been transformed into a security component that has a qualitative impact on EU foreign and domestic policy.

Security of energy supply in the European Union faces the main difficulties: growing dependence on imports; political unrest and economic stagnation within external suppliers; expanding and deepening the union; risk of oil and gas shortages; change in oil prices; creation of the internal energy market; climate change, and so forth. On the other hand, to overcome these challenges, the European Union has highlighted its priorities as follows: continuing the dialogue between energy producers and consumers; diverse development of supply routes and energy sources and technologies; creating an investment climate to protect foreign investors; the formation of a competitive, open and efficient energy market at Community level; improving energy and energy efficiency and increasing the use of renewable energy sources.

References

1. Ішков С. В. Теоретичні основи формування та реалізації спільної енергетичної політики ЄС. *Економічний форум*. 2013. № 4. С. 35–44.
2. The European Gas Market: Eurogas Views on The Way Forward. Eurogas. 2006. 46 p.
3. Treaty of Lisbon Amending the Treaty on European Union and the Treaty Establishing the European Community. 2007. URL: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:306:FULL:EN:PDF>

4. Commission Communication to the European Parliament and Council. The Internal Market in Energy: Coordinated Measures on the Security of Energy Supply. COM (2002) 488 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0488:FIN:EN:PDF>

5. Ahearn R. J. Europe: Rising Economic Nationalism? CRS Report RS22468. URL: https://www.everycrsreport.com/files/20060706_RS22468_19dcaacf372e11a27a861a57e57c2fcfb81b2291.pdf

ТЕХНОЛОГІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ОХОПЛЕННЯ У КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЯХ

Боженко З. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Паршина О. А.**, д.е.н., проф.,
професор кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Технології інформаційного охоплення, також іменовані пропагандою, є одним з інструментів роботи ЗМІ та є незмінною частиною комунікаційних технологій. Спочатку саме поняття пропаганда не несло в собі будь-якого негативного значення, а було глобальним визначенням – способом донесення певної інформації, ідеї, спрямованою в маси з метою охоплення максимально великої аудиторії з використанням найбільш простих і ефективних методів. Тільки від цілей «пропагандиста» залежала подальша її спрямованість [1].

Актуальність обраної теми легко підтверджується навіть при поверхневому аналізі деяких сучасних засобів масової інформації. Ми можемо помітити що технології інформаційного охоплення досі залишаються передовим інструментом навіювання ідеологій, філософських, політичних або інших поглядів шляхом маніпуляцій свідомістю мас і використанням відвертої брехні в окремих випадках [1].

Метою цієї роботи є дослідження технології інформаційного охоплення та відображення її використання на прикладі політичної пропаганди сучасних російських ЗМІ та німецького ідеологічного продукту часів Адольфа Гітлера.

Буде доцільним звернутися до монографії Гарольда Дуайта Лассуелла «Propaganda technique in the world war» («Техніка пропаганди у світовій війні»), випущеної в 1927 році, в якій дається таке визначення явищу масової пропаганди як «контроль за громадською думкою за допомогою значущих символів». Метою такого контролю є виклик єдиної реакції у народної маси, її згуртування навколо спільної мети. Однак варто уточнити що ця мета одночасно є відмінною для кожної соціальної групи, соціального шару, але при цьому її формулювання повинне бути розраховане так щоб ставати своєрідним каталізатором «війни і ходи в ту землю обітовану, яка найбільш приваблива для кожної із зацікавлених груп» [4]. Звернув-

шись до зазначеного раніше визначення пропаганди (пропаганда є своєрідним менеджментом колективних думок за допомогою маніпуляцій соціальними символами), можемо позначити ті самі символи, ними є поширення політичних міфів і стереотипів. На думку Лассуелла, політичний міф реалізується через ідеологію, через нього демонструється той факт що пропаганда звернена саме до розуму і почуттів індивідуумів [5].

Розглянемо явище військової пропаганди за Г. Д. Лассуеллом. Відносно військової пропаганди йдеться що подібна критична ситуація як війна пробуджує в людині примітивні первісні інстинкти. На них і базується військова пропаганда. Чим вище рівень напруженості в суспільстві, чим сильніше виражені в ньому примітивні інстинкти, тим ефективніше буде працювати пропаганда [4].

Одним з найяскравіших прикладів військової пропаганди можемо вважати ідеологічний продукт Німеччини часів Адольфа Гітлера. Будемо спиратися на деякі висловлювання з роботи позначеного вище політичного лідера, також розглянемо принцип умовних «п'яти «П»», який досить успішно використовувався німецьким державним і політичним діячем, рейхсміністром народної освіти та пропаганди Німеччини (1933–1945) – Йозефом Геббельсом. Досить чітко сформовано визначення і головне правило нацистської і будь-якої іншої пропаганди, виведене Адольфом Гітлером, в книзі відомого російського публіциста Олександра Глібовича Невзорова про майстерність публіцистики «Искусство оскорблять»: «... виготовлення медіапродукту і не може бути іншим, ніж це прописано в «третьому законі» професора Гітлера. Третій закон говорить: «будь-яка пропаганда повинна бути доступна для маси: її рівень повинен виходити з міри розуміння, властивої найвідсталішим індивідуумам з числа тих, на кого вона хоче впливати. Чим до більшої кількості людей звертається пропаганда, тим елементарніше повинен бути її ідейний рівень ...» [6, с. 112–115].

Отже, в результаті цього дослідження ми з'ясували що технології інформаційного охоплення досі залишаються важливим інструментом роботи ЗМІ. В основному люди вивчають життя по новинах ЗМІ і рейтинг деяких інформаційних порталів часто вкрай високий, а значить по ним і формується суспільна свідомість. Можна сказати, що якщо світогляд людини сформовано через канали громадських комунікацій, то його ніколи не було. Народні маси прагнуть до однозначності. В епоху інформаційних технологій стало звичним бачити і споживати готовий продукт, який позбавить від необхідності думати. Цим користувались раніше, користуються і зараз.

Список використаних джерел

1. Пропаганда – що це таке та хто такі пропагандисти. *Termin. im. ua*: веб-сайт. URL: <https://termin.in.ua/propahanda> (дата звернення: 30.06.21).
2. Propaganda. *LEXICO*: веб-словник. URL: <https://www.lexico.com/definition/Propaganda> (дата звернення: 30.06.21).
3. Propaganda. Cambridge Dictionary: веб-словник. URL: <https://dictionary.cambridge.org> (дата звернення: 30.06.21).

4. Мозолін А. Исследования пропаганды в теориях массовой коммуникации. ПРОПАГАНДА. АНО Центр «АНАЛІТИК». 2011. URL: <http://rca-analitik.ru/file/%7B89440115-2a9a-4c24-a58c-9f7b01525937%7D> (дата звернення: 01.07.21).

5. Гнатюк О.Л. Из истории американской коммуникологии и коммуникативистики: гарольд лассуэлл (1902–1978). *Актуальні проблеми теорії комунікацій*: зб. наукових праць. СПб: СПбГПУ, 2004. С. 11–20. URL: http://www.russcomm.ru/rca_biblio/g/gnatuk.shtml (дата звернення: 01.07.21).

6. Невзоров О. Г. Искусство оскорблять: монографія. М.: Видавництво АСТ, 2016. 320 с.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ У БОРОТЬБІ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

Даберді О. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Паршина О. А.**, д.е.н., проф.,
професор кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Глобалізація, а конкретно, поява і розширення транснаціональної злочинності створюють для усіх систем правосуддя нові труднощі. Боротьба з міжнародною злочинністю залишається одним з основних завдань, що стоять перед міжнародним суспільством в умовах нестабільного світу.

На даний момент глобальною проблемою для великої кількості країн є стрімке зростання злочинності, особливо її організованих форм, які носять у більшості випадків насильний і корисливий характер. Це супроводжується різким стрибком об'ємів доходів злочинної діяльності, яка часто ховається за кордоном. Незважаючи на значні зусилля, будь-яка країна світу може самостійно протистояти міжнародній злочинності, і тільки спільні зусилля і міжнародна співпраця між компетентними суб'єктами можуть розв'язати глобальну проблему світової спільноти [1].

Під міжнародною співпрацею у боротьбі зі злочинністю мається на увазі співпраця різних держав у боротьбі зі злочинними діяннями, громадська небезпека яких вимагає об'єднання зусиль декількох держав.

Транснаціональна злочинність – це злочинність, яка виходить за межі однієї держави. До злочинів міжнародного характеру слід віднести злочини транснаціонального характеру, що здійснюються приватними особами та зазіхають на безпеку декількох держав. Це не лише новий тип правопорушень, але і соціальне явище, з яким держави ведуть активну боротьбу. З цим явищем справляються правовими засобами й тому воно включається в орбіту правового регулювання, правових заборон і юридичної відповідальності. Транснаціональна злочинність носить міждержавний і багатонаціональний характер.

У п. 2 ст. 3 Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 р. Сказана, що злочин має транснаціональний характер, якщо: здійснений у більш ніж одній державі; здійснений в одній державі, але велика частина усіх дій, таких як підготовка, планування і т. д.; здійснені в іншій державі; він здійснений в одній державі, але за участю організованої злочинної групи, яка здійснює злочинну діяльність у більш ніж одній державі; він здійснений в одній державі, але її істотні наслідки мають місце в іншій державі [2]. По класифікації ООН транснаціональна злочинність підрозділяється на 17 груп.

Міжнародна співпраця пройшла великий шлях. Усі держави намагаються координувати свої дії у боротьбі зі злочинністю. Укладаються договори по міжнародній співпраці про боротьбу з окремими видами міжнародної злочинної діяльності.

Правоохоронні органи мають значну роль у сфері боротьби з міжнародною злочинністю.

До рівнів міжнародної співпраці в області боротьби з міжнародною злочинністю можна віднести наступне.

Двостороння співпраця між державами, полягає в співпраці між державами і їх компетентними органами, дипломатичними представництвами, консульськими представництвами і іншими уповноваженими установами. Співпраця на регіональному рівні здійснюється між державами, коли вони об'єднуються на територіальній основі (Європейський союз, Рада Європи) або у рамках діяльності регіональних міжнародних організацій. Говориться про міжнародну співпрацю у рамках Організації по безпеці і співпраці в Європі, Організації американських держав та інших регіональних міжнародних організацій. У їх завдання входить надання допомоги у боротьбі з міжнародною злочинністю;

Двосторонніми й регіональними угодами не можна обмежуватися, оскільки окремі види злочинів торкаються інтересів усіх країн світу. Співпраця на глобальному рівні, у рамках якого майже усі країни світу беруть участь у боротьбі з міжнародною злочинністю, за сприяння міжнародних організацій світового рівня. До їх числа відносяться Організація Об'єднаних Націй і її спеціалізовані установи, Міжнародна організація кримінальної поліції, Інтерпол і інші.

Боротьба з міжнародною злочинністю все більше придбаває актуальність. Це свідчить про необхідність застосувати ефективніших заходів. Важливим завданням є вдосконалення і підвищення ефективності міжнародної співпраці. Це пояснюється зростанням міжнародної злочинності, яка порушує інтереси декількох держав. Здійснення заходів в області міжнародної співпраці вимагає вироблення загального послідовного підходу до рішення практичних завдань.

Список використаних джерел

1. Волеводз А. Г. К вопросу о сущности и содержании международного сотрудничества в борьбе с преступностью. *Международное уголовное право и международная юстиция*. 2007. № 1. С. 11–20.

2. Конвенция Организации Объединенных Наций против транснациональной организованной преступности. Принята резолюцией 55/25 Генеральной Ассамблеи от 15 ноября 2000 года. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/orgcrime.shtml (дата звернення: 14.07.21).

3. УНП ООН и организованная преступность. URL: <https://www.unodc.org/unodc/ru/organized-crime/index.html> (дата звернення: 14.07.2021).

ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОЇ РЕКЛАМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Дідух К. Е.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Щолокова Г. В.**, к.п.н., доц.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Роль реклами у сучасному суспільстві є важливою, що визначається її впливом на його розвиток. Для того, щоб зрозуміти особливості цього впливу, варто звернутися до аналізу таких понять, як реклама та рекламна комунікація.

«Реклама – це будь-яка платна форма неособистої пропозиції товарів і послуг від імені визначеного спонсора, з метою вплинути певним чином на аудиторію». Саме реклама багато в чому визначає те, як споживач уявляє собі особливості певних товарів або послуг [1]. Слід підкреслити, що сьогодні реклама – це не тільки певний інструмент, який використовується для розповсюдження інформації, а й чинник, який сприяє становленню тих чи інших стандартів споживання, споживчих переваг тощо.

Реклама виступає в якості механізму впливу на свідомість людини, виробляє та впроваджує певні духовні та матеріальні цінності (як духовні, так і матеріальні), що, в свою чергу, може вплинути на зміну стилю та способу життя споживача. Таким чином, можливо зробити висновок, що реклама активно впливає на життя сучасного суспільства [2]. Рекламна комунікація передбачає транслявання рекламного повідомлення шляхом використання різних каналів комунікації. Її мета – ефективно донести це повідомлення споживачеві, результатом чого може бути підвищення впізнаваності продукції та самої компанії в цілому, а також залучення нових споживачів тощо.

У сучасних умовах все більше організацій усвідомлюють необхідність розширення масштабів своєї діяльності шляхом виходу на ринки інших країн. Відповідно, актуалізується питання проведення міжнародних рекламних кампаній як однієї із форм здійснення міжнародної рекламної комунікації.

Під рекламною кампанією розуміють певну сукупність заходів, які виступають в якості єдиного цілого, зважаючи на спільну мету їх проведення. Проводяться ці заходи у визначений часовий період та є такими, що доповнюють один одного. Йдеться про використання всього комплексу маркетингових комунікацій: реклама, паблік рилейшнз, стимулювання збуту тощо.

Виходячи з такого критерію, як територіальне охоплення, виокремлюють наступні види рекламних кампаній: локальні; регіональні; національні; міжнародні [1].

Кожен з цих видів рекламних кампаній має власну специфіку. Процеси глобалізації та інтеграції значним чином впливають у тому числі й на розвиток рекламної комунікації на міжнародному ринку. Якщо говорити безпосередньо про міжнародні рекламні кампанії, то першочергового значення набувають культурні та інші особливості тієї чи іншої країни. Постає питання щодо необхідності адаптації реклами, зважаючи на них. Все більшої важливості набуває так звана крос-культурна рекламна комунікація. Йдеться про необхідність адаптації реклами на іноземних ринках, за відсутності якої не можливо говорити про ефективність міжнародної рекламної кампанії.

Вчені вказують на необхідність ретельного вивчення таких явищ, як національний характер, національний менталітет, психологічний склад нації тощо. Саме вони визначають ті особливості, які мають бути враховані в процесі здійснення міжнародної комунікації: певні звички мислення, розумові установки, невербальна комунікація тощо.

Дані особливості характеризують: індивіда як представника так званої лінгвокультурної спільноти; групу людей, які об'єднані ідіоетнічними (тобто характерними для даного народу) специфічними рисами тощо [3].

Отже, слід наголосити на тому, що для проведення ефективної рекламної кампанії на міжнародному рівні необхідно враховувати існування певних особливостей: культурних, лінгвістичних (питання можуть виникнути навіть на рівні здійснення перекладу того чи іншого рекламного тексту), та таких, що пов'язані з специфікою законодавчого регулювання рекламної діяльності в різних країнах, особливостями функціонування ЗМІ тощо.

З одного боку, потреба у застосуванні міжнародної реклами в сучасних умовах розвитку постійно зростає, а з іншого боку, йдеться про необхідність врахування особливостей розвитку інших країн в процесі її розробки та впровадження на практиці.

Список використаних джерел

1. Миронов Ю. Б., Крамар Р. М. Основи рекламної діяльності : навч. посіб. Дрогобич: Посвіт, 2007. 108 с.

2. Кияниця Є. О. Реклама як інструмент крос-культурної комунікації. *Соціальні комунікації в інтеркультурному просторі* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 13 листопада 2014 р. Київ, 2014. С. 187–192.

3. Ущাপовська І. В. Соціокультурні та ідіоетнічні аспекти рекламної комунікації. *Проблеми лінгвістики й методики викладання мов у контексті входження України в Європейський простір* : Матеріали всеукраїнської наукової Інтерне-конференції, м. Умань, 20 травня 2016 р. Умань, 2016. С. 113–116.

КОН'ЮНКТУРА СВІТОВОГО ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Екзархова Е. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Кучер М. М.**, к.е.н., доц.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Світовий туристичний ринок розвивається швидкими темпами, однак він гостро реагує на будь-які трансформації і перетворення та екзогенні чинники, які безпосередньо впливають на нього. Саме ці зміни значною мірою визначають кон'юнктуру туристичного ринку, яка є досить мінливою та нестабільною і залежить від політичних, фінансових, соціально-економічних та інших процесів.

У 2020 р. світ зіткнувся із надзвичайною ситуацією в галузі охорони здоров'я, соціальної та економічної сфери через пандемію COVID-19, яка спричинила зменшення міжнародних подорожей на 73% у порівнянні з показниками 2019 р. через широке розповсюдження обмежень на подорожі та, як наслідок, значне падіння попиту на туристичні послуги (рис. 1).

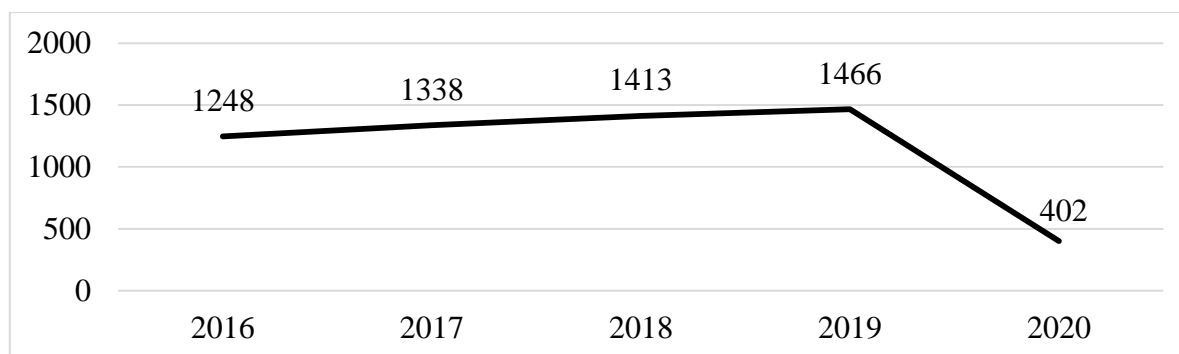

Рис. 1. Міжнародні туристичні подорожі у 2016–2020 рр., млн

Джерело: [1].

Спад міжнародних подорожей спричинив втрату експортних надходжень від туризму приблизно на 1,3 трлн дол., що більше ніж в 11 разів перевищує збитки, зафіксовані під час світової економічної кризи 2009 р.

Чисельність міжнародних подорожей у 2020 р. (табл. 1) найбільше знизилась в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні – на 84 %, що приблизно на 300 млн подорожей менше, ніж у попередньому році. Близький Схід та Африка зафіксували скорочення міжнародних подорожей на 75 %. У Європі чисельність іноземних туристів зменшилась більш ніж на 500 млн, тобто на 70 %. В Америці спостерігалось скорочення на 69 %, що складає майже 150 млн [2].

**Міжнародні туристичні подорожі за регіонами світу
у 2016–2020 рр., млн**

Рік	Європа	Азія та Океанія	Америка	Близький Схід	Африка
2016	621	306	201	60	59
2017	676	325	211	62	64
2018	716	347	216	66	69
2019	746	360	219	70	70
2020	236	59	70	19	18

Джерело: [1].

Серед регіонів світу Європа є лідером за кількістю міжнародних подорожей, у 2020 р. їй належало 59% світового туристичного ринку (рис. 2). Азіатсько-Тихоокеанський регіон у 2019 р. мав чверть усіх подорожей, а внаслідок пандемії його частка скоротилась до 15%. Кількість іноземних туристів зменшилась і в інших регіонах у 2020 р., але частка Америки, Близького Сходу та Африки залишилась майже незмінною відносно рівня 2019 р. [1]

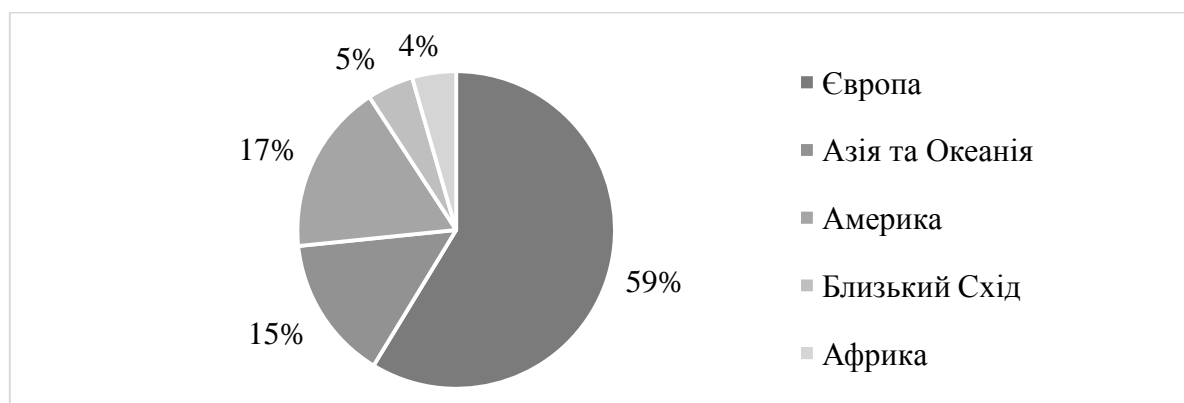

Рис. 2. Частка регіонів світу за кількістю міжнародних туристичних подорожей у 2020 р.

Джерело : [1]

Розширені сценарії ЮНВТО на 2021-2024 рр. показують, що для повернення міжнародного туризму до рівня 2019 р. може знадобитися від двох з половиною до чотирьох років, а впровадження вакцини проти COVID-19 сприятиме послабленню обмежень та повільно відновлюватиме туризм [2].

Кількість міжнародних туристів за перші сім місяців 2021 р. була на 40% нижче рівня 2020 р. та на 80% менше порівняно з тим же періодом 2019 р.

У червні та липні 2021 р. відбулось поживлення міжнародного туризму, оскільки деякі напрямки послабили обмеження на подорожі, а глобальне впровадження вакцинації вже просунулося у багатьох частинах світу. Малі острови в Карибському басейні, Африці, Азіатсько-Тихоокеанському регіоні разом з кількома невеликими європейськими напрямками зафіксували найкращі результати, там кількість міжнародних подорожей вже наближається до рівня пандемії або навіть перевищує його [3].

За даними ЮНВТО, приблизно 54 млн туристів перетнули міжнародні кордони в липні 2021 р., що на 67 % менше, ніж у тому ж місяці 2019 р., коли було зареєстровано 164 млн подорожей, але це найкращий результат для туристичної галузі з квітня 2020 р. До кінця 2021 р. прогнозується сповільнення темпу відновлення, але з 2022 р. очікується збільшення міжнародних подорожей і повернення їх кількості до рівня 2019 р. вже у найближчі роки [4].

Список використаних джерел

1. Global and regional tourism performance. URL: <https://www.unwto.org/global-and-regional-tourism-performance>
2. UNWTO World Tourism Barometer. January 2021. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/wtobarometereng.2021.19.1.1>
3. UNWTO World Tourism Barometer. September 2021. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/wtobarometereng.2021.19.1.5>
4. Vaccines and reopen borders driving tourism's recovery. URL: <https://www.unwto.org/taxonomy/term/347>

ОСНОВИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Екзархова Е. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Стеблюк Н. Ф.**, к.е.н., доц.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Стратегічне управління надзвичайно важливе для будь-якого підприємства, незалежно від рівня, на якому він провадить свою діяльність. Хоча для виходу підприємства на міжнародний ринок своєрідним допуском є вміння створити таку систему цінностей, яка наголошує на здатності мислити глобально, що можливо лише у разі запровадження ефективної системи стратегічного управління та планування [1].

Міжнародні компанії можуть отримувати значну вигоду від застосування довгострокових стратегій, якщо вони добре сплановані. Такі компанії займають кращі позиції на ринку, використовуючи стратегічне лідерство та відмінності між країнами на свою користь. Постійний розвиток стратегічного лідерства на всіх рівнях та інвестування у власний розвиток є домінуючими факторами зростання будь-якого підприємства [2].

Вихід підприємства на міжнародний ринок завжди пов'язаний із появою нових загроз та можливостей. Відмінності між країнами полягають у різній інфраструктурі, людських ресурсах, політичних, правових та економічних системах, природних ресурсах тощо. Крім того, особливостями міжнародного ринку є висока конкуренція, коливання обмінних курсів валют, необхідність брати до уваги відносини між урядами та організаціями. Розуміння та використання знань про порівняльні переваги між різними країнами дають можливість підприємству більш ефективно розпоряджатись його ресурсами та краще досягати поставлених цілей [3].

Головною метою впровадження стратегічного управління є необхідність забезпечення безперервного та сталого розвитку підприємства в динамічних умовах зовнішнього середовища. Перехід підприємства до стратегічного управління забезпечить йому можливість передбачення майбутнього розвитку та прийняття своєчасних управлінських рішень, цілей і стратегій. Сутність стратегічного управління полягає в тому, що підприємство, з одного боку, має чітко визначене і організоване стратегічне планування, а з іншого боку, структура корпоративного управління, механізми взаємодії окремих підрозділів побудовані таким чином, щоб забезпечити довгострокову стратегію і її реалізацію через поточні виробничо-господарські плани. Тобто стратегічне управління включає в себе два основних процеси: стратегічне планування та тактичне й оперативне керівництво реалізацією сформульованої стратегії. Стратегічне управління підприємством передбачає розробку певного ряду заходів і планів досягнення цілей, які враховують його технічний, фінансовий та трудовий потенціал, а також виробничі та збутові можливості. В рамках стратегічного планування визначаються довгострокові перспективи розвитку підприємства, розробляються заходи щодо реалізації стратегії та за допомогою контролю визначаються його основні проблеми. Чим більшим є підприємство, тим більше уваги варто приділяти стратегічному управлінню. Наприклад, транснаціональним компаніям доводиться постійно вивчати зовнішнє та внутрішнє середовища своїх дочірніх підприємств та складати комплексні плани щодо майбутнього розвитку у кожній окремій країні, де такі дочірні підприємства розташовані, для ефективної реалізації своїх конкурентних переваг на ринку і максимізації прибутку [1].

Стратегічне управління здійснюється у визначеній послідовності: формулювання місії, основних цілей, яких підприємство прагне досягти, і цінностей, тобто принципів, яких слід дотримуватись у процесі функціонування; аналіз зовнішнього середовища підприємства та визначення його внутрішнього потенціалу; за результатами проведеного аналізу формується генеральна (корпоративна) стратегія, на основі якої надалі створюються деталізовані стратегії для дочірніх підприємств та окремих підрозділів у вигляді функціональних та ресурсних стратегій; реалізація стратегії у поєднанні з моніторингом, контролем та оцінкою отриманих результатів. Якщо в процесі реалізації стратегії було виявлено відхилення від генеральної (корпоративної) стратегії, то необхідно доопрацювати її і скоригувати

виявлені недоліки шляхом внесення стратегічних змін. Реалізація стратегії, моніторинг та оцінка результатів її реалізації не завершують стратегічне управління. Для більш ефективної діяльності підприємства цей процес має відбуватись постійно, щоб вчасно реагувати на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищах. Саме тому необхідність підтримки стратегічної орієнтації підприємства робить стратегічне управління процесом безперервним і динамічним [2].

Отже, стратегічне управління підприємством є послідовним процесом реалізації взаємопов'язаних дій, направлених на досягнення кінцевого результату. Завдяки стратегічному управлінню підприємство стає більш керованим, бо стратегічне планування дає можливість порівнювати досягнуті результати з поставленими цілями, конкретизованими у вигляді планових завдань, здійснювати аналіз перспектив і прогнозувати подальші етапи розвитку, визначати основні та пріоритетні види діяльності, планувати свої дії на довгостроковий період, швидко відстежувати та долати виникаючі із зовнішнього чи у внутрішньому середовищах загрози, раціонально підходити до прийняття управлінських рішень та розвитку своєї конкурентоспроможності на ринку.

Список використаних джерел

1. Montgomery, C. A. and M. E. Porter, eds. Strategy: Seeking and Securing Competitive Advantage. Boston, MA: Harvard Business School Press, 1991.
2. Yezdi H. Godiwalla. Strategic Management for Global Firms: A Conceptual Discussion. URL: <https://redfame.com/journal/index.php/ijsss/article/view/3695/3849>
3. James M. Higgins, Julian W. Vincze. Strategic Management and Organizational Policy: Text and Cases, third edition. CBS College Publishing, 1986.

ОСОБЛИВОСТІ ІМІДЖУ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Ердман О. Ю.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Щолокова Г. В.**, к.п.н., доц.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Імідж – це важлива категорія, як у теоретичному, так і у прикладному вимірах. Говорячи про імідж, ми можемо мати на увазі імідж людини, організації або держави. Імідж – це те явище, з яким ми стикаємося кожного дня.

Особливого значення набуває наявність позитивного іміджу у сучасну епоху, яку називають інформаційною. Йдеться про те, що, наприклад, певна комерційна організація має бути певним чином позиціонована у комунікативному просторі, інакше на неї просто можуть не звернути уваги поте-

нційні споживачі її продукції. В умовах конкуренції у споживача завжди є вибір, і дуже вірогідним є те, що споживач обере продукцію тієї фірми, у якої є сформований позитивний імідж. Адже саме цей імідж може виступити тим чинником, що виокремить дану організацію для споживача [1]. Не менш важливе значення позитивний імідж має і для інших суб'єктів – наприклад для міжнародних організацій.

Щоб краще зрозуміти особливості іміджу саме міжнародної організації, варто приділити увагу тому, що розуміється під поняттям «імідж».

Якщо узагальнити наявні в сучасній науці підходи до визначення змісту поняття «імідж», то можливо прийти до наступних висновків. Імідж – це певні уявлення (які мають стійкий характер) про певний об'єкт або явище. Імідж – це певний образ, який формується таким чином, щоб підкреслити певні риси об'єкту або явища, зробити на них акцент. Імідж – це те, що штучно створюється.

Завдання іміджу визначають в залежності від того, про який імідж ми говоримо. Якщо, наприклад, це імідж такої організації, як комерційне підприємство, то в якості завдань може виступати підвищення престижу підприємства, підвищення ефективності реклами та інших інструментів просування товару або послуги, підвищення конкурентоспроможності організації в цілому [2].

Отже, дійсно, важливість позитивного іміджу важко переоцінити, адже багато в чому від нього залежить успішність діяльності організації.

Якщо говорити про процес створення іміджу будь-якої організації, то виокремлюють наступні його етапи: визначення мети формування іміджу; визначення цільової аудиторії; розробка концепції іміджу; оцінка можливостей організації; формування і впровадження іміджу; оцінка стану іміджу.

Виокремлюють наступні складники іміджу організації на прикладі комерційного підприємства: імідж товару або послуги, що пропонуються споживачеві; імідж споживачів товару або послуги; внутрішній імідж організації (тобто це те, як сприймають її власні працівники); імідж лідера організації; імідж персоналу; візуальний імідж організації; соціальний імідж організації (уявлення громадськості про соціальні функції організації, про її вплив на життя суспільства); бізнес-імідж організації (сприйняття її як суб'єкта тієї чи іншої діяльності) [2].

Вище було охарактеризовано загальний підхід до визначення компонентів іміджу організації. Якщо застосовувати його для аналізу міжнародної організації (на прикладі ООН), то можливо прийти до наступних висновків.

ООН має дуже широку цільову аудиторію («споживачів»), зважаючи на глобальний масштаб її діяльності. Окрему увагу також варто звернути на соціальну складову іміджу даної організації, зважаючи на ту вкрай важливу місію, яку вона реалізує.

Також необхідно звернути увагу на те, що ООН має спеціальний підрозділ у своїй структурі, який відповідає за формування її позитивного іміджу, – Департамент публічної інформації. Завданням як раз цього Депар-

таменту є формування позитивного іміджу ООН; у його підпорядкуванні знаходяться відділення у Європейській штаб-квартирі організації та значна кількість інформаційних центрів у різних країнах. Також ця міжнародна організація активно використовує PR-технології [3].

Отже, підсумовуючи, необхідно зазначити, що вивчення специфіки іміджу міжнародної організації та процесу його формування є важливим та перспективним напрямом подальших наукових розробок.

Список використаних джерел

1. Строцюк Ю. В. Сутність та значення позитивного іміджу для підприємства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Проблеми економіки та управління.* 2010. № 684. С. 243–248. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/18766/1/52-243-248.pdf> (дата звернення: 13.10.2021).

2. Бондаренко С. М., Ліфар К. В. Імідж організації: сутність, зміст та основні етапи формування. *Технології та дизайн.* 2014. № 2 (11). URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/1094/1/td_2014_N2_14.pdf (дата звернення: 13.10.2021).

3. Шугаєв А. В. Імідж та іміджевий дискурс міжнародної організації ООН. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія».* 2017. Вип. 77. С. 94–96. URL: <https://periodicals.karazin.ua/philology/article/view/10130/9657> (дата звернення: 13.10.2021).

COMMUNICATION COMPETENCE IN THE INTERNATIONAL RELATIONS PROFESSION

Husenytsia A. V.,

Student of Oles Honchar Dnipro National University
(Academic Supervisor – **Styrnik N. S.**, Candidate
of Philological Sciences, Associate Professor
of the Department of English Language
for Non-Philological Specialities
of Oles Honchar Dnipro National University)

The training of professionals in the field of international relations and foreign policy has always attracted scholars' and politicians' attention of all countries in the world. This tendency appeared due to the need for effective realization of the foreign policy by the government of every modern country.

The topicality of the presented theme is based on the improvement of practical communication skills for students obtaining the specialisation of international relations. Especially, the difficulties manifest in process of cross-cultural communications, that is explained by distinction in the perception of the world among representatives of different cultures.

Scholars are interested in studying the problem of training students for intercultural communicative interaction, which necessarily includes the formation of communicative competence. Such scholars as G. Elizarova, I. Khaleeva, G. Lokareva, A. Sadokhin, and the others have considered this topic in their works.

Building of communication competence is a complex and hard process that includes many components: the skills of communication, tips on how to find common ground, how to be tolerant, extension the knowledge of specifics in diverse cultures, and so forth. The professional competence of future specialists in the field of international relations is assessed by the level of available competencies. Their content is quite wide because there are two obliged areas of development. Firstly, it is the formation of the employee's ability to act generally accepted standards. Secondly, it is the improvement of their skills, which helps to achieve the results in work.

For specialists in the field of international relations, having this skill means:

- the ability to reach a rapport with representatives of different cultures based on understanding and observance of universal rules and norms (which are spelled out in international etiquette);
- the skills that allow to rationally assess the communicative situation and get the results of communicative interaction;
- the ability to work effectively with social groups of different cultures;
- the evidence of knowledge, communicative skills, and abilities, with which a person can successfully communicate with people of other cultures at all levels of international communication [2].

A person in the area of international relations usually involves extensive interaction with government officials, heads of organizations, employees and the public. Experts in this field often have the power to make decisions at the global level. However, sometimes national and cultural differences between business partners can create barriers to effective communication and decision-making. International relations professionals must have excellent skills to ensure that messages are properly communicated to all parties to the discussion. The most dominant skills are:

- Ability to listen;
- Ability to persuade;
- Ability to convey your thoughts clearly and concisely;
- Ability to use appropriate body language;
- Observance of all rules and norms of communication;
- Knowledge of the international language of communication.

Experts in international relations agree that skilful communication is a crucial aspect of their work in addressing certain international issues.

Understanding intercultural interaction is also an integral part of communicative competence in the field of international relations. In the context of globalization, different cultures are actively interacting with each other, so the range of communication skills of professionals is expanding even more. Knowledge of language etiquette, norms of use of verbal and nonverbal means of communica-

tion, features of their implementation in other national cultures help to establish trust and friendly relations between the representatives. For instance, in Spain one should arrive early or late, whilst in Germany, being late is considered disrespectful. Mexican diplomats are accustomed to negotiating at arm's length, whilst the French prefer to talk at close range [1].

Professionals in the field of international relations not only should know and be able to communicate in a foreign language, but also have all the above-mentioned skills. At the same time, intercultural competence takes a leading place when negotiating. Not only excellent knowledge of local culture of foreign country representative, but also an understanding of their behavioural culture, distinguishing features of their mentality, knowledge of traditions and customs are also of a great importance.

Therefore, we can conclude that the communication competence in the international relations profession includes many components, and each of them is extremely crucial one. Possession of a range of communication skills allows professionals in this field to be competitive at the labour market. This means that a person can easily adapt to an unpredictable event, use more critical thinking, and be ready to make good decisions in a stressful situation. It is also essential, because all people and all communication situations are unique.

References

1. Ботвина Н. В. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділової комунікації. Київ: АртЕк. 2002. 208 с.
2. The Essential Guide to Communicating with Tact & Credibility. American Management Association. URL: <https://www.amanet.org/whitepapers/communicating-with-tact-and-credibility>

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗДІЙСНЕННЯ ВУЛИЧНОГО ПРОТЕСТУ ЯК ЗАСОБУ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ ВЛАДОЮ І СУСПІЛЬСТВОМ

Корнєєв В. В.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Паршина О. А.**, д.е.н., проф.,
професор кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Аналіз економістів з Гарвардського та Стокгольмського університетів виявляє, що протести насправді мають великий вплив на політику. Їхні дослідження показують, що протест працює не тому, що великі натовпи доносять свої думки до політичних діячів, а тому, що протести викликають політичну активізацію людей.

Звертаючись до дослідження Ж. ван Стекеленбург, світового експерта щодо участі у протесті, можна відзначити, що одна із найбільших проблем ефективності протесту – його перехід до насильництва. Через це політичні діячі можуть втратити зацікавленість у залученні до цілей протестантів [3].

Політичні конфлікти є головним чинником дестабілізації, яким треба навчитися керувати мирними засобами, що за сучасних умов набуває особливого значення.

Щодо політичного насильництва існують різні точки зору. Звичайно, є політичні цілі, які не можуть бути досягнуті без використання форм насильницької боротьби. Навіть у суспільствах, які прагнуть до гуманізму, свободи і демократії, насильництво вважається дієвим способом розв'язання надзвичайних конфліктів, але його використання і з етичної, і з прагматичної точок зору виправдане лише в тому випадку, коли руйнівні наслідки його менші від руйнівних наслідків того насилля, яке потрібно знищити. Спектр методів ненасильницької боротьби дуже широкий. Сюди входять і різні форми символічного протесту, соціального бойкоту, відмови від економічного і політичного співробітництва, ненасильницьке втручання. Використання ненасильницьких дій здатне позбавити владу можливості протидіяти опозиційним силам. Успіх ненасильницьких дій залежить від різноманітних факторів: кількості і співвідношення тих, хто співробітнічає, і тих, хто чинить опір, мужності останніх перед загрозою репресій, підтримки ненасильницької дисципліни, тиску третіх сил і деяких інших. «Досягти успіху можна, зазначає Дж. Шарп, одним із чотирьох способів: оберненням, коли опонент докорінно змінює свої погляди на проблеми; згодою, коли досягається компромісність з тією чи іншою проблемою; ненасильницьким примусом, коли в опонента немає іншого вибору, окрім мовчазної згоди; зруйнуванням, коли режим чи окремі інститути опонента розпадаються» [1, с. 392].

Існують дослідження, які вказують, що ефективність мирних протестів перевищує ефективність протестів із застосуванням насильства. При цьому, деякі дослідження стверджують, що ефективність мирних протестів приблизно вдвічі перевищує ефективність протестів із застосуванням насильства; а для успіху необхідна участь в протестах 3,5 % населення країни [2].

Проте, як зазначає професор політичних наук О. Льюїс, одних протестів задля повної ефективності недостатньо. Щонайкраще опозиційні сили організовані, щонайкраще сформований їх рух і скарги, тим більший контроль того, що відбувається на вулицях під час протестних дій, отже більша й ефективність. Це робить опозиційний рух більш впливовим та успішним [4].

Наш погляд на ефективність конкретного протесту та те, які зміни він спричинив у минулому, часто є впливом історичного контексту. Роперський центр досліджень громадської думки в Корнеллі має декілька досліджень, які показують, що наші думки щодо протестів часом суттєво негативні, а потім переходять на більш позитивні точки зору через десятиліття. Протести проти війни у В'єтнамі є прекрасним прикладом: до 71 % американців не схвалювали їх на той час, але ближче до 80-х та 90-х років їх кількість знизилася до приблизно 50 %. Цю інформацію важливо пам'ятати, коли ми думаємо про протести сьогодні – марші, які ми розглядаємо як «марні» або руйнівні, через декілька років можна розглядати як такі, що змінюють світ, а такі, які, здавалося б, змінюють хід історії, могли

б насправді бути розчаруванням. Наші погляди на протести як ефективні (або неефективні) також формуються сучасними медіа. У 2007 році професор журналістики Д. Маклауд стверджував, що спосіб, яким засоби масової інформації висвітлюють протести, має тенденцію змушувати нас повірити, що вони не створюють змін, «зневажаючи протестуючих і перешкоджаючи їх ролі як життєво важливих акторів на політичній арені» [3].

Виходячи з цього, можна сказати, що оцінка ефективності протестів, по-перше, потребує часу, бо для цього потрібно проаналізувати всі позитивні та негативні наслідки, які можуть змінюватись із плином деякого часу. Можна бути цілком впевненим у тому, що протести частіш за все є найбільш ефективними у ненасильницькій формі, але з допомогою жорстких заходів із використанням насилля можна урегулювати надзвичайні конфліктні ситуації.

Список використаних джерел

1. Політологія: навч. посіб. / за ред.: О. І. Семківа. Львів: Світ, 1994. 529 с.
2. Протест. Википедія: веб-сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 06.09.2021).
3. Do Political Protests Actually Change Anything? Bustle: веб-сайт. URL: <https://www.bustle.com/p/do-political-protests-actually-change-anything-29952> (дата звернення: 06.07.2021).
4. What makes a protest effective? The World: веб-сайт. URL: <https://www.pri.org/stories/2019-10-21/what-makes-protest-effective> (дата звернення: 06.07.2021).

РОЛЬ КОМУНІКАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ У ДЕРЖАВНІЙ ПОЛІТИЦІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Ковальчук М. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Паршина О. А.**, д.е.н., проф.,
професор кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Налагодження ефективної співпраці громадян та державних службовців є необхідною складовою підвищення рівня результативності органів влади. Так, процес внутрішньої комунікації націлений на формування рівня свідомості суспільства у виборчому процесі й прийнятті законотворчих рішень.

Вивчення функціонування комунікації, взаємодії складових її елементів, організації цього процесу в системі державної служби, а також виявлення можливостей використання комунікативних технологій з метою підвищення ефективності діяльності державних службовців відіграє велике значення в практичному плані.

Подібні комунікаційні процеси сприяють демократизації процесу прийняття державних рішень, підвищенню рівня довіри громадян до уряду і політики, що в умовах високого ступеня невизначеності, є важливим для збереження соціальної стабільності.

Особливість політичного життя як виду управлінської діяльності полягає у тому, що воно спирається на суспільні цінності, які в суспільстві легітимізуються за участі та підтримки держави. Однак функція держави при цьому полягає в організації діалогу з приводу пріоритетних дій [3, с. 21].

Організація діалогу між владою і громадянами є складним процесом, проте його постійне ініціювання двома сторонами стимулює поступове формування громадської думки про основні механізми, форми і методи досягнення політичного консенсусу, соціальної солідарності та інтеграції в суспільстві. Організоване формування громадської участі в розробці управлінських суспільно значущих рішень поступово розглядається громадськими організаціями і активістами.

Однією з форм політичних комунікацій є публічні консультації. Вони відрізняються від інших форм взаємодії громадян та уряду, оскільки їхня мета – залучити громадян до обговорення державної політики, яка може вплинути на їхнє життя. Тому важливо проводити публічні консультації тоді, коли вони будуть максимально корисними як для органів державної влади, так і для громадян. Результати таких консультацій дозволять вчасно з'ясувати можливі проблеми в імplementації рішення та віднайти ефективні практики реалізації.

Загалом, діалог у органах місцевого самоврядування забезпечує саморозвиток громадянського суспільства, пронизує сферу політики по вертикалі і по горизонталі. При цьому механізм взаємодії державної влади і громадянського суспільства має складний, багаторівневий характер. Можливість контактів і взаємодій між суб'єктами і об'єктами політики залежить від розуміння учасниками діалогу змісту сучасного політичного процесу, його інформаційної та ідеологічної складової [2, с. 33].

В процесі комунікації формується фундамент для вирішення найбільш значущих проблем суспільного розвитку. Глибина діалогу визначається багато в чому зацікавленістю політичних акторів в успішному реформуванні всіх сфер суспільного життя в умовах перехідного суспільства.

Безумовно, необхідною умовою будь-якого процесу управління є інформаційний обмін, пов'язаний зі збором, накопиченням і поширенням інформації з метою досягнення поставлених цілей. При цьому слід враховувати, що інформаційний обмін між владою і суспільством не завжди відповідає інтересам і потребам різних суспільних груп. Він може здійснюватися некоректно, коли спроба організації діалогу не веде до адекватного сприйняття сенсу вживаних владою дій [2, с. 34].

Комунікація на публічній службі сприяє зародженню, підтримці і розвитку існування соціуму і забезпечує свідоме ставлення до збереження демократичного політичного порядку. Основною характеристикою є наявність центрів прийняття рішень, різноманіття представництва і судовий контроль.

Так, були сформовані кілька майданчиків для державно-громадського діалогу – як в традиційній, так і в електронній формі. Це цивільні форуми, публічні слухання, круглі столи, публічні звіти, звернення громадян, особистий прийом керівників органів влади, виїзні зустрічі представників влади з населенням [1, с. 7].

Йдеться про різноманітні форми електронної демократії, в тому числі інтернет-звернення, електронні голосування, обговорення проектів нормативно-правових документів. Досить широкого поширення набули спеціальні портали планування і реалізації громадських ініціатив, а також он-лайн-майданчики, організовані органами влади.

Конструктивний діалог влади і суспільства є нормою суспільного життя. Система публічних комунікацій передбачає: встановлення чітких, обов'язкових для всіх учасників правил діалогу, надання процесу комунікацій регулярної та постійної складової його проведення, формування в учасників навичок комунікацій, які в перспективі мають стати стандартними компетенціями.

Таким чином, роль комунікації між громадянами та представниками влади є важливою складовою розбудови держави та демократизації суспільного життя. Можливими є різні форми, методи та процеси організації даного діалогу, проте спільними є функції та цілі комунікації, поширюваного серед спільнот.

Список використаних джерел

1. Крутова А. С. Фактори розвитку ринку інформаційно-комунікаційних технологій в Україні. Харків, Харківський державний університет харчування та торгівлі. 2008.
2. Останкова О. С. Ринок інформаційно-комунікаційних технологій в Україні: особливості розвитку. *Маркетинг в Україні*. 2004. № 4. С. 31–36.
3. Пескова Н. В. Розвиток галузі інформаційно-комунікаційних технологій в Україні. Дніпро: Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. 2009.

ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ЕКОНОМІЧНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Круть С. М.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Паршина О. А.**, д.е.н., проф.,
професор кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Відносини України з міжнародними економічними та фінансовими організаціями є досить актуальною в усі часи, оскільки для досягнення стабільного, розвиненого світу країни повинні взаємодіяти між собою. І від їх взаємовідносин буде залежати майбутнє кожної держави.

Міжнародні відносини весь час змінюються, і ці перетворення впливають не тільки на політику країни, а й на кожну людину. До того ж, події, що склалися в Україні протягом останніх років, ставлять під сумнів її подальший ефективний розвиток і входження в систему світового господарювання. Саме від того, чи зуміє наша країна вирішити проблеми, які стосуються передусім внутрішньої політики, а також незабаром налагодити відносини з країнами- партнерами, залежить подальше перебування України на політичній карті як конкурентоспроможної держави.

Україна є членом цілого ряду міжнародних організацій – ООН, Європейської економічної комісії ООН, Європейського банку реконструкції і розвитку, Міжнародного валютного фонду, Світового банку, СОТ, Партнерства заради миру, Організації з безпеки і співпраці в Європі, Ради Європи, ГУАМ, Організації чорноморського економічного співробітництва і цілого ряду інших організацій, угод і програм. Вступивши до СОТ у 2008 році, Україна бере активну участь в роботі організації.

Останнім часом в центрі уваги українських представників були проблеми, пов'язані з торгівлею продукцією сільського господарства і претензії до Російської Федерації та членам ЄАЕС з цілої низки питань. Так, протягом 2017–2018 рр. делегація України брала участь в засіданнях Комітету СОТ з санітарних і фітосанітарних заходів (СФЗ), на якому розглядалися питання імплементації

Угоди СФЗ, забезпечення прозорості, введення спеціального і диференціального режимів, еквівалентності, територій, вільних від шкідників і захворювань, технічної допомоги, моніторингу застосування міжнародних стандартів і специфічних торговельних проблем [1].

Головною метою української делегації було отримання санітарного статусу, необхідного для експорту яловичини в Туреччину. Перераховані вище питання протягом останніх років неодноразово обговорювалися на засіданнях Комітету СФЗ і на двосторонніх зустрічах делегації України з представниками Туреччини, США, Білорусії, Індії та Японії. Українські представники регулярно інформували членів організації про зміни в законодавстві України, зокрема, про прийняття Закону «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, ветеринарну медицину та благополуччя тварин» і про подальші дії щодо розробки підзаконних нормативних актів [3, с. 216].

Також Україна (в особі представників Мінекономіки і Мінагрополітики України) регулярно брала участь в засіданнях Комітету СОТ з питань сільського господарства, на якому розглядалися проблеми, пов'язані з виконанням зобов'язань, що стосуються внутрішньої державної підтримки галузі, експортні субсидії, тарифних та інших квот, спеціальних сільськогосподарських захисних заходів і т. д. [1].

Нині, як і в усі попередні роки існування нашої держави, співпраця з МВФ є невід'ємною частиною політики, яку повинен проводити Уряд, аби цю співпрацю зміцнювати та отримувати від неї користь. Однак доцільність та корисність залучення кредитів від МВФ залежить від їхнього ці-

льового використання. Країна може залучати кредити Фонду для модернізації чи створення нових технологій, розвитку бізнесу, покращення соціально-економічних умов.

Відповідно, таке кредитування є надзвичайно вигідним завдяки низьким процентним ставкам по кредитах. Ресурси, отримані від МВФ, не повинні використовуватися для «затикання дірок» у бюджеті, а повинні мати довгостроковий та збалансований характер, зокрема, бути спрямовані на реформи в конкретних галузях та реалізацію конкретних проектів. Загалом співпраця України з МВФ є позитивним явищем, адже вона може стати гарантією нових економічних реформ, міцності гривні щодо іноземної валюти, підвищення життєвого рівня громадян України [2, с. 102].

Таким чином, Україна співпрацює з багатьма міжнародними економічними організаціями. Найбільш значною для економіки України з-поміж інших виділяється співпраця з СОТ, МВФ, ЄБРР. Дані організації сприяють торгівлі, фінансовій стабільності та прискоренню розвитку інфраструктури в Україні.

Список використаних джерел

1. Іваницька О. М. Роль СОТ в регулюванні світової торгівлі товарами та послугами. URL: https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/RoI-SOT_2.pdf
2. Ливдар М. В., Ярошевич Н. Б., Антощук І. А. Україна і Міжнародний валютний фонд: особливості співпраці. *Підприємництво та інновації*. Випуск 13, 2020. С. 99–104.
3. Осика С. Г., Пятницький В. Т. Світова організація торгівлі / 3-тє вид., перероб. та допов. Київ: «К.І.С.», 2005. 514 с.

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ТА НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ УКРАЇНИ

Лемешко Г. С.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Паршина М. Ю.**, к.е.н.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

В умовах глобалізації регіональне зовнішньоекономічне співробітництво сприяє економічному та інституційному розвитку розташованих поруч держав. Якість політичного життя країни та її форма управління часто є предметом обговорення можливих шляхів покращання економічної, політичної та соціальної ситуації в Україні.

Так, національна політика України забезпечує рівні можливості для всіх її громадян в економічній, торгівельній, соціальній, політичній, освітній та культурній сфері суспільного життя незалежно від етнічного та соціального походження, політичних, релігійних та інших ознак [1, с. 69]. Безумовно, це впливає на позитивний рівень представлення нашої держави на міжнародній арені та її зовнішню політику.

Основними національними інтересами України є: забезпечення територіальної цілісності, включення окупованих Російською Федерацією території Донбасу та Криму до складу нашої держави; співпраця з міжнародними партнерами з галузях політики, торгівлі та інвестицій, покращення внутрішнього іміджу держави; створення умов для консолідації української нації та представників різних національностей на основі реалізації її громадянських прав, свобод та обов'язків, повноцінного соціального, національного та культурного розвитку української нації та представників різних національностей, зміцнення громадянської та морально-духовної єдності база дотримання прав і свобод людини та громадянина.

Важливими питаннями залишаються: демократизація суспільного життя, підвищення ефективності органів державної влади та місцевого самоврядування, розвиток демократичних інститутів з метою забезпечення прав і свобод людини; досягнення національної злагоди, політичної та соціальної стабільності, гарантування прав української нації та представників різних національностей; примноження культурного багатства, створеного українськими митцями, а також представниками інших національностей, встановлення принципів культурного плюралізму.

Загальна мета політичної діяльності країни може бути визначена, як сприяння досягненню стабільності у суспільстві, гарантуючи верховенство закону, права людини та громадянства у сфері забезпечення етнічних потреб з урахуванням українського законодавства та принципів права ЄС на шляху України до Європи [2, с. 211].

Важливість інтеграції України до Європейського Союзу та НАТО закріплене в Конституції держави та є основоположним вектором зовнішньої діяльності. Прикладом практичної імплементації даного факту є відкриття Офісів Євроінтеграції у різних регіонах України.

Враховуючи це, внутрішня політика країни стає спрямована на забезпечення єдності та цілісності України за нових обставин розвитку державної незалежності України, координації та органічного поєднання національних інтересів та інтересів громадян України.

Більш того, національні інтереси України є стратегічним напрямком для органів державної влади та місцевого самоврядування у вирішенні проблем національного розвитку та регулювання відносин [3, с. 614].

Станом на зараз прихильності та спроможності країни прогресувати до самостійності перешкоджає триваюча повномасштабна агресія Росії, з одного боку, та внутрішня корупція, з іншого. Попри це, Україна має та активно використовує можливість рішуче реалізувати майбутнє, в якому вона може визначати, фінансувати та приймати власні рішення щодо розвитку, як у процвітаючої, демократичної держави, що керується європейськими цінностями та інтегрована в глобальну спільноту.

Окрім цього, самостійне управління, яке відповідає очікуванням громадян та європейським зобов'язанням України, вимагає зрілих демократичних інститутів, надійних стримувань і противаг та стабільної, передбачуваної,

правової системи, заснованої на верховенстві права [3, с.618]. Тож, зовнішня діяльність сприяє розбудові спроможностей ключових національних та субнаціональних органів уряду відігравати свою роль у вирішенні сталого демократичного управління в Україні та рішень для самостійного розвитку.

Таким чином, збільшення залучення громадян до суспільного життя по всій країні має вирішальне значення для підтримки імпульсу на європейській траєкторії України та високої спроможності громадян України як партнера для самостійності. Визначені національні вектори держави враховують нагальне положення на міжнародній арені, внутрішню політику та інтереси громадян. Для всебічного визнання України на зовнішній арені, для сприйняття її як передбачуваного партнера вкрай необхідним є об'єднання суспільства навколо загальнонаціональних інтересів, захищати які повинні політики будь-якого спрямування.

Список використаних джерел

1. Вовк О. Концепція національної безпеки України: теоретичний аспект. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2011. № 8. С. 79–86.
2. Галик В. Україна в Європі і світі: навчальний посібник. Київ. Знання. 2013. 364 с.
3. Зленко А. Формування та реалізація концептуальних засад зовнішньої політики України. *Україна дипломатична. Науковий щорічник*. Вип. 8. Київ, 2007. С. 608–623.

ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА МОЛОДЬ

Лопушанська Ю. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Щолокова Г. В.**, к.п.н., доц.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Ми живемо в епоху глобалізації, яка значним чином впливає на всі сфери суспільного життя. Значного впливу зазнали й засоби масової комунікації. Наразі йдеться про подальше становлення та активний розвиток так званих глобальних соціальних мереж. Їх поява багато в чому обумовлена швидким технологічним розвитком сучасного суспільства.

Глобальні соціальні мережі відіграють важливу роль у житті всіх соціальних груп, а особливо – молоді, адже представляють собою зручний для неї канал комунікації. Вони охоплюють увесь світ. Сьогодні молодь активно користується такими соціальними мережами як, наприклад, YouTube, Twitter чи Facebook [1].

Глобальні соціальні мережі – це всі програми, веб-сайти тощо, які дозволяють людям по всьому світу взаємодіяти через Інтернет, спілкуватися в чаті, здійснювати відеодзвінки та багато інших функцій.

Глобальні соціальні мережі мають як позитивний, так і негативний вплив на молодь. До позитивного впливу відноситься: інформування, що дозволяє оперативно висвітлювати події, які відбуваються у всьому світі; можливість вільно виражати свої думки, здатність до самореалізації; можливість залишатися на зв'язку з родичами та друзями, навіть знаходячись у різних частинах світу; різноманітні варіанти навчання; нові та більш розширені можливості працевлаштування, наприклад, сьогодні досить великим попитом користуються таргетологи, веб-дизайнери та інші професії, що дають можливість професійної самореалізації у тому числі й на міжнародному рівні.

Щодо негативного впливу слід зауважити наступне. Незважаючи на те, що соціальні медіа об'єднують велику кількість людей та дають можливість постійно бути «в курсі подій», вони також спричиняють проблему соціальної ізоляції, про це свідчить звіт BBC News. Молодь починає приділяти більше часу медіа, ніж реальним зустрічам.

Результати низки досліджень, проведених різними вченими, показують, що соціальна ізоляція може викликати ряд негативних наслідків, таких як фізичні, емоційні та психологічні проблеми у молоді. Це, в свою чергу, може призвести до депресії, тривоги та багатьох інших проблем.

Також очевидною проблемою для молоді є зниження продуктивності, що відбувається внаслідок надмірного «перебування в Інтернеті». Замість того, щоб приділити час саморозвитку чи власному хобі, молодь може годинами витратити вільний час у соціальних мережах.

Глобальні соціальні мережі часто виступають основним джерелом отримання інформації для молоді. Соціальні мережі виступають одним із видів так званих нових медіа. Зважаючи на це, використовується таке поняття, як соціальні медіа.

Розповсюдження через глобальні соціальні мережі так званої фейкової інформації щодо певних подій чи людей може бути небезпечним прийомом, який дозволяє певним особам чи групам осіб маніпулювати тими, хто цю інформацію отримує [2].

Вкрай важливого значення у цьому контексті набуває медіаосвіта та медіаграмотність. Становлення медіаосвіти пов'язують із ЮНЕСКО, в документах якої дається визначення, що вважається одним із класичних: «це навчання теорії та практичним умінням для опанування сучасними мас-медіа, які розглядаються як частина специфічної, автономної галузі знань у педагогічній теорії та практиці...».

Згідно концепції медіаосвіти, медіа не відображають дійсність, а репрезентують її (представляють). Медіаосвіта дає можливість критично аналізувати медіатексти, визначати їх джерела та контекст, закладені у них цінності, добирати медіа для створення власного медіаконтенту, отримувати можливість вільного доступу до ЗМІ тощо.

Також варто наголосити на тому, що медіаосвіта безпосередньо пов'язана з демократичним розвитком суспільства. Вчені наголошують й на актуальності медіаосвіти для сучасного суспільства [3].

Отже, можливо сформулювати наступні висновки. Глобальні соціальні мережі справляють суттєвий вплив на молодь. YouTube, Facebook, Twitter та інші соціальні мережі є потужним інструментом, що може використовувати будь-яка особа, політична організація або міжнародна компанія з метою здійснення впливу на суспільство.

Активне користування соціальними мережами викликає як позитивні, так і негативні наслідки, а завдання молоді полягає у тому, щоб раціонально розподіляти час, проведений в Інтернеті, та аналізувати отриману інформацію застосовуючи критичне мислення, формуванню якого сприяє, зокрема, медіаосвіта.

Список використаних джерел

1. Impact of Global Media on Social Values. URL: <https://study.com/academy/lesson/impact-of-global-media-on-social-values.html> (дата звернення: 15.10.2021).

2. Mageto J. Impact of Social Media on the Youth. URL: <https://www.grin.com/document/358350> (дата звернення: 15.10.2021).

3. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд / Іванов В., Волошенюк О., Кульчинська Л., Іванова Т., Мірошниченко Ю. 2-ге вид. К. : АУП, ЦВП, 2012. 58 с. URL: <https://www.aup.com.ua/upload/ogliad.pdf> (дата звернення: 15.10.2021).

ОСОБЛИВОСТІ ЧЛЕНСТВА ФІНЛЯНДІЇ В ЄС

Лук'яненко М. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Щолокова Г. В.**, к.п.н., доц.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Один із ключових чинників, який визначає процес розвитку Європейського Союзу, – це «хвилі» його розширення. Наразі до складу ЄС входить 27 держав. Європейський Союз й надалі планує розширюватися, але варто підкреслити, що безпосередньо зараз про це не йдеться.

Держави, які входять до складу ЄС, різняться за певними критеріями, проте разом утворюють спільний політичний, економічний та соціальний простір, ідея чого відображена у його девізі «Об'єднані в різноманітті».

Європейський інтеграційний процес може по-різному оцінюватися державами-членами, починаючи від єврооптимізму та закінчуючи євроскептицизмом. Причому погляди населення та представників політичної еліти можуть як різнитися, так і співпадати. Важливим інструментом, який використовує ЄС для аналізу громадської думки, виступає «Євробарометр» (регулярні опитування громадської думки). Проте, незважаючи на певні проблемні аспекти, що притаманні процесу європейської інтеграції, відбувається активний подальший його розвиток.

Розглянемо можливі особливості членства в ЄС на прикладі такої країни, як Фінляндія. Фінляндія приєдналася до Європейського Союзу у січні 1995 року, маючи три основні цілі: захист від військових загроз (Фінляндія залишається поза НАТО); набуття впливу всередині та через ЄС; розширення економічних можливостей шляхом повноцінної участі в єдиному (внутрішньому) ринку. Одним із ключових наслідків вступу Фінляндії до ЄС було швидке розширення зовнішньополітичної програми з точки зору загальних обрисів та географічного охоплення [1].

Економічні аргументи зіграли ключову роль у рішенні Фінляндії подати заявку на членство та приєднатися до ЄС. Як член Європейського Економічного Простору країна мала доступ до єдиного (внутрішнього) ринку ЄС ще до вступу до Союзу. Проте лише повноправне членство в ЄС могло дозволити Фінляндії брати участь у розвитку єдиного (внутрішнього) ринку та формуванні його правової бази. Водночас очікувалось, що членство в ЄС збільшить стабільність фінської економіки та стимулюватиме її зростання.

Валютою Фінляндії є євро. Крім того, Фінляндія є стороною Шенгенської угоди. Спільна валюта приносить стабільність фінській економіці. Єдиний (внутрішній) ринок ЄС пропонує багато переваг фінським компаніям. Скасування митних зборів та віз спростило подорожі та торгівлю з Європою [2].

Членство в ЄС було важливою частиною глобальної переорієнтації зовнішньої політики Фінляндії. Країна повністю прийняла так зване ширше мислення щодо безпекового середовища після «холодної війни» з акцентом на безпеку людини та суспільства. Йшлося про необхідність реакції на ключові ризики та загрози у світі, що швидко змінюється: «політична нестабільність, регіональні та внутрішні суперечки, неконтрольовані міграційні рухи...» [3].

Активна участь у формуванні зовнішньої політики ЄС надає значно ширші можливості для розвитку власної зовнішньої політики Фінляндії. Більше того, ЄС швидко став головним каналом Фінляндії для впливу на регіональні та глобальні події.

Членство в ЄС також стало ключовою основою політики розвитку Фінляндії. Важливо, що політика розвитку – це та сфера, де Фінляндія згодом виступила як лідер у контексті ЄС. Досягнення цього статусу вимагало від відповідної держави-члена пропонувати політичні ініціативи та створювати коаліції на їх підтримку, а також виділяти значні ресурси для їх розвитку.

Вступ Фінляндії до ЄС не лише мав позитивний вплив на європейську безпеку в цілому; його слід розглядати в контексті зміцнення міжнародної позиції Фінляндії та її захисту від військових загроз та зовнішньополітичного тиску. Важливо, що країна прагнула стати постачальником безпеки, а не споживачем. Це означало дедалі активнішу роль у досягненні миру та у врегулюванні кризових ситуацій.

Погляди громадян на реальні чи потенційні здобутки членства Фінляндії в ЄС не ідентичні поглядам уряду Фінляндії, але існує високий ступінь збігу. Згідно з результатами опитування в рамках «Євробарометра», на особистому рівні фіни найчастіше асоціюють із Європейським Союзом наступне: це свобода подорожувати, навчатися та працювати в будь-якому місці Союзу (про це зазначили 67 % опитаних) та спільна валюта (61 %).

На більш загальному рівні фіни також включають мир між державами-членами до переліку досягнень ЄС. Більшість фінів також погоджуються з тим, що ЄС сприяє захисту своїх громадян, допомагає у подоланні глобальних загроз та викликів, підвищує якість життя в Європі та створює умови для того, щоб населення могло успішно працевлаштуватися. З іншого боку, на думку громадян Фінляндії, ці досягнення дещо затьмарені негативними асоціаціями, пов'язаними з ЄС; загалом 85 % фінів розглядають ЄС як джерело надмірної бюрократії [1].

Підводячи підсумки, слід зазначити, що вступ Фінляндії до ЄС позитивно вплинув на її подальший розвиток. При цьому варто підкреслити, що населенню цієї країни певною мірою притаманні євроскептичні настрої.

Список використаних джерел

1. Tuomas Iso-Markku. Finland: In Search of An Effective and Equitable European Union. *Building bridges paper series*. March 2016. URL: https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/iso-markku_-_finland.pdf (дата звернення: 04.10.2021).
2. Finland: European Union. URL: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/finland_en (дата звернення: 04.10.2021).
3. Tapio Raunio, Teija Tiilikainen. Finland in the European Union. 1st edition, London, Frank Cass Publishers, 2003, 192 p.

FACTORS IN INTERNATIONAL RELATIONS POLICY

Lykhachova K. K.,

Student of Oles Honchar Dnipro National University
(academic Supervisor – **Styrnik N. S.**, Candidate
of Philological Sciences, Associate Professor
of the Department of English Language
for Non-Philological Specialities
of Oles Honchar Dnipro National University)

Theme of international relations is multifaceted. Let's take a closer look at the meaning of the expression «international relations». In the clearest possible terms it is the study of the relations of states with each other and with international organizations and certain subnational entities. And now we will talk about what all the current international relations were based on and what the contribution to their formation was. International relations are based on many different factors; however, four stand out as the most significant.

The first is geographic factor: The location of a state on this planet and its climate and size are such factors that affect its foreign policy in relation to other states. If a country has a good geographical position and a healthy climate, if it is rich in food and raw materials, it should pursue an independent foreign policy. If a state is strategically located on the seas and has natural barriers such as mountains, landscapes, and deserts, it is usually not vulnerable to foreign invasions. Such a strategically located country follows an independent foreign policy towards other states. If a country lacks all these geographic factors, it must look at other states and follow the course of neighboring states in its relations with them. It cannot pursue an independent foreign policy. Thus, it is obvious that a country with an unfavorable geographical position cannot isolate itself from the events taking place in its neighboring countries.

The second are economic factor: they play a crucial role in influencing the relationship of the state with the rest of the world. The level of self-sufficiency and a country's ability to house, feed and clothe its population have an influence on its foreign relations. Since nature has unevenly distributed its wealth around the world, no country can claim to be completely economically self-sufficient and therefore a great power. A state can be purely agrarian or agricultural, being rich only in raw materials and food but lacking mineral resources such as coal, iron, and, therefore, such states cannot be industrially developed and backwards. Also, there is a category of states that can be called balanced states, capable of producing enough food for their population and creating industry using the resources available in their territories. However, they also cannot claim to be self-sufficient, because they have to depend on other states for the import of raw materials, without which their industry cannot work successfully. Thus, the so-called balanced states are able to influence other states and might eventually become major powers.

The third is the demographic factor: population size and ethnic circumstances – also significantly influence international affairs. A nation becomes great and powerful if it has a growing population and efficient industrial production. Thus, population size and equally huge and efficient industrial production determine the existence that a nation can claim with its own independent foreign policy. Also, the size of the population contributes to the weakness of the country. The larger is the size, the weaker is the economic situation of the country.

Another demographic factor is the ethnic character of the nation. Those countries that have one race or nationality have fewer internal problems to be solved. Such countries may well pursue an independent foreign policy, but countries belonging to different races or nationalities will inevitably face numerous internal problems.

The fourth significant factor is strategic: a country's military strategy is another important determinant of foreign policy as it is closely connected with the country's national security. If a country has effective protective natural barriers, it rarely has a concern for its security. Therefore, the natural barriers of country provide protection against foreign aggression. The seas and oceans, mountains, rivers, snow, deserts, swamps and forests play an important role in protecting the territories of countries. Distance is another factor affecting a country's for-

eign policy. Countries that are isolated from the disturbed parts of the world because of their remoteness have not been affected by the unrest occurring in some remote places. Thus, the country's remoteness from the centers of hot spots is an important factor determining the strategic problems of this country.

There are some additional factors, such as history, psychology, sociology: no country can pursue an independent foreign policy if the morale of its people is low and their national character is not strong enough. It is impossible to assess well the future of a country if we do not study its current affairs in the light of yesterday's history.

There are also organisational and administrative factors which determine the form of government in political society and the attitude of people towards it. A government that has strong support from its people lasts a long time and becomes effective over time, and also becomes capable of peacefully resolving international affairs. Thus, overall government support and good governance are very important factors in developing a sound foreign policy.

Last, but not least, is the military factor: it determines the country's external relations. This factor is considered from various aspects, for example, the size of the military, the quality and morale of the military personnel, the number and variety of weapons and equipment, which also determine external relations.

On this basis, we conclude that the international system has its nuances which must be taken into consideration for prosperity of the country. However, the factors of geography, economics, demographics and strategic position are the most significant as the basis for foreign policy and relations. The international system has its nuances which must be taken into consideration for prosperity of the country.

References

1. Factors Determining International Relations. URL: <https://tyrocity.com/topic/factors-determining-international-relations/>
2. Factors Affecting the Development of the System of International Relations. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-6423.html>

ECOLOGICAL ASPECTS OF GLOBALIZATION

Lysenko V. D.,

(Student of University of Customs and Finance,

(academic Supervisor – **Styrnik N. S.**, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of the Department of International Economic Relations and Regional Studies of University of Customs and Finance)

Among the global problems of humanity at the beginning of the 21st century, global environmental problems come to the fore. What man has done with the surrounding nature is catastrophic in scale. The biosphere is being destroyed through pollution of the atmosphere and the hydrosphere, the destruction of millions of hectares of fertile soils, overuse of pesticides, the problem of radioactive waste, and widespread deforestation and desertification. There is a great risk of self-destruction of humanity because of its own activities.

Environmental problems to one degree or another have always accompanied the formation and development of civilization. The unrestricted use of natural resources and the free disposal of waste into the environment has led to the fact that in many countries there are practically no undisturbed natural ecosystems that can fully fulfil their functions of preserving the state of the environment. The sustainable development of society is increasingly constrained by global environmental problems.

Excessive ploughing of land, large-scale reclamation work, deforestation, global climate change, toxic pollution of soil, air and water, desertification, and destruction of wild animals and plants negatively affect biodiversity. Depletion of biodiversity is an extremely negative phenomenon for all humanity, since the genetic potential of the biosphere is being lost and the quality of the environment is changing. This is restricting the possibilities for sustainable development across the world.

The most important environmental global problems of our time include poor quality and shortage of drinking water. Scientists predict that by 2025, two thirds of humans will live in conditions of its constant shortage. Among European countries, Ukraine is the most poorly off for drinking water, with a growing deficit and an increase in the prevalence of diseases caused by poor water quality. The reasons for the development of drinking water shortage: the depletion of underground water resources, and pollution of surface waters. Due to the ingress of toxic substances and bacterial contamination, the water has become unusable and most river water in Ukraine cannot be used for drinking without special purification. The UN frequently holds conferences dedicated to this problem. A number of international documents indicate the directions of its solution by improving the consumption system. The programme «Drinking water of Ukraine for the period 2006-2020» has been developed.

According to the UN report on water resources in the world, Ukraine ranks 95th out of 122 place as for of water quality.

The reasons for the extremely bad water quality supplied to the population of Ukraine are the following:

- Ukraine is one of the countries with poor water supply;
- all water intake sources in Ukraine correspond only to the 3rd and 4th quality categories, i.e. characterized as «polluted water» and «dirty water»;
- unsatisfactory condition of centralized water treatment equipment and the use of outdated water treatment technologies;
- chlorination of water leads to the formation of a number of organochlorine compounds that have a toxic, carcinogenic and mutagenic effect on the human body;
- the service life of 60–70 % of the country's water pipelines has already expired, and they are in emergency condition.

With a few exceptions, the water of all regions of Ukraine contains high concentrations of chlorine, iron and manganese, salts, organic compounds and is highly mineralized. The reason for the low quality of water supplied to the population is the use of mainly surface water as a source of water intake, almost uncontrolled anthropogenic pollution of water supply sources, and excessive chlorination and secondary pollution of water during transportation.

The main source of water for Ukraine is the river Dnieper with water also used from the Danube, Dniester, Southern Bug, Tisza, Prut and others. The state of water and the abundance of these arteries depends mainly on the state of their tributaries – small rivers, of which there are about 63 thousand in Ukraine. Their role is enormous: 90 % of the settlements of our country are located in the valleys of small rivers and use their water. The state of small rivers in Ukraine is of great concern today.

Wastewater generated during technological processes, whether or not purified is usually discharged into rivers or other bodies of water inland or into coastal waters. A large amount of pollutants enter rivers from drainage from mines and agricultural areas. The total volume of these emissions reaches several billion cubic meters per year. In the southern regions of Ukraine, the amount of wastewater discharged is practically equal to the shortage of fresh water that these areas suffer from.

The present findings confirm that the return of wastewater to the system of technical water consumption of enterprises would make it possible to eliminate the shortage of fresh water. However, for this to work, wastewater would need additional treatment, the costs of which will depend on the nature of the pollution and the requirements for the quality of industrial water.

References

1. Fukunaga, Y. 1998. Teaching Global Issues through English Movies. Global Issues in Language Education Newsletter 30 (March 1998).
2. Towards Better, WTO public forum 2009 Global problems, Global solutions, 2010.
3. The Problems Facing Ukraine: Five Things You Should Know URL: <https://medium.com/chatham-house/five-things-to-know-about-the-problems-facing-ukraine-27c2b22f5074>
4. Ecological problems of Ukraine URL: <https://karbon-cns.com.ua/en/ecological-problems-of-ukraine.html>
5. Strategy of National Ecological Policy of Ukraine until 2020. URL: <https://mepr.gov.ua/en/content/misiya-ta-strategiya.html>

INTERNATIONAL PUBLIC RELATIONS AS A MEANS OF COMMUNICATION

Melnykova V. O.,

Student of University of Customs and Finance
(Academic Supervisor – **Shcholokova H. V.**, Candidate
of Political Sciences, Associate Professor, Associate Professor
of the Department of International Economic Relations
and Regional Studies of University of Customs and Finance)

One of the defining trends in the modern world is globalization, which affects the development of all processes. Communication processes are no exception. Now we can talk about the active development of international communication.

Accordingly, all participants of international relations (nation states, international organizations, multinational corporations, etc.) need a means of communication that will solve such tasks as communicating their message to the target audience in the most effective way, building relationships with their partners, forming their own positive image, etc. In this case, it will be effective to use the methods and techniques of international PR as one of the means of communication.

If we are talking about the definition of «international public relations», it is advisable to start with an analysis of the concept of «public relations». After all, international public relations is one of the modifications of classic PR, the emergence of which is connected with the need to ensure effective communication at the international level.

The International Public Relations Association, which is the world's most influential association of PR professionals, offers the following definition: «Public relations is a decision-making management practice tasked with building relationships and interests between organisations and their publics based on the delivery of information through trusted and ethical communication methods» [1].

As we can see from the above-mentioned definition, the main task of PR is to build a trustful relationship between the organization (it can be a commercial enterprise operating nationally or internationally, a civil society organization, nation state, city, etc.) and its target audience. To achieve this goal, the organization communicates with its audience.

In each case, the communication process has its own specifics, unique features, but occurs according to the following universal scheme. The sender sends the message to the recipient using communication channel (channels). Moreover, the sender should «encode» the message in such a way that the recipient can «decode» it (understand the content of the message as it is understood by the sender). The obstacle to the adequate interpretation of the message by its recipient is the so-called «noise». Finally, it is necessary to point out such a crucial element of any communication as feedback.

So, as we can see, many aspects need to be considered in order to implement an effective communication process. This is especially important if we are talking about communication at the international level.

It should be noted that different countries are distinguished by their culture, which affects the way information is perceived. Therefore, there is no single approach when dealing with international audiences. There are so many examples (both successful and unsuccessful) to support this view.

Let us take as an example the press release as one of the main documents used in international public relations. The point is that it must always be adapted for the media of the country to which it is being prepared.

American press releases will seem strange, for instance, to journalists from Germany, because they are filled with advertising slogans and words of a superlative degree. To make them attractive, German PR specialists have to rework it: make it more substantive and highlight the most important information and facts.

Let's consider the features of international PR activities on the example of its actors. Thus, modern nation states are actively using international PR-technologies.

The country's PR activity in international relations, in particular, is important in the context of forming its positive image. It is possible to talk about the active development of such areas as national branding, image diplomacy, public diplomacy, media diplomacy, etc. The use of information and communication technology as a tool for building a positive international image should be considered primarily in the context of promoting the interests of the country in the international arena.

Interaction with the media becomes important in the process of forming the international image of the country. The influence of the media on the process of international communication is determined by a number of factors. Through the media people receive information.

It is also worth noting that in modern conditions, this information is transmitted very quickly. In addition, the media is able to make a particular issue relevant, attracting the attention of the world community [2].

PR technologies are actively used by other international actors, primarily multinational corporations. Using international PR technologies, they influence international public opinion through opinion leaders and the media, promote their products, promote their own values in the international arena, influence consumer patterns.

To sum up, we should stress the following ideas. The world is now like an open communicative space that allows each of its members to express themselves, form their own positive image, influence the formation of public opinion and more. International PR allows international actors to extend their soft power to a large number of countries. It is also worth emphasizing that international PR activities are carried out in a multicultural environment. Therefore, it is always necessary to take into account the cultural characteristics of each country.

List of references

1. A new definition of public relations / Official site of the International Public Relations Association. URL: <https://www.ipra.org/member-services/pr-definition> (дата звернення: 18.10.2021).

2. Кулеба О. В. Роль сучасних інформаційно-комунікативних технологій у формуванні міжнародного іміджу держав. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 3. С. 104–107. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/3_2011/27.pdf (дата звернення: 18.10.2021).

THE USA AS A TRUE LEADER IN A NEW WORLD ORDER

Ovcharuk K. O.,

Student of Oles Honchar Dnipro National University
(academic Supervisor – **Styrnik N. S.**, Candidate
of Philological Sciences, Associate Professor
of the Department of English Language
for Non-Philological Specialities
of Oles Honchar Dnipro National University)

The United States of America is a leading state in the twenty-first century. The issue of the place and role of the United States in the international arena is the subject of burning debate.

There are different views on this issue. In particular, Z. Brzezinski considers the United States the first true hegemon. He suggests that only the United States can play such a role. The reasons for this phenomenon, he believes, are that the United States is the only superpower in the world, the United States surpasses all other states and the fact that Eurasia is under the authority of a non-Eurasian superpower.

Analyzing the role of the United States in the international arena in the 21st century, Robert J. Lieber singles out the following tendencies: the leadership of the United States, its unique position, and the spread of internationalist ideas.

The United States became the only superpower after the collapse of the Soviet Union. After the Cold War the new goal of the United States was to strengthen its political and economic leadership in the international arena and to become a key center of the world.

The leading tasks that determine the current US foreign policy are: to maintain and improve political and economic cooperation with its allies, adjust its policy in the Middle East, change the nature of relations with Russia, improve cooperation with China, and the need to restructure the US defense policy.

Democracy is proclaimed one of the leading goals of the US foreign policy. The U.S. government is confident in its commitment to spreading American democratic values around the world. Based on this, according to the United States policy, it is necessary to carry out the transformation of undemocratic political regimes.

The United States has also made significant contributions to the development and functioning of the United Nations and NATO. The country is successfully using NATO to achieve its own geopolitical goals, which are aimed at increasing its influence in various countries, especially those that are rich in natural resources.

The United States is also a major military power. It can fight around the planet provides a large qualitative gap between America and other countries. The United States has no competitors in global military support: their twelve aircraft carriers patrol central sea lanes, more than a quarter of a million troops

are stationed at about 700 military bases on all four continents, and the areas of responsibility of six regional commands cover the entire landmass. It is worth noting that the US government has been playing the role of a world gendarme for more than 30 years because, for the most part, America does not ignore any event in the world. The United States also provides significant military assistance to its allies. According to the results of the 2011 financial year, \$ 28.3 billion worth of military products were provided to foreign countries under inter-governmental agreements under the military assistance program. Another \$ 6.5 billion in military products were delivered under various security agreements.

In particular, we must not forget about the strong economic development of the United States. For the development of its economy, the development of science is of great importance. It should also be noted that scholars emigrate to the United States. It also manufactures 55 % of planetary aerospace products, 34 % of computer equipment, and 25 % of telecommunication equipment.

The US dollar, which remains a means of payment in the international monetary and financial system, plays an important role in maintaining the leading position of the United States in the world economy. It should be noted that almost two-thirds of payments in international trade are made in dollars.

Finally, I would like to say that most researchers believe that soon, the United States will remain the most powerful force in the world community. The global economic, technological, military, and diplomatic influence of the United States in the world will have no equal, both among other countries and among international organizations, which will provide them with an exceptional position in the system of international relations. The whole world will still see the United States as a major supporter of globalization and the country that has benefited most from it. On the world stage, the number of important players who will test the leadership of the United States, as well as those who will help strengthen it: China, Russia, India, Mexico, and Brazil; regional organizations; multinational corporations; non-profit organizations. However, in the early third millennium, we can discuss the undisputed leadership of the United States in political, socio-economic, scientific, technical, and military aspects. This suggests that America leads the evolution of the international system and continues to be a major player on the modern world stage.

References

1. Мотиль О. Підсумки імперії. Авторизований пер. з англ. П. Грицака. Київ: Критика, 2009. 234 с.
2. Бжезинський З. К. Велика шахівниця: панування Америки і її геостратегічні імперативи / пер. з англ. О. Фешовець. Харків: Вид-во «Ранок». 2019. 288 с.
3. Kagan R. Present Dangers: Crisis and Opportunity in America's Foreign and Defense Policy. London. Encounter Books. 2014. 392 p.
4. Глобалізація як чинник світової гегемонії США. URL: <http://naub.oa.edu.ua/2010/hlobalizatsiya-yak-chynnyk-svitovoji-hehemoniji-ssha>

ФЕМІНІСТИЧНА ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ШВЕЦІЇ

Шипелик О. О.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Щолокова Г. В.**, к.п.н., доц.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Швеція стала першою країною, яка запровадила та почала реалізовувати на практиці феміністичну зовнішню політику. Основна мета цієї політики полягає у всебічному забезпеченні гендерної рівності.

Реалізація цієї політики розпочалася у жовтні 2014 р. Йшлося насамперед про діяльність Міністерства закордонних справ Швеції, яке почало інтенсивний процес впровадження цієї політики у життя.

Через три роки було підготовлено офіційний звіт про результати впровадження цієї політики, у якому було проаналізовано те, як вона вплинула на розвиток зовнішньої політики Швеції на всіх рівнях – багатосторонньому, регіональному, двосторонньому. У даному звіті було проаналізовано всі цілі, які були заплановані в рамках реалізації цієї політики. Зупинімося на детальному аналізі деяких з них.

Ціль 1 пов'язана із необхідністю забезпеченням прав жінок та дівчат. Швеція використовувала ряд різних платформ та інструментів з метою забезпечення можливості повної реалізації їх прав. Приклади, зокрема, включають видання у 135 країнах світу звітів про права людини, демократію та верховенство права; акцентування уваги на необхідності співробітництва в галузі розвитку гендерної рівності; підтримку зусиль громадянського суспільства щодо розширення можливостей жінок та дівчат.

Підкреслювалася важливість забезпечення участі жінок у зусиллях щодо досягнення та підтримання миру (Ціль 3). Швеція сприяє посиленню участі жінок у мирних процесах у Латинській Америці, Азії, Африці та на Близькому Сході. Йдеться про залучення жінок до процесів посередництва (медіації). Також значною є роль Швеції у актуалізації розвитку подібних програм на міжнародному рівні.

У рамках Цілі 4 мова ведеться про політичну участь жінок. Швеція сприяла розширенню політичній участі жінок у низці країни, підтримуючи правозахисниць та наполягаючи на необхідності активного захисту свободи вираження поглядів та думок.

Ціль 5 пов'язана із тими економічними можливостями, які мають бути відкритими для жінок. Насамперед на увазі мається необхідність забезпечення освіти для дівчат та надання можливостей для працевлаштування жінкам [1].

Аналізуючи феміністичну зовнішню політику Швеції, слід наголосити на тому, що проблема гендерної рівності вже давно займає провідні позиції серед найбільш актуальних питань для цієї країни.

Так, скандинавські країни традиційно займають перші місця у рейтингах тих держав, де права жінок реалізуються найповніше. Ще у 1979 році у Швеції було прийнято Акт з гендерної рівності (він був спрямований на вирішення проблеми гендерної дискримінації на ринку праці). Це свідчить про те, що і політична еліта цієї країни, і суспільство в цілому вже давно усвідомили значимість цього питання, його важливість для гармонійного суспільного розвитку.

Швеція на своєму власному прикладі демонструє успішні практики реального впровадження принципу гендерної рівності. Так, вже починаючи з 1994 року, половину шведських міністерств очолюють жінки. Саме з іменем Маргот Валстрьом, яка після перемоги на виборах у 2014 році соціал-демократичної партії, очолила Міністерство закордонних справ, пов'язують запровадження феміністичної зовнішньої політики Швеції. При цьому слід зазначити, що дана політика спочатку була сприйнята із певною недовірою. Проте активні зусилля Маргот Валстрьом та її команди, а також вдалий збіг позитивних чинників змінили таке ставлення.

Так, Швеція була непостійним членом Ради Безпеки ООН у 2017–2018 рр. Це дало їй можливість продемонструвати на практиці важливість та доцільність обраної концепції зовнішньої політики. Також слід підкреслити, що Швеція є єдиною державою у світі, яка, виділяючи допомогу для менш розвинутих країн, акцентує увагу на питаннях гендерної рівності. Майже 90 % цієї фінансової допомоги спрямовується тим організаціям, які працюють у даній сфері.

Ще один приклад із досвіду цієї країни. Розуміючи важливість інформування населення щодо основних ідей обраної концепції зовнішньої політики, у Швеції було опубліковано підручник, в рамках якого йшлося про «гендерні окуляри», які слід «надягати», звертаючись до аналізу зовнішньої політики, зокрема, у сфері торгівлі [2].

Важливо зазначити, що досвід Швеції наслідують інші країни. Йдеться, насамперед про такі країни, як Канада, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Франція, Мексика [2, 3].

Отже, можемо зазначити, що концепція феміністичної зовнішньої політики починає активно впроваджуватися у життя вже у низці країн світу, що свідчить про успішність її реалізації у Швеції.

Список використаних джерел

1. Sweden's feminist foreign policy Examples from three years of implementation. Ministry for Foreign Affairs. URL: <https://www.government.se/4ab455/contentassets/654bcc72d8f44da087386b4906043521/swedens-feminist-foreign-policy--examples-from-three-years-of-implementation.pdf> (дата звернення: 18.10.2021).

2. Шевцова М. Швеція: феміністична зовнішня політика феміністичного уряду. URL: <https://genderindetail.org.ua/season-topic/feminism-in-detail/shvetsiya-feministichna-zovnishnya-politika-feministichnogo-uryadu.html> (дата звернення: 18.10.2021).

3. Vogelstein R., Bro A. Sweden's Feminist Foreign Policy, Long May It Reign. URL: <https://foreignpolicy.com/2019/01/30/sweden-feminist-foreignpolicy> (дата звернення: 18.10.2021).

NON-GOVERNMENTAL ORGANISATIONS IN INTERNATIONAL RELATIONS

Soroka A. K.,

Student of University of Customs and Finance
(Academic Supervisor – **Styrnik N. S.**, Candidate
of Philological Sciences, Associate Professor
of the Department of International Economic Relations,
Regional Studies and Tourism of University of Customs and Finance)

Nowadays international non-governmental organizations (NGOs) are an integral part of civil society. Modern society is trying to change the state and the world for the better, creating new international non-governmental organizations to improve the living conditions of people, and to create the branches of the organizations on the territory of different states around the world. The existence and activities of non-governmental organizations are becoming increasingly important in international processes. International non-governmental organizations have an extremely wide range of opportunities to help society in various spheres of life.

In the late twentieth century, there are more than 4000 of non-governmental organizations. They differ in their areas, sizes, structure, activities and tasks. Unlike states and intergovernmental organizations, their decisions have no legal force. The main argument of non-governmental organizations in the field of international politics is a combination of common viewpoints of international public opinion [4].

The international non-governmental organizations were created only on the initiative of a public, which is independent of the government. They include a list of negotiations, important factors as development assistance, promoting the protection of human rights, the protection of the environment and the conservation of endangered species, the protection of consumer rights, the world environment, health and the development of society. In addition, the convening of global conferences is aimed at discussing current environmental issues, demography, the status of women, living conditions, and expresses the will of states to associate NGOs in the international political system as civil society [3].

Each non-state entity makes changes in the system of nation-states by implementing its own model of social assistance. These organisations contribute to the strengthening and development of international cooperation, as well as the streamlining and expansion of relations. Such organizations seek to help reduce suffering, represent the interests of people with low social and economic status, protect the environment, provide basic social services, and thus unite different states. International non-governmental organizations have the right to consider

international issues that have gone unnoticed by national governments, to process and disseminate information on issues of international importance, drawing public attention to them, to offer various approaches to solve a wide range of global issues, and to involve the public in international issues [2].

Today, there is a growing trend of international non-governmental organizations in the world. Surveys indicate that NGOs have a high degree of public trust, which can make them a useful proxy for the concerns of society and stakeholders. Unlike intergovernmental organizations, international non-governmental organizations are the result of the will of public initiatives, not governmental ones. The international non-governmental organization does not unite governments and states. On the contrary, an international non-governmental organization unites people, their initiatives, non-governmental organizations from all over the world.

Though the non-state actors of international relations have emerged as important and active actors, these have not ended, or can end in the foreseeable future, the role of the nation-state. These have been playing an important role in promoting international cooperation and collaborations yet these have also been sources of conflict and tensions [1].

International organizations have different countries of origin, but each of them unites the whole world to tackle the problems. Such world-class organizations have earned the trust of their name for years, so by addressing any of them, society is confident that they will be heard. For instance, in eastern Ukraine you can see the activities of a large number of international non-governmental organizations that monitor people's activities, including the following organizations: International Partnership Human Rights, the International Criminal Court and the International Committee of the Red Cross.

According to the types of international non-governmental organizations, a distributional criterion can be taken as the purpose of the organization. For instance, international environmental organizations such as Greenpeace and the World Wildlife Fund are world-renowned. Powerful legal organizations include Amnesty International, the International Federation for Human Rights, the World Organization against Torture, Human Rights Oversight, and the International Commission of Jurists. The world-class sports organization is the International Olympic Committee, and among the religious ones is the World Council of Churches [2].

When people say that a problem unites, we can safely say that non-governmental organizations contribute to solve these issues. Thanks to their work inside and outside their countries, they have now become full-fledged actors in international relations. The activities of such organizations have a significant impact on the domestic policy of states, as well as on the development and harmonization of international legal relations in general. The importance of international non-governmental organizations in the field of human rights, environment and humanitarian activities at the national, regional and international levels is difficult to overestimate.

References

1. Role of Non-State Actors in International Relations. URL: <https://www.yourarticlelibrary.com/international-politics/role-of-non-state-actors-in-international-relations/48520>
2. Міжнародна організація – Міф чи Реальність? URL: <https://legal-support.top/mizhnarodna-organizaciya>
3. Non-governmental Organizations. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Non-governmental_organization#Public_relations

VERBAL AND NON-VERBAL SIGNS IN EFFECTIVE SOCIAL COMMUNICATION

Tsimbal V. Yu.,

Student of Student of University of Customs and Finance
(academic supervisor – **Styrnik N. S.**, candidate
of Philological Sciences, Associate Professor
of the Department of International Economic Relations
and Regional Studies of University of Customs and Finance)

Communication is the transmission of information between people by oral and written words or by signs, such as body language. Communication can be described a verbal and nonverbal.

Questions of studying the effectiveness of management and communication in society are relevant in the scientific field. Different fields of science consider efficiency, technology, economic and social impact on society, distinguishing different models, types and signs.

According to A. Pisa, the transfer of information occurs by 10 % through words by, 35 % through other sounds (including tone of voice and sound intonation), and 55 % through nonverbal means [3]. Nonverbal communication is carried out using body language. Between verbal and nonverbal means of communication there is a particular division of functions:

- pure information is transmitted through the verbal channel,
- non-verbal – attitude to the communication partner.

Scientific research in the field of linguistics has shown that there is a direct relationship between a person's social status, power, prestige and vocabulary. The higher a person's social or professional status is, the higher his ability to communicate at the level of words and phrases.

Research in the field of nonverbal studies has found a relationship between human eloquence and the degree of gestures used by humans to convey the content of their messages. We see that there is a direct relationship between a person's social status, his prestige and the number of gestures and movements he uses. A person at the top of the social or professional career ladder can employ the richness of his vocabulary in the communication process, while a less educated or less professional person will rely more on gestures rather than words in the communication process. Communication can therefore be considered to be a complex process that takes into account individual and group aspects.

Indicators of the effectiveness of public communication should be considered as the dependence of the cost of the result of the interaction. F. Sharkov defines the effectiveness of communication as the ratio of the result of the communication to the cost of transmitting it [4].

Based on the concept of information impact, which is presented in the work of V. Kashkin, where communication is considered mainly at the personal level, it is highlighted the effectiveness of certain changes in: knowledge of the recipient of information; attitudes (regarding stable ideas of the individual); the behaviour of the recipient of the message [2].

Above-mentioned effectiveness of certain changes draws one's attention to the complex combination of individual and typical features of communicators, or groups of communicators, who are the initiators of communicative influence.

When studying and forming effective strategies of social communication, it is necessary to bring special attention to verbal and nonverbal signs, as carriers of the general symbolic world, which is already formed in the masses on the one hand, and on the other as a source of individual influence on recipients of communication.

The organization of effective activity and interaction of people in modern conditions of existence assumes necessity of effective communication, establishment of interrelations, and coordination of joint activity. The more effective their interaction, communication and perception, the more their numerous needs are met, the better they feel. The presented topic of study is important because effective communication and its culture depend, first of all, on how skilfully the person use verbal and non-verbal means of communication.

Communication is a process of interaction between people, in which there is an exchange of information, experience, skills and abilities, the results of work. In a narrower sense, it is a process of exchange of information and experience, an integral and very important aspect of human existence, an important prerequisite for the formation of a man as a social being, capable of coexistence with others.

The culture of communication is the most important component of the general culture of a person, which supposes a high level of the general culture of a person, a developed culture of his thinking, speech and behaviour.

In conclusion, the verbal and non-verbal aspects of communication have their functions: verbal ones convey pure information, and nonverbal – the relationship to the partner. It is necessary to add, they should not be considered in isolation, but in unity, because they enhance the interaction between interlocutors. It is very important to be able to read (understand) non-verbal signals, because they are mostly spontaneous, unconscious, and therefore sincere. Combined with verbal means, they reproduce the true image of the speech situation. It is of a great importance to be able to make perfect use of the above-mentioned tools, as they contribute to the formation of communication culture.

References

1. Bondar M. V. Sign language: ways to mutual understanding. Scientific Bulletin of the UNESCO Department of KNLU Series Philology. Pedagogy. Psychology. Issue 27. 2013. P.119–122.
2. Kashkin V. B. Introduction to the theory of communication. M.: FLINTA, 2013. P. 224.
3. Pease A., Pease B. A New Language of Body Movements. Australia. 1998. 404 p.
4. Шарков Ф. Коммуникология. Основы теории коммуникации. Издательско-торговая корпорация «Дашко и К». М.: 2010. 534 с.

GASTRODIPLOMACY AS A SOFT POWER IN CROSS-CULTURAL COMMUNICATION

Vakula A. A.,

Student of University of Customs and Finance

(Academic Supervisor – **Styrnik N. S.**, Candidate

of Philological Sciences, Associate Professor

of the Department of International Economic Relations,

Regional Studies and Tourism of University of Customs and Finance)

Food represents not only our personal preferences, but also our nationality, traditions, culture and history. Many people know Switzerland for their delicious cheese, the USA for apple pie, Ukraine for tasty borsch or Belgium for high quality chocolate, so every nation can represent through its cuisine. By using food in a more official way and showing your respect and honour for foreign culture through food we can either build some good relationships with other country or ruin them accidentally; hence, «culinary diplomacy» or «gastrodiplomacy».

According to Sam Chapple-Sokol, «culinary diplomacy is the use of food and cuisine as an instrument to create cross-cultural understanding in the hope of improving interactions and cooperation» [1]. Even though this field of public diplomacy has still not been deeply explored, some of the historical and present examples might help us understand it. In the above-mentioned work by Sam Chapple-Sokol, he describes that ancient Greeks gave importance to «commensality» (the practice of eating together) in order to keep a sense of community among public citizens. In Aristotle's «Politics», the author stresses the importance of collective meals during meetings between ambassadors of rival cities to establish a bond of solidarity and proximity, which imitated those of a family environment.

French cuisine has a well-known place in history as one of the most memorable «actors in the culinary drama». For instance, Antonin Carême was the first person who revealed the connection between French diplomacy and cuisine. He knew how to impress Russian representatives at the Congress in Vienna with his desserts. After dinner each member of this «after-Congress meal» showed their

love of national cheese, but the moment when French Minister of Foreign Affairs Charles Maurice de Talleyrand served the Brie de Meaux, this competition and the status of France as the country with one of the greatest cheeses in Europe was decided. Nowadays everyone mostly knows this country for its pastry, roasted chestnuts and variety of cheese, so it is obvious how gastrodiplo-macy works. In addition, UNESCO included French gastronomic meal to its list of Intangible Cultural Heritage of Humanity [1].

The Thai government points out that people were quite interested in their national cuisine, which led to launching the program named «Global Thai» to increase the number of Thai restaurants worldwide, maintaining a high level of international recognition. In 2002 there were about 5,500 places all over the world where you could try national Thai food. This number was increased up to 10 000 restaurants by 2011. This plan was more than successful because of an undeniable appreciation of Thai cuisine in most countries and even now it looks like a non-stop factory of opening new Asian restaurants overseas [3].

In considering other Asian cuisines, we should mention South Korea and its unbelievable success in promoting their national food. It was in 2009 when the Korean government launched the «Korean Cuisine to the World» campaign to increase the number of South Korean restaurants abroad and spread its national cuisine to other countries. But unlike Thailand, South Korea also wanted appreciation from the world-renowned culinary schools, such as the *Culinary Institute of America* in New York or *Le Cordon Bleu* in Paris. In 2010 the Ministry for Food, Agriculture, Forestry and Fisheries supported a project which gave life to the Korean Food Promotion Institution and the World Institute of Kimchi to promote research, development and innovation of South Korean's typical dishes to be easily recognized all over the world [3].

One of the best examples of the promotion of cuisine, related to sphere of international politics is Taiwan. «All in Good Taste: Savour the Flavours of Taiwan», launched in 2010, is aimed at expanding the number of Taiwanese restaurant businesses around the world, organize culinary events with a focus on national gastronomy and help local chefs to take part in prestigious international competitions with some financial support [2].

Asian countries are not the only examples of successful promotion of their politics with the help of gastrodiplo-macy. In 2006 there was a tourism campaign called «Perú Mucho Gusto» and in 2011 an official Peruvian culinary diplomacy programme started. The result of this campaign was funding of national culinary books, high-profile food festivals, and the establishment of Peruvian restaurants all over the world. The official campaign aimed to have Peruvian cuisine to be included in UNESCO's list of Intangible Cultural Heritage but even multicultural national identity did not help Peruvian gastronomy to be added to this list. However, Peru has attained greater prestige for its cuisine among international food communities and won the World's Leading Culinary Destination award for eight years in a row from 2012 to 2019.

Since the early 2000s, many countries have started incorporating gastronomy into their cultural diplomacy to improve their image in the international sphere and show the world not only their food but their history as well. Gastrodiplomacy is in the spotlight and has a significant effect. If one tries the cuisine of a country, then one can be fully engaged with a country itself, interested in its history and why it is developing this or that way. Gastrodiplomacy can be a platform to introduce a country's nation branding through the sophistication and diversity of its cuisine. Gastrodiplomacy is an option for the government in a soft-power approach to improve image and nation branding that country has.

References

1. Chapple-Sokol S. Culinary Diplomacy: Breaking Bread to Win Hearts and Minds. *The Hague Journal of Diplomacy*. 2013. Vol. 8. P. 161–183. URL: <http://culinarydiplomacy.com/wp-content/uploads/2013/09/breaking-bread-to-win-hearts-and-minds.pdf>
2. Eight great gastrodiplomacy nations. *USC Center on Public Diplomacy*. URL: <https://uscpublicdiplomacy.org/story/eight-great-gastrodiplomacy-nations>
3. Gastrodiplomacy – Soft Power with Good Flavour. *CorD*. URL: <https://cordmagazine.com/diplomacy/gastrodiplomacy-soft-power-with-good-flavour>

G7 SUMMIT 2021: DECISIONS, DIRECTIONS, PRIORITIES OF WORLD LEADERS

Eremenko I. O.,

Student of the University of Customs and Finance

(Scientific supervisor – **Parshyna M. Y., PhD,**

Associate Professor of International Economic Relations

and Regional Studies of the University of Customs and Finance)

The G7 Summit is one of the most influential and important events in world politics. Leaders of the world's most economically and politically powerful nations gather together on an annual basis to discuss directions and priorities for the future in different policy areas. Topics of discussion include economic issues, health, security, foreign affairs and geopolitical challenges.

Priority agenda, set during the meeting, usually very, depending on the global state. The G7 meetings have been held starting from the 1970s [4]. The decisions, which made during the summit, possess a global effect. Many guests and high representatives all over the world are invited to be present on the event.

The latest 47th summit took place in Carbis Bay in Cornwall, UK on 11–13 June 2021 [4]. India, Australia, South Korea and South Africa were invited to attend the summit as guest countries [5]. In the Shared Agenda for Global Action to Build Back Better, Carbis Bay G7 summit's communiqué, the main tasks and objectives for the future were set. They included: ending the on-going pandemic by massive vaccine distribution and preparing for future global health threats; reinvigorating economies by improving and adjusting recovery plans,

protecting, supporting and creating decent jobs, and investing in quality infrastructure, innovation, training and skills; securing future prosperity by strengthening global trade and economy as well as ensuring a fairer global tax system; promoting G7's values of freedom, democracy and the rule of law [1].

The key global issue, that is given most attention to, is the COVID-19 pandemic. The Coronavirus, that was first identified in China in 2019, by 2021 managed to spread around the globe, kill more than 4 million people, shake the world economy and show how vulnerable nations are when unprepared. That is why members of the Group of seven need to make sure that such disaster must never happen again. Fortunately, they do not have to start from a scratch, because a lot of progress in the health sector has already been done. According to WHO, 3.8 billion vaccine doses have already been administered around the globe and more are on the way. The G7's success in vaccine distribution, especially in poor regions, where the virus possesses an even greater danger, will eventually result in reduction of transmission and make COVID-19 less of a threat in a long run. These seven countries must show a good example of dealing with the global crisis to all other nations, especially to the other members of the G20, to encourage policy and priority shifting all over the globe.

The second most crucial issue, that must be dealt with immediately, is climate change. The level of carbon emission in the US alone, with approximately 5 million metric tons a year, places the country on the 2nd place after China. Fortunately, the new Biden-led administration realizes all seriousness of this problem. That is why the US decided to rejoin the Paris climate agreement in 2021, thus showing its readiness to prevent a future disaster and making it much easier to take cooperative actions in the climate field. The G7 committed to halve their collective emissions over the two decades to 2030, however achieving this task will require serious policy changes [1]. Such policy changes must firstly be implemented in countries with the highest levels of carbon emission, which are: 1) China (9.3 GT), 2) United States (4.8 GT), 3) India (2.2 GT), 4) Russia (1.5 GT), 5) Japan (1.1 GT), 6) Germany (0.7 GT) [5]. Most of the countries are willing to cut their emission levels, however not all of them are ready to face sudden energy and economic crisis.

Other priorities for G7 include economic support, by shifting the economic focus from crisis response to growth promotion, with intentions to create jobs, invest in infrastructure and drive innovation; ensuring a freer and fairer trade and global tax system; improving cooperation between the Group of seven and other countries; promotion of democratic values, such as freedom, the rule of law and respect for human rights [1].

Therefore, the Group of seven Summit has an undeniable impact on global politics. The event helps to coordinate cooperative global actions to achieve most efficient results in different policy sectors. The G7 Summit 2021 focused on the COVID-19 pandemic, climate change, economic recovery, improvement of global partnership and promotion of the fundamental democratic values. As we can see, the set objectives are rather ambitious and will require global effort and patience to achieve.

References

1. Carbis bay g7 summit communiqué. *Consilium Europa*. URL: <https://www.consilium.europa.eu/media/50361/carbis-bay-g7-summit-communiqué.pdf> (Last Accessed 01.08.2021).
2. Carbon Footprint By Country 2021. *World Population Review*: web-site. URL: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/carbon-footprint-by-country> (Last Accessed 20.10.2021).
3. G7 Leaders' Summit 2021. *IISD*: web-site. URL: <https://sdg.iisd.org/events/g7-leaders-summit-2021/> (Last Accessed 01.08.2021).
4. G7 Summit 2021: What is the G7, when is it meeting and where is the summit taking place? *CAFOD*: web-site. URL: <https://cafod.org.uk/Campaign/Reclaim-our-common-home/What-is-the-G7-Summit-2021> (Last Accessed 01.08.2021).
5. Members & Guests. G7 UK 2021. URL: <https://www.g7uk.org/members-guests> (Last Accessed 01.08.2021).

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ В УМОВАХ ЗМІН РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Філімоненко Є. А.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Кучер М. М.**, к.е.н., доц.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів)

Фінансова система країни має вирішальне значення для функціонування економіки в цілому та має прямий вплив на умови ринкового середовища, у якому взаємодіють суб'єкти господарювання. У такому разі фінанси служать трьома основними цілями:

1) кредитне забезпечення. Кредит стимулює економічну активність, дозволяючи підприємствам інвестувати наявні вільні гроші, домогосподарствам – купувати житло, а урядам – згладжувати свої витрати, пом'якшуючи циклічність податкових надходжень та інвестуючи в інфраструктурні проекти;

2) забезпечення ліквідності. Підприємства та домогосподарства повинні мати захист від несподіваних потреб у готівці;

3) послуги з управління ризиками. Фінанси дозволяють підприємствам і домогосподарствам захистити свої ризики від впливу ризиків фінансових ринків та зміни цін на товари [2].

Функціонування в ринковому середовищі вимагає від українських підприємств не тільки підтримання фінансової стійкості й платоспроможності, але й ефективного управління процесом формування та використання фінансових ресурсів. Ефективне управління фінансовим забезпе-

ченням є однією з найважливіших передумов, яка характеризує можливість адаптації підприємств до динамічних умов ринкового середовища, оскільки вони є джерелом формування всіх інших видів ресурсів [1]. Ефективне управління фінансами господарюючих суб'єктів загалом сприяє їх діяльності в частині прийняття рішень. Це дозволяє підприємствам пристосовуватися до змін ринкового середовища за рахунок визначення потенційних проблем із грошовими потоками до їх виникнення та допомогти підготуватися до них й запобігти фінансовим проблемам у майбутньому. З огляду на це для суб'єктів господарювання важливим стає створення та підтримка добрих відносин з банками, іншими кредиторами та клієнтами для ефективного управління грошовим потоком [1; 2]. Формування фінансової стратегії та ведення бюджету чи бізнес-плану із періодичним його оновленням допомагає керувати грошовими потоками бізнесу, дозволяючи: враховувати фактичні цифри; порівнювати фактичні показники з бюджетом або планом; визначати будь-які невідповідності та досліджувати їх причини (наприклад, разові сезонні витрати та потреби, зміни в економіці або проблеми у бізнесі); прийняти рішення, чи потрібно оновити бюджет або план [2].

У процесі діяльності суб'єктами господарювання постійно необхідно враховувати появу нових факторів, таких як несподівано велике замовлення або прихід нового конкурента на ринок, а також те, чи потрібно ці зміни включати до бізнес-плану чи бюджету. Для того, щоб виявити та вирішити будь-які потенційні проблеми, суб'єкти господарювання завжди повинні бути в курсі будь-яких зовнішніх подій та ринкових умов, які можуть вплинути на бізнес, і, у разі необхідності, бути готовими реагувати та швидко змінювати свої плани [1; 2]. Суб'єкти господарювання завжди повинні володіти інформацією про такі важливі елементи, які можуть суттєво вплинути на їх фінансову діяльність: відсотки та валютні курси – вони можуть вплинути на загальний торговий клімат і не стосуються лише прямих витрат. Наприклад, процентні ставки можуть впливати на певні галузі економіки більше, ніж на інші, і в різний час, а валютні курси можуть впливати на те, наскільки легко чи рентабельно вести бізнес з іншою країною; діяльність конкурентів – як існуючих, так і нових, і в чому їх сильні та слабкі сторони. нові технології та інновації, які можуть змінити ринок та збільшити або зменшити попит на існуючий товар чи послугу [1; 2].

Усі підприємства відчувають зміни в загальному середовищі продажів у певний момент. Ці зміни можуть вплинути на всю економіку (наприклад, стати причиною спаду або економічної кризи) або вони можуть вплинути лише на певну галузь чи сектор. Для суб'єктів господарювання важливим є приділення достатньої уваги до можливих змін та вчасна корекція прогнозів та планів з метою компенсації та уникнення потенційних проблем із фінансовими аспектами діяльності, які передусім пов'язані із грошовими потоками [1; 2].

Отже, середовище, в якому працюють підприємства, може швидко змінитися. Тому постає необхідність відстежувати зміни, що відбуваються всередині підприємства та зовні, поза бізнесом та здійснювати моніторинг впливу цих змін на фінанси бізнесу. Таким чином, фінансова стратегія сьогодні стає невід'ємною складовою ефективного функціонування будь-якого підприємства. Зміни ситуацій на ринку стає причиною коригувань фінансової, а, внаслідок, і загальної стратегії підприємства.

Список використаних джерел

1. Вознюк Ю. А., Губанова Л. І. Теоретичні аспекти стратегічного управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах ринкового середовища. URL: <http://intkonf.org/voznyuk-yua-gubanova-li-teoretichni-aspekti-strategichnogo-upravlinnya-finansovimi-resursami-pidpriemtsva-v-umovah-rinkovogo-seredovischa> (дата звернення: 15.10.2021).
2. Baily M. N., Elliott D. J. The Role of Finance in the Economy: Implications for Structural Reform of the Financial Sector. 2013. URL: <https://www.brookings.edu/research/the-role-of-finance-in-the-economy-implications-for-structural-reform-of-the-financial-sector> (дата звернення: 15.10.2021).

*Секція 6. Трансформація вітчизняної правової системи:
історико-правові та філософські аспекти*

**СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ «НАРУГА»
У КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ УКРАЇНИ**

Циб І. С.,

аспірант кафедри кримінального
права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Станом на теперішній час не тільки в Україні, а й у всьому світі перед органами державної влади та органами місцевого самоврядування гостро постало питання боротьби із злочинністю. У внутрішній політиці України найбільш пріоритетно розглядається урегулювання питання у цифровому еквіваленті щодо зменшення відсотка статистики вчинення злочинів проти громадського порядку та моралі, а також злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

З огляду на викладене вище, не зважаючи на значну кількість науковців, які приділили увагу вказаній тематиці у своїх роботах, а саме: В. П. Бахін, В. В. Кузнєцов, О. М. Бандурка, Ю. В. Баулін, І. В. Бондар, Н. О. Гуторова, С. Ф. Денисов, О. М. Джука, Л. В. Дорош, О. О. Житний, О. О. Кошкаров, І. М. Копотун, В. Н. Налуцишн, О. М. Омельчук, В. В. Карман, В. І. Осадчий, М. І. Хавронюк, С. С. Яценко, Р. С. Белкіна, В. В. Бірюкова, І. Є. Биховського, С. О. Голунського, В. П. Колмакова, М. І. Порубова, О. Р. Ратінова, І. М. Якімова, П. І. Тарасова-Радіонова, М. В. Салтевського, В. Ю. Шепітька та ін, наукова категорія «наруга» в юридичному аспекті залишається без чітко визначеної дефініції.

Враховуючи те, що дефініція «наруга» є невід'ємною складовою вищеперерахованих розділів передбачених чинним кримінальним кодексом України, для більш точного розуміння проблематики винесеного на розгляд питання, вважаю за необхідне з'ясувати, що ж таке «наруга».

Тож, у широкому розумінні «наруга» - це образливе, грубе, нестерпне знуцання над ким-небудь, або над чим-небудь [1].

Генеза використання поняття «наруга» у кримінально-правовій доктрині України бере свій початок ще з попереднього кримінального кодексу Української Радянської Соціалістичної Республіки (далі – КК УРСР) від 28.12.1960, але у вказаному кримінальному кодексі безпосередньо термін «наруга» не використовувався, а використовувався тотожній за своїм смисловим навантаженням термін «глумлення».

Термін «глумлення» також не мав чітко визначеної дефініції передбаченої загальною частиною кримінального кодексу України (далі – ККУ),

але зустрічався у двох главах особливої частини, а саме: Глава IX «Злочини проти порядку управління» (ст. 187² «Глум над державою») та Глава X «Злочини проти громадської безпеки, громадського порядку та народного здоров'я» (ст. 212 «Глум над могилою»).

У чинному кримінальному кодексі України від 01.09.2001 термін «наруга» також зустрічається у двох розділах особливої частини, а саме Розділі XII «Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності» (ст. 297 «Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого») та у Розділі XV «Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів» (ст. 338 «Наруга над державними символами»).

З метою відтворення (формування) юридичної дефініції тотожних термінів «наруга та глум» вважаю за необхідне порівняти та проаналізувати всі елементи складів злочинів, ознакою яких виступав глум, а станом на теперішній час виступає наруга.

Тож, у статті 187² КК УРСР (1960 року):

✓ безпосереднім об'єктом злочину виступав авторитет держави і суспільний лад України та її суверенітет, які виражаються у її символах; суверенітет інших держав;

✓ об'єктивна сторона злочину характеризується активними діями, що є глумом над державними символами;

✓ об'єктивна ознака злочину – публічний характер дій;

✓ суб'єкт злочину – загальний;

✓ суб'єктивна сторона злочину виступає у формі прямого умислу;

✓ злочин вважається закінченим з моменту вчинення дій, пов'язаних з глумом щодо державних символів [2].

У статті 212 КК УРСР (1960 року):

✓ безпосереднім об'єктом злочину виступали моральні засади суспільства в частині поваги до померлих та їх місць поховання;

✓ об'єктивна сторона злочину характеризується активними діями в частині наруги над могилою;

✓ суб'єкт злочину – загальний;

✓ суб'єктивна сторона злочину виступає у формі прямого умислу;

✓ злочин вважається закінченим з моменту вчинення активних дій [2].

Стаття 338 ККУ (2001 року):

✓ безпосереднім об'єктом злочину виступає авторитет Української держави, який підривається у разі посягання на державні символи як України так і іноземних держав;

✓ об'єктивна сторона злочину полягає у публічній нарузі;

✓ суб'єкт злочину – загальний;

✓ суб'єктивна сторона злочину виступає у формі прямого умислу;

✓ злочин вважається закінченим з моменту вчинення активних дій [3].

Стаття 297 ККУ (2001 року):

- ✓ безпосереднім об'єктом злочину виступають моральні засади суспільства в частині поваги до померлих та місць їх поховання;
- ✓ об'єктивна сторона злочину - наруга над могилою, іншим місцем поховання, над трупом або урною з прахом покійного;
- ✓ суб'єкт злочину – загальний;
- ✓ суб'єктивна сторона злочину виступає у формі прямого умислу;
- ✓ злочин вважається закінченим з моменту вчинення самих дій [3].

Таким чином, виходячи із викладеного вище та на підставі проведеного порівняльного аналізу, порівнявши всі основні структурні елементи складів злочинів характерними ознаками яких виступають наруга та глум, на розгляд та подальше доопрацювання можна висвітлити дефініцію терміну наруга в юридичному аспекті.

Підбиваючи підсумки розглядаємого питання, можна висвітлити дефініцію терміну наруга (в юридичному значенні) – це прояв активної, умисної поведінки особи, яка виражається у грубому, образливому, суспільно-нестерпному ставленні до чого-небудь, або до кого-небудь та може нести (мати) як публічний так і латентний характер.

Список використаних джерел

1. Напиральська В.І. Проблемні питання кваліфікації злочинів за статтею 338 Кримінального кодексу України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://law.stateandregions.zp.ua/archive/1_2013/37.pdf
2. Кримінальний кодекс Української РСР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KD0006.html
3. Кримінальний кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

ПРОБЛЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Волкова М. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Ліпинський В. В.,**

д.ю.н., доц., професор кафедри адміністративного

та митного права

Університету митної справи та фінансів)

Реформування системи органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування у напрямку децентралізації зумовлює актуальність проблеми розмежування повноважень та взаємодії цих органів. Обраний напрямок має на меті поєднати єдність державної влади з одночасною самостійністю територіальних громад, сприяти ефективності взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Саме це дозволить

якнайкраще поєднати державний і місцевий інтерес у здійсненні управління на місцях.

Попри чималий прогрес у реформі децентралізації, незавершеним є створення чіткого механізму розподілу державних та самоврядних послуг. При цьому, обидва владні центри є відповідальними перед мешканцями територіальних громад, що зумовлює пошук певних форм і методів співпраці. Проте відсутність остаточного законодавчого визначення компетенції органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування не дозволяє масштабувати цей процес та зробити невідворотно обов'язковим.

О. С. Коврига вказує на такі причини невідповідності чинної системи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування принципам демократії, європейським стандартам та їх надмірної централізації: неефективна організація діяльності міністерств; малораціональна система органів виконавчої влади на центральному рівні; неефективна організація публічної влади на регіональному та місцевому рівнях; неефективне місцеве самоврядування; відсутність паритетних засад у відносинах особи з такими органами [1, с. 17].

Постає необхідність чітко розмежувати повноваження між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади на кожному з територіальних рівнів адміністративно-територіального устрою України (на рівні області, району, громади), зокрема, у сфері освіти, охорони здоров'я, дозвілля, соціально-економічного розвитку, інфраструктури.

Звідси випливає завдання щодо розподілу повноважень територіальних органів центральних органів виконавчої влади, їх підрозділів з урахуванням принципу субсидіарності та нової територіальної основи; переформування місцевих державних адміністрацій відповідно до нової компетенції. Така компетенція має полягати у забезпеченні законності та правопорядку, додержанні прав і свобод громадян, виконанні державних і регіональних програм, забезпеченні координації (взаємодії) діяльності територіальних органів центральних органів виконавчої влади, здійсненні адміністративного нагляду за законністю актів органів місцевого самоврядування, що має відобразитися у відповідних повноваженнях [3].

Задля спрощення діяльності органів місцевого самоврядування, уніфікації, реалізації принципу правової визначеності доцільним буде законодавчо визначити однакові повноваження для всіх органів місцевого самоврядування (у селі, селищі, місті). Також важливим для практичної роботи цих органів є ліквідація дублювання повноважень органів місцевого самоврядування різних рівнів. Тобто, слід позбавити районні ради тих повноважень, які вже було надано територіальним громадам.

Постановою Кабінету Міністрів України № 695 від 05.08.2020 р. затверджено Державну стратегію регіонального розвитку на 2021–2027 роки, що є основним планувальним документом для реалізації секторальних стратегій розвитку, координації державної політики у різних сферах [2]. Важливою є зміна підходів: стратегією визначено, що з 2021 року розроблення та реалізація політики здійснюється на усіх рівнях врядування (центральний, регіональний, місцевий) із залученням неурядових організа-

цій. Кабінетом Міністрів України буде забезпечуватися належний рівень координації, зокрема через Міжвідомчу координаційну комісію з питань регіонального розвитку [2].

На державному рівні визнано, що однією із загроз безпеці держави є слабкість органів виконавчої влади, насамперед на регіональному та місцевому рівні, та органів місцевого самоврядування, що часто проявляється у відсутності ініціативи, досвіду та компетенцій щодо розв'язання проблем регіонального та місцевого значення, оперативного реагування на виклики, що постають, розроблення заходів щодо прискорення економічного розвитку територій [2].

Таким чином, відбуваються зміни у співвідношенні централізації і децентралізації. Одним із завдань діяльності суб'єктів публічної влади є дотримання узгодженої стратегії регіонального розвитку на підставі чітко визначених законодавчих положень щодо перерозподілу й розмежувань компетенцій, що слугуватимуть для підтримання балансу. Отже, необхідно продовжувати здійснювати системні зміни та завершити процес розмежування повноважень органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування.

Список використаних джерел

1. Коврига О. С. Розвиток публічного адміністрування як умова вдосконалення функціонування органів влади. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління. 2018. Т. 29(68), №2. С. 14–18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sntvupa_2018_29_2_5.

2. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: постанова КМУ від 05.08.2020 р. № 695. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>

3. Реформа децентралізації. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади: офіційний веб-сайт. 2021. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi>

АДМІНІСТРАТИВНІ АКТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ ЗІ СТАНДАРТІВ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ

Левіна Н. М.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Ліпинський В. В.**, д.ю.н., доц.,
професор кафедри адміністративного та митного права
Університету митної справи та фінансів)

Україна на шляху до Європейської інтеграції свого часу зіткнулася з необхідністю проведення адміністративної реформи майже в усіх сферах публічного управління. Як наслідок, значна частина сформованих інститутів адміністративного права стала об'єктом наукових досліджень, метою

яких були і залишаються перегляд та трансформація цих інститутів за прикладом кращої європейської практики. Зокрема, дане положення стосується і таких інструментів діяльності публічної адміністрації як адміністративні акти, за допомогою яких регулюються більшість відносин, що складаються у сфері публічного управління.

Дослідженню поняття адміністративного акта, його сутності, значення, а також проблематики видання адміністративних актів центральними органами виконавчої влади зі спеціальним статусом присвячені праці таких науковців як: В. Б. Авер'янов, Н. В. Александрова, О. Бріт, А. С. Васильєв, Р. Ф. Васильєв, Р. С. Мельник, Н. Г. Плахотнюк, В. П. Тимошук, тощо. Попри сформульовані цими вченими важливі висновки з означених тем, продовжує залишатися низка дискусійних питань з приводу визначення сутності адміністративних актів та специфіки їх застосування центральними органами виконавчої влади зі спеціальним статусом (далі – ЦОВВ).

Тож, метою даного дослідження буде аналіз змісту та особливостей адміністративних актів, що видаються Національною комісією зі стандартів державної мови як новим ЦОВВ зі спеціальним статусом, а також визначення проблемних питань, що виникають у процесі правового регулювання цього інституту зазначеним органом державної влади.

Національна комісія зі стандартів державної мови (далі Комісія) згідно із п.1 Положення про Національну комісію зі стандартів державної мови від 06.11.2019 року є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, діяльність якого спрямовує та координує Кабінет Міністрів України через Міністра освіти і науки [2].

Комісія відповідно до покладених на неї завдань уповноважена видавати такі адміністративні акти:

1. державні сертифікати про рівень володіння державною мовою;
2. засвідчені копії виконаних іспитових робіт;
3. рішення щодо розгляду скарг на результати іспиту на рівень володіння державною мовою.

Відповідно до передбаченої у законодавстві процедури, Комісія видає державний сертифікат, якщо за результатами складення іспиту на рівень володіння державною мовою заінтересована особа підтвердила володіння державною мовою на одному з рівнів володіння державною мовою та вимог до них, затверджених рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови 24 червня 2021 року за № 31.

Результати іспиту встановлюються не пізніше 15 календарних днів від дати складення іспиту. Після того, як Комісія ухвалює рішення про надання / ненадання претендентові державного сертифіката на підставі підсумкового електронного протоколу перевірки, запис про видачу державного сертифіката заноситься до Реєстру державних сертифікатів не пізніше наступного дня після встановлення результатів іспиту. Державний сертифікат вважається виданим у момент внесення до Реєстру відповідного запису [1].

Здавалося б, ніяких «підводних каменів», процедура отримання державного сертифікату проста і прозора, але на практиці існує ряд серйозних проблем. По-перше, кількість претендентів на його отримання значно пе-

ревищує кількість існуючих іспитових майданчиків. По-друге програмне забезпечення, яке мало б спрощувати процедуру подачі заявки на участь у іспиті містить багато дефектів та «багів». По-третє, розробники іспитового алгоритму прямо в інструкції до іспиту попереджають про можливість виникнення «технічного збою» при записі останнього блоку іспиту, який може звести нанівець усі старання претендентів отримати сертифікат. По-четверте, Комісія, ніяк не комунікує з претендентами у яких стався «технічний збій» ні через соціальні мережі, ні через звернення громадян, хоча це є її обов'язком як державного органу реагувати на скарги чи запити. По-п'яте, багато осіб, які вже склали іспит так і не отримали свій державний сертифікат про рівень володіння державною мовою, хоча передбачені законодавцем строки на їх видачу минули. Тобто, по суті отримати державний сертифікат важче, ніж це передбачає законодавча процедура.

Що стосується другого виду адміністративних актів, які Комісія уповноважена видавати громадянам, то Порядком видачі засвідчених копій виконаних іспитових робіт від 23 липня 2021 року передбачено, що формування копії іспитової роботи здійснюється автоматично програмними засобами та засобами кваліфікованого електронного підпису чи печатки в електронному кабінеті особи на підставі поданого нею запиту. Видача засвідченої копії іспитової роботи здійснюється шляхом її розміщення в електронному кабінеті особи для доступу до неї з метою перегляду, копіювання та друку [3]. Виходить, що Комісія стосовно видачі засвідчених копій іспитових робіт лише схвалює запит, який потім формується автоматично та розміщується в електронному кабінеті відповідної особи.

Рішення щодо розгляду скарг на результати іспиту на рівень володіння державною мовою згідно із п.13 Порядку оскарження результатів іспиту на рівень володіння державною мовою та розгляду скарг від 27.04.2021 р. має бути прийнято Комісією протягом 14 календарних днів із дати надходження скарги [4]. Та наразі існує проблема відсутності будь-якого реагування на звернення громадян у формі скарг, які має розглядати Комісія. З яких причин цей ЦОВВ зі спеціальним статусом не надає скаржнику рішення відносно його звернення не зрозуміло, але така тенденція може бути викликана надмірною кількістю скарг на «технічні збої» під час проведення іспиту на які Комісія також має реагувати.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що наразі існує ряд серйозних практичних проблем щодо видачі адміністративних актів Комісією, відповідно до покладених на неї повноважень. Більшість з них викликана недостатнім матеріальним та програмним забезпеченням з боку держави, а також переважанням Комісії скаргами щодо «технічних збоїв» під час проходження іспиту заінтересованими особами.

Список використаних джерел

1. Коли видається державний сертифікат про рівень володіння державною мовою? [Електронний ресурс] // Національна комісія зі стандартів державної мови: офіційний веб-портал. – 2021. – Режим доступу :

<https://mova.gov.ua/gromadskosti/zapitannya-vidpovidi/koli-vidayetsya-derzhavnij-sertifikat-pro-riven-volodinnya-derzhavnoyu-movoyu>.

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання Національної комісії зі стандартів державної мови» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт КМУ. – 2019. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/911-2019-%D0%BF#Text>.

3. Рішення Національної комісії зі стандартів державної мови "Про затвердження Порядку видачі засвідчених копій виконаних іспитових робіт" [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1017-21#n14>.

4. Рішення Національної комісії зі стандартів державної мови «Про затвердження Порядку оскарження результатів іспиту на рівень володіння державною мовою та розгляду скарг» [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0933-21#n13>.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Ковальова А. І.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Мінченко А. О.**, к.ю.н., доц.,
завідувач кафедри цивільного, господарського
та екологічного права)

Університету митної справи та фінансів

Сучасний інтенсивний процес оновлення вітчизняного законодавства та впровадження реформ спричинений трансформаційним періодом розвитку суспільства, який в першу чергу пов'язаний з глобалізацією. Проблематика трансформації національної правової системи має комплексний характер та зумовлює необхідність розробки концепції як в цілому, так і окремо в кожній галузі правового регулювання, що піднімає на порядок денний питання сучасних тенденцій та перспектив розвитку вітчизняного права в умовах взаємодії міжнародної, міждержавних та національних правових систем [3].

До питань дослідження трансформаційних процесів вітчизняної правової системи з урахуванням світових течій зверталися та у своїх працях такі теоретики та практики як: І. П. Сівчук, Л. Г. Удовика, М. Г. Хаустова, О. О. Сидоренко та інші. Проте швидкоплинність глобалізаційних процесів і підходів науковців до найефективнішого напряму розвитку правової системи нашої держави зумовлює необхідність аналізу позицій вчених та перегляду час від часу необхідних кроків з врахуванням особливостей ментальності.

Так, наприклад, світова пандемія COVID-19 не могла не вплинути на цифрову трансформацію в Україні та змусила звернутися до інструментів врегулювання дистанційного отримання державних послуг, до чого тогочасна вітчизняна правова система не була готова.

Розвиток цифрових технологій призвів до появи такої нової категорії прав як категорія цифрових прав, необхідності її правового регулювання та впровадження механізму захисту [1, с. 452].

В Україні напрямок цифровізації суспільства призвів до появи нового органу виконавчої влади – Міністерства цифрової трансформації, який поставив собі за мету взаємозв'язок існуючих державних реєстрів, а також можливість дистанційного отримання державних послуг та боротьба з корупцією шляхом мінімального впливу людського фактору.

В цьому випадку коректною, на нашу думку, є позиція Л. Г. Удовика, згідно якої правова система сучасної України відноситься саме до фрагментарно глобалізованого типу правових систем, особливість якого полягає у функціонуванні і розвитку з врахуванням окремих складових правової глобалізації, при цьому низка її елементів і підсистем залишаються в незмінному вигляді. Україна, долучившись до глобалізаційних процесів в правовій, економічній, соціальній, політичній, культурній сферах, здійснює кроки з метою інтеграції правової системи з правовою системою ЄС, активізує діяльність щодо членства держави у міжнародних організаціях, участі в міжнародних місіях, ратифікувала низку важливих міжнародних багатосторонніх договорів [2, с. 162].

Правова політика є породженням модернізації, тобто вона є результатом пошуку осучасненою державою нових схем управління правового життя, що модернізується з метою реалізації принципів законності, правової рівності та справедливості [4, с.85]. Відповідно, можливо виокремити наступні необхідні складові правової модернізації:

1. Конституціоналізація права, тобто пріоритетний розвиток його на підставі поваги прав людини та створення системи розподілу влади.

2. Поновлення та диференціація права внаслідок зміни моделі економічного розвитку.

3. Гуманізація кримінальної політики та раціоналізація виконання покарань.

4. Оптимізація судочинства.

5. Професіоналізація юридичної науки та юридичної освіти.

Список використаних джерел

1. Єлісеєва О. С. Цифрова трансформація правової системи України: поява нової категорії прав людини та необхідності її захисту. Харківський національний університет внутрішніх справ: 20 років у статусі національного : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 2 берез. 2021 р.) / редкол.: В. В. Сокурєнко (голова), Д. В. Швець (заст. голови), О. М. Бандурка та ін. ; упоряд. В. А. Греченко; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. С. 451–453.

2. Калюжний Р. А. Трансформації правової системи України в контексті глобалізації: теоретичне дослідження. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2014. № 2. С. 161–162.

3. Сівчук І. П. Трансформація національної правової системи в контексті світової глобалізації. Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики ХХІ століття : тези доп. учасників ІІІ Всеукр. наук.-практ. конф. Харків, 19 черв. 2020. С. 38–39.

4. Хаустова М. Г. Правова трансформація: теоретичний аспект. Актуальні проблеми сучасного міжнародного права : зб. наук. ст. за матеріалами ІІ Харк. міжнар.-прав. читань, присвяч. пам'яті проф. М. В. Яновського і В. С. Семенова, Харків, 21 листоп. 2016 р. : у 2 ч. Харків, 2016. Ч. 1. С. 75–87.

ПРАВОВА ОСНОВА СТВОРЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ТЕХНОПАРКІВ В УКРАЇНІ

Волкова М. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Філатов В. В.**, к.ю.н., доцент,
доцент кафедри цивільного, господарського
та екологічного права
Університету митної справи та фінансів

Наразі розвиток інноваційної діяльності означає безумовне підвищення конкурентоспроможності країни серед провідних держав світу. Проте в рейтингу інноваційних економік Global Innovation Index 2020 Україна зайняла 45 місце [1]. На жаль, у нашій державі відсутня ефективна система трансформації результатів наукових досліджень у конкретні економічні здобутки, що демонструє неспроможність України створити необхідні умови та стимули для трансферу знань з наукової сфери у виробництво. Одним з ефективних напрямів у інноваційній сфері є створення та діяльність технопарків, їхнє вдосконалення та стрімкий розвиток. Це запорука формування наукоємних виробничих процесів, впровадження результатів науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт у промисловість. Адже діяльність технологічних парків сприяє створенню та запровадженню нових технологій, і є кращою формою інтеграції науки та виробництва. Найбільш відомий для всього світу приклад технопарку – це Кремнієва долина, яка створена в США, на базі Стенфордського університету.

Технопарки концентрують наукові, виробничі та фінансові ресурси та тим самим забезпечують відтворення повного життєвого циклу інновацій: дослідження – розробка – упровадження – масовий промисловий випуск високотехнологічної конкурентоспроможної продукції. Саме стимулювання інноваційної складової економіки, зокрема діяльності технопарків, може допомогти Україні забезпечити стійке економічне зростання. Основним законодавчим актом, що регулює діяльність технопарків в Україні, є Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» (далі – Закон). Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 1 цього Закону технологі-

чний парк (технопарк) – це юридична особа або група юридичних осіб, що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проектів технологічних парків з виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції [2].

На даний момент в Україні існує 16 технопарків [2]. Саме Законом встановлюється вичерпний їх перелік. Це є першою з проблем, так як при створенні нового технопарку для його державної реєстрації необхідно внести зміни в Закон. Це означає проходження тривалої законодавчої процедури лише для того, щоб дія Закону поширювалася і на новий технологічний парк. Крім цього, передбачені Законом пільги поширюються не на весь технопарк, а лише на визначений проект технологічного парку, який розробляється відповідно до пріоритетних напрямів діяльності технологічного парку. У свою чергу ці пріоритетні напрями спочатку повинні бути розглянуті Президією Національної академії наук України та затверджені Міністерством освіти і науки України. А проект, що розробляється, має пройти ще розгляд і експертизу Міносвіти [2]. Тобто для реалізації ініціатив, які можуть стати точкою зростання для економіки держави, потрібно пройти безліч бюрократизованих процедур лише, щоб офіційно розпочати діяльність. Закономірно, що останні роки не вбачається зв'язок вже зареєстрованих технопарків з промисловістю та й взагалі відомості про їх успішну діяльність, створені робочі місця та значний внесок в економіку.

Мабуть, зазначені вище перешкоди можна здолати заради привабливої можливості обіцяної державної підтримки. Проте і цей аспект діяльності технопарків в Україні є недостатньо розвинутим. Законом встановлені такі види державної фінансової підтримки проектів технопарків: бюджетна програма підтримки діяльності технопарків; повне або часткове (до 50 %) безвідсоткове кредитування; повна або часткова компенсація відсотків, які сплачуються виконавцями проектів комерційним банкам та іншим фінансово-кредитним установам за кредитування проектів; цільові субсидії у вигляді сум ввізного мита за нове устаткування, обладнання, комплектуючі, матеріали, які не виробляються в Україні [2]. Але у 2010 р. прийняттям Податкового кодексу України було остаточно скасовано більш істотні пільги з надання цільових субсидій у вигляді податку на прибуток, ПДВ, ПДВ при імпорті товарів. Наразі взагалі не передбачено пільгових умов оподаткування для технопарків. А задекларована бюджетна програма ще ніколи не була затверджена окремо для технопарків (лише у зв'язку з іншими видатками). Тому пропонуємо повернути зазначені вище податкові пільги та доповнити амортизаційними, страховими пільгами.

Можна констатувати низьку зацікавленість інноваційно активних підприємств саме у офіційному форматі діяльності технопарків, що зумовлено зарегульованістю процедур і недостатніми преференціями. Необхідним є дослідження та аналіз діяльності технопарків в Україні, їхніх переваг та

недоліків для здійснення якісного правового регулювання та реалізації державної підтримки з метою підвищення інвестиційної привабливості цього формату. Саме наукові та технологічні розробки, пов'язані з високими технологіями, можуть посилити промислову потужність, забезпечити технологічний розвиток України. Саме тому перспективним напрямком законотворчої діяльності є врегулювання питань функціонування технопарків в Україні, зокрема слід акцентувати увагу на організаційному та інвестиційному аспектах, які мають стратегічне значення. Важливим питанням у цьому сенсі є формування законодавства про венчурну діяльність (відповідний законопроект вже перебуває у Верховній Раді України [3]) та впровадження методичних рекомендацій щодо створення технопарків та їхньої взаємодії з органами влади.

Список використаних джерел

1. The Global Innovation Index 2020: Who Will Finance Innovation? URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2020.pdf (дата звернення: 10.10.2021).
2. Про спеціальний режим інвестиційної й інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16 липня 1999 р. № 991-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text> (дата звернення: 10.10.2021).
3. Проект закону України «Про венчурну діяльність в інноваційній сфері». URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/jf0u200a?ed=2007_11_30 (дата звернення: 10.10.2021).

ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЮВЕНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ В УКРАЇНІ

Богомол Д. Є.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Мінченко А. О.**, к.ю.н., доц.,
доцент кафедри цивільного, господарського
та екологічного права
Університету митної справи та фінансів)

Сьогодні такі правові інститути, як ювенальне право і ювенальна юстиція набули найбільшої актуальності. Адже за 30 років незалежності дитяче населення України зменшилось майже удвічі і на даний момент становить 7,6 млн. дітей. **Кожна третя дитина** сьогодні живе за межею бідності і, як мінімум, **кожна сьома дитина** страждає від насильства в сім'ї [1]. Також не менш актуальним виступає питання злочинності серед неповнолітніх осіб. Все це викликає занепокоєність з боку держави та вимагає нових засобів і попереджень.

Ювенальне право – це право, яке спрямоване на забезпечення безпечного розвитку та незалежного існування у суспільстві дітей, шляхом закріплення статусу дитини як суб'єкта права. Загалом ця галузь права спрямована на захист та охорону прав дитини [2, с. 181].

Ювенальна юстиція – це спосіб організації правової системи для створення органів, установ та їх систем, які здійснюють правосуддя у справах правопорушення з боку неповнолітніх [2, с. 183].

Цією проблемою у сучасній українській юриспруденції загалом переймалися такі представники, як Л. М. Зілковська, О. І. Карпенко, Л. В. Кулачок, О. О. Левендаренко, Л. В. Левицька, В. Ф. Мороз. Проте, як прийнято вважати, найбільш вагомим є робота Н. М. Крестовської «Ювенальне право України: генезис та сучасний стан», яка започаткувала новий напрям у юриспруденції – ювеналістика [3, с. 9].

Незважаючи на те, що категорії ювенальне право та ювенальна юстиція існують вже досить давно, у правовій системі України вони перебувають в процесі становлення. Зокрема, у 2011 році був підписаний Указ Президента України «Про Концепцію розвитку кримінального правосуддя щодо неповнолітніх», правову основу врегулювання також становить Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження плану дій щодо реалізації Концепції розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні». Важливо також, що Кримінально процесуальний кодекс України (2012 р.), який містить «Кримінальне провадження щодо неповнолітніх», був фактично першим практичним кроком законодавця на шляху до ювенальної юстиції [4].

Але такі законодавчі акти, а також закони, про які вже йшлося вище, на жаль, не мають ознак державного системного механізму ювенальної юстиції. Якщо ці органи будуть запроваджені навіть на рівні міністерств (як Міністерство внутрішніх справ або Міністерство соціальної політики), які мають працювати узгоджено один з одним, то це не призведе ні до яких змін.

Варто зазначити також, що державні інституції України, включаючи законодавчу владу, ще не досягли європейського рівня. Тому впровадження ювенальної юстиції в Україні буде більш ефективним і прийнятним лише після узгодження законодавчих ініціатив у сфері загального права.

Ця невідповідність чинного законодавства України міжнародним стандартам ювенальної юстиції зумовлена економічною та політичною нестабільністю нашої країни. Як приклад можна взяти відмінності у сімейному законодавстві. Таким чином, згідно з чинними в Європі нормами, більшість українських сімей є нещасними, а тому є підстави позбавити батьків права на догляд за дітьми. Це сім'ї без батьків (незалежно від рівня доходів сім'ї), сім'ї, де не задовольняються всі потреби дітей (тому дитину слід вилучити з сім'ї та передати до дитячого будинку). Так з огляду на той факт, що більшість українських сімей живуть за межею бідності, усі вони офіційно перебувають в полі зацікавленості контролюючих органів і можуть бути позбавлені права виховувати своїх дітей через соціальну незахищеність.

Слід вважати доцільним запровадження в Україні інституту ювенальної юстиції, але це не має бути копією «західної моделі», яка передбачає окрему систему правосуддя для дітей та сімей, а повинна становити спеціальну систему допомоги дітям, у тому числі тим, хто скоїв чи вчинив злочини. Більш того, найважливішим завданням цієї інституції має бути захист, допомога та підтримка дітей, створення умов для розвитку та розк-

риття здібностей, визнання цінності та унікальності кожної дитини. Державна політика у сфері ювенальної юстиції в Україні має передбачати розробку національних програм, які передбачають підтримку багатодітних сімей, захист традиційних сімейних цінностей, розвиток соціальної інфраструктури дітей тощо. Ефективним результатом такого наряду держави має стати створення ефективної системи співпраці між усіма установами та службами, які працюють з дітьми.

Не вжиття таких заходів на державному рівні, продовжить загрозливу тенденцію скорочення дитячого населення в Україні.

Список використаних джерел

1. Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ. Ювенальна юстиція в Україні: проблеми, перспективи. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2734:yuvenalna-yustitsiya-v-ukrajini&catid=8&Itemid=350 (дата звернення: 05.10.2021)

2. Крестовська Н.М. До питання про функції ювенального права. Актуальні проблеми держави і права. Вип. 21, с. 180–185. URL: <http://www.apdp.in.ua/v21/35.pdf> (дата звернення: 05.10.2021)

3. Опацький Р. М. Ювенальна політика в Україні: адміністративно-правові засади формування та реалізації: монографія. Дніпро, 2020. 520 с.

4. Про Концепцію розвитку кримінального правосуддя щодо неповнолітніх. Закон України від 24 травня 2011 р. № 597/2011. Указ президента України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/597/2011#Text> (дата звернення: 05.10.2021)

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ ТЕРОРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: КОМПАРАТИВІСТСЬКИЙ АСПЕКТ

Власюк Л. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Мінченко А. О.**, к.ю.н., доц.,

доцент кафедри цивільного, господарського та екологічного права

Університету митної справи та фінансів)

Проблема боротьби з тероризмом є однією з найактуальніших сьогодні. Сучасний тероризм характеризується збільшенням технічного оснащення, високим рівнем організації та наявністю значних фінансових ресурсів. Посилюються зв'язки між терористичними організаціями та незаконним обігом наркотиків та зброї, а також помітна динаміка зростання терористичних угруповань у сучасному світі. В умовах збройної агресії проти України, в незаконному обігу нелегальної торгівлі зброєю відбувається зростання рівня кримінальних правопорушень терористичного спрямування, що породжують нові загрози й виклики.

Проблемам кримінальної відповідальності за злочини терористичної спрямованості та протидії тероризму присвятили свої праці такі вчені, як

В. Ф. Антипенко, М. М. Васілін, В. О. Глушков, С. У. Дикаєв, С. А. Зелінський, В. Комісаров, С. Хантінгтон, С. Хоффман.

Аналіз принципів та механізмів функціонування ефективних антитерористичних систем дозволяє встановити конкретні рекомендації щодо запобігання тероризму в Україні. Важливість вивчення міжнародного досвіду у боротьбі з тероризмом залежить від сучасних процесів глобалізації терористичної діяльності та розширення фінансування за межами однієї країни.

Однією з країн світу, яка неформально очолює боротьбу з міжнародним тероризмом, є Сполучені Штати Америки (США). Законодавство країни про боротьбу з тероризмом зазнало значних змін після загальновідомих терактів 11 вересня 2001 р. – прийняття федерального закону «Патріотичний акт», який розширив можливості правоохоронних органів, спеціальних служб та органів національної безпеки щодо запобігання тероризму. Закон передбачав встановлення нових форм співробітництва та обмін оперативною інформацією між правоохоронними та розвідувальними службами, а також необхідність створення координаційних структур для забезпечення співпраці [1].

Наступна країна – Сполучене Королівство Великобританії та Північної Ірландії. Великобританія протягом багатьох років бореться з тероризмом шляхом прийняття надзвичайного тимчасового антитерористичного законодавства про боротьбу з тероризмом. Таким чином, останній спеціалізований антитерористичний закон Великобританії про боротьбу з тероризмом набув чинності в липні 2015 р. – «Закон про боротьбу з тероризмом і безпекою». Серед правових положень закону слід зазначити: запровадження обмежень на в'їзд громадян та іноземців, підозрюваних у терористичній діяльності; збільшення переліку даних, які необхідні постачальникам для збереження, та вдосконалення процедури отримання їх правоохоронними органами; посилення боротьби з терористичною ідеологією, особливо в навчальних закладах та створення інших бар'єрів для залучення окремих осіб до терористичної діяльності [1; 2].

У Федеративній Республіці Німеччина прийнято закон «Про заходи з протидії тероризму», яким передбачається: запровадження жорстких правил реєстрації власників передплаченого зв'язку; організація автоматизованого обміну інформацією між національними спецслужбами та правоохоронними органами, а також зі спецслужбами іноземних держав; збільшення термінів зберігання відповідної інформації; розширення оперативної складової в діяльності поліції [2].

Інша країна, яка досягла значних успіхів у запобіганні тероризму, – Ізраїль. Ця держава має тривалу історію боротьби з тероризмом: з моменту свого заснування, у 1948 р., Ізраїль зіткнувся з загрозою терористичних нападів з боку деяких радикальних організацій, включаючи Народний фронт визволення Палестини та Хамас. Прийняття Закону Кнесету «Про боротьбу з тероризмом» надало правоохоронним органам та спеціальним службам широких кримінально-правових та адміністративно-правових повноважень щодо запобігання створенню, існуванню та функціонуванню терористичних організацій, а також вчиненню терористичних актів, що

вчиняються як терористичними організаціями, так і терористами-одинаками [3].

На сьогодні Україна підписала низку двосторонніх угод з іншими країнами щодо боротьби з тероризмом та транснаціональною злочинністю. Окрім механізмів договірної співпраці у сфері запобігання тероризму, міжнародне товариство створило спеціалізовані міжнародні органи та інститути. Особливе місце серед них посідає Контртерористичний комітет, створений у 2001 р. Радою Безпеки ООН [3].

Слід вважати доцільним запровадження в Україні таких елементів міжнародного досвіду боротьби з тероризмом, на прикладі кращих практик США, Великобританії, Ізраїлю, ФРН, як: запобігання терористичній діяльності та транснаціональній злочинності; забезпечення безпеки кордонів; реалізація імміграційної та митної політики; забезпечення економічної безпеки та кібербезпеки; протидія фінансуванню тероризму.

Список використаних джерел

1. Актуальні питання протидії тероризму у світі та в Україні: аналіт. доп. / за заг. ред. О. О. Резнікової. Київ : НІСД, 2017. 60 с.
2. Kremnitzer M., Shany Y. The Counter-Terrorism Memorandum Bill. URL: <https://en.idi.org.il/articles/6989> (дата звернення: 06.10.2021).
3. Місюра А. О. Іноземний досвід протидії тероризму: висновки для України: аналіт. зап. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalnabezpeka/inozemniy-dosvid-protidii-terorizmu-visnovki-dlya-ukraini> (дата звернення: 05.10.2021).

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗВЕРНЕННЯ СТЯГНЕННЯ НА ІПОТЕЧНЕ ЖИТЛО ЩОДО ВИСЕЛЕННЯ ДІТЕЙ

Трушкіна А. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів

Пилипенко А. А., к.ю.н., доц.,

доцентка кафедри цивільного, господарського

та екологічного права

Університету митної справи та фінансів

В реаліях сьогодення ринок нерухомості є відкритим і доволі варіативним. Проте, гострим залишається питання фінансової спроможності придбання квартири або будинку, особливо для молодих сімей. Адже розмір середнього заробітку молоді в Україні не дає можливості вільно придбати житло без суттєвих заощаджень, або кредитів. Саме такий фінансовий стан спонукає людей до вирішення питання щодо придбання нерухомості в довгострокову іпотеку.

Договір довгострокової іпотеки може бути укладений строком до 20 років. Відповідно до нього іпотекодавець зобов'язується регулярно - раз на місяць вносити відповідний платіж, пропустивши строки якого доведеться

сплатити неустойку. У випадку неплатоспроможності чи злісного ухиляння від погашення кредиту, банк-іпотекодержатель вправі звернути стягнення кредиту на предмет іпотеки. Наріжним каменем в питанні звернення стягнення на іпотечне житло є виселення зареєстрованих мешканців, особливо ускладненим є виселення дітей.

Кредитний договір, забезпечений іпотекою, передбачає, що банк надає позичальнику кредит у вигляді грошових коштів на придбання житлових будинків, квартир, а він зобов'язується їх повернути. У разі неповернення боргу банк, як правило, звертається до суду з позовом про звернення стягнення на предмет іпотеки та виселення мешканців з іпотечного житла.

Відповідно до ч. 2 ст. 109 Житлового кодексу Української РСР громадянам, яких виселяють із жилих приміщень, одночасно надається інше постійне жите приміщення, за винятком виселення громадян при зверненні стягнення на жилі приміщення, що були придбані ними за рахунок кредиту (позики) банку чи іншої особи, повернення якого забезпечене іпотекою відповідного жилого приміщення. Отже в разі наявності у кредитному договорі в графі цільового призначення кредиту фрази «на придбання жилого нерухомого майна», виселення дозволено законом.

У Законі України «Про іпотеку» (ст. 33, 39, 40), зокрема, встановлено, що одночасно із рішенням про звернення стягнення на предмет іпотеки суд за заявою іпотекодержателя виносить рішення про виселення мешканців за наявності підстав, передбачених законом, якщо предметом іпотеки є житловий будинок або житлове приміщення. Однак процедура ускладнюється в разі наявності зареєстрованих у житлі дітей. Посилаючись на відсутність підстав для виселення малолітніх та/або неповнолітніх дітей з іпотечного майна, практично у всіх справах позичальники заперечують проти задоволення таких позовів.

На вирішення цієї проблемної ситуації була спрямована Постанова КМУ від 27.05.2020 № 481 «Про внесення змін до Правил реєстрації місця проживання», в якій визначено, що для реєстрації місця проживання особи, у разі перебування житла в іпотеці, довірчій власності як способу забезпечення виконання зобов'язань, додатково подається письмова згода відповідного іпотекодержателя або довірчого власника. Отже, банк при оформленні іпотечного договору отримав право дозволяти або забороняти реєстрацію дітей в такому житлі. Проте, ст. 29 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ) визначає, що місцем проживання фізичної особи є житло, в якому вона проживає постійно або тимчасово. А відповідно до норм ст. 29 ЦКУ, ст. 160, 161 Сімейного кодексу України місцем проживання дітей віком до 14 років є місце проживання їх батьків. Це означає, що діти віком до 14 років фактично не можуть мати відмінне від одного з батьків зареєстроване місце проживання. Таким чином, дитина не може проживати і залишатись зареєстрованою в іпотечній квартирі, з якої виселені її батьки або опікуни.

Тож, якщо банк як іпотекодержатель, діючи на власний розсуд, відмовить у реєстрації місця проживання в іпотечному житлі, власнику та чле-

нам його сім'ї доведеться підшукувати «вигадані» місця для реєстрації місця проживання себе та своїх дітей, там, де вони фактично не проживають, що, звісно, буде порушенням їх прав. Зокрема, можна дійти висновку, що в даному випадку порушується норма статті 47 Конституції України, яка передбачає право на житло, а також 4-й Принцип Декларації прав дитини, який передбачає право на належне житло, якого дитина в умовах іпотечного житла буде позбавлена.

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що в даному випадку наявна ієрархічна колізія нормативно-правових актів, тобто колізія, яка виникає внаслідок регулювання одних фактичних відносин нормами, закріпленими в актах, що мають різну юридичну силу. Верховний Суд зауважує, що правило, яке використовується для подолання ієрархічних колізій, є таким: у разі суперечності застосовуються норми, що закріплюються в нормативно-правових актах, які мають більш високу юридичну силу. Отже, у випадку суперечності норм підзаконного акту нормам законів України та міжнародних нормативно-правових актів слід застосовувати норми, що мають вищу юридичну силу.

Проте, зважаючи на важливість подальшого розвитку іпотечного кредитування в нашій державі, доцільно врегулювати дане питання на законодавчому рівні, з урахуванням прав дитини, закріплених нормами міжнародного права, Конституцією та чинним законодавством України.

Список використаних джерел

1. Житловий кодекс УРСР: Закон України від 30.06.1983 р. № 5465-Х. Дата оновлення: 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10#Text> (дата зверн.: 10.10.2021).
2. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 р. № 898-IV. Дата оновлення: 06.09.2021. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/898-15> (дата зверн.: 10.10.2021).
3. Про внесення змін до Правил реєстрації місця проживання: Постанова КМУ від 27.05.2020 р. № 481-2020-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481-2020-%D0%BF#Text> (дата зверн.: 10.10.2021).
4. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 06.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата зверн.: 10.10.2021).
5. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 р. № 2947-III. Дата оновлення: 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (дата зверн.: 10.10.2021).
6. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата зверн.: 10.10.2021).

ВИДИ ЗАХОДІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИМУСУ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ СУБ'ЄКТАМИ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Бровкіна М. І.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Ліпинський В. В.**, д.юр.н., проф.,
професор кафедри адміністративного та митного права
Університету митної справи та фінансів)

У більшості наукових джерел, присвячених різноманітним аспектам тлумачення права, цілком слушно акцентується увага на його важливості для результатів правозастосування, наголошується на особливій ролі інтерпретаційної практики у підвищенні якості правотворчості, підкреслюється вагомість тлумачення для реалізації правового статусу особи тощо. Безумовно, ці факти не заперечуються, але водночас важливою є думка про те, що позитивний вплив правотлумачної діяльності визначається рівнем її ефективності, який, на жаль, не завжди досягається тлумачем або правозастовником [1, с. 48].

На сучасному етапі розвитку теорії адміністративного права, є різні визначення категорії «адміністративний примус».

Так, О. П. Ключніченко, Д. А. Гавриленко визначають адміністративний примус не тільки як сукупність певних заходів, що застосовують відповідні державні органи до певних суб'єктів, а ще й розкривають його призначення: «... з метою запобігання протиправним вчинкам, притягнення до відповідальності за адміністративні правопорушення, забезпечення громадської безпеки» [2, с. 11; 3, с. 91].

Ю. С. Рябов адміністративний примус визначає як певні заходи, не окреслюючи ні їх види, ні призначення, наголошуючи при цьому тільки на позасудовому характері їх застосування [4, с. 9].

А. Т. Комзюк під адміністративним примусом пропонує розуміти застосування відповідними суб'єктами до осіб, які не перебувають у їх підпорядкуванні, незалежно від волі й бажання останніх, передбачених адміністративно-правовими нормами заходів впливу морального, майнового, особистісного та іншого характеру з метою охорони суспільних відносин, що виникають у сфері державного управління, шляхом попередження і припинення правопорушень, покарання за їх вчинення [5, с. 45].

На думку В. М. Столбового, адміністративний примус, який застосовує публічно адміністрація для регулювання зовнішніх міграційних процесів, – це владна діяльність публічної адміністрації щодо суб'єктів міграційних процесів з метою урегулювання їх відповідно до публічних інтересів, шляхом попередження і припинення правопорушень та покарання за їх вчинення [6, с.83].

Підсумовуючи вищезазначене можемо сказати, що адміністративний примус – це імперативна діяльність, яка здійснюється уповноваженими

суб'єктами публічної влади та передбачає застосування заходів впливу до суб'єктів адміністративного права у тому випадку, якщо вони порушують адміністративно-правові приписи законодавства.

В Україні відсутній нормативно-правовий акт, який би закріплював дефініцію «адміністративного примусу», його види і систему, тому це питання є дуже дискусійним у науковій спільності.

Відтак, різні вчені надають різну класифікацію заходів адміністративного примусу. Однак класично, виділяється три основні види:

1) адміністративно-попереджувальні заходи (перевірка документів, огляд, внесення подання про усунення причин правопорушень тощо);

2) заходи адміністративного припинення (адміністративне затримання, вилучення речей та документів, примусове лікування, відсторонення від керування тощо);

3) адміністративні стягнення (попередження, штраф, позбавлення спеціального права, адміністративний арешт тощо).

Але у деяких науковців прийнято виділяти п'ятичленну класифікацію заходів адміністративного примусу. Так, О. Миколенко ділить заходи адміністративного примусу на: адміністративно-запобіжні заходи, заходи адміністративного припинення, заходи адміністративної відповідальності, заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення (адміністративні заходи процесуально-забезпечувального характеру), адміністративно-відновлювальні заходи [7, с. 9–11].

Адміністративно-попереджувальні заходи – це сукупність примусових засобів та способів превентивного характеру, що застосовуються спеціально на це уповноваженими суб'єктами владних повноважень з метою попередження можливих правопорушень, обставин, що загрожують громадській та особистій безпеці осіб та запобіганню інших шкідливих наслідків надзвичайних ситуацій.

Їм притаманний чітко виражений превентивний характер, оскільки вони направлені на недопущення можливих правопорушень та запобігання шкідливим наслідкам будь-яких надзвичайних ситуацій (катастроф, аварій, стихійних лих тощо). Крім того, у Кодексі України про адміністративні правопорушення існує спеціальна стаття (ст. 6 «Попередження адміністративних правопорушень»), яка передбачає здійснення профілактичних заходів, визначає їх мету і суб'єктів. Суб'єкти публічної влади, застосовуючи адміністративно-попереджувальні заходи гарантують, забезпечують, створюють необхідні умови для своєчасного і належного дотримання норм діючого законодавства, а також відвертають можливі посягання на правопорядок, запобігають настанню небажаних наслідків, шкоди економічним, культурно-історичним та іншим охоронюваним інтересам держави, суспільства громадян України.

Адміністративні заходи припинення – це примусове зупинення правопорушень, спрямоване на недопущення та попередження можливих шкідливих наслідків і забезпечення застосування до винних осіб адміністративних стягнень. Причому вони можуть застосовуватися для припинення не тільки адміністративних проступків, а й кримінальних правопорушень.

Серед засобів адміністративного примусу заходи адміністративного припинення, що використовують у адміністративному порядку, найчисленніші. Їх застосування обумовлено потребою швидкого й ефективного припинення посягань на інтереси окремих громадян, держави та громадських об'єднань [8, с. 440–443].

Адміністративне стягнення являє собою каральні, «штрафні» санкції, які виявляються в позбавленні винного певних прав та привілеїв. У такий спосіб досягається мета – стягнення з правопорушника. За вчинений проступок він позбавляється якогось суб'єктивного права, обмежується його правосуб'єктність та на нього накладаються певні «штрафні» обов'язки. Крім втрат та обмежень, адміністративне стягнення тягне за собою ще й стан певної «адміністративної караності» (за аналогією з судимістю в кримінальному праві) [9, с. 135].

Підводячи підсумок можна зазначити, що недостатня законодавча регламентація адміністративного примусу породжує у науковців багато підстав для дискусій. Но сьогодні система заходів адміністративно-правового примусу є достатньо розгалуженою, а тому існують різні точки зору до їх класифікації.

Список використаних джерел

1. Ліпинський В. В. Сутність та зміст ефективності тлумачення адміністративно-деліктних правових норм. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2020. №46. С. 48–54.
2. Ключниченко А. П. Меры административного принуждения, применяемые милицией (Особенности. Классификация. Системовыражение): Учеб. пособие. К.: КВШ МВД СССР, 1979. 87 с.
3. Гавриленко Д. А. Вопросы предупреждения правонарушений общественного порядка средствами административного принуждения. Общетеоретические проблемы административно-правового обеспечения общественного порядка: Сб. науч. тр. К.: КВШ МВД СССР, 1982. С. 90–100.
4. Рябов Ю. С. Административно-предупредительные меры: Теоретические вопросы. Пермь: Кн. изд-во, 1974. 82 с.
5. Комзюк А. Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види та організаційно-правові питання реалізації: монографія. Харків : ХНУВС, 2002. 336 с.
6. Столбовий В. М. Регулювання зовнішньої міграції адміністративно-примусовими методами: дис. ... канд. юр. наук : 12.00.07 / Київський національний університет внутрішніх справ. Київ, 2007. 216 с.
7. Миколенко О. І. Адміністративний процес та адміністративна відповідальність в Україні: навч.-метод. посіб. Харків : Одиссей, 2010. 368 с.
8. Ткаля О. Адміністративно-правовий вплив на неправомірну поведінку: теоретичний аспект. Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані. 2016. Розділ 2. С. 425–450.
9. Петренко О. С. Адміністративні стягнення та санкції як категорії адміністративного права. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2011. № 3. С. 133–140.

ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ШЛЯХ ЗАКОНУ «ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ»

Злобіна О. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Мінченко А. О.**, к.ю.н, доц.,

завідувач кафедри цивільного, господарського та екологічного права Університету митної справи та фінансів)

Мова є одним із ключових чинників національної ідентичності будь-якого народу і українці не є виключенням. Нині належна законодавча регламентація статусу української мови, як єдиної офіційної державної мови, та удосконалення порядку її застосування у публічних сферах суспільного життя, на всій території України, є необхідними кроками у бік зміцнення національної єдності нашого народу. Тож, питання відповідності вимогам сьогодення стану урегульованості мовних відносин є досить актуальним і потребує з'ясування особливостей генези інституту державної мови на прикладі останніх законодавчих ініціатив.

Необхідно відзначити важливість впливу на формування методології дослідження генезису інституту державної мови в Україні праць таких учених як: В. Заблоцький, Д. Грицяк, О. Куць, Л. Масенко, Т. Рябченко, Є. Ткаченко та інших. Водночас існує необхідність у комплексному дослідженні інституту державної мови в Україні, проблемних питань пов'язаних з реалізацією державної мовної політики у зв'язку з прийняттям Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Отже, метою даного дослідження буде характеристика походження Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», з'ясування історико-правових особливостей його прийняття та мовних проблем, які потребують подальшого правового регулювання.

Мовна політика нашої держави почала стрімко змінюватися на користь української мови після подій Революції гідності та розв'язання Росією гібридної війни проти України. Не в останню чергу цьому, також, сприяв і тиск на владу з боку численних громадських організацій, що довгий час намагалися поставити «мовне питання» ребром.

Наприкінці 2016 – на початку 2017 років у Верховній Раді було зареєстровано три мовні законопроекти: «Про мови в Україні» (№ 1015-3), «Про функціонування української мови як державної та порядок застосування інших мов в Україні» (№ 5669) і «Про державну мову» (№ 5670). Усі вони мали спільну позицію щодо статусу української мови як єдиної державної мови та як невід'ємного складника конституційного ладу нашої країни.

Однак аналіз цих законопроектів показав: мали рацію ті фахівці з мовного планування, які вважають, що парламент має ухвалити два різні закони: один – про державну мову, другий – про мови національних меншин [3, с. 27].

Вищезазначеним вимогам цілком відповідав законопроект № 5670, який було підготовлено групою науковців і громадських активістів під керівництвом доктора юридичних наук Володимира Василенка, який, свого часу, приймав участь у розробці Закону УРСР «Про мови в українській РСР» 1989 року.

Ініціативна група почала роботу над законопроектом №5670 ще у лютому 2016 року. Свій шлях законотворчості вона вирішила розпочати з дослідження напрацювань щодо мовної політики за останні десять років. Після опрацювання значного масиву законопроектів групою було прийнято рішення взяти за орієнтир текст написаний ще у 2012 році Оксаною Сироїд і Сергієм Головатим [2]. Саме на основі роботи цих двох правників ініціативною групою було написано зовсім новий законопроект, який у січні 2017 року було зареєстровано під номером 5670.

Розробники законопроекту і створена групою у січні 2017 року громадська коаліція «Україні — закон про державну мову!» одразу прагнула зробити так, щоб співавторами закону були депутати різних фракцій, щоб він об'єднував парламент і Україну, а не використовувався для піару якоїсь партії чи окремих політиків [2]. Шлях до цього не був простим. Як вже згадувалося вище, далеко не всі парламентські сили позитивно поставилися до такого підходу, зокрема, були навмисне зареєстровані кілька інших законопроектів, які розтягували голоси.

Зі свого боку члени ініціативної групи доклали максимальних зусиль для того щоб посприяти об'єднанню цих трьох законопроектів в один спільний. Після розгляду в профільному комітеті у червні 2017 року єдиний законопроект таки було сформульовано і він отримав назву «Про забезпечення функціонування української мови як державної»(№ 5670д).

Голосування у Верховній Раді за проект Закону України № 5670д у першому читанні відбулося 4 жовтня 2018 року отримавши 261 голос від депутатів. Підготовка «мовного» законопроекту до другого читання тривала приблизно чотири місяці. За цей час комітет Верховної Ради України з питань культури та духовності опрацював понад дві тисячі поправок, які надійшли від депутатів [2].

Слід зазначити, що під час обговорення законопроекту № 5670д у профільному комітеті, а потім і у Верховній Раді України деякі його положення були суттєво пом'якшені. До прикладу під час цих «опрацювань» було вилучено Службу мовних інспекторів, Центр української мови і Термінологічний центр української мови. Замість цих органів було запроваджено посаду Уповноваженого із захисту української мови, який мав захищати державну мову, усувати обмеження у її використанні та відстоювати права українців на отримання інформації та послуг в усіх сферах суспільного життя на всій території України. Також, було передбачено створення Національної комісії зі стандартів державної мови, яка опрацьовуватиме та затверджуватиме стандарти державної мови (правопис, стандарти термінології, підручники та посібники) [1].

25 квітня 2019 року Верховна Рада ухвалила закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної» в другому читанні.

Одразу після завершення голосування чотирма депутатами було подано постанови щодо його скасування. Тож, до їх розгляду ані спікер парламенту, ані Президент України не могли підписати цей Закон.

Розгляд проектів вищезазначених постанов було призначено на 14 травня 2019 року. У призначений день Верховна Рада новим голосуванням відхилила їх і одразу ж після цього текст Закону було підписано Головою Верховної Ради, а на наступного дня і Президентом України.

16 травня 2019 року Закон було опубліковано в офіційному друкованому виданні «Голос України». Відповідно до Розділу IX «Прикінцеві та перехідні положення» Закон набирає чинності через два місяці з дня його опублікування, окрім деяких винятків зазначених у тому ж розділі [1].

Станом на жовтень 2021 року значна частина норм Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» набрала чинності та працюють як частина механізму правового регулювання інституту державної мови. Зокрема, державна мова вже є обов'язковою у рекламі, в медицині, на транспорті, у діловодстві, науці, технічній та проектній документації, на телебаченні, у кіноіндустрії, виданні та продажі книжок, екскурсійному бізнесі та туризмі. Всі концерти, шоу-програми, культурно-мистецькі, розважальні заходи наразі мають проводитися виключно державною мовою, а виступи осіб, які не володіють українською, мають супроводжуватися синхронним або послідовним перекладом [4].

Законом «Про забезпечення функціонування української мови як державної» не обмежуються права національних меншин і корінних народів. Але питання застосування мов таких меншин і народів на території України потребують подальшого правового регулювання у вигляді окремого закону, відповідно до зобов'язань, які Україна взяла на себе згідно з Європейською хартією регіональних мов або мов меншин.

Ефективність регулювання мовних відносин у нашій державі, в першу чергу, досягається шляхом постійного вдосконалення чинного законодавства з питань державної мови та мовної політики. Прийняття Верховною Радою України 25 квітня 2019 року Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» стало значним кроком вперед на шляху розвитку інституту державної мови. Та все ж неврегульованим залишається питання щодо мов національних меншин та корінних народів, що проживають на території нашої держави. Тож, українському парламенту слід взяти курс на вирішення цього питання, відповідно до зобов'язань, які він прийняв без застережень коли ратифікував Європейську хартію регіональних мов або мов меншин.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. –

2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.

2. Історія прийняття Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної»" [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%C2%AB%D0%9F%D1%80%D0%BE_%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%84%D1%83%D0%BD%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97_%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8_%D1%8F%D0%BA_%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%97%C2%BB.

3. Масенко Л. Закон про державну мову: передісторія, ухвалення, основні норми / Л. Масенко. // Консультує мовознавець. – 2019. – № 7. – С. 26–28.

4. Мовний закон: які норми запрацюють з 16 липня [Електронний ресурс] // BBC news: Україна. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-57834279>.

5. Рябченко Т. О. Генезис інституту державної мови в незалежній Україні / Рябченко Т. О., Мурач Д. В.. // Юридичний науковий електронний журнал. – 2020. – № 3. – С. 334–336.

ФУНКЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Аксьонов Д. С.,

студент Університету митної справи та фінансів

Науковий керівник – **Ліпинський В. В.**, д.ю.н., доцент,

професор кафедри адміністративного та митного права

Університету митної справи та фінансів

В юридичній літературі поняття «адміністративна відповідальність», на жаль, досліджується в основному через визначення та уточнення ознак цього правового явища. Дослідження цих ознак здійснювали такі вчені як А. Т. Комзюк, Ліпинський В. В., Літошенко О. С., Канзафарова І. С. та ін.. Ці дослідження дозволяють відокремити адміністративну відповідальність від інших видів юридичної відповідальності та уточнити її зміст.

Адміністративній відповідальності притаманні такі загальні ознаки: має зовнішній характер; застосовується лише за вчинення правопорушення; пов'язана з державним примусом у формах каральних і правовідновлюючих заходів; визначена у нормах права; притягнення правопорушника до відповідальності здійснюється в певному процесуальному порядку; притягнення до відповідальності здійснюється уповноваженими держав-

ними органами та посадовими особами; винна у вчиненні правопорушення особа несе певні втрати матеріального та побутового характеру, які передбачені законом.

Крім загальних ознак, юридичній відповідальності властиві і спеціальні ознаки, що відрізняють її від інших видів юридичної відповідальності. До цих ознак слід віднести наступне: адміністративною відповідальністю є адміністративне правопорушенням (проступок, дія чи бездіяльність); має публічний державно-обов'язковий характер; широке коло суб'єктів; виявляється в накладенні на порушників певних видів адміністративних стягнень; особливий порядок притягнення до адміністративної відповідальності.

Вказані специфічні ознаки адміністративної відповідальності є обов'язковими і відсутність хоча б однієї з них, може свідчити про відсутність адміністративної відповідальності [1, 107].

Більшість вчених уникає розгляду в юридичній літературі функцій юридичної відповідальності, обмежуючись тільки розглядом її цілей, серед яких найчастіше виділяють, виховну, каральну (штрафну), відновлювальну (компенсаційну) та превентивну цілі.

Лише за ступенем прояву каральної (штрафної) і відновлювальної (компенсаційної) функцій адміністративна відповідальність відрізняється від інших видів юридичної відповідальності (кримінальної, цивільно-правової і дисциплінарної). Тому розглянемо більш детально специфіку прояву функцій адміністративної відповідальності.

1. Виховання (виправлення) особи, яка вчинила адміністративний проступок, є головною функцією адміністративної відповідальності. «Виховати» означає привити, впливаючи на волю і свідомість особи, повагу до загальнообов'язкових правил, що встановлені державою, показати, що порушення цих правил є негативним явищем, яке відображається на суспільному житті, успішній діяльності тої чи іншої організації і нарешті на благах самої винної особи.

2. Регулятивна функція адміністративної відповідальності проявляється типовим і характерним для інших видів юридичної відповідальності способом – встановлення заборон чинити певні дії. Продумана законодавцем система заборон розрахована перед усім на те, що б суб'єкт діяв правомірно. Ця система вказує на необхідну програму дій, яка оцінюється державою як приємна.

3. Каральна функція спрямована на покарання правопорушника за вчинений ним адміністративний проступок із застосуванням до нього відповідних заходів адміністративної відповідальності. В даному випадку правопорушник відчуває на собі силу державного примусу за недотримання охоронюваних адміністративним законодавством норм.

4. Відновлювальна (компенсаційна) функція полягає в відновленні незаконно порушених прав та майнових благ потерпілої особи. Більш детально це питання досліджувалось у працях Д. М. Бахраха [2, 258–260], М. Я. Масленнікова і О. І. Миколенка [3, 101–105]. Всі вони сходяться в

думці, що відновлювальна (компенсаційна) функція притаманна і адміністративній відповідальності, хоча в меншому ступені ніж це відбувається в межах цивільно-правової відповідальності.

Отже, можна зробити висновок, що по-перше, функції юридичної відповідальності слід визначати як цілеспрямований вплив юридичної відповідальності за допомогою встановлених в чинному законодавстві засобів на суспільні відносини, поведінку людей, мораль, правосвідомість, культуру для досягнення певного результату, по-друге, виходячи з цього до функцій адміністративної відповідальності відносити наступні функції: 1) виховну, 2) регулятивну, 3) каральну і 4) відновлювальну.

Список використаних джерел

1. Ліпинський В. В., Джос Д. О. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. Від громадянського суспільства – до правової держави: XII міжнародна наукова конференція молодих вчених та студентів, 22 квітня 2016 р., м. Харків: Збірник тез доповідей. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 470 с;

2. Бахрах Д. Н. Административное право. Учебник для вузов. – М.: Издательство БЕК, 1996. – 368с;

3. Миколенко А. И. Административный процесс и административная ответственность в Украине. Учебное пособие. – Харьков: «Одиссей», 2004. – 272 с;

ВИДИ ПОРУШЕНЬ МИТНИХ ПРАВИЛ

Ігнашин О. К.,

студент Університету митної справи та фінансів

Науковий керівник – **Ліпинський В. В.,** д.ю.н., доцент,
професор кафедри адміністративного та митного права
Університету митної справи та фінансів

На митні органи як на правоохоронні органи держави покладені стратегічні функції щодо забезпечення економічної безпеки країни, проведення митного контролю, пов'язаного з виявленням і припиненням митних правопорушень і поповненню доходної частини державного бюджету країни.

Боротьба з порушенням митних правил – специфічним видом протиправної діяльності, здійснюваної при проведенні зовнішньоторговельних операцій (далі – ПМП) становить правоохоронну функцію митниці, виконуючи яку митні органи підтримують порядок у зовнішньоекономічній сфері та контролюють виконання суб'єктами зовнішньоекономічних відносин своїх обов'язків перед державою.

Правопорушення у сфері митної справи підривають економічну безпеку країни, що безпосередньо позначається, як на бюджеті регіону, так і країни в цілому. Це і недоотримання митних платежів, зниження митної вартості, надходження контрафактної продукції і багато іншого.

З кожним днем особи, які вчиняють такі правопорушення, застосовують все більш витончені способи їх здійснення, приховування із застосуванням новітніх науково-технічних розробок. Це ускладнює виявлення таких правопорушень, а в подальшому і їх розкриття.

ПМП на сучасному етапі характерні не тільки для конкретної держави чи певного регіону, за своїми масштабами дане явище набуло світового характеру [2 с.74].

Наразі, теоретичне та практичне значення має класифікація ПМП.

Питання класифікації порушень митних правил розглядали такі вчені, як В. В. Ліпінський, В. Дорогих, М. Дорош, М. Кравець, С. В. Кувакін, Д. В. Приймаченко, С. В. Продайко, В. Хомсутянський, В. В. Ченцов, В. К. Шкарупа, М. Г. Шульга та інші.

Проте актуальність даного питання зумовлена необхідністю виявлення якісних особливостей кожного конкретного складу митного правопорушення з метою їх подальшого подолання та попередження..

Виконання завдання щодо виявлення причин та умов, що спричиняють вчинення порушень митних правил, полягає у виконанні положень ст. 282 КУпАП, якою передбачено, що орган (посадова особа), який розглядає справу, встановивши причини й умови, що сприяли вчиненню адміністративного правопорушення, вносить у відповідний державний орган чи орган місцевого самоврядування, громадську організацію або посадовій особі пропозиції про вжиття заходів щодо усунення цих причин та умов. Про вжиті заходи протягом місяця із дня надходження пропозиції повинно бути повідомлено орган (посадову особу), який вніс пропозицію. [1, с. 66].

Порушення митних правил, як навмисне недотримання вимог митного законодавства, як економічно небезпечне явище, бере свій початок за кілька століть до нашої ери, і пов'язане з об'єктивними процесами економічного розвитку держав, які брали участь між собою в товарообміні. Головним чином такі порушення у минулому дістали назву контрабанда товарів.

Вперше визначення ПМП і контрабанди сформульоване в Митному Уставі 1819 р., під якими розуміли не тільки пронесення чи провезення товарів через кордон поза митницею, але і самі товари, не вказані в пред'явлених до митного органу документах [3, с.34].

Значним критерієм для поділу ПМП на види є ступінь суспільної небезпеки (завданої шкоди).

Проте, подана класифікація порушень митних правил не є вичерпною.

Таким чином, ПМП є специфічним видом протиправної діяльності, вираженої дією або бездіяльністю, яка здійснюється при проведенні зовнішньоторговельних операцій.

Спільним для всіх видів порушень митних правил є те, що вони посягають на відносини, які виникають у зв'язку з переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон.

ПМП розрізняють їх за ступенем суспільної небезпеки, за спрямованістю на заподіяння шкоди тим чи іншим аспектам митної справи, залежно

від способу, місця і часу їх вчинення (тобто за ознаками об'єктивної сторони), у ряді випадків – за суб'єктами, що їх вчиняють, і за деякими іншими критеріями.

Класифікація адміністративних порушень митних правил, в першу чергу, має значення для практичної діяльності митних та судових органів, для правильної кваліфікації діянь, які порушують митні правила, та відмежування їх від інших правопорушень.

Наразі, єдиної загальноновизнаної класифікації ПМП досі не вироблено.

Список використаних джерел

1. Ліпінський В. В. Щодо деяких питань судового розгляду справ про порушення митних правил, заведених за ознаками статті 472 Митного кодексу України. Правова позиція : науковий журнал Університету митної справи та фінансів. – 2018. – № 2 (21). – С. 66–73.

2. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

3. Серих О. В. Деліктологічні дослідження порушень митних правил: історіографія, сучасний стан та перспективи розвитку. Митна справа. 2014. № 6 (96). С. 32–38.

ПРОБЛЕМИ ПРИТЯГНЕННЯ СУДДІВ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Мінченко А. О.,

к.ю.н., доцент, завідувач кафедри цивільного,
господарського та екологічного права
Університету митної справи та фінансів

Пришедько В. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
Університету митної справи та фінансів

Судова влада є однією з державних гілок влади України та важливою сферою державної діяльності. Судова діяльність гарантує верховенство права в суспільстві, тож процедури та контроль судового переслідування мають значний вплив на країну. Але іноді при проведенні судового процесу виникають порушення, через що на суддів можуть подати дисциплінарну скаргу. Проте вона не завжди може вирішити ситуацію, адже існують деякі проблеми щодо притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності.

Проблеми дисциплінарної відповідальності були предметом дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких: В. Б. Авер'янов, Ю. С. Адушкін, В.Б. Алексеев, А. Т. Барабаш, Ю. П. Битяк, В. М. Василенко, Л. Є. Виноградова, В. М. Гаращук, В. В. Зуй, С. В. Ківалов, І. Є. Марочкін, Н. І. Мещерякова та інші.

Дисциплінарна відповідальність – це обов’язок працівника перед роботодавцем нести відповідальність за будь-які дисциплінарні проступки. Як форма юридичної відповідальності, дисциплінарна відповідальність суддів полягає у моральному, матеріальному та організаційному позбавленні тих, хто порушує судову дисципліну. Вона є одним із засобів забезпечення відповідності роботи та поведінки суддів професійним стандартам. Відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (ст. 107 «Звернення з дисциплінарною скаргою щодо судді») кожен має право подати скаргу на порушення дисципліни суддями. Судді можуть бути притягнені до дисциплінарної відповідальності за порушення та вчинення дисциплінарного проступку, тобто за незаконне порушення службових обов’язків [1].

У разі якщо суддя порушує дисципліну, громадяни можуть звернутися до адвоката або самостійно подати письмову дисциплінарну скаргу, яка повинна містити таку інформацію:

- загальні дані скаржника: прізвище, ім’я, по батькові, його місце проживання або місцезнаходження, поштовий індекс, номери засобів зв’язку;
- прізвище, ім’я, по батькові та посада судді, проти якого було подано скаргу;
- конкретна інформація про наявність ознак дисциплінарного проступку у поведінці судді, що може бути підставою для дисциплінарної відповідальності судді відповідно до частини 1 статті 106 цього Закону;
- посилання на фактичні дані, що підтверджують інформацію, надану скаржником [1].

Після подання скарги дисциплінарні палати Вищої ради правосуддя здійснюють дисциплінарне провадження щодо суддів. Станом на 2020 рік було оброблено 141 заявку про притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності [2].

Однак під час подання скарги слід зазначити, що дисциплінарне провадження не повинно розпочинатися проти судді на підставі свідчень чи ухвали, що не містять доказів дисциплінарної проступку судді, або на основі анонімних коментарів та повідомлень. Крім того, право звернення до установ, уповноважених на ведення дисциплінарних проваджень, включаючи право порушувати юридичну відповідальність судді без достатніх причин, не можна використовувати для тиску на суддю у зв’язку зі здійсненням ним правосуддя [3].

Існують певні проблеми при притягненні судді до дисциплінарної відповідальності, які актуальні як і у наш час так і у минулому. До таких проблем можна віднести:

1) перевищення тривалості дисциплінарного провадження. Тривалість дисциплінарного провадження не повинна перевищувати шістьдесяті днів з дня отримання дисциплінарної скарги;

2) подвійні стандарти щодо розгляду скарг та виконання судових рішень. Наприклад, притягнення до відповідальності одних суддів та непри-

тягнення інших за подібні проступки, тобто Вища рада правосуддя може застосовувати дисциплінарні процедури для тиску на певних суддів, закриваючи очі на правопорушення інших;

3) Обмеження прав скаржника. Наприклад, право на перегляд матеріалів справи. До відкриття дисциплінарного провадження особа, яка подала скаргу, не є скаржником. Це означає, що скаржник не має процесуальних прав з моменту подання скарги до її відкриття;

4) Ухилення судді від дисциплінарної відповідальності. Судді можуть уникнути дисциплінарної відповідальності, подавши у відставку. Ст. 116 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» передбачає, що суддя з досвідом роботи понад двадцяти років може подати заяву про відставку. У цьому випадку за суддею зберігається звання судді, гарантії недоторканності та довічна допомога [3].

Отже, при притягненні суддів до дисциплінарної відповідальності можуть виникнути проблеми, які можуть змінити хід процесу розгляду та змінити результат дисциплінарного провадження. Щоб уникнути цих проблем потрібно переглянути та впровадити деякі зміни до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», щоб запобігти порушень у майбутньому.

Список використаних джерел

1. Судова влада України, URL: <https://zt.arbitr.gov.ua/sud5007/inshe/gromadan/oskarzhen>
2. Вища рада правосуддя, Інформація про притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, URL: <https://hcj.gov.ua/disciplinary?page=3>
3. Іванець О. Дисциплінарна відповідальність суддів в Україні, 2014. № 4. С. 58–65

ПРАВОВИЙ СТАТУС НАГЛЯДОВИХ РАД ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Коновальська К. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Зуєва О. А.**, к ю.н., доц.,

доцент кафедри цивільного, господарського

та екологічного права

Університету митної справи та фінансів)

Світова економічна криза та останні події пандемії показали, що соціально відповідальні компанії в державному секторі – це більше міф, ніж реальність. Тільки сильна, економічно суверенна держава може протистояти системним ризикам та глобальним викликам. Це вимагає переосмислення ролі державних підприємств в економіці. Вже 30 років Україна реформує державний сектор, головним чином, шляхом приватизації. Однак відсутність належного контролю з боку держави та корупція призвели до втрати країною цілих галузей економіки, олігархізації і зменшення впливу

держави в економічній сфері. Багато підприємств залишаються здебільшого збитковими та керуються неефективно, а приватизація не приносить запланованих надходжень до державного бюджету.

Наглядова рада є центральною ланкою в системі корпоративного управління. Вона покликана вирішувати питання управління і контролю за управлінськими діями, щоб захистити права учасників компанії.

ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності» від 02.06.2016 р. [1]. Внесені зміни до системи управління унітарними утвореннями державного і комунального секторів економіки через включення до органів управління підприємств наглядової ради, що контролює і регулює діяльність його керівника.

Поява наглядових рад сприяє ефективній діяльності органів управління державних унітарних підприємств та впровадженню світових стандартів корпоративного управління, дає змогу залучати професійних та незалежних спеціалістів, що підвищує економічні показники суб'єктів державного сектору економіки. Доцільність створення наглядової ради покликано захищати інтереси власників компанії, визнається у багатьох країнах світу.

На корпоративних підприємствах наглядова рада має три групи повноважень: 1) контроль за роботою виконавчого органу; 2) спілкування з акціонерами; 3) вирішення фінансових питань діяльності товариства. [2, с. 178].

Законодавець передбачив, що наглядова рада має бути утворена у державних унітарних підприємствах та господарських товариствах, у статутному капіталі яких більше 50 % акцій належить державі, якщо виконується один із таких критеріїв: 1) вартість активів державного унітарного підприємства або господарської компанії за даними останньої річної фінансової звітності перевищує 2 млрд грн; 2) сума чистого прибутку такого державного унітарного підприємства чи господарської компанії, за даними останньої річної фінансової звітності, перевищує 1 500 000 000 грн; 3) розмір статутного капіталу новоствореного державного унітарного підприємства, господарського товариства, на дату його утворення перевищує 2 млрд грн; 4) кількість акціонерів простих акцій такої господарської компанії становить 10 і більше осіб.

Наглядові ради державних унітарних підприємств формуються з членів, відібраних на конкурсних засадах та делегованих державою до наглядових рад, та незалежних членів, які повинні складати більшість із загального її складу.

Після прийняття суб'єктом управління об'єкта державної власності, що виконує функції управління державного унітарного підприємства, рішення про створення наглядової ради у державному унітарному підприємстві: 1) відповідні зміни до статуту підприємства та затверджуються положення про принципи формування наглядової ради; 2) умови оплати послуг членів наглядової ради затверджуються у встановленому законодавством порядку; 3) прийнято рішення про проведення конкурсного відбору кандидатів на посади незалежних членів наглядової ради та надано рекомендації

щодо їх кваліфікації, досвіду та неупередженості; 4) визначаються представники держави у наглядовій раді, які мають відповідати вимогам своєї кваліфікації, досвіду та неупередженості; 5) затверджується положення про наглядову раду та її склад [3, с. 60].

Тому наглядова рада обов'язково створюється в корпоративних інвестиційних фондах, в акціонерних товариствах, кількість акціонерів яких становить 10 і більше осіб. Створення наглядової ради, як правило, не передбачається повним і обмеженим, що обумовлено їх специфікою. У інших випадках створення наглядової ради є необов'язковим.

Основні функції наглядової ради, відповідно до законодавства, можна розділити на п'ять напрямків: загальне управління компанією; підготовка та проведення загальних зборів та забезпечення прав акціонерів; операції зі статутним капіталом та майном товариства; розкриття інформації та прозорість діяльності компанії; інші повноваження, встановлені законом та статутом товариства. Наглядова рада є органом стратегічного управління підприємством, розробляє його політику та контролює її виконання виконавчим органом, захищає права учасників підприємства та виконує інші ключові функції.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності: Закон України від 02.06.2016 р. № 1405-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 28, ст.533. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1405-19#Text>

2. Мягкий А. В. Корпоративне управління за законодавством України: дис. на здоб. наук. ст. канд. юрид. наук: 12.00.04. Київ, 2017. 225 с.

3. Терентьева Д. Д. Правовий статус наглядової ради підприємства. The legal status of the company's supervisory board: дипломна робота магістра; ОНУ ім. І.І. Мечникова, ЕПФ, Каф. адміністративного та господарського права. Одеса, 2018. 149 с.

ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВИКОНАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ В УКРАЇНІ ТА ПРОБЛЕМИ ПОСТПЕНІТЕНЦІАРНОЇ АДАПТАЦІЇ

Коросташова І. М.,

к.ю.н., доц., доцент кафедри правоохоронної діяльності
та кримінально-правових дисциплін

Університету митної справи та фінансів

Мінєєв А. С., студент Університету митної справи та фінансів

За останні 20 років у пенітенціарній системі України відбулися кардинальні зміни. Визначальними у реформуванні системи виконання кримінальних покарань України стало прийняття у 2001 році Кримінального кодексу України де було впроваджено низку нових на той час для України ви-

дів альтернативних позбавленню волі покарань [1, X], а й прийняття у 2004 р. Кримінально-виконавчого кодексу України [2], замість чинного на той час Виправно-трудоного кодексу [3], що діяв з 1970 р., тобто ще з часів Радянського Союзу. Крім того, до Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) постійно вносилися зміни, що стосуються пом'якшення умов відбування покарань в установах виконання покарань відкритого та закритого типу. Зазначене наблизило норми кримінально-виконавчого законодавства України до міжнародних стандартів у сфері виконання кримінальних покарань. Також за останнє десятиліття змінилася і судова практика із застосування альтернативних видів покарань. У зв'язку з чим, кількість осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі значно зменшилась. Ці зміни призвели до зменшення кількості осіб, що знаходяться в місцях позбавлення волі більш ніж на 50 %. Таким чином була вирішена проблема із переповненням цих установ, дещо покращились побутові умови.

Важливим для реформування системи виконання кримінальних покарань стало й прийняття у 2015 р. Закону України «Про пробацію» [4], в якому враховано передовий світовий досвід виконання альтернативних позбавленню волі видів покарань та впроваджено низку нововведень в систему та механізм виконання кримінальних покарань України. Слід сказати, що пробація, як система наглядових та соціально-виховних заходів, які спрямовані на виправлення засуджених та запобігання вчиненню ними нових кримінальних правопорушень без ізоляції від суспільства вже доволі тривалий час функціонує в розвинених країнах Європи та Північної Америки. Згідно зі ст. 8 ЗУ «Про пробацію», пробація поділяється на три види: досудову, наглядову та пенітенціарну. Впровадження пробації дає змогу не тільки зменшити навантаження на установи виконання покарань, але й більш ефективно розвивати механізм попередження рецидивної злочинності, адже альтернативні види покарань дозволяють у ряді випадків обійтися без ізоляції засудженого від соціуму, а в поєднанні з ефективною роботою служби пробації та інших суб'єктів, що приймають участь у цьому процесі, створюють позитивні умови для подальшого виправлення засудженого, зміни системи поглядів, формуванню законотворчої поведінки тощо. Новацією закону є впровадження досудової доповіді-характеристики особи, яка обвинувачується у вчиненні злочину, яку враховує суд при призначенні покарання. Також дещо оновились положення, що стосуються підготовки особи, яка знаходиться в місцях позбавлення волі до звільнення, її подальшого працевлаштування, пошуку житла й усунення інших криміногенних чинників, які можуть призвести до скоєння нових кримінальних правопорушень.

Отже, система виконання кримінальних покарань України переживає новий етап реформування, під час якого з'являються нові проблеми та виклики, що потребують вирішення. Тим не менше, сьогодні, як і раніше, одним із найактуальніших питань, що потребують вирішення є поступенітарна адаптація осіб, які звільнені з місць позбавлення волі та відповідно їх ресоціалізація.

Слід розрізняти загальну та спеціальну постпенітенціарну адаптацію. Загальна постпенітенціарна адаптація включає ті заходи, що застосовуються до усіх осіб, які звільнені з місць позбавлення волі. Спеціальна постпенітенціарна адаптація включає специфічні заходи, що застосовуються до окремих категорій осіб (неповнолітні; хворі на туберкульоз, ВІЛ/СНІД; особи з психічними аномаліями тощо).

Нажаль, система постпенітенціарної адаптації у її сучасному стані має низку невирішених проблем, які пов'язані з фінансуванням суб'єктів, що займаються ресоціалізацією цих осіб; невирішеність деяких питань на законодавчому рівні, неузгодженість різних профільних нормативно-правових актів між собою; низький рівень участі у цій діяльності громадських об'єднань, благодійних організацій тощо; відсутність чіткого механізму та стандартів проведення цієї діяльності, злагодженості дій державних органів, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян тощо. Однак, вирішення цих проблем вдосконалення системи адаптації осіб, які звільнені з місць позбавлення волі неможливі без удосконалення чинного законодавства й запозичення досвіду інших країн світу, що мають високі показники з успішної ресоціалізації осіб й найнижчі показники рецидивної злочинності, осіб, що звільнилися з установ виконання покарань. (Данія, Норвегія, Німеччина, Польща та ін).

В умовах недостатнього фінансування з боку держави, що склались в Україні, вбачається вкрай актуальним дослідження досвіду цих країн із розвинутою системою недержавних суб'єктів соціальної адаптації колишніх ув'язнених, що у тісній співпраці з державними органами забезпечують профілактику рецидивної злочинності шляхом індивідуальної роботи з кожною особою (психологічна та соціальна підтримка).

Створення належних умов для соціальної адаптації осіб, які звільнені з місць позбавлення волі є одним із пріоритетних завдань нашої держави задля забезпечення безпеки населення від протиправних посягань. Рецидивна злочинність завжди була одним із найнебезпечніших видів злочинності. Це обумовлюється цілою низкою причин: підвищена здатність до відтворення порівняно з первинною злочинністю; тривалий час існування; високий рівень латентності; значний відсоток в її структурі тяжких та особливо тяжких злочинів; здатність відтворювати злочинні традиції та норми; ідеологічному впливі рецидивістів на інших злочинців; складності процесу виправлення рецидивістів тощо. Так, С. П. Бузинова зазначає, що її підвищена суспільна небезпека рецидивної злочинності обумовлена тим, що скоєння злочину два й більше рази свідчить про завзяте прагнення особи до продовження злочинної діяльності, незважаючи на прийняті по відношенню до неї кримінально-правові заходи [5, с. 218].

Підсумовуючи, варто зазначити, що реформи, які відбуваються в національному кримінальному та кримінально-виконавчому законодавстві, впровадження міжнародних стандартів виконання кримінальних покарань, зміни в судовій практиці із застосування альтернативних позбавленню волі пока-

рань, а також у системі органів і установ виконання покарань та правилах і механізмі виконання покарань й реалізація пробаційних програм, зрештою мають принести певні позитивні результати. В той же час одною з найактуальніших проблем є удосконалення механізму постпенітенціарної адаптації. Успішність роботи в цьому напрямі має забезпечити зниження рівня рецидивної злочинності й відповідно підвищення рівня безпеки населення.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 № 2341-III. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон від 11.07.2003 № 1129-IV. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text>
3. Виправно-трудоий кодекс України: Закон від 23.12.1970 № 3325-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3325-07#Text>
4. Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 № 160-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.93/
5. Криминология: Учебник/ Под ред. акад. В.Н. Кудрявцева, проф. В. Е. Эминова. – М. Юрист, 1995. 512 с.

ОСОБЛИВОСТІ ОСКАРЖЕННЯ ПОРУШЕНЬ ПРОЦЕДУРИ ПОДАТКОВОЇ ПЕРЕВІРКИ

Волкова М. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Доненко В. В.**, д.ю.н., доц.,
професор кафедри адміністративного та
митного права Університету митної справи та фінансів)

Перевірка дотримання вимог податкового законодавства є найефективнішою формою державного контролю з точки зору забезпечення податкових надходжень до бюджету. Водночас це може зумовлювати зловживання окремих посадових осіб податкових органів. Тому важливого значення для захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання набуває дослідження питання особливостей оскарження порушень процедури податкової перевірки. При оскарженні наслідків податкової перевірки суди в першу чергу повинні надавати правову оцінку саме таким порушенням [3]. І, якщо позивач доведе, що ці порушення зумовлюють протиправність податкових повідомлень-рішень (далі – ППР), це є самостійною достатньою підставою для їх скасування. Наведене підкреслює значення ефективного оскарження порушень процедури податкової перевірки.

Рішення, прийняті контролюючим органом, можуть бути оскаржені в адміністративному або судовому порядку. Правове регулювання оскарження рішень за результатами податкових перевірок платників податків

або будь-яких інших рішень податкових органів здійснюється відповідно до Податкового кодексу України (далі – ПКУ), Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАСУ), Закону України «Про звернення громадян», Порядку оформлення і подання скарг платниками податків та їх розгляду контролюючими органами, та інших нормативно-правових актів.

ПКУ чітко визначає процедуру адміністративного оскарження податкових повідомлень-рішень або інших рішень контролюючого органу про нарахування грошового зобов'язання для платника податків. Це є досудовим порядком вирішення спору. У випадку, якщо платник податків вважає, що щодо нього податковим органом прийнято рішення на підставі результатів перевірки, проведеної з порушенням законодавства, то він має право звернутися до Головного управління ДПС України у відповідній області або ж безпосередньо до ДПС України із скаргою про перегляд цього рішення [4]. Відповідно до пп. 56.8-56.9 ст. 56 ПКУ рішення за результатами розгляду скарги має бути прийняте та надіслане скаржнику протягом 20 календарних днів після її отримання, але цей строк може бути продовжено до не більше, ніж 60 календарних днів, наступних за днем отримання скарги [4]. Це безпідставно затягує терміни вирішення спірних питань, шкодить суб'єкту господарювання та дозволяє маніпулювати інтересами платників податків [1, с. 317–318]. Проте, п. 56.9 ст. 56 ПКУ встановлено, що у випадку, якщо рішення не буде вчасно надіслано скаржнику протягом цього строку, то скарга автоматично вважається повністю задоволеною на користь платника податків з першого дня такого прострочення [4]. Крім цього, позитивними моментами адміністративної процедури оскарження є те, що згідно з п. 56.15 ст. 56 ПКУ від дня подання скарги до дня закінчення процедури зупиняється виконання платником податків грошових зобов'язань, визначених у ППР. Це дозволяє на період розгляду скарги не виконувати спірне рішення. Отже, у випадку проведення податкової перевірки з порушеннями, та прийняття ППР на цій підставі, можна скористатися адміністративною процедурою оскарження ППР, і таким чином, можливо скасувати рішення у чітко визначені строки та з меншими витратами (без сплати судового збору).

Щодо судового оскарження – відповідно до ч. 2 ст. 77 КАСУ обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на контролюючий орган [2]. Звичайно, що на практиці для ефективного захисту своїх прав і законних інтересів платнику податків необхідно брати активну участь у провадженні: надавати суду докази порушення процедури перевірки. Також інколи перевіряючі не мають розуміння особливостей закріплення доказу того чи іншого правопорушення у матеріалах справи на стадії перевірки. І, якщо зібраний фактичний матеріал не відповідає критеріям допустимості згідно КАСУ, то це зумовлює недоведення законності ППР у суді. Також існують чітко визначені межі повноважень податкових органів під час проведення перевірок. І порушення ними проце-

дури реалізації повноважень спричиняє визнання протиправним та скасування акту індивідуальної дії за результатами проведення перевірки.

Отже, нормами ПКУ з дотриманням балансу публічних і приватних інтересів встановлені умови та порядок проведення перевірок. Невиконання цих вимог призводить до визнання перевірки незаконною та відсутності правових наслідків такої. Часто Головні управління ДПС України, ДПС України не беруть до уваги неправомірні дії своїх підлеглих, тому не скасовують неправомірні податкові повідомлення-рішення (рішення). Таким чином, через низьку довіру до законності дій податкових органів під час адміністративної процедури оскарження, поки що вирішальними і більш ефективними є рішення судових органів.

Список використаних джерел

1. Никитченко Н. В. Правове регулювання державного контролю у сфері господарської діяльності: дис. д-ра юрид. наук : 12.00.04. НАН України, Ін-т екон.-прав. дослідж. Київ, 2015. 471 с.

2. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 №2747-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 30.09.2021).

3. Постанова Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 22.09.2020 у справі № 520/8836/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92457879> (дата звернення: 30.09.2021).

4. Податковий кодекс України: Закон України №2755-VI від 02.12.2010р. ВВР. 2011. №№13-17. ст.112. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17> (дата звернення: 30.09.2021).

ЗАСОБИ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Лукін Н. В.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Зуєва О. А.**, к.ю.н., доц.,

доцент кафедри цивільного, господарського та екологічного права

Університету митної справи та фінансів)

Спалах захворювань COVID-19 призвів до досить серйозних змін в усіх сферах життя сучасного суспільства. Значною мірою епідеміологічна криза 2020 року завдала серйозної шкоди економіці України.

Ми можемо спостерігати зміну пріоритетів розвитку, а саме, орієнтири, націлені на досягнення максимальних фінансових показників, змінюються, як правило, на орієнтири, які забезпечують підтримку економічної стабільності. Все це безпосередньо пов'язано із здійсненням останнім часом обмежувальних заходів, націлених на боротьбу з пандемією COVID-19

і запобіганням її подальшого поширення, що супроводжується масовим закриттям організацій і скороченням виробництва товарів, зростанням безробіття і падінням попиту на товари і послуги. Перераховані тенденції безумовно привели до значних збитків для компаній на всій території нашої держави. Тим самим, поширення COVID-19 стало свого роду викликом для влади, при цьому, заходи з протидії захворюванню утворили серйозні проблеми, перш за все, у суб'єктів малого підприємництва.

Було ухвалено низку законодавчих документів про зниження адміністративних та окремих фінансових зобов'язань підприємців перед державою, насамперед зазначимо підписання Закону України «Про надання допомоги застрахованим особам на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» № 1358-IX, який Верховна Рада ухвалила 30 березня [1].

Також з березня 2020 р. набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)»,

Ним було передбачено встановлення мораторію на податкові перевірки; відстрочення податкових зобов'язань за річною декларацією про майновий стан і доходи за 2019 р.; «податкові канікули» з плати за землю; відсутність штрафу і пені за період «податкових канікул»; звільнення від нарахування та сплати ЄСВ, окрема, тимчасово, на період з 1 березня по 30 квітня 2020 р. звільнялися від нарахування та сплати ЄСВ такі суб'єкти підприємництва як: фізичні особи-підприємці, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування; особи, які провадять незалежну професійну діяльність; окремі члени фермерського господарства [3].

Кабінетом Міністрів України прийнято рішення щодо забезпечення додаткових соціальних гарантій на період карантину для фізичних осіб підприємців, які мають дітей, та людей, які втратили роботу та зареєструвались у центрі зайнятості як безробітні.

В грудні 2020 р. Верховна Рада схвалила законопроект про підтримку бізнесу під час карантину. Згідно цього документу в 2020–2021 рр. держава зобов'язується забезпечити виплати одноразової матеріальної допомоги по 8 тис. грн застрахованим особам, які можуть втратити частину зарплати або доходу в разі введення додаткових обмежувальних протиепідемічних заходів. Була передбачена виплата одноразової матеріальної допомоги бізнесу для збереження робочих місць найманих працівників, а також одноразова компенсація витрат, понесених за сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Даним законом передбачено, що протягом терміну дії карантину та протягом шести місяців після його закінчення, суб'єкти малого та середнього підприємництва сфери громадського харчування зможуть отримати державну підтримку. Закон скасовує

стягнення орендної плати за договорами оренди діяльність якого була заборонена в зазначений період [2].

Питання про ефективність наданих заходів щодо підтримки малого підприємництва є відкритим, оскільки, в ухвалених «антикризових» законах на підтримку економіки та підписаних законів, підприємці від державної влади очікували в першу чергу, фінансової підтримки, власники бізнесу вважали, що вона має здійснюватися у формі тимчасового звільнення від сплати податків або ж, принаймні у їхньому істотному зниженні (наприклад податкові канікули, тимчасова відміна ЄСВ, ПДФО) та дотримання законодавства та принципів соціальної та економічної справедливості, оскільки деякі торговельні мережі, заклади харчування, працювали, незважаючи на карантинні обмеження і було виявлено нерівні умови для малого та великого бізнесу були. Криза продемонструвала беззахисність малого бізнесу в Україні та домінування великих корпорацій, зокрема, їх вплив на прийняття політичних рішень.

Отже, вирішення цих та низки інших проблем, пов'язаних із державною підтримкою підприємництва в нашій країні, є комплексним завданням, тому не дивлячись на підтримку з боку держави суб'єктів малого бізнесу, обмежувальні заходи, введені на тлі пандемії, надали значний вплив на розвиток підприємництва, що в підсумку призвело до цілого ряду негативних економічних тенденцій, система підтримки підприємництва стала малоефективною і не дозволяє, тим самим, зберегти бізнесу його поточний стан без будь-яких втрат, ситуація ускладнюється ще також тим, що тепер неможливо з точністю спрогнозувати і розрахувати всі збитки компаній.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про надання допомоги застрахованим особам на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARSCoV-2». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1358-20#Text> (дата звернення: 17.10.2021)

2. Закон України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 04.12.2020 № 1071-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1071-20#Text> (дата звернення: 17.10.2021)

3. Закон України від 13.05.2020 р. 591-IX. Відомості Верховної Ради. 2020, № 39, ст. 294. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-20#Text> (дата звернення: 17.10.2021)

ІНСТИТУТ РЕФЕРЕНДУМУ: ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ АСПЕКТИ

Ящишин Д. В.,

студент Вінницького державного педагогічного

університету ім. М. Коцюбинського

науковий керівник – **Конотопенко О. П.,** к.ф.н.

доцент кафедри публічного управління та адміністрування

Вінницького державного педагогічного університету

Ім. М. Коцюбинського

Одним із найбільш важливих інститутів безпосередньої демократії є референдум. Важливість значення якого полягає в тому, що проведення референдуму перешкоджає процесу відчуження громадян від влади і суспільних справ і сприяє тому, щоб громадяни активніше залучались до процесу прийняття державно-владних рішень і замислювалися над їх наслідками. Це сприяє зростанню громадянської відповідальності, правової і політичної свідомості суспільства.

В науковій думці основні аспекти референдумів досліджувалися в працях таких вчених, як: І. П. Бутко, В. В. Котенко О. В. Москалюк, С. В. Полєніна, В. Н. Руденко, О. С. Шутова, А. О. Янчук та інших дослідників.

Референдум є важливою формою безпосередньої демократії, що полягає у голосуванні виборців, шляхом якого приймаються рішення з будь-яких питань державного або самоврядного характеру, за винятком тих, котрі згідно із законом не можуть бути винесені на референдум [2, с. 169].

Як будь-яка категорія права, референдум має позитивні та негативні аспекти.

Так, О.С. Шутова та К.С. Овсієнко основною позитивною стороною референдуму є можливість громадян безпосередньо впливати на політичні, соціальні та інші процеси, що виникають у державі та брати участь у прийнятті важливих рішень [5, с.77].

Також автори відносять до переваг те, що референдум є інструментом контролю виборцями представницької влади, а також те, що зазначена форма прийняття рішення надає високий рівень легітимності ухваленому результату, відповідно, забезпечує стабільність і дає можливість ефективно й довгостроково планувати свою політику [5, с.77].

Визначаючи позитивні сторони референдуму, О. В. Москалюк відмічає, що референдум – це втілення народного суверенітету. Закріплення референдуму у законодавстві країни є фактично гарантією громадянських прав і свобод. Також автор називає референдум інструментом контролю виборцями представницької влади [3, с. 83].

В. В. Котенко до позитивних аспектів відносить те, що пряма демократія може знову залучити інтерес виборців до політики і демократії, а також і те, що урядам потрібен певний суспільний мандат для будь-якої глобальної зміни, яка не є частиною платформи, на основі якої дана партія прийшла до влади [1].

На думку російського вченого В. Н. Руденко, позитивним аспектом референдуму є можливість врахувати «територіальні» інтереси держави, які виходять від виборців, що знаходяться на периферії.

Одним з основних недоліків референдуму О.В. Москалюк називає низький рівень правової культури населення [3, с. 83].

С. Ю. Данилов визначив ще один недолік досліджуваного інституту - зростання абсентеїзму на референдумах, побічним ефектом якого є спотворення реального співвідношення сил у суспільстві.

До недоліків референдуму О. С. Шутова та К. С. Овсієнко відносять: некомпетентність електорату та можливість впливу на виборців [5, с.78].

В. В. Котенко зазначає, що перш за все це те, що референдуми послаблюють представницьку демократію, знижуючи роль і важливість обраних представників. Інший аргумент - це те, що виборці не завжди мають ту обізнаність або інформацію, яка необхідна для прийняття компетентних рішень з актуального питання, і можуть прийняти некомпетентні рішення, виходячи з неповних знань або другорядних факторів [1].

С. В. Полєніна також вбачає багато позитивних моментів у референдумах, однак акцентує увагу на суттєвих недоліках інституту референдуму. Головним недоліком авторка вважає вузьку запрограмованість можливих відповідей. Учасник референдуму може або погодитись із запропонованим вирішенням проблеми або ж не погодитись [4, с.236].

Ще один суттєвий недолік, однак поки що не до кінця усвідомлений полягає в тому, що достовірність різних референдумів не може бути однаковою. Вона достатньо висока лише у тому випадку, коли громадянам пропонують висловити свою думку по одному конкретному питанню [4, с. 237].

Можна стверджувати, що референдум буде ефективним інструментом реалізації права народного суверенітету тоді, коли у державі буде панувати демократичне суспільство та політична стабільність; громадська думка не буде дезорієнтована маніпулятивними гаслами; буде достатнє інформаційне забезпечення тощо.

Таким чином, незважаючи на значну кількість позитивних і негативних аспектів, інститут референдуму широко використовується в країнах як спосіб прийняття важливих державних або самоврядних рішень.

Список використаних джерел

1. Котенко В. В. Избирательные системы URL: <https://aceproject.org/ace-ru/topics/es/ese/ese08/ese08a03>
2. Кравченко В. В. Конституційне право України : навч. пос. К. : Атіка, 2004. 220 с.
3. Москалюк О. В. Переваги та недоліки інституту референдуму. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2015. Вип. 30 (1). С. 81–84.
4. Полєніна С. В. Гласность в работе законодательных органов как способ реализации конституционного принципа народовластия. Правотворчество РФ. Проблемы теории и практики 2010. №1. С. 235–238.
5. Шутова О. С., Овсієнко К. С. Інститут референдуму в демократичних державах: позитивні і негативні аспекти. Правова позиція. 2020. № 3. С. 76–81.

ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПЕРЕМІЩЕННЯ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ З ПРИХОВУВАННЯМ ВІД МИТНОГО КОНТРОЛЮ ТА КОНТРАБАНДУ

Ріпка М. О.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Ліпинський В. В.**, д.ю.н., доцент,
професор кафедри адміністративного та митного права
Університету митної справи та фінансів)

Не зважаючи на те, що з моменту набрання чинності Митного кодексу від 13.03.2012 р. минуло майже десятиріччя, час від часу виникають непорозуміння з диференціацією кримінального правопорушення передбаченого статтею 201 КК України – контрабанда та ст. 483 МК України – переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю. Причиною цього, на перший погляд досить зрозумілого питання є те, що більшість інформації наявної в інтернеті ґрунтується на Кримінальному кодексі у редакції 05.04.2001 р. в якому однією зі складових об'єктивної сторони контрабанди було «переміщення товарів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, вчинене у великих розмірах» [1], що у поточній редакції декриміналізовано. До внесення змін у КК України єдиним розмежуванням в процесі кваліфікації між злочином та адміністративним правопорушенням було лише вчинення діяння у великих розмірах, а саме якщо вартість товарів у тисячу або більше разів перевищувала неоподатковуваний мінімум доходів громадян. Саме тому порівняльний аналіз та дослідження розвитку законодавства стало метою цієї роботи.

В умовах сьогодення, вид відповідальності за переміщення товарів через митний кордон з приховуванням від митного контролю встановлюється Митним кодексом і є виключним, підтвердження чого зазначено у ч. 1 ст. 458 МК України: «порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, яке являє собою протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність...» [2]. За аналізоване правопорушення може бути застосовано стягнення у вигляді штрафу та конфіскації.

Аналізуючи Митні кодекси 2002 та 2012 рр. можна зазначити, що суттєвих змін диспозиція норми, яка передбачає відповідальність за переміщення товарів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю не зазнала, але стала більш деталізованою та коректнішою.

У чинному КК України присутні три норми, які встановлюють відповідальність за контрабанду в залежності від предмету переміщуваного через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю. Так предметами кримінального правопорушення передбаченого ст.201 КК України виступають: культурні цінності, отруйні, сильнодіючі, вибухові речовини, радіоактивні матеріали, зброя або боеприпаси (крім гладкоствольної мисливської зброї або бойових припасів до

неї), частини вогнепальної нарізної зброї, а також спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації. У випадку ст.201¹ КК – лісоматеріали або пиломатеріали цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріали необроблених, а також інших лісоматеріали, заборонені до вивозу за межі України. У ст.305 КК предметом виступають наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори або фальсифіковані лікарські засоби [3].

Слід зазначити, що КК України у редакції 05.04.2001 р. не передбачав відповідальності за контрабанду фальсифікованих лікарських засобів. Крім того, уваги потребує той факт, що у чинній редакції ст. 305 КК України була підвищена нижня межа призначення покарання на 2–3 роки, що свідчить про позитивний розвиток .

Ліпінський В. В. наголошував: «порушення митних правил, пов'язані з переміщенням товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю, характеризуються високим ступенем організованості, технічного забезпечення, регіональними і міжнародними зв'язками. Правопорушники все частіше використовують методи, за яких експортно-імпорتنі операції виглядають законними, але при цьому завдають шкоди бюджету держави. Ефективна протидія митним правопорушенням, зокрема переміщенню товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю, є одним з важливих напрямків роботи митниць України» [4, с. 59].

Підсумовуючи можна сказати, що не дивлячись на позитивні кроки з боку законодавця у сфері протидії контрабанді та забезпечення митної безпеки України, нажаль, контрабанда та переміщення товарів через митний кордон з приховуванням від митного контролю є нагальною проблемою нашої держави, адже кожне з цих протиправних діянь завдає не аби якої шкоди будь то чи безпеці населення(переміщення зброї, отруйних речовин тощо), чи економіці (переміщення підакцизних товарів тощо).

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25–26, ст. 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/ed20010405#Text>

2. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44–45, № 46–47, № 48, ст. 552. Редакція від 21.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25–26, ст. 131 Редакція від 04.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/ed20211004#Text>

4. Ліпінський В.В. Правові аспекти протидії переміщенню товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю. Вісник АМСУ № 1 (14), 2015 с. 58–63 URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/74/1/10.pdf> (дата звернення:19.10.2021)

ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Суха А. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Мінченко А. О.**, к.ю.н., доц.,

завідувач кафедри цивільного, господарського та екологічного права

Університету митної справи та фінансів)

Нині головною тенденцією розвитку економіки є діджиталізація, яка є синонімом цифрової трансформації. Вона дозволяє перевести усю інформацію в цифрову, а бізнес-процеси підприємства автоматизувати. Це забезпечує значне підвищення ефективності роботи підприємства, поліпшення інформаційного забезпечення управління, звільнення працівників від виконання рутинних робіт та отримання ряду інших переваг від діджиталізації.

Діджиталізація у науковій літературі є досить новим поняттям та в Україні лише починає розвиватися даний напрямок, а увага науковців до цього явища лише зростає. Під даним поняттям слід розуміти впровадження різноманітних інформаційних технологій (програмного забезпечення) у діяльність підприємства, що дозволяє підвищити ефективність окремих бізнес-процесів. Сьогодні ІТ-індустрія досягла такого розвитку, що для кожної сфери діяльності підприємства пропонує спеціалізовані інформаційні технології, які здатні поліпшити їх ефективність [1].

Важливий поштовх для розвитку діджиталізації має вітчизняна нормативно-правова база, яка створює правове поле для впровадження різних інформаційних технологій. В Україні чинна законодавча база включає такі закони:

– Закон України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» від 09.02.2006, який включає характеристику сучасного стану інформатизації, стратегічні цілі та основні принципи інформатизації, очікувані наслідки її реалізації;

– Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівника в електронній формі» від 05.02.2021, який зобов'язав оцифрування трудових книжок працівників;

– Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 31.05.2005, який встановив основні організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів. Саме даний закон дав старт початку активного впровадження інформаційних технологій та переходу на електронний документообіг підприємств;

– Закон України «Про електронні довірчі послуги» від 05.10.2017, який регулює відносини у сферах надання електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації.

Відтак, в Україні сформована потужна законодавча база, яка регулює процеси використання інформаційних технологій. При цьому вітчизняне законодавство постійно удосконалюється, відбувається гармонізація нормативно-правових актів з європейськими. На державному рівні реалізовується декілька проектів щодо надання державних електронних послуг. Це повинно сприяти й системному переходу підприємств щодо діджиталізації. Серед проблем слід виділити відсутність законодавчих актів, які б регулювали процеси цифрової трансформації бізнесу. Також доцільним було б впровадження на державному рівні пільг для підприємств, які переходять на впровадження останніх досягнень діджиталізації. Адже впровадження інформаційних технологій є досить вартісною процедурою.

Процес діджиталізації є неминучим та з кожним роком лише набирає свого розвитку. У подальшому прогнозується подальше зближення вітчизняного законодавства у сфері діджиталізації з європейським, його удосконалення.

Слід зазначити, що нині для підприємств на ринку інформаційних технологій існує великий вибір програмного забезпечення для автоматизації маркетингу, фінансів, HR-менеджменту, діловодства, бухгалтерського обліку та інших ключових сфер управління. Розробники інформаційних технологій пропонують послуги по індивідуальному проектуванню програмного забезпечення, що дозволяє враховувати специфіку конкретного підприємства та інтегрувати їх у систему управління.

Як не дивно, але позитивний поштовх для розвитку діджиталізації надала пандемія Covid-19, яка змусила керівників підприємств переглянути усі бізнес-процеси. Через впровадження карантинних заходів, в умовах пандемії Covid-19 стабільно змогли розвиватися лише ті підприємства, які активно використовували та впроваджували здобутки діджиталізації. Зокрема, частина підприємств перевели своїх працівників на роботу в дистанційному режимі, замовлення продукції відбувалося через мережу Інтернет на веб-сайтах підприємств, рекламна діяльність активізувалася в соціальних мережах, за можливості обслуговування клієнтів перейшло з режиму «офлайн» у «онлайн». І це не повний перелік останніх тенденцій впливу діджиталізації на діяльність підприємств [2].

Якщо підприємства в сучасних умовах бажають залишатися конкурентоспроможними, вони повинні розвиватися на основі діджиталізації., тобто впроваджувати різноманітні інформаційні технології, які дозволятимуть підвищити ефективність бізнес-процесів.

Як видається, діджиталізація має певні переваги:

- автоматизація бізнес-процесів;
- зниження загальних витрат;
- економія часу та зменшення потреби у кількості працівників;
- поліпшення комунікацій всередині підприємства, а також у зовнішньому середовищі з споживачами;
- формування позитивного іміджу підприємства;
- підвищення продуктивності та доходів тощо.

Також, швейцарський економіст, Клаус Шваб розкриває додаткові переваги «діджиталізації», а саме [3]:

- швидке зростання інновацій, що зумовить помітне покращення в ефективності, продуктивності, а також мінімізації витрат;
- швидке зростання даних та здатності застосування для сучасних технологій, що сприятиме залученню різних верств та дасть розвиток в багатьох аспектах
- штучний інтелект в усіх сферах життя, яскраві приклади якого спостерігаються сьогодні: від масової роботизації й до біотехнологій.

Незважаючи на значні переваги, які підприємствам надає діджиталізація, велика кількість підприємств ігнорують це та не поспішають впроваджувати останні досягнення ІТ-індустрії. Можна виділити декілька перешкод, які гальмують повноцінний розвиток сучасних підприємств на основі діджиталізації [2]:

- висока вартість впровадження інформаційних технологій;
- дефіцит фінансових ресурсів на підприємствах;
- відсутність кваліфікованого персоналу здатного працювати з новітніми інформаційними технологіями;
- відсутність єдиної стратегії автоматизації бізнес-процесів підприємства на основі діджиталізації.

Таким чином, в сучасних умовах головним фактором успішного розвитку підприємства є діджиталізація його бізнес-процесів. Роль діджиталізації зростає в умовах поширення пандемії Covid-19, яка стимулювала трансформацію бізнес-процесів підприємства. У загальному діджиталізація передбачає впровадження спеціалізованого програмного забезпечення, яке дозволяє підвищити ефективність прийняття управлінських рішень, автоматизувати бізнес-процеси, поліпшити якість інформаційного забезпечення та безліч інших переваг. Діджиталізація є основою конкурентоспроможності підприємства та останнім трендом сучасності.

Список використаних джерел

1. Канцір С. В. Діджиталізація економіки в умовах трансформаційних перетворень. Збірник тез доповідей: Національний університет «Львівська політехніка». Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. С. 75–76.
2. Нісходовська О. Ю. Діджиталізація: основа конкурентоспроможності підприємств. Збірник наукових доповідей: Подільський державний аграрно-технічний університет. Харків: Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2020. С. 163–166.
3. Schwab K. The Fourth Industrial Revolution: what it means, how to respond. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-fourth-industrial-revolution-what-it-means-and-how-torespond/> (дата звернення 10.10.2021).

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ ІЗ ТВАРИНАМИ

Бровкіна М. І.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Доненко В. В.**, д.ю.н., доцент,
професор кафедри адміністративного та митного права
Університету митної справи та фінансів)

Жорстоке поводження з тваринами – це не просто правопорушення, це поведінка, яка вказує на певні проблеми, які має людина. Проблема ще й в тому, що жорстокість відносно тварин завдає шкоди не тільки їм самим, а й порушує громадську моральність. От наприклад: жорстоке поводження із тваринами в присутності дітей розвиває в них агресію, байдужість до страждань живої істоти, формує садистські нахили. Як показує судова практика, багато з тих хто вчинив тяжкі злочини проти людини, починали зі знущання над тваринами. Жорстоке поводження з тваринами – це знущання над тваринами, у тому числі безпритульними, що спричинило мучення, завдало їм фізичного страждання, тілесні ушкодження, каліцтво або призвело до загибелі, нацьковування тварин одна на одну та на інших тварин, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, залишення домашніх та сільськогосподарських тварин напризволяще, у тому числі порушення правил утримання тварин [1].

На сьогоднішній день можна стверджувати, що питання захисту тварин значно покращилось. Щороку проходять мітинги небайдужих громадян з метою привернення уваги до проблеми жорстокого поводження із тваринами, кількість яких зростає.

Відповідно до п. 1 ст. 1 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження», жорстоке поводження з тваринами - знущання над тваринами, у тому числі безпритульними, що спричинило їх мучення, завдало їм фізичного болю, страждань, у тому числі спричинило тілесні ушкодження, каліцтво чи загибель, нацьковування тварин одна на одну та на інших тварин, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, залишення тварин напризволяще, а також інші порушення правил утримання, поводження та транспортування тварин [2]. В свою чергу, відповідальність за жорстоке поводження з тваринами передбачена Кримінальним кодексом України та Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Адміністративна відповідальність передбачає штраф або адміністративний арешт кривдника з конфіскацією тварини.

Згідно з ст. 89 КУпАП за жорстоке поводження з тваринами, а саме: знущання над тваринами, завдання побоїв або вчинення інших насильницьких дій, що завдали тварині фізичного болю, страждань і не спричинили тілесних ушкоджень, каліцтва чи загибелі, залишення тварин напризволяще, у тому числі порушення правил утримання тварин, тягнуть за собою

накладення штрафу від 200 до 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (далі – н.м.д.г.) з конфіскацією тварини, якщо перебування тварини у власника становить загрозу для її життя або здоров'я. Ті самі дії, вчинені стосовно двох і більше тварин, або групою осіб, або особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за таке саме порушення, пропаганда жорстокого поводження з тваринами, тягнуть за собою накладення штрафу від 300 до 500 н.м.д.г. або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб з конфіскацією тварини, якщо перебування тварини у власника становить загрозу для її життя або здоров'я. Насильницькі дії стосовно тварин, спрямовані на задоволення статевої пристрасті, передбачають штраф від 200 до 500 н.м.д.г. з конфіскацією тварини, якщо перебування тварини у власника становить загрозу для її життя або здоров'я [3].

Кримінальна відповідальність передбачає штраф у великих розмірах, обмеження або позбавлення волі.

Однак, гарна теорія не завжди означає таку ж гарну практику.

Використовуючи можливості мережі Інтернет можна знайти багато прикладів жорстокого поводження із тваринами – вбивство собак, розкидання вулицями міст країни отруєної їжі, побиття, тощо. Однак, набагато менше інформації щодо притягнення винних осіб до відповідальності.

Так, наприкінці січня 2021 року суд у Києві виправдав Олексія Святогора, який неодноразово публічно зізнався у вбивстві собак. А правоохоронці Хмельницької області закрили кримінальне провадження проти колишнього чиновника Володимира Байдича, який прив'язав свого пса до машини та протяг його більше кілометра [4].

Відповідно до інформації, яку надала Державна судова адміністрація у 2020 році до адміністративної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами було притягнуто лише 32 людини [5].

Таким чином можемо зробити висновок, що чинним законодавством регламентована відповідальність за жорстоке поводження із тваринами, втім кількість притягнутих осіб до відповідальності не співпадає з кількістю випадків, які нас оточують. Глобальною проблемою є низька правосвідомість громадян, які проходять повз випадки жорстокого поводження із тваринами, в той час як працівники поліції майже не реагують на виклики про допомогу, довго розслідують справи та закривають їх у зв'язку із спливом строків давності.

Тож, необхідно активізувати роботу Національної поліції України, до представників якої повинні звертатись громадяни для з'ясування всіх обставин справи та притягнення винної особи до відповідальності, оскільки саме вони вживають відповідних заходів у разі порушення законодавства про порядок поводження й утримання тварин, у тому числі шляхом складання протоколів.

Додатковим методом вирішення проблеми вбачається може стати проведення теоретичних та практичних занять для володарів домашніх

тварин. Таким чином може бути підвищено їх рівень обізнаності у питаннях взаємодії із тваринами, видами відповідальності за жорстоке поводження з ними.

Відтак, активне притягнення винних осіб до відповідальності за жорстоке поводження із тваринами та проведення профілактичних заходів з метою їх уникнення є необхідністю сучасної України.

Список використаних джерел

1. Відповідальність за жорстоке поводження з тваринами. Блог центру «Безоплатна правова допомога». 2021. URL: <https://www.legalaid.gov.ua/publikatsiyi/vidpovidalnist-za-zhorstoke-povodzhennya-z-tvarynamy/>

2. Про захист тварин від жорстокого поводження : Закон України від 21.02.2006 р. № 3447-IV. Відомості Верховної Ради України. 2006. 07 лип. (№ 27). С. 990.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. Ст. 1122.

4. Панченко О. Я став свідком знущання над твариною. Розповідаємо, що треба робити і чи карають за це в Україні. Як реагувати, коли ви бачите вбивство або знущання над тваринами. Міська інтернет-газета «The Village Україна». 2021. URL: <https://www.the-village.com.ua/village/city/animals/307471-yak-domogtisy-pokarannya-dlya-doghanteriv>

5. Стало відомо, скількох людей засудили торік в Україні через жорстоке поводження з тваринами. Блог служби «Радіо Свобода». 2021. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-tvaryny-zhorstoke-povodzhennya/31370202.html>

ПАРАДИГМА КРИМІНАЛІСТИКИ ВІД ЧАСІВ ГАНСА ГРОССА ДО СУЧАСНОСТІ

Котрікова Б. С.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Карнаухов О. В.**, к.ю.н., доц.,
доцент кафедри кримінально-правових дисциплін та оперативно-розшукової діяльності Університету митної справи та фінансів)

Криміналістика вважається відносно молодою наукою, яка сягає своїм корінням у другу половину 20 століття. Як і в часи батька криміналістики - Ганса Гросса, так і сьогодні криміналістика відіграє важливу роль в розслідуванні та розкритті кримінальних правопорушень, зниженні рівня злочинності і у зв'язку із прийняттям Кримінального процесуального кодексу (2012 р.) продовжується вдосконалення парадигми кримінально-процесуальної діяльності і разом з тим традиційних поглядів щодо завдань криміналістики, що потребує окремої уваги.

Основні засади поняття науки криміналістики, а також термін «криміналістика» вперше сформулював австрійський вчений Ганс Гросс в 1892 р.

на основі узагальнення тогочасної правової бази, наукових розробок, досвіду судової практики ряду країн Європи з континентальною системою права [1, 16–18]. На цьому вклад Г. Гросса у криміналістику не завершився, і через деякий час Ганс Гросс більш чітко визначив у своїй фундаментальній праці «Керівництво для судових слідчих як система криміналістики» (1898 р.) предмет науки криміналістики так: криміналістика по суті починається там... де встановлюють... як саме вчинено злочин. Як досліджувати способи вчинення злочинів і розкривати ці злочини, які бувають мотиви вчинення злочину, з якою метою – про все це не розповідає ні кримінальне право, ні процес. Усе це становить предмет криміналістики і особливої її частини: кримінальної психології [2].

Криміналістичні методи, прийоми і засоби набувають у даний час статусу фундаментального знання, безпосереднє використання якого здатне цілеспрямовано змінювати зміст практичної діяльності з розкриття, розслідування й попередження злочинів. Не випадково як незмінну мету криміналістики Г. Гросс завжди називав «практичну» мету [3; 4, с. 261, 263, 269, 270–275].

Як зазначав Г. Гросс, виникнення криміналістики було продиктовано потребою судового слідчого в спеціальних знаннях, опрацьованих для вирішення специфічних завдань попереднього розслідування злочинів. Але ці знання призначені не тільки для судового слідчого, але й усіх, хто бере діяльну участь у встановленні злочину, та його винуватця. Тому основою для визначення завдань криміналістики є усвідомлення того, що ця наука знаходиться не на службі певного суб'єкта кримінального провадження, а на службі встановлення істини, яка визначається в результаті змагання сторін і відображається в рішенні суду. Очевидно, що при застосуванні криміналістичних засобів і прийомів як пізнавального інструмента потрібно враховувати, що отримані в результаті цього докази (і процедура їх отримання) будуть ретельно досліджуватися та оцінюватися при судовому розгляді суб'єктами з протилежними цілями з точки зору належності й допустимості цих доказів. Видається, що з огляду на змагальність сторін, як у судовому розгляді, так і в досудовому розслідуванні потребують певної корекції окремі наукові положення та практичні рекомендації криміналістики, що були викладені в науковій і навчальній спеціальній літературі минулих років [5].

Отже, парадигма криміналістики є основою структури цієї науки. Узагальнюючі досвід практики і наукових досліджень можна вважати, що методи та прийоми криміналістики успішно використовуються у розкритті кримінальних правопорушень, однак залишається потреба у вдосконаленні окремих наукових криміналістичних положень та практичних рекомендацій.

Список використаних джерел

1. Крижна В. «Сучасні напрями розвитку криміналістики» – 4 с. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/9569/1/Актуал.%20пробл.%20кримін.%20та%20суд.%20експерт._p229-232.pdf (дата звернення 17.10.2021 року).

2. Гросс Г. Руководство для судебных следователей как система криминалистики / Г. Гросс. – Новое изд. перепеч. с изд. 1908 г. – М.: ЛексЭст, 2002. – 1088 с.

3. Gross H. Über die Frage der strafrechtlichen Hilfswissenschaften. Vortrag, gehalten in der Internationalen Vereinigung für Rechtswissenschaft. Berlin, 1902.

4. Gross H. Gesammelte Kriminalistische Aufsätze. Leipzig:F. C. W. Vogel. Bd. II. 1908. S. 261, 263, 269, 270–275

5. Волобуєв А., Даньшин М.: «Завдання криміналістики в умовах реформування кримінального процесу» – 8 с. URL: <https://khrife-journal.org/index.php/journal/article/download/184/176/> (дата звернення 17.10.2021 року).

ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Фоменко С. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Доненко В. В.**, д.ю.н., професор, доц.,

кафедри адміністративного та митного права

Університету митної справи та фінансів)

Глобальні цифровізаційні процеси здійснюють значний вплив на практично всі сфери життя та характер взаємовідносин у сучасному суспільстві. Стрімкий розвиток ботів, роботів, андроїдів та інших проявів технологій штучного інтелекту потребує якомога швидшого реагування з боку законодавців із метою формування належного та адекватного правового регулювання цих перспективних інститутів.

Сьогодні консенсусу щодо нормативного визначення поняття «штучного інтелекту» не досягнуто, тому пропоную звернутися до Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р., яким схвалено Концепцію розвитку штучного інтелекту в Україні (далі – Концепція). Відповідно до Концепції штучний інтелект – організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань. Аналізуючи даний нормативно-правовий акт можна дійти висновку, що він передбачає «четверту промислову революцію» та появу кіберфізичних систем, проте ці новітні напрямки носять лише декларативний і рекомендаційний характер без впровадження конкретних шляхів їхнього розвитку, а питання щодо правосуб'єктності штучного інтелекту взагалі не вирішено.

Однак, зважаючи на всесвітню тенденцію до поширення технологій штучного інтелекту, питання наділення його правовим статусом, віднесен-

ня його до об'єктів чи визначення як повноцінного суб'єкта правовідносин є важливим і обговорюваним.

Першим намаганням законодавчого врегулювання статусу штучного інтелекту та його елементів є розгляд Комітетом Європейського Парламенту з правових питань Резолюції 2017 року. Цей документ містить пропозицію включити в законодавство Європейського Союзу поняття «розумного робота», розробити систему їхньої реєстрації та наділити їх статусом електронної особистості. Резолюція стала поштовхом до перевороту в суспільному усвідомленні місця та статусу штучного інтелекту на сучасному етапі розвитку людства.

Якщо проаналізувати українське законодавство, а саме Цивільний кодекс України (далі — ЦКУ), то можна зрозуміти, що сьогодні штучний інтелект досить складно наділити правосуб'єктністю у зв'язку з вичерпним переліком суб'єктів правовідносин. А от перелік об'єктів підлягає розширеному тлумаченню, тому, можна дійти висновку, що діяльність і кінцеві продукти роботів врегульовані саме цими положеннями ЦКУ. Прихильником ототожнення штучного інтелекту з майном є А. Сулін, однак, на мою думку, ця теорія не вичерпує проблему, а лише породжує ще більше запитань.

Підходячи до питання наділення штучного інтелекту правосуб'єктністю, важливо сприймати його як заміну людини в певних сферах, виконання її функцій, як-от автопілотна система керування транспортними засобами, надання юридичних послуг, прибирання приміщень, ведення програми новин. Такої думки дотримуються сучасні дослідники цього дискусійного питання: М. В. Карчевський, О. А. Ястребов, К. О. Хернес, О. А. Баранов, О. І. Харитонова, Є. О. Харитонов). Проаналізувавши їхні концепції, хочу коротко зупинитися на більш обговорюваній загальним колом осіб.

Йдеться про концепцію «електронної особи» авторства О. А. Ястребова, яка якнайкраще характеризує штучний інтелект як принципово новий, специфічний суб'єкт правовідносин. Така особа, наприклад, буде наділена правом вступати у відносини в ІТ-сфері, а також самостійно нести відповідальність у процесі прийняття автономних рішень. У той же час, відповідальність породжує наявність вини, яка часто пересікається з мораллю. Тому відкритим залишається питання «вживлення» в системи штучного інтелекту такого поняття як «мораль».

Положення щодо такої суб'єктивної сторони правопорушення як відповідальність містять Рекомендації Парламентської Асамблеї Ради Європи: «відповідальність і підзвітність за вчинок штучного інтелекту покладаються на людину, незалежно від обставин». Так, автомобіль з автопілотним керуванням General Motors несподівано зупинився на перехресті та зазнав наїзду лісовоза. Внаслідок цього помер водій транспортного засобу, а винними визнали його виробника.

Часто серед науковців з'являються пропозиції щодо уподібнення правового режиму штучного інтелекту за аналогією до тварин, які наділені статусом об'єктів правовідносин і не мають правосуб'єктності. Зокрема,

рішенням Верховного Суду штату Нью-Йорк від 8 жовтня 2014 року встановлено, що попри високі когнітивні можливості шимпанзе не можуть мати законних прав, оскільки на них не можуть бути покладені обов'язки, а отже, відповідальність за їхні дії відсутня.

Підводячи підсумки, можна стверджувати, що сьогодні жодна з країн не визнає правосуб'єктності технологій штучного інтелекту, а всі законодавчі акти та національні стратегії спрямовані на тестувальників, розробників, власників, виробників і користувачів цих систем. Такий підхід унеможливує наділення штучного інтелекту правосуб'єктністю на сучасному етапі. Однак, Європейський Парламент закликає Європейську Комісію «[створити] конкретний правовий статус роботів в довгостроковій перспективі» (пункт 59 (f) Резолюції).

Можливо, для переважної більшості населення планети ідея надання штучному інтелекту статусу електронної особи здається утопічною, проте бурхливий науково-технічний прогрес, імплементація продуктів і послуг роботів, андроїдів, ботів практично в усі сфери сприяє трансформації суспільних відносин і, як наслідок, призводить до еволюції адміністративного, цивільного, кримінального, господарського законодавства.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018 – 2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.18 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/67-2018-%D1%80> (дата звернення: 10.10.2021).

2. European Parliament Resolution of 16 February 2017 with recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics (2015/2103(INL)). URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2017-051_EN.html (дата звернення: 10.10.2021).

3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 06.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ed20211006#Text> (дата звернення: 11.10.2021).

4. Recommendation No 2102) of Parliamentary Assembly of the Council of Europe «Technological convergence, artificial intelligence and human rights». 2017. URL: <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTMLen.asp?fileid=23726&lang=en> (дата звернення: 10.10.2021).

5. State of New York, Supreme Court, Appellate Division Third Judicial Department. Decided and Entered: December 4, 2014 (518336). Available at: <http://decisions.courts.state.ny.us/ad3/Decisions/2014/518336.pdf> (дата звернення: 15.10.2021).

6. Баранов О. А. Інтернет речей (IoT): робот зі штучним інтелектом у правовідносинах. Юридична Україна. 2018. № 5–6. С. 75–95 (дата звернення: 12.10.2021).

7. Харитонов Є. О., Харитонova О. І. До проблеми цивільної правосуб'єктності роботів: матеріали наук.-практ. конф. Інтернет речей: проблеми

правового регулювання та впровадження, м. Київ, 29 листопада 2018 р., НТУУ “КПІ ім. Ігоря Сікорського” / упоряд. В. М. Фурашев, С. О. Дорогих. Київ: Вид-во “Політехніка”, 2018. С. 42–46.

8. Ястребов О. А. Правосубъектность электронного лица: теоретико-методологические подходы. Труды Института государства и права РАН. 2018. № 2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/pravosubektnost-elektronnogolitsa-teoretiko-metodologicheskie-podhody/viewer>.

9. Бежевец А. М., Правовий статус роботів: проблеми та перспективи визначення, Інформація і право № 1(28)/2019, С. 61–67. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/9_11.pdf.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС КОМІСІЇ З РЕГУЛЮВАННЯ АЗАРТНИХ ІГОР ТА ЛОТЕРЕЙ

Левіна Н. М.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Доненко В. В.**, д.ю.н., доцент,
професор кафедри адміністративного та митного права
Університету митної справи та фінансів)

На сучасному етапі розвитку суспільства індустрія розваг елементом якої є азартні ігри стала невід’ємною складовою цивілізації. З одного боку ця бізнес-галузь є неймовірно прибутковою, а з іншого їй, все ж таки, властива значна суспільна шкідливість.

СЕО-агентство «Insight ONE» разом з пошуковими системами, поштовими скриньками і іншими партнерами провели соціологічне дослідження і з’ясували, хто саме грає в азартні ігри на просторах СНД. Як виявилось, 49 % українців люблять азарт. Найзатребуваніший напрям, згідно з опитуванням – це лотереї – 45 % опитаних. Кожен п’ятий гравець країни робить ставки на спорт – 19 %, в рулетку і подібні ігри грає 17 %, а в слоти – 16 %. Постійно грають на гроші 4 % жителів країни. Тобто, беттинг і казино для них - це регулярне джерело доходу.

Як показує практика розвинених країн, правове регулювання у сфері азартних ігор та лотерей потребує раціонального та комплексного підходу. Станом на сьогодні в Україні прийнято Закон «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» № 768–ІХ, який заклав підвалини для якісного правового регулювання діяльності з ліцензування, організації та проведення азартних ігор та лотерей.

Саме на виконання положень Закону № 768–ІХ, Постановою КМУ № 891 від 23.09.2020 року було створено Комісію з регулювання азартних ігор та лотерей (далі – КРАІЛ), як самостійний державний орган зі спеціальним статусом.

Оскільки КРАІЛ є новоствореним державним органом, в адміністративно-правовій науці відсутні чітке нормативне визначення його правової

природи та ролі в системі органів виконавчої влади України. Поглибленого дослідження і науково-теоретичного обґрунтування потребують питання визначення адміністративно-правового статусу КРАІЛ, як ЦООВ зі спеціальним статусом задля подальшої раціональної організації та ефективної, узгодженої діяльності цього державного органу. Цьому і буде присвячено моє дослідження.

Здатність мати та реалізовувати відповідні права і обов'язки у сфері публічного управління властива всім суб'єктам адміністративного права. Виступаючи суб'єктом адміністративно-правових відносин КРАІЛ, нарівні з іншими органами виконавчої влади, має відповідну адміністративну правосуб'єктність. Вона виявляється в тому, що КРАІЛ, здійснює управління державними та суспільними справами у сфері організації та проведення азартних ігор і в лотерейній сфері шляхом реалізації відповідної державної політики.

Слід окремо наголосити на тому, що КРАІЛ самотійно не забезпечує формування державної політики у сфері організації та проведення азартних ігор та лотерей, а лише реалізує її та здійснює державне регулювання відповідно до своїх повноважень.

Зважаючи на завдання і повноваження КРАІЛ, нею на виконання чинного законодавства та рішень уряду, а також в рамках організації роботи підпорядкованих органів здійснюється правозастосування (організаційно-розпорядчі дії), самотійно ухвалюються обов'язкові до виконання (й забезпечені відповідними примусовими заходами) підзаконні нормативні акти та поточні управлінські рішення [4, с. 32]. Саме ця виконавчо-розпорядча діяльність розкриває призначення КРАІЛ та в цілому складає зміст здійснюваного нею публічного управління в лотерейній сфері та у сфері проведення азартних ігор.

Як зазначає Профатілов К.В. компетенція КРАІЛ в цілому має галузевий (а не функціональний) характер, зосереджуючись на виконанні не суто якихось специфічних, а традиційних для центральних органів виконавчої влади функцій (видання нормативних актів, виконання ліцензування, ведення реєстрів, здійснення державного нагляду та ін.) у конкретній сфері – організації та проведення азартних ігор та лотерей [4, с. 30].

Органом виконавчої влади вищого рівня відносно КРАІЛ, якому вона підпорядкована, підконтрольна та підзвітна виступає Кабінет Міністрів України. Саме уряд формує державну політику у сфері організації та проведення азартних ігор і в лотерейній сфері, визначає пріоритетні напрями роботи КРАІЛ, організовує, узгоджує, контролює (зокрема може скасовувати видані нею акти) та координує її діяльність. Усе вищевказане дозволяє говорити не лише про передбачені у законодавстві спрямування та координацію КМУ діяльності КРАІЛ, але й про її безпосередню відповідальність перед ним.

Пунктом 5 ст. 6 Закону України № 768–ІХ передбачено додаткові особливості спеціального статусу КРАІЛ, які полягають у її колегіальності,

особливому порядку призначення та звільнення Голови та членів КРАІЛ, у спеціальних засадах діяльності цього державного органу [2].

Колегіальність КРАІЛ сприяє ретельній підготовці та розгляду питань її діяльності, виваженому та консенсусному прийняттю рішень, а також деякою мірою знижує корупційні ризики всередині цього органу державної влади.

Що стосується особливого порядку призначення та звільнення Голови та членів КРАІЛ, то у Законі України № 768–ІХ у ч. 2, 9 ст. 7 зазначено, що Голова та члени Комісії призначаються за результатами відкритого конкурсу та звільняються Кабінетом Міністрів України [2]. Повноваження керівництва КРАІЛ обмежено чотирирічним терміном і не більш ніж двома строками під-ряд – таким чином забезпечується достатня стабільність роботи даного органу, а також гарантується періодична змінюваність його керівництва.

Ще однією особливістю спеціального статусу КРАІЛ закон визначає так звані «спеціальні засади» її діяльності. При цьому законодавець не уточнює, які саме засади мають вважатися «спеціальними» щодо організації діяльності КРАІЛ, надаючи лише абстрактне формулювання даної особливості. Більш доцільним з боку розробників даної законодавчої норми було б або навести перелік засад, які мають вважатися спеціальними відповідно до особливостей організації діяльності КРАІЛ, або взагалі прибрати цю «особливість», яка по суті ніяк у відповідному законодавстві не розкрита.

Як одну з особливостей ЦООВ зі спеціальним статусом, більшість науковців у своїх роботах, зокрема і Лавренова О.І. називають «наявність спеціальних гарантій діяльності для їх членів» [1, с.117]. Такі гарантії встановлюються відповідно до характеру і змісту діяльності ЦООВ зі спеціальним статусом і наразі передбачені лише щодо окремих державних органів таких як Антимонопольний комітет України та Національне агентство з питань запобігання корупції. На моє переконання і для КРАІЛ мають бути передбачені спеціальні гарантії діяльності для їх членів, хоча б і для того, щоб знизити корупційні ризики усередині цього державного органу.

Отже, на основі всього вищевикладеного, можна зробити висновок про те, що КРАІЛ є колегіальним центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, діяльність якого спрямовується та координується КМУ і який відповідно до чинного законодавства України наділений державно-владними повноваженнями щодо реалізації державної політики у сфері організації та проведення азартних ігор та лотерей.

На мою думку, найкраща перевірка доцільності будь-яких управлінських рішень, в тому числі і про створення нових державних органів з боку нашого Уряду – це перевірка часом. Тільки час покаже, як КРАІЛ спрацює на практиці – які проблеми буде здатен вирішувати, а які залишаться поза зоною його відповідальності.

Список використаних джерел

1. Лавренова О. Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 8. С. 115–119.

2. Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор: Закон України від 14.07.2020 № 768–ІХ. Офіційний вісник України. 2020. № 66.

3. Про Комісію з регулювання азартних ігор та лотерей: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2020 № 891. Офіційний вісник України. 2020. № 79. Ст. 2558.

4. Профатіло К. В. Сутність та місце Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей. Форум права. 2021. Вип. 68(3). С. 25–37

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Корнєєва А. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Доненко В. В.**, д.ю.н., доцент.,
професор кафедри адміністративного і митного права
Університету митної справи та фінансів)

Механізм захисту суб'єктивних прав зумовлений характером сімейних правовідносин. У ст. 18 Сімейного кодексу України (далі – СК України) наведені основні способи захисту сімейних прав та інтересів судом [2]. Водночас суд може захищати порушене право або інтерес і іншим способом, передбаченим договором або законом.

Тривалий час права людини розглядалися, переважно, у контексті взаємовідносин людини та держави, а порушення прав людини у приватній сфері були ретельно приховані під заборону втручання в особисте й сімейне життя, тому для України важливим кроком є прийняття низки законів, спрямованих на врегулювання питань щодо захисту суб'єктів домашнього насильства, до яких належать жінки та діти.

Розширене тлумачення поняття домашнього насильства та його видів можна прослідкувати в Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (далі – Стамбульської конвенції № 210) [5].

Відповідно до норм вищезазначеної Конвенції «домашнє насильство» – це всі акти фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що відбуваються в сім'ї чи в межах місця проживання, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або партнерами, незалежно від того чи проживає правопорушник у тому самому місці що й жертва чи ні.

Важливим стандартом, що необхідно запровадити, є доступ жертвам насильства до послуг підтримки по всій країні. Передбачається надання жертві можливості переїхати до притулку, що локально знаходиться за межами населеного пункту, в якому проживає жертва, з можливістю збереження її майна.

Ще один стандарт стосується цілодобової допомоги, коли робота центру чи притулку надається за принципом невідкладної медичної допомоги.

Дотримання цих стандартів не вимагає великих фінансових витрат, ідеться про напрацювання комплексного підходу до розв'язання проблеми насильства щодо жінок і домашнього насильства, координації зусиль усіх державних структур і громадських об'єднань, що вирішують ці питання.

Варто зауважити, що Україні надається активна міжнародна допомога в ратифікації Стамбульської конвенції. Зокрема проект Ради Європи «Запобігання та боротьба з насильством щодо жінок та домашнім насильством в Україні» фінансується шведським Агентством з міжнародного розвитку (БІРА). [7].

Серед рекомендацій Ради Європи такі:

– Україна повинна запровадити у законодавстві визначення насильства щодо жінок/ насильства за гендерною ознакою (гендерно-зумовленого насильства);

– внести зміни до визначення домашнього насильства та осіб, які постраждали від домашнього насильства, включених у проект Закону «Про запобігання та протидію домашньому насильству» з метою дотримання положень Стамбульської конвенції;

– переглянути сферу застосування внутрішніх законів і політики за колом осіб, щоб забезпечити викорінення всіх форм насильства щодо жінок і домашнього насильства, приділяючи особливу увагу жінкам, які постраждали від насильства за гендерною ознакою [5].

Основу законодавства України з попередження насильства в сім'ї становить Конституція України, зокрема, ст.ст. 3, 21-24, 27-29, 32, 51, 52 [1].

Україна першою серед країн СНД на законодавчому рівні прийняла нормативні акти, що присвячені захисту членів сім'ї від проявів насильства, а саме Закони України «Про охорону дитинства», «Про попередження насильства в сім'ї» тощо .

Також на початку 2004 р. Міністерством охорони здоров'я України було затверджено Наказ № 38 «Про затвердження заходів щодо виконання Закону України «Про попередження насильства в сім'ї» та «Примірного положення про центр медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї» [4].

У 2005 р. уперше в Україні був виданий постатейний науково-практичний коментар до Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, що був презентований у Верховному Суді України й поширений серед суддів України.

Міністерством соціалітики 17 вересня 2012 р. видано Наказ № 581 «Про затвердження рекомендацій щодо проведення щорічної акції «16 днів проти насильства» .

У ньому із назви всесвітньої акції зникло слово «гендер». Такий підхід Міністерства соціальної політики може бути пов'язаний з існуючими антигендерними рухами у країні та побоюваннями викликати критику з їх боку.

Основними завданнями Акції «16 днів проти насильства» у 2012 р. було привернення уваги громадськості до актуальних для українського су-

спільства проблем подолання насильства в сім'ї, жорстокого поводження з дітьми, сприяння утвердженню ненасильницької ідеології в українському суспільстві тощо.

31 травня 2012 р. Кабінетом Міністрів України схвалено Концепцію Державної цільової соціальної програми підтримки сім'ї до 2016 р. , в якій зазначено, що особлива небезпечність насильства в сім'ї полягає в тому, що від нього страждають діти, які потерпають від насильства та спостерігають за його проявами, а в майбутньому - застосовують негативний досвід у власній сім'ї.

14 березня 2013 р. Верховна Рада України зареєструвала законопроект № 2539 «Про запобігання та протидію домашньому насильству [6], метою й завданням якого було вдосконалення чинного законодавства України з питань попередження насильства в сім'ї, у тому числі щодо розширення кола осіб, на яких розповсюджується дія Закону, кола суб'єктів, на які покладається здійснення заходів із запобігання й протидії домашньому насильству та захисту дітей від насильства й жорстокого поводження з ними в сім'ї.

Позитивним є те, що, відповідно до цього законопроекту, передбачалося вдосконалення системи надання допомоги існуючою мережею діючих закладів, а саме: центрами медико-соціальної реабілітації осіб, які постраждали від домашнього насильства.

Важлива роль серед законодавчих актів належить прийнятому на початку липня 2015 р. Закону України «Про національну поліцію», що серед завдань поліції зауважує на охорону прав і свобод людини, а до основних повноважень відносить вжиття заходів для запобігання й припинення насильства в сім'ї .

Проте спільним проблемним питанням для цих нормативно-правових актів залишається використання як синонімічних категорій понять «насильство в сім'ї» та «домашнє насильство». Тому з метою уникнення колізій, необхідно привести законодавство у відповідність із міжнародно-правовими актами й виключити поняття «насильство в сім'ї», а залишити термін «домашнє насильство».

Список використаних джерел

1. Конституція України : Верховна Рада України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. із змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135.

3. Про затвердження Порядку розгляду заяв та повідомлень про вчинення насильства в сім'ї або реальну його загрозу : Постанова Кабінету Міністрів від 26 квітня 2003 р.

4. Про затвердження заходів щодо виконання Закону України «Про попередження насильства в сім'ї» та Примірного положення про центр медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї : Наказ Міністерства

охорони здоров'я від 23 січня 2004 р. № 38 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0917-09>

5. Про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами : Конвенція Ради Європи від 11 травня 2011 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rm.coe.int>

6. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Законопроект від 14 березня 2013 р. № 2539 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JGIYJOOA.html

7. Запобігання та боротьба з насильством щодо жінок та домашнім насильством в Україні : Українсько-шведський проект за підтримки Ради Європи, 2013–2016 рр. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.liberta.dp.ua/?page_id=1333

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЧОРНОБИЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ

Сельдіна Я. С.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Доненко В. В.**, д.ю.н., доцент.,
професор кафедри адміністративного і митного права права
Університету митної справи та фінансів)

Відповідно до Конституції України держава забезпечує подолання наслідків Чорнобильської катастрофи (ст. 16), безпечно для життя і здоров'я довкілля (ст. 50). Відродження територій, що зазнали радіоактивного забруднення, є одним із пріоритетних напрямів державної екологічної політики [1].

На думку фахівців в останні роки відбувається поліпшення радіоекологічної ситуації і проведення природоохоронних заходів, що призводить до необхідності зміни підходів до оцінювання правового режиму радіоактивно забруднених територій внаслідок катастрофи на ЧАЕС. Передусім такі процеси посилили туристичну привабливість зони відчуження, ріст кількості охочих відвідати радіоактивно забруднені території спонукає державу до створення та впровадження заходів, спрямованих на відновлення зазначених територій, їх відродження. Згідно з указом Президента України № 512/2019 [2] серед заходів із відродження територій, які зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, визначено популяризацію й утвердження бренд-меседжу «Безпечний Чорнобиль», розвиток туризму зі створенням умов для використання туристичного потенціалу цих територій. Так, серед видів діяльності у межах зони відчуження у ч. 3 ст. 121 Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» передбачено відвідування зазначених територій.

Чи можна називати таке відвідування туризмом, тоді як термін «туризм» щодо радіоактивно забруднених територій законом безпосередньо не вживається? Права громадян у сфері використання ядерної енергії та радіаційної безпеки закріплені у Законі України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», серед яких, зокрема, право на відвідування з пізнавальною метою у встановленому порядку ядерних установок, а також об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами (ч. 3 ст. 10), що реалізується згідно з вимогами, визначеними Порядком відвідування зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення [3].

Представники державних органів з управління зоною відчуження звертають увагу на доречність застосування терміна «відвідування» [4] або ж «відвідування з пізнавальною метою», а не «туризм» із підстав відсутності самого поняття туризму у зоні відчуження.

Відносини, пов'язані з організацією і здійсненням туризму на території України, регулює Закон України «Про туризм» у редакції Закону від 18.11.2003 р. Відповідно до ст. 1 Закону туризм визначається як тимчасовий виїзд особи з місця проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці, куди особа від'їжджає. Самостійними видами туризму, серед інших, закріплено культурнопізнавальний, екологічний, пригодницький туризм і передбачено, що особливості здійснення окремих видів туризму встановлюються законом. Проектом Закону про внесення змін до Закону України «Про туризм» і деяких інших законодавчих актів щодо основних засад розвитку туризму № 4162 від 28 вересня 2020 р. пропонується Закон України «Про туризм» викласти у новій редакції як Закон України «Про основні засади туристичної діяльності». На противагу чинній редакції Закону зазначеним проектом вперше визначено поняття чорнобильського туризму. Безпека туризму гарантується шляхом покладення на органи державної влади й органи місцевого самоврядування, їх посадових осіб обов'язку зі вжиття заходів щодо забезпечення прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля під час здійснення туристичних подорожей.

Право відвідати Чорнобильську зону мають особи, котрі досягли 18 років, не мають медичних протипоказань щодо перебування за умов іонізуючого випромінювання, за умови дотримання затвердженої туристичної програми та маршруту, санітарно-пропускного режиму, з використанням засобів індивідуального захисту та за присутності супроводжуючої особи.

Висновки. Чорнобильський туризм – це відвідування зони відчуження з туристичною метою, за умови дотримання режиму радіаційної безпеки, у порядку й у спосіб, встановлені законодавством про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи. Це, у свою чергу, вимагає внесення відповідних законодавчих змін, зокрема, до Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» задля удосконалення правового регулювання у зазначеній сфері з метою напрацювання єдиного понятійно-категоріального апарату.

Список використаних джерел

1. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Пріоритети екологічної політики Верховної Ради України на наступні п'ять років»: постанова Верховної Ради України від 14 січня 2020 р. № 457-ІХ. Відомості Верховної Ради України. 2020. № 30. Ст. 211.

2. Про деякі питання розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Указ Президента України № 512/2019 від 10 липня 2019 р. Офіційний вісник Президента України. 2019. № 16. Ст. 460.

3. Про затвердження Порядку відвідування зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення : наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України від 2 листопада 2011 р. № 1157. Офіційний вісник України. 2011. № 91. Ст. 3327.

4. Відповідь Голови державного агентства України з управління зоною відчуження В. Петрука на питання щодо розвитку туризму в зоні відчуження. URL:<http://dazv.gov.ua/aktualni-pitannya/vidpovid-golovi-derzhavnogo-agentstva-ukrajini-z-upravlinnya-zonoyuvidchuzhennya-vitaliya-petruka-na-pitannya-shchodorozvitku-turizmu-v-zoni-vidchuzhennya.html>.

ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАПОДІЯНОЇ АДМІНІСТРАТИВНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

Івасик О. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Доненко В. В.**, д.ю.н., доц.,
професор кафедри адміністративного та митного права
Університету митної справи та фінансів)

Будь-яке правопорушення здійснює шкідливий та негативний вплив на суспільні відносини, оскільки порушує їх нормальний розвиток, правопорядок і разом з тим, суспільні та особисті інтереси. Наслідком значної кількості правопорушень є нанесення шкоди суспільним відносинам, охоронюваним саме адміністративно-правовими нормами. Зазвичай така шкода не є вагомою, тому за її нанесення законодавством встановлена адміністративна відповідальність.

Оскільки шкода настає внаслідок порушення норм права, це дає підставу стверджувати, що наявність шкоди є однією з головних ознак правопорушення. Саме тому при визначенні поняття і особливостей змісту шкоди доцільно, перш за все, проаналізувати сутність категорії правопорушення.

Адміністративно-деліктним законодавством закріплено загальне юридичне поняття адміністративного правопорушення, так відповідно до ст. 9 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) [2] адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на

громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність.

Наслідком вчинення адміністративного правопорушення завжди є порушення суб'єктивних прав потерпілого. Потерпілим, згідно зі ст. 269 КУпАП, є особа, якій адміністративним правопорушенням заподіяно моральну, фізичну або майнову шкоду [2].

Стаття 40 КУпАП передбачає покладення на правопорушника компетентним органом обов'язку відшкодувати громадянину, підприємству, установі або організації майнову шкоду, заподіяну у результаті вчинення адміністративного правопорушення.

Майнова шкода, на думку Д. А. Краснікова, полягає у зменшенні об'єму майнових благ шляхом знищення або пошкодження майна, погіршенні його якості (приведення речі у стан, у якому вона не здатна виконувати всі свої функції), внаслідок протиправної поведінки [3, с.129]. Слід зазначити, що в адміністративно-правовій літературі майнова шкода розглядається не лише як знищення або пошкодження, а ще як втрата і привласнення майна.

Тож можна сказати, що таке адміністративне правопорушення, внаслідок якого зменшується об'єм майнових благ певного громадянина (організації, підприємства тощо), несе за собою майнові збитки, що виражаються у грошовій оцінці завданої майнової шкоди. До таких адміністративних правопорушень належать правопорушення передбачені ст. 51, 104, 110, 115, 132, 136 КУпАП та інші правопорушення, що спричиняють майнові збитки громадянам і державі.

Як вже зазначалось, відшкодування заподіяної адміністративним правопорушенням майнової шкоди може здійснюватися відповідно до ст. 40 КУпАП, однак, слід погодитись з твердженням О. І. Миколенко, який у своєму дисертаційному дослідженні зазначає, що згідно з чинним адміністративним законодавством відшкодування заподіяної адміністративним правопорушенням майнової шкоди може здійснюватися також шляхом повернення майна за належністю (ст. 265 КУпАП) та шляхом добровільного відшкодування збитків або усунення завданої шкоди (п. 2 ч. 1 ст. 34 КУпАП). Основною особливістю повернення майна за належністю є те, що особам повертається саме їхнє майно, котре було в них протиправно вилучено, тому обов'язковою умовою застосування такої форми захисту майнових прав потерпілого є збереження предметом правопорушення свого початкового стану [4, с. 67].

Добровільне відшкодування правопорушником шкоди, нанесеної адміністративним правопорушенням, відповідно до ст. 34 КУпАП є обставиною, пом'якшуючою відповідальність при вирішенні адміністративних справ, тому якщо майнова шкода буде відшкодована правопорушником до розгляду справи за його власною ініціативою, то органи (посадові особи), що розглядають дану справу не вправі застосувати до правопорушника та-

кий адміністративно-правовий захід, як покладення обов'язку відшкодувати заподіяну майнову шкоду згідно зі ст. 40 КУпАП [5, с.174].

Механізм відшкодування шкоди, завданої адміністративним правопорушенням, здійснюється за загальними правилами [1, с.168]. Згідно з якими, правопорушник повинен відшкодувати завдану ним майнову шкоду, не пізніше ніж через 15 діб з дня вручення копії постанови про відшкодування майнової шкоди, винесеної адміністративною комісією, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради, якщо сума майнової шкоди не перевищує двох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Якщо майнова шкода не була відшкодована правопорушником у визначений строк виконання постанови про відшкодування майнової шкоди, то постанова надсилається для стягнення збитків у порядку виконавчого провадження. Цей порядок регулюється відповідними нормативно-правовими актами: законами України «Про виконавче провадження» від 21.04.1999 р., «Про державну виконавчу службу» від 24.03.1998 р. та іншими нормативно-правовими актами.

На відмінну від майнової шкоди, покладення обов'язку відшкодувати моральну шкоду не передбачено Кодексом України про адміністративні правопорушення. Моральна шкода, завдана в результаті вчинення адміністративного правопорушення може бути відшкодована в порядку цивільного судочинства. Цивільним кодексом України закріплено єдину загальну норму щодо відшкодування моральної шкоди, котра застосовується у всіх випадках заподіяння такої шкоди. Так, відповідно до ст. 1167 ЦК України, моральна шкода, завдана фізичній або юридичній особі неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю, відшкодовується особою, яка її завдала, за наявності її вини [6].

Таким чином, незалежно від того, яка шкода була заподіяна внаслідок вчинення адміністративного правопорушення (майнова чи моральна) вона повинна бути відшкодована потерпілому в порядку провадження у справах про адміністративні правопорушення або ж у порядку позовного провадження, передбаченого цивільним законодавством.

Список використаних джерел

1. Геренко Т. О. Загальні правила відшкодування шкоди, завданої адміністративним правопорушенням / Т. О. Геренко // Міжнародно-правове забезпечення стабільності та безпеки суспільства: матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів та студ. юридичного факульту / Ред.кол.: А. М. Куліш, М. М. Бурбика, М. І. Логвиненко, В. М. Семенов, А. В. Баранова. – Суми : СумДУ, 2013. – С. 168–169.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення // (Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст. 1122).

3. Красніков Д. А. Формування і впровадження механізмів державного управління у сфері виявлення та відшкодування збитків державі : дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Красніков Денис

Анатолійович; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Київ, 2016. – 201 с.

4. Миколенко О. І. Проблеми відшкодування шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Миколенко Олександр Іванович; Одеський національний ун-т ім. І. І. Мечникова. – О., 2000. – 212 с.

5. Сиротяк М. Р. Захист прав потерпілого в провадженні в справах про адміністративні правопорушення : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / Сиротяк Микола Романович; Одеський національний ун-т ім. І. І. Мечникова. – О., 2006. – 203 с.

6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356.

СПІВВІДНОШЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ

Волосяк І. С.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Доненко В. В.**, д.ю.н., доцент.,
професор кафедри адміністративного і митного права права
Університету митної справи та фінансів)

Законом України «Про запобігання корупції» 2014 року, який став «флагманом» у чинному антикорупційному законодавчому пакеті, визначено низку важливих для протидії корупції юридичних термінів і правових понять, серед яких, наприклад, такі, як: «антикорупційна експертиза», «корупція», «корупційне правопорушення», «неправомірна вигода» та ін. Цим нормативно-правовим актом до соціально-правового обігу введено і нове поняття «правопорушення, пов'язані з корупцією» (ст. 1) [1].

«Корупція – використання особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у ч. 1 ст. 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей» [2, с. 85].

Таким чином, законодавець наполягає на тому, що корупція – це протиправний вид правової поведінки, протиправне діяння («використання», що містить діяльнісний, поведінський, аспект) фізичної особи («використання особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 цього Закону»). При цьому в ст. 3 Закону подається чіткий перелік осіб (займаних посад), які можуть входити до кола суб'єктів корупції та на яких поширюється дія цього Закону. Не

вдаючись до чергового, популярного в наукових колах аналізу поняття корупції, і навіть не співвідносячи його дефініцію, закріплену в цьому Законі, з розумінням корупції в міжнародному праві, що стало частиною вітчизняного, маємо зауважити, що підходи законодавця до протиправних корупційних діянь потребують роз'яснення та дальшого уточнення з метою правильного застосування нового антикорупційного законодавства та досягнення його мети. Корупція є негативним соціальним явищем, апріорі притаманним будь-якому державному суспільству. «Корупція є складником злочинності як певної кримінологічної сукупності. Саме тому криміналізація корупції як соціального явища та правового феномену не є можливою, так само як і закріплення інших видів ретроспективної юридичної відповідальності за корупцію. Але законодавча заборона корупційних правопорушень як окремих виявів правової поведінки, окремих правових вчинків – юридично логічний і перевірений шлях регулювання відповідних суспільних відносин» [3, с. 278].

Ч. 1 ст. 1 чинного Закону України «Про запобігання корупції» визначає корупційне правопорушення як «діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність» [1]. Корупційне правопорушення визначається через відсилання до норми-дефініції «корупція» тієї самої ст. 1. Наводиться і класифікація корупційних правопорушень: кримінально-правові, цивільно-правові та дисциплінарні (бланкетна норма права). Кримінальні правопорушення – криміналізовано в Особливій частині Кримінального кодексу (далі – КК) України. А їх вичерпний перелік (20 складів) «заховано» парламентарями в Примітці до ст. 45 «Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям» Загальної частини цього кодексу. Проте власне корупційні кримінальні правопорушення передбачено статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, цього Кодексу. Можуть кваліфікуватися як корупційні відповідно до цього Кодексу також кримінальні правопорушення, передбачені статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368–369-2, якщо їх вчинено особливим способом – лише «у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем» [4].

У наведеній типології корупційних правопорушень відсутні, як бачимо, корупційні адміністративні правопорушення. Натомість Законом України «Про запобігання корупції» їх включено до іншої групи правопорушень, а саме «правопорушень, пов'язаних із корупцією», під якими законодавець розуміє «діяння, що не містять ознак корупції, але порушують встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинені особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 цього Закону, за які законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність» [1]. Кримінальні правопорушення тягнуть за собою кримінально-правові санкції, адміністративні правопорушення передбачають застосування адміністративних санкцій відповідних статей Кодексу України про

адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) і т. д. Тобто відповідальність за кримінальні правопорушення вичерпно передбачається виключно КК України, а за адміністративні правопорушення – КУпАП. Ст. 9 цього кодексу визначає: «Адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність. Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені цим Кодексом, настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності» [5].

Спираючись на положення Закону України «Про запобігання корупції», зазначимо, що суб'єктом правопорушень, пов'язаних із корупцією, можуть бути тільки ті самі особи, які є суб'єктами корупційних правопорушень. За своїм юридичним складом вчинене такою особою протиправне діяння хоч і не належить до корупційних правопорушень, але вчиняється з використанням службового становища, у зв'язку зі службою. У статті 1 зазначеного Закону України закріплено, що таке некорупційне правопорушення («правопорушення, пов'язане з корупцією») не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони й обмеження, що тягне за собою юридичну відповідальність [1]. І ці обмеження та заборони закріплено в розділах IV-VII, X і XI Закону України «Про запобігання корупції». А відповідні, відсильні, норми розпорошено в Кримінальному та Цивільному кодексах України, КУпАП та КЗпП України, статутах державних формувань.

КУпАП окреслює коло адміністративних правопорушень, пов'язаних із корупцією, у Главі 13-А. Кодекс містить ще цілу низку статей, в яких передбачаються санкції за правопорушення, пов'язані з корупцією. Так, можна навести норми ст. 164-12 «Порушення бюджетного законодавства», ст. 164-14 «Порушення законодавства про здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти», ст. 184-1 «Неправомірне використання державного майна», ст. 212-2 «Порушення законодавства про державну таємницю» та багато інших. Водночас частина 3 статті 2 КУпАП встановлює, що «положення цього Кодексу поширюються і на адміністративні правопорушення, відповідальність за вчинення яких передбачена законами, ще не включеними до Кодексу» [5].

Таким чином, можна зробити висновок, що в сучасному законодавстві існує чітке визначення таких понять як корупційне правопорушення і правопорушення пов'язане з корупцією, з їх розмежуванням і класифікацією в залежності від суб'єкту, складу, ознак, відповідальності. Адже законодавець конкретно виділяє корупційне правопорушення як «діяння, що містить ознаки корупції, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність. А правопорушенням пов'язаним із корупцією, в свою чергу є «діяння, що не містять ознак ко-

рупції, але порушують встановлені ним вимоги, заборони та обмеження, за які законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність». Тобто, провипорушення пов'язані з корупцією за своїм змістом є більш широким поняттям ніж корупційні правопорушення, і можуть відноситись до більшого числа суб'єктів, хоча не мають ознак корупції, і не є корупційними. Головними ж критеріями в їх розмежуванні є: склад самого правопорушення і відповідність до конкретних галузевих нормативно-правових актів (ККУ, КупАП, КЗпП, ЦКУ).

Список використаних джерел

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2014. № 49. ст. 2056.
2. Запотоцький А. П. Проблемні питання кримінальної відповідальності за корупційні злочини. Юридична наука. 2016. № 1. С. 85–92.
3. Горпинюк О. П. Деякі шляхи вдосконалення кримінально-правових норм про корупційні злочини та інші посягання, пов'язані зі службовим зловживанням. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична. 2016. Вип. 2. С. 275–282.
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2001. № 25–26. ст. 131.
5. Кодекс про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984. додаток до № 51. ст. 1122.

МІЖНАРОДНЕ ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Білокобилко А. І.,

студентка Університету митної справи та фінансів

Науковий керівник – **Мінченко А. А.,** к.ю.н., доц.

завідувач кафедри цивільного, господарського та екологічного права
Університету митної справи та фінансів

Правове регулювання підприємницької діяльності - це специфічна діяльність держави щодо встановлення юридичних норм та засобів їх реалізації і діяльність суб'єктів підприємництва.

Національне законодавство у сфері підприємницької діяльності спрямоване на формування сприятливого бізнес-середовища. Але останнім часом у зв'язку з пандемією COVID-19 спостерігаються різкі коливання економіки в усіх країнах світу. За статистикою 2020 року 1/3 бізнесу України збанкрутувало, в той час держава надала допомогу лише 8 тис. гривень.

Сучасна система господарювання у кожній розвиненій країні складає цілу низку законів та актів, що регулюють категорії цієї системи. В Україні Законом України № 4618-VI «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» визначені нові правила державної політики у сфері підтримки підприємництва.

Цілі статті: проаналізувати правове регулювання підприємницької діяльності провідних країн світу та порівняти з Україною. Зробити висновок відносно недоліків та переваг української системи та визначити її перспективи.

Науковці, що досліджували: З. С. Варналій, А. М. Виноградська, Л. В. Воротіна, Т. М. Ковальчук, Л. Г. Мельник, С. В. Мочерний, Ю. В. Ніколенко, Є. Г. Панченко, С. К. Реверчук, В. Сизоненко, А. А. Чухно, А. О. Кри-сак, О. С. Мусатовська, К. М. Воронин, С. О. Жирко, Ю. О. Ольвінська, О. Романська, О. Г. Череп, Г. О. Швець, О. В. Поліщук, В. В. Цимбал, В. В. Бідих

Виклад основного матеріалу.

В Євросоюзі мале підприємництво має значну підтримку з боку національної влади шляхом законодавства, розроблення і реалізації цільових програм фінансового, технологічного, інформаційного та кадрового сприяння.

Аналіз становлення українського підприємництва:

I етап становлення України (1991–1996 рр.): нормативно-правові акти про підприємницьку діяльність з недосконалістю, суперечністю та непослідовністю в регулюванні підприємницьких відносин.

II етап (сфера підприємства) (1996–1999 рр.): формування концептуальних засад державної політики з підтримки підприємництва.

III етап (2000-2009 рр.) Ук. Президента України 22.01.2000 № 89/2000, який визначив єдину державну регуляторну політику на досягнення оптимального рівня регулювання підприємництва, усунення правових, економічних і адміністративних перешкод у реалізації права на підприємницьку діяльність.

IV етап (з 2010 р. – досі): запровадження в Україні європейських підходів у сфері делегування функцій держави суб'єктам господарювання, спрощення умов започаткування бізнесу та виходу з нього, зменшення втручання держави в економічну діяльність суб'єктів господарювання.

Також існує практика нових юридичних моделей (Європейська акціонерна компанія, Європейський пул економічних інтересів), які розроблені для стимулювання розвитку малого бізнесу.

Основними методами подальшого розвитку малого бізнесу в Україні є:

➤ формування належної законодавчої бази, сприятливої для розвитку малого бізнесу;

➤ стимулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів малого бізнесу.

➤ вдосконалення фінансово-кредитної підтримки;

➤ інформаційне та кадрове забезпечення бізнесу;

➤ забезпечення матеріально-технічних та інноваційних умов розвитку;

Підприємництво відіграє провідну роль в економіці всіх країн. Але є чинники, які негативно впливають на цю сферу діяльності в Україні:

➤ малі та середні суб'єкти підприємництва недостатньо наділені увагою держави у вигляді фінансової підтримки;

➤ основним бар'єром розвитку малого бізнесу в Україні є надмірний податковий тиск;

➤ обмежено доступ малих підприємств до високих технологій. Купівля їх потребує значних одноразових фінансових витрат.

У результаті аналізу зарубіжного і вітчизняного досвіду можна виокремити наступні можливості для українських підприємців:

➤ нові види бізнесу такі як аутсорсинг та краудсорсинг;

➤ доступ до світового ринку;

➤ нові вимоги і стандарти до продукції/послуг;

➤ єдиний інформаційний портал;

➤ нові форми ведення бізнесу.

Отже, законодавство країн ЄС, США, Японії, Південної Кореї створює можливості для розвитку малого бізнесу, їх державне регулювання здійснюється шляхом законодавства, розроблення і реалізації цільових програм фінансового, технологічного, інформаційного та кадрового сприяння розвитку малого та середнього підприємництва.

Україна теж має розвивати мале та середнє підприємство, сформувати належну законодавчу базу, яка забезпечить розвиток малим підприємствам. Верховна Рада повинна прийняти низку законів для створення умов завдяки яким забезпечено комфортне функціонування підприємців з фінансово-кредитною підтримкою з боку держави для підвищення рівня матеріально-технічного та інноваційного прогресу. Зазначимо, що функціональною економіка є тільки тоді, коли держава створює умови для її функціонування, при цьому, не порушуючи процес праці малого та середнього бізнесу.

Список використаних джерел

1. А. О. Крисак, О. С. Мусатовська. Проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні https://pidru4niki.com/1652020552798/ekonomika/problemi_perspektivi_rozvitku_pidpriyemnitstva_ukrayini

2. Варналій З. С. Тенденції становлення малого підприємництва в Україні /З С. Варналій//Ринкові перетворення. – К.: Т-во “Знання” КОО, 2003. – С. 58–64.

3. Воронин К. М. Міжнародний досвід організації малого бізнесу та можливість його впровадження в Україні // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.

4. Мельник О. М. Правове регулювання та шляхи підвищення його ефективності: дис. канд. юрид. наук. 12.00.01 / О. М. Мельник – К., 2004.

5. Михайлов, О. М. Індустрія 4.0 – Четверта Індустріальна Революція [Електронний ресурс] /О. М. Михайлов. – Режим доступу : http://appa.u.org.ua/Indusrty_4-0-4_Industry_revolution

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ МАГАЗИНІВ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

Приймаченко Д. Д.,

студент Запорізького національного університету

(Коломоєць Т. О., д.ю.н., професор,

декан юридичного факультету

Запорізького національного університету)

Наразі в українських аеропортах та інших пунктах пропуску через державний кордон України ефективно працює розгалужена мережа магазинів безмитної торгівлі (далі – магазин). Відповідно до чинного законодавства такі магазини здійснюють продаж товарів виключно громадянам, які виїжджають за межі митної території України, а також пасажиром міжнародних рейсів, які виконуються повітряними та водними транспортними засобами комерційного призначення, що експлуатуються резидентами.

Митним кодексом України (ч. 2. ст. 421) [1] (далі – МК України) встановлено, що розташування магазинів та умови реалізації в них товарів повинні виключати можливість безпосереднього ввезення цих товарів для споживання на митній території України. Тобто, чинне законодавство фактично забороняє створення та функціонування магазинів безмитної торгівлі в зонах прильоту чи в'їзду на територію України.

Вважаємо, що існування обмежень такого характеру в сучасних економічних умовах видається нераціональним, необ'єктивним та недоцільним виходячи з цілої низки об'єктивних економічних та соціальних причин.

Так, наприклад, відсутність у громадян можливості користуватись послугами магазинів при в'їзді на територію України змушує їх або купувати товари, у придбанні яких вони зацікавлені, виїжджаючи з території України з наступним їх ввезенням при поверненні; або купувати такі товари в магазинах, що розташовані на території інших держав.

Така практика обумовлює значні труднощі та незручності для громадян з огляду на недостатність часу для купівлі товарів в магазинах під час виїзду (вильоту) за кордон, необхідність транспортування товарів по всьому маршруту поїздки, необхідність врахування суворих кількісних (вагових та за об'ємом) та якісних (за переліком) обмежень для перевезення товарів у ручній поклажі та супроводжуваному багажі пасажиром, які переміщуються авіаційним транспортом, в тому числі – з міркувань необхідності дотримання вимог авіаційної безпеки польотів.

Таким чином, замовляючи або купуючи товари у магазинах, розміщених на території інших держав, покупці товарів цих магазинів залишають поза межами України значні обсяги фінансових готівкових коштів, в тому числі – в значній мірі у вільно конвертованій іноземній валюті, які натовмість могли б бути залучені до економіки України та розвитку відповідного національного сектору торгівлі та обслуговування.

Законодавче розширення переліку осіб, які матимуть право купувати товари в магазинах за рахунок громадян, які в'їжджають на територію України беззаперечно матиме низку позитивних наслідків як соціального, так і економічного характеру, а саме:

– по-перше, буде забезпечено підвищення рівня комфорту авіаційних перевезень, належний сервіс, та в цілому, сприятиме підвищено рівня обслуговування пасажирів, та безумовно – дотриманню правил авіаційної безпеки;

– по-друге, забезпечить умови для створення, в тому числі – із залученням прямих іноземних інвестицій, нових прибуткових та рентабельних закладів сервісного обслуговування у вигляді магазинів, що, в свою чергу, дозволить створити значну кількість нових робочих місць, сприятиме підвищенню рівня зайнятості населення та збільшити надходження податків до бюджетів всіх рівнів;

– по-третє, сприятиме прибутковому використанню об'єктів інфраструктури діючих міжнародних аеропортів, що перебувають у державній власності, та розвитку підприємств транспортної галузі за рахунок передачі в оренду та ефективному використанню комерційних площ та територій, що не використовуються на даний час, або використовуються з недостатнім рівнем ефективності.

Аналіз міжнародного досвіду функціонування таких магазинів в зонах (залах) прильоту міжнародних аеропортів є досить розповсюдженою світовою практикою, в тому числі і в Європі.

Так, на сьогодні такі магазини функціонують у більш ніж шістдесяті країнах світу, в тому числі – США, Канада, Австралія, ОАЄ, Південна Корея, Ірак, ПАР, Азербайджан, Туреччина В цьому переліку, зокрема, є кілька європейських держав, а саме – Ісландія, Норвегія, Сербія, Гібралтар.

Таким чином, враховуючи викладене вище, можна зробити висновок, що внесення до чинного законодавства запропонованих змін, є об'єктивно обґрунтованим та необхідним, а саме, пропонується внести зміни до відповідних статей МК України (ст. 140, 143, 146, 412, 420, 421), які б дозволили врегулювати питання створення та функціонування магазинів безмитної торгівлі в зонах (залах) прильоту в пунктах пропуску через державний кордон для авіаційного сполучення, припинення митного режиму безмитної торгівлі; постачання товарів на транспортні засоби комерційного призначення, поміщених в режим безмитної торгівлі у випадках, коли магазин безмитної торгівлі та транспортний засіб розміщені в різних пунктах пропуску через державний кордон; відкриття магазинів безмитної торгівлі на транспортних засобах комерційного призначення; електронної торгівлі товарами, поміщеними в режим безмитної торгівлі й тощо.

Список використаних джерел

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44-45, № 46-47, № 48. Ст. 552.

ІНФОРМАЦІЙНА ВЗАЄМОДІЯ АГЕНТСТВА З РОЗШУКУ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ АКТИВІВ І МИТНИХ ОРГАНІВ

Приймаченко В. Д.,

студент Запорізького національного університету

(**Коломоєць Т. О.,** д.ю.н., професор,

декан юридичного факультету

Запорізького національного університету)

Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (далі – АРМА), є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері виявлення та розшуку активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні чи у справі про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави, та/або з управління активами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні чи у справі про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави або які конфісковано у кримінальному провадженні чи стягнуто за рішенням суду в дохід держави внаслідок визнання їх необґрунтованими (ст. 2 Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (далі – Закон «Про АРМА»)) [1].

В межах своєї компетенції АРМА уповноважене сприяти здійсненню кримінального провадження шляхом:

– здійснення заходів з виявлення та розшуку активів за зверненням слідчого, детектива, органів досудового розслідування, прокуратури та судів з метою арешту та конфіскації таких активів чи їх стягнення в дохід держави внаслідок визнання необґрунтованими активів;

– здійснення аналізу статистичних даних, результатів досліджень та іншої інформації про виявлення, розшук та управління активами (ст. 9 Закону «Про АРМА»).

Для реалізації своїх повноважень АРМА має право на доступ до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування (п. 2 ч. 1 ст. 10 Закону «Про АРМА»).

Разом з тим, аналіз правозастосовної діяльності АРМА свідчить про наявність колізій норм чинного законодавства, які ускладнюють механізм реалізації ним своїх повноважень.

Зокрема, чинна редакція ст. 452 Митного кодексу України (далі – МК України) передбачає надання інформації щодо експортно-імпортних операцій конкретних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності лише органам досудового розслідування у зв'язку із здійсненням ними кримінального провадження, а також за письмовими вмотивованими запитамі - держав-

ному уповноваженому Антимонопольного комітету України та голові територіального відділення Антимонопольного комітету України у зв'язку з розслідуванням ними антиконкурентних узгоджених дій [2]. Таким чином, АРМА та її територіальні органи фактично позбавлені доступу до джерел інформації, якими оперують митні органи про активи, що можуть бути арештовані.

З метою здійснення системних змін до законодавства України у сфері виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів та безпосередньої реалізації приписів ст. 15 Закону «Про АРМА» та ст. 558 МК України, пропонується внести зміни до галузевого кодифікованого акту, а саме, доповнити ст. 452 частиною 3 такого змісту:

«Отримання інформації щодо експортно-імпортних операцій конкретних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, здійснюється шляхом його доступу до відповідних автоматизованих інформаційних систем на підставі міжвідомчої угоди про обмін інформацією».

Вважаємо, що пропонувані зміни розширяють можливості доступу АРМА до джерел інформації та обробки даних сучасними ІТ інструментами, автоматизувати ці процеси та мінімізувати участь людини на етапі первинного збирання та обробки даних, а також ефективно реалізовувати положення п. 2 ч. 1 ст. 10 Закону «Про АРМА».

Список використаних джерел

1. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10.11.2015 № 772-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19#Text>

Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АГЕНТСТВА З РОЗШУКУ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ АКТИВІВ

Павленко В. І.,

аспірант Університету митної справи та фінансів

(Приймаченко Д. В., д.ю.н., професор,

проректор з наукової роботи

Університету митної справи та фінансів)

Агентство з розшуку та менеджменту активів (далі – АРМА) є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, уповноваженим на формування та реалізацію державної політики у сфері виявлення та розшуку активів, які можуть бути арештовані у кримінальному провадженні, а також управління активами, які арештовані у кримінальному провадженні [1].

Процесуальна діяльність АРМА крім профільного Закону регулюється Кримінальним процесуальним кодексом України [2], Кодексом адміністративного судочинства України [3], Цивільним процесуальним кодексом України [4], Господарським процесуальним кодексом України [5], та іншими законодавчими та підзаконними нормативними актами.

Аналіз правозастосовної діяльності АРМА виявив наявність прогалин у механізмі правового регулювання існуючих процедур управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, яка в деяких напрямках продемонстрував свою неефективність. Недосконалість законодавства, що регулює діяльність АРМА, в окремих випадках стала причиною порушення прав громадян та представників бізнесу, в тому числі іноземних інвесторів.

З метою підвищення інституційної спроможності та ефективності діяльності АРМА, а також виправлення та уточнення окремих положень законодавства про АРМА для усунення корупційних ризиків, підвищення прозорості її діяльності в частині управління активами, необхідно внести зміни як до профільного Закону, так і до ряду інших процесуальних актів, які дозволять удосконалити роботу агентства.

Для забезпечення участі посадових осіб АРМА у кримінально-процесуальній діяльності як повноцінних учасників судового процесу, пропонуємо доповнити ст. 3 КПК України пунктом 18-1, в якому нормативно визначити в якості «органу виявлення, розшуку та управління активами» Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, внести до кола учасників кримінального провадження уповноважену особу органу з виявлення, розшуку та управління активами (п.25 ст. 3), та надати їй статус учасника судового провадження (п. 26 ст. 3). Крім того, пропонуємо доповнити КПК України окремою статтею (72-2), в якій передбачити процесуальні права та обов'язки уповноваженої особи органу з виявлення, розшуку та управління активами.

Для створення умов для належної взаємодії між учасниками кримінального провадження з метою забезпечення АРМА ефективного управління активами і збереження та/або збільшення їх економічної вартості, пропонується доповнити «Розділ II Заходи забезпечення кримінального провадження» КПК України окремою главою: «Глава 17-1 Заходи щодо управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні», в якій чітко визначити ці заходи, процедуру та підстави їх застосування.

Для забезпечення нормативної визначеності процедури прийняття активів в управління у процесі виконання своїх функцій АРМА з метою недопущення порушення прав сумлінних власників майна та представників бізнесу, пропонуємо доповнити ст. 151 «Види забезпечення позову» КАС України нормою, яка б унеможливила забезпечення позову шляхом зупинення рішень, актів АРМА. Також пропонуємо доповнити ст. 150 «Види

забезпечення позову» ЦПК України нормою, яка б унеможливила забезпечення позову шляхом накладання арешту на майно або грошові кошти АРМА та шляхом зупинення її рішень та актів. Аналогічною нормою пропонується доповнити ст. 137 «Заходи забезпечення позову» ГПК України.

Таким чином, внесення змін до чинного законодавства дозволить підвищити ефективність системи розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, реалізації таких активів, потенційно збільшити надходження до державного бюджету за рахунок, у першу чергу, збільшення надходжень з реалізації активів одержаних від корупційних та інших злочинів, а також знизить корупційні ризики в діяльності АРМА, що також сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості України.

Список використаних джерел

1. Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 18.02.2016р. № 1021-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19#Text>

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р № 4651-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n1377>

3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>

4. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.04.2004 р № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#n7091>

5. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Волошин Ю. А.,

студент Університету митної справи та фінансів

Максимова А. Я., к.н.держ. упр.,

провідний фахівець кафедри правоохоронної діяльності

та кримінально-правових дисциплін

Університету митної справи та фінансів

Право – основа змісту демократичної влади та еволюції правової держави. Воно генетично визначає й формує її ціннісні установки і є сполучною ланкою між змістом і динамікою її різноманітних функцій. Останні як сутність держави відкривають шлях до пізнання головного й визначального в його змісті. Правова природа, соціально детермінований й ціннісно-орієнтований зміст функцій держави і їх еволюція визначають логіку й адекватну динаміку структурної побудови системи інститутів держави, а

також правові способи та форми їх організації й функціонування. Функції держави визначаються її метою і призначенням.

Реформування сучасної української держави вимагає теоретичного переосмислення форм та методів реалізації правоохоронної функції.

В «Енциклопедії державного управління» зазначено, що «функції держави – взяті в комплексі основні напрями або види внутрішньої і зовнішньої діяльності держави, що виражають і з її сутність та призначення в суспільстві, цілі й завдання державного управління. Головні завдання і цілі держави на тій чи іншій стадії розвитку зумовлюються економічними, політичними та соціальними умовами в суспільстві» [1].

Взагалі охоронна функція в правовій державі набуває іншого звучання, трансформується в правоохоронну, основна форма реалізації якої – правоохоронна діяльність.

Право (законодавство) є провідником волі держави, засобом реалізації державної політики. Порушення законів та правопорядку веде до підриву авторитету державної влади, і навіть до її повної паралізації. Головний стимул, що змушує державу захищати право і правопорядок, полягає в прагненні забезпечити свій суверенітет на території всієї країни. З огляду на це правоохоронна функція передбачає: захист права і правопорядку, боротьбу зі злочинністю та її профілактику; будівництво правоохоронних органів; здійснення правосуддя; захист прав і свобод громадян тією мірою, якою це розуміється стосовно конкретного політичного режиму. Ця функція також спрямована на охорону життя, здоров'я, честі та гідності громадян, а також на охорону державного і громадського майна, на охорону приватної власності. Оскільки кожний із зазначених напрямів має притаманну йому специфіку, доцільно говорити про підфункції в межах правоохоронної функції або ж форми її реалізації.

Правоохоронну функцію сучасної української держави можна упевнено віднести до головних, основних її функцій. Таку думку поділяють багато вчених [1; 2; 3].

На думку І. Крицака, правоохоронна функція держави – це комплексний напрям діяльності держави, який об'єднує низку заходів (у тому числі примусових), оснований на принципах справедливості та ефективності, спрямованих на безконфліктну реалізацію прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, забезпечення соціальної злагоди, недопущення індивідуальних, колективних та масових порушень законності і правопорядку [2, с. 15].

І. Лавринчук вважає, що правоохоронна функція передбачає охорону кожного члена суспільства від несправедливого поводження з боку інших осіб [3, с. 23].

В. Осадчий під правоохоронною функцією розуміє гарантування функціонування суспільних відносин, врегульованих правом [4, с. 14].

П. Онопенко класифікує правоохоронні функції держави на внутрішні та зовнішні. До перших він відносить функцію охорони прав та свобод

особи та функцію забезпечення правопорядку (яка, у свою чергу, диференціюється на функцію боротьби з корупцією, функцію боротьби з організованою злочинністю, функцію боротьби з тероризмом); до других – участь України в охороні прав і свобод особи на міжнародній арені; участь України у підтримці міжнародного правопорядку [5, с. 21].

Отже, у подальших дослідженнях доцільно визначити якою буде правоохоронна функція держави наприкінці ХХІ століття.

Список використаних джерел

1. Ковбасюк Ю. В. Функції держави / Ковбасюк Ю. В., Михненко А. М. // Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. К. : НАДУ, 2011. Т. 1. С. 955.

2. Кріцак І. В. Правоохоронна функція держави та її вплив на формування функції надання послуг населенню органами внутрішніх справ України Форум права. 2009. – № 3.– С. 365–372. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/zoc_qum/pib/2009_4/PB-4/PB-4_5.pdf.

3. Мельник М. І. Правоохоронні органи та правоохоронна діяльність : навч. посіб. / М. І. Мельник, М. І. Хавронюк. – К. : Атіка, 2002. – 576 с.

4. Московець В. І. Поняття та значення правоохоронної функції держави / Московець В. І. // Митна справа. – 2007. – № 5. – С. 68–76.

5. Полковніченко О. М. Сутність і зміст правоохоронної функції держави / Полковніченко О. М. // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 6. – С. 5–41.

РОЗВИТОК ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІВ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Сириця К. О.,

студент Університету митної справи та фінансів

Єфімова І. В., к.ю.н, доц, доцент кафедри

правоохоронної діяльності

та кримінально-правових дисциплін

Університету митної справи та фінансів

Сучасний етап розбудови української державності свідчить про необхідність кардинального реформування системи правоохоронних органів, діяльність яких є запорукою побудови демократичного суспільства. Однак даний процес значно ускладнюється через відсутність нормативного визначення поняття «правоохоронний орган» та наявність чисельних суперечностей у теоретичних джерелах, в яких робиться спроба визначити необхідні та достатні ознаки даного феномена.

Правоохоронна сфера вимушена динамічно розвиватися, що обумовлено вимогами часу та науково-технічним розвитком з метою уникнення правопорушень. Особливу роль у цьому процесі відграють органи судової влади як механізм зменшення злочинності.

Після прийняття Верховною Радою України змін до Конституції щодо правосуддя та нового Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року в нашій державі фактично стартувала судова реформа. Побудова судової системи відповідно до європейських стандартів має ґрунтуватися на засадах верховенства права та захисту прав і свобод людини, а в разі їх порушення – справедливого їх відновлення в розумні строки. Все це повинно зробити роботу судових органів більш ефективною та прозорою.

Разом з тим, ефективність функціонування судових органів багато у чому залежить від того, наскільки захищеними будуть самі судді, чи зможуть вони повноцінно відстоювати свою інтереси, а також чи будуть враховані зауваження суддів щодо законодавчих актів. На сьогоднішній день жоден орган судової влади не має права законодавчої ініціативи у Верховній Раді України, а відтак усі питання залишаються відкритими [1, с. 15].

У вузькому розумінні законодавча ініціатива є однією із стадій законодавчого процесу, яка полягає в можливості уповноваженої законодавством особи вносити до парламенту пропозиції щодо прийняття, зміни та скасування законів.

Сутність законодавчої ініціативи полягає у тому, що вищим органам державної влади, які користуються довірою народу, надається можливість покращувати законодавчу базу.

Відповідно до ст. 93 Конституції України право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України належить Президентові України, народним депутатам України та Кабінету Міністрів України. Разом з тим, останнім часом у наукових і політичних колах такий стан речей все більше піддається критиці. Так, Д. Ковриженко вважає, що такий підхід застарів і призводить до зловживання депутатами правом законодавчої ініціативи, що призводить до переваги кількості законопроектів над їх якістю та доцільністю. Проблеми такого підходу вже неодноразово порушувалися, як в нашій державі, так і в зарубіжних країнах.

Якщо проаналізувати досвід зарубіжних країн, то можна побачити, що нерідко зустрічаються випадки, коли конституційний суд, верховний суд або інший орган судової влади наділяється правом законодавчої ініціативи, хоча і обмеженої. Найчастіше, органи судової влади мають право ініціювати закони, які безпосередньо пов'язані з судочинством та судоустроєм.

Щодо України, то на тлі судової реформи дане питання стає все більш актуальним. Розбіжності пов'язані тільки з тим, який із органів судової влади буде доречно наділити таким повноваженням. Після створення Вищої ради правосуддя більшість фахівців сходяться на тому, що саме цей орган здатен повноцінно представляти судову владу і в змозі позбавити її від залежності органів, які не мають достатньої політичної вмотивованості в питаннях, що пов'язані з покращенням роботи структури судової системи нашої держави. При цьому, для повної реалізації її потенціалу саме Вищу раду правосуддя необхідно наділити правом законодавчої ініціативи [2, с. 304].

Тим більше, що відповідно до п. 15 ст. 3 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» до її повноважень належить надання обов'язкових до

розгляду консультативних висновків щодо законопроектів з питань утворення, реорганізації чи ліквідації судів, судоустрою і статусу суддів, узагальнення пропозицій судів, органів та установ системи правосуддя стосовно законодавства щодо їх статусу та функціонування, судоустрою і статусу суддів. Вважається, що внесення змін до закону «Про Вищу раду правосуддя» стосовно надання їй права не лише консультувати законотворчий процес, а й бути його безпосереднім ініціатором, призведе до більш ефективного функціонування всієї судової системи [3, с. 15].

Отже, спираючись на неодноразові заяви та пропозиції науковців, суддів, а також враховуючи досвід зарубіжних країн у цій сфері, можемо зробити певні висновки. По-перше, надання органам судової влади права законодавчої ініціативи надасть змогу вдосконалювати діяльність всієї судової системи. По-друге, це звільнить судову гілку влади від залежності перед політичною волею людей, які не працюють у цій сфері. І останнє, надання законодавчої ініціативи органам судової влади дозволить підсилити незалежність суддів, а також не дозволить зловживати цим правом через його обмеженість.

Список використаних джерел

1. Басиста І. В. Прийняття і виконання рішень слідчого на стадії досудового розслідування: монографія. – Івано-Франківськ: «Тіповіт», 2011. 500 с.
2. Петров Р. Європеїзація української судової системи як складова євроінтеграційної політики України. Право України. 2012. № 1–2. С. 300–306.
3. Процько Г. І. Правовий статус учасників досудового слідства: проблеми реалізації. Автореферат дис. канд. юрид. наук. Спец. 12.00.09 / Г. І. Процько. – Київ, 2012. 20 с.

ПРОТИПРАВНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ФАЛЬСИФІКАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПОКАРАННЯ

Оганесян К. А.,

студент Університету митної справи та фінансів

Варава В. В., к.ю.н, доц, завідувач кафедри

правоохоронної діяльності та кримінально-правових дисциплін

Університету митної справи та фінансів

Фальсифіковані лікарські засоби виступають однією з найсерйозніших проблем охорони здоров'я людей як на національному, так і на міжнародному рівні.

На нашу думку, протиправна діяльність з фальсифікації лікарських засобів – це діяльність спрямованих на створення фармацевтичного продукту, який умисно та обманним шляхом забезпечений неправдивим маркуванням щодо його справжності та/або джерела походження

Зазвичай фальсифікації підлягають широко використовувані ліки, недорогі за вартістю, затребувані, а протягом останніх п'яти років наявні ви-

падки фальсифікації життєво важливих і особливо дорогих препаратів (засобів проти ВІЛ/СНІДу, онкологічних препаратів, антибіотиків тощо), За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, підроблені лікарські засоби становлять близько 10 % світового ринку ліків. У країнах СНД цей показник сягає 20 %, в Україні частка фальсифікованих лікарських засобів, за різними даними, становить 15–25 %. Щороку підробки забирають близько 200 тис. життів, на цьому фальсифікатори заробляють приблизно 50 млрд. доларів. Рентабельність виготовлення та збуту 1 кг фармацевтичних підробок може сягати майже 2000% .[1]

За фальсифікацію лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів передбачається передбачається покарання статтею 321-1 КК України [2].

Виявити підозру щодо якості лікарського засобу можуть:

- Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками та її територіальні органи;

- всі суб'єкти господарювання – зареєстровані в установленому законодавством порядку юридичні особи незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, які провадять господарську діяльність, пов'язану з виробництвом, ввезенням на митну територію України, зберіганням, транспортуванням, реалізацією та використанням лікарських засобів, у тому числі на заклади охорони здоров'я та на фізичних осіб – підприємців, які провадять зазначені види діяльності та власники реєстраційних посвідчень лікарських засобів;

- правоохоронні органи;

- громадяни за зверненням громадян.[3]

При отриманні інформації з різних джерел, про діяльність яка створена або створюється на даній території з метою фальсифікації лікарських засобів однією особою або групою осіб, оперативний працівник здійснює оперативно-розшукову справу задля перевірки достовірності інформації щодо організації та виконання кримінального правопорушення.

Під час здійснення оперативно-розшукової справи оперативний працівник проводить певні оперативно-розшукові заходи з метою документування протиправної діяльності, пов'язаної з фальсифікацією лікарських засобів.

При веденні оперативним підрозділом оперативно-розшукової справи щодо осіб, стосовно яких є дані про участь у підготовці до вчинення злочину, начальник оперативного підрозділу на етапі реалізації матеріалів оперативно-розшукової справи звертається до начальника слідчого підрозділу з метою закріплення задля даної оперативно-розшукової справи слідчого для забезпечення методичного супроводження її реалізації та надання практичної допомоги оперативному підрозділу.

Начальник слідчого підрозділу з дотриманням таємниці надає матеріали справи слідчому оперативному-розшукової справи для ознайомлення та надання в разі потреби рекомендацій щодо фіксації додаткових фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, які засвідчують наявність у їх діях ознак злочину.

Потім матеріали оперативно-розшукової справи розглядаються під час оперативної наради за участю начальників, слідчих підрозділів та працівників які брали участь у їх підготовці, для визначення повноти\неповноти зібраних матеріалів та наявності підстав для внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Для швидкого та повного розслідування зареєстрованого кримінального правопорушення наказом начальника територіального органу внутрішніх справ, створюється слідчо-оперативна група, керівником якої є слідчий, визначений начальником слідчого підрозділу здійснювати досудове розслідування кримінального правопорушення. [4]

На нашу думку, у подальших наукових дослідження доцільно з'ясувати сутність дефініції «протиправна діяльність з фальсифікації лікарських засобів» та визначити, що входить до цієї діяльності.

Список використаних джерел:

1. Калиняк М., Блавацька О. Проблема якості та безпеки лікарських засобів. Фальсифікація та контроль якості. URL: <http://www.aptekagal.com.ua>.
2. Кримінальний кодекс України із змінами та доповненнями станом на 08 вересня 2021 року
3. Фальсифіковані лікарські засоби і відповідальність за фальсифікацію. – Режим доступу : https://www.dls.gov.ua/for_subject/фальсифіковані-лікарські-засоби-і-ві/
4. Виявлення та досудове розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із фальсифікацією лікарських засобів або обігом фальсифікованих лікарських засобів [Текст] : метод. рек. / [Цуцкірідзе М. С., Мельничук В. М., Стрільців О. М., Стародуб С. П.]. – К. : ГСУ МВС України : Нац. акад. внутр. справ, 2013. – 92 с.

ПРОБЛЕМА РОЗПОДІЛУ МАЙНА НА РУХОМЕ ТА НЕРУХОМЕ: УКРАЇНСЬКИЙ І МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Бондарєва А. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Філатов В. В.**, к.ю.н., доцент,
доцент кафедри цивільного, господарського та екологічного права
Університету митної справи та фінансів

Правильне формування колізійних форм з питань прав власності тісно пов'язано з обґрунтованою класифікацією майна як рухомого та нерухомого. З цим пов'язані умови та форми переходу прав власності на те чи інше майно, порядок набуття та реалізації речових прав різного характеру, від цього залежить те, яким чином будуть захищатись права у разі їхнього порушення тощо. Вивчення іноземного права – давня практика, яка стала одним з кращих інструментів виявлення різних юридичних засобів в право-

вих системах зарубіжних країн, які застосовуються для регулювання правових відносин в умовах ринкової економіки.

Згідно зі ст. 181 Цивільного кодексу України до нерухомих речей належать земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни їх призначення [1]. Рухомі речі – це ті, що можна перемістити в просторі. До того ж, рухоме майно поділяють на відчутне та невідчутне, де до останнього належать права вимоги: цінні папери, права інтелектуальної власності [1]. Важливою проблемою правової приналежності об'єктів нерухомого майна є питання про юридичний зв'язок об'єктів нерухомості із земельною ділянкою, де вони розміщені.

Об'єкт права власності може називатись існуючим лише в тих випадках, коли певне нерухоме майно однозначно визначено у просторі за допомогою юридичного опису або ідентифікатора земельних ділянок. Права на власність нерухомого майна реєструють та закріплюють за особою, якій надаються ці права. Тобто ні, власне, майно, ні ПІБ власника не реєструються. Що стосується рухомого майна, то власність на нього фіксується без посилань на реєстр. Реєстр у даному випадку слугує інструментом з'ясування, чи справді та чи інша особа відчужила права на майно. До реєстру звертаються із запитом на ім'я боржника, аби з'ясувати чи справді минулий власник передав права на майно.

З нерухомим майном діє зворотня система: в сучасних земельних реєстрах реєструється земельна ділянка і будь-які потрібні пошуки здійснюються за ідентифікатором земельної ділянки. Ім'я особи в цьому випадку вагової ролі не грає, адже пошук за ім'ям може показати неактуальні свідчення на рахунок прав [2]. Розподіл речей на рухомі та нерухомі в англо-американській системі носить доволі таки умовний характер. Самі терміни «рухоме» та «нерухоме» використовують лише судами у разі процесів із «іноземними елементами», які регулюються міжнародним приватним правом. У відносинах в межах даних країн ці терміни значення та ролі не грають.

Основну роль при відношенні об'єкта до тієї чи іншої групи у старому англійському загальному праві основні роль грає не природа виникнення речей, а процедура реалізації права на річ. В праві Англії на внутрішньому ринку майно розділяють на реальне та персонально відповідно по позовного захисту. Реальне майно – це таке, до якого може бути поданий реальний позов – наприклад, позов про поновлення фактичного володіння. До персонального відносять те майно, яке захищається персональним позовом, що подається для отримання грошової компенсації. Таким чином, до реального нерухомого майна належать права на земельні ділянки та на об'єкти, що пов'язані з ним: будинки, врожай на корінні, споруди тощо), надра під ділянками і повітряний простір в межах «розумної висоти» над цими ділянками.

Речові права, що розповсюджуються на нерухомість можуть як надавати можливість володіння, так і не надавати такої можливості, а лише на-

діляти особу правом проїзду через ділянку [3]. Будь-яке інше майно за виключенням реального, є персональним, рухомим, що розділяється на реальні рухомості – оренда, та персональні рухомості. Персональні рухомості можуть бути як речами у володінні: матеріальні, речовинні об'єкти, так і речами у вимозі, до яких відносять «безтілесні об'єкти»: грошові вимоги, векселя, чеки, виключні права тощо [3]. Аналізуючи та порівнюючи аспекти цивільного права в питаннях розподілу майна на рухоме та нерухоме в теорії права України та зарубіжних країн, бачимо схожість в тому, що базовим фактором класифікації майна на рухоме та ні є їхній зв'язок із земельною ділянкою або його відсутність. Важливим і доцільним питанням, на яке варто звернути увагу Україні є питання захисту прав власності та залежності даного механізму від типу майна.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс країни: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. Голос України. 2003. № 45.

2. Нікітіна З. В. Співвідношення понять рухоме і нерухоме майно з урахуванням досвіду зарубіжних правових систем. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2013. № 4. С. 88–91.

3. Право власності в англо-американській правовій системі. URL: <https://xreferat.com/22/14873-1-pravo-vlasnost-v-anglo-amerikans-k-iy-pravov-iy-sis-tem.html> (дата звернення: 23.10.2021).

ЗАСТОСУВАННЯ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ТРАНСПОРТІ ТА ЛОГІСТИЦІ

Фодченко А. В.,

студентка Харківського національного
університету радіоелектроніки

(науковий керівник – **Сердюк Н. М.**, к.т.н., доцент,
доцент кафедри комп'ютерних інтелектуальних технологій та систем
Харківського національного університету радіоелектроніки)

Інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ) – це розширений термін для інформаційних технологій (ІТ), який підкреслює роль об'єднаних комунікацій і інтеграції телекомунікацій (телефонні лінії і бездротові сигнали) і комп'ютерів, а також необхідного корпоративного програмного забезпечення, проміжного програмного забезпечення [1]. Інформаційні та комунікаційні технології є в даний час головними інструментами з допомогою яких здійснюється модернізація в транспортній сфері. Сучасні інформаційні системи характеризуються створенням єдиного інформаційного простору для всіх учасників взаємодій. З причини просторості території і охоплення транспортними послугами найвіддаленіших регіонів і точок країни, саме транспорт є найбільш територіально-розподіленою галуззю. З цієї причини головною особливістю транспортної інфраструктури є її висока технологічна залежність.

Специфіка транспортної галузі – необхідність постійного обміну інформацією між дуже віддаленими одна від одної пунктами. Це обумовлює необхідність використання новітніх технологій передачі даних. У зв'язку з тим що від безпеки на транспорті залежить життя людей, в галузі підвищені вимоги до надійності передачі даних на великі відстані і захисту даних від доступу ззовні. Сучасні технології віртуалізації і термінального доступу (VMWare, Citrix) дозволяють зосередити всі обчислювальні потужності і системи зберігання і резервного копіювання даних в одному центральному центрі обробки даних, дозволяючи розгортати в віддалених офісах і філіях лише допоміжну ІТ-інфраструктуру [2].

Оптимізація завантаження транспортних одиниць і маршрутів перевезення, відстеження вантажів в онлайн-режимі на протязі всього шляху – такі завдання вимагають швидкості обробки, високої точності та узгодженості в логістичних ланцюгах. Тільки сучасні інноваційні ІКТ дозволяють реалізовувати завдання такого рівня. У наші дні існує багато коробкових рішень, що дозволяють скоротити час доставки вантажів і витрати з нею пов'язані, оптимально планувати і відслідковувати переміщення товарів. Такі рішення існують для всіх видів транспорту, але особливо ця сфера знайшла широкий розвиток в автотранспорті з початком застосування GPS-навігацій, що дозволяють відслідковувати в режимі реального часу місцезнаходження кожної транспортної одиниці.

Актуальними завдання логістики в сфері, де відбувається стикування в перевезенні вантажів між різними видами транспорту, а, отже, між різними системами обробки даних, зумовленими нормативами, діючими в різних галузях транспорту. Сучасні інновації у вигляді використання GPS моніторингу, віртуальних розподілених обчислень (або хмарних обчислень) і сервісів Інтернету дозволяють реалізувати завдання сучасної логістики.

Особливого значення набувають інформаційні технології при пасажирських перевезеннях і транспортуванні вантажів за кордон. Тільки вільний транспортний коридор дозволяє забезпечити своєчасну доставку вантажів, а це – запорука підвищення конкурентоспроможності компаній.

Транспортна логістика вже не бачиться без спеціальних Інтернет-служб, що дозволяють проектувати канали доставки товарів і логістичні ланцюжки, без прототипів віртуальних експедиторських служб, без планувальників маршрутів перевезення, що дозволяють в інтерактивному режимі складати маршрути. Інтернет-відеовікна дають можливість диспетчерам транспортних компаній відстежувати ситуацію в прикордонних районах, в місцях перевантаження товару, контролювати транспортування за запитом.

У найближчі п'ять років транспортний сектор чекають величезні зміни. Причина – проникнення в галузь штучного інтелекту, інтернету речей, великих даних, блокчейна, електромобілів. Автором безлічі цифрових ініціатив має стати держава. Мета – якомога ефективніше використовувати транзитний потенціал країни. Для цього необхідне створення єдиної цифрової середовища, яка об'єднає всі сервіси для транспорту і логістики. Серед інших державних ініціатив можуть бути впроваджені рішення для забезпечення безпеки на транспорті, створення універсального квитка, використання безпілотних транспортних засобів та інші. У найближчі роки все більшого поширення отримають системи управління вантажоперевезеннями та інтелектуальні транспортні системи, рішення, що дозволяють запобігати необґрунтованим витратам на техобслуговування і помилки в простих, повторюваних процесах, посилювати контроль над процесами і поведінкою співробітників, що сприяють підвищенню якості послуг. Буде рости попит на технології штучного інтелекту і роботів, які візьмуть на себе рутинні операції і допоможуть вирішити кадрові проблеми за рахунок вивільнення робочих рук. Крім того, безпілотний транспорт скоротить час доставки комерційних вантажів, оскільки зможе перебувати в дорозі 24 години на добу.

Список використаних джерел

1. Мережа та мережева технологія. Мережні інформаційні технології [Електронний ресурс] / режим доступу: <http://hi-news.pp.ua/tehnka-tehnologyi/2369-merezha-ta-merezheva-tehnologya-merezhn-nformacyun-tehnologyi.html>. – Заголовок з екрану.

2. Кононюк А. Е. Фундаментальная теория облачных технологий. – В 18 книгах. Кн. 1. – К. : Освіта України, 2018. – 620 с.

ЦИФРОВІ ВИБОРИ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ

Карканиця В. М.,

аспірант Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Борисенко О. П.**, д.д.у., професор
професор кафедри публічного управління
та митного адміністрування
Університету митної справи та фінансів)

Українська держава в останні роки стрімко розвиває цифровізацію державних послуг на всіх рівнях. З'явилися портал послуг «Дія», «Вдома», електронні послуги ЦНАПів, Державної міграційної служби України, медичні портали HELSI – інформаційна система для пацієнтів та Лікарі 24/7 й багато інших. Є шість головних аспектів запровадження електронних виборів в Україні:

1. Високий відсоток населення який має смартфон/планшет/ноутбук/ПК – не менше 70 % дорослого населення.
2. Покриття високошвидкісним інтернетом населених пунктів на рівні 99% та більше.
3. 70% і більше повинні мати рахунок в одному із банків України аби пройти реєстрацію через BankID.
4. Провести плановий перепис населення для прибирання «мертвих душ» з виборчих списків.
5. Перевести виборчі списки на дільницях в електронний формат аби виключити можливість подвійного голосування в разі змішаної форми голосування.
6. Батаготорівнева систему захисту виборчих інформаційних систем від DoS-атак ат взлому персональних даних.

Особливо гостро постало питання про дистанційне (електронне) голосування на виборах різних рівнів в часи пандемії та окупації Донбасу та Криму. Наразі виборча картина України недоотримує 6,2 млн голосів громадян нашої держави, згідно перепису населення на 2001 рік. Уникнення великого скупчення людей, залучення більше молоді для участі в політичному житті держави, почути голос громадян окупованих територій та заробітчан, все це є вагомими причинами запровадження електронних виборів.

Щодо головних аспектів. На поточний момент оператори мобільного зв'язку звітують про покриття до 89 % населених пунктів України та до 66 % проникнення активних 4G-користувачів в їх мережах. Наступні планові загальнодержавні вибори у 2024 році, тобто є 2,5 роки аби були виконані мінімальні порогові умови для запровадження електронних виборів.

Можливості. Протягом 30 років незалежності України, рівень довіри до результатів виборів в основному був дуже низький, не одні вибори завершувались судовими процесами, мітингами, революціями. Сучасні інфо-

рмаційні технології, багаторівневі лінії захисту надають можливість виключити людський фактор під час підрахунку електронних голосів виборців, та надати доступ до логіки та процесу підрахунків голосів усім учасникам виборчого процесу та спостерігачам. Також можливо запровадити сигнальну систему реагування та ескалації на всіх учасників виборчого процесу про спроби кібер-атак на інформаційні системи електронного голосування. Другою можливістю електронного голосування я вбачаю більш широке залучення молоді у голосування. Якщо проаналізувати віковий розріз українського виборця, більша частина виборців – категорія 50+ років. Світ дуже мінливий і швидкозмінний, молодь на розвиток держави та територій вже дивиться зовсім по іншому ніж старше покоління. Ми обираємо владу на майбутній розвиток та перспективу, тому голос молоді повинен бути більш широко представлений у демографічному розрізі українського виборця. Серед позитивних перспектив електронного голосування, вбачаю збереження українського лісу. Якщо запровадити попередню реєстрацію на електронне голосування за допомогою додатку «Дія», можливо зменшити обсяг друкованих бюлетенів, а це в свою чергу зменшення витрат на друк, фарбу, логістику доставки, час на підрахунок голосів, витрати на зберігання бюлетенів після проведення голосування. Серед позитивних можливостей, можна зазначити, що при високому відсотку виборців електронного голосування, у великих містах можлива оптимізація кількості виборчих дільниць, відповідно зменшення витрат на оплату праці членам ДВК, спостерігачам, зменшення навантаження на правоохоронні органи в частині дотримання правопорядку під час проведення всього виборчого процесу.

Загрози. Аби запровадити електронне голосування, необхідні капітальні інвестиції у виборчий процес. У своєму аналізі, підібрав 7 головних факторів, які ставлять під загрозу проведення електронного голосування:

1. Досягнути рівня життя, щоб у громадянина була можливість придбати смартфон, ПК або планшет, який знадобиться для реєстрації та голосування на електронних виборів.

2. Забезпечити усіх членів ДВК ПК або планшетами, задля виключення подвійного голосування, на дільниці та в електронному форматі.

3. Забезпечити всі виборчі дільниці 4G-покриттям (при такому покритті більше надійне відбувається шифрування та передача даних).

4. Забезпечити всі виборчі дільниці генераторами безперебійного живлення, аби не зупиняти виборчий процес.

5. Провести перепис населення, всі списки на виборчих дільницях повинні бути вже в електронному форматі.

6. Укласти договір із всіма провайдерами та операторами мобільного зв'язку щодо виключення тарифікації трафіку при використанні додатку або веб-порталу для електронного голосування.

7. Політична воля усіх гілок влади для прийняття нормативно-правової бази для запровадження електронного голосування.

Слід зазначити, що запровадження електронного голосування не виключає можливість голосування звичайним традиційним способом на виборчій дільниці, але виключає можливість подвійного голосування в обох форматах. В українській владі є час досягти принаймні 6 із 7 пунктів та виключити загрози для впровадження електронного голосування та на майбутніх президентських виборах пілотно запустити процес електронного голосування у містах за населенням понад 30 тис.

Список використаних джерел

1. Електронне джерело: https://www.vodafone.ua/storage/image-storage/2021/08/30/50/source/vf-ukraine-2q2021-results_1630309795.pdf
2. Електронне джерело: https://www.lifecell.ua/uploads/filelibrary/public/by_month/2021/08/lifecell_release_2021_Q2_ru.pdf
3. Виборчий кодекс України у редакції від 01.08.2021 р.
4. Портал електронних послуг «Дія»: <https://diia.gov.ua>

МЕТОДИ ВІДШКОДУВАННЯ ПІЛЬГОВОГО ПРОЇЗДУ НА МІСЬКОМУ ЕЛЕКТРИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

Новицький Є. М.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Леснікова І. Ю.**, к.т.н., доц.,
доцент кафедри транспортних технологій
та міжнародної логістики
Університету митної справи та фінансів)

В Україні існує проблема з відшкодуванням пільгового проїзду підприємствам, які здійснюють перевезення пасажирів. З 2016 році центральна влада переклала зобов'язання держави на місцеві бюджети, а отже громади витрачають мільярди гривень на забезпечення жителям гарантій, встановлених Державою. Це призводить до недофінансування інших соціально значущих сфер, зокрема освіти, охорони здоров'я та соціального захисту населення. Ця ситуація також призводить до деградації транспортної системи міста, неможливості повноцінно забезпечити транспортну доступність громадян до закладів першочергової потреби: шкіл, аптек, лікарень, продуктових магазинів. [1]

Зараз існує декілька варіантів вирішення цього питання.

1. Монетизація пільг. Надання до соціальної допомоги певної суми коштів на транспорт. Це знімає питання сварок пільговиків з водіями і підприємства-перевізники одразу отримують гроші від пасажирів, але, якщо зараз ми маємо перевезення без обмежень, то з монетизацією обмеження будуть, але на конкретну суму монетизації можна зробити певну кількість поїздок.

2. Електронна система оплати. Надання пільговим категоріям громадян спеціальних карток і встановлення в транспорті валідаторів, які зчитують ці картки і надають органам влади інформацію про кількість поїздок пільговиками. Перевагами такого є зручність користування. Недоліками є очікування перерахунку коштів за перевезення пільгових категорій та можливі «зловживання» пільговиками. Наприклад, в Павлограді було введено таку систему і пільговик скористався автобусом 187 разів за місяць! Також мали місце передача пільгових карток членам сім'ї [2].

Також це питання можна вирішити, наприклад, купівлею рухомого складу, реконструкцією контактних мереж, рейкового господарства. Розглянемо такий варіант на прикладі міських підприємств електротранспорту, де 50 % від перевезених пасажирів є пільговиками (в підприємствах електротранспорту 45–60 %).

В [3] подано дані про кількість пасажирів, перевезених в 2018, 2019 рр., ціна проїзду та необхідна сума компенсації, яка розрахована за формулою:

$$K = \frac{N}{2} C_n \quad (1)$$

де K – сума компенсації;

N – кількість перевезених пасажирів;

C_n – ціна проїзду.

Після підрахунків ми отримуємо суму для придбання РС, ремонту КМ та колійного господарства у сумі 3,650 млрд грн.

Розглянемо ефект від впровадження даної системи на прикладі оновлення рухомого складу тролейбусів (табл. 2) і трамвайних вагонів (табл. 3). У випадку, де у місті є рух і трамваїв, і тролейбусів кошти діляться порівну.

$$N_{mp} = \frac{K}{C_{TЗ}} \quad (2)$$

де N_{mp} – кількість транспортних засобів;

$C_{TЗ}$ – ціна одиниці транспортного засобу.

Отже, виходячи з таблиці в період з 2022 до 2030 року ми маємо зменшення зносу рухомого складу з 1910 одиниць в 2022 році до 278 одиниць на кінець 2030 року. За цей час виготовлено 2459 нових одиниць рухомого складу тролейбусів. Для порівняння з 2012 до 2020 року придбано 1186 одиниць тролейбусів, них українського виробництва 1058 одиниць, тобто при впровадженні такої системи випуск тролейбусів в Україні збільшиться на 132,4 %.

Тепер розглянемо заміну трамвайних вагонів. В 2022 р. потребують заміни 1755 трамвайних вагонів. Ціну одного вагону розраховуємо 7 млн грн або 17 млн грн, в залежності від міста.

Рис. 1. Заміна тролейбусів у 2022–2030 рр.

Отже, виходячи с таблиці в період с 2022 до 2030 р. ми маємо зменшення зносу рухомого складу с 1755 одиниць в 2022 р. до 964 одиниць на кінець 2030 р. За цей час виготовлено 1042 нові одиниці рухомого складу трамвайних вагонів. Для порівняння з 2012 до 2020 року придбано 90 одиниць трамваїв, них українського виробництва 43 одиниці, тобто при впровадженні такої системи випуск трамваїв в Україні збільшиться на 971,1 %.

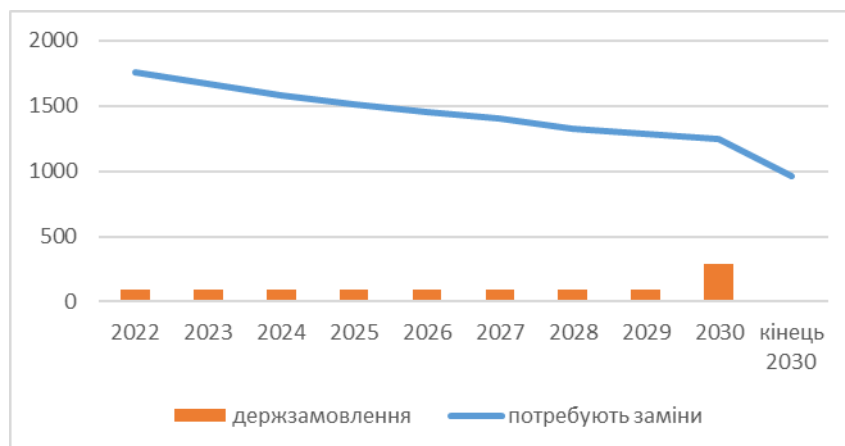

Рис. 2. Заміна трамваїв у 2022–2030 рр.

Список використаних джерел

1. Мери обласних центрів заявляють про те, що уряд змушує їх підняти ціни на проїзд [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://lb.ua/news/2021/05/12/484420_meri_oblasnih_tsentriv_zayavlyayut_pro.html
2. В Павлограді пенсіонерам хотять обмежити пільгові поїздки по місту. В Павлограді пенсіонерам хотять обмежити пільгові поїздки по місту | Відкритий [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://opentv.media/v-pavlograde-pensioneram-hotyat-ogranichit-lgotnye-poezdki-po-gorodu>
3. Основні показники роботи мет – корпорація Укрелектротранс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.korpmet.org.ua/?page_id=3227

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ЗАЛІЗНИЧНО-ТРАНСПОРТНИХ ВАНТАЖІВ

Трушкіна А. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Кийда Л. І.**, к.н.держ.упр.,

доцент кафедри публічного управління

та митного адміністрування

Університету митної справи та фінансів)

В економічному житті нашої держави відносини, пов'язані з транспортом, мають особливе значення. Транспорт є однією з ключових ланкою економіки країни та охоплює всі види суспільного виробництва, розподілу й обміну. Від регулярної та чіткої роботи транспортних підприємств, своєчасного перевезення вантажів залежить ритмічна робота промисловості, торгівлі та інших галузей економіки. Останнім часом в нашій державі свій ренесанс переживає залізничний транспорт. В зв'язку з цим, проаналізуємо особливості перевезень залізничним транспортом.

Технологічний процес перевезення вантажів залізницею включає такі технологічні операції: подача вагонів під завантаження; пред'явлення вантажу до відправки; завантажування вантажу у вагон; безпосередньо перевезення і супровід вантажу в дорозі; операції з прибуття вантажів. Виконання цих операцій проводиться після того, як вантажовідправник підготує вантаж до відвантаження.

Перед подачею вантажів до перевезення вантажовідправник зобов'язаний запакувати товари належної якості у стандартну транспортну тару (якщо вантаж відправляється в контейнері – інша транспортна тара не обов'язкова). На тарні одиниці та поштучні вантажі обов'язково наноситься транспортне маркування і, якщо потрібно, спеціальні знаки та написи, які попереджують виконавців робіт з вантажами про способи поводження з ними («Верх, не кантувати», «Обережно, крихке», «Центр ваги»). У транспортному (відправницькому) маркуванні повинні бути зазначені найменування вантажовідправника і вантажоодержувача, станцій відправлення та призначення, порядкові номери вантажних місць, маса вантажу. Відповідальність за правильність підготовки вантажів до перевезення несе вантажовідправник; якщо вантажі запаковані з порушенням вимог стандартів, залізниця має право відмовитися від їх приймання до перевезення.

Завантажені вагони (контейнери) повинні бути опломбовані залізницею або відправником.

Перевезення вантажів залізничним транспортом в Україні регулюються Статутом залізниць України, Правилами перевезення вантажів, Технічними умовами навантаження і кріплення вантажів, іншими нормативними документами, а також договором, який укладається між транспортним підприємством і вантажовідправником, експедитором або іншим замовником.

Робота з організації перевезень на залізниці покладена на спеціальні служби залізниці: товарні контори станцій, товарні каси, багажні (вантажні) двори. В їх обов'язки входить оформлення і перевірка складених вантажо-відправниками документів на вантажні перевезення, а також забезпечення процесу доставки вантажів.

Базовим документом, який визначає параметри транспортної послуги на залізничному транспорті, є договір перевезення, укладений із залізницею. Крім нього, оформлюється залізнична накладна. Вона є технічним документом, який містить конкретні вимоги щодо транспортування, зберігання та передання товару відправником перевізникові, а потім перевізником – замовникові. Оформлюються й інші товаросупроводжувальні документи.

Основним перевізним документом при залізничному перевезенні є транспортна залізнична накладна, яка супроводжує вантаж до станції призначення і передається вантажоодержувачеві разом з вантажем.

Крім накладної, заповнюються інші передбачені документи: дорожня відомість на перевезення вантажу; корінець дорожньої відомості на перевезення; квитанція про прийняття вантажу до перевезення; при перевезеннях вантажів з обмеженими термінами зберігання додатково повинні бути випи-сані сертифікати, посвідчення якості товарів, ветеринарні посвідчення.

У транспортній залізничній накладній залізниця зобов'язана проставити календарний штамп, що підтверджує факт прийняття вантажу для перевезення. Квитанція про прийняття вантажу до перевезення видається вантажо-одержувачеві під розписку у відповідній графі корінця дорожньої відомості.

На підтвердження факту прийняття вантажу до перевезення відправнику вручається вантажна квитанція (квитанція у прийомі вантажу до перевезення), яка разом з рахунком на оплату товарів відправляється одержувачеві товару.

Вантажі, що прибули, зберігаються на станції безкоштовно протягом доби. Цей термін обчислюється з 24-ї години дати вивантаження вантажу (контейнера) засобами залізниці або з 24-ї години дати подачі вагонів під вивантаження засобами одержувача. Одержувач зобов'язаний за цей час прийняти й вивезти зі станції вантаж, що надійшов на його адресу. За зберігання вантажу на станції понад зазначений термін справляється плата, встановлена тарифами.

Залучення новітніх технологічних розробок необхідне задля можливості оперативного регулювання поставок та перевезень з найменшими втратами часу і матеріальних ресурсів. Застосування останніх дасть можливість до розвитку та модернізації складського господарства, адже у залізничній галузі існує потреба у пошуку шляхів досягнення зниження витрат, оскільки засоби та ресурси для досягнення цілей галузі є обмеженими.

Список використаних джерел

1. Правила оформлення перевізних документів: Наказ Міністерства транспорту України від 21.11.2000 № 644. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-00#Text>

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РУХОМ ТРАНСПОРТНИХ ПОТОКІВ НА МІСЬКИХ МАГІСТРАЛЯХ

Глівінський Д. О., Дуфала І. П.,

студенти Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Кузьменко. А. І.**, к.т.н., доц.,

доцент кафедри транспортних технологій та міжнародної логістики
Університету митної справи та фінансів)

Мережа автомобільних доріг у великих містах та містах мільйонниках призначена переважно для пропуску основних міських потоків легкового, вантажного та частково транзитного (щодо всього міста або окремих його частин) автомобільного транспорту. Окремі напрямки магістральних автомобільних доріг органічно доповнюють мережу магістральних вулиць, утворюючи єдину систему вулично-дорожньої мережі міста [1, с. 180].

Прискорений розвиток автомобільного транспорту в системі вулично-дорожньої мережі міста призводить до появи інтенсивних транспортних потоків на міських магістралях, ускладнення організації автомобільних перевезень та загострення впливу на суспільство і природу негативних аспектів автомобілізації – аварійності, забруднення навколишнього середовища, шуму. У цих умовах вдосконалення організації дорожнього руху є важливою проблемою загальнодержавного значення, що обумовлює актуальність даної роботи.

Кожний перегін і вузол на магістральній мережі доріг міста має свій певний, характерний режим руху транспортного потоку. Режимом руху транспортних потоків можна вважати набір параметрів, до якого можна віднести напрямок руху, інтенсивність, швидкість, щільність, а також специфічні особливості й характеристики потоків транспорту, їх взаємний вплив і перерозподіл у часі й просторі . [2, с. 302–305].

Одним із завдань організації дорожнього руху є підвищення пропускної здатності перехресть. Координоване управління транспортними потоками є одним із шляхів вирішення цієї проблеми. Режим координованого управління рухом транспортних потоків є основним режимом функціонування автоматизованої системи управління дорожнім рухом (далі – АСУ) [3, с. 210].

З метою удосконалення руху транспортних потоків міськими магістралями необхідно: забезпечити мінімальну кількість зупинок транспортних засобів на перехрестях; забезпечити максимальну пропускну здатність дорожньо-транспортної мережі на заданій міській магістралі.

Ефективність координованого управління транспортними потоками визначають такі основні фактори: зниження рівня затримки транспортних засобів на перехресті; зменшення коефіцієнта шуму прискорення; підвищення безпеки руху; збільшення середньої швидкості руху транспортних засобів на магістралі. Одним із шляхів вирішення задачі організації дорожнього руху транспортних потоків на міських магістралях щодо підвищення рівня обслуговування учасників руху є застосування АСУ.

Для розв'язання наукової задачі удосконалення системи управління рухом транспортних потоків на міських магістралях в даній роботі були використані наступні вихідні дані: схема магістралі; світлофорні пофазні управління; характеристики руху на магістралі.

Програми координації склалися на підставі виконаного графіка координованого управління шляхом складання таблиці 1, яка заповнюється по порядку проходження номерів перехресть. Час включення кожної фази і їх номери на кожному перехресті слід визначалася по осі абсцис.

Таблиця 1

Програма координації руху на перехресті

Номер перехрестя	$T_{ц}$, с	Час включення, с / Номер фази		
1	70	49/2	70/1	–
2	70	30/1	51/2	86/3
3	70	20/1	69/2	–
4	70	20/1	48/2	76/3
5	70	50/1	92/2	–

При заповненні таблиці враховувалися наступні умови.

1. Таблиця заповнюється в порядку зростання часів включення.
2. Час включення не може бути більше тривалості циклу $T_{ц}$.
3. Якщо час включення дорівнює 0, то потрібно приймати його рівним тривалості циклу $T_{ц}$.
4. Включення кожної фази починається з промтакта (проміжка часу між основними фазами), тому що лідер починає рух тільки після закінчення промтакта.

В результаті виконання досліджень встановлено, що координоване управління рухом транспортних потоків по магістралі по відношенню до локального управління на перехрестях цієї ж магістралі дозволяє: скоротити час проїзду на магістралі за рахунок скорочення кількості зупинок і затримок транспортних засобів; підвищити пропускну спроможність магістралі, тому що час проїзду є критерієм пропускну здатності магістралі, тобто при скороченні часу проїзду збільшується кількість транспортних засобів, які пройшли по магістралі за одиницю часу. Згідно отриманого графіка координованого управління рухом транспортних засобів на перехресті досягнутий ефект становить 22,4 %.

Список використаних джерел

1. Лежньова О. І., Желнович Г. М., Очеретенко С. В. Екологічні аспекти транспортної системи міста: монографія. Харків: Вид-во «Смуґаста типографія», 2017. 180 с.

2. Осетрін М. М., Беспалов Д. О. Особливості режиму руху транспортного потоку на перетинах міських магістралей в різних рівнях. *Містобудування та територіальне планування*. 2011. № 39. С. 302–305.

3. Полежаєв Д. В., Кравченко В. П. Основні підходи до розробки автоматизованої системи керування транспортними потоками. *Наука та виробництво: зб. наукових праць / ДВНЗ «ПДТУ»*. Маріуполь, 2019. № 21. С. 209–214.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТРАНЗИТУ В УКРАЇНИ

Васіна В. С.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Кийда Л. І.**, к.н.держ.упр.,
доцент кафедри публічного управління та митного адміністрування
Університету митної справи та фінансів)

Україна являється своєрідним хабом між країнами Сходу та Заходу, що дає їй вигідну позицію в транзитній політиці. Транзитні перевезення торкаються багатьох сфер національної економіки: будівництва, транспортного комплексу, промисловості, сфер послуг. Саме транзитні перевезення можуть надати нашій державі нові надходження зовнішніх коштів і підвищити її економічний стан.

Кількість укладених ПАТ «Укрзалізниця» (з 31.10.2018 АТ «Укрзалізниця») договорів про організацію перевезень транзитних вантажів залізницями України становить:

- на 2018 фрахтовий рік – 105 договорів;
- на 2019 фрахтовий рік – 115 договорів;
- на 2020 фрахтовий рік – 102 договори;
- на 2021 фрахтовий рік (станом на 14.06.2021) – 142 договори.

Здійснено перевезень транзитних вантажів в обсязі (у млн тонн):

- за період з 01.06.2018 по 31.12.2018 – 8,8 млн тонн;
- за період з 01.01.2019 по 31.12.2019 – 14,4 млн тонн;
- за період з 01.01.2020 по 31.12.2020 – 12,5 млн тонн;
- за період з 01.01.2021 по 31.05.2021 – 4,5 млн тонн.

Виходячи з даних ми відстежуємо таку тенденцію, що об'єм транзитних перевезень зменшився у порівнянні з попередніми звітними періодами. Це висвітлює Україну не в кращому світі як конкурентоспроможну країну на міжнародному ринку транспортних послуг.

Структура транзиту вантажних перевезень України надає перевагу лише двом видам транспорту залізничному та трубопровідному, що призводить до уразливості транзитного пакету України. Основними проблемами у цій сфері являється те, що головним транзитним партнером України являлась Російська Федерація. Станом на 2014 взаємодія у всіх сферах життя між Україною та Росією дійшла майже нуля, через ситуацію на сході держави.

Ще однією проблемою являється робота УЗ, яка є незлагодженою та непередбачуваність як у тарифах так і в термінах доставки. Обмежені інфраструктурні можливості при зміні колії на кордоні з ЄС.

Стагнація світових енергетичних та металургійних ринків та пандемія COVID-19, також зіграли свою роль.

Для максимального використання транзитного потенціалу України необхідно створити клієнтоорієнтовану систему транспортного обслуговування. Для цього необхідно провести тарифну реформу, щоб тарифи були конкурентними в зіставленні з альтернативними маршрутами через інші країни.

Також приєднання України до Конвенції про процедуру спільного транзиту, яка є основою для переміщення товарів між 35 країнами: державами-членами ЄС, країнами Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ/ЕФТА), Туреччиною, Північною Македонією та Сербією. Яка дає змогу прискорення та удосконалення митних процедур щодо товарів, які переміщуються через українсько-європейський кордон. Технологія, яка лежить в основі Конвенції, – Нова комп'ютеризована система транзиту (NCTS). Вона доступна лише для членів Конвенції.

Ситуацію зі зміною колії можна вирішити за допомогою так званих «сухих портів». Вони являються мультимодальними логістичними центрами з розвиненою інфраструктурою, що дозволяє користуватися всіма перевагами морського порту на суші. Впровадження приватної тяги в мережі УЗ дало б змогу поліпшити пряме залізничне сполучення між морськими терміналами і сухими портами, стимулювало б розвиток контейнерних поїздів.

Список використаних джерел

1. Звіт про періодичне відстеження результативності наказу Міністерства інфраструктури України від 15.07.2013 № 482. URL: <https://mtu.gov.ua/news/33062.html> (дата звернення: 13.09.2021).

2. Режим спільного транзиту (NCTS). URL: <https://customs.gov.ua/rezhim-spilnogo-tranzitu-ncts> (дата звернення: 13.09.2021).

АКТУАЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МИТНІЙ СПРАВІ

Картюжникова М. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Кийда Л. І.**, к.н.держ.упр.,

доцент кафедри публічного управління та митного адміністрування Університету митної справи та фінансів)

У світовій економіці логістичній сфері відведена особлива роль, від неї залежить ефективність, якість і розвиток зовнішньоекономічних зв'язків будь-якої країни. Також вона відкриває широкі можливості для застосування людських і матеріальних ресурсів, що впливають на національне господарство. Логістичне управління в значній мірі впливає на стан фінансово-економічного і правового забезпечення країни в умовах ринкової економіки.

Митна діяльність повинна забезпечити економічну безпеку України в умовах глобалізації світового господарства. Об'єктом митної логістики є зовнішньоторговельні потоки в той час, коли вони перетинають митний кордон країни.

При глобалізації економіки головними умовами виживання держави стають два фактори – здатність виробляти конкурентоспроможну продукцію, і ефективно управляти своїми зовнішньоекономічними контактами.

Нині велику роль в розвитку країни відіграє зовнішня торгівля товарами та послугами, посилюється взаємозалежність країн, ускладнюються види і способи переробки товарів на митних територіях держав і за їх межами.

Митна логістика підприємства актуальна за таких умов:

- у процесі виробництва чи надання послуг використовуються підприємством імпортовані товари, сировина (імпортовані операції);
- суб'єкт здійснює торгово-посередницькі та інші зовнішньоекономічні операції з нерезидентом-юридичною особою (лізингові, інвестиційні тощо);
- підприємство виходить на зовнішні ринки (експортні операції).

Конкретні умови здійснення зовнішньоекономічної діяльності суб'єктами господарювання впливають на вибір оптимальної технології переміщення товарів, транспортних засобів, сировини через митний кордон України.

Основою логістичної діяльності у митній справі є організація процесу митної переробки вантажів, яка поєднує процеси здійснення митних режимів, пов'язаних з переміщенням товарів та вантажів через митний кордон. Логістика повинна забезпечити скоординованість матеріальних (товарних), та супутніх їм інформаційних і фінансових потоків та забезпечити найоптимальніший шлях переміщення товарів через митний кордон з метою прискорення цього процесу, а також відпрацювання стандартних логістичних вимог як по відношенню до митних режимів (тобто стосовно митниць), так і до учасників зовнішньоторговельних операцій (експортерів, імпортерів, перевізників).

Об'єкти митної логістики це процедури митного декларування товарів і транспортних засобів міжнародного перевезення, в тому числі пов'язані зі стягненням і сплатою митних платежів, а також заходи митного контролю за рухом імпортованих і експортних товарних потоків.

Суб'єкти митної логістики це можуть бути як безпосередні, так і опосередковані учасники зовнішньоекономічної діяльності незалежно від їх спеціалізації, організаційно-правового статусу та форми власності. Митні та інші органи державного управління ЗЕД, експортери та імпортери, митні посередники різних типів, перевізники, експедитори та інші провайдери логістичних послуг і кінцеві споживачі імпортованих та/або експортних товарів відносяться до суб'єктів митної логістики.

Безпосередні та опосередковані учасники ЗЕД переслідують різні економічні інтереси, у зв'язку з чим основна мета застосування митної логістики як методології управління зовнішньоторговельними потоковими процесами трансформується в різні цілі конкретних її суб'єктів.

Отже, логістична діяльність у митній сфері охоплює дві складові:

- 1) логістизацію процесу митної переробки вантажів;
- 2) митну діяльність транспортно – логістичних компаній (як іноземних, що діють на території України, так і українських).

Основною метою застосування митної логістики є мінімізація часових і фінансових витрат при проходженні товарними потоками митних кордонів суміжних держав і виконанні окремих митних процедур. Також, митна логістика суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності може допомогти підприємству відповісти на запитання, як мінімізувати митні ризики та підвищити ефективність зовнішньоекономічної операції. Розв'язання даного питання допоможе підприємству здійснювати більш ефективний контроль над витратами, пов'язаними з митним оформленням, з метою їх зменшення та досягти більш високої якості забезпечення процесів постачання, виробництва, збуту та після продажного обслуговування для досягнення рівня конкурентоспроможності суб'єкта ЗЕД.

Отже, існує велика необхідність використання митної логістики через значні та все більш зростаючі обсяги експортних та імпорتنих товарних потоків, розширення підприємств, потребою інтеграції економіки України в світову економічну систему і її вступом до Світової організації торгівлі. Застосування митної логістики як методології управління зовнішньоторговельними потоковими процесами дозволяє не тільки захистити державні інтереси у сфері міжнародного товарообігу, а й узгодити їх з інтересами окремих учасників ЗЕД та інтересами домашніх господарств, які є кінцевими споживачами імпорتنих та/або експортних товарів.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕРЕВІЗНОГО ПРОЦЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ ВЛАСНОГО ПАРКУ АВТОМОБІЛЕЙ

Кушнір Ю. Д.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Халіпова Н. В.**, к.т.н., доц.,

доцент кафедри транспортних технологій та міжнародної логістики

Університету митної справи та фінансів)

Поняття ефективності охоплює різні сфери людської діяльності. В сфері транспорту та логістики категорія ефективності є однією з ключових. Адже завдяки цьому поняттю ми маємо можливість судити про доцільність, раціональність, вигідність як окремих процесів, так і діяльності підприємства взагалі. А це, у свою чергу, дозволяє вчасно виявляти недоліки в діяльності та приймати рішення щодо їх виправлення.

Перевізний процес як система має ряд особливостей. Цей процес відбувається, в основному, за межами підприємства, тому для нього існує висока питома вага факторів, на які неможливо, або дуже важко вплинути (погодні умови, затори на трасі, ДТП та інше). Друга важлива особливість – процес виробництва і споживання послуги співпадають у часі. Висока швидкість обороту капіталу, що пов'язано з коротким циклом виробничого процесу, –

третя особливість. Четверта особливість – невизначеність результату діяльності, важкість попередньої оцінки послуги. П'ята – висока динамічність ринкових процесів.

Для найбільш ефективного результату роботи необхідно детально розглянути всю підсистему транспортної логістики, які складові транспортно-го процесу впливають на формування витрат на транспортування. Для планування, обліку й аналізу роботи рухомого складу вантажного автомобільного транспорту застосовується система показників, що дозволяє оцінювати ступінь ефективності використання рухомого складу й результати його роботи. Об'ємними показниками роботи автомобільного транспорту є виконаний обсяг перевезень у тоннах (т) і вантажообіг у тонно-кілометрах (ткм). Техніко-експлуатаційні показники, що характеризують інтенсивність використання рухомого складу, можна розділити на чотири групи:

а) використання рухомого складу в часі (дні, автомобілі-дні експлуатації, коефіцієнт випуску рухомого складу, час на маршруті й в наряді, час простою під навантаженням-розвантаженням або зупинними пунктами й коефіцієнт використання робочого часу);

б) використання швидкісних властивостей рухомого складу (швидкості руху - технічна й експлуатаційна);

в) використання пробігу рухомого складу (коефіцієнти використання пробігу за різні періоди часу роботи на лінії);

г) використання вантажопідйомності рухомого складу (коефіцієнти використання вантажопідйомності, статичний і динамічний).

Основними техніко-економічними показниками роботи транспорту є собівартість перевезень і продуктивність праці. Своєчасний аналіз техніко-експлуатаційних показників дозволяє вживати заходи по керуванню транспортним процесом з метою підвищення його ефективності. Під поняттям ефективність використання автомобіля або автопоїзда мається на увазі можливість здійснювати перевезення з найменшими трудовими й матеріальними витратами. Ефективність використання транспортного засобу може визначатися, з одного боку, досконалістю його конструкції і її відповідністю умовам експлуатації (у цьому випадку транспортним).

Підвищення ефективності роботи підприємства – це збільшення його доходів та зменшення витрат на здійснювання транспортного процесу.

Метою цієї роботи є визначення впливу параметрів перевізного процесу на прибуток підприємства.

Дана система, а саме процес перевезення вантажів представляє собою імітаційну модель, зі своїми вхідними та вихідними параметрами, а також позасистемними факторами, які впливають на поведінку самої системи.

Вхідними параметрами такої системи будуть обсяг перевезення вантажів (т), облікова кількість автомобілів (од.), довжина маршруту (км), коефіцієнт використання пробігу, час роботи автомобілю в наряді (год). Вихідним параметром системи буде економічний ефект від діяльності підприємства, тобто його прибуток (грн). А збурювачами у даній системі являються час на навантаження-розвантаження та технічна швидкість автомобіля.

Ці величини – випадкові та описуються нормальним законом розподілу випадкових величин. Серед розподілів безперервних випадкових величин на практиці найбільше часто застосовується нормальний закон розподілу, який має назву закону Гауса. Він проявляється тоді, коли випадкова величина (T) є результатом дії великої кількості різних факторів. На більшість випадкових величин, що зустрічаються на практиці (наприклад, швидкість руху автомобіля) впливає значне число факторів (інтенсивність руху, видимість, кваліфікація водія й ін.), які у свою чергу є також випадковими й перебувають під дією окремих причин, що не залежать від інших.

Яким би законом розподілу не підкорялися ці окремо взяті випадкові величини, при одночасному впливі великого їх числа сумарний вплив нівелюється, а результат впливу підкоряється закону, близькому до нормального.

Таким чином, для підвищення ефективності перевезень вантажів треба зменшити усі складові витрати на перевезення, тобто зменшити собівартість послуг, після чого зросте прибуток від перевезень, що й потрібно для ефективної роботи підприємства.

Список використаних джерел

1. Неруш Ю. М. Транспортная логистика : учебник для академического бакалавриата / Ю. М. Неруш, С. В. Саркисов. – Москва : Издательство Юрайт, 2019. – 351 с.
2. Алексеева И. М. Статистика автомобильного транспорта / И. М. Алексеева, О. И. Ганченко, Е. В. Петрова. – М.: Экзамен, 2010. – 352 с.

ЗАСТОСУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ГЕОІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ОХОРОННОГО ПІДПРИЄМСТВА

Нечволода Л. В.,

к.т.н., доц., доцент кафедри
інтелектуальних систем прийняття рішень
Донбаської державної машинобудівної академії

Крикуненко К. М.,

асистент кафедри інтелектуальних систем прийняття рішень
Донбаської державної машинобудівної академії

Особливе місце серед сучасних інформаційних систем займають геоінформаційні системи (ГІС), так як питання побудови відповідних маршрутів для транспортних засобів активно досліджуються і формуються протягом останніх десяти років. Вводяться раніше не відомі постановки проблем, поліпшуються методи вирішення [1]. Одним з розширених функціональностей сучасної загальнодоступної ГІС є можливості вирішення певного набору завдань на графах комунікації та дорожньої мережі. В основному така вимога висувається користувачами, чия робота безпосередньо пов'язана з наданням транспортних послуг або необхідністю швидкого переміщення транспортних засобів в населених пунктах. До останніх можна віднести відомчі, позавідомчі та приватні охоронні підприємства.

Охоронне підприємство, як і багато інших підприємств, найчастіше обмежене в часі, і кожна хвилина може змінити кінцевий результат. Тому для ефективного розвитку такого підприємства, розширення потенційної бази клієнтів і отримання економічної вигоди від реалізації охоронних систем і послуг важливо підвищувати надійність і якість охоронних послуг [2].

Як базовий математичний апарат була обрана сукупність двох методів: алгоритму Дейкстри і хвильового алгоритму. Ці методи були обрані у зв'язку з їх простотою і адекватністю роботи в картографічних системах.

Алгоритм Дейкстри в даній моделі використовується для побудова базових траєкторій по автомобільному шляху.

Хвильовий алгоритм (алгоритм Лі) є одним з найбільш унікальних алгоритмів трасування. У даній системі він використовується для побудови зони можливого видалення злочинця від місця спрацювання. Такий алгоритм дозволяє побудувати трасу (шлях) між двома елементами в будь-якому лабіринті.

Пріоритети напрямку руху обираються на стадії розробки. Залежно від заданих пріоритетів будуються різні траси, але довжина траси в будь-якому випадку залишається однією і тією ж.

Алгоритм працює на дискретному робочому полі (ДРП), що представляє собою обмежену замкнутою лінією фігуру, не обов'язково прямокутну, розбиту на прямокутні осередки, в окремому випадку – квадратні. Безліч всіх осередків ДРП розбивається на підмножини: «прохідні» (вільні), тобто при пошуку шляху їх можна проходити, «непрохідні» (перешкоди), шлях через цю комірку заборонений, стартова комірка (джерело) і фінішна (приймач).

Розглянемо процес оцінки параметрів системи фізичного захисту (СФЗ) з точки зору можливого місця розташування порушника.

В процесі обстеження об'єкта і існуючої СФЗ визначаються траєкторії руху порушника. Траєкторії не є прямими лініями, а складаються з окремих ділянок. Кожна траєкторія в просторі моделюється матрицею сукупності точок.

Довжини ділянок траєкторії визначаються за правилами аналітичної геометрії. Загальна довжина траєкторії руху порушника визначається як сума довжин ділянок.

Час подолання фізичних бар'єрів порушником визначається, виходячи з міцності бар'єрів і оснащеності порушника інструментом. При цьому значення міцності бар'єру до злому визначається на основі даних випробувань.

Загальний час руху порушника від точки старту до цілі (τ_0) визначається як сума часів руху по різних ділянках траєкторії.

При розробці СФЗ одним з головних завдань є завдання підвищення технічної укріпленості об'єкта, тобто максимальне збільшення будь-якими шляхами часу руху порушника. Чим довше він розплутує вузли, ламає фізичні бар'єри, тим більше часу на розгортання сил реагування.

Відстань від точки старту сил реагування до точки розгортання визначається аналогічно як траєкторія руху порушника.

Ефективність СФЗ визначається активними діями системи. На відміну від пасивних, активні дії додатково враховують результат зіткнення.

«Стартуючи», як завжди, із запізненням від моменту часу виявлення порушника і маючи кінцеву швидкість руху по маршруту VГЗ, Сили реагування можуть прийти в точку розгортання за цілком кінцевий час τГЗ. Час прибуття в точку розгортання сил реагування визначається як часткове від ділення відстані, яке необхідно подолати силами реагування, на швидкість їх руху. Метод оцінки може бути як інтегральним, так і диференціальним.

За результатами аналізу можуть бути сформовані пропозиції в основному щодо модернізації фізичних бар'єрів і сил реагування СФЗ.

Для невеликих охоронних підприємств, що працюють в одному або двох прилеглих містах, важливо мати якісну детальну автоматизовану навігаційну систему, чітко орієнтовану під їх власні потреби. З економічної точки зору приватна розробка такої системи може дозволити врахувати всі нюанси роботи конкретного підприємства і обійдеться порівняно дешевше «брендових» навігаційних систем.

Список використаних джерел

1. Кошкарев А. В. Геоинформатика. Толкования основных терминов. Программно-аппаратное обеспечение, фонд цифрового материала, услуги и нормативно-правовая-база геоинформатики: Ежегодный обзор. Выпуск 3 (1996-1997) Том 1. Приложение к «Информационному бюллетеню» ГИС-Ассоциации. М.: ГИС-Ассоциация, 2008. 190 с.

2. Серапинас Б. Б. Глобальные системы позиционирования: учебное пособие. М.: ИКФ «Каталог», 2002. 106 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПАСАЖИРІВ НА МІСЬКИХ І МІЖМІСЬКИХ МАРШРУТАХ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Зборщенко А. А.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Леснікова І. Ю.**, к.т.н., доц.,
доцент кафедри транспортних технологій
та міжнародної логістики
Університету митної справи та фінансів)

Основною задачею міжміських та міських пасажирських перевезень є забезпечення транспортом населення, удосконалення перевізного процесу, та покращення якості обслуговування пасажирів [1]. Недостатньо ефективного функціонування транспортно-дорожнього комплексу, низькі темпи впровадження ресурсозберігаючих технологій перешкоджають нормальному функціонуванню міст та їх подальшому розвитку.

Актуальність викладених в даній статті підходів полягає в обґрунтуванні параметрів перевезень на міських і міжміських маршрутах Дніпропетровської області, яка є одним з найбільших промислових, економічних, культурних та історичних центрів країни, та має велику щільність населення – близько 100 осіб/км².

Основним джерелом даних для створення моделі наближеною до реальності є матриця кореспонденцій [2].

Відповідно до традиційного підходу, процес транспортного планування системи пасажирських перевезень складається з чотирьох етапів : генерування пересувань (trip generation) – оцінка загальних обсягів прибуття та відправлення з кожної транспортної зони території планування; кореспонденції пересувань (trip correspondence) – отримання матриць кореспонденцій, які визначають обсяги пересувань між кожною парою зон, що досліджуються; розподіл кореспонденцій за типом пересування (modal split); розподіл кореспонденцій за шляхом пересувань (network assignment) [3].

Метою статті є обґрунтування параметрів пасажирських перевезень міжміськими сполученнями в регіоні, на прикладі Дніпропетровської області, із застосуванням гравітаційного методу при складанні матриці кореспонденцій на основі існуючої транспортної мережі.

Матриця кореспонденції представляє кількісну характеристику пересувань у межах території планування, елементами якої є обсяги пересувань (автомобілів чи пасажирів за годину, наприклад) між кожною парою умовних транспортних зон.

Розглянемо алгоритм розрахунку матриці пасажирських кореспонденцій із використанням гравітаційного методу, де

l_{ij} – довжина найкоротшого шляху між i -м та j -м районами, км;

V – швидкість руху транспортного засобу, км/год;

N_p – кількість мешканців району, тис. чол.;

H_j – трудова ємність району, тис. чол.;

N_m – чисельність населення міста, тис. чол.;

N – кількість робочих місць у районі, тис. чол.;

k_j – коефіцієнт балансування.

Алгоритм містить такі етапи:

Етап I. Формування вихідних даних для вирішення задачі: отримання інформації з доступних джерел та аналіз її особою, що приймає рішення (ОПР).

Етап II. Створення координатної моделі транспортної мережі. Для цього потрібно у двомірній системі координат в масштабі відобразити центри транспортні райони та зв'язати їх між собою.

Етап III. Визначення довжини шляхів пересування між районами на основі даних вимірювання за отриманою координатною моделлю транспортної мережі. Вибір найкоротших зв'язків серед існуючих в транспортній мережі (l_{ij}) та їх упорядкування. Визначення часу руху між транспортними районами і трудності сполучення.

Етап IV. Визначення місткості транспортних районів та перевірка умови балансу.

Етап V. Визначення матриці кореспонденцій на основі реалізації ітераційного процесу з оновленням коефіцієнта балансування на кожній ітерації, поки не буде досягнуто задану точність для кожного з районів.

Етап VI. Аналіз отриманих рішень ОПР та формування пропозицій щодо маршрутів пасажирських перевезень.

Розглянемо застосування алгоритму аналізу кореспонденцій для мережі міст в Дніпропетровській області. Розрахунки проведено в середовищі електронних таблиць Microsoft Excel.

Спершу розглянемо першу десятку населених пунктів, що мають найбільшу чисельність населення (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

**Населені пункти Дніпропетровської області
з найбільшою кількістю населення**

№	Назва міста	Мешканці, тис. осіб N_{pi}	Населення, що працює, тис. осіб H_j	Координати	
				X, град. сх. д.	У, град. півн. ш.
1	Дніпро	1002,1	632,4	35°01'05"	48°28'00"
2	Кривий Ріг	624, 5	301,5	33°20'36"	47°54'31"
3	Кам'янське	233, 3	147,3	34°36'47"	48°30'27"
4	Нікополь	109,03	57,4	34°23'35"	47°33'56"
5	Павлоград	104,3	52,8	35°52'12"	48°31'12"
6	Новомосковськ	70,4	40,6	35°13'26"	48°37'58"
7	Марганець	46, 6	24,1	34°37'00"	47°38'53"
8	Жовті Води	44, 1	21,7	33°30'54"	48°21'24"
9	Покров	39,04	17,6	34°04'52"	47°39'47"
10	Синельникове	37,2	12,7	35°30'43"	48°19'04"

Далі проведемо всі розрахунки за раніше зазначеним алгоритмом, де отримаємо такі результати, розглянемо табл. 1.2.

Найбільша кількість населення прибуває до таких міст як Дніпро – 490,75 тис. чол, Кривий Ріг – 265,2 тис. чол та Кам'янське – 110,45 тис. чол. Це пов'язане з тим, що це найбільші міста за площею й територією, та в них найкраще розвинена промисловість та транспортна інфраструктура. Саме ці міста надають найбільшу кількість робочих місць для населення області. Середню значимість серед розглянутих міст займають Нікополь – 48,22 тис. чол. та Павлоград – 43,59 тис. чол. Найменші показники мають Новомосковськ, Марганець, Жовті Води, Покров та Синельникове, що

пов'язано з порівняно невеликою чисельністю населення, площею, а отже, із незначною кількістю робочих місць.

Таблиця 1.2

Матриця кореспонденцій на 9-й ітерації

Номер транспортного району відправлення	Номер транспортного району прибуття										ΣH_{ij}
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	444.02	1.782	4.394	0.467	0.650	1.698	0.220	0.183	0.127	0.254	453.79
2	15.722	256.05	4.445	1.833	0.770	1.015	0.677	1.217	0.829	0.239	282.80
3	6.784	0.778	97.18	0.177	0.170	0.287	0.072	0.084	0.055	0.057	105.65
4	2.766	1.229	0.678	43.45	0.132	0.171	0.466	0.080	0.353	0.046	49.37
5	4.232	0.568	0.718	0.146	40.73	0.487	0.068	0.060	0.042	0.177	47.23
6	5.574	0.378	0.609	0.095	0.245	24.80	0.045	0.039	0.027	0.066	31.88
7	2.243	0.782	0.477	0.803	0.107	0.140	16.30	0.065	0.139	0.044	21.10
8	2.124	1.604	0.636	0.158	0.106	0.138	0.074	15.03	0.068	0.033	19.97
9	1.985	1.463	0.555	0.927	0.101	0.127	0.212	0.091	12.34	0.035	17.84
10	5.303	0.567	0.774	0.164	0.567	0.422	0.090	0.060	0.047	8.85	16.85
$H_j = \Sigma H_{ij}$	490.75	265.20	110.47	48.22	43.58	29.29	18.23	16.91	14.03	9.80	-
$\Delta_j, \%$	3.00	9.95	6.26	5.01	3.18	9.83	5.46	2.61	0.34	3.52	-

Отже, результати дослідження мають наукову та практичну значимість, адже можуть бути використані при проектуванні та удосконаленні транспортної інфраструктури Дніпропетровської області, визначені категорій доріг при плануванні автобусного та залізничного дорожнього сполучення між містами та селами. Обґрунтовані параметри міських і міжміських пасажирських перевезень дають змогу визначити час перевезення, кількості рейсів та необхідну кількість і габаритів автобусів на день. Кінцеві пункти маршрутів бажано встановлювати між найбільшими містами, адже саме таке з'єднання має найбільшу кількість переміщуваного населення.

Список використаних джерел

1. Клименко І. С., Кривошеєва С. В., Кривенко О. К. Проблеми та перспективи розвитку ринку пасажирських автомобільних перевезень в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/69-6-26>.
2. Швецов В. И. Проблемы моделирования передвижений в транспортных сетях. *Труды МФТИ*. 2010. Том 2, № 4. С. 169–179.
3. Гецович Е. М., Казакова М. О., Холодова О. А. Задача делимитизации центральной деловой части мегаполиса. *Вестник ХНАДУ*: сб. науч. тр. Харьков. 2009. Вип. 45. С. 52–54.

МІЖНАРОДНА ЛОГІСТИКА ТА СПРОЩЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ТА МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ

Конова К. І.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Кийда Л. І.**, к. держ. упр., доцент
доцент кафедри публічного управління та митного адміністрування
Університету митної справи та фінансів)

Міжнародна логістика є особливою областю логістики, яка охоплює логістичну діяльність підприємств та організацій, що виконується на міжнародному рівні. Основними цілями логістичних компаній, які займаються міжнародними перевезеннями виступає забезпечення вантажоперевезень різноманітних товарів з однієї держави в іншу, а також оптимізація як тимчасових, так і фінансових витрат на доставку товарів від виробника до споживача.

Покращити становище міжнародної логістики допоміг вступ України до Світової організації торгівлі. Головною перевагою вступу стало те, що торговельні партнери знизили імпорتنі тарифи у розмірі з 50 до 10 % та інші нетарифні торговельні бар'єри щодо української продукції, зменшився рівень ввізних мит і відповідно, збільшилися валютні надходження, що в свою чергу позитивно вплинули на конкурентоспроможність підприємств.

В листопаді 2019 року, набрав чинності Закон України № 141-ІХ «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів». Зазначений законопроект був розроблений з метою встановлення довірчих (партнерських) відносин бізнесу і митниці, запровадження в Україні інституту авторизованого економічного оператора (АЕО) та виконання Україною зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Актуальність даної теми полягає в тому, що для України програма АЕО стала інструментом для підвищення ефективності ведення бізнесу, тим самим дозволивши доброчесним логістичним компаніям скоротити матеріальні та часові витрати під час здійснення митних формальностей приблизно на 30 %.

Отримання статусу АЕО підтверджує найвищий ступінь довіри митниці до підприємства, тим самим надаючи йому можливість застосувати перелік спеціальних спрощень та користуватися певними перевагами. На статус АЕО можуть претендувати: імпортери, дистриб'ютори, експортери-виробники, митні брокери, експедитори та перевізники та ін.

При цьому, законодавством передбачено два типи авторизації, які застосовуються як разом, так і окремо:

- про надання права на застосування спеціальних спрощень (АЕО-С);
- про підтвердження безпеки та надійності (АЕО-Б).

Підприємство, яке отримало авторизацію АЕО-С, отримує право у порядку та на умовах, визначених МКУ, застосовувати наступні спеціальні спрощення:

- загальна фінансова гарантія;
- самостійне накладення пломб спеціального типу;
- процедура спрощеного декларування;
- процедура випуску за місцезнаходженням.

Згідно частини першої статті 260-1 МКУ, спрощена митна декларація використовується для декларування та випуску в заявлений митний режим товарів, декларантом яких є підприємство, яке отримало авторизацію АЕО-С і має дозвіл на застосування спеціального спрощення «процедура спрощеного декларування».

Спрощена митна декларація може подаватися безпосередньо підприємством, яке отримало авторизацію АЕО-С і має дозвіл на застосування спеціального спрощення «процедура спрощеного декларування», або від його імені підприємством, яке отримало авторизацію АЕО-Б і має дозвіл на здійснення митної брокерської діяльності.

Отримання статусу АЕО досить кропітка і тривала процедура, яка складається з трьох етапів. Перший етап – оцінка компанією своїх бізнес-процесів та приведення їх у відповідності до вимог. Другий етап – подання анкети самооцінки та перевірка цієї анкети Державною митною службою протягом 120 днів, після цього результати будуть аналізуватися ще 30 днів. Третім етапом виступає отримання рішення, яке може бути позитивним для компанії, або навпаки, компанія отримає свої документи на доопрацювання.

Хоча, з одного боку знаходиться перспектива отримання статусу АЕО, з подальшими спеціальними спрощеннями під час митного оформлення, однак з іншого боку – досить такі кропіткі два етапи, які включають відповідність усім заявленим вимогам для отримання цього статусу та обмеження щодо одночасно розглянутих заяв у перші три роки дії закону (рис. 1).

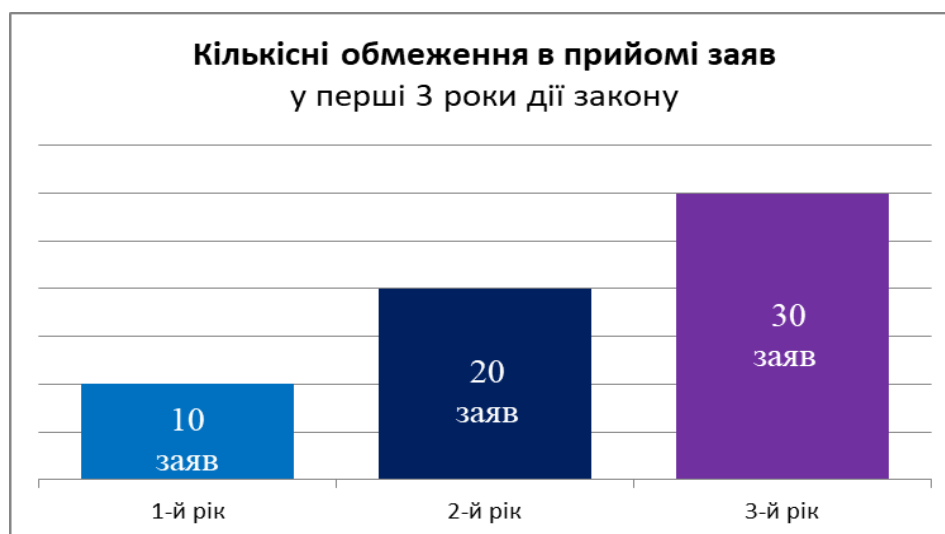

Рис. 1. Кількісні обмеження в прийомі заяв

Список використаних джерел

1. Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів» № 141-IX від 02.10.2019.
2. Митний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44–45, № 46–47, № 48, ст. 552) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
3. Закон України «Про ратифікацію Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі» № 250-VI від 10.04.2008.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Ткаченко П. О., Турко О. І.

студенти Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Халіпова Н. В.**, к.т.н., доц.,
доцент кафедри транспортних технологій та міжнародної логістики
Університету митної справи та фінансів)

На сьогоднішній день діяльність будь-якого промислового підприємства тісно пов'язана з необхідністю транспортування вантажів.

Транспортна логістика як складова логістики повинна забезпечувати розроблення раціональних схем поставок вантажів (продукції) та маршрутизації перевезень, оптимальну завантаженість транспортного засобу, оптимальний розподіл ресурсів (продукції) та вантажопотоків, єдність процесу транспортування із процесами виробництва та складування, облік на транспорті.

Транспортні системи мають значний вплив на продуктивність логістичної системи. Транспортна логістика охоплює всі види діяльності по переміщенню матеріальних ресурсів у часі і в просторі.

Мікрологістичні процеси, що протікають на підприємстві, є складовою частиною макрологістичного процесу. Взяті в сукупності, вони формують стадії виробництва, відповідно до яких протікає макрологістичний процес.

Типова макрологістична система, представлена на рис. 1, характеризує промислове підприємство, що випускає продукцію масового виробництва.

Виходячи з рис. 1, можна зробити висновок про те, що зв'язки між окремими мікрологістичними системами виникають на базі товарно-грошових відносин і в даному випадку є гнучкими, тобто рух матеріального потоку від виробника до споживача, завдяки транспортній логістиці, можна здійснювати як через посередників, так і безпосередньо [2].

Основною з логістичних стратегій промислових і торговельних підприємств наразі є стратегія аутсорсингу. На відміну від розвитку власної логістики використання аутсорсингових схем передбачає якісний, але стандартизований сервіс. У низці випадків під час використання аутсорсингу може спостерігатися значне скорочення витрат на логістику за рахунок скорочення транспортних витрат, витрат на придбання обладнання та утримання численного штату фахівців із логістики.

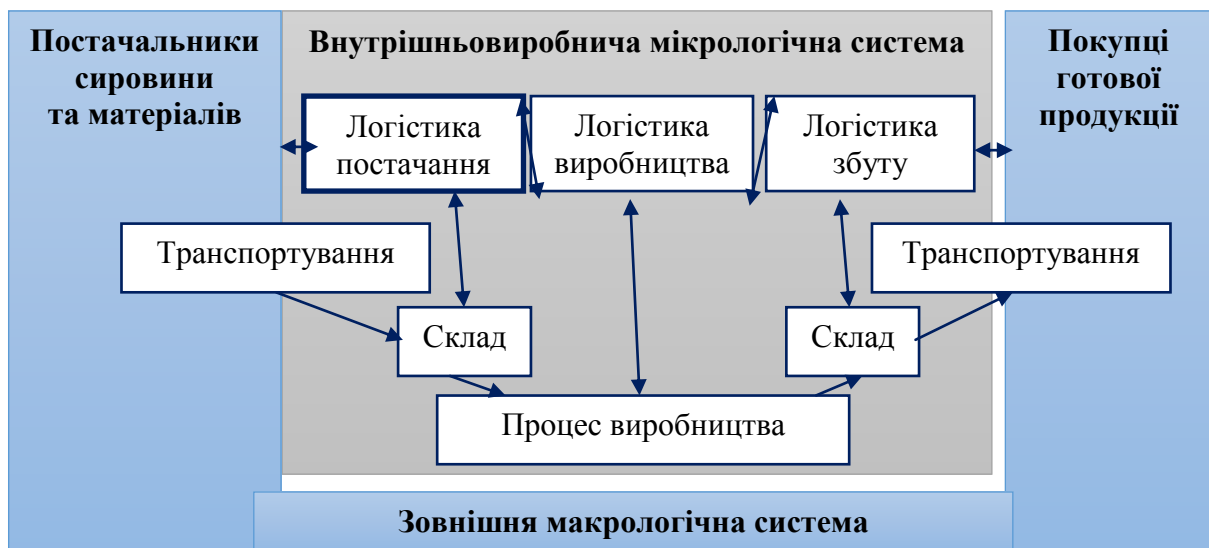

Рис. 1. Типова макрологістична система промислового підприємства

Серед новітніх інструментів впровадження та налагодження логістичної системи промислових підприємств доцільно також відзначити реінжиніринг логістичного процесу, новітні методи проектування та управління ланцюгами постачання [3].

Реінжиніринг логістичних бізнес-процесів дає змогу: підвищити управління підприємством, створити передумови для зниження витрат організації, підвищити операційну ефективність підприємства. Крім цього актуалізуються питання впровадження відповідних інформаційних технологій логістичної підтримки діяльності промислових підприємств у межах розвитку «Індустрії 4.0».

Все ширше розвивається інноваційна система збуту, основними напрямками вдосконалення якої є такі:

- різноспрямованість, що має на увазі роботу не тільки з дилерами і дистриб'юторами, а також безпосередньо зі споживачами продукції;
- широке використання інформаційних технологій при розподілі продукції, які передбачають здійснення збуту за допомогою Інтернет-ресурсів;
- вихід на нові цільові ринки за допомогою участі підприємства у виставках, форумах і тематичних ярмарках;
- робота з новими споживачами за допомогою участі підприємства в системі державних закупівель і тендерів [1].

Таким чином, транспортно-логістична діяльність є важливим інструментом у забезпечення функціонування та розвитку промислового підприємства. Удосконалення системи потребує комплекс дій та прийняття відповідних рішень керівництвом: починаючи від створення організаційної структури, з включенням логістичних підрозділів до використання новітніх методів забезпечення існування системи логістичних операцій, ланцюгів постачання, а також залучення у ці процеси зовнішніх контрагентів через укладання угод та логістичний аутсорсинг [2].

Список використаних джерел

1. Ходоскіна О. А., Анасовіч В. Д., Хількевич А. І. Роль транспортної логістики в діяльності промислового підприємства. *Наука та прогрес транспорту. Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту*. 2019. № 2 (80). С. 49–59.
2. Дем'янюк Р. В., Бояринова К. О. Удосконалення системи логістичного менеджменту промислових підприємств. Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи» (23 квіт. 2020. м. Київ). Київ, 2020, 227 с.
3. Солодка О. В. Реінжиніринг логістичних бізнес-процесів як спосіб їх вдосконалення. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2010. № 669. С. 317–322.

ДОЗВОЛИ, НЕОБХІДНІ ДЛЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ ТЕРИТОРІЄЮ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ АВТОМОБІЛЬНИМ ТРАНСПОРТОМ

Котрікова Б. С.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Кийда Л. І.**, к.н.держ.упр.,
доцент кафедри публічного управління та митного адміністрування
Університету митної справи та фінансів)

Не викликає сумніву той факт, що пожвавлення міжнародної торгівлі позитивно позначається на розвитку національної транспортної структури України, сприяючи розвитку міжнародних перевезень автомобільним транспортом. Наразі ринок України з міжнародних автомобільних перевезень налагоджений понад з 48 країнами світу, що відкриває для вітчизняних компаній, що надають транспортно-логістичні послуги широкі горизонти для подальшого розвитку. Український ринок логістики є дуже перспективним завдяки вигідному географічному положенню нашої країни на транзитному перехресті Європи. Держави з транзитною економікою, як правило, поступаються розвиненим країнам за якістю та ефективністю логістичного обслуговування, транспортних послуг, швидкістю перевезень вантажу (наприклад у місцях перетину кордону). Відповідно, для України, де питання економічного зростання і сталого розвитку відносин із країнами-сусідами стоїть досить гостро, проблеми дозвільної системи у сфері міжнародних перевезень автомобільним транспортом є вельми актуальними.

Взагалі «міжнародні перевезення» – це перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом з перетином державного кордону [2]. Вони нерозривно пов'язані з митними процедурами та формальностями і мають певні особливості. У сфері міжнародних автомобільних перевезень між державами існує «дозвільна система». Вона передбачає, що основним документом, який дозволяє здійснення комерційних перевезень вантажів територією будь-якої іноземної держави транспортним засобом є «дозвіл». До-

звіл на міжнародні автомобільні перевезення загалом визначається як документ, який видається Міністерству інфраструктури України іноземною державою для видачі його перевізнику України з метою в'їзду українського автотранспортного засобу на територію тієї держави, яка його надала.

Згідно з усталеною практикою міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом, перевізнику для законного проїзду територією іноземної держави необхідно отримати один із таких дозволів: багатосторонній дозвіл ЄКМТ, двосторонній дозвіл. Існують довгострокові дозволи зеленого кольору, дійсні протягом календарного року (1 січня – 31 грудня), і короткострокові дозволи жовтого кольору, дійсні протягом 30 днів [4].

Дозвіл ЄКМТ має бути у водія транспортного засобу при в'їзді та виїзді з території держави, в тому числі, протягом порожнього рейсу. Дозвіл можна використовувати одночасно тільки для одного транспортного засобу [4].

Перевезення, які не покриваються багатосторонньою системою Міжнародного транспортного форуму (ЄКМТ) здійснюються на основі двосторонніх дозволів. Тобто двосторонній дозвіл видається для конкретної поїздки, на наявності залишку таких дозволів та тільки у разі пред'явлення у пункті видачі дозволів усіх отриманих раніше дозволів на конкретний автомобільний транспортний засіб. Крім того, двосторонніми Угодами може бути передбачено перелік перевезень, що не потребують дозволу. Зазвичай він є типовим, але з певними країнами можуть передбачатися деякі особливості. Наприклад, держави можуть досягти між собою домовленості про те, що перевезення вантажів транспортними засобами, загальна вага яких, включаючи причеп, не перевищує 6 тонн або вантажопідйомність яких, включаючи причеп, не перевищує 3,5 тонни, здійснюється без дозволів.

У підсумку слід зазначити, що швидке, ефективне, а головне, вчасне здійснення оформлення дозвільних документів на перетин кордону та проїзд територією іноземної держави автотранспортних засобів є чи не найважливішим завданням міжнародних автомобільних перевезень. Для подальшого ефективного функціонування галузі міжнародних автомобільних перевезень, на мою думку, потрібно посилити контроль за видачою дозвільних документів в Україні, надаючи їх перевізникам виходячи із принципу корисності для державної економіки, а не із принципу «хто перший дозвіл замовив, той й повезе товар в Європу». Наразі нашій країні слід поліпшувати загальноекономічну координацію діяльності товаровиробників, транспортних та торговельних організацій, оптимізувати взаємодію регіональних, міжрегіональних та зовнішньоторговельних товаропотоків, а також забезпечити задіяність спеціалістів з міжнародної логістики у сфері транзитних перевезень.

Список використаних джерел

1. Видача дозволу на перевезення вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні // Портал електронних сервісів Мінекономіки. – 2021. URL: <https://my.gov.ua/info/service/3247/details> (дата звернення: 10.10.2021).

2. Майорова І. М. Україна у міжнародних логістичних системах товароруху / Майорова І. М. // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2018. – С. 69–74.

3. Мельник З. Зелена книга. Міжнародні вантажні автомобільні перевезення / З. Мельник, А. Буковський, М. Гринчишин // Офіс ефективного регулювання BRDO. 2020. URL: https://cdn.regulation.gov.ua/dd/ea/a1/34/regulation.gov.ua_GREEN%20PAPER%20%27On%20International%20Freight%20Road%20Transport%27.pdf (дата звернення: 10.10.2021).

4. Наказ Міністерства транспорту України «Про впорядкування системи оформлення, видачі, використання та обліку дозволів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом» від 20.08.2002 № 757. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1075-04#n26> (дата звернення: 10.10.2021).

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ПАСАЖИРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ В УМОВАХ МЕГАПОЛІСА

Висока А. А.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Лєснікова І. Ю.**, к.т.н., доц.,

кафедри транспортних технологій та міжнародної логістики

Університету митної справи та фінансів)

Проектування дорожньої інфраструктури – завжди непросте завдання. Необхідно запобігати затори, передбачати зростання трафіку, і при цьому враховувати можливості бюджету і особливості конкретних населених пунктів. Середовище моделювання AnyLogic надає засоби проектування та розробки моделі, виконання комп'ютерних експериментів з моделлю, включаючи різні види аналізу – від аналізу чутливості до оптимізації параметрів моделі за певним критерієм [1].

Для того, щоб розробити модель в AnyLogic, потрібно створити класи активних об'єктів. Визначення активного об'єкта задає шаблон. Окремі об'єкти, які побудовані відповідно до цього шаблону, можуть використовуватися як елементи інших активних об'єктів. Кожен активний об'єкт має структуру, а також поведінку, що обумовлена сукупністю змінних, параметрів тощо. Кожен екземпляр активного об'єкта в працюючій моделі має свою власну поведінку. Він може мати свої значення параметрів, що функціонують незалежно від інших об'єктів і взаємодіють з ними із зовнішнім середовищем [2].

Об'єкт спостереження: Проспект Слобожанський від зуп. Виконком до Нового мосту, з'їзд на ж/м Сонячний, Мануйлівський шляхопровід, пр. Мануйлівський, вул. Білостоцького. Пр. Слобожанський є однією з найголовніших транспортних артерій м Дніпро. Він поєднує лівобережні житлові масиви, приміські міста з центром міста, тому тут поєднується великий потік приватного транспорту, громадського транспорту. Тому ця ділянка є цікавою для розгляду.

Статистичні дані

Напрямок	Кількість автомобілів за годину
Пр. Слобожанський – пр. Мануйлівський	327
Пр. Слобожанський – ж/м Сонячний	468
Пр. Слобожанський – вул. Любарського	354
Пр. Слобожанський – Центр	2608
Пр. Мануйлівський – ж/м Сонячний	141
Пр. Мануйлівський – вул. Любарського	384
Пр. Мануйлівський – Центр	294
Пр. Мануйлівський – пр. Слобожанський	411
Вул. Любарського – пр. Слобожанський	171
Вул. Любарського – Центр	80
Центр – пр. Слобожанський	1761
Центр – пр. Мануйлівський	312
Центр – вул. Любарського	168
Центр – ж/м Сонячний	375
Ж/м Сонячний – пр. Слобожанський	543
Ж/м Сонячний – вул. Любарського	69
Ж/м Сонячний – Центр	423

Виконаємо обчислювальний експеримент, для визначення утворення заторів. В результаті програмування в AnyLogic можна зробити висновок, що за даного потоку затори не виникають. Збільшимо потік у напрямку Центрального мосту в 4 рази. Після запуску моделі через деякий час можемо помітити повну зупинку руху автомобілів, через «закільцювання» на ділянці поблизу Мануйлівського шляхопроводу, але рух по виділених смугах на пр. Слобожанському продовжується.

Для вирішення проблеми, пропонується встановлення світлофору на пр. Слобожанському і з'їзді з Мануйлівського шляхопроводу. Фази світлофору приймемо за: 30 сек. зелений, 3 сек. жовтий і 40 сек. червоний.

Рис. 1. Результат програмування зі збільшеним потоком і встановленим світлофором

Провівши обчислювальний експеримент в AnyLogic, виявлено, що за умов, які було розраховано за допомогою спостереження за перехрестями, затори не утворюються і відповідно немає необхідності оптимізації. Збільшивши потік автомобілі в 4 рази виявлено утворення «закільцеванню» затору на з'їздах Мануйлівського шляхопроводу. Для регулювання руху запропоновано встановлення світлофорного об'єкта. Такий крок дозволив урегулювати пропуск машин з Мануйлівського шляхопроводу і відповідно затор не утворюється.

Список використаних джерел

1. AnyLogic – програмне забезпечення для імітаційного моделювання бізнес-процесів [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <https://uk.xn----7sbiewaowdbfdjyt.pp.ua/1153829/1/anylogic.html>
2. Боев В. Д., Кирик Д. И., Сыпченко Р. П. Компьютерное моделирование: Пособие для курсового и дипломного проектирования. – СПб.: ВАС, 2011. – 348 с.

ТРАНСПОРТ У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ЛОГІСТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Бірюкова В. П.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Кийда Л. І.**, к.н.держ.упр.,
доцент кафедри публічного управління та митного адміністрування
Університету митної справи та фінансів)

Метою даного дослідження є встановлення місця та ролі транспорту в забезпеченні міжнародних логістичних технологій.

Логістичні технології – сукупність логістичних операцій або дій, рдинних за спрямуванням, доданих до матеріального потоку в конкретному тимчасовому інтервалі й просторі і пов'язаних зі зміною та переміщенням останнього для досягнення логістичної мети. Метою логістичних технологій є зниження транспортних витрат і обумовленої транспортом шкоди для оточуючого середовища при доставці вантажів точно в строк і при максимальному задоволенні всіх вимог одержувачів вантажів.

Види логістики можна розглянути на рис. 1.

Розглядаючи виробничі функції логістики можна виділити декілька види логістики, одним з яких є транспортна логістика. Транспорт – це галузь матеріального виробництва, яка здійснює перевезення людей і вантажів. У структурі суспільного виробництва транспорт відносять до сфери виробництва матеріальних послуг.

Транспорт у системі логістики відіграє двояку роль: по-перше, він присутній як складова частина або компонент у основних функціональних областях логістики (закупівельній, виробничій, розподільчій); по-друге, транспорт є однією із галузей економіки.

Рис. 1. Види логістики

До основних завдань транспортної логістики належать:

- створення транспортних систем, коридорів і ланцюгів;
- спільне планування транспортних процесів для будь-яких видів транспорту;
- забезпечення технологічної єдності складського і транспортного господарства;
- вибір виду/типу транспортного засобу;
- визначення раціональних маршрутів доставки;
- експедиційна діяльність – супроводження вантажів на всьому шляху переміщення.

Виділяють шість основних факторів, які впливають на вибір виду транспорту: час доставки, частота відправлень вантажу, надійність дотримання графіка доставки, здатність перевозити різні вантажі, здатність доставити вантаж у будь-яку точку території, вартість перевезення. Доцільно дати характеристику усім видам транспорту (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльні логістичні характеристики видів транспорту

Вид транспорту	Переваги	Недоліки
Залізничний	Незалежність від кліматичних умов, пори року і доби. Відносно низькі тарифи. Висока швидкість доставки на великі відстані	Обмежена кількість перевізників. Висока матеріалоемність і енергоемність перевезень
Морський	Можливість міжконтинентальних перевезень. Низька собівартість перевезень на далекі відстані	Низька швидкість доставки. Залежність від географічних, навігаційних і погодних умов

Внутрішній водний (річковий)	Високі провізні спроможності на глибоководних ріках і водоймах. Низька собівартість перевезень. Низька капіталомісткість	Залежність від нерівномірності глибин рік і водойм, навігаційних умов. Сезонність роботи
Автомобільний	Велика маневреність і гнучкість. Швидкість доставки вантажу. Можливість використання різних маршрутів і схем доставки	Висока собівартість перевезень, найвищі тарифи серед інших видів транспорту
Повітряний	Висока надійність. Найкраще збереження вантажу	Висока собівартість перевезень. Залежність від погодних умов
Трубопровідний	Низька собівартість. Висока продуктивність (пропускна здатність)	Обмеженість видів вантажу

Впровадження логістичних технологій дозволить підвищити якість обслуговування споживачів за рахунок:

- скорочення часу від отримання замовлення постачальником до постачання продукції споживачу;
- зменшення витрат на транспортування та зберігання продукції – гарантованої надійності постачання за будь-яких умов;
- стабільності матеріально-технічного та інформаційного забезпечення клієнтів;
- можливості доставки за першої вимоги замовника та ін.

Список використаних джерел

1. Дудар Т. Г., Волошин Р. В. Основи логістики. URL: https://pidru4niki.com/1356061550939/logistika/transportna_logistika (дата звернення 01.10.2021).
2. Конспект лекцій «Макрологістика». Тернопільський національний економічний університет. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/retrieve/16759/04_lekcii.pdf (дата звернення 01.10.2021).

КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Орловський Я. С.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Кийда Л. І.**, к.н.держ.упр.,

доцент кафедри публічного управління

та митного адміністрування Університету митної справи та фінансів

Логістичний кластер – це сукупність регіональних автотранспортних підприємств, представників-підприємств інших видів транспорту, логістичних фірм, ліцензійних складів, органів місцевої влади та науково-дослідних інститутів у формі асоціативного утворення з адекватним фінансуванням внесками учасників, діючою інфраструктурою, сучасними комунікаційними зв'язками, які посилюють взаємодію та переваги в порівнянні з іншими конкурентами, що дозволяє підвищити інвестиційну привабливість та стійкий розвиток регіональної території. Визначення кластеру та логістичного кластеру дають розуміння того, що дані поняття стали надбанням сучасних інтеграційних процесів в економіці, оскільки об'єднують підприємства, регіону та економіки країн.

Як свідчать дослідження, саме кластерні підходи є найефективнішими інструментами стимулювання розвитку економіки, торгівельних відносин, посилення використання новітніх технологій, збільшення зайнятості в країні та розвитку конкурентоспроможності.

Транспортно-логістичні кластери, так само як і економічні, мають такі характеристики: – географічна концентрація (близько розташовані фірми притягають один одного можливістю економити на швидкій економічній взаємодії, обміні капіталом і інтегрованим процесом навчання); – спеціалізація (кластери концентруються навколо певної сфери діяльності, до якої мають відношення усі учасники); – множинність економічних агентів (кластери й їхня діяльність охоплюють не лише фірми, що входять у кластер, а й громадські організації, академії, інститути, сприяючі кооперації і т. д.); – конкуренція і співпраця (основні види взаємодій між фірмами – членами кластера, які властиві їм рівною мірою); – досягнення необхідної «критичної маси» у розмірі кластера для отримання ефектів внутрішньої динаміки розвитку; – життєвий цикл кластерів (вони розраховані на довгострокову перспективу); – залученість в інноваційний процес (фірми і підприємства, що входять до кластера, зазвичай включені в процеси технологічних, продуктових, ринкових і організаційних інновацій).

Ураховуючи євровекторність економіки України, геополітичне положення, розташування нашої країни щодо глобальних економічних центрів, відстань до цих центрів, загальну протяжність кордону країни (6 992,982 км), рівень транскордонності (80 % областей є прикордонними, спільні кордони із сімома країнами Європи), пропускну спроможність автомобільних магістралей, що входять у систему міжнародних транспортних коридорів (МТК) на

території України, якість внутрішньої транспортної мережі (57-е місце в глобальному рейтингу серед 141 країн у 2018–2019 рр.), можна стверджувати про великі потенційні можливості нашої країни щодо створення транспортно-логістичних кластерів.

Завданнями формування інноваційного транспортно-логістичного кластера в Україні можуть стати такі: доведення транспортно-логістичних послуг до рівня світового ринку та інтеграція у світову транспорту систему, використання геоекономічного положення регіону для розвитку транзитного потенціалу, розвиток можливостей транспортно-логістичної системи для використання у просуванні товарів українських виробників і позиціонуванні українського бізнесу, зниження долі транспортних витрат у внутрішньому валовому продукті, розвиток контейнерних та інترمультимодальних перевезень, підвищення валового доходу від транзитних і міжнародних перевезень, розвиток взаємодії наукових та освітніх закладів, підвищення ефективності транспортних коридорів, терміналів, дорожньої інфраструктури, створення нових конкурентоспроможних контейнерних і вантажопереробних терміналів, мультимодальних та трансформаційних логістичних центрів.

Таким чином, кластерний підхід – це нова управлінська технологія, яка дозволяє підвищити конкурентоспроможність як підприємств, що входять до транспортно-логістичного кластера, так і окремого регіону, держави в цілому. Кластер максимально враховує дію ринкового механізму і може бути ефективним лише тоді, коли самі підприємства приходять до необхідності об'єднання в кластер. Формування та розвиток кластерів потребують інноваційно-інвестиційного підходу. Кластерний підхід змінює принципи та механізми державної та регіональної економічної політики, у тому числі в галузі транспорту, потребує нових підходів до реалізації управлінських функцій, переформатування інформаційної бази, а також є дієвим стимулом для розвитку інноваційної та інвестиційної діяльності підприємств. Він потребує створення чіткої взаємодії держави, бізнесу, науки та освіти на основі використання стратегії інноваційного розвитку. Формування транспортно-логістичних кластерів є актуальною проблемою, яка потребує проектного підходу. У подальшому будуть розглянуті методичні основи формування та оцінки ефективності проектів створення транспортно-логістичних кластерів.

Список використаних джерел

1. Кизим М. О. Кластерні структури в економіках країн світу. – 2011.
2. Смирнов І. Г. Процеси транспортно-логістичної кластеризації в Європейському Союзі та Україна: площини взаємодії.
3. Кіс О. М. Особливості формування і розвитку логістичних кластерних центрів на шляху до ЄС / О. М. Кіс // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2011.
4. Гриценко С. И. О развитии транспортно-логистических кластеров в Украине.

ТРАНСПОРТНО-МИТНИЙ КОМПЛЕКС У СКЛАДІ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МИТНІЙ СПРАВІ

Дьогтєв М. В.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Кийда Л. І.**, к.г.н.,

доцент кафедри публічного управління

та митного адміністрування Університету митної справи та фінансів)

Структура логістичних транспортно-митних комплексів передбачає створення об'єктів, у межах яких здійснюються операції з товарами, що знаходяться під митним контролем. Митний законодавством встановлено вимоги щодо облаштування та технічної оснащеності таких об'єктів з метою забезпечення контролю над товарами, які зберігаються або знаходяться на території таких об'єктів, а також режимні правила їх функціонування та перебування в їх межах посадових осіб митниці та інших контролюючих органів. Успішне вирішення проблем, пов'язаних з відкриттям таких об'єктів у межах логістичних комплексів, їх оснащення і функціонування має значний вплив на час просування матеріальних потоків в логістичному центрі, раціональне використання транспортних засобів та витрати обігу.

Не менш важливим питанням є оптимізація інформаційних потоків, супроводжуваних переміщення товарів зовнішньоекономічних операцій. Для його рішення необхідно забезпечити ефективну узгоджену взаємодію всіх задіяних контролюючих органів з урахуванням наявності певних законодавством вимог до здійснення контролю над переміщенням вантажів через митний кордон.

В результаті проведеного статистичного аналізу визначено, що впровадження електронних сервісів в процес митного оформлення і складської обробки вантажів дозволяє впорядкувати рух вантажних потоків, скоротити час обробки і підвищити якість митного контролю вантажів. Показано, що організація логістичних транспортно-митних комплексів дозволяє забезпечити всі необхідні ресурси та умови для розвитку та успішної інтеграції транспортно-логістичної системи України в європейську транспортно-логістичну систему.

Митна логістика представляє собою комплекс заходів щодо змін перевезення вантажів через митний кордон держава. Головною метою митної логістики є сприяння розвитку міжнародної торгівлі, прискорення товарообігу, розширення і зміцнення зовнішньоторговельних зв'язків держави. Основним об'єктом митної логістики є зовнішньоторговельний товаропотік, перетинає митний кордон країни та потребує проведення визначено митної обробки.

Для спрощення процедур і скорочення часу оформлення вантажів в портах Державною фіскальною службою України та Мінінфраструктури підписано Меморандум про співпрацю в галузі інформаційних технологій з удосконаленням процедур у морських портах щодо товарів, що переміщуються в контейнерах. Підписання Меморандуму передбачає можливість прийняття

рішення про пропуск вантажів на митну територію України ще до прибуття суден у морський порт – на підставі попередньої інформації та з урахуванням результатів застосування системи аналізу та управління ризиками.

При створенні логістичного транспортно-митного комплексу необхідно вирішити проблему розмежування об'єктів, які забезпечують операції із зовнішньоекономічними вантажами та «внутрішніми» вантажами, які не знаходяться під митним контролем і призначені для переміщення в межах країни. Оскільки законодавством України встановлено жорсткі правила щодо неможливості одночасного перебування на митно-режимних об'єктах товарів під митним контролем та товарів, що не перебувають під митним контролем, а також щодо доступу сторонніх осіб на територію таких об'єктів.

Аналіз процедури митного оформлення показав, що перебування в зонах митного контролю осіб, які проводять передбачені статтею 319 Митного кодексу України види контролю, а також інших осіб здійснюється, як правило, з метою огляду товарів, відбору проб, здійснення складських та інших операцій з товарами під митним контролем. При цьому посадові та інші особи, яким надається доступ в зони митного контролю, можуть перебувати в ній тільки за наявності представницьких карток, виготовлених відповідно до законодавства.

Список використаних джерел

1. Митний кодекс України: закон України від 13.05.2012 № 4495-VI (зі змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

2. Наказ Державної фіскальної служби України від 20.10.2016 № 880 «Про затвердження ключових показників ефективності ДФС». URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

ВПЛИВ І НАСЛІДКИ ПАНДЕМІЇ НА СЕКТОР МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИКИ

Соболєва А. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Стеблюк Н. Ф.**, к.е.н., доц.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій
Університету митної справи та фінансів)

Після пандемії у багатьох аспектах нашого життя сталася революція, яка також мала значний вплив на сектор логістики. Логістика продовжувала пов'язувати світ, навіть не дивлячись на те, що значна частина населення не виходила з дому, залишаючись джерелом життєвої сили для торгівлі, промисловості і каталізатором їх розвитку і зростання.

Протягом останніх кількох місяців мережі постачання пережили великий стрес; нагадаємо, що в 2019 році онлайн-покупки виростили на 20 %, а потім на 30 % під час блокування. Крім боротьби з цим сплеском, компаніям також довелося захищати здоров'я і безпеку своїх співробітників, не кажучи вже про те, щоб справлятися з обмеженнями мобільності, які торк-

нулися різні країни. Для того щоб виконувати свої замовлення і адаптуватися до нової ситуації, логістичні компанії змінили структуру своїх ланцюжків поставок, внесли зміни в свій штат, вибрали автоматизацію логістики і нові програми управління складами. Деякі логістичні компанії, які вчасно не відреагували, не змогли уникнути краху, але багатьом іншим вдалося прийняти достатні заходи і адаптуватися до нової ситуації.

За даними консалтингової фірми Transport Intelligence, протягом 2020 р., що збігається з найважчими місяцями пандемії, світовий сектор скоротився на 3,3 % до 219 млрд євро. З іншого боку, очікується, що цей сектор перевершить результати 2019 р. в світі на 2,9 %. Але це не той сценарій, який очікується в Європі, де товарообіг у 2021 р., за прогнозами, буде на 0,5 % нижче, ніж в 2019 р. Явне свідчення того, що Європі буде потрібно більше всього часу, щоб оговтатися від руйнівного впливу Covid-19. Однак очікується, що такі регіони, як Скандинавія (Швеція, Норвегія, Фінляндія, Данія та Ісландія) швидше подолають вплив пандемії, і до 2021 р. очікується більш високий показник, ніж в 2019 р. Ці прогнози роблять такі країни привабливими для проживання, оскільки різні їх географічні, економічні та соціальні характеристики – ідеальне місце для стійкого зростання [2].

Зростання попиту призвело до збільшення пошуку традиційних профілів в секторі логістики, таких як: фахівці з експорту та імпорту, менеджери складських запасів, операційні техніки, а також фахівці та менеджери з логістики, це будуть найбільш затребувані робочі місця.

Щодо логістичних тенденцій в Україні, під час пандемії, в першу чергу, постраждали пасажирські перевезення. Залізничний та автомобільний транспорти зазнали великих збитків та втратили частину вантажів в розпал карантину. Пасажирообіг очікувано скоротився у січні-травні до половини минулорічного і відновлюватиметься у прямій залежності від карантинних заходів. Обсяги перевезення вантажів АТ «Укрзалізниця» в першому півріччі 2020 року зменшилися майже на 9 % (рис. 1).

Через карантинні обмеження і падіння промислового виробництва – міжнародні перевезення скоротяться на 30–40 % [1]. У цілому автоперевізники недоотримають близько 3,8–4 млрд грн.

Рис. 1. Вантажні перевезення у 2020 році

Джерело:[3].

Слід зазначити, що в найближчому майбутньому очікуються важливі зміни, які поставлять під сумнів здатність професіоналів логістики адаптуватися. Дистанційна робота, завдяки зростаючій цифровізації, стане новим елементом, який необхідно враховувати. Майбутні платформи дозволять контролювати процеси з дому і забезпечувати швидке, ефективне та відповідальне управління. Це повністю привнесе глобальну мобільність талантів в сектор логістики.

Список використаних джерел

1. Коронавірус vs бізнес: як переживає карантин транспортна галузь. URL: <https://mind.ua/openmind/20210689-koronavirus-vs-biznes-yak-perezhivae-karantin-transportna-galuz>
2. Влияние пандемии на сектор логистики и будущее, которого мы можем ожидать. URL: <https://www.clairejoster.com/trends/the-impact-of-the-pandemic-on-the-logistics-sector-and-the-future-we-can-expect>
3. Офіційний сайт Укрзалізниця. URL: <https://www.uz.gov.ua>

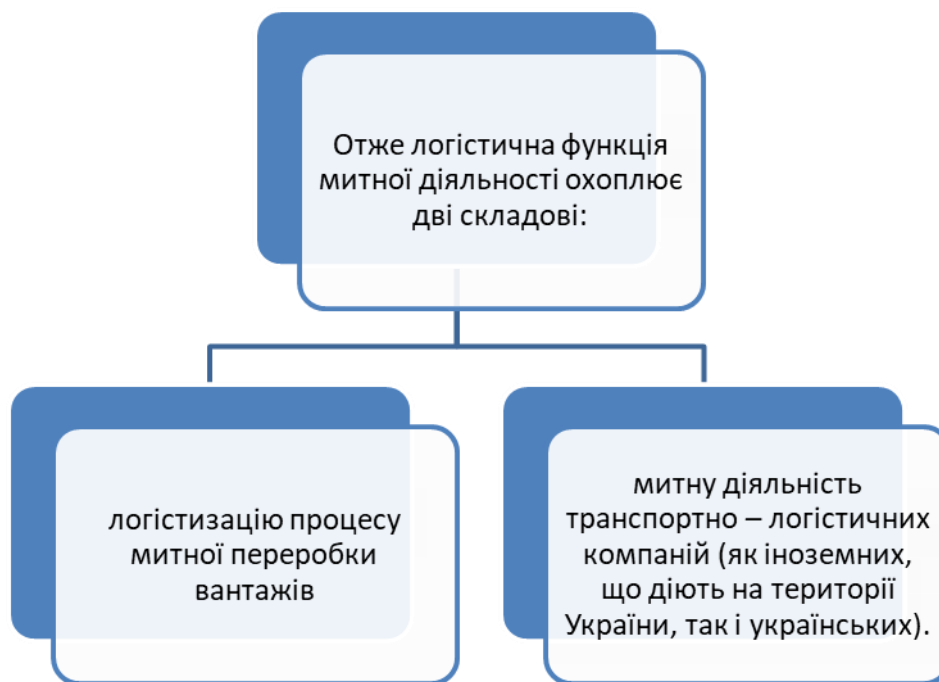
ЛОГІСТИЧНА ФУНКЦІЯ МИТНОЇ СПРАВИ

Понзель С. С.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Кийда Л. І.**, к.н.держ.упр.,
доцент кафедри публічного управління
та митного адміністрування
Університету митної справи та фінансів)

Сучасний ринок митних послуг в Україні характеризується зростанням конкуренції, яка стає все напруженішою, оскільки кінцевим замовникам послуг доводиться знижувати ціну митних вантажів. Покупців, дилерів та виробників в Україні цікавить тільки митне оформлення з підтвердженням митної вартості за ціною угоди і разом з цим сучасна економіка вимагає легальних способів оптимізації доставки митних вантажів.

Основою логістичної функції митної справи є логістична організація процесу митної переробки вантажів. Вона об'єднує процеси реалізації митних режимів, пов'язаних з фізичним переміщенням зовнішньоторговельних вантажів через митний кордон. Логістика повинна забезпечити узгодженість матеріальних (товарних), інформаційних і фінансових потоків, оптимальну технологію забезпечення переміщення товарів через митний кордон з метою прискорення цього процесу, а також відпрацювання стандартних логістичних вимог як по відношенню до митних режимів (тобто стосовно митних органів), так і до учасників зовнішньоторговельних операцій (експортерів, імпортерів, перевізників).

Перший напрямок має основою аналіз митно-логістичних потоків, тобто товарно-інформаційно-фінансових потоків, пов'язаних з перетином митного кордону України зовнішньоторговельними потоками та справлянням відповідних митних зборів та платежів. Отже, основою митно-логістичних потоків є зовнішньоторговельні потоки, що носять транскордонний, транзитний характер. Вони включають вхідні (імпорт) та вихідні (експорт) види потоків. Їх супроводжують інформаційні потоки: вихідні (від митниць до центрального органу), вхідні (навпаки), супроводжувальні (документи на товар). Фінансові потоки, в свою чергу, бувають вихідні (перерахування мита до держбюджету) та вхідні (державне фінансування митниць).

Митна логістика характеризується компонентною, функціональною та регіональною структурою. Компонентна структура охоплює 15 митних режимів (пропуск товарів для вільного обігу; реімпорт; транзит; митний склад; магазин безмитної торгівлі; переробка на митній території; переробка під митним контролем; тимчасове ввезення (вивезення); вільна митна зона; вільний склад; переробка поза митною територією; експорт; реекспорт; знищення; відмова від товару на користь держави).

Функціональна структура відображає основні функції митної діяльності та їх забезпечення (здійснення митного контролю; здійснення інших видів контролю; інформаційне, фінансове та матеріально-технічне забезпечення). Регіональна структура митної логістики включає її розгляд на 6 просторових рівнях: локальному (митний пост); мікро (митниця); мезо (регіональна митниця); макро (національна митна система); мега (митний союз); мета (глобальний митний простір). Нині значення митно-логістичної складової зовнішньоекономічної діяльності зростає на всіх регіональних рівнях прояву.

Логістизація митної справи, тобто впровадження до її інструментарію логістичних прийомів та засобів, – безперервний процес, який охоплює усі складові цього багатоманітного виду державної діяльності, в першу чергу процедури митного контролю. Даний напрямок має за основу аналіз митно-логістичних потоків, тобто потоків пов'язаних з перетином митного кордону України та справлянням відповідних митних зборів та платежів.

Ефективній логістизації митних процедур в Україні заважають:

– недовершеність законодавчої бази у цій сфері; неготовність митної служби впроваджувати у життя продекларовані у нормативних актах, визнані більшістю країн світу, принципи та стандарти митного регулювання, що орієнтовані на збільшення привабливості прозорої та добросовісної зовнішньоекономічної діяльності через скорочення бюрократичних, часових, – технологічних та матеріальних витрат суб'єктів ЗЕД при перетині вантажами кордону України.

Список використаних джерел

1. Митна логістика в регіональному вимірі / Смирнов І. Г. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ.
2. Митна логістика як елемент підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств / О. В. Шереметинська. – Національний університет харчових технологій. – Київ.
3. Особливості реалізації митної логістики в Україні / Т. Ю. Дудорова. – Київський національний університет технологій та дизайну. – Київ.

СТАН СВІТОВОГО РИНКУ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Гречанюк О. С.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Палешко Я. С.,** к.е.н., доц.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Університету митної справи та фінансів)

Логістика широко відома як процес координації та переміщення ресурсів, таких як обладнання, продуктів харчування, рідини, інвентаря, матеріалів, людей, з одного в інше бажане місце призначення. Це управління потоком товарів від точки походження до точки споживання для задоволення вимог клієнтів. Управління логістикою фокусується на ефективності і дієвому управлінні повсякденною діяльністю, пов'язаною з виробництвом готової продукції і послуг компанії. Цей тип управління утворює частину управління ланцюжком поставок; а також планує, реалізує і контролює ефективний прямий та зворотний потік товарів та їх збереження. Логістика в основному включає в себе різні послуги, такі як Third-Party Logistics (3PL), Fourth-Party Logistics (4PL), вхідна логістика, вихідна логістика, зворотна логістика, зелена логістика, будівельна логістика, цифрова логістика, військова логістика та інші логістичні послуги [1].

Ринок логістичних послуг сегментований в залежності від виду транспорту, кінцевого використання та регіону. Залежно від виду транспорту ринок ділиться на залізничний, повітряний, автомобільний і водний. Залежно від кінцевого використання він підрозділяється на охорону здоров'я, виробництво, аерокосмічну промисловість, телекомунікації, державні і комунальні послуги, банківські та фінансові послуги, роздрібну торгівлю, засоби масової інформації і розваги, технології, торгівлю і транспорт та інші. Азіатсько-Тихоокеанський регіон домінує на ринку з точки зору доходів, за ним слідують Північна Америка, Європа, Латинська Америка, Близький Схід та Африка. Китай домінував на світовому ринку логістики в 2019 році, і очікується, що він буде зростати значними темпами завдяки швидкому зростанню транскордонних транзакцій електронної торгівлі і значному зростанню промислової та виробничої діяльності в поєднанні зі збільшенням транскордонних операцій та торгово-експортної діяльності.

Ключовими гравцями на ринку логістики нині є AP Moller – Maersk, CH Robinson Worldwide, Inc., DB Schenker, Deutsche Post AG (DHL Group), DSV, FedEx, Geodis, Kuehne + Nagel, Nippon Express і United Parcel Service, Inc.

Відповідно до статистичних досліджень світового ринку логістичних послуг за 2020 р. ключовими сферами, з якими логістичні провайдери здійснюють співпрацю є: роздрібна торгівля (21,88 %); їжа та продукти (18,44 %); технології (17,39 %); автомобільна промисловість (13,58 %); промисловість (11,26 %); охорона здоров'я (6,27 %); споживчі товари (5,98 %); інші сфери(5,20%) (рис. 1). Найбільш поширеним видом логістичних послуг за статистичними дослідженнями 2020 р. є внутрішні перевезення (валовий оборот – 84 млн дол. США), на другому місці міжнародні перевезення(58,7 млн дол. США), замикають тройку лідерів послуги зі складування та збуту (47,2 млн дол. США).

Рис. 1. Структура логістичного сервісу у світі за 2020 рік

Джерело: [2].

Спалах пандемії COVID-19 вплинув на багато аспектів, такі як скасування рейсів, заборони на поїздки і карантин, що призвело до значного уповільнення ланцюжка поставок і логістичної діяльності по всьому світу. Транспортні фірми, які беруть участь у переміщенні, зберіганні і потоці товарів, безпосередньо постраждали від пандемії COVID-19. Проте, є деякі галузі, які процвітають, наприклад, охорона здоров'я і фармацевтика. Спалах глобальної пандемії збільшив потребу в доставці медичних продуктів, а також товарів повсякденного попиту. Очікується, що ринок пожвавиться, оскільки потреба у подібних виробках на ринку виникає у значних масштабах. Це призведе до бурхливого зростання прибутку на цьому логістичному ринку. Крім того, під час спалаху COVID-19 у всьому світі індустрія електронної комерції і товарів першої необхідності почали позитивно впливати на логістичну галузь. Електронна комерція – це покупка і продаж товарів через Інтернет. Через пандемію все більше людей почали користуватися електронною комерцією і відповідно попит на логістичні послуги зріс. Завдяки численним перевагам, які надаються логістиці індустрією електронної комерції, впровадження логістичних послуг зростає значними темпами, що є рушійною силою зростання ринку логістики. Також варто зазначити, що у зв'язку з постійним збільшенням числа компаній, що займаються електронною комерцією, логістичні компанії все більше докладають зусиль щодо забезпечення ефективних доставок «останньої милі» – останній і найважливіший етап в ланцюжку поставок. Він полягає в тому, щоб забрати замовлення зі складу і вчасно доставити його покупцеві, в магазин чи в конкретний пункт прийому. Це є свідченням значного підйому в логістичній галузі.

Нині до постачальників логістичних послуг висуваються більші вимоги, значного рівня складності, причиною чому є кризова ситуація, зумовлена коронавірусом, загостренням конкуренції та поглибленням спеціалізації галузей. Стратегічні і тактичні рішення при плануванні роботи повинні чітко відповідати сучасним технологіям і тенденціям в сфері логістики, що нададуть змогу якісно та в повній мірі задовольнити потребу споживачів логістичних послуг, де вихідним базовими критеріями ефективності логістичної діяльності є: витрати, час, якість [3].

Незважаючи на те, що зараз є багато факторів, які стримують зростання ринку логістики, наприклад, пандемія COVID-19, відсутність контролю виробників над логістичними послугами, погана інфраструктура і більш високі витрати на логістику, ринок не стагнує. Такі фактори, як зростання індустрії електронної комерції в поєднанні зі збільшенням обсягів зворотних логістичних операцій сприяють зростанню ринку. Крім того, розвиток доставки останньої милі, автоматизація логістики і скорочення часу виконання замовлення за рахунок впровадження мультимодальної системи(перевезення принаймні двома видами транспорту) – ось деякі з факторів, які, як очікується, також будуть мати позитивний вплив на розвиток ринку.

Список використаних джерел

1. Logistics Market by Mode of Transport and End Use: Global Opportunity Analysis and Industry Forecast, 2017–2027. URL: <https://www.alliedmarketresearch.com/logistics-market>
2. A&A's Top Third-Party Logistics Providers (3PLs) / Armstrong&Associates, Inc. URL: <https://www.3plogistics.com/3pl-market-info-resources/3pl-market-information/aas-top-global-third-party-logisticsproviders-3pls>
3. Кривов'язюк І. В., Кулик Ю. М. Перспективи розвитку ринку логістичних послуг в умовах пандемії: Електронний журнал «Ефективна економіка». URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2021/89.pdf

РОЛЬ ЛОГІСТИКИ В МІЖНАРОДНОМУ ПОСТАЧАННІ ТА РОЗПОДІЛІ

Гришкевич Н. О.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Кийда Л. І.**, к.н.держ.упр.,

доцент кафедри публічного управління та митного адміністрування

Університет митної справи та фінансів)

У сучасних умовах в Україні зростає рівень конкуренції та вкорінюються принципи ринкової економіки, що змушує підприємства більш ретельно ставитися до оптимізації своєї господарської діяльності. Тому особливого значення набуває створення систем, що дозволяють підвищити ефективність керування фінансовими, матеріальними, інформаційними та транспортними потоками. Довго та успішно працююче підприємство в якості одного з аспектів своєї діяльності обов'язково ставить питання про вихід своїх продуктів та послуг на зовнішні ринки. Особливо це актуально в епоху глобалізації світової економіки, яка в свою чергу характеризується утворенням єдиного загальносвітового економічного простору, єдиного ринку виробництва, а також розподілом матеріальних благ. Поява й швидкий розвиток міжнародних логістичних систем (МЛС) є проявом глобалізації – процесу, який самим прямим образом зачіпає економіку й господарську діяльність підприємств.

Тобто під **міжнародною логістикою** можна розуміти як особливу область логістики, яка охоплює логістичну діяльність підприємств та організацій, що виконується на міжнародному рівні; науку про управління потоками (матеріальними, фінансовими, інформаційними, сервісними та ін.), що перетинають національні кордони. Основні завдання логістики коригуються у зв'язку з розвитком інтеграційних процесів у світовому господарстві. Міжнародні логістичні системи можуть створюватися якщо:

- підприємство експортує частину виготовленого чи вирощеного продукту;
- підприємство імпортує сировину;

- підприємство здійснює часткове комплектування виробів в одній країні, а відвантажуються вони в іншу, де здійснюється їхнє складування і подальша обробка;

- вироби комплектують за кордоном для розподілу в країні комплектування, в інших закордонних країнах і у країні, де розташована фірма.

Поняття **міжнародне постачання** означає процес придбання матеріалів, сировини, комплектуючих та напівфабрикатів за межами країни.

Міжнародним постачальникам сировини нелегко потрапити на внутрішні ринки інших країн. Основною причиною цього стали фінансові, дистрибуційні, ринкові та нетарифні бар'єри. Подолання таких бар'єрів вимагає від іноземних постачальників ретельного аналізу міжнародної логістичної діяльності й її спрямування на досягнення так званого «раціоналізованого обміну».

Логістичне управління міжнародним постачанням полягає у:

- 1) виборі привабливих споживачів;
- 2) скороченні логістичних витрат;
- 3) оптимізації процесу доставки сировини, матеріалів;
- 4) сприянні подоланню бар'єрів, що виникають у міжнародному постачанні;

- 5) оптимізації руху фінансових та інформаційних потоків, що супроводжують матеріальні потоки.

У рамках **міжнародних каналів розподілу** розглядають різні види організації покупців і продавців в окремі, але взаємозалежні канали, в яких учасники логістичного ланцюга виконують певні функції. Різновидами міжнародних каналів розподілу є:

- канал приналежності (характеризує процес переходу права власності або права на розпорядження продукцією, товарами);

- канал переговорів (є сукупністю або ланцюгом робочих зв'язків між діловими партнерами);

- канал фінансування (сукупність фінансових операцій з оплати товарів, перевезення вантажів, страхових послуг);

- канал просування (сукупність маркетингових посередників, що організують рух продукції від виробника до споживача);

- логістичний канал (це мережа робочих взаємозв'язків між виробником, маркетинговими посередниками та посередниками у сфері фізичного розподілу товарів, які забезпечують оптимальну організацію товароруку);

- канал документообігу (сукупність операцій з оформлення документації. Цей канал має місце тільки в організації міжнародного товарообігу, бо супроводжувальна документація для міжнародного переміщення має великі обсяги).

З вищенаведеного можна зробити висновок, що міжнародна логістика є функціональною сферою логістики, спрямованою на оптимізацію товаропотоків, які виходять за межі національних економічних систем. Її роль в організації міжнародних каналів постачання та розподілу полягає у вирішенні різних завдань, таких як регулювання та спрощення митних і тех-

нологічних процедур при переході матеріальних потоків через кордони, уніфікація стандартів, правил, тарифів, вимог до технологій і технічних засобів перевезення, сприяння розвитку транспортної та складської інфраструктури на міжнародному рівні, а також організація транзитних процедур при переході вантажів через кордони країн – учасниць ринку тощо.

Список використаних джерел

1. Джонсон Д. С., Вуд Д. Ф., Вордлоу Д. Л., Мэрфи П. Р. мл. Современная логистика. 2002 – 624 с. URL: https://www.logistics-gr.com/index.php?option=com_content&id=5902&c-72&Itemid=99

2. Тюріна Н. М., Гой І. В., Бабій І. В. Логістика. 2015. – 392 с. URL: https://www.logistics-gr.com/index.php?option=com_content&id=23650&c-72&Itemid=99

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАНТАЖІВ

Хрипко А. Т., Починок В. В.

студенти Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Кийда Л. І.**, к.н.держ.упр.,
доцент кафедри публічного управління та митного адміністрування
Університету митної справи та фінансів)

В умовах сучасного стрімкого розширення господарських зв'язків між економіками різних країн, розвиток різних процесів істотно зростає роль транспортного забезпечення для міжнародних перевезень вантажів. Сучасний стан економіки України також характеризується підвищенням ролі транспорту, який до того ж з огляду на особливості її геополітичного положення, має й значне міждержавне значення, що з часом зростатиме.

В Україні розвинені всі види транспорту, при цьому автомобільний займає перше місце за перевезенням пасажирів та друге – за вантажооборотом. Автомобільний транспорт відіграє значну роль в економіці країни, оскільки вирізняється високою маневреністю, швидкою організацією поїздки і достатньою швидкістю доставки вантажів. Проте розвиток даної галузі в Україні сповільнюється через ряд причин: недосконалість автопарку (дефіцит сучасних вантажних автомобілів, причепів і напівпричепів, придатних за своїми технічними й екологічними характеристиками для експлуатації у країнах Західної Європи), незадовільну за європейськими стандартами якість автошляхів.

Також серйозні проблеми, що наявні у розвитку міжнародних автомобільних перевезень вантажів значно послаблюють позиції українських перевізників на міжнародному транспортному ринку. Серед них: застаріла матеріально-технічна база і недостатність інвестицій на її вдосконалення і розвиток, відсутність спеціальних заходів із вирішення проблем у розвитку міжнародного автомобільного сполучення і захисту національних перевізників від недоброякісної конкуренції з боку іноземних підприємств та недостатній рівень безпеки автотранспортної діяльності і низка інших негативних факторів.

На даному етапі транспортне обслуговування, як і інші галузі економіки, зазнає впливу економічної кризи. Різке зниження попиту на послуги перевізників вносить свої зміни в національну транспортну галузь.

До головних проблем міжнародних автомобільних перевезень можна віднести:

- аварійність;
- незадовільний стан дорожнього комплексу;
- високі витрати;
- забрудненість навколишнього середовища;
- технічний стан автомобілів;
- низька кваліфікація водіїв.

Проблеми міжнародного транспорту вирішуються в різних міжнародних транспортних організаціях. Найбільший вплив для розвитку міжнародних автоперевезень має діяльність Комітету з внутрішнього транспорту Європейської економічної комісії Організації Об'єднаних Націй, Європейської Конференції міністрів транспорту, Міжнародного союзу автомобільного транспорту.

Шляхами вирішення проблем та покращення системи міжнародних автомобільних перевезень є:

- розширення техніко-технологічного переоснащення, оновлення модернізації рухомого складу і транспортної інфраструктури з урахуванням вимог міжнародних стандартів;
- застосування найсучасніших перевізних, логістичних та інформаційних технологій, телекомунікаційних і навігаційних систем тощо (зокрема, розвиток контейнерних перевезень);
- постачання державної підтримки інноваційних перетворень в автотранспортному комплексі України;
- покращення системи нормативно-правового забезпечення діяльності з надання транспортних послуг (зокрема, щодо особливостей здійснення міжнародних вантажоперевезень);
- вирішення соціальних проблем в автотранспортній галузі.

Отже, створення умов для підвищення ефективності роботи та розвитку українського автотранспортного комплексу потребує негайної реалізації різних заходів, які мають розроблятися за вище визначеними напрямками. Це призведе до позитивних організаційно-економічних покращень у сучасному українському автотранспортному комплексі, які поступово забезпечать його ефективні перетворення і модернізацію, розроблять прогресивну модель функціонування, підвищать конкурентоспроможність українських перевізників на міжнародному ринку, а також прискорять темпи інтеграції національної автотранспортної системи до європейських стандартів для покращення транзитного потенціалу держави.

Список використаних джерел

1. Дмитрів Д. В. Аналіз ринку міжнародних автомобільних вантажних перевезень / Д. В. Дмитрів // Вісник ЖДТУ. 2008. № 3 (46). С. 59–62.
2. Болдовська К. П. Сучасний стан і шляхи підвищення ефективності роботи автотранспортного комплексу України у контексті розвитку транс-кордонного співробітництва / К. П. Болдовська, Д. В. Лиженков, Р. С. Цубера // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва : зб. наук. праць Харківського національного автомобільнодорожного університету. Харків: ХНАДУ. 2017. № 3 (18). Т. 2. С. 4–8

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИКИ

Горб А. В.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Кийда Л. І.**, к.н.держ.упр.,
доцент кафедри публічного управління
та митного адміністрування
Університету митної справи та фінансів)

У ХХІ столітті відбулися значні зміни в зовнішньоекономічній діяльності України і всього світового суспільства. Стратегія розвитку неодноразово доводить, що перемоги досягають ті структури, які накопичують і вміло розпоряджаються наявною інформацією. У наш час збір та обробка великих обсягів інформації можливі лише в результаті застосування інформаційних технологій, що реалізуються шляхом побудови комп'ютерних інформаційних систем.

Очевидно, що прискорення і спрощення митних процедур можливі за допомогою інформаційних митних технологій, основою яких є електронний документообіг. Його впровадження дає змогу значно скоротити час на отримання, опрацювання і прийняття рішення щодо переміщення товарів через митний кордон України, випуску товарів у вільний обіг, зменшити ризики пов'язані з митними правопорушеннями і контрабандою, що у свою чергу забезпечить зростання товарообігу, а отже, і збільшення надходжень до бюджету держави.

Держави – члени ЄС прийняли рішення діяти в рамках структури «Електронної Європи», тобто простого і безпаперового середовища стосовно митних адміністрацій та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Аналогічні завдання щодо втілення технологій у митну справу ставлять перед собою митні адміністрації багатьох країн СНД, Азії та Америки. Вони відрізняються лише термінами реалізації та окремими деталями. Тому «Електронна митниця» – це не тільки утворення декількох країн, це майбутнє митної спільноти світу.

«Електронна митниця» дає можливість підвищити якість митного регулювання і вдосконалити митне адміністрування з метою забезпечення митної безпеки держави шляхом:

- технологічної підтримки безперервного двостороннього потоку електронної інформації від органів державної влади, суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, митних адміністрацій інших держав до митної адміністрації країни, а також її накопичення та обробки;
- впровадження новітніх процедур автоматизації процесів митного контролю та оформлення, їх супроводження;
- створення і технічної підтримки організаційно-технічних систем для функціонування всеохоплюючих автоматизованих процедур оцінювання якості виконання митної справи
- інформаційного забезпечення правоохоронної діяльності, контролю за переміщенням товарів, а також виконання інших функцій, покладених на митні органи.

«Електронна митниця» повинна поєднувати в собі такі підсистеми, як електронне декларування; електронний документообіг; аналіз ризиків і керування ними; контроль за транзитом; єдина міжвідомча автоматизована система збору, збереження й обробки інформації, у тому числі від органів виконавчої влади; автоматизоване здійснення всіх видів державного контролю; уніфікована база нормативних і довідкових документів, які використовуються в митних цілях; інформаційне забезпечення аудита та правоохоронної діяльності.

Суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності схвально сприймається спрощення процедур проведення митного контролю та митного оформлення. Водночас такий процес, без належної системи врахування наявних та виявлення нових ризиків для митного простору, є загрозою його безпеки. Таким чином, головним і актуальним залишається завдання вдосконалення діяльності митних органів у напрямку автоматизації процесів шляхом спрямування всіх зусиль на спрощення та створення сприятливих умов для учасників зовнішньоекономічної діяльності, розвитку власної е-митниці та раціонального запозичення кращого світового досвіду від впровадження ІТ у митну справу.

Перевагами інформаційних терміналів у порівнянні з іншими способами інформування є: простота і практичність використання; можливість представляти достовірну інформацію в у доступній, наочній формі, у тому числі на іноземних мовах; зменшення ступеня участі митного інспектора в повсякденному консультуванні фізичних осіб з питань проходження митного контролю, а тому зниження трудомісткості виконуваних ним операцій; наявність додаткових сервісів: валютного калькулятора, швидкого доступу до нормативно-правовим актам; низька вартість обслуговування інформаційної системи.

Список використаних джерел

1. Толстоухов А. В. доктор філософських наук, член кореспондент НА-ПН України, міністр Кабінету Міністрів України. URL: https://pidru4niki.com/18671010/informatika/peredmova_mitni_informatsiyi_tehnologiyi
2. Войцещук А. Д. Інформаційні технології в забезпеченні безпеки митного простору України. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». 2017. № 5 (33). С. 84–89.

ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАНТАЖІВ У МІЖНАРОДНОМУ СПОЛУЧЕННІ

Лукін Н. В.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Кийда Л. І.**, к.н.держ.упр., доц.,

доцент кафедри публічного управління та митного адміністрування

Університету митної справи та фінансів)

Твердження про те, що транспорт є однією з найважливіших галузей національної та міжнародної економіки не викликає сумнівів. Він є важливою умовою стабілізації і розвитку зовнішньоекономічної діяльності, уможливорює здійснення перевезення вантажів та пасажирів у внутрішньому та міжнародному сполученні, а також забезпечує захист економічних ресурсів.

Документи, що використовуються під час перевезень вантажів у міжнародному сполученні автомобільним транспортом, мають колосальне значення, оскільки їх неправильне оформлення може спричинити несприятливі наслідки, як для перевізника, так і для вантажоодержувача. Тож, у даному дослідженні я спробую навести вичерпний перелік необхідних документів для перевезення вантажів у міжнародному сполученні автомобільним транспортом, з урахуванням особливостей передбачених для різних суб'єктів перевезення (резиденти/нерезиденти) відповідно до чинного, на момент проведення мого дослідження, законодавства.

Необхідно почати з того, що згідно із положеннями п. 24 ч. 1 ст. 9 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» надання послуг з міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом належить до видів господарської діяльності, які підлягають ліцензуванню. Тобто, для здійснення відповідних міжнародних перевезень вантажів, на законних підставах, перевізнику слід першочергово отримати документи (ліцензію) на здійснення такої господарської діяльності. При цьому ліцензуванню, відповідно до чинного законодавства, підлягають міжнародні перевезення всіх вантажів без винятку.

Автомобільне перевезення вантажів у міжнародному сполученні до країн Європи та Азії регламентуються положеннями двосторонніх міжурядових угод між Урядом України та Урядами іноземних держав про міжнародні автомобільні перевезення вантажів.

Основні правила та вимоги до документального оформлення міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом викладені у Розділ IV Закону України «Про автомобільний транспорт» від 5 квітня 2001 року. Зокрема, у ст. 53 даного Закону передбачено, що при виконанні міжнародних перевезень вантажів резиденти України повинні мати: дозволи іноземних країн, по території яких буде здійснюватися перевезення; дозвіл щодо узгодження умов та режимів перевезення в разі перевищення вагових або габаритних обмежень чи документ про внесення плати за проїзд великовагових (великогабаритних) транспортних засобів, якщо перевищення вагових (габаритних) обмежень над визначеними законодавством становить менше п'яти відсотків; свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу; сертифікат відповідності транспортного засобу щодо безпеки руху та екологічної безпеки вимогам країн, територією яких буде здійснюватися перевезення, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України; документи на вантаж [1].

Згідно із усталеною практикою, основою здійснення юридичних відносин між учасниками міжнародного перевезення є договір перевезення, що укладається у письмовій формі і підтверджується видачею перевізником відправникові транспортного документа усталеного зразку.

Існують два типи договорів міжнародного перевезення: 1) генеральна угода – фіксує бажання сторін будувати свої відносини на довгостроковій основі. Нерідко такі угоди називають рамковими, тобто визначають основні рамки взаємовідносин сторін; 2) безумовний акцепт оферти – застосовується найчастіше, коли необхідно здійснити разове перевезення вантажу.

Головним товарно-транспортним документом на вантаж при здійсненні автомобільних перевезень у міжнародному сполученні є міжнародна товарно-транспортна накладна CMR. Вона є незаперечним доказом умов договору та посвідченням прийняття вантажу перевізником.

Ще один транспортний документ, який може знадобитися при здійсненні міжнародних перевезень вантажу – Carnet TIR (книжка МДП) – це міжнародний митний документ, який надає право перевозити вантажі через кордони держав в опломбованих митницею кузовах автомобілів чи контейнерах за спрощених митних процедур.

Залежно від вантажу, який перевозиться у міжнародному сполученні, перевізнику також можуть знадобитися сертифікати та дозволи різних видів. До прикладу, відповідно до міжнародних договорів України для перевезення вантажу територією іноземної держави автоперевізнику необхідно отримати або багатосторонній дозвіл ЄКМТ, або двосторонній дозвіл.

Перевезення вантажів автомобільним транспортом між пунктами, розташованими на території іноземної держави, заборонено, якщо на це не отримано відповідного дозволу компетентного органу іноземної держави згідно з вимогами міжнародних договорів України [2].

Отже, як підсумок, слід зазначити, що законодавством і міжнародними угодами України питання документального оформлення автомобільного перевезення вантажів у міжнародному сполученні регулюється на нале-

жному рівні. Та все ж, для того щоб правове регулювання системи перевезень в Україні відповідало світовим стандартам нашої державі потрібно: наблизити свої національні, технічні, технологічні та, звісно, екологічні стандарти і вимоги щодо міжнародного транспорту до європейських зразків та поступово запроваджувати їх на вітчизняному ринку; зміцнити та розширити співробітництво в міжнародних транспортних організаціях; сприяти подальшій реалізації укладених міждержавних угод у галузі вантажного транспорту; переглянути тарифну політику та оновити деякі норми національного транспортного законодавства, що наразі є застарілими.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про автомобільний транспорт» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#n3>

2. Наказ Міністерства транспорту України «Про впорядкування системи оформлення, видачі, використання та обліку дозволів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом» [Електронний ресурс]. – 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1075-04#n26>

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТА АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Байов Б. О.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Кузьменко А. І.**, к.т.н., доц.,

доцент кафедри транспортних технологій та міжнародної логістики
Університету митної справи та фінансів)

Процес доставки вантажів містить в собі перевезення одним видом транспорту або перевезення різними видами транспорту. Саме під час перевезення вантажів різними видами транспорту виникає багато суперечливих питань. Основне з цих питань – це організація взаємодії різних видів транспорту у транспортних вузлах.

Отже, якщо звернути увагу на географічне положення України, то можна відзначити, що найпотужнішими транспортними вузлами будуть ті, які знаходяться безпосередньо поруч із країнами – членами Європейського Союзу.

Аналізуючи динаміку експорту-імпорту України, можна зазначити, що у 2019 р. Україна експортувала товарів на 63,7 млрд дол. США та імпортувала на 67,3 млрд дол. США. У порівнянні з 2018 р., експорт та імпорт товарів збільшився відповідно на 6,4 млрд дол. США та на 3,8 млрд дол. США. Нижче наведено графік, побудований за даними з сайту Державної служби статистики України [1].

Рис. 1. Динаміка обсягів експорту та імпорту України за 2015–2019 роки

Проаналізувавши статистику експортно-імпортних операцій за 2015–2019 роки, можна говорити про доцільність організації взаємодії залізничного та автомобільного транспорту.

Взаємодія в транспортних системах – це комплекс організаційно-економічних стосунків економічних суб’єктів, – учасників транспортного процесу, направлений на узгодження стратегічних, тактичних та оперативних рішень [2].

Схема взаємодії представляється у вигляді добового плану-графіку роботи вантажного двору (рис. 2), який являє собою графічне зображення всіх елементів процесу перевантаження вантажів з одного транспорту на інший у реальному масштабі часу [3].

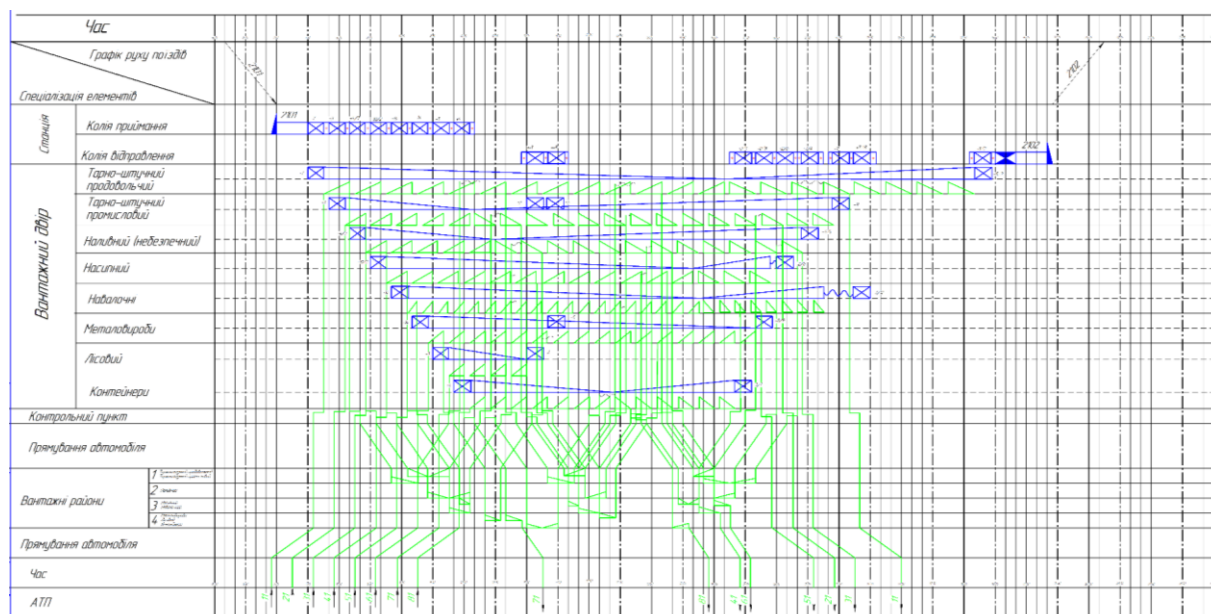

Рис. 2. Добовий план-графік роботи вантажного двору

Після побудови добового плану-графіка, можна визначити основні показники взаємодії залізничного та автомобільного видів транспорту, а саме: час простою потягу; простій вагонів на кожному вантажному фронті; середній час простою вагонів по всіх вантажних фронтах; коефіцієнти подвоєних операцій; загальна кількість автомобілів для усіх вантажних фронтів; середній час у наряді для одного автомобіля, що обслуговує місцеве сполучення.

Отже, добовий план являє собою документ, в якому за допомогою умовних позначок у реальному масштабі часу графічно відображені всі елементи процесу взаємодії залізничного та автомобільного транспорту. Завдяки контактному плану-графіку забезпечується робота автомобілів, які ввозять та вивозять вантажі, з графіком руху потягів та графіком роботи станції.

Список використаних джерел

1. Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність / Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL: <http://ukrstat.gov.ua>
2. Соловйова О. О., Савченко Л. В., Сулима Л. О. Взаємодія видів транспорту: Конспект лекцій. К.: НАУ, 2010. 60 с.
3. Кузьменко А. І. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з дисципліни «Взаємодія видів транспорту» на тему «Організація обслуговування автомобільним транспортом вантажної залізничної станції» за напрямом підготовки 6.070101 «Транспортні технології» (автомобільний транспорт). Дніпропетровськ: Університет митної справи та фінансів, 2015. 29 с.

ПЕРСПЕКТИВИ ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ РІЧКОВИМ ТРАНСПОРТОМ

Коваль Є. В.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Кузьменко А. І.**, к.т.н., доц.,
доцент кафедри транспортних технологій та міжнародної логістики
Університету митної справи та фінансів)

Внутрішній водний транспорт є для України найдешевшим та найекологічнішим видом транспорту, який призначений для перевезення значних обсягів продукції. Згідно даних презентації Центру транспортних стратегій, у 2014–2019 роках обсяги перевезення внутрішнім водним транспортом в Україні становили 0,2–0,8 % від усіх транспортних перевезень, у той час як в Нідерландах частка перевезень внутрішніми водними шляхами (ВВШ) становить більше 30 %, в Болгарії – 16,3 %, в Німеччині – 12,3 %. У цілому в країнах ЄС цей показник перевищує 6,7 % [1].

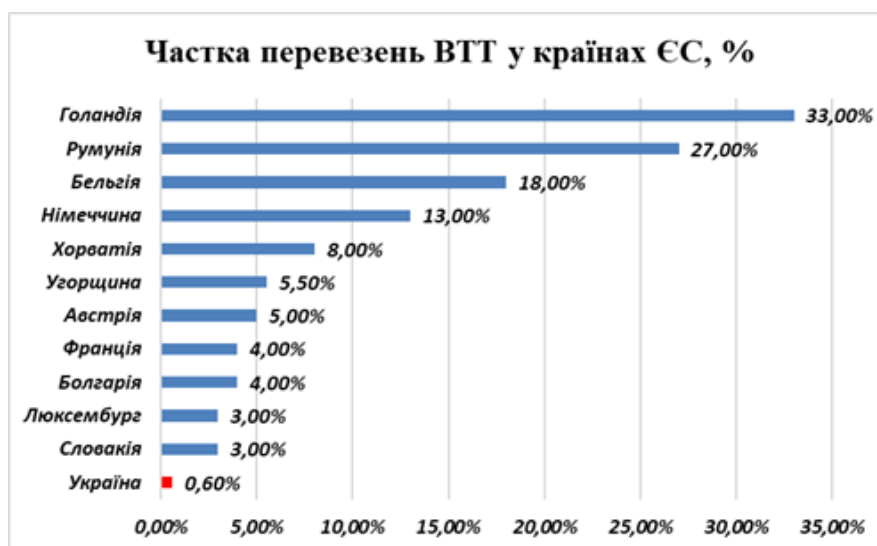

Рис. 1. Обсяги перевезень річковим транспортом у країнах ЄС

Починаючи з 1990 р. протяжність водних шляхів, якими безпосередньо здійснюється судноплавство, скоротилась майже вдвічі. Перевезення вантажів річками у світі активно розвивають, оскільки це дешево та екологічно. Такі перевезення упр'ятеро економніші за залізничні, та в 10 разів дешевші за автомобільні. Але, нажаль, незважаючи на наявний потенціал, за допомогою річкового транспорту в Україні перевозиться лише 0,6 % вантажів (рис. 1) [2].

Ринок перевезень ВВШ оцінюється в 6,5 млн тон на рік та характеризується зростанням обсягів перевезень, головним чином за рахунок перевезень зерна та металу, після тривалого падіння обсягів перевезень починаючи з 2005 року. Останніми роками обсяг вантажопотоку на внутрішніх водних шляхах падав, і тільки в 2018 показав позитивний результат, за 2019 рік зріс на 19,1 % в порівнянні з 2018 роком (11,79 млн т вантажів), хоча при тенденції падіння суднопроходів – 27,16 % (рис. 2).

Рис. 2. Динаміка перевезення вантажів внутрішнім водними шляхами

Аналіз ресурсного потенціалу річкового флоту України показав, що 80,8 % (1648 од.) річкових суден придатні до експлуатації, решта 19,2 % (392 од.) – непридатні до експлуатації. Серед придатних до експлуатації суден переважають службово-допоміжні й транспортні судна з показниками 46,7 % (770 од.) та 44,4 % (731 од.) відповідно. Також серед них можна виокремити технічні судна, частка яких дорівнює 6,9 % (113 од.) та судна спеціального призначення – 2,1 % (34 од.). Вантажопідйомність транспортних суден становить 899,8 тис. т, а пасажиромісткість – 16,4 тис. пасажирів [2].

Аналіз ресурсного потенціалу річкового флоту України показав, що 80,8 % (1648 од.) річкових суден придатні до експлуатації, решта 19,2 % (392 од.) – непридатні до експлуатації.

На жаль, щорічно технічний стан річного флоту погіршується. Унаслідок цього за останні 5 років, враховуючи світову фінансову кризу, загальний обсяг перевезень вантажу скоротився в 3,5 раза (див. рис. 3).

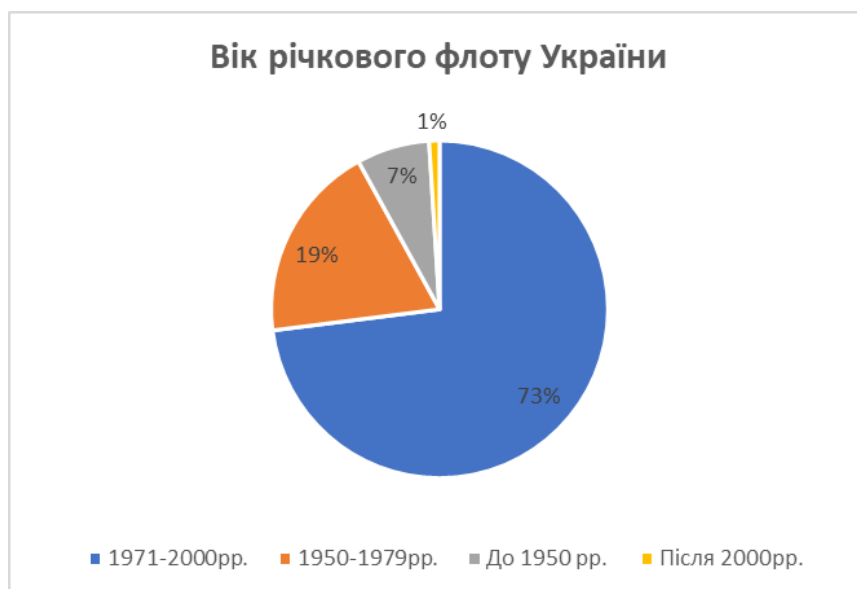

Рис. 3. Вік річкового флоту України

З огляду на такий великий вік суден стає зрозуміло, чому так повільно зростає вантажопотік по річках, оскільки існує велика ймовірність відмов в працездатності транспортних засобів та порушень термінів доставки, а також додаткові витрати на паливно-мастильні матеріали. Крім застарілої технічної бази також уповільнює розвиток річкового транспорту наявність додаткових зборів, що збільшують собівартість перевезень, а також застаріла та недосконала законодавча база.

Розвитку ресурсного потенціалу річкового транспорту України заважає низка негативних чинників, до яких належать наступні: скорочення капітальних інвестицій у галузь при високому рівні зносу основних фондів річкового транспорту; брак коштів, необхідних для утримання, обслуговування та модернізації водних шляхів; згортання обсягів проведення днопо-

глиблювальних робіт; недостатнє використання існуючої пропускної спроможності внутрішніх водних шляхів; відсутність базового законодавства щодо розвитку річкового транспорту та застаріла ідеологія державного регулювання транспортних перевезень внутрішніми водними шляхами [3]. Все це гальмує процес реформування галузі та відродження річкового судноплавства. Тому постає завдання розробки сучасних логістичних стратегій річкових портів України та пошуку шляхів їх реалізації.

Список використаних джерел

1. Кузьменко А. І., Трофімов О. В. Удосконалення транспортно-логістичних процесів обслуговування вантажопотоків на території річкового порту. Системи і технології. 2018. № 1 (56). С. 89–113.
2. Інформація про водний транспорт України. URL: <https://mtu.gov.ua/content/informaciya-pro-vodniy-transport-ukraini.html>
3. «Розвиток річкового транспорту у контексті реалізації євроінтеграційних планів України». Аналітична записка. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/rozvitok-richkovogo-transportu-u-konteksti-realizacii-evrointegracijnykh>

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИКИ

Косар Д. С.,

студентка Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського
(науковий керівник – **Данік Н. В.**, к.е.н., доцент,
доцент кафедри економіки, менеджменту та фінансів
Миколаївського національного університету
імені В. О. Сухомлинського)

Міжнародна логістика – це особлива область логістики, що охоплює логістичну діяльність підприємств та організації, яка виконується на міжнародному рівні.

Міжнародна логістика визначається як:

- науковий напрям, що має метою дослідження та оптимізацію логістичних потоків та логістичних систем;
- бізнесовий напрям, що виступає важливим інструментом управління фірмами, який дозволяє зменшити витрати, отже збільшити прибутки фірм;
- функція господарського управління, в якості якої логістика включає дві складові;
 - чинник сталого розвитку, зокрема, логістика забезпечує екологічну безпеку, логістичних та транспортних потоків;
 - освітній напрям.

Міжнародна логістика визначається як знання з організації і управління системою товарно-інформаційно-фінансових потоків міжнародної фірми.

У цій логістичній системі виділяються підсистеми:

- з руху сировини і напівфабрикатів (або постачальницька і виробнича логістика);
- з руху готових виробів до споживача (збутова або розподільча логістика).

У першій підсистемі складовими частинами є обробка замовлень, транспортування, зберігання, служба доставки, менеджмент запасів. А у другій визначення споживчого попиту, сортування та розміщення запасів готової продукції, вибір національних форм просування товару та організація торгівлі.

Основна мета логістичної системи – ефективна координація цих двох підсистем і їхніх компонентів на підставі мінімальних витрат і максимального задоволення вимог споживачів.

Сучасна міжнародна логістика базується на трьох концепціях:

- системна концепція;
- концепція загальних витрат;
- концепція внутрішнього суперництва.

Системна концепція заявляє про те, що всі компоненти логістики складають систему з єдиною метою, тому загальна оптимізація системи може допускати неоптимальне функціонування окремих компонентів.

Концепція загальних витрат заявляє про те, що головним показником ефективності логістичної системи є її витрати, які необхідно мінімізувати.

Доповнює наведену вище концепцію концепція умовно-чистого прибутку після оподаткування, за якою мета логістичної системи – максимізація умовно-чистого прибутку.

Взаємодію логістичних компонентів і їхнє суперництво між собою відображає концепція внутрішнього суперництва. Так, розміщення складів біля споживачів зменшує кошти транспортування, але збільшує витрати на термінову доставку товару у разі необхідності.

Міжнародна логістика має відмінності від внутрішньої логістики: загальні і специфічні. Загальні відмінності зумовлені тим, що міжнародна форма діє не в одній, а в кількох країнах. Тому критичне значення мають такі чинники, як відстань перевезень, різниця валют і вид транспорту.

У міжнародній логістиці відстань перевезень значно більша, відповідно збільшується час доставки, а також зростає можливість різних пошкоджень вантажів, збільшуються обсяги складування товарів. Такий чинник як різниця валют вимагає обов'язкового і ретельного врахування обмінного курсу.

Також міжнародні логістичні операції пов'язані з перетином кордонів, відповідно треба враховувати державні і митні вимоги, підготувати необхідні документи. При цьому використовуються послуги посередників-експедиторів, митних агентів, митних брокерів, банків тощо.

Що ж до видів транспорту, то у міжнародній логістиці в основному застосовується морський і авіаційний транспорт.

Специфічні відмінності полягають у тому, що у міжнародній логістиці враховуються особливості країн-партнерів, особливо щодо транспортної системи і транспортної політики, щодо посередників, щодо обчислення фрахтового та митного зборів, щодо вимог з пакування та оформлення багажу.

Отже, міжнародна логістика є одним з головних факторів розвитку в усіх країнах, тому що виступає інструментом управління, що є важливим аспектом для економіки країни.

Список використаних джерел

1. Олійник Я. Б., Смирнов І. Г. Міжнародна логістика: навч. посіб. URL: http://www.lgtinfo.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=147&Itemid=138&lang=uk
2. Міжнародна логістика у ключових трендах її розвитку. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/38_2019_ukr/12.pdf (дата звернення: 09.10.2021)
3. Сутність та особливості міжнародної логістики. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/09/283.pdf> (дата звернення: 09.10.2021).
4. Міжнародна логістика. URL: https://pidru4niki.com/68046/logistika/mizhnarodna_logistika (дата звернення: 09.10.2021).

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ У МІЖНАРОДНОМУ СПОЛУЧЕННІ

Стріжак С. В.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Сохацький А. В.**, д.т.н., проф.,

завідувач кафедри транспортних технологій

та міжнародної логістики Університету митної справи та фінансів)

В умовах ринкової економіки автомобільний транспорт розвивається надзвичайно швидко, і остаточно закріплює за собою звання найбільш масового виду транспорту для перевезення пасажирів і вантажів, на короткі і середні відстані. Особлива роль автомобільного виду транспорту сьогодні – це забезпечення роздрібною торгівлі, малого бізнесу, систем виробничої логістики. Часто автомобільний транспорт може бути єдиним видом транспорту в регіонах із сільськогосподарською спеціалізацією при перевезенні вантажів і пасажирів. Даний вид транспорту має саму широку сферу використання: у місті, селах, в міжміському, міжрегіональному і міжнародному сполученні, використовується як основний так і допоміжний для підвезення-вивезення до магістральних видів транспорту.

Із розвитком сучасних технологій перевезення, наприклад контейнерних, розширюється і сфера застосування та збільшується дальність автомобільного транспорту. Також зростає ефективність перевезення в міжнародному сполученні на значні відстані, це значно прискорює доставку експортно-імпортних вантажів.

У процесах здійснення закупівель і доставки матеріальних ресурсів, а також дистрибуції споживачам фірма-виробник може використовувати різні варіанти транспортування, види транспорту, а також різних логістичних партнерів (посередників) в організації доставки продукції до конкретних пунктів логістичного ланцюга.

Перше питання, яке виникає при вирішенні логістичних задач, з якими стикається менеджмент фірми чи створювати власний парк транспортних засобів для задоволення потреб фірми або використовувати найманий транспорт.

Інформаційно-комп'ютерна підтримка транспортного процесу відіграє важливу роль в перевезеннях. Такі фактори як, використання в логістичних мережах сучасних міжнародних стандартів електронного обміну даними EDI, EDIFACT, розвиток безпаперового електронного документообігу необхідні для інтеграції нашої країни в світовий інформаційний простір. Термінальним перевезенням називається перевезення вантажів організоване і здійснюване через термінали. Зокрема, збільшення важливості термінальних перевезень в сучасних мікро- і макрологістичних системах, зумовлене інтеграцією в них багатьох логістичних активностей.

Щоб розширити спектр пропонованих послуг і, що особливо важливе, при організації міжнародних перевезень транспортним компаніям необхідні сучасні склади. Часто трапляється, що компанія користується орендованими складами.

Вибір між власним складом, складом загального користування або їх комбінаціями – одна з найголовніших проблем в складуванні. Краще підтримуються умови зберігання і контролю на власних складах. Також керівництву фірми легше і дешевше корегувати стратегію збуту. І, нарешті, наявність власного складу (або будь-яких будівель у власності) необхідні для підтримки іміджу компанії, для її рейтингу, це створює позитивне враження про компанію і дозволяє реально привернути інвестиції.

Суть проблемної ситуації в автотранспортній і автодорожній сфері в сучасний період практично полягає в явній недооцінці на управлінському і особливо фінансовому рівнях ролі і місця цієї сфери в господарстві, багатобразному впливі її на фундаментальні соціальні процеси в суспільстві.

Ця недооцінка пов'язана, з одного боку висуненням на перше місце в збиток останнім транспортно-економічних телекомунікацій і магістральних видів транспорту, з іншої – разючою прірвою в науковому міждисциплінарному забезпеченні будь-яких практичних управлінських дій у сфері місцевого транспорту і місцевих шляхів сполучення.

Розвиток автомобілізації вимагає вирішення цілого ряду проблем. Перш за все потрібне врегулювання фінансово-правових державних, приватних і особистих інтересів в цій сфері, що мають крім матеріального і екологічного аспекту, і життєво важливий – вірогідність загинути в ДТП. Відповідно до цього, генеральний напрям роботи в розширенні проблемної ситуації, як представляється, може полягати в проведенні циклу дослі-

джені, на основі яких можна передбачати реальні наслідки тих або інших дій в управлінні автотранспортним і автодорожнім господарством. На основі цього нового знання можна варіювати ситуації і вибрати якнайкращу стратегію і тактику.

У даній області є як би два пласти і два дослідницькі об'єкти: державний і регіональний рівні управління; магістральний і місцевий транспорт, а також шляхи сполучення. Зараз бачимо глибоке структурне зрушення в транспортній сфері: автомобільний транспорт, який раніше обслуговував в основному зв'язки в межах до 300 км, широко і міцно виходить в конкурентну боротьбу із залізничними дорогами на відстані вже понад 5 тис. км, і має велику перевагу перш за все в термінах доставки і збереження вантажів, особливо дорогих.

Разом з тим, на місцевому (міському, селищному, приміському і внутрішньорайонному) рівнях виявились проблеми в галузі обслуговування населення пасажирськими перевезеннями. Ясно, що одна сторона повинна компенсувати іншу: вихід на магістральний рівень автотранспорту повинен підтримувати його матеріально на місцевому рівні. Але цього не відбувається, бо фінансові потоки в цій можливій взаємодії вийшли з-під контролю держави.

Необхідно аналізувати всі фінансові і матеріальні потоки в ланцюгах взаємозв'язків, задіяних у функціонуванні автодорожнього комплексу галузей господарства держави, не упускаючи при цьому соціальну і екологічну сторони і маючи на увазі глибокі регіональні відмінності в рівні автотранспортного обслуговування.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕРЕВІЗНОГО ПРОЦЕСУ ВАНТАЖІВ У МІЖНАРОДНОМУ МУЛЬТИМОДАЛЬНОМУ СПОЛУЧЕННІ

Шаркова Л. С.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Сохацький А. В.**, д.т.н., проф.,

завідувач кафедри транспортних технологій та міжнародної логістики
Університету митної справи та фінансів)

На сьогоднішній день Україна вдало вирізняється з-поміж інших країн тим, що значна кількість її міст знаходяться на традиційних транспортно-комунікаційних маршрутах євразійського континенту. Питання створення Україною нових систем транспортних перевезень дозволить прискорити не тільки досягнення стратегічних цілей інтеграції в Європейську спільноту, але й розв'язання таких задач, як залучення додаткових інвестицій в розвиток транспортної інфраструктури, прискорення темпу виходу із занепаду вітчизняного виробника, покращення валютних надходжень за рахунок транзитних перевезень, ріст обсягів продукції, що експортується.

Транспорт України є могутньою комунікаційною системою, до складу якої входять усі його види (водний, автомобільний, залізничний, трубопровідний, повітряний). Основні виробничі фонди транспорту становлять близько 20 % виробничих фондів країни.

В Україні найбільш активно використовуються мультимодальні перевезення вантажів з використанням автомобільного, залізничного та морського видів транспорту. Набуває поступового поширення практика залучення до зазначених вантажних перевезень повітряного флоту.

Аналіз проблем розвитку системи мультимодальних перевезень показав відсутність теоретичних основ побудови моделі організації мультимодальних вантажних перевезень. затримує включення України у систему міжнародних вантажних перевезень.

Україна, завдяки своєму географічному положенню та розвиненій транспортній інфраструктурі, має значний потенціал у розвитку мультимодальних перевезень, в першу чергу, у міжнародному сполученні, зокрема як країна-транзитер у логістичному ланцюгу товарообміну між Азією та Європою. За оцінками Британського інституту з проблем транспорту Рендел коефіцієнт транзитності України становить 3,75 (при максимумі 5); це найкращий показник серед країн Європи (для порівняння, у Польщі, що посідає другу сходинку, цей показник становить 2,92). Територією України проходить 5 міжнародних транспортних коридорів; розгорнута довжина цих маршрутів близько 6,5 тис. км, з яких 3,5 тис. – це залізничні колії.

Також в Україні розпочато реалізацію нового проекту Twinning Україна – Франція – «Розвиток і координація мультимодального транспорту і логістичних процесів в Україні», який спрямовано на розвиток мультимодальних перевезень в Україні і базуватиметься на найкращому європейському досвіді.

Крім того Україна ініціює організацію руху контрейлерного поїзда у напрямку Італія – Австрія – Угорщина – Україна і далі на Схід. Має значний потенціал і розвиток інтермодальних перевезень у напрямку Кавказ – Чорне море – Балтійське море з використанням поромів і маршрутних поїздів комбінованого транспорту. Так, за ініціативою української сторони досягнуто порозуміння щодо створення робочої групи, яка визначатиме перспективи розвитку таких перевезень у регіоні Чорного моря.

Разом з тим, обсяги транзиту територією України катастрофічно зменшуються. В табл. 1 наведено динаміку зміни обсягів транзитних перевезень різними видами транспорту (без врахування трубопровідного та перевалки транзитних вантажів у портах).

З аналізу табл. 1.1 видно, що після економічної кризи 2008–2009 рр., коли обсяги транзиту зменшились у 2 рази, Україна так і не змогла відновити втрачені позиції; більше того щороку транзитні перевезення скорочувались на 10–15 %, в першу чергу, за рахунок залізничного транспорту. Однією з причин такого стану є, безумовно, загальна політична та економічна ситуація в країні (військовий конфлікт на сході, блокада перевезень з України Російською Федерацією, загальноекономічна криза в країні тощо).

Обсяги транзитних перевезень, млн т

Рік	Залізничний	Автомобільний	Морський	Разом
2011	99,8	4,5	2,7	107
2012	93,3	4,9	3,5	101,7
2013	44,8	3,4	1,9	50,1
2014	44,5	4,6	3,7	52,8
2015	48,7	5	3,9	57,6
2016	40,9	4,9	1,6	47,4
2017	33	5,6	1,5	40,1
2018	29,4	5,9	0,8	36,1
2019	22,1	5,2	1,8	29,1
2020	16,9	4,9	2,4	24,2

Однак існує ціла низка інших негативних факторів, що перешкоджають тому, щоб наша держава повноцінно та ефективно використовувала свій транзитний потенціал, зокрема на ринку мультимодальних перевезень. Ці проблеми лежать як і у сутю, технічній площині (зношеність транспортної інфраструктури та рухомого складу, дефіцит пропускної спроможності основних транспортних магістралей, нерозвиненість мультимодальних терміналів усередині країни та на сухопутних кордонах, різниця у ширині з європейською залізничною системою тощо), так і у законодавчій (високий рівень портових зборів, забюрократизованість та зарегульованість митних процедур, відсутність гнучкої тарифної політики для перевізників тощо).

В доповіді розглядаються основні проблеми ринку мультимодальних перевезень та шляхи удосконалення перевізного процесу.

СТВОРЕННЯ АРКАДИ НА РУШЮ UNITY

Ніколаєць Д. О.,

студент Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Рябоволенко В. А.**, старший викладач

кафедри комп'ютерних наук та інженерії

програмного забезпечення Університету митної справи та фінансів)

Аркада – один з найперших і найпопулярніших ігрових жанрів. До цього жанру відносяться всі ігри, у яких ігровий процес є максимально спрощеним або копіює концепцію відео ігор на ігрових автоматах.

Також до жанру відносять:

1. Платформери – це ігри, де потрібно пересуватися по платформах, уникаючи ям, ворогів, перешкод та збирати бонуси, виконувати інші цілі

гри і набирати очки. Також багато ігор подібного жанру характеризуються мультяшною графікою та нереалістичністю, часто персонажами таких ігор бувають антропоморфні тварини і вигадані істоти. Прикладом найпопулярнішого платформера, можна назвати гру про водопровідника Маріо, досить популярну в наш час.

2. Скролери – таку назву дали цьому виду ігор через сам ігровий процес, де екран безперервно рухається в певну сторону. Такі ігри втрачають свою популярність і вже дуже рідко зустрічаються в ігровому просторі.

Більше сорока років тому, у другій половині двадцятого століття відеоігри вже існували та кількість поціновувачів цього заняття зростає зі швидкістю геометричної прогресії з тих самих пір. Безумовно, найбільше відеоіграми та комп'ютерними іграми цікавляться діти. Одним з улюблених багатьма жанрів саме комп'ютерних ігор є аркада. Ігри цього жанру отримали найбільш активне розповсюдження в пострадянській період, коли в них грали на приставці Sega Mega Drive. Приставка стала достатньо популярною і в нашій країні. Більша частина ігор, вироблених для цієї консолі, належали саме до аркад і користувалися великим попитом серед користувачів різного віку.

У сучасному світі розробники створюють ігри, що поєднують в собі елементи не тільки аркадних ігор, але і інших жанрів, намагаючись залучити все більше активних користувачів і створити щось цікаве та унікальне. Цей жанр комп'ютерних ігор досі є одним з найулюбленіших і найпопулярніших, незважаючи на те, що ігрові автомати та приставки з минулого вже зникли з нашого життя.

Для створення аркади на рушії Unity необхідно поставити перед собою деякі цілі, виконання яких призведе до успішного створення гри.

1. Вивчити інформацію про рушій Unity.

Unity – це кросплатформенна середовище розробки комп'ютерних ігор. Вона дозволяє створювати додатки, що працюють на більш ніж 25 різноманітних видах платформ. До переваг Unity відносять: кросплатформенну підтримку, модульну систему компонентів і наявність візуального середовища розробки. Недоліками Unity є: складності при підключенні зовнішніх бібліотек, поява складнощів при роботі з багатокомпонентними схемами. У цьому середовищі розробки написана велика кількість додатків, а також ігор. Інтуїтивний редактор надає вам більше свободи у робочому процесі, так як Unity – це потужний рушій з безліччю інструментів, які можуть бути використані для реалізації ваших потреб [2].

2. Розробити свій віртуальний світ для майбутньої гри.

При розробці гри потрібно визначитись: з цілями гри, сюжетом, середовищем взаємодії, а також з перешкодами для гравця.

3. Освоїти особливості мови програмування C #.

C # об'єктно-орієнтована мова програмування, її відносять до сім'ї мов з C-подібним синтаксисом. Синтаксис C # найбільш близький до Java і

C ++. Ця мова підтримує поліморфізм і має анонімні функції з підтримкою замикань, LINQ, виключень, коментарів у форматі XML. Також має статичну типізацію, змінні, властивості, делегати, атрибути, перевантаження операторів, події, узагальнені типи і методи, ітератори [2].

Скриптинг – це необхідна складова всіх ігор. Найпростіші ігри також потребують скриптів для організації подій геймплея і реакції на постійні дії гравця. Також скрипти можуть використовуватися для управління фізичною поведінкою об'єктів або реалізації користувачької системи для персонажів гри або створення графічних ефектів. [3]

4. Вивчити нюанси фізики у рушії Unity.

Об'єкт в грі потрібно правильно прискорити, обробку зіткнень, гравітацію і інші фізичні сили для того щоб фізична поведінка була правдоподібною і гравець міг мати більш реалістичне уявлення гри. Для обробки симуляції фізики потрібно використовувати вже наявні в Unity фізичні бібліотеки, які забезпечують вас компонентами. Ви можете створити об'єкти, які ведуть себе пасивно реалістично (тобто вони будуть переміщені в результаті зіткнень і падінь, але не почнуть рухатися самі по собі) саме з допомогою розуміння суті фізики Unity та налагодження всього декількох параметрів. Також можливо надати об'єкту динаміку машини або навіть рухомого шматка матерії керуючи фізикою за допомогою скриптів. У рушії Unity існують дві окремих фізичних бібліотеки: для 3D і 2D фізики. Відмінність в них полягає лише в тому, що в 3D фізиці відбувається обробка додаткової координати, фундаментальні поняття ідентичні в обох бібліотек [4].

Проведена робота з вище згаданими цілями дає можливість розробнику вивчити рушій Unity, освоїти особливості мови програмування C #, попрацювати над створенням свого віртуального світу і вивчити фізику в Unity в 3D і 2D. Величезною перевагою є те, що дана платформа підходить не тільки для програмістів початківців, але і для досвідчених розробників ігор.

Список використаних джерел

1. Научно-исследовательская работа на тему: «Создание аркады на движке Unity» URL: http://vcnmo.ru/upload/activities/kolmogor_2016/357/3578cc85292a2a1ce47d9c262ae43ea0.pdf (дата звернення: 09.10.2021).
2. Вікіпедія URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 09.10.2021).
3. Скриптинг. URL: <http://xgu.ru/wiki/%D0%A1%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BF%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3> (дата звернення: 09.10.2021).
4. Это всё – Unity. URL: https://skillbox.ru/media/gamedev/eto_vsye_unity (дата звернення: 09.10.2021).
5. Аркада (игра) URL: <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/159579> (дата звернення: 09.10.2021).

АНАЛІЗ РИЗИКІВ МОЖЛИВИХ АКТІВ ТЕРОРИЗМУ

Калмиков Д. В.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Рудянова Т. М.**, к.ф.-м.н., доцент,
доцент кафедри комп'ютерних наук
та інженерії програмного забезпечення
Університету митної справи та фінансів)

Україна має досить багатий комплекс хімічних, енергетичних, гірничодобувних об'єктів і промислових підприємств, що, в свою чергу, породжує зростання ризиків виникнення надзвичайних ситуацій з непередбачуваними негативними наслідками через загрозу руйнування об'єктів критичної інфраструктури. Об'єкти критичної інфраструктури (ОКІ) – підприємства, установи та організації, діяльність яких пов'язана з технологічними процесами, що мають велике значення для економіки і промисловості, порушення роботи яких може мати негативний вплив для навколишнього середовища, а також заподіяти майнову шкоду або становити загрозу для життя і здоров'я громадян [1]. У числі ОКІ виняткову загрозу становлять такі об'єкти, як: залізничні колії, мости, газо- і нафтопроводи, а також різні підприємства, які мають стратегічне значення для соціально-економічного розвитку України [2].

Аналіз ризиків терористичних актів і зонування об'єктів проводиться з метою визначення можливих наслідків впливу терористичних загроз на об'єкт, виявлення слабких місць і недоліків існуючої або розглянутих проектних варіантів системи антитерористичної захищеності, а в підсумку – вибору найкращого варіанту зазначеної системи для конкретного об'єкта. Критерії допустимого ризику терористичних загроз можуть бути задані нормативно-правовими актами або визначені на етапі організації і планування робіт. Обґрунтованість і визначеність є основними вимогами до вибору критеріїв допустимого ризику терористичних загроз. За останні кілька десятиліть терористи проявили інтерес до ОКІ як потенційних цілей для досягнення своїх завдань. Важливо відзначити, що навряд чи кожен сектор уникнув наслідків терористичної діяльності. Найпоширенішими прикладами можуть бути напади на аеропорт і метро Брюсселя [3], на об'єкти і персонал нафтових компаній в Алжирі, Іраку, Пакистані, Саудівській Аравії, і навіть той випадок, коли прогрімів вибух у Ліоні [4]. Не можна не відзначити і зростання кібернетичних загроз для ОКІ країни, викликаних хакерськими атаками, які можуть привести до відмов важливої інформаційної інфраструктури. Так, можна згадати події 27 червня 2017 року, коли українські організації стали жертвами масштабної кібератаки, яка була проведена за допомогою вірусу Petya.A [5]. Дані атаки були націлені на об'єктів критичної інфраструктури енергопостачальних і енергогенеруючих компаній, об'єктів транспорту, телекомунікаційних компаній і банківських уста-

нов. Також варто б відзначити і той випадок, коли Фахівці Ситуаційного центру забезпечення кібербезпеки СБУ в серпні 2021 припинили і нейтралізували 43 кібератаки на інформаційні системи органів державної влади [6]. Виходячи з цього, можна відзначити, що є висока ймовірність того, що нові покоління терористів будуть все краще «дружити» з інформаційними технологіями та в зв'язку з цим збільшиться зростання різних кібератак.

Ймовірність терористичної атаки на об'єкт являє собою функцію від багатьох змінних, які можна об'єднати в два блоки: $P_{зовн}$ – функція, яка визначається загальним рівнем терористичної небезпеки в світі, країні і області, а також ефективністю протидії тероризму на рівні держави, суб'єкта держави і місцевих органів державної виконавчої влади; P_i – функція, що визначається відповідністю наслідків реалізації терористичного акту в функціональних зонах об'єкта, цілям тероризму. Таким чином, ймовірність терористичної атаки на певну функціональну зону об'єкта можна порахувати за формулою (1):

$$P = P_{зовн} * P_i, \quad (1)$$

де $P_{зовн}$ – ймовірність терористичного акту проти об'єкта; P_i – ймовірність вибору терористами певних функціональних зон для здійснення теракту.

Аналіз ризиків – центральна ланка в процедурах забезпечення антитерористичної захищеності об'єктів, що базується на всієї доступної інформації і визначає заходи з контролю над рівнем антитерористичної захищеності. Результати аналізу ризиків терористичних актів повинні використовуватися при розробці спеціальних технічних умов, обґрунтуванні прийнятих проектних рішень по забезпеченню антитерористичної захищеності об'єктів, страхуванні, економічному аналізі безпеки і при інших процедурах, пов'язаних з аналізом стану антитерористичної захищеності досліджуваних об'єктів, щоб запобігти або дещо зменшити ймовірність небажаних наслідків. Завжди варто пам'ятати, що хоча кіберзагрози і відрізняються від фізичних погроз за своєю природою, але кінцевий результат може бути однаковим.

Список використаних джерел

1. Зелена книга з питань захисту критичної інфраструктури в Україні: веб-сайт. URL: https://cdn.regulation.gov.ua/6a/69/2a/fa/regulation.gov.ua_File_188.pdf (дата звернення: 14.10.2021).

2. Ст. 6 ЗУ Про основні засади забезпечення кібербезпеки України від 05.10.2017 № 2163-VIII: веб-сайт. URL: https://kodeksy.com.ua/pro_osnovni_zasadi_zabezpechennya_kiberbezpeki_ukrayini/6.htm (дата звернення: 14.10.2021).

3. Напади в Брюсселі: веб-сайт. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/society/2016/03/160323_brussels_what_we_know_vj_it (дата звернення: 14.10.2021).

4. Вибух у центрі Ліона: веб-сайт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-lion-poraneni-vybukh/29961574.html> (дата звернення: 14.10.2021).

5. Что такое вирус Petya? Программа-вымогатель заразила компьютеры компаний по всему миру: веб-сайт. URL: <https://meduza.io/feature/2017/06/27/chto-takoe-virus-petya> (дата звернення: 14.10.2021).

6. СБУ заблокувала 43 кібератаки на українські органи влади: веб-сайт. URL: <https://ssu.gov.ua/novyny/u-serpni-potochnoho-roku-sbu-zablokuvala-43-kiberataky-na-ukrainski-organy-vlady> (дата звернення: 14.10.2021).

МЕТОДИ ЯКІСНОГО АНАЛІЗУ ТА КІЛЬКІСНОЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ РОЗРОБКИ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Рябоволенко Е. А.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – Рудянова Т. М., к.ф.-м.н., доц,
доцент кафедри комп'ютерних наук
та інженерії програмного забезпечення
Університету митної справи та фінансів)

Розробка та підтримка програмного забезпечення це доволі складний процес, який вимагає використання новітніх технологій, сучасного обладнання, кваліфікованих працівників та ін.

Використання таких складових збільшує конкуренто спроможність і водночас невизначеність створюваного проекту, що в свою чергу породжує ризики. Тому аналіз ризиків є важливою складовою управління ризиками в проекті

Основною метою використання методів є аналізування ризиків при розробці програмного забезпечення, причиною яких може бути суб'єктивне виконання процесу, нестача інформації, та не визначеності. Зазначенні фактори можна вважати головною причиною що породжує та супроводжує ризики. Для вирішення даних проблем буде запропоновано використання розробленого методу якісного аналізу та кількісної оцінки ризиків розробки програмного забезпечення. Його відмінною особливістю є урахування факторів експлуатаційних ризиків, ризиків невиявлених вразливостей ПЗ.

Основна частина інструменти, що використовується

Основне завдання розробка методів якісного аналізу та кількісної оцінки ризиків програмного забезпечення, який дозволить вирішити протиріччя, що виникає при розробці ПЗ.

Варто зауважити що на практиці в ІТ індустрії більшість ризиків пов'язана з суб'єктивним виконанням самого процесу. Таким чином можна відмітити, що усі ризики при розробці програмного забезпечення, з більшим або меншим допущенням, можна вважати суб'єктивним результатом виконання процесу, який пов'язаний з нестачею кількісної або якісної інформації про процес, а також її невизначеністю. Зазначені фактори можна

вважати головною причиною, яка породжує і супроводжує ризики у всьому їхньому життєвому циклі. Кожен ризик циклу розробки програмного забезпечення (ПЗ) можна пов'язати з одним із наступних компонентів: дані; людина; система. Дослідимо більш докладно методики якісного та кількісного аналізу ризиків розробки ПЗ.

План роботи

У рамках роботи планується розв'язання наступних задач:

- сформулювати системний підхід до створення моделі ризику в проєктах з розробки ПЗ;
- розробити моделі ризику, використовуючи імітаційне моделювання (метод Монте-Карло).

Метод Монте- Карло

a – величина, що досліджується; випадкова величина – X ; математичне очікування якого дорівнює a :

$$M(X) = a$$

Середньоквадратичне відхилення:

$$\sigma(X) = M [(X-M(X))^2] .$$

Середнє значення:

n = кількість досліджень, в результаті яких отримано можливе значення X ;
 \times = наближене значення до a ;

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

Основним завданням даного методу це вказати як знайти доцільне значення випадкової величини X . Для цього робляться способи зменшення дисперсії випадкової величини, внаслідок чого зменшується помилка, яка допускається при заміні математичного сподівання.

Далі сформулюємо алгоритм визначення коефіцієнта впливу події на кількісну оцінку матеріалізації ризику (R) таким чином:

Потрібно задати функцію відносної ймовірності для кожної з причин ризику.

Задати точність оцінювання впливу складових на кількісну оцінку ризику проєкту ε

$$\varepsilon = \frac{3\sigma}{\sqrt{N}}$$

визначити значення сумарних значень коефіцієнтів витрат;

$$U^j = \sum_{i=1}^M U_i^j,$$

де $j = 1, N$ тобто крок повторюється N разів.

На підставі отриманих значень U можна побудувати гістограму для функції $R(x)$, яка дозволить визначити сумарне значення втрат від ризику та оцінити його вплив на проект.

Висновок

Отже, розробка програмного забезпечення це доволі складний процес, що супроводжує велику кількість ризиків, які потрібно врахувати. Основні фактори, що призводить до виникнення ризиків є невизначеність не достатність інформації, суб'єктивність виконання роботи кожного працівника. Тому необхідно розробляти методи для аналізування та моделювання ризику, в даній роботі було використано метод Монте-Карло

Список використаних джерел

1. Табунщик Г. В., Каплієнко Т. І., Петрова О. А. Проектування та моделювання програмного забезпечення сучасних інформаційних систем: веб-сайт URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/11968/1/90.pdf> (дата звернення 15.10.2021).

2. Галенко Н. І., Фісун М. Т. Моделі ризиків у проектах зі створення програмного забезпечення: веб-сайт URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukraci/computer/2009/106-93-13.pdf> (дата звернення 15.10.2021).

3. Чайковська М. П. Комплексний підхід моделювання в управлінні ІТ-проектами: веб-сайт URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/11968/1/90.pdf> (дата звернення 15.10.2021)

РИЗИКИ ІНВЕСТИЦІЙ У БІТКОЇНИ

Морунова О. В.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Рудянова Т. М.**, к.ф.-м.н., доцент,
доцент кафедри комп'ютерних наук
та інженерії програмного забезпечення
Університету митної справи та фінансів)

На сьогодні криптовалюта (віртуальна валюта) почала стрімко набирати популярність та вже стала легальною в багатьох країнах світу. Легалізація її стимулюватиме розвиток нової індустрії в державі та сприятиме збільшенню надходжень додаткових податків до державного бюджету країни. Звання найвідомішої криптовалюти у світі сьогодні займає біткоїн, або bitcoin, та має значну популярність в Україні, тому інвестиції в цю валюту є досить актуальною темою в Україні.

Для подальших можливих розрахунків ризиків вкладень в цю грошову одиницю проаналізуємо ризики інвестицій в біткоїни за сферами прояву: по технічному, політичному, правовому, фінансовому та маркетинговому ризиках, які є складовими частинами інвестиційного ризику.

Технічний ризик. На відміну від майнінгу (процес створення криптовалюти), який залежить від технічного забезпечення, біткоїни зберігаються:

- у відповідних додатках, або онлайн-гаманцях, при цьому існує великий ризик втрати активів, пов'язаний з незахищеністю;
- на біржі криптовалют, тут існує ймовірність злому бази даних;
- в апаратних гаманцях, однак в цьому випадку є ймовірність втрати апарату зберігання з технічних причин;
- в локальному гаманцю – спеціальному додатку, який завантажується на локальний комп'ютер, головний недолік – великий обсяг пам'яті та незахищеність самого комп'ютера) [1].

Політичний та правовий ризик. Уряди більш ніж 111 країн, хоча легалізували біткоїн в країнах – дозволяються операції з криптовалютою, як з товаром або інвестиційним активом, однак він не є законним платіжним засобом. Влада з обережністю ставиться до просування біткоїну через головну перевагу криптовалюти до інших грошових одиниць – він не підтримується матеріальними активами. Слід також враховувати, що мережа біткоїнів є анонімною, ідентифікувати користувачів можливо лише за їх адресами в мережі та важко простежити походження транзакцій. Водночас, через те, що уряд законодавче не регулює біткоїн, власник валюти не має можливості подання претензії чи скарги на порушення транзакцій є ризик втрати інвестицій в біткоїни.

Фінансовий ризик. Біткоїн – дуже мінлива грошова одиниця, інвестиція в нього є дуже ризикованою через нестабільність його курсу, що можна бачити на графіку змін курсу біткоїна (рис.1) [2].

Рис. 4. Курс bitcoin у гривнях з 31.04.2019 р. до 03.10.2021 р.

Маркетинговий ризик. Одним із драйверів зростання вартості біткоїна вважається його визнання в суспільстві: чим більший попит, тим більше ціна. Також популярність криптовалюти значно додають засоби масової інформації. Реклама в мережі Інтернет пропонує способи різного заробітку на криптовалюті (майнінгу, початку інвестицій в криптовалюту). Також багато компаній почали заробляти на криптовалюті, дивлячись на її стрімку популярність, продаючи спеціальну техніку для її створення та просування. З одного боку більшість компаній та авторитетних людей буде підтримувати популярність, з іншого боку, фінансова та академічна преса заповнена статтями про ризик краху криптовалют, численні наукові роботи проголошують шахрайство на ринку криптовалют. Не має впевненості не тільки в стабільності вартості біткоїну, а й самого біткоїну. На ринку окрім біткоїна популярність набирають ще 19 криптовалют (такі як Ethereum, Litecoin, Nem, Monero, Dash, Factom та інші).

Зважаючи на все вище перераховане інвестиції в біткоїн можна класифікувати за з рівнем критичного ризику, через те, що грошова одиниця є мінливою, тому розрахування можливих доходів в інвестицій цього проекту не є можливим з точним розрахуванням прогнозу найкращих вкладень. У цьому випадку оцінимо ризики по окремих інвестиційних проектах, що дозволять кількісно оцінити їхні рівні. Критерієм рівня ризику виступає можливість втрати не тільки прибутку, але і всієї суми розрахункового валового доходу по розглянутому інвестиційному проекту.

Список використаних джерел

1. Где хранится криптовалюта у пользователя: веб-сайт. URL: <https://odengah.com/kriptovalyuta/gde-hranitsya-kriptovalyuta-u-polzovatelya> (дата звернення: 09.10.2021).

2. Bitcoin to USD Chart: веб-сайт. URL: <https://coinmarketcap.com/currencies/bitcoin> (дата звернення: 09.10.2021).

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У СФЕРІ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Лісова І. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Рудянова Т. М.**, к.ф.-м.н., доцент,
доцент кафедри комп'ютерних наук
та інженерії програмного забезпечення
Університету митної справи та фінансів)

Людство невпинно розвивається та потребує впровадження нових технологій. Впровадження інноваційних технологій необхідне для оптимізації багатьох процесів в таких галузях: освіта, медицина, промисловість, сільське господарство та інші. Незважаючи на необхідність впровадження інновацій в таке різноманіття галузей, як і в будь якій сфері є ризик, який обов'язково треба прорахувати. Метою статті є оцінка ризиків в сфері інноваційних технологій та методи, які дозволяють мінімізувати та управляти даними ризиками.

Ризик в сфері інноваційних технологій може бути визначений, як ймовірність втрат, які виникають при вкладенні ресурсів в створення та просування нового проекту (проектів) [1]. Високий ризик інноваційного проекту – це не тільки можливість зазнати збитків, а й можливість отримати прибуток. Згідно до закону великих чисел, при великій кількості випробувань відносна частота появи події буде як завгодно мало відрізнятися від її ймовірності. Тобто, якщо проект є більш локалізованим, то ризик такого проекту є вищим. Якщо ж навпаки проектів таких багато і вони розосереджені в галузевому плані, то успіх проекту зростає, а ризик зменшується.

Для всіх видів діяльності є певні етапи в управлінні ризиками: 1) ідентифікація ризиків; 2) оцінка ризиків; 3) запобігання ризикам; 4) виправлення ризиків.

Ідентифікація ризиків – це виявлення можливих ризиків над мінімізацією яких буде працювати команда, яка розробляє проект. В розробці інноваційного проекту основними ризиками є:

- ризик розробки недостатньо якісного продукту;
- ризик розробки проекту невчасно (низька швидкість розробки);
- ризик, пов'язаний з нестачею бюджету (фактичні витрати перевищують заплановані);
- ризик помилки із вибором галузі в яку буде впроваджений інноваційний проект;
- ризик появи/посилення конкуренції;
- ризик недостатнього рівня кваліфікації працівників, які працюють над проектом;
- ризик, пов'язаний із забезпеченням прав власності на даний інноваційний проект.

Оцінка ризиків представляє собою значення ймовірності ризику (з якою ймовірністю може проявити себе ризик) та приблизна оцінка наслідків до яких може призвести даний ризик (можливий прибуток, чи можливі збитки) [2].

Розрахунок абсолютного значення ризику (абсолютного рівня витрат на розробку програмного продукту) можна розрахувати за формулою (1):

$$W_i = P_i * r, \quad (1)$$

де W_i – абсолютне значення ризику за i -м параметром; P_i — планове значення i -го параметра при успішному впровадженні проекту після розробки та тестування; r – розрахункове значення ступеня ризику.

Також може бути зроблений розрахунок абсолютного рівня неризикової частини випуску нової технології на ринок за формулою (2):

$$L_i = P_i * (1 - r), \quad (2)$$

де L_i – величина частини, що не підлягає ризику i -го параметра.

Коли величина ризику порівнюється з показниками, які виражені в різних одиницях постає необхідність визначити відносну оцінку ризику (3):

$$R_i = \frac{L_i}{P_i}, \quad (3)$$

де R_i – відносне значення ризику за i -м параметром.

Також необхідно прорахувати міру та ступінь ризику впровадження нової технології за формулами (4) та (5) відповідно:

$$R(X) = \sum p_i * X_i, \quad (4)$$

де $R(X)$ – міра ризику; p_i – ймовірність настання i -ї події; X_i – значення i -го варіанта випадкової події;

$$\sigma = \sqrt{\sum (x_i - R_i)^2 * P_i}, \quad (5)$$

де σ – ступінь ризику.

Запобігання ризикам – це продуманий заздалегідь план дій, якщо той чи інший ризик з’явиться в процесі введення програмного забезпечення в експлуатацію. Для цього краще написати список всіх ризиків в порядку їх пріоритетності. Є багато варіантів, як можна запобігти ризикам, але кожен варіант потребує певної кількості витрат, працівників та часу. Тому перед тим, як вводити в дію той чи інший план дій по запобіганню ризикам, треба порівняти затрати і оцінити, який варіант є найбільш доцільним.

Виправлення – це етап, на якому при спрацюванні якогось із ризиків виникає потреба в виконанні плану, який був розроблений на етапі запобігання ризиків.

Деякі установи та підприємства досить повільним темпом впроваджують нові технології. Це пов’язано з високим рівнем ризику даного виду діяльності. Для того, щоб змінити дану ситуацію на більш активне впровадження інновацій необхідно мінімізувати ризики. Для мінімізації ризиків необхідно мати вміння управляти ризиками, тому дане вміння необхідно постійно удосконалювати, особливо людині, яка відповідає за інноваційний проект.

Список використаних джерел

1. Ласкина Л. Ю., Силакова Л. В. Оценка и управление рисками в инновационной деятельности: навч. посіб. СПб.: ИТМО, 2019. 67 с.
2. Самойленко М. І., Кузнецов А. І., Костенко О. Б. Теорія ймовірностей: навч. посіб. Х.: ХНАМГ, 2008. 193 с.

СУЧАСНІ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНІ ВЕБ-ПРОДУКТИ

Ніколаєць Д. О.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Рудянова Т. М.**, к.ф.-м.н.,
доцент кафедри комп'ютерних наук
та інженерії програмного забезпечення
Університету митної справи та фінансів)

Задля уникнення ризику неактуальності та незатребуваності веб-продукту серед споживачів все частіше постає питання дотримання сучасних тенденцій в веб-розробці. Зі стрімким розвитком веб-технологій, що відображається у функціонування сучасних веб-сайтів, не відстають і технології дизайну, які з роками стають все важливішими для користувача. Сайт обов'язково має бути привабливим для клієнта, продукт зобов'язаний бути рентабельним для його власника. Нині серед тенденцій найголовнішою є орієнтація розробників на мобільні платформи. Ще з 2016 р. смартфони та планшети почали перемагати персональні комп'ютери за кількістю переглядів веб-сторінок. Саме це і є передумовою для створення зручного та адаптивного дизайну та змісту сучасного веб-продукту.

Розглянемо 5 сучасних тенденцій, що стануть актуальними для багатьох власників онлайн-бізнесу.

1. AI і чат-боти. AI (Штучний інтелект) – це одна з найвпливовіших технологій 2021 року. Штучний інтелект – розділ комп'ютерної лінгвістики та інформатики, що опікується формалізацією проблем та завдань, які подібні до дій, що виконує людина. Це здатність інженерної системи здобувати, обробляти та застосовувати знання та вміння [1]. Зараз набирають обертів чат-боти з AI. Це програмний додаток, який взаємодіє з користувачами на природній мові.

Також популярними є віртуальні помічники, такі як:

- Alexa – віртуальний асистент, розроблений компанією Amazon і вперше з'явився в розумних колонках Amazon Echo і Amazon Echo Dot.

- Siri – хмарний персональний помічник і питально-відповідна система, програмний клієнт якої входить до складу iOS, iPadOS, watchOS, macOS і tvOS компанії Apple.

- Кортан – віртуальна голосова помічниця з елементами штучного інтелекту від Microsoft для Windows Phone 8.1, Microsoft Band, Windows 10, Windows 11, Android, Xbox One і iOS.

- Чат-боти – комп'ютерні програми, розроблені на основі нейронної мережі та технологій машинного навчання. За їх допомогою можливо здійснювати комунікацію в аудіо- або текстовому форматі [2].

Їх перевага для бізнесу полягає в здатності більш ефективно взаємодіяти з клієнтами і підвищувати зручність використання, наприклад, за допомогою чат-ботів користувачі можуть миттєво отримувати відповіді на

свої запити, також клієнти отримують персональні поради та рекомендації. В результаті чат-боти служать відмінним інструментом для збільшення продажів і збільшення прибутку для бізнесу.

2. PWA (прогресивні веб-додатки). PWA – це веб-застосунок, який є гібридом звичайної веб-сторінки (чи веб-сайту) та мобільного застосунку. Створюється за допомогою можливостей, що надають сучасні оглядачі Інтернету, але при цьому його використання нагадує використання мобільного застосунку. Прогресивні веб-додатки актуальні вже декілька років. Вся справа в їх здатності надати користувачам практично повний досвід роботи з мобільними додатками.

Основні переваги розробки PWA для користувачів і компаній полягають в наступному:

- зниження витрат на розробку, обслуговування та підтримку додатків;
- автономні можливості;
- більш швидкий час виходу на ринок;
- легке поширення і встановлення;
- зменшення потужності пристрою і використання сховища.

Таким чином, ця технологія може заощадити час тим компаніям, яким необхідно розширити свою мобільну аудиторію.

3. Оптимізація голосового пошуку. У 2021 році всі більше і більше користувачів інтернету віддають перевагу спілкуванню за допомогою аудіо, а не з використанням текстової інформації. Clubhouse – соціальна мережа, в основі якої лежить голосове спілкування. Програму було запущено у 2020 році розробниками програмного забезпечення Alpha Exploration Co. Чудова популярність саме цієї соцмережі говорить нам про те, що звук буде відігравати велику роль в майбутньому. Незважаючи на те, що це додаток доступний тільки для iOS на запрошення, його вже завантажили майже 13 мільйонів разів [3].

За допомогою цієї тенденції в веб-розробці можливо поліпшити свої веб-проекти за допомогою голосового пошуку. Оптимізація голосового пошуку дає переваги як користувачам, так і власникам бізнесу.

4. Хмарна архітектура. У 2020 році відбувся масовий перехід на віддалену роботу через поширення Covid-19. В результаті кількість хмарних та безсерверних додатків зростає ще більше. А в Інтернеті, як в одному з найсучасніших доменів, спостерігається значне зростання попиту на хмарні рішення.

Хмарні обчислення можуть похвалитися безліччю переваг, серед яких:

- рентабельність;
- масштабованість і гнучкість за запитом;
- швидке виведення на ринок;
- делеговане обслуговування;
- поліпшені варіанти аварійного відновлення і запобігання втрат.

Безсерверна архітектура дозволяє розробникам створювати і запускати додатки, не думаючи про сервери. Ці хмарні рішення, як і раніше, працюють на серверах, але підтримуються хмарними провайдерами.

5. Оптимізація сайтів для мобільних пристроїв. Останні дані показують, що число користувачів мобільних пристроїв в світі становить 5,22 мільярда станом на січень 2021 року [4]. Ці статистичні дані підкреслюють важливість зручності для мобільних пристроїв для майбутнього Інтернету.

Завдяки веб-сайтам, оптимізованим для мобільних пристроїв, компанії отримують більше шансів охопити велику кількість мобільних користувачів та розробити актуальний веб-продукт, уникнувши ризиків нерентабельності веб-продукту.

Ризик-орієнтований підхід є ключовим фактором успішного бізнесу, сфера ІТ не є виключенням.

Список використаних джерел

1. Штучний інтелект URL: <https://web.archive.org/web/20120210055110/https://www.ai-class.com> (дата звернення: 13.10.2021).

2. Віртуальні помічники URL: <https://tebapit.com/%D1%89%D0%BE-%D1%82%D0%B0%D0%BA%D0%B5-%D0%B2%D1%96%D1%80%D1%82%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D1%96-%D1%8F%D0%BA-%D0%B2%D1%96%D0%BD-%D0%BF> (дата звернення: 13.10.2021).

3. Clubhouse URL: <https://www.likeni.ru/events/clubhouse-ispolnilsyagod-za-eto-vremya-ego-skachali-12-7-mln-raz> (дата звернення: 13.10.2021).

4. Названо количество пользователей смартфонов в мире URL: <https://vctr.media/nazvano-kolichestvo-polzovatelej-smartfonov-v-mire-1510> (дата звернення: 13.10.2021).

MODERN TELEVISION

Polozhai M. P.,

Student of University of Customs and Finance

(Scientific adviser – **Yatchuk O. M.**, Associate Professor of Journalism,

Candidate of Social Communications

of University of Customs and Finance)

In the modern information society, television is the most powerful tool for influencing the mass consciousness. However, today the classic media are actively moving to online platforms. The reason is the digital revolution. In addition, viewers need to receive operational information in a convenient form - online. In modern conditions, supporters of new media have become more active in creating "post-television media" on the Internet with the maximum involvement of interactive technologies. Because the combination of audio and visual information channels has always been relevant.

O. Zakharova, K. Razlohov, N. Russell, O. Yatchuk and I. Korovai actively researched this topic in their scientific works.

For example, O. Zakharova believes that the Internet is an opportunity to enter a new space, which is formation of image among young people. The above mentioned author, watching TV is not a daily habit and need. She believes that the development of such a direction should be a priority [1].

Television has increasingly begun to use innovative technological resources and move online. Then the definition of Internet TV came. It has its advantages. This is ease of use, the ability to broadcast in real time, the ability to watch replays, no advertising. This is an opportunity for any viewer to choose interesting content and watch from any platform.

K. Razlogov defined modern digital space as a language that «should be limited to the spheres of screen arts and network communication. Those spheres differ from each other by «dialogue» and interactivity» [2, p. 320].

According to N. Russell, the interactivity of mass media is understood as a new quality of electronic means of communication, characterized by increasing control over the communication process by both the communicator and the recipient-viewer [3].

However, O. Yatchuk, while researching this in her monograph, came to the conclusion that all these attempts to integrate Internet communication and television are one of the manifestations of experimental speech. Because today there are only a few examples of such forms of interaction with the viewer [4].

Modern television uses new digital formats, including web 2.0 and web 3.0. They give the opportunity to create and post their own content not only to journalists, but to anyone who has the desire and ability to offer their product. The main objects of Internet communications are media services, blogs and social networks. Wikipedia, Google Maps and Youtube are some of the most famous examples of Internet platforms [5, p. 145].

Internet television is a new philosophy of viewing, with the transition from new media to old one. After all, the audience is accustomed to the ability to view, download, discuss, share, and so on. However, technical progress is not standing still, web 2.0 and 3.0 will probably be replaced by the 4.0 system soon. It will already be based on the principles of artificial intelligence. This means that soon the interest in previous formats will fade and lose relevance.

References

1. Veremchuk T. Autumn of television on the Internet / T. Veremchuk. URL: <http://www.telekritika.ua/internet/print/64134>
2. Razlohov K. E. New audiovisual technologies: textbook. Allowance / K. E. Razgolov; resp. ed. K. E. Reasons. M.: Едиториал УРСС, 2005. – 488 с.
3. Russel N. W. The Psychology of the New Media / N. W. Russell // Television for the 21 Century. The New Wave. – Washington: D.C., 1993.
4. Yatchuk O. M. Interactive television: social communication models and technologies: monograph. Dnipro: UMSF, 2018. – 136 p.
5. Korovai I. Web 2.0 service / I. Korovai // Social networks [site]. URL: <http://www.socialnetwork.com.ua/2012/02/sluzhba-veb-2-0>

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИКИ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Безгодько В. О.,

студент Лозівської філії Харківського державного
автомобільно-дорожнього коледжу

(науковий керівник – **Лабінцева О. П.,**

викладач економічних дисциплін І категорії

Лозівської філії Харківського державного

автомобільно-дорожнього коледжу)

В останні десятиліття представники більшості великих компаній усвідомили необхідність дослідження можливостей, що надаються глобальним ринком. Багато фірм та організацій, зацікавлених в більш ефективному застосуванні логістики та організації управління матеріальними ресурсами, стали проводити оцінку потенціалу зарубіжних джерел сировини.

Сьогодні глобалізація зачіпає практично всі сторони нашого життя, надаючи все більший вплив на бізнес, культуру, соціум і політику. Однак, дана сфера поки залишається доступною в основному для великого бізнесу. У той час, як у розвинених країнах малий і середній бізнес традиційно займає важливе місце в економіці та забезпечує значну частку в зовнішньоторговельному обороті, підприємницький сектор України поки ще не залучений настільки широко в міжнародну торговельну діяльність.

Переваги здійснення міжнародних операцій багато в чому досягаються за рахунок формування ефективної логістичної системи. У цих умовах все більш популярним стає термін «міжнародна логістика».

Міжнародна логістика – це планування, організація, контроль і управління рухом потоків (матеріальними, фінансовими, інформаційними, сервісними та ін.) на міжнародному рівні.

Для максимізації експорту готової продукції та більш результативного проникнення на міжнародні ринки, в усьому світі організовуються міжнародні логістичні системи та створюються логістичні ланцюги.

Одночасно великі компанії географічно розширюють область проведення маркетингових досліджень в пошуку нових ринків збуту товарів і джерел сировини. У впровадженні глобальних логістичних концепцій ряд господарюючих суб'єктів бачить можливість отримати конкурентні переваги за рахунок очікуваних підвищення продуктивності праці, зростання ефективності виробництва і диференціації виробленої продукції.

Держава, розглядаючи підприємництво як головний резерв економічного розвитку України, робить значні зусилля, спрямовані на збільшення частки малого бізнесу у ВВП, розкриття його експортного та інноваційного потенціалу.

Сильно ускладнюють оптимізацію зовнішньоекономічної діяльності законодавчі обмеження та технічні перешкоди на шляху ввезення продукції. Традиційні перешкоди міжнародному бізнесу утворюють також митні

збори і тарифи, які накладають двоякі обмеження на зовнішньоекономічну діяльність. Митні платежі ускладнюють планування логістичної діяльності, оскільки під їх впливом обсяги та напрямки товарних потоків можуть стрімко змінюватися. Крім того, митні тарифи – це політичний інструмент, який легко піддається зміні при зміні економічної політики уряду. Більшість великих компаній, що беруть участь у міжнародних операціях, намагаються адаптуватися у високо конкурентному середовищі, проте відмінності між країнами в правилах, що регламентують конкуренцію, залишаються великою проблемою міжнародної логістики.

Інтерес до України з боку багатьох держав в якості партнера по веденню зовнішньоекономічної діяльності поступово зростає, не дивлячись на безліч перешкод. За останнє десятиліття в логістичній політиці України відбулося багато змін, спрямованих на якісне поліпшення як внутрішньої, так і міжнародної економічної діяльності, але незважаючи на всі позитивні зміни, поки що українська сфера організації ланцюгів логістики значно відстає від багатьох розвинених держав.

Значимість логістики в сфері міжнародного бізнесу складно переоцінити. Чітко простежувана в сучасному світі тенденція до глобалізації сприяє розвитку логістичних систем. Сучасна міжнародна логістика безпосередньо пов'язана з управлінням міждержавними ланцюгами поставок, які є основою міжнародної торгівлі і являють собою складну послідовність скоординованих дій.

Не менш важливим фактором для вирішення проблем міжнародної логістики є підвищення якості освіти фахівців усіх рівнів, які беруть участь у логістичних процесах. Крім того, всі нововведення галузі зовнішньоекономічної діяльності повинні оперативно впроваджуватися в логістичний процес. Розвиток і удосконалення інформаційних систем, гнучкість і адаптивність системи бізнес-процесів, а також грамотні і своєчасні дії, що забезпечують безперервний зв'язок інформаційних технологій з багатогранними етапами логістики, сприятимуть вирішенню багатьох проблем міжнародної логістики, поки що існуючих в сучасному світі, та розвитку міжнародного бізнесу країни.

Таким чином, найбільш важливим завданням міжнародної логістики є створення надійних логістичних ланцюгів, які дозволили б мінімізувати витрати на перевезення і істотно скоротити час шляху товару від виробника до споживача, тим самим сприяти розвитку міжнародного бізнесу України.

Список використаних джерел

1. Олійник Я. Б., Смирнов І. Г. Міжнародна логістика. Навчальний посібник. – К.: Обрії, 2011. – 540 с.
2. Смирнов І. Г. Митна логістика як чинник економічної безпеки України в кризових умовах // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2010. – № 1. – С. 21–35.
3. Тюріна Н. М. Логістика: навч. посібник / Н. М. Тюріна, І. В. Гой, І. В. Бабій. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 392 с.

РЕАЛІЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ ОБ'ЄКТНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПРОГРАМУВАННЯ У PYTHON ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЙОГО У ВЕБ-РОЗРОБЦІ

Калмиков Д. В.,

студент Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Лебідь О. Ю.**, к.ф.-м.н., доц.,
доцент кафедри комп'ютерних наук
та інженерії програмного забезпечення
Університету митної справи та фінансів)

Мова програмування Python з кожним роком завойовує все більшу популярність серед мобільних та десктопних додатків, ігрових, наукових та інших ІТ-застосунків. Однак, найчастіше Python використовується при веб-розробці та при аналізі великих даних (Big Data). Дана праця присвячена дослідженню принципів об'єктно-орієнтованого програмування, реалізації їх в мові Python, а також перевагам використання даної мови при розробці веб-додатків.

Об'єктно-орієнтоване програмування (ООП) – це парадигма програмування, представлена у вигляді множини об'єктів, які мають конкретні властивості і взаємодіють за допомогою функцій і методів. Об'єктом тут представлена сутність, що має деякі характеристики та може виконувати певну запрограмовану функцію.

Python підтримує об'єктно-орієнтовану парадигму програмування, це означає, що можна визначити компоненти програми у вигляді класів. Значимо, що класи в Python є найважливішою частиною реалізації об'єктно-орієнтованого підходу у програмуванні. Клас описує користувацький тип даних, на основі якого в програмі створюються подібні об'єкти. Вони можуть включати в себе деякі властивості і методи, які дозволяють реалізувати їх поточний стан і поведінку. У мові Python все є об'єктами – і рядки, і списки, і словники, і все інше. Можна написати свій тип даних (клас), визначити в ньому свої методи, що не є обов'язковим, адже можна користуватися тільки вбудованими об'єктами. Однак ООП спрощує розуміння коду, що корисно при довготривалій розробці програми групою розробників.

Мови програмування, які реалізують інструментарій для ООП, що використовує класи, зазвичай, надають і механізм успадкування. Python – один з таких мов, саме тому класи в ньому можна успадковувати. Суть успадкування дуже схожа з успадкуванням об'єктів від класів. Дочірні класи успадковують атрибути батьківських, а також можуть перевизначати атрибути і додавати свої. Якщо дочірній клас не визначає свій конструктор, він успадкує конструктор батьківського класу за замовчуванням. На відміну від Java, C# і деяких інших мов, Python підтримує множинне успадкування, тобто створення класу більш ніж від одного з батьків. Множинне успадкування в

мові програмування Python застосовується в основному для додавання спеціальних класів, що задають певну лінію поведінки або набір властивостей.

Одним з ключових понять ООП є інкапсуляція. Під інкапсуляцією розуміється приховування деталей реалізації, даних та ін. від зовнішньої сторони. Інкапсуляція в мові Python виконується на рівні угоди між програмістами про те, які атрибути є загальнодоступними, а які – внутрішніми. Одне підкреслення на початку імені атрибута говорить про те, що змінна або метод не призначений для використання поза методів класу (або поза функцій і класів модуля), проте атрибут доступний за цим ім'ям. Два підкреслення на початку імені атрибута дають більший захист: атрибут стає недоступним за цим ім'ям. Останнє використовується досить рідко.

Спосіб реалізації поліморфізму у мові програмування Python, тобто здатності виконувати дію над об'єктом незалежно від його типу, відбувається на основі концепції качиної типізації: «Якщо щось виглядає як качка, плаває як качка і крикає як качка, то це, ймовірно, і є качка». Python перевіряє поведження об'єктів, замість ідентифікації їх за типом.

Мова програмування Python активно використовується при веб-розробці. Останнім часом в веб-розробці стали популярні Python-фреймворки, а саме Django і Flask. Вони набагато полегшують процедуру написання серверного коду, тобто, back-end частини додатків, яка виконується на сервері, а не на пристроях і браузерах користувачів (frontend-код).

Django – найпопулярніший фреймворк для веб-розробки з використанням мови Python. Він являє собою десятки вбудованих модулів, які добре взаємодіють один з одним. Найголовніший плюс Django – за його допомогою додаток дуже добре масштабується. Відносно фреймворків слід зазначити, що плагіни під Django, такі як, наприклад, плагін REST API дозволяє побудувати API, що використовує модель даних програміста, надає зручний web-інтерфейс для тестування запитів. Для роботи веб-розробником на мові програмування Python знання Django – найчастіше єдиний шлях.

Flask – мікрофреймворк, який в певному сенсі є повною протилежністю Django. Він забезпечує лише базовий рівень можливостей. Якщо програміст знає, що необхідно реалізувати у проекті, то Flask може стати тією можливістю, що дозволить зібрати все в одне ціле.

Таким чином, перевага Python полягає в тому, що він дає можливість швидкої розробки комплексних веб-додатків, а також містить велику кількість якісних модулів. Наприклад: такі великі мережеві структури як YouTube, Instagram та Pinterest розроблені і підтримуються за допомогою Python.

Зазначимо у підсумку, що об'єктно-орієнтоване програмування – одна з найпопулярніших і зручних у використанні парадигм програмування. Важливість ООП полягає в тому, що велика частина сучасних мов програмування об'єктно-орієнтовані або підтримують дану парадигму. Мова програмування Python об'єктно-орієнтована та має потужну об'єктну модель. Без поняття об'єкта робота з мовою неможлива, адже навіть числа є

об'єктами. Програмування на Python допускає різні методології, але так як в основі цієї мови лежить об'єктний підхід, то працювати в стилі об'єктно-орієнтованого програмування легко як при розробці великих веб-сервісів, структур так і інших додатків.

ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В УПРАВЛІННІ РУХОМ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Возненко А. О., Мачула Д. А.,
студенти Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Кузьменко А. І.**, к.т.н.,
доцент кафедри транспортних технологій
та міжнародної логістики Університету митної справи та фінансів)

Територіальна розподіленість транспортних систем робить їх ідеальним об'єктом для використання в геоінформаційних системах. Іншими словами, геоінформаційні системи є оптимальною платформою для підготовки і ухвалення комплексних рішень у сфері транспорту. Адже просторова складова є природною основою інтеграції задач оперативного управління, розрахункових задач, задач управління транспортною інфраструктурою, навігації тощо [1].

Серед широкого спектру потенційних додатків, для яких можна використовувати ГІС технології, велика увага на сьогоднішній день приділяється питанням транспортної системи, оскільки її об'єкти суттєво залежать від методів візуалізації та аналізу.

Геоінформаційна система (ГІС) – це інформаційна система, призначена для збирання, зберігання, оброблення, відображення й поширення даних, а також отримання на їхній основі нової інформації і знань про просторово координовані об'єкти і явища [2].

Людина в науковій, виробничій та управлінській діяльності постійно стикається з необхідністю обробки великих масивів інформації, які пов'язані з просторовим місцем розташування різних об'єктів, що описують трансформацію їх властивостей і характеристик залежно від часу. У результаті отримують візуальне відображення, а весь процес візуалізації є процес створення карти.

Цифрова топографічна інформація – найважливіший елемент інформаційного забезпечення та просторового моделювання в ГІС. Цифрові топографічні карти (ЦТК) часто асоціюють з базовими просторовими даними – основами, на які наносять тематичну інформацію. Базові просторові дані є одним з трьох основних елементів національної та глобальної інфраструктури просторових даних [3].

Цифрову карту можна організувати як безліч шарів. Шари в ГІС є типом цифрових картографічних моделей, які побудовані на основі об'єднання просторових об'єктів або набору даних, що мають загальні власти-

вості або функціональні ознаки. Сукупність шарів утворює інтегровану основу графічної частини ГІС (рис. 1). Приналежність об'єкта або частини об'єкта до шару дозволяє використовувати загальні властивості і виконувати дії відразу з усіма об'єктами даного шару [3].

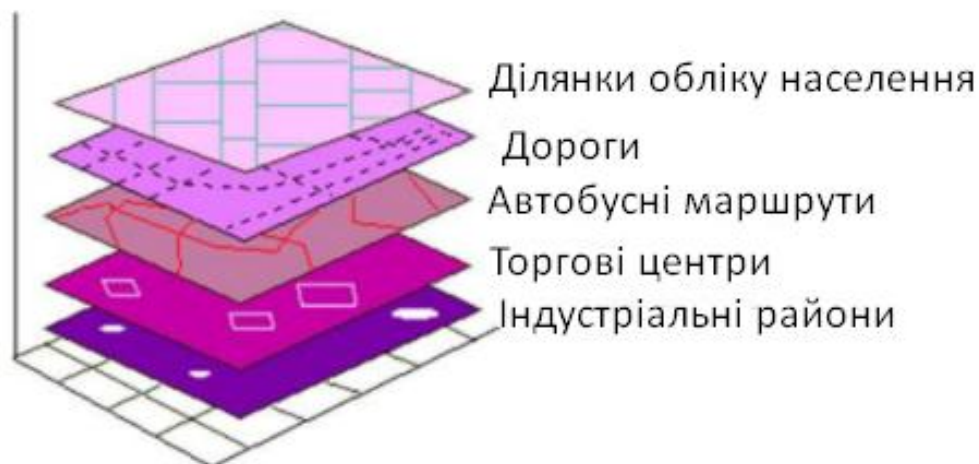

Рис. 1. Графічна частина ГІС [3]

Сучасні тенденції ринку технічних засобів показують, що ГІС – швидкозростаюча область інформаційних технологій, що далеко обганяє багато інших, навіть у періоди спаду. А в міру зростання числа організацій, знайомих з цією технологією, буде зростати і потреба в розумінні її базових принципів, а також потреба в фахівцях, які знають ці принципи. При знайомстві з ГІС можуть виникати деякі проблеми, тому для роботи з ГІС потрібно вивчення ідеї освоєння техніки.

Основні переваги застосування ГІС технологій в транспортній системі полягають в наступному:

1. Підвищує ефективність роботи як невеликих підприємств, так і найбільших об'єктів транспортної системи.

2. ГІС є критично важливим компонентом діяльності транспортного підприємства і може використовуватися практично у всіх виробничих та управлінських процесах.

3. Робота з просторовою інформацією допомагає отримати нове знання, виявити приховані причини тих чи інших явищ і подій, моделювати і прогнозувати транспортні процеси і швидко приймати правильні управлінські рішення на всіх рівнях.

Список використаних джерел

1. Міхно О. Г., Патракеєв І. М. Прикладні геоінформаційні системи : навч. посіб. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2020. 98 с.

2. Суворова Н. О. Аналіз застосування ГІС в управлінні транспортними системами. *The scientific heritage*. 2021. № 60. С. 55–60.

3. Горева А. Э. Основы теории транспортных систем : уч. пособие. Санкт-Петербург : СпГАСУ, 2010. 216 с.

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ЯК СПРАВЖНЯ ЗБРОЯ, НАЦІЛЕНА НА МАСОВУ СВІДОМІСТЬ І ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ

Брила К. С.,

студентка Університету митної справи та фінансів

(науковий керівник – **Паршина О. А.**, д.е.н., професор,

академік АЕН України, професор кафедри кібербезпеки

та інформаційних технологій Університету митної справи та фінансів)

З настанням ери інформаційних технологій людство зіткнулося із безліччю проблем, однією з яких гостро постала загроза інформаційній безпеці держави та її громадян. Жодна держава не може гарантувати безпеку та почуватися захищеною, адже ворожа інформаційна атака може чатувати на громадян у будь-який момент. Тим паче, у час, коли все більше держав розглядають інформаційну війну як дієвий спосіб ведення власної зовнішньої політики за допомогою інформації.

Якщо розглянути звичайну війну, то побачимо, що домогтися бажаного результату можна через залякування та знищення, в той час як в інформаційній війні все досягається шляхом маніпуляції свідомістю та громадською думкою. Інформаційна війна використовує свою головну специфічну зброю – інформаційну, яка не менш небезпечна, ніж автомати чи вибухівки. Вона представляє собою засоби розкрадання, перекручення та знищення інформаційних блоків, одержання з них необхідної інформації, обмеження або повної заборони доступу до них законних користувачів, порушення роботи технічних засобів і приладів, виведення з ладу та повної дезорганізації роботи комунікаційних та телекомунікаційних мереж, систем комп'ютерів, і, як наслідок – спроба знищення усього високотехнічного забезпечення життя громадян і функціонування держави.

Інформаційну зброю можна сміливо назвати зброєю масового впливу. Це підтверджують такі її показники, як масштабність впливу, цілеспрямованість, швидкість, досяжність, вибірковість та можливість дозування потужності впливу. Ось чому інформаційну війну не варто сприймати як звичайну рекламу, адже саме агресивне та активне нав'язування чужих ідей, цілей та думок – чинник, який робить інформаційну війну саме війною, а не простою пропагандою.

У війні нового типу (ще одне визначення інформаційної війни) використовуються методи безпосереднього впливу на громадську думку та суспільну свідомість. Мета полягає в тому, щоб змусити людей діяти в

«потрібному» напрямку проти своїх інтересів, а іноді і стати один проти одного. Практичний досвід впливу на свідомість людей відіграє істотно важливу роль у веденні інформаційної війни.

Як відомо, подана в маси інформація впливає на поведінку людей та на прийняття їх рішень. На основі цього можна виділити три рівні інформаційного маніпулювання. Перший рівень спрямований на посилення існуючих у свідомості людей необхідних ідей та цінностей. Другий рівень розуміє малі зміни поглядів на ту чи іншу подію або факт, а третій рівень – кардинальна зміна життєвих мотивів через повідомлення нових незвичайних та важливих даних.

З метою ефективнішого впливу на громадську думку та свідомість людей, ЗМІ використовують такі техніки маніпулювання: нав'язування великої кількості інформації, замовчування, подання неповної чи неправдивої інформації, затримка в оголошенні інформації.

Інформаційну війну з впевненістю можна трактувати як механізм впливу на громадську думку, яка в свою чергу тісно пов'язана із суспільною свідомістю. Якщо інформація потрапляє в умілі руки лідерів, то вона виступає як справжня зброя, особливо в періоди революції, коли маніпуляція свідомістю мас – ефективний спосіб перемогти.

Хочемо ми того чи ні, але інформаційні війни вже стали сьогоднішніми реаліями. Через різні джерела та різноманітними способами висвітлення подій ЗМІ, у населення формується своє уявлення про країну, тобто ЗМІ продуктивно формують імідж країни. Для цього вони мають велику кількість прийомів та способів впливу на суспільну свідомість та громадську думку. Таким чином, політичні інститути можуть з успіхом маніпулювати суспільством за допомогою ЗМІ. Необізнані в певних питаннях, дезінформовані та розгублені люди ризикують потрапити у тенета несприятливого відбору інформації. Як наслідок – зміна соціальної реальності та трансформація її у потрібному для суб'єкта інформаційної війни напрямку для досягнення своїх цілей.

Список використаних джерел

1. Кіца М. Особливості реклами в українських інтернет-змі в умовах інформаційної війни / М. Кіца // Теле- та радіожурналістика. 2019. Вип. 14. С. 170–174.

2. Маруненко О. Зовнішні і внутрішні інформаційні війни у медійному просторі України / О. Маруненко // Освіта регіону. Політологія, психологія, комунікації. Український науковий журнал. 2017. № 4. С. 92.

3. Рижиков М. М. Міжнародна інформаційна безпека: Сучасні виклики та загрози / М. М. Рижиков. К.: Центр вільної преси, 2018. 916 с.

МОДЕЛЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЇ У ДЕРЖАВНОМУ РЕСУРСІ НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ

Синюшкіна М. Д.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – **Паршина О. А.**, д.е.н., професор,
академік АЕН України, професор кафедри кібербезпеки
та інформаційних технологій Університету митної справи та фінансів)

4 грудня 2019 року Кабінет Міністрів України затвердив постанову «Питання Єдиного державного веб-порталу електронних послуг та Єдиного державного порталу адміністративних послуг» та відповідне Положення. Відповідно до нього, українське Мінцифри запустило державний портал «Дія» для більш зручного оформлення послуг. Це є частиною великого механізму, завданням якого є оцифрування 100 % послуг та переведення всіх документів у електронний формат. На порталі вже можна отримати 27 публічних послуг онлайн. Для оформлення та отримання послуги необхідно мати файловий ключ або апаратний ключ, або авторизуватися через id.gov.ua. Також додатково можна отримати інформацію про себе. Для цього потрібно зареєструватися на ресурсі «Дія» і в персональному кабінеті буде представлена вся інформація, з 5 державних реєстрів. До них відносяться [1]: Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань; Державний реєстр речових прав на нерухоме майно; Єдиний державний реєстр зареєстрованих транспортних засобів та їх власників Міністерства внутрішніх справ; Державний земельний кадастр; Державний реєстр обтяжень рухомого майна.

Оскільки установи працюють над досягненням цілей конфіденційності, вони можуть спиратися на широкий спектр технічних засобів контролю, призначених для запобігання, виявлення та усунення порушень конфіденційності. Багато з цих елементів керування призначені для запобігання порушенням, перш за все, шляхом обмеження доступу до інформації авторизованим користувачам [2].

Наприклад, засоби контролю доступу до програм можуть обмежувати типи записів, які може бачити кожен користувач. Так само технологія шифрування захищає конфіденційну інформацію, що зберігається в системах або передається по мережі. Інший контроль прагне виявити та усунути потенційні порушення безпеки. Наприклад, системи запобігання втраті даних відстежують мережевий зв'язок на предмет несанкціонованої передачі конфіденційної інформації і можуть втручатися, щоб блокувати цей зв'язок із доступом до неавторизованих одержувачів.

Спираючись на Доктрину інформаційної безпеки України, було сформовано модель формування інформаційної безпеки.

Проаналізувавши документ, можна зробити висновок про те, що доктрина визначає національні інтереси в інформаційній сфері, основні загрози, напрями і пріоритети в розвитку державної політики в інформаційній сфері. Головною метою є визначення засад державної інформаційної політики, насамперед щодо протидії руйнівному впливу з боку інших держав.

Особливо потрібно звернути увагу на пункти, в яких визначається важливість питання забезпечення безпеки інформації під час збирання, зберігання, використання, поширення інформації та захисту приватного життя.

Також важливим аспектом є розвиток інформаційної інфраструктури та інформаційного суспільства в цілому. Все це допоможе у формуванні якісного, безпечного державного інформаційного простору та подальшій інтеграції в світовий інформаційний простір. Цей напрям є одним із стратегічних, що пояснює важливість формування критеріїв забезпечення безпеки інформації і, як результат, ефективного функціонування всієї системи надання послуг.

При формуванні моделі забезпечення безпеки інформації, важливим аспектом, на який потрібно значно звертати увагу, є аналіз загроз. До актуальних загроз національній сфері, відповідно до доктрини інформаційної безпеки України, на даний момент можна віднести [3]: недостатній розвиток інформаційної інфраструктури держави, що впливає на рівень якості захисту інформації; неефективна політика держави в сфері інформаційної безпеки, недосконалість законодавства, відсутність певної визначеності деяких компонентів, це все стає значною перешкодою на шляху до створення безпечного надання послуг; розширення інформаційної інфраструктури агресора на територію України, що значно заважає у впровадженні власної системи інформаційної безпеки.

Список використаних джерел

1. Прес-офіс Міністерства та Комітету цифрової трансформації України «Diia Summit 2.0: які революційні послуги тепер доступні українцям у Дії». *Новини міністерства та комітету цифрової трансформації України*: веб-сайт. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/diia-summit-20-yaki-revolyuysiyni-poslugi-teper-dostupni-ukraintsyam-u-dii> (дата звернення: 23.09.21).

2. Chapple M. «Security, Privacy and Confidentiality: What's the Difference?» EdTech Magazine: веб-сайт. URL: <https://edtechmagazine.com/higher/article/2019/10/security-privacy-and-confidentiality-whats-difference> (дата звернення: 23.09.21).

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України»: Указ Президента України від 25.02.2017 р. № 47/2017.

4. Бурячок В. Л., Гулак Г. М., Толубко В. Б. Інформаційний та кіберпростори: проблеми безпеки, методи та засоби боротьби: підручник. Київ: ТОВ «СІК ГРУП Україна», 2015. 449 с.

5. Інформаційна безпека держави: навч. посіб. для студ. спец. 6.170103 «Управління інформаційною безпекою», 125 «Кібербезпека» / В. І. Гур'єв, Д. Б. Мехед, Ю. М. Ткач, І. В. Фірсова. Ніжин: ФОП Лук'яненко В. В. ТПК «Орхідея», 2018. 166 с.

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ПОТОКІВ

Дубина А. П.,

студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – Сохацький А. В., д.т.н, проф.)

зав. кафедри транспортних технологій та міжнародної логістики
Університету митної справи та фінансів)

Сучасні транспортні мережі потребують оптимального управління транспортними потоками, яке враховувало б усі закономірності зовнішнього та внутрішнього впливу на динамічні характеристики такої складної системи. Тому особливо важливими в наш час стають системи штучного інтелекту, які можуть забезпечити оптимальне планування, організацію руху, оптимізацію маршрутів та виконання цілого ряду інших завдань. Їх виконати неможливо без використання математичного моделювання транспортних потоків. Потреба такого підходу диктується запитами практики і визначається складністю фізичних процесів, що відбуваються в транспортних мережах. Застосування штучного інтелекту перш за все передбачає проведення обчислювальних експериментів. Отже потрібні відповідні математичні моделі для прогнозування транспортних потоків.

Більшість відомих математичних моделей одновимірні й не розглядають розподіл параметрів руху в площині дорожньої структури. Багатосмуговий рух транспортних засобів має розглядатися як мінімум двовимірними моделями з урахуванням реальної геометрії дороги.

Математична модель для розрахунку параметрів транспортного потоку повинна будуватися на законах збереження маси, кількості руху та залежностях для інших характеристик транспортного потоку з урахуванням цілого ряду істотних факторів (рис. 1). Для задання положення транспортних засобів існує два підходи.

Структуру процесу математичного моделювання динаміки транспортного потоку показано на рис. 1.

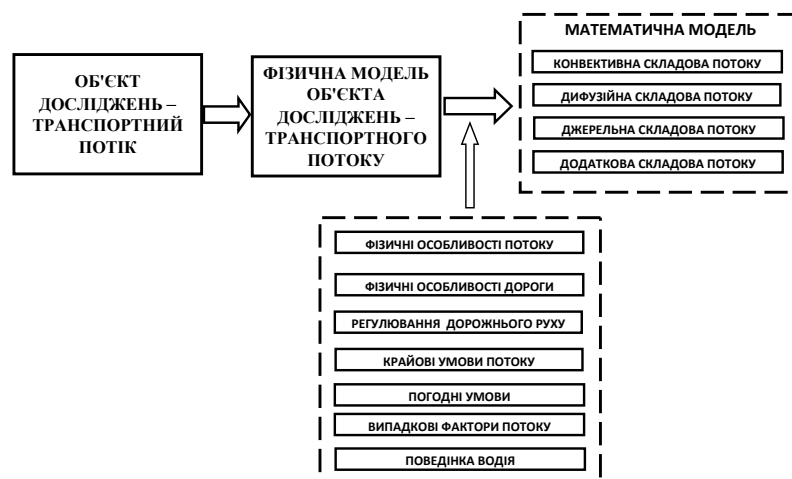

Рис. 1. Складові математичної моделі транспортного потоку

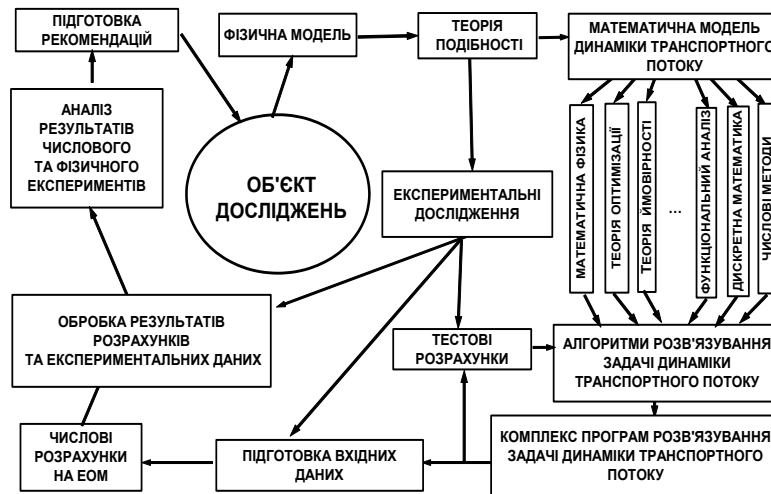

Рис. 2. Структура математичного моделювання динаміки транспортного потоку

Математичне моделювання транспортного потоку надзвичайно важливе та корисне, оскільки дозволяє розрахувати ефективність уведення нових елементів на стадії планування, а також оптимізувати використання наявних елементів транспортної структури з урахуванням прикордонного та митного контролю. До завдань, які часто виникають належить і оптимальне планування транспортної прикордонної мережі, збільшення пропускної спроможності магістралі, оптимізація маршрутів перетину кордону. Існуючі моделі транспортних потоків оперують одновимірними потоками та не враховують усіх особливостей руху. Аналіз наукових досліджень показує, що потрібна розробка нових, більш досконаліх моделей транспортних потоків.

Список використаних джерел:

1. Введение в математическое моделирование транспортных потоков : учеб. пособие / [Гасников А. В., Кленов С. Л., Нурминский Е. и др. ; *Приложения*: Бланк М. Л., Гасникова Е. В., Замятин А. А. и Малышев В. А., Колесников А. В., Райгородский А. М.] ; под ред. А. В. Гасникова. – М. : МФТИ, 2010. – 362 с.
2. Урыков В.А., Зеленина Л.И. Математические модели транспортных потоков // Современная техника и технологии. 2015. № 6 [Электронный ресурс]. URL: <http://technology.snauka.ru/2015/06/6051> (дата обращения: 11.09.2020).
3. Семенов В. В. Математическое моделирование динамики транспортных потоков мегаполиса / Семенов В. В. / Институт прикладной математики им. М. В. Келдыша РАН. – М., 2004. – 45 с. (препринт № 34).
4. Швецов В. И. Математическое моделирование транспортных потоков / Швецов В. И. // Автоматика и телемеханика. – 2003. – № 11. – С. 3–46.
5. Хейт Ф. Математическая теория транспортных потоков / Хейт Ф. – М. : Мир, 1966.
6. Шустер Г. Детерминированный хаос: Введение / Шустер Г. – М. : Мир, 1988. – 248 с.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Bohdan O. D.	295	Брила К. С.	515
Eremenko I. O.	341	Бровкіна М. І.	364, 393
Husenytsia A. V.	310	Буланова М. В.	56
		Буравльова Е. Г.	186
		Бутєва Н. І.	66
Lykhachova K. K.	324	Вакаренко С. Д.	267
Lysenko V. D.	326	Варава В. В.	426
Melnykova V. O.	328	Васіна В. С.	442
Ovcharuk K. O.	331	Висока А. А.	459
Polozhai M. V.	507	Власюк Л. О.	178, 359
Soroka A. K.	335	Возненко А. О.	513
Tsimbal V. Yu.	337	Волкова М. А.	348
Vakula A. A.	339	Волкова М. А.	355
Yeremenko I. O.	184	Волкова М. А.	348, 355, 381
Айдінян А. А.	293	Волосяк І. С.	411
Аксьонов Д. С.	370	Волошин Ю. А.	422
Алексєєв М. І.	130	Вольський О. О.	45
Анідалова М. О.	70	Галкіна А. В.	85
Апалькова Д. К.	78, 117	Ганзуля А. В.	36, 129
Байов Б. О.	482	Глівінський Д. О.	440
Баранов Д. С.	30	Гнед А. О.	200
Безгодько В. О.	509	Головатий Д. О.	119
Березовський О. А.	147	Гончарук К. В.	34
Білан І. О.	253	Горб А. В.	478
Білокобилко А. І.	414	Горбатенко Р. Р.	149
Бірюкова В. П.	461	Горбачова А. О.	194
Боброва Д. О.	204	Гребінчак А. М.	244
Богомол Д. Є.	176, 357	Гречанюк О. С.	471
Боженко З. О.	298	Гришкевич Н. О.	474
Бойко А. В.	249	Грищенко С. В.	142
Бондарєва А. А.	428	Грищенко Д. В.	211
Борисова К. С.	219	Даберді О. А.	300
Боровик К. В.	84	Давидова Н. О.	92
Борсук Є. В.	72	Дей Д. В.	246
		Дідух К. Е.	302
		Дмитрієва Л. М.	48, 180
		Дробяцька А. К.	125
		Дубина А. П.	519
		Дуфала І. П.	440
		Дьогтев М. В.	466
		Дядюра А. В.	208

Екзархова Е. А.	304,306	Лебедик Л. В.	111
Ердман О. Ю.	308	Левіна Н. М.	350, 400
Євницький І. О.	272	Левчук Д. В.	283
Єфімова І. В.	424	Лемешко Г. С.	318
Жебель Є. Є.	257	Липа М. В.	231
Зайва Г. Г.	291	Лісова І. О.	502
Залюбовська В. С.	275	Лопушанська Ю. В.	320
Засекіна І. А.	74	Лотоцька Д. С.	237
Захаренко О. О.	138	Лук'яненко М. О.	322
Захарова А. В.	105	Лукін Н. В.	383,480
Зборщенко А. А.	449	Луцькова В. А.	42
Зеніна Д. О.	140	Мадік О. М.	136
Злобіна О. О.	367	Мазур А. В.	227
Івасик О. А.	408	Макарова К. О.	76
Ігнашин О. К.	372	Макеева Л. М.	52
Калмиков Д. В.	496,511	Максимова А. Я.	422
Карканиця В. М.	433	Маленок А. С.	62
Картюжникова М. А.	443	Манашкіна А. А.	23
Кисельова Д. С.	89, 134	Матвієвська А. О.	54
Кислова О. І.	145	Матвієнко А. В.	167
Коваленко А. І.	188	Матвієнко С. В.	169
Коваль Є. В.	484	Мачула Д. А.	513
Ковальова А. І.	174,353	Михайленко А. Д.	26,161
Ковальчук М. О.	314	Мінєєв А. С.	378
Козін А. Г.	104	Мінченко А. О.	374
Колісниченко Т. О.	163	Міхненко М. К.	143
Коляда В. О.	60	Мороз М. В.	165
Конова К. І.	453	Морунова О. В.	500
Коновальська К. О.	376	Мудренко М. О.	68
Корнєєв В. В.	312	Муленко М. О.	285
Корнєєва А. В.	403	Нестеренко Є. Д.	64
Коросташова І. М.	378	Нечволода Л. В.	447
Косар Д. С.	487	Ніколаєць Д. О.	493, 505
Костенчук	221	Новицький Є. М.	435
Котрікова Б. С.	395	Норка А. А.	229
Котрікова Б. С.	395,457	Оганесян К. А.	426
Крикуненко К. М.	447	Олексійко А. А.	159
Круть С. М.	316	Олексюк Т. М.	28
Курносова О. М.	200	Орловський Я. С.	464
Кушнір Ю. Д.	445	Остапенко В. М.	279
		Остапюк М. В.	151
		Охріменко М. Є.	271

Павленко В. І.	420	Тимченко К. І.	123
Пазушкіна Ю. І.	87	Тімоніна Є. О.	289
Пилипенко А. А.	361	Ткаченко П. О.	455
Пилипенко С. М.	171	Ткачук А. В.	96
Підлубний Д. А.	47	Толстих А. Ю.	80
Плотніков Д. В.	157	Троненко С. В.	265
Подорожко П. П.	190	Трушкіна А. О.	361,438
Положай М. В.	202	Турко О. І.	455
Понзель С. С.	469	Тягун Р. Р.	281
Починок В. В.	476		
Приймаченко В. Д.	419	Устенко М. Д.	207
Приймаченко Д. Д.	417		
Пришєдько В. О.	182,374	Фаєр Б. Л.	107
Псарьов І. С.	142	Федорова А. О.	18,155
Пугач Ю. В.	215	Фесик А. А.	20, 127
Пугачова А. М.	217,287	Філімоненко Є. А.	343
		Фодченко А. В.	431
Рачинська А. А.	259	Фоменко С. А.	397
Ріпка М. О.	388	Фролікова В. В.	38
Романішена К. С.	192		
Рудь М. Б.	269	Хоменко К. В.	242
Рябоволенко Е. А.	498	Хрипко А. Т.	476
		Христіченко О. Р.	82
Сельдіна Я. С.	406	Хусанова М. А.	44, 50, 102, 132
Сабанова В. М.	109		
Сапричева Х. В.	94	Циб І. С.	346
Сафонова М. Б.	115		
Сердюк Ю. Г.	240	Черемісін К. С.	196
Синюшкіна М. Д.	517	Чубук Д. М.	100
Сириця К. О.	424		
Сліпко Є. Р.	223	Шавурська О. В.	32
Слонь А. О.	58, 263	Шаркова Л. С.	491
Соболева А. О.	467	Шаруда Є. Ю.	277
Срібняк А. Ю.	153	Шеремет С. С.	121
Старих Д. М.	235	Шипелик О. О.	333
Столяр Ю. В.	255	Ширшова Я. О.	225
Стрельніков В. Ю.	113		
Стригун І. В.	251	Щербаченко А. С.	273
Стріжак С. В.	489		
Суша А. О.	390	Якубовська К. М.	98
		Ящишин Д. В.	386
Танчук О. А.	213		
Татієнко Д. В.	261		
Творовська О. В.	40		

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**«ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ
ТА УПРАВЛІНСЬКО-ТЕХНОЛОГІЧНІ
ВИМІРИ СЬОГОДЕННЯ:
МОЛОДІЖНИЙ ПОГЛЯД»**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

Том 2

05 листопада 2021 р.

Матеріали подано в авторській редакції

Підписано до друку 03.12.2021. Формат 60×84 1/16. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 32,75. Облік.-вид. арк. 29,11. Наклад 100 прим.
Замовлення № 109.

Дніпро: Університет митної справи та фінансів
(Свідоцтво про видавничу діяльність ДК № 6198 від 24.05.2018 р.)
49000, м. Дніпро, вул. Володимира Вернадського, 2/4